

Dette værk er downloadet fra **Danskerne's Historie Online**

Danskerne's Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennytte forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskerne's Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaeigt.dk>

VÅRE SOREN SKRIVERE

VÅRE SORENSKRIVERE

SORENSKRIVERINSTITUSJONEN
OG SORENSKRIVERE I NORGE

ET BIDRAG TIL DEN NORSKE
DOMMERSTANDS HISTORIE

II

1814—1927

AV
ARNET OLAFSEN
FHV. SORENSKRIVER

Med nærværende bind avslutter jeg mitt arbeide med sorenskriverinstitusjonens og sorenskriverstandens historie som i sine hovedtrekk er ført frem til de nye rettspleielovers ikrafttreden 1. juli 1927 og dermed til gjeninnførelsen av hovedprinsippene i vår gamle rettergang — muntlighet og bevisumid-delbarhet.

Fremstillingen hviler fornemmelig på trykte kilder: historie, stortingsdokumenter, statskalenderen, studentenes jubileumsbøker, arkivar Finne-Grønns Norges Prokuratorer, Sagførere og Advokater, P. Botten-Hansens Norske Studenter, Lindstøls Stortinget og Statsraadet 1814—1914, Halvorsens Forfatterleksikon, slektsbøker, Lundhs Juridisk Stat og Kalender for Kongeriget Norge, Haagen Krog Steffens Norske slægter 1912 og 1915 og Medlemsblad for Den norske dommerforening.

Av utrykte kilder må nevnes kirkebøker, H. H. Holms embedskalender i Riksarkivet, byråchef Lassens og ingeniør Delgobes Samlinger henholdsvis i Riksarkivet og Oslo statsarkiv, samt Enkekassens og Statens Pensjonskasses rikholdige arkiv. Ennvidere er opplysninger innhentet fra sogneprestene og gjenlevende slekt, likesom også innskrifter på gravstener er benyttet.

For øvrig henvises til kildeangivelser i teksten.

Ikke sjeldent er kildene motstridende, og selv de presumptivt beste kilder er ikke alltid å stole på. Tross all anvendt flid og møte vil derfor feil i de biografiske opplysninger vanskelig kunne unngåes, særlig hvor det som her gjelder en hel etat. Enkelte manglende opplysninger skyldes «evakuering» av arkivalia, som er bragt i sikkerhet under krigen.

VI

I forrige århundre blev ikke så sjeldent også en sorenskriver benådet med en orden. Denne påskjønnelse har jeg ikke funnet nødvendig å nevne i vedkommendes biografi.

Til slutt en takk til det offentlige, Nansenfondets og tilsluttede fonds styre og Den norske dommerforening, som ved økonomisk bistand har satt mig i stand til å fullføre mitt arbeide, til tidligere kolleger for trykningsbidrag, til Den norske Sagførerforening og arkivar Finne-Grønn som har tillatt mig å benytte dennes ovennevnte fortrinlige verk.

Det er mig en kjær plikt i min takk å kunne inneslutte de herrer lagmann Hjelm-Hansen og sorenskriverne T. Lundevall og Adler Vogt, som har gjennemsett den historiske del og prøver av biografiene og gitt mig nyttige råd og vink.

Vestre Aker i april 1944.

Arnet Olatsen.

INNHOLD

	Side
Innledning	1
Fra Kongeloven til Eidsvollsgrunnloven	
Trekk fra sorenskriverinstitusjonens og sorenskriverstanden historie	
Mennene fra 1814—1830	5
Grunnloven og rettsvesenet	14
Hvad krevet den nye tid til opnåelse av et sorenskriverembede?	18
Lønns- og pensjonsforhold	23
Boligforhold	32
Sorenskrivernes medhjelpere	44
Embedsmann og borgar	53
Fra min egen tid	71
Et sorenskriverdynasti	84
Et tidsbilled fra rettslivet for 100 år siden	87
Jurisidiksjonsforandringer	88
Den norske dommerforening	99
Dommernes understøttelsesforening	102
Sorenskriverier og sorenskrivere 1814—1927	103
Biografiske opplysninger om sorenskriverne fra 1814—1927 og deres hustruer	117
Tillegg	386
Personregister	387

Innledning.

Fra Kongeloven til Eidsvollsgrunnloven

er avstanden stor både i tid og innhold. Mellem disse ytterpunkter ligger bl. a. oplysningstiden og den franske revolusjon som begge har preget Norges frihetsbrev.

I tiden mellom disse grunnleggende statsdokumenter gror frem et nytt Norge — langsomt, men sikkert. Det er Norges gjenfødestid og grotid.

Kongeloven representerer det mest uinnskrenkede enevelde, Eidsvollsgrunnloven det mest innskrenkede monarki. Større motsetninger kan vanskelig tenkes.

Kongelovens oldenborgere det var staten med all maktfylde i kongens person som ikke kjente noen sideordnet myndighet og ingen over sig uten Gud alleneste, fra hvem de utledet sin makt. De var uinnskrenket herre over undersåttenes liv og eiendom, lovgiver og dommer (*L'état c'est moi*).

Eidsvollsgrunnloven innfører maktfordelingsprinsippet med folket som ny maktfaktor ved siden av, ja over kongen og hvad for denne fremstilling særlig er av interesse, med domstolene som egen statsmakt.

Mellem Kongelov og Grunnlov synes å være et svelg så stort at ingen bro kunde spennes derover som kunde formidle overgangen fra enevelde til frihet. Heldigvis var dette svelg ikke så stort i virkeligheten som på papiret. Her som så ofte ellers stemte teori og praksis ikke overens. Gjennengående anvendte enevoldskongen — særlig i foreningstidens siste fase — sin ubegrensede makt med stort måtehold, og lot sine embedsmenn styre land og riker under overholdelse

av lands lov og rett og under hensyntagen til almenvellet og det almindelige beste.

I en lang fredsperiode — den lengste i vår historie til da — går Norge sterkt frem i folkemengde, velstand, oplysning og kultur, og her er det byene som fører an. Det er privilegienes og byborgernes glanstid. Mens folkemengden i hele landet nesten fordobles, firdobles den i byene. Her samles all eksport- og importhandel, her grunnlegges vår viktige og inntektsbringende skibsfart, her skapes en borgerstand med kapital og fremferd. Især var det 18. århundres siste halvdel og de første år av det 19. en gullalder for byene. 18. århundres første halvdel var også for bøndene en god tid. Mange leilendinger settes i stand til å kjøpe sine bruk. Det blir flere ødelsmenn og relativ velstand. Den nedarvede selvbevissthet og rakryggethet styrkes og vokser.

Det fortjener særlig å merkes at folkene i begge land kunde glede sig ved en god rettspleie og at domstolenes ukrenkelighet blev respektert. Enevoldskongene var meget forsiktige med å gripe inn i deres avgjørelser. Mulige klager herover blev henvist til overordnet rett til behandling etter loven. Fortalen til Christian den femtes lovboeker, både den danske og norske, fremholder sterkt prinsippet om undersåttenes likhet for loven. Den konge tillagte domsmyndighet utøvet de gjennem domstolene med den felles høiesterett som øverste instans. Efter alt å dømme inntok da også domstolene en ansett stilling, særlig kongens egen rett, Høiesterett, hvor han selv under tiden presiderte.

Den måte hvorpå retten ble pleiet og den rettsikkerhet som hersket i denne absolutismens høiborg vakte endog utlandets beundring.¹⁾

Også på andre områder fravække enevoldskongene, særlig siden midten av det 18. århundre, de i Kongeloven hevdede prinsipper. Således var censuren, denne anstøtssten for Holberg og andre forfattere og skribenter, ikke til hinder for frimodige meningsytringer selv angående statsformen.

Mange av disse konger og deres rådgivere besatt en ærlig

---

¹⁾ Se G. Hallager: Høiesteret 1814—1914, I s. 19.

vilje til å ophjelpe næringsveiene og befordre undersåttenes både timelige og åndelige vel. At deres velmente bestrebeler ikke alltid var like vellykkede er en annen sak.

Det norske folk befant sig vel under eneveldet, som det foretrak for det forutgående lens- og adelsvelde. Det var vant til absolutisme fra Harald Hårfagres dager. Olav den hellige, Harald Hårdråde, Sverre eller Håkon 5te Magnussøn var kanskje vel så strenge herrer som eneveldets Frederiker og Christianer. For folkets store flertall var politisk frihet et ukjent begrep. Det nøiedes med en utstrakt personlig og borgerlig frihet. Slog årveien godt til, var det mat nok, trelastprisene og skibsfraktene gode, var man glad og fornøiet og sang med glasset i hånden materialismens høisang: «Bor jeg på det høie fjell» —. Massens frihets- og dådstrang søkte utløsning i slagsmål og drap. Den smule uro vi hører om skrev sig ikke fra misnøie med «far sjøl» i Kjøbenhavn og hans styre. Han var den elskede landsfar som vilde sitt folk vel. Den gjaldt vesentlig skatten og enkelte embedsmenns angivelig hårdhendte skatteinndrivelse og formentlige ublue sportelberegnning. Misfornøielse med absolutismens styresett gav sig ikke uttrykk. Tvert imot ser vi det priset som det ideelle. Visstnok sang man ved det festlige bord oplivet av druesaften: «Dog vaagne vi vel op engang og bryde lærker, baand og tvang.» Men det var ikke så ilde ment. Man hadde så visst hverken trang eller lyst til å bryte eneveldets lenker eller bryte båndet med Danmark, hvortil Norges beste, mest oplyste menn var inderlig knyttet gjennem slektskap og vennskap, hvor de hadde fått sin utdannelse, levet sine beste ungdomsår, og hvorfra mange av dem hadde hentet sin hustru. Nordmennene kunde føle sig tilsidesatt og være misfornøiet over ikke å få oppfylt sine berettigede krav om eget universitet, egen Høiesterett og egen bank. Men bruddet med tvillingriket var hverken ønsket eller ventet av det norske folk.¹⁾ Vi blev løst fra Danmark og eneveldet uten egen fortjeneste plutselig og uforberedt gjennem begivenheter ute i verden. Nordmen-

---

¹⁾ Undtagen muligens av et lite fåtall etterat Karl Johan hadde sluttet sig til alliancen mot Napoleon.

nene var såret i sin stolthet og forbitret over å «være solgt som et stykke kveg». Denne belønning for sin kongetroskap fant de ufortjent.

Tvillingrikenes undersåtter, ikke minst i Norge, var hyperlojale med en utrolig servil kongedyrkelse. Kongedømmet av Guds nåde var dypt rotfestet i de to land. Selv de usleste, mest foraktelige av enevoldskongene lovpristes og æredes nesten som guder.

Visstnok nådde Montesquieus, Rousseaus og Voltaires skrifter også op til Norden, vant lesere og satte tanker og penner i sving, men de formådde ikke — likesålitt som den franske revolusjon — å endre den gjengse opfatning her hjemme av eneveldet, det vil si det oplyste enevelde, således som det blev praktisert i Danmark—Norge, som den ypperste statsform, også kalt det demokratiske kongedømme. Heri var for øvrig også enkelte utlendinger enig.

Sorenskriver i Søndfjord Hans Arentz (1731—93) utgav i 1756 et skrift, kalt en samtale mellem de tvende romere Cato og Cæsar, om enevelde og folkeregjeringer, hvori han priser eneveldet som den beste statsform og den sikreste garanti for almenvellet, idet den eneveldige regent mere enn noen annen bør og kan heve sig over alle særinteresser. Samme Arentz utgav i 1787 en prisavhandling: «Grundtegning av den fornuftige norske patriotisme». Han viser sig her som en god nordmann og fremholder tanken om et eget norsk universitet og egen norsk høiesterett.¹⁾

Det måtehold hvormed eneveldet i sin siste tid benyttet sin makt gjorde overgangen lettere for det nye Norge. Faktisk var det ikke synderlig forskjell på styresettet i Norge i den siste mannsalder før 1814 og den første etter dette tidspunkt. Det sterkt organiserte og godt innarbeidede embedsverk styrtet som før. Embedsmennene nød lenge godt av den maktfylde eneveldet hadde utstyrt dem med. Den tapte sig

---

1) Professor E. Holm: 1) Om det syn på kongemakt, folk og borgerlig frihet der utviklet sig i den dansk-norske stat i midten av 18. århundre (1746—1770). 2) Den offentlige mening og statsmakten i den dansk-norske stat i slutningen av det 18. århundre (1784—1799).

efterhånden — særlig etter formannskapslovene av 1837 — men helt forsvant ikke det byråkratiske styre før ved riksrettsdommen i 1884. Man kan med en bred penn godt si — iallfall for Karl Johan-tidens vedkommende — at forskjellen mellom før og nu vesentlig bestod i at landsfaren residerte i Stockholm istedetfor i Kjøbenhavn. Karl Johan var vel så god selvhersker som Frederik den 6te. Alt gikk praktisk talt foreløbig i den gamle gjenge. Dommere og domstoler arbeidet etter de gamle optrukne normer og vesentlig etter Christian den 5tes norske lov og kongelige forordninger ennu i mange år. Det norske folk blev i sin frihetsbegeistring traktert med den gamle vin på rettslivets område.

Trekk fra sorenskriverinstitusjonens og sorenskriverstandens historie 1814—1927.

Mennene fra 1814—1830.

Her skal tales om de sorenskrivere som i dette tidsrum gjennem sin deltagelse i det offentlige liv var med å forme det nye Norge.

Før er sagt at løsrivelsen fra Danmark traff nordmennene uforberedt og uventet og hverken var ønsket eller krevet av folkets store flertall. Men hos enkelte oplyste menn var der en latent frihetslengsel som, når tiden var inne, skulde komme til utbrudd. Heldigvis var det i landet nasjonalt innstilte, patriotiske menn med evner og kunnskaper som kunde legge grunnlaget for en ny stat. Disse menn fantes særlig innen embedsmennenes krets. Under sitt studieophold i Kjøbenhavn hadde disse hatt anledning til å bli kjent med frihetsbevegelserne i andre land. Til dem sluttet sig noen større handels- og forretningsmenn, som gjennem sin utdannelse, sine forbindelser og reiser var blitt kjent med forholdene ute i verden og grep av de nye ideer og begeistret for frihet og fremskritt.

Disse embeds-, handels- og forretningsmenn hadde så godt det lot sig gjøre med datidens forbindelser fulgt med i ut-

viklingen og i begivenhetene ute i verden gjennem brever fra slekt og venner eller forretningsforbindelser, ofte i form av hele dagbøker som gikk på omgang mellom likesinnede. Det hendte også at man kunde få litt beskjed gjennem den tarvelige nyhetstjeneste som datidens aviser kunde prestere. — For disse menn var oplysningstidens og den franske revolusjons ideer ikke fremmed. Takket være dem blev der vårdagene 1814 på Eidsvoll lagt et godt grunnlag for det frie Norge. Embedsmennene var førerne i arbeidet for norsk selvstendighet. Den nasjonale embedsstand i Norge var et grunnvilkår for at landet kunde ta sin selvstendighet. «Om borgerne gav det nasjonal vilje og makt, så gav embedsmennene nasjonal evne, det var de som kunde skape en selvstendig riksstyrelse. Norge kunde i 1814 bygge på et framifrå dugelig embedsverk, rundt omkring i landet satt det fullt op med evnerike, godt oplærte og oplyste embedsfolk.»¹⁾ På Edsvoll møtte i alt 59 embedsmenn som deputerte for sine respektive distrikter. Blandt dem var de juridiske i flertall og de som spilte den største rolle. De hadde også gjennem sin utdannelse den beste forutsetning herfor. Blandt de juridiske embedsmenn utmerket sig især sorenskriverne både hvad kvantitet og kvalitet angår.

På Eidsvoll møtte i alt 12 sorenskriverere og birkesorenskriverere,²⁾ nemlig: 1) Fra Fredrikshald byfoged og sorenskriver i Idd og Marker kanselliråd Carl Adolph Dahl, 2) fra Akershus amt sorenskriver i Follo Christian Magnus Falsen, 3) fra Hedemarkens amt sorenskriver i Østerdalens, kansellisekretær Andreas Aagaard Kiønig, 4) fra Christians amt sorenskriver i Toten Lauritz Weidemann, 5) fra Jarlsberg grevskap sorenbirkeskriver (birkedommer) i Nordre distrikt Gustav Peter Blom, 6) fra Larvik byfoged og sorenbirkeskriver (birkedommer), justisråd Christian Adolph Diriks, 7) fra Raabyggelagets amt sorenskriver i Østre Raabyggelaget Thomas Bryn, 8) fra Bergen sorenskriver i Nordhordland, kansellisekretær Wilhelm Frimann Koren Christie, 9) fra Søndre Bergenshus amt sorenskriver i Hardanger Arnoldus von Westen Sylow Koren, 10)

1) Eidsvold 1814, s. 73

2) Se om disse særlig verket Eidsvold 1814, s. 286 flg.

fra Nordre Bergenhus amt sorenskriver i Indre Sogn, kanselli-
råd Lars Johannes Irgens, 11) fra Molde byfoged og soren-
skriver i Romsdal Frederik Motzfeldt, 12) fra Søndre Trond-
hjems amt sorenskriver i Orkdal Anders Rambech. De var
alle dyktige menn med kunnskaper og kultur, og fortrolige
med oplysningstidens og den franske revolusjons ideer, nasjo-
nale og frihetselskende. Det var dem som i første rekke trakk
de tyngste lass på Eidsvoll og hvis innsikter og arbeidskraft
satte dem i stand til i forholdsvis kort tid å løse den vanske-
lige oppgave å skaffe Norge en ny statsforfatning. Visstnok
er Grunnloven av 17. mai 1814 ikke det mesterverk som sam-
tiden og den nærmeste efterslekt vilde gjøre den til. Erfaring
har vist at den som alt menneskeverk har sine feil og mangler.
Men det forminser ikke vår beundring og vår takknemlighet
for det utførte arbeide. Den blev en av vårt folks øiestener,
er det blitt sagt, og hang i glass og ramme på bondens vegg.

Christian Magnus Falsen inntar ubetinget den første plass
blandt de 12 sorenskrivere både som fører for det såkalte
selvstendighetsparti, hvortil de fleste av dem hørte, som med-
forfatter av det Adler-Falsenske grunnlovsutkast som fikk så
stor betydning for grunnlovsarbeidet, som formann i konstitu-
sjonskomitéen og som deltager i ordskiftet. Ingen hadde den
innflytelse som han i forsamlingen. Med sin begavelse, sine
kunnskaper og sitt gode navn hadde han også de beste for-
utsetninger for å spille en førerrolle. Farfaren Christian
Magnus Falsen var justitiarius i overhofretten, faren, den
kjente avholdte dikter, etatsråd, medlem av regjeringskommi-
sjonen og justitiarius i Akershus overrett Enevold de Falsen,
hvis tragiske død i Bjørviken hadde vakt enorm opsikt og
beklagelse.

Også sønnen Christian Magnus fikk en tragisk skjebne. Den
store folkegunst han erhvervet sig på Eidsvoll tok en bratt
ende, da han i 20-årene blev Karl Johans leiesvenn under
dennes forsøk på å ødelegge Grunnloven. Fra å være folkets
avgud blev han en folkefiende og døde i en ung alder mismodig,
syk og nedbrutt etter å ha måttet avstå stillingen som folkets
fører og avgud til en annen sorenskriver, Wilhelm Frimann

Koren Christie, som under Riksforsamlingen hadde vært dens permanente sekretær, men for øvrig ikke spilte noen særlig rolle der. Han fikk sin storhetstid og blev den allmektige leder på det overordentlige Storting 1814, hvor han innla sig uvisnelige fortjenester som tingets leder og som den kloke, sindige og uredde forhandler med de svenske kommissærer, og opnådde en enestående vel fortjent popularitet, som han forstod å oprettholde på de tre senere Storting hvori han deltok, og som han bevarte gjennem et langt liv helt til sindød, tross bakvaskeres forsøk på å sværte ham. Han beklædte som tingmann alle de tillits- og æreshverv som Stortinget rådet over, og stod i like stor gunst hos sin konge som hos sitt folk.

Den mest ansette og dyktigste jurist blandt sorenskriverne på Eidsvoll var visstnok den danskfødte justisråd Carl Adolph Diriks. Som sekretær i konstitusjonskomitéen og ved grunnlovens utformning var han uvurderlig. Jacob Aall sier om ham i sine Erindringer s. 404: «Han var som komitéens leksikon med hensyn til andre lands konstitusjonsformer. Så snart en paragraf kom under behandling, visste han hvorledes settningen var formet i andre konstitusjoner, og hans lykkelige hukommelse og store lovkunnskap kom forsamlingen herligent tilpass.» Hans anseelse tapte sig under hans deltagelse i det overordentlige Storting høsten 1814. Han blev senere statsråd. Som sådan gjorde han ikke lykke.

Lauritz Weidemann var tross sin danske ætt utpreget norsk-nasjonal og frihetsmann. Selv forfatter av et grunnlovsforslag og virksom under forhandlingene. Større gårdbruker på Toten og bondevennlig. Senere amtmann først i Hedemarkens, deretter i Kristians amt. Han deltok i flere etterfølgende Storting, hvor han nød stor anseelse og hedredes med presidentstillingen. Her fikk han anledning til å vise sin bondevennlighet og optre som bøndenes talsmann og venn.

Sorenskriverne Kiønig, Motzfeldt og Rambech gjorde sig ikke særlig gjeldende på Eidsvoll. De hørte alle til selvstendighetspartiet. Det samme kan sies om et annet medlem av partiet, nemlig kanselliråd Irgens, som likeledes hørte til de tause. Derimot forstod sorenskriver Koren, som også tilhørte

samme parti, å gjøre sig bemerket, men på en mindre smigrende måte. Han skal ha vært barnaktig viktig med store tanker om sig selv. Han var en av de mest talende i forsamlingen, og etter hvad Jacob Aall vet å berette i sine Erindringer åpnet han nesten aldri munnen før forsamlingen stemtes til latter.¹⁾ Han optrådte på samme vis på to etterfølgende Storting. Han tenkte sundt, men manglet selvkritikk og forstod ikke å forme sine tanker. Meget ansett og avholdt i sitt distrikt.²⁾

Birkedommer Blom og sorenskriver Bryn hørte til de unge i forsamlingen og til grev Wedels meningsfeller. Begge dyktige, begavede menn, men på Eidsvoll gjorde de sig ikke gjeldende. Blom var den yngste av de borgerlige embedsmenn, knapt 29 år. Han kom til Riksforesamlingen med friskt mot på å hevde sin mening, og kastet sig straks inn i ordskiftet. Men motgangen bragte ham etter hvert til taushet. Han hadde en spydig munn, som gjorde ham ilde likt blandt selvstendighetsvennene. Han var ved siden av Wergeland kanskje den som skarpest og klarest stilte sig imot selvstendighetspolitiken. — Hans fremragende arbeidsdyktighet og store kunnskapsrikdom, som i 1814 ikke blev til synderlig nytte for landet, kom først til sin rett senere under andre vilkår på Stortingene 1830—48, hvor han nedla et ypperlig arbeide i en rekke praktiske økonomiske spørsmål. Det samme verk hvorfra disse uttalelser er hentet (Eidsvoll 1814, s. 293—94) omtaler s. 295 sorenskriver Bryn så: «Jacob Aall priser hans «fasthet og redelighet i karakteren», men eiendommelig nok var han så redd for å opdre at han skalv over hele kroppen når han hadde innlevert et innlegg til oplesning.» Han var dypt forbiret på danskestyret i Norge, det var med hårde ord om danskene at han kjempet for norsk innfødsrett. I sin krets nød han stor tillit og vyrndad.

Den tredje sorenskriver blandt Wedels tilhengere, kanselliråd og sorenskriver i grensestrøket Idd og Marker Carl Adolph

¹⁾ Eidsvold 1814, s. 296—97.

²⁾ Se Slektens Koren b. 2, s. 162 og Arne Bergsgaard: Året 1814, Grunnlova s. 197.

Dahl hadde ingen riktig tillit til. Verket Eidsvold, s. 295, karakteriserer ham som en kvikk og munter kar, som ofte hadde gode bemerkninger og som den eneste i Riksforeningen som med rette kunde kalles svensk. I sitt utmerkede verk: Året 1814, Grunnlova s. 196 sier Arne Bergsgaard: — «det er ikke prova at han gjorde noko han ikke kunne forsvara som god nordmann.»

De fleste av disse sorenskrivere møter vi igjen på senere Storting, enkelte som Blom, Rambech og Weidemann gjennem en årrekke. Dette skyldtes ikke bare deres dyktighet, men like meget den nimbus som omgav dem fra Eidsvollsdagene.

Embedsmennene i Riksforeningen er blitt rost, og det med rette, for at de ikke der varetok særinteresser. Dette kan dog ikke ubetinget sies om sorenskrivernes, når hensees til grunnlovens § 98, sorenskriverparagrafen: «Med sportler som er legges til rettens betjenter bør ingen avgifter til statskassen være forbundne.» Dette fikk ondskapsfulle meddeputerte til å trekke på smilebåndet.

Det gamle spøkelse supplikkskrivningen gikk også igjen i Riksforeningen. Sorenskriver Christie omtaler i sin dagbok et forslag fra noen bønder om fritagelse for å benytte jurister til skrivning av dokumenter på grunn av de dermed forbundne store utgifter under den forhøiede pengeverdi. — Det var nok dem i foreningen som moret sig over dette forslag på sorenskrivernes bekostning.

Også på Stortingenene 1814—30 var sorenskrivrene sterkt representert både i antall og dyktighet. Visstnok forstod de å gjøre sig gjeldende også på mange senere Storting, men dog ikke som i de nevnte nyrydningsår. Det var meget som skulde bygges opp i landet vårt i de årene, samtidig som der skulle holdes vakt over allerede erhvervede goder. Embedsstandens representanter i Stortinget gjorde da en innsats som ikke bør glemmes. Det var i høy grad arbeidsdyktige, uredde karer som sammen med noen forretningsfolk måtte bearbeide det store arbeidsstoff i komitéer og ting. Bonderepresentantene kunde her lite eller intet utrette.

I 1814—30 valgtes følgende sorenskrivere til å representere sine distrikter på Stortinget: 1814: P. F. M. Heltzen, W. F.

K. Christie, A. S. Koren, L. Weidemann, J. C. Berg, M. H. Stabell,¹⁾ T. Bryn, S. W. Manthey, H. L. Nansen samt konst. sorenskriver H. P. V. Krefting, i alt 10 stykker.

1815—16: L. Borchsenius, L. Weidemann, J. H. Aas, F. Rested, T. Bryn, H. L. Nansen, E. F. Hetting, A. Rambech, tilsammen 8. Dessuten de tidligere skrivere Christie og Falsen som nu var blitt amtmenn.

1818: L. Borchsenius, C. Bøgh, A. S. Koren, O. Juell, J. J. Gram, I. Knudssøn, C. A. Dahl, P. Klykken, A. Holst, konst. sorenskriver A. M. Lossius, A. Rambech, P. M. Ottesen, i alt 12 samt amtmennene Christie og Falsen. C. Bøghs og Falsens valg blev underkjent som boende utenfor valgkretsen.

1821—22: J. R. Nielsen, N. Landmark, J. J. Gram, I. Knudsøn, S. G. Bækman, H. L. Nansen, i alt 6. Tidligere sorenskriver Christie nektet å motta gjenvalg. C. M. Falsen valgt for siste gang.

1824: J. A. Budtz, C. C. Weidemann, N. R. Schioldager, B. Nielsen, N. A. Sem, I. Knudssøn, A. Rambech, M. M. Des-sen, C. S. Nannestad, H. C. Smith, tilsammen 10.

1827—28: L. Borchsenius, P. F. M. Heltzen, J. A. Budtz, J. G. Thaulow, A. Arntzen, T. Bryn, H. C. Smith, N. A. Sem, P. Klykken, A. Rambech, i alt 10.

Blandt representantene på disse Storting finner man også daværende amtmann, tidligere sorenskriver L. Weidemann.

1830: L. Borchsenius, C. V. Falsen, J. R. Nilsen, A. F. Muus, A. Rambech. Antallet er nu redusert til 5.

Av disse frasa Rambech sig valget.

Om Eidsvollsmennene Falsen, Christie, Weidemann, Diriks, Rambech, Bryn og Koren kan henvises til hvad tidligere er sagt. Diriks led et skår i sin anseelse på det overordentlige Storting, idet han mistenktes for å være mindre patriotisk. Koren befestet ytterligere den herostratiske berømmelse han vant på Riksundersamlingen. Dette ry delte han med en menings- og åndsfelle, kollega Nansen. De kappedes om å misbruke ordet. Koren hadde i almindelighet ordet 20—30 ganger dag-

---

¹⁾ Avgav ikke møte.

lig. Engang hadde han ordet 83 ganger i en debatt, Nansen 36, hvorfor de blev kalt for «Pukvaerket» eller «Stampemøllen». De vakte også oppsikt ved enkelte av de forslag de fremkom med, og Nansen beskyldes likefrem for vrøvl. Prestene Claus Pavels og Fred. Schmidt er i sine dagboksoptegnelser fra det overordentlige Storting 1814 ikke nådig mot disse 2 herrer, som nok har satt sine medrepresentanters tålmodighet på prøve mangen gang.¹⁾

På Stortinget 1818 treffer man for første gang den begavede bondegutt fra Bynesset ved Trondheim, sorenskriver Ingelbrecht Knudssøn, en rikt utrustet personlighet som under sin korte politiske løpebane opnådde enestående anseelse og stilles ved siden av om ikke over landets mest fortjente menn. I den i 1913 utkomne 6te binds 1ste halvdel av Norges Historie, s. 213, vier professor Sars ham en lengere rosende omtale, hvorav hitsettes: «Særlig på disse to siste ting», — 1821, 1824 — «spilte han nesten den samme rolle som Christie på tingene 1815, 1816, 1818. Han blev valgt inn i alle viktige komitéer og fikk bære en større arbeidsbyrde enn noen annen. Han satt på disse ting sammen med menn som Christian Krohg, grev Wedel, brødrene Falsen, Georg Sverdrup med flere og overraket dem alle sammen. Ingen øvet så megen innflytelse som han» — — «han var den almektige.» Han var ikke veltalende, sier Sars, og hadde kun dansk-juridisk eksamen. Man må være enig med Sars i at det må ha vært en ganske usedvanlig solid kjerne i dennemann, som tross disse mangler hevdet sig den første plass innen en krets av så mange fremragende dyktigheter. Han må i meget høy grad ha utmerket sig ved de egenskaper som samtiden fremhevet hos ham: klarhet og skarphet i tanken, evnen til å utfinne kjernekjønnene i ethvert omdebattert spørsmål, stor arbeidskraft og viljestyrke.

Denne utmerkede, høit fortjente mann døde fattig og forgjeldet som sorenskriver i Strinda og Selbu. Venner og be-

---

¹⁾ Se Pavels s. 286, 295, 304, 310, 311, 326, 351, 358 og Schmidt s. 203, 249, 254, 268, 269.

undrere samlet inn vel 18 000 kr. til hans trengende familie. Således lønnet Norge en stor sønn som slet sig ut i arbeide for folk og land.

På Stortinget i 1818 møtte likeledes for første gang daværende byskriver, senere sorenskriver og amtmann Carl Valentin Falsen, en bror av Eidsvollsmannen, som denne rikt begavet og vel utrustet for det offentlige liv som han tilhørte gjennem mange år. Han nød stor anseelse på alle hold og beklædte presidentstolen både i Stortinget og avdelingene. Her skal kun nevnes hans fremragende deltagelse i behandlingen av saker ang. pengevesenet, opgjøret med Danmark og formannskapslovene samt ang. Stortingets opløsning i 1836 og riksrettstiltalen mot statsminister Løvenskiold.

Sammen med disse to høit fortjente menn må nevnes en tredje stor sorenskriver som møtte på Stortingene 1818, 1821 —22, Jens Gram fra Ringerike.¹⁾ Han var der en sterkt benyttet mann, allerede første året blev han president i Odelstinget, medlem av 23 komitéer og formann i 4 av disse, i 1821 likeledes president i Odelstinget, visepresident i Stortinget, medlem av 23 komitéer, derav formann i 7 og sekretær i 2, hvilket må sies å være for meget for en enkelt mann, og var det også for Grams vedkommende. Han slet sig ut under arbeidet på Stortinget og blev syk under sin annen tingperiode.

Blandt de mere fremtredende ting-sorenskrivere på disse Storting må også nevnes den tidligere advokat, senere amtmann N. A. Sem, som valgtes inn i Stortinget første gang i 1824, da han var sorenskriver i Jæren. Han ble gjenvalgt flere ganger, beklædte presidentstolen både i Stortinget og dets avdelinger og var formann i flere viktige komitéer, således i komitéen ang. opgjøret med Danmark og i Kriminallovkomitéen. En særdeles dyktig mann, når han riktig la sig i selen.

Også sorenskriverne J. A. Budtz og L. Borchsenius fortjener å nevnes som dyktige tingmenn, om de enn ikke kan måle seg med de nettop omtalte. Deres gjenvalg i flere perioder og deres valg til æreshverv innen tinget viser den anseelse og tillit de nød.

---

¹⁾ Se Ingeborg Motzfeldt Løchen: Somre og Vintre på Ask, s. 117 flg.

Om stortingsrepresentanten, sorenskriveren i Aker, Heltzen, uttaler Pavels i sin dagbok fra det overordentlige Storting 1814, s. 348: Kanselliråd H. har i disse 7 uker ikke oplatt munnen uten til å si ja eller nei. Sammesteds heter det, s. 355, om en annen tingmann, den ansette birkedommer og historiker J. Chr. Berg: Berg talte aldri uten som formann i redaksjonskomitéen. Han var alltid i voteringen av samme mening som Wedel.

For øvrig henvises til nærværende binds biografiske del.

Som bevis på hvilken rolle sorenskriverne spilte på Stortingene 1814—30 kan anføres en uttalelse av professor Keillhau:¹⁾ «For hele tiden fra 1814 til 1830 er det karakteristisk at de ledende talere på et par unntagelser nær hørte dommerstanden til. De var eller hadde vært sorenskriverere. Det er med urette det har vært talt om sorenskriverstil i arkitekturen. Men med full rett kan der tales om sorenskriverstil i normen for norske stortingstaler før Hielms tid.²⁾ Det overveiende antall av innleggene var bygget opp som premisser for en domskonklusjon. Taleren pleide å drøfte for og imot og begrunne sin stemmegivning ved å fremlegge resultatet av en argumentveining. Selve voteringsmåten var også hentet fra skikkene ved domstolene. Det dikterte eller skriftlige votum som blev gitt i viktige saker, inneholdt nemlig ikke bare et «ja eller nei», men en selvstendig formet konklusjon, under tiden ledsaget av en fremhevelse av det moment som hadde vært bestemmende.»

Grunnloven og rettsvesenet.

Fra Montesquieus tid hadde rettsutviklingen gått i retning av å trygge domstolenes stilling og gjøre dem uavhengig av makthaverne. Denne rettsutvikling fikk uttrykk også i vår grunnlov. Blandt de 11 setninger som Eidsvollsmennene la til grunn for sitt arbeide, finner vi som nr. 6: «Den dømmende

¹⁾ Det norske folks liv og historie gjennem tidene, b. 8, s. 421 flg.

²⁾ Advokat Hielm kom på Stortinget i 1830. Med ham begynner «advokatstilen» å prege debatten i tinget.

makt bør være særskilt fra den lovgivende og utøvende.» Så stor vekt la konstituentene på dommerstandens uavhengighet at den gjorde den dømmende makt til en statsmakt ved siden av den utøvende, lovgivende og bevilgende, og viste dommerne en særlig opmerksomhet ved i § 100 spesielt å gjøre dem uavsettelige etter i § 51 å ha gitt alle embedsmenn, som ikke var særlig unntatt, dette privilegium. Da grunnloven ble satt «i stil og orden» til trykning, blev §§ 51 og 100 slått sammen til en, den nuværende § 22.

I den ferdige grunnlov blev den dømmende makt nærmere bestemt ved §§ 86—91 omhandlende Riksretten og Høiesterett; den første en særdomstol for politiske synder og forbrytelser og den annen inntil straffeprosesslovens ikrafttreden 1. januar 1890 øverste instans i alle saker og senere kun i civile saker.

Andre bestemmelser til betryggelse av rettssikkerheten og den individuelle frihet finner vi i grunnlovens §§ 96, 97, 99 og 102. Den første av disse fastslår den for en rettsstat selv-følgelige regel, at ingen kan dømmes uten etter lov eller straffes uten etter dom, det samme prinsipp hvorpå de gamle norske lover var bygget: «At lögum scal land vart byggia» og «Doms er hvern madr verdr firi sinu fe at hava.»

Et annet vern mot vilkårlighet fra statsmaktenes side er § 97: «Ingen lov må gis tilbakevirkende kraft.» § 99 tjener samme øiemed ved sin bestemmelse om at: «Ingen må fengslig anholdes uten i lovbestemte tilfelle og på den ved lovene foreskrevne måte.» Det samme gjelder § 102: «Husinkvisjoner må ikke finne sted uten i kriminelle tilfelle.»

Denne paragraf som i Konstitusjonskomitéens innstilling var nr. 107, lød der så: «Hver borgers hus er helligt. Ingen må betrede det mot hans vilje, uten i kraft av en skriftlig ordre fra øvrigheten.» Det er den kjente engelske setning «my house is my castle» som her går igjen. Ved behandlingen i Riks-forsamlingen blev paragrafen etter forslag av justisråd Diriks vedtatt i dens nuhavende form som § 102. Dens formål er å beskytte hjemmets fred.

Historien, spesielt Frankrikes før revolusjonen, hadde vist de ledende Eidsvollsmenn at slike bestemmelser var påkrevet til betryggelse mot maktmis bruk og som en rettesnor for dom-

stolene. De forsvarer således sin plass i konstitusjonen. Det kan imidlertid ikke sies om en annen grunnlovsbestemmelse på rettsvesenets område, nemlig § 94: En ny sivil og kriminell lovboek skal foranstattes utgitt på første, eller om dette ikke er mulig, på annet ordentlige Storting.

Disse grunnlovsbestemmelsers eget innhold gir til kjenne at deres ophav er Riksforåmlingens jurister, og vel særlig dens sorenskrivere, og vidner tillike om at de har fulgt med de nye ideer som hadde gjort sig gjeldende på rettslivets område i andre land. Forbudet mot å gi lover tilbakevirkende kraft var optatt i sorenskriver Weidemanns grunnlovsutkast, og § 94 skylder sorenskriver Falsen sin tilblivelse. Den blev vedtatt mot 9 stemmer, de 3 øvrige paragrafer enstemmig.

Å påby utarbeidelsen av en ny sivil og kriminell lovboek og sette en så kort tid til dette arbeide røper en naivitet som man ikke skulde tenke sig mulig hos menn som Falsen, Christie, Diriks, Weidemann og Rambech og viser at de har stått fremmed for lovgivningsarbeide og dets vanskeligheter. Falsen synes dog å ha vært klar herover, idet han i sitt forslag betoner «det vanskelige arbeide å gjennemgå og ordne vårt lovgivningsvesen».

Før Riksforåmlingen sluttet sine forhandlinger valgte den en komité på 5 medlemmer til å utføre dette uoverkommelige arbeide, med den kjente jurist professor, assessor Krohg i Trondhjem som formann. Blandt medlemmene finner vi sorenskriver Diriks og senere sorenskrivere Christie, L. Weidemann, J. G. Thaulow, birkesorenskriver J. C. Berg og tidligere sorenskriver Jørgen Herman Vogt. Denne komité, den såkalte lovkomité, hadde en krank skjebne. Den hadde fått en oppgave som hverken den eller noen annen i Norge da kunde løse, men det forstod hverken den eller statsmaktene, som stadig maste på komitéens ulykkelige formann og hindret dens arbeide ved å pålegge den utenforliggende oppgaver. En annen hindring for lovkomitéens arbeide var at medlemmene stadig skiftet, var optatt med embedsforretninger eller med Stortingsarbeide. Enn videre manglet en arbeidsplan. Da Stortinget trådte sammen i 1818 og arbeidet skulde ha vært ferdig, forelå hverken lovbooken eller bruddstykker av den. Det hele en

komplett fiasko. Man besluttet da å konsentrere sig om utarbeidelsen av den kriminelle del og overdrog denne til statsråd Krohg. Skjønt frittatt for sin embedsvirksomhet maktet han ikke dette arbeide. Det blev ved hans død i 1828 nedsatt en lovkommisjon hvis vesentligste opgave skulde være å fremkomme med utkast til en kriminallov og en ny prosessordning. Blandt dens medlemmer finner vi sorenskriver Morgenstierne i Bamble og de tidligere sorenskrivere Chr. M. Falsen, J. C. Berg og Jørgen Herman Vogt. Den siste den drivende kraft, som har hovedåren for utkastet til lov angående forbrytelser av 20. august 1842 — et godt arbeide for sin tid, som med enkelte endringer stod ved makt, til den avløstes av den nujeldende straffelov av 22. mai 1902.

Lovkommisjonen ble opløst i 1843, og der skulde gå en rum tid før vi fikk en ny prosessordning, den kom i 1887 i straffe- og politisaker etter å være blitt et politisk stridsspørsmål — og i 1915 i civile saker. Lovkomitéen var blitt avskaffet i 1830 og man oppgav tanken om en sivillovbok, og den er ennå ikke realisert 128 år etter at den var unnfanget av fedrene på Eidsvoll. Man tok fornuftens fangen og nøyet sig med partielle reformer i sivillovgivningen. Datiden kunde visselig ikke ha synderlig å utsette på lovbookens sivilrettslige del. Den var fremdeles fullt brukbar, hvilket erfaring noksom har bevist, idet den delvis ennå er gjeldende. Derimot trengte dens strafferettslige del til en modernisering. Den kunde være meget å utsette på 6. bok om misgjerninger med dens grusomme, barbariske straffesatser.¹⁾

Det Adler-Falsenske grunnlovsutkast hadde i § 163 en bestemmelse om at «Prosedyren for enhver domstol skulde være muntlig, men vedkommende skulde straks innlevere i rette tid deres argumenter og påstand skriftligen. Til protokollen må ingen diktamen finne sted uten fra den som presiderer i retten».

Denne bestemmelse kom desverre ikke med i Grunnloven. Da Høiesterett skulde organiseres, blev der megen strid om prosedyren der skulde være muntlig eller skriftlig. Advokatene

¹⁾ De mest barbariske straffer, lemlestelsesstraffen, blev avskaffet ved lov av 25. oktober 1815.

holdt på at den skulle være muntlig som for den gamle overhoffrett, og deres mening seiret.

Man må beklage at denne bestemmelse i utkastet ikke kom med blandt Grunnlovens andre bud vedkommende rettsvesenet og derved gjennemførte muntlig prosedyre for alle retter således også for underrettene og sparte dem for mange og ofte lange protokoldiktamina fra sakførernes side.

Da man ikke evnet å utarbeide en ny sivillovbok, måtte de sivile lovbestemmelser fra dansketiden fremdeles gjøre tjene-ste, inntil statsmaktene rakk å erstatte dem med nye spesial-lover, hvilket tok sin tid. De første halvhundre år etter adskillelsen fra Danmark var vesentlig optatt med vern om grunn-loven og opbygningen av det økonomiske liv. Konstituentene hadde da også vært så forutseende i tilknytning til budet om den nye lovbok i Grunnlovens § 94 å bestemme: «Imidlertid blir statens nugjeldende lover i kraft, forsåvidt de ei strider imot denne grunnlov eller de provisoriske anordninger som imidlertid måtte utgives.»

I denne på lovgivningens område stille tid utkom noen — ikke minst for sorenskriverne — viktige lover som lov ang. odels- og åsædesretten av 26. juni 1821, lov ang. forliksvesenet av 20. juli 1824, lov ang. referenter i delinkventsaker istedetfor aktorer og defensorer av 24. juli 1827, sportelloven av 13. september 1830, som innledes med, hvad sorenskriverne tilkommer, lov om stemplet papir av 9. august 1839, arveloven av 31. juli 1854, lov om lagrettesmenn av 28. august 1854, lov ang. pant og tinglesning av 12. oktober 1857.

Hvad krevet den nye tid til opnåelse af et sorenskriver-embede?

Under størsteparten av dansketiden stiltes der ikke store krav til opnåelse av et sorenskriveri i Norge. Det blev regnet som «en ringere Justisbetjening». Til opnåelse herav krevedes hverken almenkunnskaper eller juridiske kunnskaper. De vor-dende sorenskrivere blev som regel utdannet i en juridisk embedsmanns skriverstue. Først ved forordning av 10. februar

1736 reistes krav om at også en sorenskriver måtte ha litt teoretisk-juridisk viden. Kravet blev sent reist. Heller ikke tok man det så noe med dets overholdelse.

Var utdannelsen tidligere vesentlig praktisk, blev den efter 1814 i alt vesentlig teoretisk. Våre dommere blev henvist til en utdannelse gjennem bøker og foredrag, ved universitetet eller hos manuduktøren.

I 1811 fikk vi vårt universitet. I dets fundas av 28. juli 1824 kreves student- og anneneksamen for å stedes til latinsk-juridisk eksamen, som var nødvendig for den som vilde være dommer. Ved denne eksamen skulde kandidaten dels ved skriftlig, dels ved muntlig prøve å gjøre rede for sine kunnskaper i den almindelige rettslære, landets offentlige og private rett, den norske lovhistorie, juridisk hermeneutik (fortolkning), den positive folkerett og statsrett, statistikk, den romerske retts system i forbindelse med dens historie og antikviteter. Senere blev også statsøkonomi eksamensfag.

Ved siden av den latinsk-juridiske eksamen for latinstudenterne innførte universitetsfundasen en juridisk eksamen av lavere rang til avløsning av forordningen av 1736, den såkalte juridiske eksamen i morsmålet. Fagene var de samme som ved den latinske eksamen med unntagelse av lovhistorie og romerrett med dens historie og antikviteter. For å tilstedes adgang til den juridiske eksamen i morsmålet og derved bli examinatus juris måtte man ha bestått den for jurister og læger ved lov av 6. juni 1816 anordnede preliminæreksamen. Ved denne skulde vedkommende kandidat gjøre rede for at han «med orden, tydelighet og grammatikalsk riktighet kan skriftlig fremsette sine tanker i morsmålet, at han kjenner den latinske grammatikks vesentligste deler (juristene kunde på forlangende fritas herfor), at han har den i det daglige liv fornødne kunnskap om og ferdighet i regnekunsten, har en almindelig oversikt over verdenshistorien, har kunnskaper i geografien i almindelighet og fedrelandets i særdeleshed og endelig besidder klare og riktige begreper om religion og dens viktighet for borgersamfundet». — En viss grad av almen-dannelse krevedes altså av den vordende juridiske embedsmann. De som bestod denne eksamen kaltes i daglig tale

«Præler». De hadde rett til å optas som studerende ved universitetet uten derved å bli akademiske borgere. Loven blev ophevet i 1845, og den juridiske eksamen i morsmålet falt bort som følge derav.

For Stortinget 1815—16 forelå forslag om at det skulde kreves latinsk-juridisk eksamen til dommerembeder som beklædtes av en enkelt mann, men det blev henlagt av Odels tinget efter innstilling fra en komité hvis formann var sorenskriver Christie. For Stortinget i 1818 forelå en kgl. prp. om ophevelse av den ved forordning av 10. februar 1736 og universitetsfundasen av 7. mai 1788 anordnede dansk-juridiske eksamen. Som grunn herfor anførtes, at det var eller snart vilde være så mange studerende jurister som tiltrengtes og nevnte eksamen således unødvendig, at forordningen av 1736 var interimistisk og bortfalt, hensynet til universitetets flor m. m. Også denne prp. blev behandlet av ovennevnte komité og forkastet, idet den hverken fant forordningen av 1736 interimistisk eller overflødig. Den hadde vist sig gagnlig og skaffet staten dugelige embedsmenn, hvilket erfaring hadde godtgjort, og skaffet de juridiske embedsmenn dyktige betjenter. Odelsinget var enig med komitéen.

Både universitetsfundasen av 28. juli 1824 og dens tilleggslov av 17. september 1845 inneholdt overgangsbestemmelser. Således bestemte førstnevnte lovs § 39, som forbeholdt en mengde høiere juridiske embeder og dommerembeder for kandidater med latinsk-juridisk embedseksamen, at den «forsåvidt de eldre lovbestemmelser om adgang til embedsposter i staten derved måtte være utvidede», først skulde tre i kraft med hensyn på de studerende, der senere enn 2 år etter denne fundas' publikasjon ved Kristiania byting underkastet sig de befalte embedseksamina i morsmålet. Disse og eldre eksaminate kunde altså fremdeles gjøre sig håp om et underdommerembede, mens de yngre måtte nøie sig med et mere inferiørt embede. Hermed brast et håp hos mangen veltjent, dyktig sorenskriver- eller byfogedkontorist om et godt sorenskriverembede. I og med ophevelsen av preliminæreeksamen var embedsveien stengt for alle som ikke hadde eksamen artium. Ifølge loven av 17. september 1845 § 17 skulde preliminær-

eksamen kun avholdes 4 ganger etter lovens ikrafttreden 1. januar 1846. For disse og tidligere «præler» stod adgangen til embedseksamen fremdeles åpen. Juridisk embedseksamen i morsmålet holdtes siste gang 1868. I tiden fra 1815 til da hadde i alt 572 bestått denne eksamen. Av disse opnådde 28 å bli sorenskrivere. Blandt sorenskriverne i denne tid er der 86 med juridisk eksamen etter forordningen av 1736.

Ved begge juridiske embedseksamina var der to prøver, en teoretisk og en praktisk, avgjorte til forskjellig tid og med forskjellige karakterer. Loven av 1845 slog de to prøver sammen til én med én hovedkarakter.

Den praktiske prøve kom da til å bestå i besvarelsen av den såkalte praktikumsoppgave, som kun adskilte sig fra de andre, teoretiske eksamensoppgaver deri, at de spørsmål som der skulle drøftes, var hentet fra det praktiske liv. I eldre tid skulle besvarelsen også omfatte stevning, innlegg og dom. Den praktiske utdannelse, som de juridiske kandidater ikke erholt på universitetet før embedseksamen, måtte de skaffe sig senere som edsvorne fullmektiger hos en underdommer, som sakførere og advokater eller fullmektiger hos sådanne. Praktisk utdannelse var for øvrig ingen legal betingelse for å bli sorenskriver. Derimot hadde lovgivningen satt andre betingelser herfor. Grunnloven krebet at han måtte være norsk borger, tilhøre statskirken og ha fylt 25 år.

Ved grunnlovsforandringen av 19. mai/4. juni 1892 blev det absolutte religionskrav for embedsmenn innskrenket til kun å gjelde for statsråder. Med hensyn til statens øvrige embeder skulle det fornødne bestemmes ved lov. Denne lov kom 21. juli 1894 og ophevet religionstvangen for alle embedsmenn unntagen statsråder, de geistlige og religionslærere og skolelærere. Som allerede nevnt satte universitetsfundasen latinsk-juridisk embedseksamen som betingelse for å opnå et dommerembede, altså også et sorenskriveri. Eksaminateene måtte nøies med et foged- eller prokuratorembete.

Uaktet hverken grunnlov eller lov uttrykkelig nektet kvinner adgang til statens embeder, var dog denne adgang faktisk stengt for dem i lang tid, sannsynligvis ut fra tvil om hvorvidt de kunde sies å være norske borgere, en tvil som også var

kommet til orde hvor det gjaldt stemmeretten. Stortinget må i allfall øiensynlig ha forutsatt at Grunnlovens § 92 implicite stengte embedsveien for kvinner. Det fant det i hvert fall påkrevet ved grunnlovsbestemmelse av 5. mars/19. mars 1901 å gi § 92 sådant tillegg: I hvilken utstrekning kvinner, der opfyller de for menn ved Grunnloven foreskrevne betingelser, skal kunne ansettes i embeder, bestemmes ved lov. Denne lov emanerte 9. februar 1912 og gav med 5 undtagelser kvinner adgang til statens embeder under de samme betingelser som menn. Den har hittil nærmest vært en skuerett. Inntil fornylig har kun et fåtall kvinner opnådd å bli embedsmenn. Såvidt mig bekjent har kun 3 kvinner kommet i dommerstilling i heromhandlede tidsrum. Sålenge sorenskriverne selv valgte sine fullmektiger kunde kvinner som regel ikke engang opnå disse for deres praktiske utdannelse så viktige stillinger.

Bestemmelsen i Norske lovs 1—5—1 om at dommerne skulde være vederheftige og uberyktede stod ved makt også etter 1814.

For øvrig stod administrasjonen fritt ved besettelsen av et sorenskriverembede. I almindelighet lot den sig lede av anciennitetshensyn, eksamenskarakter og eksamensår, idet laudkandidater hadde noen års anciennitet foran hauskandidater.

Ved kgl. res. av 30. november 1867 blev der til sagt akademiske borgere, der ansattes som officerer uten fast lønn og senere underkastet sig embedseksamen ved universitet, et års anciennitet ved konkurransen om embeder.

Sorenskriverembedene hørte til de bedre embeder, og der manglet som regel ikke på likeverdige kandidater, og kryssende hensyn gjorde sig ofte gjeldende, politiske hensyn og distrikthensyn kom med sine krav, så det ofte kunde være vanskelig å treffe et lykkelig valg. Stod enn administrasjonen formelt fritt, når den holdt sig innenfor kretsen av de aspiranter som fylte lovens krav, handlet den under ansvar og kritikk fra Storting og presse. Kritikken kunde være ubeføiet i mange tilfelle, men det lar sig ikke nekte at den mangen gang kunde være beføiet, idet ikke hensynet til embedet syntes å ha vært det avgjørende, men hensyn til den utnevntes person. Også dette hensyn kan i visse tilfelle ha sin berettigelse,

hvor personen er en personlighet med kvalifikasjoner som mere enn opveier eksamenskarakter og anciennitet. Men av sådanne gis der ikke mange.

Lønns- og pensjonsforhold.

I 1ste bind er gjort rede for sorenskrivernes lønnsforhold før 1814. Som der påvist var sorenskriverne ikke statslønnede tjenestemenn, men lønnet av befolkningen innen sorenskriveriet dels gjennem en avgift, pålagt gårdene innen embedsdistriket, kalt sorenskrivertoll, dels gjennem betaling for utførte forretninger, sportler.

Sorenskrivertollen i forbindelse med den enkelte skrivers tilkommende frigårdstiende var den faste lønn eller visse inntekt, sportlene den uvisse, den første uforanderlig gjennem årene, den siste varierende og avhengig av forretningsmengden. For de fleste sorenskrivere var sportlene en vesentlig for ikke å si den vesentligste del av lønnen og gjorde mange av dem til landets best avlagte embedsmenn, særlig i de floriske tider i slutten av foreningstiden.

Det samme dobbelte lønnssystem fortsatte gjennem de første tre fjerdedeler av det 19. århundre, dog blev de gamle sportelbestemmelser avløst av lov av 13. september 1830 ang. hvad der skal betales ved rettene m. v., hvis første avdeling, ang. sorenskrivernes tilkommende, bidrog til å øke deres inntekter og gjøre enkelte av dem til rike, andre til velstillede menn og høine standen sosialt. De etterfølgende 40 år kan karakteriseres som sorenskrivernes gullalder. Men sportelsystemet vakte både misundelse og misnøie — en misnøie som endog, som under Lofthusbevegelsen, fremkalte uroligheter. Dårlige tider for bøndene med tvangsausjoner var gode tider for mange sorenskrivere, for hvem disse forretninger var en betydelig inntektskilde. Men sportelsystemet hadde også flere andre svakheter, således den store forskjell i lønn for samme klasse tjenestemenn med samme utdannelse, samme arbeide og samme ansvar. — Som det vil fremgå av nedenstående tabell, varierte den gjennomsnittlige bruttoinntekt i årene 1866—68 fra kr. 20 392 (Nedre Romerike) til kr. 3 312 (Røros).

Gjennemgående finner man de best avlagte sorenskrivere i Østlandets brede bygder.¹⁾ 14 sorenskrivere hadde en nettoinntekt av over kr. 10 000, 54 over kr. 5 000—10 000. Kun 11 tjente mindre. Dette må erkjennes å være rikelig i betraktning av pengenes store kjøpekraft dengang, den billige arbeidskraft og den billige levemåte, særlig hvor vedkommende hadde gårdsbruk. Man kan ikke undres over misunnelse og misnøie med disse lønninger som ikke stod i rimelig forhold til levevilkårene i datidens Norge.

I 1866 blev det efter anmodning av Stortinget nedsatt en kgl. kommisjon til overveielse av spørsmålet om sportelavlønningens avløsning i det hele eller for en del med faste gasjer. Kommisjonen, hvori kun en sorenskriver hadde sete, var i prinsippet enig om å tilråde at sportlene innbetaltes i statskassen, og at sportelavlønnede embeder i stedet tillas fast gasje, idet den bl. a. peker på den store ulikhet i lønnsforholdene. Ved kommisjonens ansettelse av gasjene var det for sorenskriverembeder med embedsgårder tatt hensyn til påregnelig utbytte av gården etter vilkårlig skjønn. Kommisjonens forslag ledet til lov av 14. mai 1872 om forandret lønningsmåte for visse sivile embeder m. v. og til Stortingets beslutning av 7. og 8. mai s. å. om regulativ for forskjellige embeders lønningsforhold. Loven bestemte at sorenskriverne fra 1. januar 1873 skulde ha fast lønn av statskassen mot at de dem tilkommende sportler inngikk i statskassen på få unntagelser nær. Sportlene skulde innkreves og regnskapsføres av sorenskriverne som herfor tilkom 4 procent.¹⁾

---

¹⁾ Se Medlemsblad for Den norske dommerforening (Dommerbladet) nr. 78, 79.

*Tabellarisk oversikt over sorenskriverernes gjennemsnittlige
årlige embedsinntekter i årene 1866—1868¹⁾) og den ved
lønnsreguleringen i 1872 fastsatte lønn.*

Embedets navn	Inntekt til- sammen Spd.	Kontor- utgifter Spd.	Nettoinntekt		Den i 1872 be- vilgede lønn ²⁾ Kr.
			Spd.	Kr.	
1. Aker	5 127	2 131	2 996	11 984	6 000
2. Follo	2 802	1 367	1 435	5 740	5 200
3. Nedre Romerike	6 368	1 270	5 098	20 392	6 000
4. Nes	3 816	783	3 033	12 132	4 400
5. Eidsvold	3 022	600	2 422	9 688	4 000
6. Moss	3 062	350	2 712	10 848	4 400
7. Tune	2 904	800	2 104	8 416	5 200
8. Ide og Marker	3 035	588	2 447	9 788	5 200
9. Rakkestad	3 185	450	2 735	10 940	3 800
10. Trøgstad	2 901	585	2 816	9 264	4 000
11. Solør	3 372	1 048	2 324	9 296	5 400
12. Vinger	4 410	1 201	3 209	12 836	5 600
13. Hamar ³⁾	2 633	692	1 941	7 764	4 400
14. Søndre Hedemarken	2 656	617	2 039	8 156	5 200
15. Nordre Hedemarken	2 207	390	1 817	7 268	4 000
16. Søndre Østerdal	2 603	793	1 810	7 240	4 800
17. Nordre Østerdal	2 543	420	2 123	8 492	4 200
18. Toten	4 867	993	3 874	15 496	4 600
19. Valders	2 318	500	1 818	7 272	5 000
20. Hadeland og Land	2 868	689	2 179	8 716	4 400
21. Søndre Gudbrandsdalen ⁴⁾	2 304	450	1 854	7 416	4 400
22. Mellom Gudbrandsdalen	1 993	619	1 374	5 496	4 000
23. Nordre Gudbrandsdalen	2 201	663	1 538	6 152	4 000
24. Ringerike	2 755	950	1 805	7 220	4 400
25. Hallingdal	1 867	703	1 164	4 656	4 200
26. Eker, Modum og Sigdal	5 514	1 233	4 281	17 124	5 800
27. Lier, Røyken og Hurum	3 254	417	2 837	11 348	5 200
28. Numedal	2 301	717	1 584	6 336	4 400
29. Nordre Jarlsberg	3 451	828	2 623	10 492	4 600
30. Mellom Jarlsberg	3 404	867	2 537	10 148	6 000
31. Søndre Jarlsberg	3 052	810	2 242	8 968	5 200
32. Larvik	3 650	817	2 883	11 332	5 200
33. Bamble	2 050	544	1 506	6 024	4 400
34. Nedre Telemarken	1 909	350	1 559	6 236	4 200
35. Gjerpen	3 771	950	2 821	11 284	5 200
36. Øvre Telemarkens østfjelske	1 579	233	1 346	5 384	3 800
37. Øvre Telemarkens vestfjelske	1 609	377	1 232	4 928	3 700
38. Holt	1 911	517	1 394	5 576	4 400
39. Nedenes	2 643	550	2 093	8 372	5 200

¹⁾ Hentet fra tabell I i bilagene til Ot.prp. nr. 3 for 1871.

²⁾ Heri beregnet de 19 embeder tillagte renter av sorenskriverembedsgårdsfondet med beløp fra kr. 1 200 til kr. 200 (se kgl. res. 21. desember 1872).

³⁾ Herunder Hamar byfogedembede.

⁴⁾ Herunder Lillehammer byfogedembede.

Embedets navn	Inntekt til- sammen Spd.	Kontor- utgifter Spd.	Nettoinntekt		Den i 1872 be- vilgede lønn Kr.
			Spd.	Kr.	
40. Sand	2 306	310	1 996	7 984	4 000
41. Setersdal	1 320	218	1 102	4 408	3 800
42. Torridal	1 611	341	1 270	5 080	4 000
43. Mandal	3 541	1 400	2 141	8 564	6 000
44. Lyngdal	2 547	683	1 864	7 456	5 200
45. Flekkefjord ¹⁾	2 196	850	1 846	5 384	4 400
46. Jæren	2 753	637	2 116	8 464	4 400
47. Dalene	2 302	530	1 772	7 088	4 400
48. Ryfylke	2 554	633	1 921	7 684	3 600
49. Karmsund	2 721	853	1 868	7 472	5 200
50. Sundhordland	3 379	1 017	2 362	9 448	5 800
51. Hardanger og Voss	1 847	600	1 247	4 988	4 400
52. Midthordland	2 708	858	1 850	7 400	5 200
53. Nordhordland	2 373	784	1 589	6 856	5 200
54. Ytre Sogn	1 926	600	1 226	5 304	4 200
55. Indre Sogn	1 741	417	1 324	5 296	4 400
56. Sundfjord	2 331	800	1 531	6 124	5 000
57. Nordfjord	1 793	480	1 313	5 252	4 200
58. Søndre Sundmøre	1 590	380	1 210	4 840	3 800
59. Nordre Sundmøre ²⁾	4 188	1 133	3 055	12 220	5 200
60. Romsdal	2 084	705	1 379	5 516	5 200
61. Nordmøre	2 578	1 007	1 571	6 284	4 800
62. Ørkedal	2 246	447	1 799	7 196	4 200
63. Guldal	1 459	250	1 209	4 836	3 600
64. Røros	843	15	828	3 312	3 200
65. Strind og Selbu	2 615	647	1 968	7 872	5 200
66. Fosen	2 595	717	1 878	7 512	4 800
67. Stør- og Verdalen	3 119	949	2 170	8 680	5 800
68. Inderøen	2 227	727	1 500	6 000	5 200
69. Namdalen	2 178	600	1 578	6 312	4 400
70. Søndre Helgeland	1 694	200	1 494	5 976	3 700
71. Nordre Helgeland	1 293	508	785	3 140	4 000
72. Salten	2 141	457	1 684	6 736	4 900
73. Lofoten og Vesterålen	2 287	667	1 620	6 480	4 200
74. Senjen	2 206	400	1 806	7 224	4 100
75. Tromsø	1 510	208	1 302	5 208	4 400
76. Alten ³⁾	1 277	152	1 125	4 500	3 200
77. Hammerfest ³⁾	1 397	216	1 181	4 724	3 600
78. Tana ³⁾	1 299	88	1 211	4 844	3 500
79. Varanger ³⁾	2 580	514	2 066	8 264	3 600
Totalsum	205 272	51 860	153 412	613 648	362 100

¹⁾ Med kjøpstaden Flekkefjord.²⁾ Med kjøpstaden Ålesund.³⁾ I egenkap av fogder var vedkommende embedsmann desuten tillagt fast gasje av statkassen, 2 også gasjetillegg, tilsammen 2 441 spd.

De finnmarkske sorenskrivere skulde også etter overgangen til fast lønn vedbli å oppbevare rettighet.

Tabellen viser de nye lønninger for sorenskriverernes vedkommende og den voldsomme nedgang i deres lønn som regulativet førte med sig. Høieste gasje var kr. 6 000, og den blev kun 3 embeder til del, mens Røros måtte nøies med kr. 3 200, som var minimum. Gjennemsnittslønnen blev kr. 4 660 mot tidligere kr. 7 614. Som man ser en voldsom nedgang. Forholdet forverredes derved, at den kontorholdsgodtgjørelse som staten måtte tilstå sorenskriverne til bestridelse av embedsforretningene ofte blev satt så lavt at mange sorenskrivere derved påførtes tap, som måtte dekkes av den knappe lønn, som dessuten ofte måtte dekke mulig ansvar for egne eller medhjelperes feil eller underslag. Stortinget fastsatte kontorholdsgodtgjørelsen for 5 år ad gangen efter forslag fra Justisdepartementet og etter opgave fra sorenskriverne over medgåtte utgifter i forrige termin og forslag til nyansettelse. Men dette satte både departement og Stortinget sig utover. På den måte måtte det selvfølgelig bli underskudd. Og man må ikke tro at de fast lønnede skrivere kunde stikke innfordringsgodtgjørelsen i sin egen lomme og derved dekke mulig underskudd på kontorholdet, nei, Stortinget bevilget det anslalte kontorhold med fradrag av den forutsatte, vilkårlige innfordringsgodtgjørelse.

Pensjoner påhvilende et tidligere sportellønnnet embede og som for sorenskriverembedenes vedkommende i 60-årene utgjorde tilsammen kr. 15 960 årlig, skulde overtas av statskassen, men denne lettelse hadde liten betydning.

Loven av 14. mai 1872 fant ikke anvendelse på tidligere ansatte sorenskrivere. De kunde bli sittende med den gamle lønningsmåte. Dog hadde de adgang til å gå over til den nye, når de var villige til å finne sig i de nye vilkår og gav erklaering herom innen utgangen av 1873. Med kongens tillatelse og Stortingets samtykke kunde også overgang senere finne sted.

Ved overgangen til det nye lønnssystem gikk den vedkommende embede tillagte sorenskrivertoll og tiende over til staten, dog skulde prestens andel av gårdstienden falle tilbake til ham og kirkens andel av samme tilfalle kirkekassen, forsåvidt angikk kirker i menighetens eie.¹⁾

1) Statskalenderen for 1878 oplyser at i september 1877 var 44 sorenskrivere overgått til fast lønn på grunn av nyansettelser eller i noen tilfeller etter eget ønske.

Var den for sorenskriverne som for dommerne og embedsmennene i det hele ansatte lønn for snau allerede i 1872, forverredes forholdet eftersom tiden gikk og alle livsfornødenheter steg i pris, embedsgårdene blev solgt og sorenskriverne henvist til byene med dyr husleie. Til tross herfor blev gasjene uforandret i over 40 år, bortsett fra at enkelte sorenskrivere med lønn under kr. 5 400 fikk et dyrtidstillegg på kr. 600, som de senere beholdt. Klagerop og bønnskrifter hjalp ikke. Det måtte en verdenskrig til før det blev en forandring. Ved lønnsrevisionen av 16.—18. juli 1917 blev sorenskrivernes lønn satt til kr. 7 500 for 28 stykker og kr. 7 000 for de øvrige. 3 år senere, den 10.—12. juli 1920 besluttet Stortinget en ny lønnsregulering. Sorenskriverlønnen blev da satt til kr. 11 000 og kr. 10 000 henholdsvis for klasse I og II, begge klasser med et alderstillegg av kr. 1 000 etter 3 års tjenestetid. Disse lønnsforbedringer kom sent og ekvivalerte ikke den daværende dyrtid, selv ikke med de senere tilstårte dyrtidstillegg.

Ved siste lønnsregulering forbeholdt Stortinget sig å nedregulere lønningene, dersom lønnsnivået i privat virksomhet gikk ned og det derved opstod et absolutt og påtagelig misforhold mellom offentlige og private lønninger. Likeledes skulde det være adgang til, etter Stortingets bestemmelse, å gjøre lønningene bevegelige etter prisene på de viktigste nødvendighetsartikler, dersom det ved nærmere utredning kunde finnes en praktisk løsning av dette spørsmål.

I henhold til dette forbehold besluttet Stortinget den 5. juni 1927 å nedsette alle lønninger fra 1. januar 1928 med 10 pct. Tjenestemennene nektet å gå med herpå og gikk til prosess mot sin arbeidsgiver, hvori dog ikke dommerstanden deltok. Ved Oslo byrets dom av 5. februar 1929 blev staten kjent überettiget til å redusere lønningene fra nevnte tidspunkt. Senere blev det sluttet forlik mellom partene om en frivillig lønnsreduksjon.¹⁾

Så lenge sorenskriverne vesentlig var sportellønte, hadde staten ingen plikt til ved avgang fra embedet å sikre dem

---

¹⁾ Se Medlemsblad for Den norske dommerforening nr. 100.

en etterlønn i form av pensjon. Det måtte bli deres egen sak å dra omsorg for sig og eventuelle etterlatte, når de ikke lenger stod i tjenesten. Men det gjorde de fleste til døden tok dem, selv om de ikke lenger var arbeidsføre. De fikk sig en fullmektig, en vicesorenskriver eller en adjungert til å gjøre arbeidet. Eller de avstod embedet til en mann «mot noget visst» til underhold av ham og familie. Undertiden skjer dette på foranledning av det offentlige, som overtar en del av pensjonen og påhøfter embedet resten. Hermed blev det slutt i 1851 (Res. 11. januar 1851). Det offentlige hadde for øvrig allerede i første halvdel av det 18. århundre gått i gang med en pensjonsordning for landmilitæreraten ved forordning av 22. mai 1739, senere utvidet og ved anordning av 20. juli 1757 gjort almindelig for alle stender. Denne kasse blev i 1775 om-døpt til «Den almindelige Enkekasse». Embedsmennene hadde ikke blott rett, men også plikt til å sikre sine enker en pensjon av fra 10 til 40 rdl. av denne kasse.

Det fremgår av forordning av 4. august 1788 at kun få embedsmenn fant det maktpåliggende å sikre sine enker pensjon. Det blev derfor forbudt prestene under straffansvar å vie betjenter med kgl. bestalling eller konfirmasjon på sine embeder før de hadde godtgjort å ha ordnet sitt forhold til Enkekassen.

Da Norge hadde fått sitt eget styre oprettedes «Den norske almindelige Enkekasse», senere benevnt «Den norske Enkekasse». Den undergikk i tidens løp en rekke forandringer og utbedringer. Det blev plikt for gifte embedsmenn å sikre sin hustru enkepensjon svarende til en femtedel av deres embedsinntekter, dog ikke over kr. 1 000 årlig.

I 1893 blev der åpnet adgang for embedsmenn til å bli oppatt i den under statens garanti stående pensjonskasse for statens bestillingsmenn som samtidig endret navn til Pensjonskassen for Statens tjenestemenn. (Lov av 1. juli 1893.)

Efter at sorenskriverne ved lov av 14. mai 1872 var blitt satt på fast lønn, måtte det bli statens sak å forsørge dem og deres etterlatte, når de på grunn av alder eller sykdom måtte forlate sine embeder. Staten vilde dog i lang tid ikke erkjenne sig juridisk forpliktet hertil. Stortingets sparepoli-

tikere yndet å kalle statstjenestemennenes pensjoner «nådelønn» og utmålte denne gjennemgående så snau som mulig etter en smålig og minutøs undersøkelse av vedkommendes økonomiske stilling og forhold for øvrig. Hadde han gjennem sparsomhet evnet å legge noe til side av sin lønn eller gjennevnen arv eller gave erhvervet noen formue, blev han straffet med liten eller ingen pensjon. Stortingets ofte langvarige pensjonsdebatter, som kunde dreie sig om 50 à 100 kr., sørmet sig lite for et lands nasjonalforsamling. Mangen utslikt, gammel embedsmann kviet sig for å skulle gå gjennem denne skjærsild og se sitt liv og sitt virke veiet og bedømt av Stortingets Gasje- og pensjonskomité eller en inkompetent representant. Da foretrak han å bli sittende i embedet til sin dødsdag.

Nesten et halvt århundre skulde gå hen før den bevilgende myndighet oppgav «nådelønnen» og fikk en annen og klarere forståelse av en arbeidsgivers plikter likeoverfor sine tjenere. Ved lov av 20. april 1917 blev Statens Pensjonskasse oprettet og en almindelig pensjonsordning innført for statens tjenestemenn. Denne ordning som trådte i kraft fra 1. juli s. å. blev avløst av en ny ved lov av 28. juli 1921 gjeldende for de fleste av statens tjenestemenn, deriblandt dommerne.¹⁾

Loven innførte en kollektiv pensjonsordning med et innskudd av 10 pct. av pensjonsgrunnlaget, hvorved som regel forståes tjenestemannens lønn inntil kr. 10 000. Dette innskudd er legges så lenge han står i tjenesten, og han erhverver derved rett til alderdomspensjon eller invalidepensjon samt pensjon for enken og/eller barn under 18 år.

Alderdomspensjon inntrer ved fratredden fra tjenesten ved den for stillingen bestemte aldersgrense — som for dommere er 70-årsalderen — eller tidligst 5 år før denne, hvis summen av alder og tjenestetid er minst 85 år. Full alderdomspensjon opnåes etter 30 års tjenestetid og utgjør 66 pct. av inntektsgrunnlaget inntil kr. 6 000 synkende til 54 pct. for høieste grunnlag, kr. 10 000. Høieste pensjon blir således kr. 5 400.

¹⁾ Se Medlemsblad for Den norske dommerforening nr. 109.

Invalidepensjon tilståes, hvis tjenestemannen på grunn av arbeidsudyktighet må fratre tjenesten eller får permisjon uten lønn eller med avkortet lønn. Den fastsettes av styret og beregnes etter pensjonsgrunnlaget og tjenestetiden.

Enkepensjon. Enker etter pensjonsberettigede tjenestemenn som dør i tjenesten, oppbærer 50 pct. av den alderdomspensjon som mannen vilde ha fått om han var blitt stående i tjenesten til aldersgrensen, og beregnet etter pensjonsgrunnlaget ved hans død. Høieste enkepensjon blir således kr. 2 700. Enker etter invalidepensjonister får pensjon beregnet på samme måte, men etter pensjonsgrunnlaget ved invalidepensjoneringers begynnelse. For enker etter andre pensjonister utgjør enkepensjonen 50 pct. avmannens pensjon ved døden.

Barnepensjoner. Efterlater en pensjonsberettiget eller pensjonert tjenestemann ektefødte barn under 18 år, skal også disse ha pensjon, enkel barnepensjon, hvis moren lever, og forhøjet, hvis moren er død. Pensjonens størrelse avhenger av barneantallet og utgjør fra 40 til 90 pct. av enkepensjonen og for 5 eller flere barn 100 pct., forsåvidt angår enkel barnepensjon. Forhøjet barnepensjon skal utgjøre det dobbelte av disse satser.

Vartpenger tilståes i visse tilfelle av Pensjonskassens styre.

Pensjonsloven opfylte et lenge næret ønske fra tjenestemennenes side, selv om det måtte skje ved avkortning i lønn og en aldersgrenselov. Når en pensjonsordning basert på innskudd blev valgt, var det vel nærmest en kamuflasje for å gi det utseende av selvpensjonering, en ren fiksjon, da kun ytterst få statstjenestemenn er i den økonomiske stilling at de kan pensjonere sig av egne midler. Pensjonen tilveiebringes av lønnen, altså av statens penger. Hvorfor da ikke erkjenne dette og innføre en pensjonsordning uten innskudd eller fradrag i lønn til besparelse av de med den nuværende ordning forbundne administrasjonsutgifter og til lettelse for statens oppbørselsbetjenter, som skal innkassere og bokføre innskuddene?

I nær forbindelse med pensjonsordningen står innføring av aldersgrenser for offentlige tjenestemenn ved lov av 14. mai 1917 og senere tilleggslover. Enhver som etter nevnte tidspunkt ansettes i offentlig stilling eller innlemmes i Pensjons-

kassen, plikter å avgå fra stillingen ved den for samme fastsatte aldersgrense. Denne er for de fleste mannlige tjenestemenn, deriblant som allerede nevnt dommerne, 70 år.

Boligforhold.¹⁾

I 1ste bind er nevnt det løfte som kongen, Christian den 4de, av synderlig gunst og nåde gav de sultne norske skrivere om en gård på landet til fri og gratis bruk. Det var ment som en lønnsforbedring og blev det også for dem som var så heldig å nyte godt av det kongelige løfte, men det var desverre ikke så mange. Et er å love, et annet å holde, og løfter binder ingen som bekjent, selv ikke en konge. Både det 17de og det 18de århundre skulde gå hen før man fikk se alvorlige bestrebeler for å innfri dette løfte. I en tid med utpreget naturalhusholdning, da selv byfolk måtte holde husdyr for å skaffe sig levnetsmidler, var sorenskriverne, som ifølge norske lov 1—5—17 skulde bo i deres anbetrodde sorenskriveri «og ei sig i nogen kjøbstad nedsette», nødt til å ha gård. Blev den ikke tilveiebragt av det offentlige, måtte skriveren anskaffe den av egne midler. En ytterligere grunn hertil var boligforholdene. Det kunde ofte falle vanskelig å skaffe husrum på landsbygden til skriveren med betjening og familie. Da sorenskriveren var blitt «kondisjonert» og hadde fått fordringer til livet, var den tarvelige bebyggelse på de utlagte embedsgårder også en omstendighet som kunde bevege ham til å skaffe sig egen gård, som han kunde bebygge og innrette etter ønske. Eller embedsgården kunde ha en uheldig beliggenhet. Denne omstendighet og gårdens bebyggelse kun til bondebruk sees ofte anført i kunngjøringen av ledige sorenskriverier. Der kan man også se oplyst at embedsgården ikke kunde tas i bruk, da den ikke var byksel- ledig. Enkelte sorenskrivere foretrak bylivet, fikk dispensasjon fra lovbudet og bosatte sig i en by. Omkring overgangen til det 19de århundre gjorde staten et kraftig tiltak for å skaffe embedsmenn på landet passende og bekvemt beliggende

---

¹⁾ Jfr. Medlemsblad for Den norske dommerforening nr. 13, 33, 43, 51, 58.

boliger — nu var det ikke tale om lønnsforbedring (jfr. reskrp. 3. november 1813). Ved dette reskrp. blev der utlagt 32 gårder og ved res, 18. september 1815 9 gårder til bruk for sorenskrivere. Omkring 1829 var der i alt anskaffet eller utlagt av det benefiserte gods 56 sorenskrivergårder eller -boliger samt 1 av statens gods (Kongshofmark i Alten).

Kun få gårder var da bykselledige og bare 5 bebodd av vedkommende embedsmenn. I tiåret 1830—40 var de fleste av gårdene blitt bykselledige. I denne tid søkte en rekke sorenskrivere om å slippe å tiltre gårdene og at disse måtte bli solgt, da de enten manglet hus eller hus brukbare for en kondisjonert familie. Tildels anføres også at gårdene ikke lå hensiktsmessig til. Flere sorenskrivere eiet private gårder som de bodde på og som de fant hensiktsmessigere beliggende enn embedsgårdene. Omtrent alle disse andragender blev imøtekommert. Enkelte sorenskrivere opfører dog nye hus på embedsgårdene dels av egne midler dels for lån som de selv må avdra og forrente. Disse hus blev senere som oftest kjøpt av det offentlige. I 40—50-årene blev en flerhet av de i sin tid utlagte embedsgårder solgt. De herved innkomne midler samt salgssummen for en del tidligere solgte blev imidlertid i almindelighet anvendt til innkjøp av private gårder, ofte sådanne tilhørende sorenskriveren og hvor kontoret hadde vært i lengere tid. Enkelte ubenyttede salgsbeløp likesom de innkjøpte gårder tilhørte Oplysningsvesenets fond (jfr. lover av 25. august 1848, 14. juni 1851 og 14. mai 1872).

I lønnskommisjonens innstilling (Ot.prp. 3 for 1868, s. 53 flg.) føres op 42 embedsgårder for sorenskriverne. 5 av disse var ikke bykselledige og ikke tatt i bruk av vedkommende embedsmann. Man finner å burde hitsette navnet på disse 42 gårder og på vedkommende sorenskrivere:

Plogstad i Ullensaker (Nes), Rolighet i Eidsvoll (Eidsvold), Ambjørnsrød i Glemminge (Tune), Elvestad i Eidsberg (Rakkestad), Kolstad i Askim (Trøgstad), Mosegræn i Grue (Solør), Øvre Langeland i Vinger (Vinger og Odalen), Stenberg i Ringsaker (Nordre Hedemarken), Kirkenær i Elverum (Søndre Østerdal), Vestre Nysted i Tønset (Nordre Østerdal),

Nedre Undesløs med Storengen, Østre Toten (Toten), Heggerud, Søndre Fron (Mellem Gudbrandsdalen), Lyen i Vågå (Nord Gudbrandsdal), Lundene, Nordre Aurdal (Valders), Velo i Jevnaker (Hadeland og Land), Knæstang i Norderhov (Ringerike), Olsgård i Næs (Hallingdal), Lerberg i Eiker (Eker, Modum og Sigdal), Heimdal i Sande (Nordre Jarlsberg), Torum i Ramnes (Mellem Jarlsberg), Gvarv i Sauðe (Nedre Telemarken), Mosebø i Sauland (Øvre Telemarken, østfj.), Holtan i Kviteseid (Øvre Telemarken, vestfj.), Klep i Evje (Sætersdalen), Øgreid i Helleland (Jæderen og Dalerne), Opsal i Vikedal (Ryfylke), Kaarevik i Tysnes (Søndhordland), Christianelyst i Hafslø (Indre Sogn), Helland (Ytre Sogn), Voldan eller Skeid i Førde (Søndfjord), Løken i Eid (Nordfjord), Rødset i Volden (Søndre Søndmøre), Gjul i Tingvold (Nordmøre), Kvaal i Melhus (Guldal), Berg i Ørlandet (Fosen), Vatn i Aasen (Stør- og Verdalen), Herten i Alstadhaug (Søndre Helgeland), Støver og Sandjord i Bodø (Salten), Randvold (Raavold) i Hadsel (Lofoten), Ibestad Øvre i Ibestad (Senjen), Kongshafmark i Alten (Alten), Fjelma i Tanen (Tanen).

Gårdene var av vidt forskjellig størrelse. Det fremgår av skylden som svinger mellom 18 spd. — embedsgården i Ryfylke¹⁾ — og 12 skilling — Christianelyst i Indre Sogn. Sorenskriveren pliktet å bo og ha kontor på gården, herfra blev det dog ofte dispensert, samt holde dens hus i åbottsri stand. Til vedlikehold av husene eller bygning av nye, til brenne og gjerdefang kunde man ta det fornødne i gårdens eller Oplysningsvesenets skog. Embedsmannen måtte utrede de gården påhvilende skatter og avgifter, forrente og avdra påhvilende lån m. v.²⁾

Også etter at sorenskriverne var blitt fast- og statslønnet fortsattes salget av de oprinnelig utlagte gårder. Av salgssummene dannedes det såkalte Sorenskriverembedsgårdsfond.

¹⁾ Nettoinntekten av denne opgis til 400 spd. — 1 600 kr.

Andre betydelige eiendommer var Velo i Jevnaker og Knæstang i Norderhov av skyld henholdsvis 17 og 14 spd.

²⁾ Se embedsgårdsloven av 25. august 1848, jfr. lover av 14. juni 1851 og 14. mai 1872.

I 1916 var der 37 sorenskriverembedsgårder, hvorav 2 i byer. En ny tid holder sitt inntog med nye hensyn og nye krav. Pengehusholdningen har avløst naturalhusholdningen. Flere og flere sorenskrivere flyttes fra landet til byen, hvor distrikts befolkning har sitt naturlige møte- og forretningssted, og som kommunikasjonenes utvikling har gjort til et knutepunkt for trafikken. På den måte blir det mest bekvemt for publikum å ha sorenskriverkontoret i byen. Dette falt vel som oftest sammen med embedsmennenes og fruenes eget ønske. I byene var det kondisjonert omgang å få og skolegang for barna. I mange tilfelle var også det offentlige interessert i flytningen. Det var reist krav om nedskjæring av statsutgifte og forenkling av embedsverket, og det mente man å opnå ved å slå flere embeder sammen. Det ledet bl. a. til kombinasjon av sorenskriver- og byfogedembeder. Sorenskriverens overtagelse av byfogedforretningene nødvendiggjorde at han vendte landet ryggen og blev bymann med bymannens interesser og kom til å stå landbefolkningen, hvis tjener han først og fremst skulde være, mere fjernt og fremmed.

Blandt de vanskeligheter som verdenskrigen 1914—18 skapte også i det nøytrale Norge, var bl. a. stigende priser og bolignød, særlig da i byene, hvor det ble vansklig for embedsmennene å skaffe sig passende husrum til overkomelig pris. Her måtte staten tre til med innkjøp eller bygning av embedsboliger under anvendelse for sorenskriverernes vedkommende av Sorenskriverembedsgårdsfondets eller Fogedembedsgårdsfondets¹⁾ midler. Således fikk man istedetfor de gamle sorenskrivergårder med buskap og gårdsbruk sorenskriverboliger, hvor sorenskriveren bor til leie moderne og bekvemt for en rimelig leie.

På den således betrådte vei har staten fortsatt også etter 1918 både i by og på land med det resultat at 68 sorenskriverembeder ved utgangen av 1930 var forsynt med embedsgård eller embedsbolig. Det hitsettes en fortegnelse over disse hentet fra fortegnelsen over statens eiendommer av 1932 (St. med. nr. 10 for 1932):

---

¹⁾ Dannet ved salg av de gamle utlagte fogedgårder.

1. Rakkestad sorenskrivergård, Ly, av skyld mark 1,12 i Eidsberg, innkjøpt 1909, areal ca. 25 dekar, hovedbygning av lengde 15 m. og bredde 10 m. og kontorbygning av lengde og bredde henholdsvis 10,10 og 9,10. m. Desuten 3 mindre uthus.
2. Idd og Marker sorenskriverbolig i Halden, innkjøpt 1921. Hovedbygning i en etasje opført i 1864 av tømmer, i 1919 tilbygget 3 værelser til kontorer, hvorved bygningen er blitt ca. 28 m. lang. Et mindre uthus, tomt 801 m², hvorav ca. $\frac{1}{4}$ dekar have.
3. Tune sorenskriverbolig i Sarpsborg, innkjøpt 1921. Hovedbygning i 2 etasjer, på festet grunn, opført av planker. Desuten en mindre uthusbygning.
4. Onsøy sorenskriverbolig Fremskridt i Glemmen, innkjøpt 1921. Hovedbygning av tre, opført 1887, ominnredet 1920, 2 etasjer med kontorene i 2nen. En mindre uthusbygning. Grunnareal 3 900 m².
5. Moss sorenskriverbolig Bråten i Jeløy, innkjøpt 1919. Hovedbygning av tre med sidebygning, hvori kontorene og en mindre leilighet til bortleie.
6. Follo sorenskrivergård Løkten i Frogn, innkjøpt 1921. Hovedbygning av tømmer, grunnflate 130 m². Uthus av bindingsverk, hvori kontorene, 2 mindre uthus. Areal ca. 12 dekar.
7. Nedre Romerike sorenskiverbolig Strømsborg i Fet, av skyld 33 øre, opført i 1900. Areal ca. 10 dekar. Hovedbygning i 2 etasjer med bolig og kontorrum. Desuten uthusbygning og ishus.
8. Nes sorenskiverbolig Lagtun, av skyld 20 øre, i Sørum, areal ca. 22 dekar. Våningshus av tre, bygget i 1½ etasje, grunnflate 18,56 × 10,60 m., inneholder bolig og kontorer.
9. Eidsvoll sorenskiverbolig Wergelandshaugen, av skyld 7 øre, i Eidsvoll, + 2 tomter på festet grunn under Eidsvoll prestegård av areal 1 715 m². og 3 355,87 m². Hovedbygningen kun bolig. Kontorene i en fløibygning. Erhvervet 1928 ved makeskifte med den gamle sorenskrivergård Linløkken. Begge bygninger av tre.

10. Nord-Hedmark sorenskriverbolig Haugen, av skyld m. 1,67. Areal ca. 9 dekar. Hovedbygning i 2 etasjer og loftetasje samt et mindre hus. Innkjøpt 1922.
11. Sør-Hedmark sorenskriverbolig Sylju i Vang, skyld m. 0,27. Areal ca. 3 dekar. Hovedbygning av tre med uthus. Innkjøpt 1923.
12. Vinger og Odal sorenskrivergård Langeland, av skyld m. 7,12, i Vinger, innkjøpt 1848. Areal ca. 240 dekar, hvorav 120 dekar skog. Hovedbygning av tre med tilknyttet kontorbygning. Uthus er innredet i en gammel kontorbygning.
13. Solør sorenskrivergård Bjerke, med parsellen Dalen, samlet skyld m. 1,62. Areal ca. 500 ar. Ny hovedbygning oppført 1914—15, 20 m. lang og 20,5 m. bred. Uthusbygning av tømmer og bindingsverk, 20 m. lang og 13,6 m. bred.
14. Sør-Østerdal sorenskrivergård Kirkenær, med Kolstad skog, av samlet skyld m. 2,86, i Elverum, innkjøpt i 1854. Areal ca. 700 dekar, hvorav ca. 500 dekar skog. Hovedbygning av tre, inneholdende 12 værelser. Fjøsbygning og låvebygning samt 2 mindre uthus.
15. Nord-Østerdal sorenskrivergård Nordre Holemoen, skyld m. 3,15, i Tynset. Innkjøpt 1859. Hovedbygning og kontorbygning, begge i 1½ etasje og henholdsvis lengde 16 og 15 m., bredde 16,5 og 10 m. Uthus og ildhus.
16. Sør-Gudbrandsdal sorenskriverbolig Østly i Lillehammer. Innkjøpt 1916, ombygget 1917—18. Areal 3 282 m². Hovedbygning i 1½ etasje av laftet tømmer, ca. 180 m². Uthusbygning ca. 120 m².
17. Toten sorenskrivergård Undesløs, av skyld tils. m. 14,64, i Østre Toten. Areal ca. 1 000 dekar, hvorav ca. 800 dekar skog. Hovedbygning, oppført i 1855 i 2 etasjer av laftet furutømmer 36½ alen lang, 18 alen bred, 11½ alen høy. Kontorbygning ca. 53 alen lang, 8½ alen bred, 9 alen høy. Desuten 6 større og mindre uthus.
18. Hadeland og Land sorenskrivergård Nesstrand i Brandbu, skyld 1,52. Areal ca. 330 ar. Våningshus, stolpebod, uthusbygning og redskapshus.

19. Valdres sorenskrivergård Lund, Nordre Aurdal, skyld m. 6,21. Areal ca. 725 dekar, hvorav 500 dekar skog. Hovedbygning 21 m. lang og 10 m. bred. Desuten stabbur, drengestuebygning, skurbygning og uthusbygning.
20. Ringerike sorenskriverbolig i Hønefoss. Areal ca. 4½ dekar. Innkjøpt 1913. Hovedbygning på gråstensmur, oppført av tre i 1½ etasje med mindre uthusbygning i bindingsverk.
21. Hallingdal sorenskrivergård Olsgård, av skyld m. 8,93, i Nes, med parsellene Jørgenmoen og Skriverløkken av skyld henholdsvis 0,43 og 0,50. Have ca. 30 dekar, innmark ca. 48 dekar, havnegang ca. 50 dekar, skog ca. 100 hektar. Hovedbygning av tømmer i 2 etasjer samt kontorbygning, stabbur, bryggerhus og drengestuebygning, fjøsbygning, låvebygning samt et par mindre hus.
22. Eiker, Modum og Sigdal sorenskrivergård Lerberg i Øvre Eiker, av skyld m. 1,06. Areal ca. 20 dekar. Hovedbygning og uthusbygning, begge bygget i 1904.
23. Lier, Røyken og Hurum sorenskiverbolig i Drammen, innkjøpt 1923. Areal 2 124 m². Bebyggelsen består av 3 hus: hovedbygning, inneholdende 7 værelser, sidebygning og et lite lysthus.
24. Numedal og Sandsvær sorenskiverbolig i Kongsberg. Innkjøpt 1919. Våningshus av tre i 2 etasjer med uthusbygning og bryggerhusbygning.
25. Mellem Jarlsberg sorenskiverbolig Øvre og Mellem Keisermark i Horten. Areal ca. 2 dekar. Innkjøpt 1919. Våningshus av tømmer i 2 etasjer. Kontorbygning og uthusbygning.
26. Sør-Jarlsberg sorenskiverbolig i Tønsberg, oppført i mur 1922—23 i 1½ etasje. Eiendommens grunnareal 1½ dekar.
27. Larvik sorenskiverbolig Nanset i Hedrum, innkjøpt 1919. Areal ca. 7 dekar. Hovedbygning med et par mindre uthus.
28. Kragerø sorenskiverbolig i Kragerø, Bjørnebyen 48, innkjøpt 1921. Hovedbygning av tre i 2 etasjer, 10,25 m. lang, 9,75 m. bred og 5,60 m. høi. Desuten to små tilbygninger.

29. Nedre Telemark sorenskrivergård Gvarv i Nes, av skyld m. 3,53. Areal 90 dekar. Hovedbygning med 16 rum i 2 etasjer, 16 m. lang og 9 m. bred. En kontorbygning $9,5 \times 8$ m. samt uthusbygning, bryggerhusbygning og 2 mindre uthus.
30. Heddal sorenskriverbolig, Notodden, innkjøpt 1923 for salgssummen for den gamle sorenskrivergård Mosebø. Våningshus av tre i 2 etasjer, 13,15 m. lang, 8,50 m. bred, 6,40 m. høy.
31. Tinn sorenskriverbolig og Rjukan politimesterbolig i Dal sogn, Tinn, oppført 1922—23. Areal 8 128 m². 2 bygninger av tre, nemlig sorenskriver- og politimesterbolig.
32. Vest-Telemark sorenskrivergård Skibsted og Holtene, av skyld henholdsvis m. 1,84 og 11,50 og areal henholdsvis 110 og 955 dekar, hvorav 700 dekar skog. På Skibsted hovedbygning, kontorbygning, matbod og arkivbygning, låve-, stall- og fjøsbygning samt 4 mindre uthus. På Holtene en låvebygning.
33. Setesdal sorenskrivergård Klep i Evje, skyld m. 4,80. Areal 3 440 dekar, hvorav 3 400 dekar skog. Hovedbygning i 2 etasjer med 1½ etasjes kontorfløi. Bygningens lengde ca. 23 og bredde ca. 10 m. Desuten drengestuebygning, stabbur, uthusbygninger og badstue.
34. Torridal sorenskriverbolig i Kristiansand, innkjøpt 1926. Hovedbygning av mur i 2 etasjer samt en mindre uthusbygning.
35. Mandal sorenskriverbolig i Mandal, innkjøpt 1920. Areal ca. 800 m². Hovedbygning av laftet tømmer samt pakkhus og 3 skur.
36. Lyngdal sorenskriverbolig Sundsodden i Farsund. Areal ca. 2 dekar. Hovedbygning, oppført 1923—24 i 1½ etasje, inneholdende 8 værelser. Kontorbygning med 3 kontorrum.
37. Dalane sorenskriverbolig i Egersund, innkjøpt 1922. Våningshus av tømmer, 17,60 m. langt, 8 m. bredt og 10 m. høit, samt uthusbygning, 14 m. lang, 5,50 m. bred og 5,80 m. høy.
38. Sunnhordland sorenskriverbolig Orninggård, av skyld

- m. 0,17, i Stord. Innkjøpt 1914. Areal 165 ar. Hovedbygning av tre i 2 etasjer samt uthusbygning, fjøs og nøst.
39. Hardanger sorenskriverbolig på Lofthus i Ullenvang. Våningshus i 2 etasjer, oppført 1922—23.
40. Voss sorenskrivergård Solheim i Voss, av skyld 15 øre. Areal ca. 3 dekar, hvorav bebygget 310 m.². Våningshus av tre i 2 etasjer + loftetasje, 15,2 m. langt og 4 m. bredt. Dessuten låvebygning, ildhus samt vogn- og vedhus.
41. Indre Sogn sorenskrivergård Kristianelyst, av skyld 23 øre, i Hafslo. Areal ca. 5 dekar. Hovedbygning av tømmer i 2 etasjer, 31½ alen lang, 17¼ alen bred og 9 alen høi. Dessuten borgstue og 6 uthusbygninger.¹⁾
42. Ytre Sogn sorenskrivergård Halland, av skyld m. 4,11, i Leikanger. Areal ca. 10 dekar. Hovedbygning i 1½ etasje med 15 rum, derav 2 kontorer og 1 vidneværelse. Dessuten 9 uthus.
43. Sunnfjord sorenskrivergård Volden, av skyld m. 3,08, i Førde. Areal ca. 300 ar. Hovedbygning av tømmer samt kontorbygning og 8 uthusbygninger.
44. Nordfjord sorenskrivergård Løken i Eid, av skyld m. 4,26. Areal ca. 160 dekar, hvorav ca. 80 dekar skogbevokset utmark. Hovedbygning i 2 etasjer, 27,70 m. lang og 11,30 m. bred. 5 uthusbygninger.
45. Søre Sunnmøre sorenskrivergård Sollyst, av skyld m. 0,22, i Volda. Areal ca. 58 ar. Hovedbygning av tre i 1 etasje samt en 1-etasjes uthus- og drengestuebygning, oppført i reisverk.
46. Nordre Sunnmøre sorenskriverbolig i Ålesund, oppført 1919—20 på innkjøpt tomt, stor 1½ dekar. Våningshus av mur i villastil, 20 m. langt, 10,05 dyp, oppført i 1 etasje med kvistetasje.
47. Romsdal sorenskriverbolig i Molde, innkjøpt 1926. Våningshus av tre i 2 etasjer samt et mindre uthus.
48. Nordmøre sorenskriverbolig på Kirklandet i Kristiansund, innkjøpt 1920. Areal ca. 700 m.². Våningshus av tre i

---

¹⁾ Innkjøpt av det offentlige i 1849. Har vært sorenskrivergård siden 1814. Hovedbygningen fra det år.

- 2 fulle etasjer, oppført 1918—19, med 150,57 m.² bebygget areal, 15,85 m. langt og 9,5 m. bredt.
49. Hitra sorenskrivergård Sandstad, av skyld m. 6,75, i Sandstad. Innkjøpt 1918. Areal ca. 80 dekar samt ca. 2 km.² utmark. Hovedbygningen besluttet nedrevet som utjenlig til sorenskriverbolig. 7 uthus.
50. Fosen sorenskrivergård Berg, av skyld m. 8,45, på Ørlandet. Areal ca. 250 dekar, hvorav ca. 150 innmark. Hovedbygning av tre i 2 etasjer, oppført 1908. Dessuten forpakterbolig og 4 uthusbygninger.
51. Orkdal sorenskrivergård Øien, av skyld m. 2,96, i Orkdal. Areal ca. 70 dekar. Hovedbygning av tre i 2 etasjer, 20,70 m. lang, 6,12 m. bred, 5,96 m. høy. Kontorbygning og 5 uthus.
52. Gauldal sorenskrivergård Kvål, av skyld m. 9,50, i Melhus. Areal ca. 500 dekar. Hovedbygning av tømmer i 1 etasje med ark, 12,3 m. bred og 20,5 m. lang.
53. Strinda og Selbu sorenskriverbolig i Trondheim, innkjøpt 1920. Areal ca. 1 110 m.². 1 våningshus med grunnflate 110 m.², oppført i reisverk i 2 etasjer.
54. Stjør- og Verdal sorenskriverbolig i Levanger. Våningshus av tre i 2 etasjer på bykslet grunn samt et uthus og garasje. Innkjøpt 1921.
55. Brønnøy sorenskriverbolig Solbakken i Brønnøy, innkjøpt 1926. Areal ca. 25 dekar. Hovedbygning og fjøs samt 3 mindre uthus.
56. Alstadhaug sorenskriverbolig i Sandnessjøen, areal ca. 2 dekar festet grunn under Alstadhaug prestegård. Våningshus i 2 etasjer av tre, bygget i 1920, innkjøpt 1921 for salgssummen av den gamle sorenskrivergård Herten i Søndre Helgeland. Husets grunnflate 137 m.².
57. Rana sorenskrivergård Furuheim, av skyld 10 øre, i Mo. Areal 4 080 m.². Våningshus av tre i 2 etasjer med kontortilbygg samt et mindre uthus. Eiendommen innkjøpt i 1917.
58. Salten sorenskriverbolig, av skyld m. 0,30 i Bodin. Tomt ca. 8 dekar, innkjøpt i 1915. Våningshus av tre i 2 etasjer, oppført 1919—20.

59. Steigen sorenskriverbolig Oscarsborg, på festet grunn i Narvik. Innkjøpt 1920. Våningshus av tre i 2 etasjer, oppført i 1917—18, samt et mindre uthus.
60. Lofoten sorenskriverbolig Breidablikk, av skyld 2 øre, i Vågan. Våningshus, 16,4 m. langt, 10 m. bredt og 4,7 m. høit, oppført av tømmer i 1 etasje med loft etc. Uthus 11,3 m. langt 6,3 m. bredt og 4 m. høit.
61. Vesterålen sorenskrivergård Råvold, av skyld m. 4,26, i Hadsel. Areal ca. 1 000 hektar. Hovedbygning med tilbygg i 2 etasjer, fjøsbygning og nøst.
62. Trondenes sorenskriverbolig Bryn, av skyld 3 øre, i Trondenes. Innkjøpt 1920. Areal ca. 4 dekar. Våningshus av tre, oppført i 1910 i 1 etasje med kvistetasje. Grunnflate $13,30 \times 12,4$ + bislag. Et mindre uthus av bindingsverk.
63. Senja sorenskrivergård Ibestad, 3 bruksnr. av skyld tils. m. 8,14, i Ibestad. Areal 220 dekar. Hovedbygning i 2 etasjer av tømmer samt borgstue, stabbur, fjøs, stall og ladebygning etc.
64. Malangen sorenskriverbolig Øvre Solheim, Tromsø, innkjøpt 1922. Areal 3 100 m². Enebolig i $1\frac{1}{2}$ etasje av reisverk, grunnflate ca. 130 m². Dessuten et mindre uthus og en lekestue.
65. Lyngen sorenskriverbolig Knausen, av skyld 6 øre i Tromsøysund. Innkjøpt 1922. Areal ca. 2,5 dekar. Hovedbygning i 2 etasjer, oppført i 1915 av reisverk, 14 m. lang, 8,8 m. bred og 4,4 m. bred på raften. 2 mindre uthus — boder — oppført av bindingsverk, ca. $2,5 \times 4$ m. grunnflate.
66. Alta sorenskrivergård Kongshofmark i Alta. Areal ca. 45 dekar. Hovedbygning oppført 1870 av tømmer, 21,5 m. lang, 9,5 m. bred og 5 m. høi. Fjøs- og ladebygning, borgstue og stabbur samt vedsval og vognskur etc.
67. Hammerfest sorenskriverbolig i Hammerfest, innkjøpt 1930. Areal 1 042,5 m². Hovedbygning med grunnflate 263 m², oppført i 2 etasjer av tre. Uthusbygning i 2 etasjer med grunnflate 54 m².
68. Tana sorenskrivergård Heimli, bestående av 2 l.nr., av

skyld tils. 4 kjør, i Tana. Areal ca. 60 dekar. Hovedbygning av tømmer i 2 etasjer, 15 m. lang, 10,8 m bred og 5,4 m. høi. Stabbur, vognskjul og uthus etc.

I Dommerforeningens medlemsblad nr. 13, 33, 34. 43, 51, 55 og 58 vil man finne fotografier av noen av disse gårder og boliger. I medlemsbladet nr. 33 har daværende konst. byråchef Scheel fremkommet med endel oplysninger om enkelte sorenskriverboliger, hvorav hitsettes: «Enkelte av de eldre embedsgårder som f. eks. Gvarv i Nedre Telemarken og Langeland i Vinger og Odalen er blitt helt ombygget med såvidt mulig bibehold av disse embedsgårders tidligere stil.»

I samme blad nr. 43 omtaler byråchef Scheel Mandal sorenskrivergård som en «større patrisierkjøpmannsgård fra dansketiden, hvori maleren Tidemand ble født i året 1814. Bygningens fasade skjemmes dessverre noe av en i senere tid påbygget innelukket veranda med kulørte glass».

«Også Mellem Jarlsberg sorenskriverbolig i Horten» — — «er en noe eldre bygning opført i 1870. Til denne embedsbolig, som har en herlig beliggenhet med utsikt utover fjorden, hører en særdeles veltilvokset have. Hovedbygningen inneholder i alt 8 værelser, bad, kjøkken m. v., mens der i den i haven liggende kontorbygning er 2 kontorværelser og arkivrum. Også Numedal og Sandsvær sorenskriverbolig på Kongsvberg er en eldre eiendom» — — «som nu er blitt ombygget og oppusset. I embedsboligens 1.etasje er innredet embedskontorer med ildfast hvelv, mens 2. etasje og det resterende av 1. etasje disponeres av sorenskriveren til familiebekvemmelighet. Helt ny er derimot Nordmøre sorenskiverbolig i Kristiansund» — — «en trevilla av den nu vanlige type.» — — «Embedsboligen inneholder i alt 9 værelser, kjøkken, bad m. v.»

Om Nedre Telemark sorenskrivergård Gvarv sier byråchef Scheel: at den frembyr et ganske eiendommelig anlegg. «Hovedbygningen er på den ene side helt innebygget av en 1-etasjes trebygning, så der dannes så å si en tildels beplantet bakgård gjennem hvilken innkjørselen til hovedbygningen foregår.» Derefter omtaler byråchefen embedsgårdene i Sogn og Fjordane som de i arkitektonisk henseende mest

eiendommelige. De er tildels opført i det 18. århundre og har nu i mangfoldige år vært hjem for embedsmenn og embedskultur. Blandt de eiendommeligste embedsgårder i Sogn og Fjordane, til hvilket fylke Hjalmar Christensens bøker om tidligere tiders embedsfamilier som bekjent er henlagt, er visstnok Nordfjord sorenskrivergård Løken.» Dennes hovedbygning er «opført omkring 1790 av den på Vestlandet bekjente byggmester Ole Nord fra Nordfjordeid. Hovedinngangsdøren i rokokkostil er meget interessant. Også innvendig er bygningen ganske karakteristisk. Den tidligere tingstue som nu benyttes til dagligstue, er meget stilfull, dens veggger er således beklædt med eldre oljemalte tapeter i felter, fremstillende landskaps- og jaktscener m. m.»

«Også Ytre Sogn sorenskrivergård» — — «frembyr et ganske karakteristisk vestlandsk byggeanlegg beliggende i en særdeles frodig ca. 10 mål stor have støtende umiddelbart op til Sognefjorden. Den blev innkjøpt av det offentlige i 1865 for 3 000 spd.» — — «Eiendommen som visstnok skriver sig fra det 18. århundre, hadde imidlertid også før vært bolig for sorenskriveren, idet den hadde tilhørt ham privat.»

Blandt de nuværende embedsgårder vil man finne flere fra fortegnelsen av 1868. De færreste embedsboliger har jordvei å snakke om. De fleste har kun have. I de nye eller nyinnredde kontorer er de gamle arkivjernskap, som hadde vist sig mindre betryggende i ildebrannstilfelle, blitt avløst av ildfast hvelv (safe).

68 sorenskrivere har nu fått embedsbolig og betryggende rum til opbevaring av viktigere arkivsaker.

Sorenskriverernes medhjelpere.

Den til grunn for sorenskriverinstitusjonen liggende forordning av 31. juli 1591 gikk øiensynlig ut fra at de sorne skrivere skulde utføre det dem pålagte arbeide personlig — *propria manu* — med egen hånd, uten noen medhjelp.

Hvis skriverens distrikt hadde innskrenket sig til et sogn alene, og hans gjøremål begrenset til å være protokollfører og

skriverkar bare for domsutvalget i dette ene sogn som bestemt i forordningen, vilde han heller ikke trengt arbeidshjelp. Som anført i 1ste bind kom rettskretsene til å omfatte flere sogn, undertiden et helt len, og den beskjedne skriverkar blev dommer, skifteforvalter, auksjonsforvalter, tinglysningsbetjent og notarius publicus, og da måtte han ha hjelp både av en personlig stedfortreder — ialfall i de større sorenskriverier — og til det manuelle, omstendelige skriverarbeide.

Det gikk ikke lang tid før vi ser at kongen på andragende besikker en stedfortreder til å betjene retten, når sorenskriveren hadde forfall og hyppig med løfte om suksessjon. Søknadene om sådan bistand eller rettere stedfortreder sees oftest begrunnet med lange og besværlige reiser, svakelighet og alderdom,¹⁾ som synes å ha inntrådt i en tidlig alder i den tid. Allerede i 50—60-årsalderen bruker man å betegne sig selv som olding.

Stedfortrederne benevnes i eldre tid ofte vice-sorenskrivere. De meddeltes kongelig bestallingsbrev omrent avfattet i samme ordelag som sorenskriverenes, med den tilføielse at de ikke kunde «pretendere eller tilegne sig prinsipalens innkomster eller rettigheter» uten etter overenskomst. Undertiden blir en mann adjungert sorenskriven som bitrede i sin allmindelighet, og slik hjelp satte nok skriverne særlig pris på. I eldre tid benyttet de sig ofte av stedfortredere, autoriserte av øvrigheten eller uten noen autorisasjon, særlig i store distrikter med lange, besværlige reiser, uansett forfall eller inhabilitet. Dette var et misbruk som administrasjonen søkte å sette en stopper for ved forordning av 19. august 1735 om adskillig, justitien og rettens betjenter vedkommende, som hadde til hensikt å «hemme en og annen uorden og misbruk».

I forordningens § 2 finnes bestemmelser om stedfortredere for underrettsdommere. De måtte ikke av «magelighed, føie-
lighed eller undseelse vige sit dommersæde», ei heller måtte øvrigheten anordne en annen i deres sted uten virkelig forfall. Til stedfortredere måtte ikke antas dommerens fullmektig

---

¹⁾ Sorenskriver Peder And i Follo søkte om og beholdt fullmektig på grunn av «alderdom og tiltagende fedme».

eller tjener uten dommerens uttrykkelige forlangende, og kun «på noen kort tid». I så fall kunde overøvrigheten på dommerens eget ansvar autorisere fullmektigen som stedfortreder, hvis han ansås bekvem. Dog skulde han først tas i ed.

Forordningen av 19. august 1735 avløstes av kgl. res. av 29. november 1845, hvorved overøvrighetene fikk bemyndigelse til å autorisere underdommeres fullmektiger til som edsvorne å forestå embedet eller være dem behjelpeelig med dets bestyrelse i tilfelle av at dommeren enten ved kortvarig svakhet og lovlig forfall eller ved andre temporaere omstendigheter var hindret fra selv å utføre embedsforretningene. Dog måtte autorisasjonen ikke meddeles for et lengere tidsrum enn inntil 3 måneder, og måtte ikke fornyses, likesom gjenpart av autorisasjonen skulde sendes inn til Justisdepartementet.

De underdommere som ønsket å benytte edsvoren fullmektig stadig eller for lengere tid enn 3 måneder, skulde inngi underdanigst ansøkning herom, og når overøvrigheten meddelte tillatelse hertil, skulde de sende de utferdigede autorisasjoner til Justisdepartementet til approbasjon. Under foreningen med Danmark var det menn med utdannelse på et sorenskriverkontor som rekrutterte fullmektigstillingene. De var habile praktikanter, men savnet likeså vel som prinsipalene teoretisk juridisk utdannelse til langt ned i det 18. århundre, da det blev krevet dansk-juridisk eksamen, senere norsk-juridisk. Med disse praktikanter var sorenskriverne vel fornøide, like som også med deres avløsere eksaminatene med preliminær-eksamen. Det blev derfor stor ståhei da Justisdepartementet i 1846 sendte ut et cirkulære at det som regel ikke vilde bli autorisert andre som edsvorne fullmektiger enn sådanne som besatt de for underdommere lovbefalte egenskaper — hadde latinsk-juridisk embedseksamen — forsåvidt dette ikke kolli-derte med allerede stiftede forhold. Både de juridiske embedsmenn og kandidater med juridisk embedseksamen i morsmålet var misfornøiet med dette cirkulære. De siste inngikk til departementet med en forestilling i den anledning og anførte at de ved cirkulæret blev berøvet muligheten av å bli edsvorne fullmektiger, som de hadde bygget sin fremtidsplan på, og som enkelte av dem med sikkerhet kunde gjøre regning på.

Dette ledet til at departementet allerede det følgende år tilbakekalte cirkulæret, uaktet det antok at dette ikke berøvet eksaminatene noen dem tilkommende rettighet, og at fullmektiginstitusjonens utvidelse ved res. 29. november 1845 og den større betydning der måtte tillegges ansettelse i en sådan stilling etter nevnte resolusjon, hadde krav på større garantier enn forhen.¹⁾ Res. av 29. november 1845 sa ikke med rene ord at en sorenskriverfullmektig måtte være rettskyndig, men det sa sig selv da han skulde rempla sene den rettskyndige dommer. Innen kretsen av juridiske kandidater kunde sorenskriverne fritt velge hvem de vilde til fullmektig. Justisdepartementet søkte riktignok å begrense valget til kandidater med latinsk-juridisk eksamen, men hadde, som allerede nevnt, måttet opgi forsøket. Men da noen år var gått, den siste juridiske embedseksamen i morsmålet holdt i 1868 og eksaminatene utdødd, var sorenskriverne henvist til å søke fullmektiger blandt førstnevnte kandidater. Valget kunde mangen en gang være vanskelig nok. Inntil for henved 60 år siden hadde fullmektigene på landet som regel kost og losji i sorenskrivernes hus som en del av sin lønn. På grunn av det nære forhold han derved kom til å stå i til sorenskriveren og familie kunde mange personlige forhold komme til å gjøre sig gjeldende, særlig når det var gifteferdige døtre i huset. Her måtte nok sorenskriveren ta fruen med på råd, kanskje vilde også døtrene ha et ord med i laget.²⁾

Som regel gjorde øvrighet og departement ingen ophevelser ved den av sorenskriveren valgte kandidat, forutsatt at denne hadde oppnådd fullmyndighetsalderen (se skr. 8. desember 1856).³⁾

Det fortaltes i min studietid at en ugift sorenskriver ved antagelse av fullmektig kun utspurte aspiranten om han drakk

1) Styret for Præliminaristforeningen i Kristiania sendte i 1848 Stortings protokollkomité en forestilling i anledning av cirkulære av 1845. Se Stort.forh. for nevnte år, 7 d 2, s. 80 flg.

2) Se Jonas Lie: Dyre Rein, s. 156 flg.

3) Se dog skrivelse av 7. juli 1866, hvori Justisdepartementet meddelte at det ikke kunde godta en kandidat med non som edsvoren fullmektig i et større sorenskriveri.

toddy og spilte kort. For riktigheten av dette rykte vil jeg ikke innestå.

Tar man resolusjonen av 1845 på ordet skulde den autoriserte fullmektig efter å ha avgjort dommereden være bemyndiget til å utføre alle en sorenskriver påhvilende forretninger. Det var imidlertid ikke Justisdepartementets mening. Det uttalte i skrivelse av 29. januar 1850, at utstrekningen av den en edsvoren fullmektig som sådan tillagte virkekrets ikke antas å tillate ham å tre i stedet for prinsipalen ved utførelsen, på den i resolusjonen inneholdte undtagelse nær, av enhver som helst av de under dennes embede henlagte forretninger, men ifølge den herhen hørende lovgivnings innhold (kfr. forordn. 19. august 1735, § 2) tilstedes det kun, at de egentlige dommerforretninger kan overdras ham.

Senere kom bestemmelser om at den edsvorne fullmektig ikke kunde administrere meddomsretten i straffesaker eller administrere vergemålsretten undtagen i prinsipalens lovlig forfall eller i særlige tilfelle (kgl. res. 21. desember 1889, 11. april 1901 og 5. desember 1917).

Ved kgl. res. 25. februar 1908 blev Justisdepartementet bemyndiget til å avgjøre andragender fra underdommere om tillatelse til å benytte edsvorne fullmektiger utover 3 måneder. Samtidig bestemtes at ledige fullmektigstillinger skulde bekjentgjøres og underdommernes valg approberes av amtmannen. Denne skulde nekte approbasjon og sende saken tilbake til underdommeren til fornyet behandling, hvis der ved valget ikke var tatt tilbørlig hensyn til andre bedre kvalifiserte ansøkere. Da denne bestemmelse blev omgått, påbød Justisdepartementet i skrivelse av 8. april 1910 at ledige fullmektigstillinger skulde averteres straks med kort ansøkningsfrist (ikke over 3 uker) og saken snarest etter dens utløp sendes inn til amtmannen.

De edsvorne fullmektiger var nyttige, ofte nødvendige medhjelgere for sorenskriverne, som de gjerne så sine embeder utstyrt med, især hvor sorenskriveriet hørte til de større eller overbebyrdede eller de selv var mindre arbeidsdyktige. Men myndighetene var ikke alltid villige til å imøtekommne deres

ønsker. Man finner endog at en nektelse er fremkalt av ønske om å tvinge en gammel sorenskriver til å ta avskjed.

Av St. prp. nr. 29 for 1878 ser vi at av de daværende 80 sorenskriverembeder var 57 utstyrt med edsvorne fullmektiger, hvilket antall Justisdepartementet i sitt forslag til kontorhold for kommende termin foreslog forhøjet til 68, med sådan begrunnelse: «Departementet har for 11 sorenskriverembeders vedkommende, hvor edsvoren fullmektig nu ikke finnes, oppført gasjer for sådanne. En juridisk fullmektig er etter departementets formening et så vesentlig gode ikke alene for embedsmannen selv, men også for vedkommende distrikt, navnlig når dette er vidtløftig, og embedsmannen som følge derav ofte i lengere tid kan være fraværende fra sitt kontor, at man meget bør betenke sig på å nekte ham adgang til å sikre sig sådan bistand.»

Det betviles ikke at den edsvorne fullmektig er et vesentlig gode for embedsmannen, og at stillingen for fullmektigen selv er nyttig og lærerik for hans praktiske utdannelse og interessant. Men hvad man med rette kan betvile er om han er et vesentlig gode for distriktet og rettssikkerheten. Det skulde synes betenklig å føre den unge juridiske kandidat uten praktisk øvelse fra eksamensbordet over i en dommers mange og vanskelige gjøremål, hvor det ofte kommer mere an på modenhet og menneskekunnskap enn på juridiske kunnskaper.

Den stadig økende arbeidsmengde på sorenskriverkontorene har i adskillige sorenskriverier nødvendiggjort ansettelsen av 2 edsvorne fullmektiger og/eller av hjelpedommer for å undgå oprettelsen av nye sorenskriverembeder, altså av sparesyn, hensyn som ikke burde komme i betragtning hvor det gjelder rettssikkerheten. At den er best tjent med den modne, erfarte mann i dommersætet skulde være gitt. Fullmektiginstitusjonen forsvarer også med hensynet til å skaffe de juridiske kandidater den fornødne praktiske utdannelse som vårt universitet ikke gir dem. Men det er et farlig eksperiment. At det går så bra som det gjør er til ære for de unge menn, og viser at de er perfektible og i besiddelse ikke blott av

juridiske kunnskaper, men hvad der er likeså viktig, av godt judisium (common sense).

De fleste jurister som har vært edsvorne ser tilbake på sine fullmektigdager som en interessant og lykkelig tid, hvor de modnedes og blev til menn, skikket til å opta kampen for tilværelsen og fylle sin stilling i livet. Under sine forretninger og på sine reiser omkring i distriktet som sorenskriverens stedfortreder blev de gjennemgående møtt med respekt og ærbødigheit av befolkningen. Han handlet under ansvar, hvilket styrket hans selvtillit. Han skaffet sig venner og forbindelser som kunde komme ham til nytte senere i livet. Helt til for et halvt århundre siden hadde han kost og losji i sorenskriverens hus, og her levet han glade ungdomsdager sammen med familien som søkt kavaler både for husets og bygdens unge damer, og som fjerdemann ved kortbordet.

Den skriftlige rettergang som i det 17. århundre avløste den muntlige, medførte som nevnt i 1ste bind en mengde skriveni. Alt som forhandledes for retten skulde føres til protokolls, og ved sakens innbringelse for overordnet rett skulde dette, de vekslede innlegg samt rettens kjennelser og dommer, skrives av (akteres. *Qvod non est in actis non est in mundo*). Jo mere der blev skrevet, dess mere tjente dommeren. På samme måte ved skifter og auksjoner. Til alt dette skriverarbeide måtte sorenskriveren ha hjelp av en eller flere skriverkarer, som han selv antok og selv lønnet. Det var ikke vanskelig å skaffe slik hjelp, og den var billig. I den tid sorenskriveren bodde på landet og hadde gård bestod lønnen for en større eller mindre del av alt fritt i huset. I eldre tid var det hyppig fattige avdøde embedsmenns sønner eller unge bondegutter som valgte dette yrke og derved skaffet sig underhold og utdannelse. De lærte skrivning, regning og praktisk jus, enkelte av de mere evnerike også teoretisk jus under veiledning av sorenskriveren eller den edsvorne fullmektig. Derved blev de i stand til å underkaste sig dansk-juridisk eksamen eller norsk-juridisk eksamen i morsmålet og skaffe sig en god stilling som juridiske embedsmenn eller offentlige tjenestemenn.

Efter universitetsfundasen av 28. juli 1824 måtte de nøies med de lavere embedsposter.

Kontoristene betraktedes likesom fullmektigen nesten som hørende til familien. De var medlemmer av sorenskriverens husstand, delaktige i dens sorger og gleder. De deltok i husets og omgangskretsens selskapelighet, og i travle onnetider kunde de legge pennen bort og delta i gårdsarbeidet. De lærte sig også gode manerer — og her var nok fra sorenskriver den fornemste læremester — og endte ikke så sjeldent som husets svigersønn.

Om livet på en sorenskrivergård henvises til Jonas Lies på de beste kilder hvilende fortrinlige skildringer i Dyre Rein og Gustava Kiellands: Erindringer fra mit Liv, s. 70 flg. og etterstående avsnitt Embedsmann og borger.

Sorenskriverne stod fritt i valget av kontorbetjenter, og inntil overgangen til fast lønn, tillike med hensyn til deres betaling. I årene omkring 1872 nøiet de fleste sorenskrivere sig med en betjent, andre hadde to og noen få tre. Aker inntok en særstilling med 5 betjenter. Fem embeder var uten betjent, to av dem også uten edsvoren fullmektig. I alt var der ved landets daværende sorenskriverembeder ansatt 107 betjenter. Lønnen for øvede betjenter sees da å ha variert fra 800 til 1 000 kr. og for andre fra 300—400—600 kr., beregnet fritt ophold, som gjennemgående synes anslått til 500—600 kr. årlig. (Se St. prp. nr. 29 for 1878.) Ved sorenskrivernes overgang til fast lønn blev antallet av deres medhjelpere og deres lønn i realiteten avgjort av det offentlige ved fastsettelsen av kontorutgiftene for vedkommende embede, om enn utbetalingen av lønnen fant sted gjennem embedsmannen.

Av oplysninger inntatt i ovennevnte St. prp. nr. 29 for 1878 sees fullmektiglønningene ved slutten av sportellønnstiden gjennemgående å ha utgjort 1 200—1 600 kr., hvorav 500—600 kr. vederlag for kost og losji. Angående lønningene for sorenskrivernes medhjelpere uttalte Justisdepartementet i proposisjonen at det hadde trodd at lønningene for juridisk utdannede (edsvorne) fullmektiger ved embeder hvor sådanne vilde tiltrenges, passende kunde ansettes til 1 400, 1 600 og 1 800 kr. årlig, alt etter embedenes besværlighet og de fordringer der

som følge derav måtte bli å stille til fullmektigen, samt at gasjen for en øvet kontorist ikke burde settes til mindre enn 1 200 og 1 000 kr., og for en kontorist der vesentlig skulde være avskriver, ikke under 800 kr. årlig.

Omtrent på dette nivå holdt lønningene sig til ut i dette århundre, da såvel de edsvorne fullmektiger som de faste kontorbetjenter blev direkte statslønte og fikk sin lønn utbetalts gjennem statens oppebørselsbetjent, lønningene forhøiet, særlig for betjentenes vedkommende, gjennem regulativer, klasseinndeling og alderstillegg. Der blev gitt regler for deres ansettelse og avskjedigelse, og de fastlønte betjenter blev pensjonsberettigede og gikk inn under aldersgrenseloven og lov om offentlige tjenestemenn av 15. februar 1918.

Ifølge fast rettspraksis blev sorenskriverne uten egen skyld gjort ansvarlig for sine fullmektigers og betjenters feil og forsømmelser, og måtte utrede til dels betydelige beløp av sin knappe gasje til de skadelidte (se Dommerbladet nr. 35—36 og 64—65).

Dette kunde la sig høre i den tid sorenskriverne oppebar embedsinntektene, selv lønnet og ansatte sine medhjelpere. Helt anderledes stillet forholdet sig da disses rettsstilling hadde undergått en gjennemgripende forandring og etter sorenskrivernes overgang til fast lønn og kontorutgiftenes overtagelse av staten og dennes regulering av medhjelernes lønninger. Medhjelperne blev statens, ikke sorenskrivernes tjenere, for hvis feil og forsømmelser de selv måtte stå til rette i første rekke, og subsidiært staten. Men der skulde gå mange år før domstolene trakk den følgeslutning. — Sorenskriverne søkte å gardere sig ved tegning av garanti- og ansvarsforsikring. Premiene for den første måtte de selv betale, mens staten betalte premien for ansvarsforsikringen, hvorav $\frac{1}{4}$ del måtte tilsvares av vedkommende embedsmann, hvilket kunde være følelig nok.

Ved dom av 5. mars 1935 (Rettstidende for 1935, s. 107) har Høiesterett gjort ende på den gamle rettspraksis. Saken angikk feil begått av en edsvoren fullmektig og en kontorbetjent ved tilsigelse av en domsmann i en meddomsrettssak,

hvorfor vedkommende sorenskriver var saksøkt til erstatning. Han hadde vært fraværende på en embedsreise og var uten skyld i den begåtte feil. Høiesterett mente at det ikke etter gjeldende rett påhvilte en sorenskriver noen plikt uten hensyn til egen skyld å erstatte skade voldt ved feil eller forsommelse av hans edsvorne fullmektig eller kontorbetjent. Noen lovbestemmelse som uttrykkelig pålegger sorenskriverne et sådant ubetinget ansvar finnes ikke, og det antas heller ikke å kunne utledes av almindelige rettsregler. Det var visstnok tidligere lært at dommerne uten videre var ansvarlig for skade voldt av deres edsvorne fullmektiger ifølge forordningen av 19. august 1735. Denne, som for øvrig ikke angikk dommerfullmektiger i almindelighet, er imidlertid ophevet ved lov av 14. august 1918, § 2, uten at noen tilsvarende bestemmelse er optatt i domstolsloven. Og etter den stilling både dommerfullmektigene og fastlønte kontorbetjenter nu inntar synes det lite rimelig å pålegge dommeren et ubetinget økonomisk ansvar for de feil de måtte begå under utførelsen av sin tjeneste. Også fullmektigene må betraktes som offentlige tjenestemenn, selv om de ikke som de fastlønte betjenter inngår under tjenestemannsloven. Efter domstolsloven § 202,2 innstår staten for deres feil eller forsømmelighet.

Embedsmann og borgers.

I etterfølgende avsnitt vil man finne omriss av de menns livsløp som i tiden 1814—1927 har vært sorenskrivere i Norge. Man vil derav bl. a. se fra hvilke samfundslag disse menn er gått ut, deres utdannelse, de stillinger de innehadde før de blev sorenskrivere, deres embedskarriere og de æres- og tillitshverv som medborgerne hadde betrodd dem.

Derimot vil man gjennemgående savne en karakteristikk av de enkelte personer og deres embedsgjerning. Til en slik karakteristikk har forfatteren ikke ansett sig kompetent, den vilde dessuten, hvis den skulle bygges på nødvendige fakta, ikke på et løst subjektivt skjønn, kreve langt mere tid enn den som har stått til hans disposisjon. Han har måttet innskrenke sig til en karakteristikk i de få tilfelle hvor han

hadde personlig kjennskap til vedkommende, til enkelte fremtredende politikere eller til å anføre presumptivt pålitelige uttalelser fra andre. En opmerksom leser vil dog på grunnlag av biografiene i allfall i noen grad kunne opgjøre sig en mening om den enkelte sorenskriver som embedsmann og borger.

For å utfinne en ønskelig generalnevner til belysning av de ovenfor nevnte hovedpunkter m. v., samler vi de spredte detaljer til et samlet billede i form av statistiske opplysninger. Av disse vil man se at av de 556 som i omhandlede tidsrum har vært sorenskrivere i Norge var 302 eller over halvparten (56 prosent) sønner av embeds- eller bestillingsmenn, de aller fleste embedsmannssønner med et lite islett fra bestillingsmennenes krets. Det viser sig således her som så ofte ellers at sønner har en tendens til å tre i fedres spor.¹⁾

Videre var 135 (24 prosent) sønner av handelsmenn, fabrikk- og verkseiere, tillagt noen få håndverkersønner, 58 (vel 10 prosent) bondegutter, mens 30 (vel 5 prosent) var sønner av advokater, prokuratorer og sakførere, og 4 sønner av arbeidere. Resten var utgått fra andre samfundslag.

Vår embedsstand har fra gammelt et godt ord på sig for dugelighet, og det som er ennå bedre, for pålitelighet, rettsindighet og rettskaffenhet. Det er en god arv å ta med på vandringen gjennem livet, ikke minst for en dommer. I barndomshjemmet hadde barna lært nøisomhet og disciplin. Det var til hverdags til langt ut i forrige århundre en meget nøisom levemåte selv i de mere velstilte hjem, således til aftens stadig havre- eller byggmelsgrøt og skummet melk med en «pind» på grøten i form av et stykke smørøgbrød med ost, når det kom fremmede i det daglige. Husets unge damer var forlegne når de skulle spise av samme fat og dyppe skjeen i den samme melkebolle som de besøkende unge herrer. Barna blev oplært til lydighet og respekt for foreldre og de eldre, det var de gamle som skulle æres, nu er det omvendt: ærer de unge. Barna måtte ikke tiltale sine foreldre, kun svare når de ble spurt, og ikke ta plass ved spisebordet, men stå ved stolen sin til foreldrene og de eldre hadde satt sig.

¹⁾ Eidsvold 1814, s. 244 flg.

I disse hjem rådet respekt for de kulturelle verdier, og hjemmene var, ikke blott prestenes, men også de civile embedsmenns, kulturcentra og kulturspredere rundt omkring i landet. Ikke få av embedsmennene var også foregangsmenn på det praktiske livs område, således hvor det gjaldt landbruk, havestell og feavl. Blandt disse foregangsmenn finner vi også enkelte sorenskrivere som Landmark i Søndfjord, Koren i Hardanger og Voss og Møninchen i Søndre Gudbrandsdalen m. fl.

Med hensyn til utdannelse faller sorenskrivene i de første halvhundre år etter 1814 i to grupper, menn med latinsk-juridisk embedseksamen og menn med teoretisk utdannelse etter forordning av 10. februar 1736 eller universitetsfundasen av 28. juli 1824, § 37. De norske hadde skutt en gjenvei til universitetet gjennem den såkalte preliminæreksamen og kaltes som de danske examinati juris. De hadde skaffet sig en god praktisk utdannelse. Mange av dem — forholdsvis de fleste — var gått ut fra fattige embedsmannshjem.

Den annen gruppe banet sig vei til embedseksamen gjennem artium, hvor hovedfagene var de to døde sprog latin og gresk, og anneneksamen. De hadde fått den beste utdannelse som vårt land da kunde gi, den humanistiske, og skulle med hensyn til såvel almendannelse som jus presumeres å stå over eksaminatene.

438 av sorenskrivene i tiden 1814—1927 var latin-jurister, derav 45 fra Kjøbenhavns universitet, og 114 norske (danske) jurister eller henholdsvis 79 og vel 20 prosent. Ved utgangen av 60-årene ophørte utdannelsen av eksaminater og med året 1857 utnevnelsen av disse til sorenskrivere.

Av sorenskrivere med latinsk-juridisk eksamen hadde 331 eksamenskarakteren laud, mens 107 måtte nøies med nest beste karakter. Laudistene hadde ved embedsbesetninger anciennitet foran haudistene, og må med embedskarakteren som målestokk forutsettes å stå over disse. Derav kan man dog ikke — likeså litt som hvor sammenligningen gjelder eksaminater og latinkandidater — trekke den slutning at laudistene skulle være mere fremragende sorenskrivere enn haudistene. Embedskarakterer er ikke alltid en helt pålitelig målestokk

for kandidatens kunnskaper. De kan ofte bero på uoplagthet eller slumpetreff. Hvad en haudist mangler i kunnskaper ved eksamensbordet kan han ha erhvervet sig senere. Heller ikke er fremragende juridisk viden det ene fornødne for en sorenskriver. Medfødte anlegg og utdannelse i livets skole kan mere enn opveie stuelærdom. En sorenskriver har dessuten adskillige gjøremål hvor jus er av mindre betydning, og hvor det mere kommer an på praktisk skjønn, livserfaring og administrativ evne enn på jus. Et blikk på biografiene vil vise riktigheten av hvad her er sagt. Blandt sorenskrivere med haud for den teoretiske prøve finner vi flere dyktige menn. Biografiene vil også vise at man heller ikke ubetinget kan trekke den slutning at de humanistisk utdannede sorenskrivere skulde stå høiere enn eksaminatene som embedsmenn. Navn som A. D. Horn, Ingelbrecht Knudssøn og A. Rambech — for å nevne noen enkelte — taler for sig selv.

Den gjennemsnittlige alder ved utnevnelsen til sorenskriver var henved 50 år, varierende fra 27 til 64. Som regel var aldersgrensen opad 60 år. Man kom i eldre tid tidlig i embede, og man holdt også lenge ut, særlig de sportellønte. Mangelen på ordnede pensjonsforhold gjorde sitt hertil. Sorenskriver Ellefsen i Follo og sorenskriver Landmark, Søndfjord, satt således henholdsvis 55 og 44 år i samme embede. J. G. Thaulov likeså lenge i Hadeland og Land og Koren 40 år i Hardanger og Voss og 4 år i Vestre Raabyggelaget.

Det kan også ha sin interesse å se på de stillinger sorenskriverne hadde innehatt før sin utnevnelse og som kan betraktes som en forskole for dommergjerningen. En gjennemgåelse av biografiene vil vise at denne forskole i første rekke, nemlig i 255 tilfelle eller vel 46 prosent, har vært en embedsstilling, i næste rekke kommer advokater, prokuratorer og sakførere med 171 (henved 31 prosent), mens 107 (19 prosent) gikk direkte fra departementskrakken og over i dommersætet. Resten fordeler sig på forskjellige yrker.

I Dommerbladet nr. 129—30 for 1937 er inntatt en notis om dommerutdannelsen i Norge, hvori en oversikt over hvilke stillinger de davaerende dommere hadde første gang de kom inn i dommeretaten. Av de 186 dommere som da var i

funksjon, hadde 134 eller ca. $\frac{3}{4}$ innehatt forskjellige statsstillinger før de blev dommere, mens ca. $\frac{1}{4}$ hadde vært praktiserende advokater og sakførere. Det er grunn til å feste sig ved, sier notisen, at i alt 58 eller næsten $\frac{1}{3}$ av dommerne oprinnelig hadde vært ansatt i centraladministrasjonen.

Av de da (1937) i tjeneste værende 84 sorenskrivere var 19 utgått fra centraladministrasjonen, 36 fra påtalemyndigheten og og politietaten, 6 fra andre stillinger i statstjenesten, 22 hadde tidligere vært advokater eller sakførere, mens 1 tidligere hadde innehatt en kommunal stilling. Ca. $\frac{4}{10}$ var utgått fra politietaten. Politistillinger og tjeneste nordpå har alltid vært og er fremdeles gode avancementsstillinger. Gjennem disse og de gamle små byfoged- og fogedembeder gikk for mange departementsmenn veien til et sorenskriverembede.

Det anføres videre i notisen at gjennemsnittsalderen ved utnevnelsen til hølesterettsdommer var 48 år og ved utnevnelsen til lagmann 53 år. Tok man samtlige dommere under ett, viser det sig at de gjennemsnittlig har vært omkring 45 år ved første gangs utnevnselse eller beskickelse som dommer.

Fra langt tilbake i tiden har der fra centraladministrasjonens og skrankens menn vært gjensidige klagemål over formentlige tilsidesettelser ved besettelser av sorenskriverembeder, hvortil begge parter mener sig fortrinsberettiget. Praktiserende sakførere og advokater påberoper sig sitt kjennskap til det praktiske rettsliv og de almenmenneskelige forhold. Departementsfunksjonærene mener å ha et berettiget krav på en bedre avlagt embedsstilling som en ekvivalent for det ensformige, dårlig betalte departementsarbeide. Samtidig henviser de til advokaters og sakføreres frie og innbringende virksomhet. De mener med statsminister Gunnar Knudsen at et langt arbeide i statens tjeneste skal belønnes, for på denne måte vil staten i det lange løp sikre sig de beste folk. Spør man en uhildet tredjemann om hans mening, vil han antagelig si: Skal hensynet til embedets tarv være det avgjørende, vil en dyktig advokat eller sakfører være å foretrekke. Skal hensynet til statens tarv og til vedkommende ansøker være det mest tungt veiende, da må en departementsfunksjonær foretrekkes. (Se om denne strid sorenskriver H. Chr. I.

Fabritius's biografi samt Dommerbladet nr. 121—122, s. 309 og nr. 125—126, s. 355.)

En departementsmann er dog ikke så blottet for personlige kvalifikasjoner som man får inntrykk av gjennem det her anførte. De fleste av dem som det kunde være tale om å gjøre til sorenskriver har som regel erhvervet sig kjennskap til det praktiske rettsliv under ansvar som en sorenskrivers nærmeste medarbeider eller/og som konstituert sorenskriver, og under sin tjenestgjøring i et departement har han i allfall lært å være nøiaktig og konsis i skriftlig fremstilling. Blandt centraladministrasjonens tjenestemenn vil det særlig være Justisdepartementets som kunde tenkes fortrinsvis å komme i betrakning. Ser man på foranstående statistikk synes ingen av de stridende parter med føie å kunne beklage sig over den måte hvorpå ansettelsesmyndigheten har røktet sitt vanlige hverv.

Når en mann engang var blitt sorenskriver, vedblev han som regel å være det til sykdom, alder eller død krevet hans avgang. Enkelte gikk over i Høiesterett og styrket denne ved sitt kjennskap til nærings- og rettsforhold utover vårt vidstrakte land. Andre foretrak, når de blev eldre, en overrettsdommers mere makelige stilling. Men disse var dog kun undtagelser. De fleste sorenskrivere befant sig vel i sin stilling og likte sitt arbeide, hvor tungt det enn kunde falle mangen gang under den gamle prosess, hvor ikke dommeren, men partene eller deres rettsfullmektiger var de ledende.

Vi har enkelte uttalelser fra dem selv om hvorledes de så på sitt arbeide. Således skriver en: «Min lange dominer-gjerning har gitt mig et innblikk i menneskelivets mange forviklinger. Den har lært mig at ikke alene den strenge jus, men også en sund sans spiller en viktig rolle ved domstolenes avgjørelser. Den har også lært mig at pliktens tørre vei, selv om den kan være kjedelig, som regel vil være adkomsten til tilfredshet og lykke.»

Fru sorenskriver Kraft, hvis mann var sorenskriver i Orkdal, anfører i sine Erindringer at Orkdal hadde bragt dem meget godt. De hadde funnet kjære venner og varme hjerter. Videre sier hun (s. 65): «Til en av de største goder vi har her

oppe henregner jeg at min mann er så tilfreds med sin stilling. En sorenskriver på landet har det også meget behagelig, dette stadige reiseliv har noe friskt ved sig, og embedsførselen er i en sjeldent grad fri og uavhengig.»

Fra en nu avdød sorenskriver i Indre Sogn foreligger følgende uttalelse: Hans lyst stod til å bli dommer på landet, og sorenskriverembedet i Indre Sogn skuffet ham ikke. Tvertimot blev det for ham noe av et eventyr. Sorenskrivergården Kristianelyst i Solvorn lå med sin have ved Lusterfjorden — hyggelig og hjemlig i sin enkle gamle sorenskriverstil. — — Folket i Sogn var friskt og djervt og egenartet med sitt kraftig klingende målføre og med interessante opfatninger og skikker. — — Dommergjerningen lettedes meget ved at der i sinnene ennu satt igjen meget gammel autoritet. — — De mange reiser gav behagelig avveksling i det daglige kontorliv. Ikke minst eiendommelige falt tingreisene, som kunde vare 2—3 uker. Sorenskriveren med fullmektig og kontorist samt 3—4 sakførere reiste da rundt i distriktet med tingkufferten som en paktens ark i sin midte. Reisene falt mest i motorbåt, dampskip eller stolkjerre. Tingstedene var mest gode, tildels utmerkede og med preg av gammel tradisjon, såsom handelsstedet Døsen — — hvis elskverdige innehaver ennu oprettholdt en gammeldags patriarkalsk gjestfrihet med en 20—30 gjester i sommerferiene. — — Innen sin store have var sorenskrivergården som en verden for sig selv — — med alle barna, med fullmektigen og kontoret, guvernante, pikene, havemannen og de jevnlige arbeidere. En husholdning fra 14—18 personer. En stor rolle spiller her haven og dens arbeide. Enkelte år kunde gravenstenen gå op til en halv hundre tonner — foruten alle de andre eplesorter.

En mann som har vært sorenskriver to steder, først nordpå, senere på Østlandet, sier: «Det har vært mig som vel de aller fleste kolleger en stor glede å være sorenskriver. Jeg vet ikke noen annen juridisk stilling jeg heller vilde ha. I begge sorenskriverier har det ikke vært vanskelig å ha med folket å gjøre. — — Men i begge sorenskriverier var det aktelse og lojalitet overfor en sorenskrivers og rettens gjerning.»

Det kan trygt sies at sorenskriverne gjennemgående har

befunnet sig vel i sin stilling og kommet godt ut av det med befolkningen. Det samme kan som regel sies om denne og dens syn på sine skrivere. De har møtt dem med aktelse og tillit og med et lite smil båret over manglende kjennskap til landsens skikk og forhold og sproglig uvidenhets. Sådanne menn burde aldri ha vært sendt ut som sorenskrivere. Den misfornøielse som undertiden har gitt sig uttrykk, således med de høie rettssportler, navnlig auksjonssportlene, og den sene rettergang, skyldtes systemet, ikke mennene.¹⁾

Som et utslag av *tillit* til sorenskriveren må man vel se befolkningens henvendelse til skrivaren for å få opklart juridiske spørsmål, hvorom der kunde herske meningsforskjell mellom gode naboe. De la trøstig avgjørelsen i sorenskriverens hånd, enig om at hans avgjørelse skulde være inappellabel og bindende for begge parter.

Sorenskriver Roll i Romsdalen var en slik høit ansett og populær juridisk sjelesørgjer.

Hvorledes forholdt nu sorenskriverne sig under sin embedsgjerning?

Et uttømmende svar herpå med krav på pålitelighet lar sig vanskelig gi. Vi må innskrenke oss til en almindelig uttalelse på samme måte som i 1ste bind, hvor det gjaldt sorenskriverne før 1814. Blandt dem fantes der som anført b. 1, s. 45, ikke blott dårlige dommere, men også dårlige mennesker. Annet kunde heller ikke ventes med deres mangelfulle utdannelse og oprinnelse, de forhold og økonomiske kår hvorunder de levet og virket langt ned gjennem tiden.

Hvorledes stiller det sig i heromhandlede henseende med sorenskriverne etter 1814, som har fått den beste utdannelse

¹⁾ Se Det norske folks liv og historie b. 9, s. 20 og Morgenbladet for 25. september 1839. Den samme misfornøielse kommer også til syn i den «ringe skrivelse» som 12 bønder i Eidsvoll sendte inn til Riksforsamlingen, hvori de bl. a. krever «skrivefrihet», d. v. s. rett for den «fattige og uformuende bonedemand» til selv å skrive sine dokumenter. (Jubileumsverket Eidsvold 1814, s. 152.) (Sorenskrivernes enerett til aviatning og skrivning av skjøter og kjøpekontrakter for almuesfolk vedrørende faste eiendommer innen sorenskriveriet bestod inntil lov av 17. juni 1869. Forbudet mot å la klager avfatte av andre blev opphevet ved lov av 23. mai 1857.)

vårt land kunde gi både hvad almendannelse og jus angår, og som i vid utstrekning er utgått fra landets beste ætter og har levet og arbeidet under ganske andre vilkår enn kollegene i de lengst henrundne tider. Nu har man rett til å stille andre og strengere krav enn dengang.

Men mennesker er nu engang mennesker med menneskelig skrøpelighet og feil. Ikke alle av dem er slått til dalere, enkelte må nøies med å være ordinær skillemynt. Men den er likeså nyttig og uundværlig som de store dalere. — Selvfølgelig står sorenskriverne som dommere i det hele tatt i denne periode både hvad almene og juridiske kunnskaper angår langt over kollegene i foregående periode. Det vilde være urettferdig å trekke sammenligning mellom mennene i disse to vidt forskjellige perioder. La oss innskrenke oss til en sammenligning mellom den første halvdel av siste periode og annen halvdel. Det vil på det nærmeste falle sammen med sorenskrivernes overgang til fast lønn, deres overføring fra landet til byene og overgangen fra natural- til kontanthusholdning, hvilke forandringer har hatt adskillig betydning for skriverne, omenn ikke så meget qua dommere som økonomisk og socialt.

Gjennem hele denne periode vil den juridiske kvalitet veksle fra særdeles tilfredsstillende til antagelig, dog bedre i den siste halvdel enn i første på grunn av den stadig økende juridiske kunnskapsmasse og stadig sterkere konkurranse om de forholdsvis gode og ansette sorenskriverembeder blandt den økede skare av mere eller mindre brødløse jurister. For øvrig er den juridiske side ved disse embeder i det 20. århundre ikke så dominerende som tidligere. Sorenskriverne — særlig etter nedleggelsen av fogedembedene — er mørre og mørre blitt altmuligmenn, hvem statsstyret til skade for deres dommergjerning stadig pålegger nye gjøremål. Dette i forbindelse med et også i øvrig stadig stigende arbeidspress i medfør av den økonomiske utvikling og folkemengdens tilvekst gjør at sorenskriverne ikke kan ofre dommergjerningen så megen tid som ønskelig kunde være. Heller ikke levnes der dem tid til å følge med i Rettstidende og i den juridiske litteratur. Der fantes for øvrig i min tid sorenskrivere som mente sig så dårlig stillet økonomisk, at de ikke hadde råd

til å anskaffe sig hverken Rettstidende eller annen juridisk litteratur. Sorenskriverne er blitt solide slitere, som går helt op i sitt arbeide med sikte på å holde forretningene à jour. Det fortelles om en sorenskriver for ikke så rett langt tilbake, at han satt om aftnene og natten og førte panteboken for å spare staten for noen hundre kroner på kontorholdet. Hans belønning var en for tidlig grav.

Under disse omstendigheter forsvinner personligheter og erstattes av gjennemsnittsmennesker. I så henseende står skriverne i periodens annen halvdel tilbake for dem i første. De hadde god tid, embedene var små og forretningsmengden liten og gav dem tid og anledning til både å dyrke sin makeighet og utvikle personligheten. Som et slags småkonger satt de på sine gårder rundt om i landet delende sin tid mellom kontoret, familien og en eller annen hobby. De gamle sorenskrivere var myndige, selvbevisste og selvsikre herrer, som forstod å holde på sin verdighet og gjøre sig respektert.¹⁾ Hertil bidrog i ikke ringe grad deres gode økonomiske stilling, som gav dem makt og social anseelse. Som et bevis på hvilken stilling de gamle sorenskrivere inntok i sin samtid kan man oppfatte Karl Johans bekjente sammenstilling av datidens sorenskrivere med småkongene under Harald Hårfagre. Det skal for øvrig ha vært deres uavsettelighet som særlig irriterte ham. For en del kan vel denne myndige selvbevissthet som en reminiscens føres tilbake til den tid de var enevoldskongens tjenere og forlenet med dennes maktfylde. Undertiden gav denne selvbevisste optreden sig utslag på en måte som vilde være utenkelig og ikke vilde blitt tålt i våre dager.

En troverdig kilde beretter følgende som eksempel på hvad en sorenskriver i 50—60-årene i forrige århundre kunde til-

¹⁾ Sorenskriver A. Arntzen fikk i sin tid en irettesettelse av Finansdepartementet for sitt forhold som auksjonsforvalter. Departementet uttalte at det efter de i saken optatte forhør ikke fant grunn til videre forføining, men forventet at sorenskriveren vilde la sig det være makt-påliggende å forebygge noen mislighet ved auksjonsforvaltningen. Arntzen vilde ikke finne sig heri og begjærte enten å bli satt under tiltale eller bli tilstillet en uforbeholden erkjennelse av sin brødefrihet. Departementet måtte krype til korset og gi ham den begjærte opreisning ved kgl. res. av 14. juli 1843.

late sig: Når han kom kjørende i sin kalesjevogn og kusken vilde vike til side for en møtende, sa sorenskriveren: Kjør midt i veien, bøndene kan komme ut i grøften. Det begav sig i jernbanenes barndom, at samme sorenskriver engang kom for sent til toget. Han blev så forarget over at man våget å la toget gå uten ham at hånd slog til en jernbanemann. Og han var dog en meget ansett dommer.

En annen sorenskriver fra 50—60 år tilbake betenkede ikke på å irtettesette på en brysk og støtende måte rettsvidner som tillot sig å sitte i retten med benene overkors, pusse nesen med fingrene eller tillate sig å le, når sorenskriveren med dramatisk røst og tonefall refererte en dom, idet rettsvidnet misforstod situasjonen.

Således optrer ikke nutidens sorenskrivere.

En annen forskjell mellom den gamle og den nye tids menn kommer til syne i den skriftlige uttrykksform, som hos de gamle gjennemgående er unødig bred og utførlig for ikke å si vidløftig i motsetning til nutidsdommernes knappe og pregnante stil. Eller hvad sier våre dagers dommere om følgende tirade i en straffedom fra 90-årene i en legemsfor nærmelsessak: «Det (slaget) synes å ha vært den gnist som bragte den kampsvangre atmosfære til å antendes og slå ut i lys flamme.»

Også etter den nye straffeprosesslovs ikrafttreden vedblev mange av de gamle sorenskrivere med å avfatte lange straffedommer. De av sorenskrivrene som hadde hatt Schweigaard til lærer hadde fått sitt preg av denne realitetenes mann og hans mektige personlighet.

Innen denne periodes første halvdel vil man blandt de efter 1814 utnevnte sorenskrivere finne 5 utløpere av de i 1ste bind nevnte dårlige mennesker. De blev straffefeldt for å ha forsyt sig av statens og umyndiges midler og ha overtrådt de lover de var satt til å verne og vokte, mens 1 ble mulktet for sendreklig embedsførsel. I periodens annen halvdel, for ca. 70 år siden, gjorde en sorenskriver, som tillike var politimester og magistrat, i en politisk sterkt beveget tid, sig skyldig i embedsmisbruk og forhånselse av bystyret. Han slapp med en drøi mulkt i Høiesterett. En sterk minoritet vilde ha ham avsatt.

Her bør kanskje nevnes at enkelte sorenskrivere i siste halvdel av forrige århundre led av en sykdom som må betegnes som papirskrekke eller *inertia animi*. De kunde ikke ta sig sammen og få fra sig et skifte eller en civil dom, hvor papirhaugen var vokset dem over hodet. De kviet sig for å ta fatt på papirhaugen. Enkelte kunde ikke engang åpne posten. Det begav sig at de fra departementet utsendte kontrollører fant en sorenskriver i sengen som nektet å se herrene. De lot sig imidlertid ikke avvise, men innfant sig i sykeværelset og opdaget sykdomsårsaken. Under sengen og ellers bortgjemt i værelset lå kontorets post fra langt tilbake, tullet inn i Kunngjørelsestidende. Slike patienter blev ikke avskjediget, men rettet sig etter et *consilium abeundi* fra Justis-departementet og trakk sig tilbake godvillig mot å få pensjon.

Om den nye tids sorenskrivere kan det trygt sies at de i fullt mål besidder de før nevnte gode egenskaper som har vært tillagt våre embedsmenn: dugelighet, pålitelighet, rettrettsindighet og rettskaffenhet og sist, men ikke minst, ubestikkelighet. Måtte disse egenskaper vedbli å være vår dommerstands ære, og måtte statsmaktene vite å trygge dommernes kåر, så de ikke ledes udi fristelse.

La oss så til slutt se på sorenskrivernes stilling i samfunnslivet.

Nordmennene er et meget politisk interessert folkeferd, og stillingen som et distrikts representant i nasjonalforsamlingen har vært betraktet som det største æres- og tillitshverv en mann kunde opnå.

Sorenskriverstanden kan rose sig av at 119 eller over femteparten av dens menn har vært hedret med dette hvert av befolkningen innen deres valgrets, mange av dem gjentagne ganger, og 12 var Eidsvollsmenn. I et foranstående avsnitt er navngitt de sorenskrivere som deltok i grunnleggelsen av vår forfatning og i vaktholdet om den og i opbygning av landet vårt i en vanskelig og trang tid.

Der er redegjort for den fremragende måte hvorpå de der skjøttet sitt ærefulle hvert. I tiden 1814—30 nådde sorenskriverne høidepunktet av sin politiske anseelse, om de enn

også senere og helt til den nyere tid jevnt over har vært godt representert i Stortinget og der levert et godt, tildels fremragende arbeide både i avdelingene og komitéene, særlig i lovsaker. Vi behøver kun å nevne navner som J. H. Rye, L. Daae, F. Roll, Qvam, Abrahamsen og Castberg. 13 sorenskrivere fikk plass ved kongens bord, og 2 var tilbudt samme ære, men avslog tilbudet.

Sorenskriverne synes gjennem sin utdannelse å ha hatt de beste forutsetninger for en fruktbar deltagelse i det offentlige liv. Innen bostedskommunen blev det også lagt sterkt beslag på sorenskrivernes arbeidsevne og dyktighet. Vi finner dem i by- og herredsstyrer som representanter, formenn og ordførere, i kommunale komitéer og i styret for kommunale innretninger. Det offentlige anbringer dem i komitéer og komisjoner og setter dem til å styre amts(fylkes)kommunen som amt(fylkes)menn. De anvendes av private i forretningslivet som styre i forskjellige foretagender. Alt dette sammen med de før nevnte gode egenskaper har bragt dem høit op på den sociale rangstige i det almindelige omdømme. Hertil bidrog også andre momenter i heromhandlede periodes første halvdel, som vel må betegnes som sorenskriverstandens glanstid. Det var de gode økonomiske kår hvorunder dens menn levet, tatt under ett, på grunn av gode inntekter under sportelavlønningen og den til daglig billige husholdning omkring på sorenskrivergårdene i naturalhusholdningstiden. Dette satte dem i stand til å omgåes de høiere embedsmenn og de med dem likestillede mektige handelsmatadorer på like fot, og delta i deres fester, hvor man tok sin mon igjen etter en til daglig noisom leve-måte. Også samkvemmet med disse socialt høit stilte embeds- og forretningsmenn bidrog sitt til å heve sorenskriverstanden socialt, selv om det for en sorenskriver på landet ikke ofte var anledning til å dyrke denne omgang, som regel måtte han nøies med å omgåes sine embedsbrødre innen bygden. Der møttes han med presten, fogden, doktoren, de der bosatte sakførere, lensmannen og kanskje en proprietær, de såkalte kondisjonerte, en avsluttet kaste med gjensidig selskapelighet, når anledning gaves, særlig ved familieanledninger og i julen. Da blev der dekket op med alskens kostelige retter både av går-

dens frembringelser og/eller hentet fra nærmeste by, med tilsettning av vin og spirituosa. Mennene tok kraftig til sig både av vått og tørt. Det var frodige, livsfriske karer, et slags renessansemennesker, som på denne måte søkte erstatning for landets ensomhet og dagliglivets einerlei. Særlig gikk det livlig for sig i de tradisjonelle juleselskaper, når de fraværende barn kom hjem, medbringende venner og venninner. Da svang de unge sig i dansen i de store stuer, mens de eldre menn fikk tendt merskumspipene som hang i rad og rekke på pipebordet, og toddyen brygget. Så kom kortene frem. Optatt av polspass, l'ombre eller boston glemtes tiden, mens røken fylte rummet og fruene og de ikke dansende damer satt rundt veggene som knekkede liljer i de små timer, ventende på opbruddet og hjembringelsen av de respektive ektemenn. —

Fogden, påtalemyndighetens representant og distriktets øverste politimyndighet, var sorenskriverens nærmeste embedsbror og omgangsvenn.

Oprinnelig stod den fastlønte og forholdsvis godt gasjerte kongelige foged høit over skriveren, lensherrens ussett betalte tjener, både i det almindelige omdømme og i egne øine. Da en tid var gått distanserte sorenskriveren fogden både socialt og økonomisk. Dette skapte mindreverdigekomplekser hos fogden, som må antas å ligge til grunn for den av G. Hallager i hans verk Norges Høiesteret 1815—1915 b. 1, s. 167 omtalte «ikke sjeldent forekommende rang- og etikettetvist mellom sorenskriveren og fogden på landet», som fant sin avgjørelse ved høiesterettsdom av 28. januar 1823, anført sammesteds. Ifølge denne gjaldt tvisten, som opstod under et ting i Ryfylke 7. oktober 1817, hvem der skulde sette retten, hvortil både fogden og sorenskriveren anså sig berettiget. Tvisten utartet til slagsmål mellom de to embedsmenn. Da dette var avsluttet ved lensmannens og lagrettens mellemkomst, gikk fogden med lagretten inn i tingstuen og satte retten, hvorimot sorenskriveren innfant sig senere og begynte forretningene. Næste formiddag satte sorenskriveren retten. Da tingforretningene var begynt kom fogden til, satte retten og lyste tingfreden, hvilket foranlediget ny ordstrid, hvorunder fogden slog i bordet. For dette forhold kom begge herrene under tiltale som endte med at sorenskriveren fikk

en mulkt i Høiesterett med 4 mot 3 stemmer, idet flertallet fant at fogden etter tidligere praksis hadde pleiet å sette retten. Derimot fant minoriteten, at etter sakens natur var det sorenskriveren hvem det tilkom å sette rett, og at fogden hadde utvist et «insolent» forhold. Dette skulde synes selvsagt.

La oss benytte de gløtt litteraturen gir oss til å kaste et blikk innenfor en sorenskrivergåards fire vegger og se på det daglige liv på en slik gård, se herom navnlig Jonas Lies mesterlige skildring i romanen Dyre Rein, som er bygget på hans svigermors og hans hustrus erindringer fra sorenskriver Møinichens gård Onsum i Fåberg.

Om Livet på Velo hos sorenskriver Thaulov forteller professor Aubert i Retstidende for 1891, s. 240:¹⁾

«T. hadde bebygget Velo, som nettop var innkjøpt til sorenskrivergård, fra nytt av og især forsynt den med en stor statelig hovedbygning. Velo blev også fra nu av gjennem mere en to menneskealdre et av de mest kjente hjem for gammeldags gjestfrihet og selskapelighet her til lands. Thau- lovs, som bodde her i 52 år, var barnløse folk, og om de enn næsten alltid, foruten kontorpersonalet, hadde pleiebarn eller andre unge mennesker hos sig, hadde de dog året rundt huset åpent for sine tallrike slektninger og venner. Især var Velo i helgen og i sommerferiene et meget søkt sted for Kristiania-folk. Men iallfall i sorenskriverparets kraftigere tid var det visstnok de færreste dager i året da det ikke var et eller annet besøk av byfolk, bygdens kondisjonerte eller av reisende. Velo lå jo nær ved den store landevei til Bergen, og mangfoldige, som hadde noen berørelse med huset, stanset da der, iallfall for et par timer. Det mest notable besøk hadde Velo av kong Oscar I, som 2 ganger overnattet der — i 1833 som kronprins på reise til Bergen, og i 1849 som konge. Men for

¹⁾ Også andre forfattere har gitt oss gløtt inn i enkelte sorenskriver-hjem i forrige århundre, således Mor Koren i sine dagbøker, Gustava Kielland i sine «Erindringer fra mit Liv», s. 7 flg. Albert Kjørboe (A. Trapnes): «Paa Brænne. Erindringer fra en embedsgaard i det Nordenfjeldske.» Elise Aubert: «Fra de gamle prestegaarde.» Jens Raabe: «En Storbygd.» Gudrun Johnson: «Slekten Koren II», s. 133 flg. Adler Vogt: «Sorenskriver Møinichen» (Norsk Slektshistorisk Tidsskrift b. VIII, s. 205).

øvrig hadde mangfoldige av våre mest kjente menn mellem 1814—60 i allfall en gang i sitt liv vært på Velo. Vertsfolket var da også meget tiltrekende. Ennu i sine siste leveår var «gamle skriveren» den elskverdigste og jovialeste vert man kunde tenke sig..»

I sin bok *Slegten Lie* anfører sorenskriver Adler Vogt følgende om sorenskriver Lars Lies eiendomsgård Gilstad i Skogn: «Hovedbygningen var av den i det trondhjemiske vanlige lange type på to etasjer, hvor de større rum optar husets bredde. Den inneholdt:

I 1. etasje: Storstuen og dagligstuen, hver med 4 vinduer, storstuekammer med 1 vindu, kjøkken, spiskammer og gang.

Møblementet bestod:

I storstuen av: 2 store speiler, 1 sofa, 24 stoler betrukket med blått bombasin, 3 spillebord av ek, 1 rundt tebord, 4 lampetter, 1 stor presentertallerken og 1 3-etasjes jernkakkelovn.

I dagligstuen, som sannsynligvis har vært benyttet som spisestue, av: 1 sofa, 11 stoler og 2 lenestoler med skinnbetrekk, 2 brunmalte kommoder, 1 brunmalt skap, 1 ottedags slagur i brun kasse med blylodder, 2 speiler, 1 brunmalt fallbord, 1 do. av ek, gulmalt, 1 brunmalt tebord, 1 tobakksdåse, 2 spytebakker, 1 portrett av Carl Johan i forgylt ramme, 8 sorte blomsterkrukker, 1 stor presentertallerken m. m.

I storstuekammeret av: 1 marmorert skjenkeskap, 1 kommode av ek, 1 rundt fallbord med 2 klaffer, 1 rundt tebord. I hvert av disse værelser var der kakkelovner, henholdsvis på 3, 2, 2 etasjer.

I 2. etasje var der storstuesal bl. a. med 2 sengesteder, et med blått silkes omheng og et med rødt maciens(?), et sengeteppe av grønn silke, dagligstuesal (sannsynligvis sorenskriverens og frues soveværelse), kammer ved siden, storstuekammerloft, kjøkkenloft, pikekammer og videre mørkeloft.

I kontorbygningen var der to værelser i 1. etasje og kontorloft med sengested. Videre borgersstue. I sorenskriverens kontorrum var bl. a. husets, som det synes, rett anseelige boksamling: En rekke juridiske bøker, Topografisk journal i 6 bind, pastor Schultzes prekener, Sigvardt: En klosterhistorie

i 3 bind, Mauritz Hansens diktninger i 2 bind, 14 pakker Budstikker — Enevold Falsens avis Budstikken i krigsåret 1808 — kart over Stiklestad og en hel del bunter ikke spesifiserte bøker m. m. samt 6 skilpaddedåser. I det vel utstyrtte hus var også en hel del slepet glasstøi og en mengde sengetøi og dekketøi. Blandt sølvstøi var en potageøse, vektig 11 lodd.

Gården var vel forsynt med kjøretøier: 2 firhjulte vogner og en tohjulet, en reisekariol, en reisekjerre og en styrslæde med bjørneskinnsfell.

Som man vil se er møblementet meget beskjedent. Man får det samme inntrykk når man leser igjennem registreringen i sorenskriver Møinichens dødsbo. I de mange rum i rikmannshjemmet på Onsum var det ingen mangel på møbler, men gjennemgående enkle og tarvelige med et eneste praktstykke, et flygel av mahogny, kun et tebord, belagt med mahogny, og av bjerk kun to bord og to beisede stoler, videre 36 stoler med rødrutet, 36 do. med grønt trekk. For øvrig fester man sig ved 3 fioliner og 1 bass, 500 bøker i forskjellige sprog, antagelig utenlandsk skjønnlitteratur, og bokreoler med bøker uten angitt innhold. Der er fullt op av sengetøi, hvoriblandt 7 edderduns overdyner og 4 skinnfeller; av dekketøi: 20 duker, deriblandt 2 av damask, med 170 servietter, 10 tederuker, 20 grove duker med 66 servietter. Blandt det registrerte glasstøi fester vi oss ved 63 slepne vinglass og 27 punsiglass. Av kobber er der kjeler, øser, vannbutt, Potter og 2 temaskiner, der er saker av messing og tinn. Av sølv føres der op: 24 skjeer, vektig 78 lodd, 12 vektig 9 og 12 vektig 10 lodd, 1 fiskeslev $9\frac{1}{2}$ lodd, 2 øser henholdsvis 14 og 15 lodd, 2 sukkerkopper, 1 sølvskje og 2 teskjeer 45 lodd, 1 sølvdrøssel $3\frac{1}{4}$ lodd, 3 sølvskjeer, merket 1778, 10 lodd, 3 do. 8 lodd, 4 teskjeer 3 lodd, 1 sukkerklype, 1 skje og 2 gl. sølvteskjeer 6 lodd, 1 teflaske 8 lodd, 1 punsjøse $4\frac{1}{2}$ lodd, 1 do. 4 lodd, 1 do. $3\frac{1}{2}$ lodd.

Til tross for den høie og ansette stilling sorenskriverne inntok allerede på slutten av dansketiden, nød de ikke da den ære å være rangspersoner. «De stod ikke i rangen.» Som følge derav var deres hustruer ikke fruer, men madamer, og døtrene ikke frökener, men jomfruer. Dette føltes penibelt,

særlig i omgang med rangpersoner, men kunde lett rettes på. For å tilfredsstille egen og families honette ambisjon kjøpte sorenskriveren sig rang og titel. Han blev justisråd eller kanselliråd, hustruen frue og døtrene frökener.

Efter 1820 finner vi sorenskriverne i rangreglementet, men på en meget beskjeden plass, hvilket foranlediger en sorenskriver til å gi ondt fra sig i Dommerbladet nr. 37 for 1919. Han finner det urimelig at statsadvokater er plasert foran sorenskrivere og byfogder, og det har han rett i. Det gamle rangreglement av 14. oktober 1746 blev avløst av kgl. reglement angående embedsrangen i Norge av 26. juli 1820 med senere forandringer, som satte sorenskriverne i 7. og statsadvokatene i 6. rangklasse. — Også etter 1820 måtte sorenskrivernes hustruer og døtre i mange år trekkes med madam- og jomfrutitelen.

En stor dikter har påstått at den mann som står ene, er en sterk mann. Det er — som mange andre dikterord — nærmest en frase, oftest uten rot i virkelighetens verden. Faktum er at den mann som står alene er en svak mann. «Hvem ei kan bygge sitt eget hus, hvad stort han bygger, går og i grus.» For fullt ut å kunne utvikle sine evner og utfolde hele sin arbeidskraft må mannen ha et hjem, og et hjem kan kun skapes av en kvinne. Det har de menn forstått som har vært våre sorenskrivere siden 1814. Av de mange har kun 36 vært ugift. I sine hjem har de kunnet hvile ut etter en streng arbeidsdag, der har de funnet den kontemplative ro, som ikke minst en dommer trenger. Og det er kvinnen som hustru og mor vi fornemmelig skylder det rike liv i daglig og fest omkring på sorenskrivergårdene i tidligere tid. I erkjennelse herav har hun fått plass i biografiene ved siden av mannen som dennes medhjelp.

De hustruer som myndig og sikker stod for styret på sorenskrivergårdene omkring i landet, bør ha et ord. Der blev lagt sterkt beslag på hennes arbeidsevne og hennes arbeidslyst i naturalhusholdningens tid, da hun måtte sørge for mat og klær til sig og sin familie, og for underhold av fullmektig, kontorbetjenter, guvernante eller huslærer, husjomfru, og den

ofte store stab av tjenere, i alt et personale på 20—30 mennesker, og om sommeren og ved høitider de mange gjester som slog sig ned der for kortere eller lengre tid. På sorenskrivergården var det i den tid både hjerterum og husrum. Gjestene bragte bud og hilsen fra slekt og venner, kanskje også nyheter fra den store verden, mottatt med begjærighet av en nyhetshungrende sorenskriverfamilie.

Sine døtre dannet husfruen i sitt billede til en god hustru og mor og opdrog dem i de dengang for en vordende husmor nødvendige huslige sysler. De lærte å tilvirke og sy sine klær og bruke både rokk og vevstol på sorenskrivergårdene i 1ste halvdel av forrige århundre.

Sorenskriverens hustru var vel oftest utgått fra et embedsmannshjem og bragte med sig derfra kultur og tradisjon inn i sitt nye hjem. Hun skapte der den hjemlige atmosfære, den hjemmehygge som lar en føle sig vel, i det samme en trer inn i stuen. Hennes medfødte kultur og dannelses gjorde henne velskikket som mentor og opdragerinne for de unge menn som var betrodd hennes omsorg. Også derfor skal de gamle sorenskriverfruer minnes. De har gjort en innsats i vårt kulturliv som ikke bør glemmes.

Fra min egen tid.

La mig begynne med et barndomsminne fra Romsdalen. Under en spasertur på landeveien i hjembygden for om lag 70 år siden møtte jeg en rekke stolkjerrer med to personer i hver og skyssgutt. Bak noen av kjerrene løp en hund, som ved en line var festet til kjerren. Så mange kjøretøier på rad var sjeldent å se i den lille bygd og vakte oppsikt. Det var «øverheita», sorenskriver og foged med fullmektiger og protokollførere, samt noen sakførere, på hjemvei fra bygdetinget, hvorunder følgets jegere hadde nyttet anledningen til harejakt.

Det var mitt første sammentreff med øvrighetspersoner og rettspersonale, og det etterlot et varig inntrykk av disse store herrers makt og velde, som kanskje ubevisst bestemte min livsbane.

Mitt næste møte med øvrighet og rettspersonale var som nybakt kandidat og edsvoren fullmektig hos den konstituerte sorenskriver i Elverum, da jeg, hvis hele kjennskap til «rettens gang» innskrenket sig til en tilhørers rolle i en lagmannsrettssak, selv skulde administrere retten.

Efter skriftlig å ha avlagt dommereden, arbeidet noen dager på kontoret og medfulgt min prinsipal et par ganger som protokollfører, blev jeg betrodd administrasjonen av en forhørsrettssak. En kvinne hadde gjort sig skyldig i «kvalifisert leiermål», d. v. s. hadde 3 barn utenfor ekteskap med 3 forskjellige mannspersoner. For dette skulde hun stande til rette overfor den unge kandidat på samfundets vegne. Hun kunde ikke «neka faktum», det var en oplagt «forbrytelse», som første gang regalertes med fengsel på vann og brød i 8 dager, hvis hun ikke tilfredsstilte den krenkede offentlige moral og sedelighet ved å gifte sig med en av de angjeldende mannspersoner, hvad disse som regel ikke vilde gå med på. Straffebestemmelsen gjaldt også for en mann som hadde forsett sig på lignende måte, men han kunde «neka faktum» og undså sig ikke for å gjøre det.

Foruten å opta og beskrive forhørene og være protokollfører i meddomsretten, hadde jeg å administrere skiftesamlingene og føre protokollen under disse. Såvel forhørene som skiftesamlingene henlagdes til tingene, forsåvidt dertil var anledning.

Under mitt kortvarige ophold i Elverum inntraff vintertingene, hvor fullmektigen måtte være tilstede. Reisen til vintertinget i Trysil var en kold fornøielse. Det tok en hel dag å kjøre de 70 km. fra Elverum til Trysil, og termometret viste $\div 45$ da vi om aftenen passerte Klaraelven, så jeg var næsten stivfrossen ved fremkomsten til tross for anstrengelsen ved å balansere den smale kjøredoning, en husk.¹⁾

Den næste dag sattes tinget, det første av de mange jeg senere skulde delta i. Sorenskriveren som presiderte ved tingbordets øvre ende åpnet forhandlingene ved å reise sig og

¹⁾ Visstnok en for Østerdalen særegen lav slede med kort avstand mellom meiene, konstruert til bruk på staupede, smale vintereveier.

erklære tinget lovlig satt, hvorefter den konstituerte lille foged, statsminister Sverdrups tidligere privatsekretær, likeledes reiste sig og uttalte: «og tingfred lyses», ledsaget av en flott armbevegelse.¹⁾ Fogden optrådte i tingstuen i ulveskinnspels og finnspo.

Samme foged, i sin tid en kjent studenterskuespiller, bidrog om aftenen i den selskapelige underholdning ved å deklamere stykker av «Gildet på Mærrahaug», hvori han i sin tid hadde gjort stor lykke i Signelils rolle.

Under tinget lot fogden opta et tingsvidne angående mulige intrader for statskassen. Dette såkalte general-tingsvidne innleddes med, at fogden forela «lensmannen, lagretten og den tingsøkende almue» forskjellige spørsmål til besvarelse, bl. a. om forekomst av hval og ilanddrevet gods i bygden, hvilket tryslingene med alvorlige ansikter sannhetskjærlig besvarte benektede.

Forretningsgangen på tinget var i alt vesentlig som skildret i 1ste bind, s. 57. Også den selskapelige side av tinglivet artet sig, omenn i mindre målestokk, som tidligere skildret. Tingverten i Trysil var en formuende mann og en utmerket vert, som oprettholdt tradisjonen fra gamle dager.

Et annet godt tingsted var i Åmot med den gamle lensmann som fortrinlig vert.

Bortsett fra reisene til Trysil foregikk alle reiser med jernbane.

I den tid som ikke blev optatt av forhør, ekstraretter, tingreiser og skiftesamlinger arbeidet jeg på kontoret, bl. a. med å konferere og undertegne tinglyste dokumenter, deriblant en pantobligasjon på kr. 1 225 000, det største verdipapir jeg noen gang har sett. Bokføringen av disse dokumenter og påføring av mulige anmerkninger hørte under 1ste betjenten, mens panteboken førtes av en av de to andre betjenter.

I Elverum støtte jeg på en nu forlengst forsvunnen embedsmannstype. en mann lidende av selvovervurdering og selvbe-

¹⁾ Det skulde synes selvsagt at det tilkom sorenskriven å erklære retten lovlig satt og dog opstod der en kompetensekonflikt herom mellom sorenskriver og foged i Ryfylke i 1817. Se foranstående avsnitt Embedsmann og borger, s. 66.

vissthet, med høie tanker om sig selv, sin egen og rettens verdighet, som undertiden kunde gi sig utslag på en i nutidens øine temmelig brysk og støtende måte. Samtidig en dyktig jurist og en flink administrator. Skjønt fratrådt som sorenskriver arbeidet han fremdeles på sitt gamle kontor med ekspedering av etterliggende saker. Hver aften ved kontortidens slutt blev personalet stillet på geledd med den konstituerte skriver og fullmektig på høire og yngstemann på venstre fløi. Den gamle skriver gikk frem og tilbake foran geleddet og holdt en tale til personalet, som han dimitterte med en nådig håndbevegelse og et: Godaften mine herrer, god-aften.

Om denne mann gikk der mange historier, hvorav en gengis her. Under et rettsmøte fortørnet en lagrettemann sorenskriveren ved å snyte sig med fingrene. «Har De ikke lommetørklæ,» buldret sorenskriveren. «Jo,» mannen hadde da det. «Ta det frem,» kommanderte sorenskriveren, og da mannen så hadde gjort, lød næste kommando: «Puss Deres nese,» hvilket synderen måtte gjøre tre ganger. Episoden sluttedes av sorenskriveren med: «Jeg skal venne Dem av med den slags svineri ved rettens bord.»

Mitt virke i Sør-Østerdal blev ikke av lang varighet. En ny sorenskriver tiltrådte, min prinsipal gikk tilbake til sin tidligere stilling som fullmektig ved embedet, og jeg blev overflødig. Jeg fikk imidlertid straks arbeide på et sakførerkontor, mens jeg så mig om etter en ny fullmektigpost. Den fikk jeg i Fosen. Overgangen var stor fra de mektige, rike skogbygder i Østerdalen med de gjennemgående behagelige reiser, til det vidstrakte kystdistrikt Fosen med lange, hårde sjøreiser og små forhold. Til flere av tingstedene var det kun forbindelse sjøveien og reisene til disse lange og anstrengende, ofte farefulle. Skriveren hadde tidligere som regel benyttet sin egen båt til disse reiser med sorenskrivergårdens husmenn som skysskarer. Under den lange ro- eller seiltur fra Ørlandet til Åfjorden, Bjørnør, Hitteren, Frøya eller Hevne, ofte i regn og kulde, satt skriveren selv til rors taus og tålmodig. — Ved de under tingene forefallende skiftesamlinger fungerte skysskarene som vidner, og oppebar lovbestemt betaling herfor.

I min tid foregikk sjøreisene som regel med dampskip, bortsett fra tingreisene, og forsåvidt reisene til Åfjorden og Bjørnør angår ofte om natten med kystruteskipene uten anledning til synderlig sovn. Man var derfor ikke videre oplagt til sin gjerning den følgende dag. Det var heller ingen sinecure å sitte i retten en hel dag, avhøre siktede og vidner og nedskrive deres forklaringer i en stue hvor luften var mettet med utdunstninger fra mange mennesker, tilsatt med lukten av transmurte støvler og damp fra sjøvåte klær. Det lukket potteblått, for å tale med Alexander Kielland, og minnet om tingscenen i «Arbeidsfolk». — Hvert sake- og skatteting var beregnet til 2 dagers varighet. Derav medgikk annen dags eftermiddag til reise til næste tingsted, idet man for å spare tid og utgifter såvidt mulig besøkte flere tingsteder på samme reise. Undertiden fulgte enkelte av sakførerne med i sorenskriverens båt og bidrog til å korte tiden.

Tingreisene foregikk i serier med et par dagers mellomrum til arbeide på kontoret. Iberegnet disse mellomfristdager medtok reisene til vår- og høsttingene 6 uker hver årstid. — På disse reisene var sorenskriveren ledsaget av fullmektigen og en av kontorets to betjenter, som skulle føre tingboken og skrive skjøter, pantobligasjoner og andre dokumenter, hvortil man i Fosen pleiet å søke hjelp hos sorenskriveren. Da dokumentene måtte avfattes slik at man undgikk anmerkningspåtegning, blev panteregistret tatt med til tinget. Under en tingreise i lengst forsvunne dager gikk panteregistrene tapt under en kullseiling.

Mens sorenskriveren var optatt med tingforretningene og som rådgiver og veileder for «enfoldige almuesmenn», holdt fullmektigen det gående med forhør og skiftesamlinger. Var der berammet en meddomsrettssak til foretagelse under tinget, måtte fullmektigen føre protokollen som presumptiv vel bevandret i den nye straffeprosess.

Sake- og skattetingene var godt besøkt. Der kom fogden med sin fullmektig for å ta imot skatt, ofte i samme værelse hvor retten ble holdt, der var lensmannen, som et par steder tillike var tingvert, mange sakførere og bygdefolk som hadde forretninger ved tinget. De klumpet sig sammen i tingstuen

eller samlet sig i grupper på tunet, hvor flagget var heist i anledning av dagen.

Efter at retten var erklært lovlig satt og tingfreden lyst, henholdsvis av sorenskriveren og fogden, gikk disse til sitt arbeide, den siste med å ta imot skatt, mens den første begynte med å publisere nye lover og resolusjoner, som antokes å kunne ha interesse. Derefter påroptes utsatte civile saker, innlegg veksledes og vidner avhørtes etter forutgått vidtløftig formaning etter lovboken¹⁾ og etter edfestelse med de tre første fingre på høire hånd oprakte. Efter at de utsatte saker med de stadige utsettelser var behandlet, innkaminertes nye saker og tingsvidner, innsendte eller under tinget innleverede dokumenter tinglystes, likesom de siden forrige ordinære ting på ekstratingene leste dokumenter publisertes.

Som regel tok man en liten pause om formiddagen for å kunne innta forfriskninger og lufte tingstuen, hvilket nok kunde trenges. Fra kl. 2—4 var det middag og middagshvil, hvorefter forretningene fortsattes om eftermiddagen og om nødvendig næste formiddag. Når så «etter trende utrop ingen meldte sig som hadde ytterligere ved tinget å forrette, blev retten hevet og tinget sluttet». Med denne bemerkning sluttet tingboken.

Aftenen var viet tobakken og kortene samt toddyen, forsåvidt noen av sakførerne hadde medbragt de fornødne ingredienser, som sjeldent savnedes. På noen av tingstedene opprettet holdtes tradisjonen fra gamle dager med utmerket bevertning. Her hadde sorenskriveren vanket i en menneskealder, og her var han en kjær og høit skattet gjest, av hvem der ikke krevedes betaling. Dette beneficium nød også hans substitutt, fullmektigen, godt av. Til aftenunderholdning hørte også sang og muntre historier. Jeg minnes ennu med glede de festlige aftenene på Syd Krogø i Bjørnør og på Hopsjøen på Hitteren.²⁾

Der var mange justissaker i Fosen og de skaffet mig mange reiser som forhørsadministrator og protokollfører i meddoms-

¹⁾ Min første prinsipal nøjet sig med en kort påminnelse om vidnenes ansvar.

²⁾ I Knut Hamsuns roman Benoni, s. 189 flg. vil man finne en skildring av et ting i Nordland.

retten. Under sorenskriverens fravær som bisidder i lagmannsretten administrerte jeg de forekommende meddomsrettssaker. Reisene optok det meste av fullmektigens tid, idet han også administrerte farskaps-, åsteds- og andre ekstrarettssaker med derav følgende reiser. Også beskrivelsen av disse saker, forhørs- og meddomsrettssakene i form av akt, hørte under fullmektigen. Av de to betjenter hadde 1ste betjenten slutningen av skifter, registreringen og påtegningen av tinglyste dokumenter, mens disses innføring i panteboken besørgetes av 2nen betjenten, som også førte domsprotokollen i civile saker. Disse pådømtes av sorenskriveren der tillike konfererte de tingleste dokumenters innføring i registret og deres påtegning.

Min lønn i Elverum, hvor jeg bodde i pensjonat, var kr. 120 pr. måned, og i Fosen fritt ophold og kr. 400 det første og kr. 600 det annet år. Også de to betjenter hadde alt i huset. Der var egen kontorbygning med flere rum, hvorav imidlertid kun et benyttedes til kontor for sorenskriveren, fullmektig og betjenter. Der var intet rettslokale. Husene på sorenskrivergården Berg var bygget rundt et rektangulært gårdsrum med hovedbygningen mot landeveien med kontorbygningen som gjenbo, og i vinkel med denne drengestuebygningen. Vis à vis denne lå i noen frastand fjøs og låve.

Min prinsipal i Fosen var av en helt annen type enn den sorenskriver jeg stiftet bekjentskap med i Elverum — stillfarende, beskjeden og ordknapp. Betegnende for de to motsetninger turde være at jeg aldri så denne i uniform, mens hin gjerne optrådte i embedsdrakt.¹⁾

¹⁾ Sort kjole med to gulltresser på krave og opslag, sorte benklær og hvit vest samt kårde og trekantet hatt med krampe (se res. av 9. juni 1815, jfr. res. av 8. april 1899). Når de møtte i retten skulle sorenskriverne som andre dommere være iført uniform (skr. av 15. april 1823). Ved res. 24. april 1908 blev de gjeldende uniformsbestemmelser ophevet for en rekke embedsmenn, deriblant sorenskriverne. Dog skulle disse fremdeles ha anledning til som bisiddere i lagmannsretten å benytte den ved res. 7. desember 1889 anordnede dommerkappe. I 1934 fikk sorenskriverne adgang til å bære dommerkappe også i herredsretten ved muntlige hovedforhandlinger i straffesaker og tvistemål.

Min edsvornetid regner jeg for et av de beste avsnitt i mitt liv. Arbeidet var interessant, lærerikt og utviklende for den unge. Dette å bli stilet overfor vanskelige oppgaver, som måtte løses under ansvar på egen hånd på stående fot uten rekurs til lærebøker og uten rådføring med andre, er fortrinlig skikket til å skjærpe tenkeevnen og modne den unge til selvstendig virke.

Noe av befolkningens vyrndad for sorenskriveren og retten blev også fullmektigen til del, og det gav selvtillit og øket ansvarsfølelse. Når lokalskibet heiste flagget når fullmektigen kom ombord, og tingverten honorerte hans besøk på samme måte, var det en opmerksomhet som skyldtes sorenskriverens og øvrighetens representant, ikke personen. Det kildret kan skjøne selvfølelsen, men det gav også ansvarsfølelse. På samme måte virket befolkningens trohjertede, tillitsfulle henvendelse til «fullmakta» som deres juridiske sjelesørger: «Ka stand det i lova?» Den skulde kunne svare på alle intrikate spørsmål.

20 år senere blev jeg sorenskriver i Sør-Hedmark og fikk anledning til å stifte bekjentskap med de brede bygder og deres trauste befolkning. Det første krav som møtte mig i den anledning var om innbetaling av 10 procent av gasjen i bestallingsgebyr, en antikvitet fra eneveldets dager og en ubillig særskatt på embedsstanden.¹⁾ Den blev ophevet ved res. 12. april 1918. — Dette krav etterfulgtes av krav om innskudd i Enkekassen, hvor jeg pliktet å sikre min hustru en enkepensjon, stor kr. 1 000 årlig. Hertil kom utlegg til anskaffelse av kontorinventar og komplettering av min boksamling med Rettstidende, domssamlinger og andre nødvendige håndbøker. Når hertil legges flytningsutgifter,²⁾ vil man se at utnevnelsen kunde gjøre en ubemidlet sorenskriver til en gjeldbunden mann, selv om han ikke pliktet å overta en embedsgård med store utlegg til besetning og gårdsredskaper.

1) Se Dommerbladet nr. 5.

2) Nu anskaffer og vedlikeholder det offentlige kontorinventaret, yter flytningsbidrag og skaffer sorenskriverkontorene Rettstidende.

Det første jeg måtte gjøre på mitt nye bosted var å skaffe husrum til mig og familie og til kontoret. Først når det var ordnet kunde arbeidet begynne på det nye sted. Her møtte jeg folk og forhold forskjellig fra dem jeg hadde stiftet bekjentskap med i Sør-Østerdal og Fosen, men som jeg ikke hadde vanskelig for å bli fortrolig med og samarbeide med. Jeg møtte i Hedmarkens brede, mektige bygder en traust, solid befolkning, måskje litt tung og sen i avtrekket, men reell og pålitelig, før krigen gjennemgående i gode økonomiske kåر, hvilket også satte sitt preg på befolkningen og gjorde den rakrygget og selvbevisst. Smålighet, bondefulhet, tingstuteri og lovtrekkeri lå den fjernt. Sorenskriverens medarbeidere bestod av edsvoren fullmektig og 2 betjenter, dog måtte jeg i to år under forrige verdenskrig undvære fullmektig. Der var mangel på juridiske kandidater, og de som var, stillet sine betingelser. De hadde lett for å opnå andre bedre avlagte stillinger, og mange sorenskrivere måtte i denne tid undvære denne for de fleste undværelige medhjelp, tildels i lengere tid. Det falt vanskelig for mange av oss å greie fullmektigens arbeide med skiftevesenet, forhørene, farskaps- og andre ekstrarettsaker ved siden av ens eget, som for mitt vedkommende var viet pådømmelsen av civile og kriminelle saker, konferering av tinglyste dokumenter samt ekspedisjon av posten. Under 1ste betjenten hørte pantevereseten med undtagelse av panteboksførselen, som besørgedes av 2nen betjenten, som tillike tok protokollutskriftene og var protokollfører, undtagen ved tingene, hvor 1ste betjenten var protokollfører. Ved tingene, som holdtes i kommunale lokalene, var forretningsgangen som ved tingene i Fosen. Det var ingen festaftener under tingene i Sør-Hedmark og ingen overnatning. Straks dagens forretninger var endt forlot rettspersonalet tingstedet og drog hjem. Reisene var korte og foregikk for to av tinglagenes vedkommende med jernbane.

Siden min fullmektigtid var fogdene forsvunne, og med dem skattetingene. Tingmøtene var utelukkende viet juridiske forretninger. Fogdenes etterfølgere, politimestrene og skattefogdene, viste sig ikke ved tingene, medmindre en meddomsrettssak nødvendiggjorde politimesterens nærvær.

Fogedembedenes nedleggelse var et slag for mangen departementsfunksjonær og sakfører, som derved mistet en kjærkommen retrett- eller avansementsstilling. For vårt lands administrasjon og administrative inndeling betegner det et tap som vanskelig kan erstattes.

Den Sør-Hedmark sorenskriverembede tillagte gård Dal-farmen i Vang, var kun «bebygget til bondebruk» og derfor ikke tatt i bruk av noen av mine formenn. Av disse hadde Falch Muus, Kildal og Leganger egne gårder, den første det vakre Vidarshof i Vang, Kildal Refling i Ringsaker, som han fikk med sin kone, mens Leganger kjøpte og bebodde Østby i Romedal.

Verdenskrigen 1914—18 var for oss sorenskrivere som for så mange andre en hård og vanskelig tid. Alle livsfornødenheter steg i pris til en svimlende høide. De allerede i 1873 knappe dommerlønninger strakk ikke lenger til selv for beskjedne krav til livet. Det tok lang tid før statsmaktene fant å kunne bønnhøre de mange nødsskrik som kom fra dommere og andre embedsmenn, og da bønnhørselen endelig kom, var den utilstrekkelig især i første omgang.¹⁾ På samme tid økedes arbeidspresset bl. a. som følge av forbudet, som skapte heimebrenning og lovovertredere.

Norske embedsmenn er et nomadefolk, ustadige og omvankende. Dette og lengsel efter sjøen forleddet mig til å si Hedmarken og mine venner der farvell for å havne i Follo. Medvirkende var også kanskje minnet fra min ungdoms virke i Justisdepartementet om Follo som en idyll, et ønskesorenskriveri, lett og behagelig. Jeg blev imidlertid fort klar over at dette med idyllen var et fantasifoster. Follo sorenskriveri var ikke lenger hvad det hadde vært en menneskealder før min tid. Folkemengden hadde øket sterkt, navnlig under for-

¹⁾ Forholdet forverredes ved underskudd på kontorholdsgodtgjørelsen som et år beløp sig til 800 kr. Ved kontorholdsgodtgjørelsens revisjon i 1916 blev det fastslått at såfremt kontorholdsgodtgjørelsen ikke dekket de strengt nødvendige kontorutgifter, skulle underskuddet refunderes av det offentlige (se St.prp. nr. 22 for 1932).

rige verdenskrig, da bolignøden hadde ført med sig en sterk utflytning fra Oslo til omkringliggende distrikter, deriblant til Nesodden og Kråkstad. Langs Smålensbanen dannet der sig bymessig bebyggede strøk som på Oppgård, Kollbotn og Ski, med en befolkning langt overstigende innbyggerantallet i distriktets kjøpstasjon Drøbak. Dette hadde til følge en sterk opstykning av mange jordeiendommer i hundrevis av hustomter og småbruk, med eget folium i panteregistret og derav følgende sterkt øket arbeide for tinglysningsbetjenten og hans personale. Den store tilvekst til befolkningen fikk også innflytelse på dennes karakter og resulterte i flere civile og kriminelle saker, i flere skifter og konkursboer. Det store arbeidspress nødvendiggjorde ansettelsen av 2 edsvorne fullmektiger til behandling av forhør, ekstrarettssaker og skifter.

Arbeidsfordelingen på kontoret var i store trekk som i Sør-Hedmark. Av de tre betjeneter var 2 damer, en verdifull og velskikket tilvekst til embedskontoristenes klasse, som man nu til dags vanskelig kunde undvære. Follo kunde også rose sig av å ha hatt den første dame som edsvoren. Det skulde gå adskillig tid hen før kvinner blev likestillet med menn på dette område, er det vel neppe dags dato i praksis.

Forretningsreisene var korte og foretokes med bil, hvilket både var behagelig og tidsbesparende, og det blev sjeldent spørsmål om overnatning utenfor hjemmet.

Den nylig innkjøpte sorenskriverbolig på grensen mellom Drøbak og Frogn var solid og rummelig, men ikke moderne. Til denne hørte en gammel koselig have med mange frukttrær.

I Follo endte min virksomhet som sorenskriver. Jeg minnes den med glede. —

Til slutt noen ord om kontor- og rettslokaler.

Hvor sorenskriveren var tillagt embedsgård, måtte han uten godtgjørelse avstå rum til kontoret. Hadde han egen gård eller bodde til leie, måtte han besørge leiet kontorlokale og utrede de dermed forbundne utgifter av den snaut tilmålte kontorholdsgodtgjørelse. I siste tilfelle anbragte sorenskriveren hyppig kontoret i sin egen leilighet. I alle tilfelle og det endog på de rummelige embedsgårder, hvor der var husrum nok, blev ofte de tarveligste og færrest mulige rum avstått

til kontoret. Jeg har på to embedsgårder, hvor der var overflod av værelser, i det ene tilfelle sett kontoret anbragt på to bittesmå takkamrer og i det annet funnet sorenskriveren med fullmekting og to betjenter sittende på et bord i kontorbygningen.

Kontorinventaret som sorenskriveren hyppig, for ikke å si oftest, overtok etter formannen, var i stil med lokalet, gubrekkelig og hårdt medtatt av tidens tann. Det almindelige utstyr var en del skrøpelige pinnestoler, en stor pult, noen bord, en reol, hvor Norsk Lovtidende og kanskje noen arkivsaker samt muligens et skap. I dette tarvelige og fattigslig utstyerte rum skulde sorenskriveren og hans medhjelpere utføre sitt vanskelige og viktige arbeide. Når man betenker miljøets innflytelse på et menneske, vil man forstå hvordan et slikt arbeidslokale måtte virke deprimerende og nedsettende på arbeidslysten og arbeidsevnen. Og hvilke tanker om embedsmannen og staten måtte ikke denne manifestasjon av fattigdom og smålighet fremkalle hos et kritisk publikum eller en fremmed gjest? Heller ikke var der sørget for en betryggende opbevaring av de viktige arkivsaker som beror ved et sorenskriverkontor, bortsett fra hvad der kunde rummes i de i de senere år av staten anskaffede jernskap, hvor plassen vesentlig blev optatt av panteregistrene. Skapene var for øvrig lite betryggende i ildebrannstilfelle. Man fikk inntrykk av at hverken embedsmannen eller hans føresatte, det offentlige, hadde synderlig interesse av arkivsakene. De henlå som regel uordnede i beste fall i en reol eller et skap, men man kunde også finne dem hulter til bulter i et pulterkammer, i en kjeller eller på loftet.

Den samme fattigdom, smålighet og manglende forståelse av rettens verdighet gikk igjen hvor der tales om rettslokalene. Det var i regelen i min første tid og langt senere en almindelig bondestue, riktig nok husets beste, som måtte tjene som rettslokale utover landet. På stuens vegger hang oljetrykk, et speil og under det en kommode med et hvitt teppe, hvorpå anbragt nipsgjenstander, fotografier av brudepar, av familiens eldre og yngre medlemmer samt av slekt og venner. For øvrig forefantes et bord, noen pinnestoler samt som det viktigste

sitteredskap en gyngestol, dekket av et heklet teppe. Kanskje fantes der også en piedestal.

I denne stue skulde skriveren eller hans fullmektig med protokollfører og to eller fire rettsvidner eller domsmenn plasres kanskje en hel dag, avhøre vidner og avsi dom. En danske som kom inn i en slik stue, hvor der hadde vært røkt tobakk, utbrøt med føie: «Er dette et rettslokale eller en røkekupé?» Der var intet værelse hvor dommeren kunde søke hvile og ro, hvis han ikke overnattet på stedet og kunde benytte sitt soveværelse hertil. Heller ikke fantes der et værelse for vidnene. Disse måtte før de var avhørt opholde sig i gangen eller i det fri.

Senere, efter at herredsstyrene mange steder hadde skaffet sig egne møtelokaler, blev disse tatt i bruk som rettslokaler, hvortil de egnet sig bedre enn en bondestue, men hvad møblement angikk næsten like farvelig utstyrt som denne og uten dommer- eller vidneværelse. —

For noen år siden hadde jeg under et ophold i Skåne anledning til å gjøre mig bekjent med et svensk rettslokale på landsbygden. Det optok 1. etasje i en egen bygning. Rettsalen var lys og vennlig med en forhøining for dommersætet og avdelt fra rummet i øvrig ved en skranke samt med anordnede plasser for landsfiskalen (aktor) og forsvareren, sakførerne og vidnene. Ennvidere var der dommerværelse, værelse for de sakførende og for vidnene.

Jeg misunte min kollega herredshøvdingen og tenkte med sukk på arbeidsforholdene hjemme. Også i denne henseende var vi «sämre» enn grannefolket.

Var det nødvendig?

I den senere tid er der rettet på flere av disse her fremførte ankeposter, men ennu står det visselig meget igjen som bør rettes, særlig hvad retts lokalene på landet angår.

I min tid pliktet herredet ifølge sportelloven — utenfor Finmarkens amt — å utrede utgiftene ved husrum til sakingene, hvorimot administrator selv måtte sørge for husrum til andre rettsmøter. Som oftest hadde han intet valg, men måtte ta hvad han kunne få. Det offentlige utredet de hermed forbundne utgifter, 3 kroner pr. rum.

Et sorenskriverdynasti.

Det har innen alle samfundsdrag til alle tider og i alle civiliserte land vist sig at slekt følger slekt også hvad yrke og livsstilling angår. Særlig merkbart er dette i forholdet far og sønn. Det har sin gyldighet også innen juristenes krets.

Jubileumsverket Eidsvold 1814 anfører herom s. 244:

«Det lå i det gamle samfunds ånd og hang sammen med dets faste, sikre gjenge at fedrenes yrke gikk i arv til barnene, slektledd etter slektledd. Det festet samfundet i skarpt adskilte lag og bandt arbeids- og tenkemåte innen faste baner. — — Av Riksforamlingens embedsmenn var ikke bare de aller fleste sønner av embedsmenn, — men gjennemsnittlig litt over halvparten hadde endog fulgt sine fedres særlige embedsklasse. Dette utviklet en kultur innen de forskjellige klasser som var næsten laugsmessig begrenset og konvensjonell, men grundig og sikker i en grad som er nutiden ukjent, fordi den var gått menneskene i blodet gjennem vane og overlevering.» — —

I en artikkel i Rettstidende for 1891, s. 233, omhandler professor Aubert en gammel juristslekt, Thaulowene. Med like stor eller ennu større rett kunde han hvor det gjelder juridiske embedsmenn i almindelighet ha pekt på slekten Vogt. Tar man alene hensyn til den klasse juridiske embedsmenn som har særlig interesse for oss, sorenskrivernes, inntar slekten Gløersen ubestridt førsteplassen med ikke mindre enn 9 sorenskrivere. Føies hertil den Gløersen nærtstående slekt Meidell blir tallet 13 i herved 200 år (1730—1927).

På Sørlandet finner vi en interessant sorenskriverfamilie, Fridrichsen i Mandal, som her skal ofres en nærmere omtale.

Dynastiets grunnlegger, *Christian Iversen*, tidligere løitnant ved vesterlenske regiment, blev sorenskriver i Mandal 1664. Han var født i Danmark 1636 og således kun 28 år gammel da han blev sorenskriver, hvilket for øvrig dengang hverken var noen særlig honorabel eller innbringende stilling. I sin ansøkning påberopte han sig at han hadde tjenstgjort i siste feide og således ifølge kongelig løfte skulde ha et præ for andre ansøkere, samt at hans avdøde far, som også hadde vært officer, hadde tilgode resterende lønn.

I denne tid kunde man ikke leve av å være sorenskriver, i allfall ikke i Mandal. Man kan visstnok trygt gå ut fra at stillingen for dem var som for sorenskriverne på Lister, som i 1633 erklærte at deres lønn var så ringe at de ikke kunde leve av den. Christian Iversen forstod imidlertid å skaffe sig inntekter utenom skriveriet. Han var en økonomisk begavelse, en født forretningsmann. Dessuten gjorde han et godt parti. Han giftet sig i 1664 inn i den rike gårdeierfamilie Fridrichsen på Sandnes, som eiet flere gårder i Holum. Gjennem sin hustru Karen Fridrichsen blev Chr. Iversen godseier og en størrelse i Mandal. Iversen og hustru, som var barnløse, adopterte fru Karens søstersønn *Friderich Andersen*, som blev hans medhjelp både som skriver i hele Mandals len og som godsbesidder og trelasthandler.

Efter i mange år å ha vært onkelens fullmekting rykket Friderich Andersen etter overenskomst med onkelen op til sorenskriver i Mandal 23 år gammel. Ifølge overenskomsten skulde Andersen ha en tredjedel av embedsinntektene samt gratis kost og losji hos onkelen så lenge han var ugift. Giftet han sig, skulde han istedetfor gratis kost og losji oppebære 30 riksdaler årlig. Det var øiensynlig billig å leve i Mandal i slutten av det 17. århundre. Når den gamle skriver døde skulde nevøen og eftermannen pensjonere enken med 60 rdlr. årlig.

I 16 år, helt til Iversens død i 1712, måtte Friderich Andersen finne sig i at den forrige sorenskriver oppebar som en slags foderådmann $\frac{2}{3}$ -paarter av sorenskriveriets inntekter. Friderich Andersen, gift med Anne Sophie Rasmusdtr., innehadde Mandal sorenskriverembede i 35 år eller til 1731, da han «på kongens allernådigste behag» overdrog embedet til sin sønn *Christian Fridrichsen* på samme vilkår som han selv hadde overtatt det etter onkelen. Og sønnen kunde sagtens klare sig med $\frac{1}{3}$ -del av embedsinntektene, da han i 1734 ektet den 18 år gamle Birgitte Nedenes, Mandals rikeste pike og et av Sørlandets beste partier. Hun var Tørris Christensen Nedenes' barnebarn og hovedarving, og han var Mandals rikeste mann, trelasthandler og skibsreder. Gjennem dette ekteskap blev Chr. Fridrichsen eier av Halså gård og stor godseier i tillegg til sin arvede formue etter adoptivforeldrene. Hvo meget har, ham skal meget gives.

Chr. Fridrichsen gjorde som sine to formenn. Efter å ha vært sorenskriver i 32 år eller omtrent likeså lenge som faren, overdrog han med kongens samtykke embedet til sønnen *Friderich Fridrichsen*, den 4de og siste av det mektige dynasti. Han var født i 1735, blev sorenskriver 1763 og døde i embedet 1799. Han var den eneste av dynastiet som hadde utdannet sig for stillingen både teoretisk og praktisk, idet han foruten sitt arbeide på farens kontor hadde avgjort den såkalte dansk-juridiske embedseksamen.

Sorenskriver Friderich Fridrichsen hadde med sin hustru Anne Femer et eneste barn, datteren Nicoline Birgithe, som 16 år gammel blev gift med sin slekting Giert Tørrisen Giertsen, konsul og skibsreder i Mandal. Han var barnebarn av den rike Giert Tørrisen Nedenes, gift med Friderich Andersens datter Karen. Giert T. Giertsen Nedenes' bror Niels Wisløff Giertsen var sorenskriver i Guldalen og senere assessor i Kristiansand, medlem av den av Riksforsamlingen i 1814 nedsatte lovkomité og en ansett, dyktig jurist. Den kjente skolemann Frederik Giertsen var en sønnesønn av Giert T. Giertsen og Nicoline Fridrichsen.

Dynastiet Fridrichsen levet i en opgangstid for vårt land, særlig gjelder det Fr. Fridrichsens virketid. Handelen, især trelasthandelen, blomstret som aldri før. Der tjentes mange penger både under den væbnede nøytralitet og i kapertiden. Men etter de fete år kom mange magre. Nødsårene og penge-reduksjonen gjorde ende også på Fridrichsenfamiliens og Nedenesfamiliens store rikdom.

Den siste sorenskriver Fridrichsen har satt sig et skjønt og varig minne i den prakt- og stilfulle sorenskrivergård i Mandal.

Den bærer bud om rikdom, kunst- og skjønnhetssans. Skriver-gården er oppført 1766 av en innkalt skotsk byggmester. Pastor dr. Chr. Bugge kaller den i sitt verk om Mandal «en juvel av skotsk herregårdsarkitektur» og anfører videre: «Også den til gården hørende store have eller rettere park var i stil med gården, sluttet sig verdig til denne. En innkalt tysk have-arkitekt var mester for dette anlegg, som minnet om de store utenlandske herregårders parker. Først en intim prydhave

med blomster og frukttrær, drivhus og bærbusker, grotter, løvhytter og alléer, alt omgitt av høie stengjerder. Denne del av anlegget var forbeholdt familien. Utenfor familiehaven var en lang allé og parken. Mellem alléen og Mandalselven lå en haug, som ved påfylling av jord var omdannet til en terrasse, hvor der var anbragt saluttkanoner til festlig bruk.»

Et tidsbilled fra rettslivet for 100 år siden.

En ung mann og to kvinner som vandret omkring i landet for å «forkynne Guds vilje på jorden», blev 19. april 1846 pågrepet og satt i Skogn lensmannsarrest fordi de ikke vilde oppgi sine navn.

Under et av sorenskriveren noen dager senere optatt forhør vilde de hverken gjøre rede for navn, hjemsted eller pass, men svarte kun at de var Guds barn og ikke hadde pass eller passbrev. Deres pass var Kristus. Herover blev sorenskriveren fortørnet og gav ordre til at de tre predikanter i medhold av reskript av 23. oktober 1795 om motvillige inkvisitter skulde settes på vann og brød, inntil de avgav den forlangte forklaring. Under sin hensitten i arresten fikk disse tre selskap av to andre omreisende kvinnelige predikanter. Da disse heller ikke vilde redegjøre for sine personalia, blev også de puttet i hullet.

Efter å ha sittet på vann og brød i 40 dager lød Herrens røst til dem at de ikke skulde ta imot brødet, men kun vannet. De lystret denne røst og fikk daglig en bøtte vann og intet mere. I de lovbestemte mellemfristdager fikk de angivelig kun sur og råtten sild og dårlig brød, som de ikke kunde spise. Opholdsrummet var så tillukket, døren låst og vinduet tilspikret, at de holdt på å kveles. I samme rum var også lokumet. To av de fem holdt ikke ut, men avgav den forlangte forklaring og fikk et annet værelse og sedvanlig fangekost. De andre blev sittende igjen og fikk kun vann 5 dager i uken, i alt i 150 dager, heri ikke iberegnet mellemfristdagene eller den første tid da de fikk både vann og brød.

En av de tre, en kvinne, bukket til sist under og døde av sult, til tross for at læge blev tilkalt da hun blev aldeles elendig. Han befalte at hun skulde ha mat, men da var det

for sent. Likeledes forordnet han at de gjenlevende ikke mere måtte settes på vann og brød og ikke sperres inne om dagen.

Tvangsmidlet blev ikke senere bragt i anvendelse.

Saken kom inn for Stortinget, hvis protokollkomité høilig beklaget at autoritetenes uforstand og mangel på pliktmessig omtanke kunde medføre så sorgelige følger. Komitéen kunde ikke fatte hvorledes man kunde tro sig berettiget til å anvende vann og brød som tvangsmiddel mot motvillige inkvisitter i et så langt tidsrum som skjedd, når kriminalloven innskrenket vann og brødstraffen til i det høieste 30 dager (se St. forh. for 1848, 7 d., s. 71).

Vedkommende sorenskriver, Klykken, blev satt under tiltale for sitt forhold ved denne anledning: 1) for å ha undlatt med tilbørlig hurtighet å fremme to den 21. april og 3. juli påbegynte forhør over noen i Skogns lensmannsarrest hen-satte personer og, 2) for på utilbørlig måte å ha bragt i anvendelse det ved nevnte reskript anordnede tvangsmiddel mot motvillige inkvisitter. Saken behandles av den kjente, dyktige jurist prokurator, senere sorenskriver Alsing som settemmer. Denne uttalte i sin dom, at saken bærer så mange oplysninger om at tiltalte med engstelighet og omhu for de angeldende har behandlet de omhandlede forhør, at retten ikke tør anta at skjødesløshet eller forsømmelse skulde ha bevirket det lange ophold — — og at tiltalte formentlig ikke antas å ha vist uforstand i høi grad (kfr. kriminall. kap. 24, § 28).

Hvad den annen tiltalepost angikk, antok retten at de heromhandlede eragtninger hørte under overretten og ikke kunde underkjennes av en sideordnet rett.

Domskonklusjonen gikk for 1ste posts vedkommende ut på frifinnelse for justisens videre tiltale mot å tilsvare sakens omkostninger.

For øvrig blev saken avvist.

Jurisdiksionsforandringer.

I begynnelsen av det tidsrum vi behandler i dette bind og i flere desennier etterpå, var vårt land et lite, folkefattig bondesamfund. Underrettskretsene på landet var som regel

store i utstrekning, men tynt befolket og de judisielle forretninger i de fleste sorenskriverier få og enkle.

Dette gav sorenskriverne gode dager, omenn forretningsreisene mangen gang var lange og langvarige med datidens samferdselsmidler. Efterhvert som årene gikk, folkemengden mangedobledes og utpregede, rene bondedistrikter forvandledes til folkerike forretnings- og industristrøk, fikk de fleste sorenskriverere mere enn nok å gjøre, forretningsmengden vokste dem over hodet til skade for rettspleien.¹⁾ Ennu verre blev det da nye, dem tidligere uvedkommende forretninger blev pålagt dem ved fogedembedenes nedleggelse og enkelte byfogedembeders ophevelse og henleggelsen av visse av deres forretninger til sorenskriverne ved lov av 21. juli 1894.

Et av de botemidler staten da grep til var en opdeling av de store, tungvinte landjurisdiksjoner med derav følgende fordeling av arbeidsbyrden på flere sorenskriverere. Her gjorde ikke blott hensynet til rettspleien og sorenskriverne, men også sparehensyn sig gjeldende. Dette siste hensyn foranlediget at der i 1897 vedtokes en plan for den ved nevnte lov av 21. juli 1894 besluttede delvise omordning av det civile embedsverk. Ifølge denne plan skulle flere mindre byfogedembeder og noeен sorenskriverembeder innbras, andre sorenskriverembeder omreguleres eller nydannes. Herfor og for de endringer underrettskretsene på landet for øvrig har undergått i tiden 1814—1927 skal det bli gjort rede for i etterfølgende oversikt under omtalen av de enkelte fylker.

Senere har statsmaktene gått videre på den således i 1894 og 1897 optrukne vei, og av sparehensyn fortsatt med den irrasjonelle kombinasjon av sorenskriver- og byfogedembeder til skade for vitale interesser og uten nevneverdig utbytte for statskassen. Kombinasjonen av disse uensartede embeder og henleggelsen av vedkommende byfogedembedes judisielle forretninger til distriktets sorenskriver medførte at denne måtte ta ophold i byen istedetfor på landet. Derved kom han til å

¹⁾ Ved kgl. res. av 4. november 1841 blev senere utnevnte sorenskriverne forpliktet til uten særskilt godtgjørelse bl. a. overta magistrats-, underdommer-, foged- og politimesterforretningene i de kjøpstæder som måtte bli oprettet innen deres embedsdistrikter.

bli byborger med byborgerens syn på bonden og hans virke, sorenskriverembetet skifter karakter og sorenskriveren mister ved fraflytningen fra landet den intime kontakt med landbefolkningen. Han blir stående fremmed for folk og forhold i landdistriktet, hvilket uundgåelig vil skade hans embedsvirksomhet. Byfogedforretningene vil også øke sorenskriverkontorets arbeidsmengde og sorenskriverens ansvar. Foranlediget ved denne inndragning av byfogedembeder, hvis distrikt er slått sammen med tilliggende sorenskriverembeder, sendte dommerforeningens styre i 1934 en skrivelse til Stortingets justiskomite, hvor den henlede komitéens opmerksomhet på forskjellige omstendigheter som i sin almindelighet sett synes å gjøre det utilrådelig å foreta embedsreguleringer av heromhandlede art.¹⁾

Som sådanne omstendigheter fremholder styret bl. a.:

«Det er av stor betydning at disse dommere kan følge med i utførelsen av embedets forskjellige forretninger, således at de til enhver tid kan ha den fornødne oversikt. I denne forbindelse bør fremheves deres økonomiske ansvar vedkommende tinglysnings- og skiftevesenet. Også av hensyn til de særlige krav som den nye rettergangsordning stiller til dommerne bør embedsdistriktet ikke være av større omfang enn at der levnes dem den nødvendige tid til behandling av de foreliggende saker. En lite tilfredsstillende ordning vil det være om en større del av prinsipalarbeidet utføres av en dommerfullmektig eller av en hjelpedommer.

Et hensyn som her melder sig med adskillig styrke er at særlig sorenskrivere gjennem sin embedsvirksomhet bør gis anledning til å bli vel kjent med folk og forhold i sitt distrikt. Et sådant kjennskap vil et mindre embedsdistrikt være vesentlig bedre egnet til å gi dem. Dette skaper gjensidig trygghet og tillit og bidrar sitt til å oprettholde dommerstandens anseelse.»

Innen de enkelte fylker (amter) har følgende jurisdiksionsforandringer funnet sted:

¹⁾ Se Dommerbladet nr. 107—08 for 1934, s. 109.

Østfold (Smålenene).

Det gamle Heggen og Frøland sorenskriverembede blev inndratt og stod op igjen under navn av Trøgstad (Trygstad) ved res. av 19. mai 1847. Samtidig måtte det avg i Eidsberg til Rakkestad, som til gjengjeld måtte overlate Spydeberg og Skiptvedt — det tidligere Vembe skibrede — til Trøgstad, som blev et av landets makeligste sorenskriverier. Det fikk da heller ikke noen lang levetid. Da planen av 1897 om en delvis omordning av embedsverket sattes i verk ved res. av 13. februar 1905, forsvant Trøgstad sorenskriveri. Det deltes mellom Rakkestad og Moss sorenskriverembeder. Det første overtok Trøgstad og Askim tinglag og det annet Spydeberg og Skiptvedt.

Også Tune sorenskriverembede var undergitt forvandlingens lov. Vembe og Hvalørne gikk ut av navnet, og det deltes ved res. 7. januar 1911 i Tune og Onsø sorenskriverembeder, Tune omfattende Borge, Varteig og Tune lensmannsdistrikter, og Onsø tinglagene Hvaler, Onsø og Glemminge. Moss sorenskriverembede stod ubesatt 1822—30 av hensyn til en påtenkt, men ikke iverksatt omordning av amtets dommerembeder.

Akershus.

Ved res. av 29. august 1844 deltes Øvre Romerike sorenskriveri i Eidsvold og Nes sorenskriverier, bestående henholdsvis av Eidsvold, Hurdal og Nannestad tinglag og Nes, Ullensaker og Gjerdrum tinglag. Senere er Ullensaker tillagt Eidsvold sorenskriveri. Ved res. av 30. mai, jfr. 27. juli 1896, fikk det overbebyrdede Aker sorenskriveri en stor lettelse i sin arbeidsbyrde ved at straffesakene, skiftevesenet og auksjonsvesenet, åsetestakster og vergemålssakene blev fraskilt embedet og henlagt til en særskilt embedsmann, kriminaldommeren. Denne er senere fritatt for vergerådssakene. Likeledes blev sorenskriveren i Aker ytterligere lettet i den stadig stigende arbeidsbyrde ved ansettelsen av egen herredsskriver, som overtok tinglysningsvesenet og førelsen av handelsregistret (res. 14. mai 1918).

En omregulering av de tre øvre sorenskriverier i Akershus iverksattes ved res. av 30. mai 1913, hvorefter de fra 1. januar 1914 kom til å bestå: *Nedre Romerike* av: Enebak, Fet, Skedsmo, Nittedal og Gjerdrum, *Nes* av: Nes, Urskog, Høland og Sørum og *Eidsvold* av: Eidsvold, Hurdalen, Nannestad og Ullensaker.

I henhold til planen av 1897 blev Drøbak byfogedembede inntratt og dets judisielle forretninger overført til Follo sorenskriverembede.

Hedmark.

Ved res. 10. juni 1837 deltes det store Østerdalens sorenskriveri i Nordre og Søndre Østerdalen, det første omfattende tinglagene Rendalen, Tønset, Tolgen og Kvikne, det annet bestående av Elverum, Åmot, Storelvedalen og Trysil.

10 år senere kom turen til Solør og Odalens sorenskriveri, som også — ved res. 31. mars 1847 — ble delt i to, nemlig i Vinger og Odalen omfattende tinglagene av samme navn, og Solør med tinglagene Hof og Grue.

Disse delinger fremtvang sig av sig selv og var nødvendige. Det kan vel neppe sies om den ved res. av 12. oktober 1861 besluttede oprettelse av et nytt tredje sorenskriveri, Hamar sorenskriveri og byfogedembede, bestående av Vang tinglag og den lille kjøpstad Hamar. Det fikk ingen lang levetid. Det ble ophevet ved planen av 1897, som ble gjennemført fra 20. juli 1901. Vang tinglag ble da gjenforenet med Nordre Hedemarken, og de i lov 21. juli 1894 nevnte forretninger overført til sørøstre skriveri.

Opland (Kristians amt).

Her dannedes et nytt sorenskriveri ved res. av 13. september 1841, Mellom Gudbrandsdalen, som ble tillagt tinglagene Nordre og Søndre Fron, Ringebu og Øier. I 1854 ble det øket med Bredebygden av Vågå tinglag, og i 1864 med noen gårder i Tønset. Det var et behagelig lite sorenskriveri og fikk av den grunn ingen lang levetid. Det ofredes til de

vrede guder da embedsverket skulde forenkles ved lov av 21. juli 1894. Det innlemmedes fra 20. oktober 1909 dels i Søndre og dels i Nordre skriveri, som begge fikk tilbake de tinglag de avstod i 1841, dog så at Nordre Fron gikk til Nordre og Søndre Fron til Søndre Gudbrandsdal sorenskriveri (res. 6. november 1897).

Fylkets øvrige sorenskriverier har i omhandlede tidsrum ikke undergått annen forandring enn at Toten, Vardal og Biri har fått sitt navn forenklet til Toten sorenskriveri ved res. 15. januar 1926.

Buskerud.

Den gamle helt fra først av unaturlige kombinasjon av to med hensyn til natur og folkelynne så forskjellige landsdeler som Hallingdal og Ringerike i et sorenskriveri ophørte ved res. av 9. august 1825. Hvert av disse distrikter blev da eget sorenskriveri.

Vestfold.

Ved res. 17. juli 1847 besluttedes oprettet et nytt tredje sorenskriveri i det gamle Jarlsberg grevskap, nemlig Mellem Jarlsberg, av tinglagene Annebu, Ramnes, Våle og Borre og ladestedet Aasgaardstrand. Hertil føiedes senere kjøpstaden Horten. De to andre jarlsbergske sorenskriverier kom da til å bestå av: Søndre Jarlsberg av tinglagene Nøtterø, Stokke og Sem og ifølge en senere res. av 20. februar 1849 Tjømø, som overførtes fra Larvik sorenskriveri. Nordre Jarlsberg fikk sig tillagt Botne, Hof, Sande og Skoger tinglag.

Res. av 20. september 1845 bragte til ophør den gamle forbindelse mellem Larvik byfogedembede og Larvik sorenskriveri under én embedsmann, og Larvik sammen med Sandefjord fikk sin egen byfoged.

Planen av 1897 ophevet Holmestrands og Sandefjords byfogedembeder. De av deres forretninger som gikk inn under § 4 a i loven av 21. juli 1897 overførtes henholdsvis til Nordre Jarlsberg og Larvik sorenskriverembede, det siste fikk senere tillagt de samme forretninger i Larvik by.

Telemark.

Den første nydannelse fant sted ved res. av 21. desember 1832, da Øvre Telemarken sorenskriveri blev delt i Øvre Telemarken vestfjelske og Øvre Telemarken østfjelske sorenskriveri, det siste bestående av Hjartdal og Seljord prestegjeld, hvortil ved vakanse i Nedre Telemarken skulde føies Tinn prestegjeld. Det vestfjelske sorenskriveri kom til å bestå av Kviteseid, Nissedal, Laardal, Moland, Mo og Vinje.

Ved res. av 31. mars 1866 blev Eidanger og Gjerpen overført fra Bamble til det nyopprettede Gjerpen sorenskriveri, hvortil også henlagdes Solum og Hollen fra Nedre Telemarken. Efter denne utskillelse kom Bamble sorenskriveri til å bestå av Bamble, Drangedal og Sannikedal, og Nedre Telemarken sorenskriveri av Lunde, Bø, Sauðe og Heddal tinglag.

Av Kragerø by og tinglagene Drangedal, Sannikedal og Skaatø fra Bamle sorenskriveri dannedes ved res. 6. november 1897 det nye Kragerø sorenskriveri.

Ved en 3-deling av Nedre Telemarkens og Øvre Telemarkens østfjelske sorenskriveri 16. juli 1920 dannedes: 1) *Nedre Telemarken sorenskriveri* med tinglagene Lunde, Bø, Sauherad og Seljord, 2) *Heddal* med tinglagene Heddal, Hjartdal, Gransherad og Hovind tinglag samt kjøpstaden Notodden, 3) *Tinn sorenskriveri* med tinglaget av samme navn.

Det følgende år skiftet også Øvre Telemarkens vestfjelske sorenskriveri navn. Det omdøptes til Vest-Telemark sorenskriveri (res. 18. februar 1921).

Aust-Agder (Nedenes amt).

Nedenes sorenskriveri, dannet ved en sammenslutning av de tre store tinglag, de gamle skibreider Sand, Bringsvær og Strengereid, deltes ved res. 19. november 1824 i Vestre og Østre Nedenes, hvorav Vestre utgjorde Sand og Bringsvær, V. Moland, Eide, Birkenes, Høvaag, Øistad, Froland, Fjære og Landvik (Hommedal), mens Strengereid blev Østre Nedenes med tinglagene Gjerstad, Søndeled, Holt, Dybvaag og Østre Moland.

En mere radikal forandring gjennemførtes i 1852, da det av Østre og Vestre Nedenes og Raabyggelagets 2 sorenskrivier dannedes følgende 4 sorenskriverier (res. 23. mars 1852): 1) Holt sorenskriveri (Gjerstad, Søndeled, Holt, Dybvaag, Vegaardsheien), 2) Nedenes (Øiestad, Østre Moland, Froland, Aamli, Herefoss), 3 Sand (Vestre Moland, Eide, Birkenes, Høvaag, Landvik, Fjære), 4) Sætersdalen (Vegusdal, Hornnes, Iveland, Evje, Bygland, Valle).

Vest-Agder (Lister og Mandals armt).

Vi finner her et nytt sorenskriveri, nemlig *Torridal*, dannet ved res. 14. juli 1859 av tinglagene Høllen og Odde av Mandal sorenskriveri. Odde bestod av Tveid, Oddernes og Venesla sogn, Høllen av Søgne, Greipstad, Øvrebø og Hegeiland. Til gjengjeld for denne avståelse fikk Mandal sorenskriveri sig tillagt Nordre og Søndre Undal (Aundal) fra Lyngdal sorenskriveri, som 3 år i forveien hadde avstått Øidne tinglag (Bjelland og Grindum sogn) til samme sorenskriveri. I 1880 erholdt Mandal sorenskriveri Aaseral tinglag fra Sætersdalen (res. 3. august 1880).

Ved res. av 19. desember 1837 og 1. mars 1839 fikk Flekkefjord sig tillagt Bakke tinglag og består nu av tinglagene Fjotland, Kvinesdal, Feda, Bakke, Gyland, Tonstad, Øvre Sirdal, Hidra, Nes samt kjøpstaden Flekkefjord.

Rogaland (Stavanger amt).

I 1868 løstes den gamle judicielle forbindelse mellom Jæren og Dalene. Det nye Jæren sorenskriveri kom til å bestå av tinglagene Hetland, Haaland, Høiland, Klep, Haa og Ly, Dalene sorenskriveri av Egersund, Halleland, Sogndal og Lunde tinglag (res. 24. september 1868).

Hordaland.

Ved res. av 17. juli 1847 besluttedes en nyordning av Nordhordland og Søndhordland sorenskriverier fra 1. januar 1848 og oprettelsen av et nytt sorenskriveri under navn av Midt-hordland. Det omfattet: Os, Fane, Sund og Fjelds prestegjeld samt Aarstad sogns landdistrikt.

Ved res. av 28. mai og 18. august 1852 blev de under Lysekloster og Rosendal hørende gårder efter sin beliggenhet henlagte dels til Søndhordland, dels til Hardanger og Voss jurisdiksjoner.

24. juni 1918 besluttedes en deling av Hardanger og Voss sorenskriveri i henholdsvis Hardanger sorenskriveri og Voss sorenskriveri, det første bestående av herredene Strandebarm, Varaldsøy, Kvam, Jondal, Ullensvang, Kinsarvik, Odda og Røldal, og det annet med herredene Eidfjord, Ulvik, Granvin, Evanger, Voss, Vossestrand.

Som nevnt i første bind mistet Rosendal baroni sine privilegier og dermed sin birkerett i 1837 i henhold til adelsloven. og inngikk under Hardanger sorenskriveri.

Sogn og Fjordane (Nordre Bergenhus amt).

Underrettskretsene i dette fylke har ikke undergått annen forandring enn at Svanø birk i 1821 blev lagt til Søndfjord sorenskriveri (jfr. res. av 26. mars 1853).

Sør-Trøndelag (Søndre Trondhjems amt).

Ved res. 12. november 1850 oprettedes et midlertidig Røros sorenskriverembede, jfr. res. av 29. august 1855. Det blev nedlagt fra 20. juli 1906 å regne i henhold til planen av 1897.

Det vidstrakte, byrdefulle Fosen sorenskriveri fikk en høist påkrevet lettelse ved oprettelsen av Hitra sorenskriverembede fra 1. januar 1917 bestående av de på de to øer Hitra og Frøyaliggende tinglag, samt fastlandstinglagene Hevne og Agdenes. Fosen sorenskriverembede beholdt tinglagene Bjørnør, Aafjorden, Bjugn, Ørlandet, Stadsbygden, Rissen og Lensviken.

Nordland.

Den første nydannelse innen dette vidstrakte fylke skjedde 5. mai 1859 ved delingen av Helgeland sorenskriveri i Søndre og Nordre Helgeland. Derefter fulgte delingen av Lofotens, Vesteraalens og Andenes sorenskriveri 31. januar 1884 i de to Lofotens og Vesteraalens sorenskriveri.

Ved res. 2. mai 1896 blev Salten sorenskriveri delt i: 1) Bodø sorenskriveri, omfattende Bodø kjøpstads, Bodø tinglag samt Gildeskaal og Beieren tinglag, og 2) Saltens sorenskriveri omfattende det øvrige av det daværende Salten sorenskriveri.

Da den besluttede deling skulde settes ut i livet blev Bodø sorenskriveri omdøpt til Steigen sorenskriveri med tinglagene Engeløen og Lødingen, Hammerø, Ofoten, Hegstad og Tjeldsund tinglag. I 1898 forandret Engeløen og Lødingen navn til Steigen tinglag, mens Hegstad og Tjeldsund benevntes Lødingen tinglag. Sorenskriveren i Salten blev tillike byfoged i Bodø, og tinglagene Gildeskaal og Beieren, Skjerstad, Saltalen og Folden blev Salten sorenskriveri.

Den siste omordning av underrettskretsene i fylket var delingen av Søndre Helgeland sorenskriveri fra 1. august 1919 i *Brønnøy* og *Alstadhaug* ved res. 11. juli 1919. Det første fikk sig tillagt herredene Bindal, Brønnøy, Vik, Velfjord, Vega og Vevelstad, det annet herredene Tjøtta, Stamnes, Alstadhaug, Leirfjord, Herøy, Nordvik, Vefsen, Hatfjelldal og ladestedet *Mosjøen*.

Ved samme anledning omdøptes Nordre Helgeland sorenskriveri til *Rana*.

Troms (Tromsø amt).

Tromsø by blev egen jurisdiksjon og skilt fra Senjen og Tromsø sorenskriveri 16. juli 1838. 16 år senere løstes den judicielle forbindelse også mellom Tromsø landdistrikt og Senjen, som fikk hver sin sorenskriver ved res. av 28. august 1854. Herved blev den gamle ordning før 1755 gjenopprettet med egen sorenskriver for hvert av de to fogderier Senjen og Tromsø. Men hermed var ikke omkalfatringen til ende. Til slutt — fra 1. januar 1917 — blev det 4 sorenskriver i Troms fylke, som engang måtte nøie seg med 1. De 4 sorenskriverier var: Trondenes, Senja, Malangen og Lyngen, idet Senjen deltes i Trondenes sorenskriveri, omfattende tinglagene Kvæfjord, Trondenes, Torsken og Berg, og Senjen sorenskriveri, omfattende tinglagene Ibestad, Salangen og Tranøy tinglag. Ved deling av Tromsø sorenskriveri 16. oktober 1916

opstod Malangen og Lyngen sorenskriverier, det første med tinglagene Tromsøysund, Balsfjord, Lenvik og Maalselv, og det annet med tinglagene Lyngen, Karlsøy og Skjærvøy.

I 1896 blev tinglagene Maalselven og Lenviken tatt fra Senjen og lagt til Tromsø sorenskriveri.

Finmark.

Dette vidtstrakte fylke av størrelse som et av de gamle mellemeuropeiske kongeriker måtte i 200 år ta til takke med en sorenskriver. Hvorledes en enkelt mann skulde kunne greie de lange, vanskelige reiser og en sorenskrivers mange gjøremål, synes gråtefullt. Antagelig greiet de det aldeles ikke, hvor dyktige og samvittighetsfulle de enn monne være — menn som den senere lagmann og adelsmann Knagenhjelm, Paus, Hetting og Knudssøn. Hvad de ikke maktet, måtte de la ligge. *Ultra posse nemo obligatur.* Imidlertid må erindres at fylket var ytterst tynt befolket og befolkningen så utarmet at det var intet å trette om, intet å bortauksjonere og intet å skifte. De civile saker blev for det meste forlikt. Sorenskriven var som regel henvist til pådømmelse av delinkventsaker (se b. 1, s. 68). Men da Norge skulde ordne sine anligggender på egen hånd, fantes det påkrevet å dele Finmarkens fogderi i to distrikter, Øst- og Vest-Finmarken, med hver sin foged som tillike skulde være sorenskriver (res. 4. september 1815). Fogden og sorenskriveren i Vest-Finmarken skulde ha sin bolig i Alten, som det folkerikeste distrikt, på den derværende fogedgård Kongshofmark, mens den tilsvarende embedsmann i Øst-Finmarken anvistes embedsbolig i nærheten av Vadsø.

Den 18. januar 1839 deltes Vest-Finmarken i to foged- og sorenskriverier, nemlig Alten og Hammerfest. Den 28. oktober 1853 besluttedes en lignende deling av Øst-Finmarken i to foged- og sorenskriverier, Tanen og Varanger. Hertil kom ved res. 24. september 1868 et tredje lignende embede i Øst-Finmarken, nemlig Vardø, ved deling av Varanger foged- og sorenskriverembede i Vardø bestående av Vardø by og landsogn og Varanger med Vadsø by og landsogn og Sydvaranger prestegjeld.

Den norske dommerforening.¹⁾

Tanken om å samle landets dommere i en forening til samarbeide om dommerstanden's opgaver, blev tatt opp av daværende sorenskriver i Indre Sogn H. H. Breien, som henvendte sig herom til flere kolleger. Disse gav tanken sin tilslutning, og der blev sendt ut en cirkulærskrivelse angående en sammenslutning av landets dommere til arbeide for dommerstanden's opgaver og til behandling av spørsmål av betydning for dommergjerningen. Som sådanne nevntes: Vekke mosjon om mulige reformer i rettslivet og virke for oplysning om rettspraksis. Særlig under innførelsen av en ny civil rettergangsordning skulde det synes å foreligge flere opgaver for en sådan forening som hadde sitt sidestykke i andre land. For administrasjonen vilde foreningen kunne tjenstgjøre som et bekvemt organ for dommerstanden i flere tilfelle. I henhold til dette cirkulære blev der den 4. mai 1912 holdt et møte i Oslo av ca. 30 dommere, hvor Den norske dommerforening ble konstituert, lover vedtatt og et styre på 5 medlemmer valgt. Ifølge lovene var foreningens mål å samle landets dommere til felles arbeide for dommerstanden's opgaver. Den vil, heter det videre, behandle spørsmål av betydning for dommergjerningen, vekke mosjon om mulige reformer i rettslivet og særlig virke for oplysning om rettspraksis innen dommernes forskjellige arbeidsgrener, samt for øvrig være et organ for dommerstanden.

Almindelig medlemsmøte skulde holdes minst en gang hvert år. Foreningens styre skulde bestå av 5 medlemmer med rett til å anta lønnet kasserer og sekretær.

Foreningens første formann var skifteforvalter Esmarch til sin død i 1921, derefter høiesterettsdommer Backer til 1932, lagmann Nygaard til 1938 og høiesterettsdommer Eyvind Andersen til sin altfor tidlige død i 1939, da næstformannen, sorenskriver T. Lundevall, rykket opp på formannsplassen.

Enkelte dommere hadde betenkelsigheter ved dannelsen av en dommerforening. De fryktet for at den vilde få preg av en fagforening, til skade for dommerstanden's uavhengighet og

¹⁾ Dommerbladet nr. 1, 2, 129—30, 131—32.

autoritative stilling, men denne frykt har heldigvis vist sig unødig. Tvertimot har foreningen forstått å hevde dommernes uavhengighet og å øke standens autoritet. Den vant allerede fra sin første begynnelse almindelig tilslutning. Ved utgangen av sitt første virkeår talte den 102 medlemmer, og ved slutten av året 1939 166 eller den alt overveiende del av landets dommere.

På et medlemsmøte i 1913 fikk styret bemyndigelse til å utgi et medlemsblad under redaksjon av sekretæren. Det var tenkt å skulle danne et bindeledd mellom foreningens medlemmer utenfor møtene, og skulle komme ut så ofte som stoffmengden måtte tilsi. Det vilde opta til utredning og drøftelse spørsmål av interesse for dommerstanden og dommergjerningen og ved siden herav opta meddelelser av betydning for medlemmene.

Det tør trygt sies at dommerforeningen og dens blad har vært til gagn for standen og til nytte og hygge for dens medlemmer. I medlemsmøtene møttes dommere fra forskjellige kanter av vårt vidstrakte land med kolleger som de ellers sjeldent eller aldri hadde anledning til å treffe. Her møttes de til alvor og, etter tilendebringelsen av en viktig dagsorden, til selskapelig, kollegialt samvær, menn fra by og land benektes sammen, fornyet gammelt kjennskap eller stiftet nye og utvekslet meninger om fagspørsmål fritt og utvungent.

Mange betydningsfulle saker har vært behandlet av styret, i foreningens møter og i medlemsbladet. Først blandt disse må nevnes de fundamentale forandringer i vår civile rettergang, som blev foretatt ved rettspleielovene av 1915, 1918, 1925 og 1935 etter en langvarig forberedelse, hvorunder Dommerforeningen hadde anledning til å delta i utformningen og øve sin innflytelse etter å ha hørt reformen utredet av kynlige foredragsholdere og etter en fyldig diskusjon i ordinære og overordentlige møter. Ennvidere avgav styret uttalelser til Justisdepartementet og Stortingets justiskomit  .

Også mange andre betydningsfulle saker har vært behandlet av foreningen i ordinære og ekstraordinære møter, i medlemsbladet og av styret. Av disse kan nevnes: Reform av skiftevesenet og av tinglysningsvesenet, revisjon av sportel-

loven, dommernes lønnings- og pensjonsforhold, reform av kontorordningen, oprettelse av en understøttelseskasse for dommerne og deres efterlatte, underdommernes ansvar for betjenter og stedfortredere og spørsmålet om pressens rettsreferater.

Foreningen har også hatt sin store betydning derved at den har tjent som bindeledd mellom rettsvesenets administrative myndighet, Justisdepartementet og dommerstanden og derved at Justisdepartementet og andre departementer i adskillig utstrekning har innhentet styrets eller medlemmets uttalelse angående spørsmål av interesse for dommerstanden.

Det fortjener også å nevnes at foreningen på sitt årsmøte i 1923 tok op til behandling rettergangsordningen i straffesaker. Næsten enstemmig uttalte møtet sig for fullt samarbeide mellom rett og lagrette overensstemmende med meddomsrettsystemet.

Foreningen har under sitt virke vunnet fortjent anerkjennelse gjennem den saklige og upartiske behandling den har gitt de av den behandlede saker og har stått i godt forhold til Justisdepartementet, hvis ledende menn den etter innbydelse har sett i sine møter og avslutningsfestligheter. Den kontakt som derved er opstått mellom administrasjonen og dommerne har vært til gagn for begge parter. Administrasjonen er etterhvert blitt mere og mere forståelsesfull og lydhør for dommernes krav, som den etter evne har søkt å imøtekommne.

Medlemsbladet er i årenes løp i stigende grad blitt et aktuelt og betydningsfullt organ for foreningens medlemmer gjennem sitt viktige og mangesidige stoff.

Blandt dommerforeningens medlemmer har sorenskriverne inntatt en bemerkelsesverdig stilling, ikke blott som den tallrikeste klasse, men også ved sin interesserte deltagelse i foreningens møter og gjennem sine bidrag til medlemsbladet. Nevnnes bør også det gode samarbeide som har funnet sted mellom dommerforeningen og Den norske sakførerforening, hvis Oslo-avdeling jevnlig har innbudd dommerforeningens medlemmer til sine møter. Til gjengjeld har formennene i sakførerforeningen og dens Oslo-avdeling samt generalsekretær i de senere år vært innbudd til dommermøtene.

Under stor tilslutning, i en blomstrende forfatning og under de beste auspicier for fremtiden kunde Den norske dommerforening i 1937 feire sitt 25 års jubileum og da motta en vel fortjent hyldest for sitt virke.

Dommernes understøttelsesforening.

På et medlemsmøte i Den norske dommerforening den 1. september 1917¹⁾ bragte sorenskriver Arnet Olafsen på bane oprettelsen av en understøttelseskasse for dommerforeningens medlemmer og deres efterlatte, idet han fremholdt at oprettelsen av en slik kasse vilde være et utslag av den samme tanke som ledet til oprettelsen av dommerforeningen, nemlig samholdstanken, følelsen av at dommerne var standsfeller og som sådanne forpliktet til å bistå hinannen, om en dommer eller hans etterlatte skulde bli nødlidende.

Visstnok var dommernes økonomiske stilling bedret ved den nye lønnsregulering og pensjonslovens vedtagelse, men den var ikke så glimrende at ikke dommerne var utsatt for at de selv eller deres etterlatte kunde komme til å trenge økonomisk bistand. Han anførte videre, at den samme tanke var knesatt av andre organisasjoner og nevnte understøttelsesforeningen for norske advokater og sakførere, departementsfunksjonærenes og lægenes understøttelseskasser.

Efterat formannen hadde gjort opmerksom på at det reiste spørsmål hadde vært behandlet i medlemsbladet nr. 8, besluttedes enstemmig at der fra 1. januar 1918 skulle oprettes en understøttelseskasse for dommerforeningens medlemmer og deres etterlatte med en medlemskontingent av kr. 10 årlig.

På et konstituerende møte 30. mai 1919 blev der vedtatt vedtekter for understøttelsesforeningen, og disse blev stadfestet ved kgl. res. av 12. november 1920.

Foreningens regnskap viste pr. 30. juni 1939 en balanse på kr. 14 885,52, hvortil kommer kr. 20 000,00 som ifølge meddelelse referert i dommerforeningens medlemsmøte 4. september 1939, avdøde høiesterettsdommer Eyvind Andersens

¹⁾ Se Dommerbladet nr. 23—24, s. 15 og nr. 25—26 s. 23.

4 søstre vilde overdra understøttelsesforeningen overensstemmende med deres brors tanke.

Tross sine små virkemidler har understøttelsesforeningen i årenes løp i flere tilfelle kunnet yte enkelte dommeres vanskeligstilte etterlatte en nødvendig og kjærkommen håndrekning, i et tilfelle også en pensjonert dommer.

Sorenskriverier og sorenskrivere 1814—1927.

(Sorenskriverernes navn gjennemgående etter statskalendrene.)

Østfold fylke.

Idd og Marker:

Dahl, Carl Adolph, 1803 - 19.¹⁾
Stadfeldt, Asgeir, 19 - 31.
Bjerring, Julian Marius, 31 - 59.
Krebs, Christian August, 59 - 91.
Nicolaysen, Nicolai Ludvig, 91 - 07.
Koren, Anton Vilhelm Carl, 07 - 21.
Aaset, August Olav, 21 - 32.

Motzfeldt, Ulrich Anton, 47 - 52.

Bing, Just Johan, 53 - 77.

Nerdrum, Hellen Marius, 77 - 86.

Simers, Isak, 87 - 95.

Thoresen, Hans Conrad, 95 - 05.

Jørgensen, Emil, 06.¹⁾

Olsen, Paul Bech, 06 - 21.

Konow, Didrik, 21 - 39.

.

Tune:

Heggen og Frøland:
Hauch, Andreas Nicolai, 1813 - 47.

Winsnes, Mogens, 1798 - 30.

Eilertsen, Niels Thrap, 31 - 37.

Bing, Just Johan, 39 - 53.

Blom, Johan Christian, 53 - 74.

Gram, Paul James Reinhold Harald,
75 - 94.

Aall, Niels Christian Joachim
Stockfleth, 94 - 03.

Mordt, Eduard Camillo Rantzau,
03 - 11.

Borch, Henrik Mathias Krogh,
11 - 18.

Nordang, Iver Andreas, 18 - 26.

Kiær, Anders Theodor, 27 - 36.

Wulfsberg, Gregers Winther,
konst. 22 - 30.
Barth, Ulrik Fredrik, 31 - 55.
Abildgaard, Martinus Andreas,
55 - 81.
Sørenssen, Aimar August, 81 - 84.
Holmboe, Jens, 84 - 91.
Hausmann, Christian Larsen,
91 - 11.
Gløersen, Ferdinand Emil, 12 - 21.
Skaar, Carl Paul Caspary, 22 - 30.

Onsøy:

Dahl, Gerhard Geelmuyden,
1911 - 17.
Schneider, Fredrik Theodor Emil,
17 - 26.

Akershus fylke.

Follo:

Falsen, Christian Magnus 1808 - 14.
Ellefsen, Hans Peter, 15 - 69.
Nannestad, Mathias Bonsach
Krogh, 69 - 78.
Lund, Hans Peter, 78 - 95.
Enger, Karl Albert, 95 - 18.
Qvigstad, Kristian Fleminius,
18 - 19.
Abrahamsen, Lars Kristian, 19 - 21.
Olafsen, Kristian Rasmus Arnet,
21 - 25.
Sparre, Anton Peter, 26 - 36.

Aker:

Heltzen, Paul Fredrik Michael,
1810 - 38.
Sørenssen, Søren Anton Wilhelm,
39 - 48.
Lasson, Peter Carl, 48 - 55.
Egeberg, Johan Henrik, 55 - 69.
Birch Reichenwald, Christian,
69 - 90.
Meidell, Frants Henrik, 91 - 96.
Engelsen, Bertram, 97 - 13.

Paulsen, Paul Ivar, 13 - 18.
Lund, Otto Johan, 18 - 24.
Reinholdt, Robert Andersen,
konst. 24 - 31.

Nedre Romerike:

Nielson, Niels, 1803 - 29.
Bruenech, Fredrik Christian, 30 - 39.
Sem, Ole, 40 - 43.
Schlytter, Hans, 43 - 57.
Krogh, Fredrik Christian, 58 - 74.
Bødtker, Job Dischington, 75 - 89.
Wasserfall, Karl Falk, 90 - 11.
Lund, Otto Johan, 11 - 18.
Harboe, Emil, 19 - 28.

Øvre Romerike:

Koren, Johan, 1797 - 15.
Borchsenius, Laurentius, 15 - 43.

Eidsvoll:

Borchsenius, Rasmus Rafn,
1845 - 46.
Dass, Christian Andreas, 46 - 48.
Holmsen, Clemet, 49 - 62.
Alsing, Johan Ludvig, 62 - 73.
Falch, Ingvald, 73 - 00.
Malling, Michael Vilhelm, 00 - 15.
Nielsen, Anders Georg Christian,
15 - 26.
Blix, Hans Peter, 27 - 36.

Nes:

Dahl, Christen, 1845.¹⁾
Borchsenius, Rasmus Rafn, 46 - 63.
Platou, Frederik Christian Stoud,
64 - 80.
Olsen, Thorvald, 80 - 82.
Breien, Hans Johan Lauritz Birger
Henrik, 84 - 89.
Mørch, Edvard Johan, 90 - 07.

¹⁾ Foretrakket å forbli i sitt tidligere embete som byfoged i Drammen.

Schønheyder, Didrik Christian
Sommerschild, 07 - 18.
Hansen, Sophus Carl Fredrik Wil-
helm, 18 - 29.

Hedmark fylke.

Sør-Hedmark:

Hammer, Andreas, 1810 - 25.
Muus, Abraham Falch, 25 - 31.
Leganger, Henrik, 31 - 60.
Kildal, Michael Heggelund, 62 - 63.
Schive, Christian Fredrik Wilhelm
Huvald, 63 - 80.
Fischer, Christian Emil August,
80 - 90.
Piro, Andreas Christian Joachim,
91 - 12.
Olafsen, Kristian Rasmus Arnet,
12 - 21.
Wiesener, Harald Severin, 21 - 38.

Nord-Hedmark:

Gløersen, Erik, 1807 - 19.
Hagerup, Caspar Peter, 19 - 30.
Muus, Abraham Falch, 31 - 63.
Kildal, Michael Heggelund, 63 - 84.
Bredal, Peter Elieson, 84 - 08.
Randers, Christian Juel Sandberg,
09 - 21.
Holaker, Sigurd, 21 - 37.

Hamar:

Schive, Christian Fredrik Wilhelm
Huvald, 63 - 63.
Gram, Paul James Reinhold
Harald, 63 - 75.
Voss, Carl Christopher Nicolai,
76 - 90.
Hals, Olaf Nicolai, 90 - 97.
Meyer, Nils Berner Sørenssen,
konst. 98 - 00.

Solør og Odalen:

Stabell, Mathias Hagerup, 1814 - 24.
Arntzen, Arne, 24 - 46.

Solør:

Fietzetz, Wilhelm Josias Bech,
1847 - 69.
Hansteen, Philip Henrik, 69 - 78.
Norgrenn, Fredrik Vilhelm Veide-
mann, 79 - 99.
Krogh, Johan Bernt, 99 - 17.
Gulbranson, Johan Georg, 17 - 22.
Omsted, Johannes Nielsen, 22 - 32.

Vinger og Odalen:

Rested, Hans Peter, 1847 - 66.
Wessel-Berg, Fredrik August,
66 - 80.
Andersen, Jacob Rolsdorph, 80 - 90.
Blix, Albert Knagenhjelm, 90 - 17.
Jacobsen, Rolf, 17 - 35.

Østerdal:

König, Andreas Aagaard, 1798 - 14.
Randulf, Johan, 15 - 37.

Sør-Østerdal:

Erichsen, Christian Frederik,
1837 - 53.
Hansteen, Philip Henrik, 54 - 69.
Major, Harald Emil, 70 - 79.
Blom, Peter Julius, 80 (ikke til-
trådt).
Hausmann, Christian Larsen,
80 - 91.
Moss, Ole Theodor Bech, 92 - 04.
Gløersen, Johannes, 05 - 13.
Rambeck, Markus Fredrik Holter-
mann 13 - 29.

Nord-Østerdal:

Heiberg, Edvard Christie, 1837 - 58.
Strøm, Sivert Christensen, 59 - 67.
Norgrenn, Fredrik Vilhelm Veide-
mann, 67 - 79.
Schøyen, Nils, 79 - 85.
Lund, Eilert Rosing, 86 - 94.
Flor, Gustav Julius, 94 - 03.
Bull, Marcus Cornelius, 03 - 12.

Sandvik, Paul, 12 - 18.
Kiær, Anders Theodor, 18 - 27.
Richter, Olaf Berthold, 27 - 33.

Opland fylke.

Nord-Gudbrandsdal:

Bjerregaard, Mads, 1800 - 31.
Berbom, Jens Mathias, 31 - 47.
Hansen, Rasmus, 48 - 61.
Norgrenn, Fredrik Vilhelm Veide-
mann, 61.¹⁾
Ottesen, Otto Christian, 62 - 74.
Hansteen, Axel August, 75 - 80.
Albrechtson, Elsedor Anton, 81 - 82.
Klem, Anders Fredrik, 83 - 84.
Dahl, Walter Scott, 85 - 89.
Hagemann, Christian Fredrik,
89 - 97.
Schønheyder, Didrik Christian
Sommerschild, 97 - 07.
Qvigstad, Kristian Fleminius,
07 - 18.
Krohn, Ulrik Fredrik Cappelen, 18.¹⁾
Holaker, Sigurd, 18 - 21.
Olsen, Paul Nikolai, 21 - 31.

Mellem Gudbrandsdalen:

Randklev, John Iversen, 1841 - 59.
Kaltenborn, Karl Fredrik Gustav,
59 - 84.
Beer, Martin, 85 - 94.
Hansen, Peter Nicolai Freiberg,
94 - 03.
Døscher, Alarich, 03 - 09.

Sør-Gudbrandsdal:

Møinichen, Thomas Henrich,
1806 - 41.
Lunde, Johan Peter Ernst, 41 - 50.
Zeier, Andreas, 50 - 69.
Mejdell, Vilhelm Andreas, 69 - 02.

¹⁾ Ikke tiltrådt.

Aschehoug, Herman konst. 02 - 09.
Døscher, Alarich, 09 - 15.
Hazelund, Arnold Mathew John
Philip, 15 - 19.
Heggen, Halvard Nikolai, 19 - 23.
Vogt, Ludvig Adler Lie, 23 - 40.

Toten:

Weidemann, Lauritz, 1802 - 17.
Weidemann, Christopher Christian,
17 - 53.
Erichsen, Christian Fredrik, 53 - 59.
Elieson, Johan Collett Posthumus,
59 - 76.
Scheel, Johan Christian Ræder,
77 - 98.
Platou, Peter Theodor Stoud,
98 - 06.
Castberg, Johan, 06 - 26.
Backe, Thorvald, 26 - 38.

Hadeland og Land:

Thaulov, Jens Gram, 1808 - 60.
Norum, Paul Magnus, 60 - 84.
Petersen, Carl Peter, 84 - 92.
Blom, Thorvald, 92 - 04.
Gabrielsen, Nils Harald Berg,
04 - 26.
Solem, Erik Thorvald, 27 - 39.

Valdres:

Kolderup, Eilert Christopher Kaas-
bøl, 1808 - 22.
Sem, Ole, 22 - 40.
Søegaard, Rasmus Gjøde, 40 - 51.
Engelschjøn, Erik Andreas, 51 - 70.
Astrup, Nicolai, 71 - 81.
Piro, Andreas Christian Joachim,
81 - 91.
Hekleberg, Johan, 91 - 98.
Münster, Emil Constans Eugène,
98 - 07.
Eeg, Ole Anton Thorersen, 07 - 17.
Hanssen, Einar, 17 - 23.
Andersen, Oskar, 23 - 38.

Buskerud fylke.

Hallingdal og Ringerike:

Boll, Peter Georg, 1783 - 14.
Gram, Jens, 15 - 24.

Ringerike:

Meidell, Johan Ernst, 25 - 44.
Fougner, Gabriel, 45 - 60.
Ryc, Mathias Andreas, 60 - 77.
Segelke, Axel Nicolai Rosenkrantz,
79 - 85.
Rynning, Carl Ingvar Theodor,
85 - 93.
Schirmer, Georg Robert, 93 - 08.
Havig, Christian Fredrik Nergaard,
09 - 25.
Hovdan, Bernt Evinius Beruldsen,
26 - 33.

Hallingdal:

Lunde, Johan Peter Ernst, 1825 - 41.
Gude, Ove Christian, 42 - 52.
Poppe, Johan Herman, 53 - 76.
Meidell, Frants Henrik, 77 - 90.
Skattebøl, Ole Larsen, 90 - 99.
Selmer, Hjalmar, 99 - 21.
Lundevall, Andreas Olafsen, 21 -

Eiker, Modum og Sigdal:

Wulfsberg, Jacob, 1808 - 25.
Falsen, Carl Valentin, 26 - 39.
Rasch, Georg Peter, 40 - 53.
Hansson, Christian Rasmus, 53 - 72.
Alsing, Johan Ludvig Trumpy,
73 - 81.
Blackstad, Johan, 82 - 90.
Urbye, Claus Andreas, 90 - 03.
Bjørn, August Benjamin, 03 - 12.
Urbye, Andreas Tostrup, 12 - 15.
Sitje, Olaf Halvorsen, (konst. 13)
15 - 32.

Lier, Røyken og Hurum:

Tandberg, Jørgen, 1793 - 21.
Kjerulf, Martin, 21 - 48.
Conradi, Carsten Balthazar, 48 - 62.

Morgensterne, Christian Fredrik

Jacob von Munthe af, 62 - 84.

Rolfsen, Ole Ambrosius, 84 - 06.

Fleischer, Lars Kristian, 06 - 18.

Schie, Odin Bjarnkedin, 18 - 21.

Arentz, Peter Nissen, 21 - 36.

Numedal og Sandsvær:

Bonnevie, Niels Cornelius, 1798 - 36.
Koefoed, Hans Wølner, 37 - 49.
Nielsen, Johan Carl Penne, 49 - 65.
Gjertz, Hjalmar Balduin, 65 - 93.
Heffermehl, Johan Kristoffer
Støren, 93 - 03.
Skarsteen, Lars Elling, 03 - 15.
Vedeler, Kristoffer, 15 - 22.
Bræin, Einar, 22 - 35.

Vestfold fylke.

Nord-Jarlsberg:

Blom, Gustav Peter, 1810 - 26.
Hvoslef, Jens, 26 - 30.
Hjort, Niels Bjerregaard, 31 - 46.
Heidenreich, Nicolai Fredrik,
47 - 47.

Berbom, Jens Mathias, 47 - 58.
Hauge (Houge), Erik, 58 - 63.
Harris, Anton Theodor, 63 - 66.
Aubert, Michael Conrad Sophus
Emil, 66 - 72.

Tillisch, Christian Flemming Carl
Ferdinand, 73 - 80.

Blom, Peter Julius, 81 - 97.
Hals, Olaf Nicolai, 97 - 11.
Selmer, Fredrik Henrik Theodor,
11 - 26.

Hertzberg, Nils Christian Egede,
26 - 36.

Mellem Jarlsberg:

Nielsen, Hans Plathe, 1847 - 83.
Aschehoug, Nils Stockfleth Darre,
84 - 04.
Glærsen, Paul Ernst Garmann
Bergh, 05 - 18.

Meinich, Jørgen Herman, 18 - 23.
Vedeler, Kristoffer, 23 - 26.
Olsen, Herman Nikolay, 26 - 30.

Sør Jarlsberg:
Nielsen, Bothel, 1819 - 47.
Heidenreich, Nicolai Fredrik,
47 - 66.
Sørenssen, Nicolai Emanuel
Thygeson, 67 - 90.
Schøyen, Nils, 90 - 12.
Bull, Marcus Cornelius, 12 - 30.

Larvik:
Diriks, Christian Adolph, 1812 - 14.
Manthey, Samuel Wilhelm, 15 - 15.
Bryn, Thomas, 16 - 27.
Rye, Johan Henrik, 28 - 31.
Olsen, Andreas, 31 - 45.
Thaulow, Hans Henrik, 46 - 79.
Tillisch, Christian Flemming Carl
Ferdinand, 80 - 95.
Klouman, Fredrik Julius, 95 - 00.
Vogt, Arne, 01 - 04.
Olsen, Julius Fredrik, konst. 04 - 06.
Jørgensen, Emil, 07 - 20.
Fiane, Søren Andreas Egediussen,
20 - 35.

Telemark fylke.

Bamble:

Klöcker, Hans Helst de, 1803 - 20.
Morgenstierne, Bredo Henrik von
Munthe af, 20 - 35.
Krogh, Knud Carl, 36 - 41.
Arndtzen, Ole, 42 - 46.
Cappelen, Nicolai Benjamin, 47 - 66.
Nielsen, Wilhelm, 66 - 87.
Heidenreich, Christian Fredrik,
87 - 95.
Larsen Naur, Lars Anton Nikolai,
94 - 96.
Nielsen, Godske Joachim Weide-
mann, 96 - 98.
Gløersen, Ferdinand Emil, 98 - 12.

Kildal, Daniel Balthazar, 12 - 23.
Grini, Tholf Asbjørnsen, 23 - 38.

Gjerpen:

Torstenson, Bernt Christian
Sverdrup, 1866 - 76.
Lund, Andreas Dass, 76 - 95.
Rieck, Johan Ferdinand Ingi Lyche,
95 - 01.
Randers, Christian Juel Sandberg,
01 - 09.
Holmesland, Peter Karl, 09 - 33.

Kragerø:

Nielsen, Godske Joachim Weide-
mann, 1896 - 20.
Spilling, Knut, 20 - 35.

Nedre Telemarken:

Wessel, Jonas, 1792 - 48.
Schwach, Conrad Nicolai, 48 - 60.
Torstenson, Bernt Christian
Sverdrup, 61 - 66.
Holm, Christian Lerche Dahl,
66 - 73.
Stenersen, Alexander Magnus,
73 - 73.
Thomesen, Ole, 74 - 92.
Thesen, Michael Nielsen, 92 - 15.
Grivi, Gjermund Nilsen, 15 - 35.

Øvre Telemarken:
Juel, Ole, 1801 - 32.

Øvre Telemarken, østfjelske:

Franck, Lauritz Baumann, 1833 - 38.
Nielsen, Hans Plathe, 39 - 47.
Matzau, Joachim Christian, 48 - 56.
Holm, Christian Lerche Dahl,
57 - 66.
Bendixen, Christian August, 66 - 74.
Thoresen, Johan Henrik, 75 - 81.
Fabritius, Hans Christopher Ingier,
81 - 97.
Fliflet, Nils, 97 - 07.
Kierulf, Fredrik Christian, 07 - 17.
Dahl, Carl Johan Glückstad, 17 - 20.

Øvre Telemarken, vestfjelske:
Munthe, Jens, 1833 - 53.
Conradi, Johan Marenus, 54 - 67.
Wettergreen, Ove Malling, 67 - 86.
Lorentzen, Peter Anton, 87 - 95.
Bang, Skjalm Olaf, 95 - 06.
Nielsen, Anders Georg Christian,
    06 - 15.
Paulsen, Søren Blom, 15 - 24.

Heddal:

Dahl, Johan Koren Fürstenberg,
    1920 - 37.

Tinn:

Lundevall, Andreas, 1920.¹⁾
Munthe, Jens, 1920 - 28.

Vest-Telemark:

Wichstrøm, Sverre, 1924 - 36.

Aust-Agder fylke.

Holt:

Schrøder, Hans Daniel, 1852 - 75.
Schnitler, Diderik, 75 - 81.
Wasserfall, Karl Falk, 81 - 90.
Steen, John Marcellus Hannibal,
    90 - 07.
Aanesen Nils Karenius, 08 - 30.

Nedenes:

Finne, Andreas Frederik, 1784 - 24.

Østre Nedenes:

Fabricius, Caspar Laurentius,
    1825 - 52.

Vestre Nedenes:

Voss, Peter Bortmann, 1825 - 41.
Preus, Johan Caspar, 41 - 51.

Nedenes:

Fabricius, Caspar Laurentius,
    1852 - 58.
Stang, Christian August, 58 - 78.

¹⁾ Frittatt for å tiltre embedet.

Hammer, Peter Nicolai, 78 - 00.
Andersen, Ove Severin, 00 - 12.
Spangelo, Henrik, 12 - 26.
Andersen, Ove, 26 - 33.

Sand:

Gude, Ove Christian, 1852 - 60.
Lassen, Carl Emil, 60 - 83.
Nielsen, Johan Eberhard Colbjørnsen,
    84 - 12.
Gulbranson, Johan Georg, 12 - 17.
Schjelderup, Halfdan, 18 - 33.

Setesdal:

Isaachsen, Daniel Peter Christian,
    1852 - 67.
Frisak, Johannes, 67 - 94.
Petersen, Axel, 94 - 03.
Moe Georg Julius, 04 - 11.
Grindland, Anders Jonsen, 11 - 24.
Torstenson, Bjarne, 24 - 36.

Østre Raabyggelaget:

Bryn, Thomas, 1810 - 16.
Fürst, Hans Severin, 16 - 26.
Lund, Niels Jacob, 26 - 31.
Sommerfeldt, David, 32 - 50.

Vestre Raabyggelaget:

Kiørboe, Andreas, 1800 - 21.
Aas, Gunder, 21 - 29.
Søegaard, Rasmus Gjøde, 29 - 40.
Engelschjøn, Erik Andreas, 40 - 51.

Vest-Agder fylke.

Torridal:

Barth, Daniel Nicolai, 1859 - 80.
Heidenreich, Carl Fredrik Olaus,
    80 - 93.
Stabel, Peter Lorentz, 93 - 11.
Moe, Georg Julius, 11 - 22.
Peersen, Rudolf Elias, 22 - 38.

Mandal:

Rested, Friderich, 1801 - 31.
Kraft, Jens, 32 - 53.

Vangensteen, Ove Bodvar Hussein,
54 - 59.

Lie, Mons, 59 - 76.

Sem, Gabriel Egidius Johan Hen-
rik, 77 - 01.

Helliesen, Jørgen Fredrik, 01 - 18.

Kastrud, Marcus Halfdan, 18 - 34.

Lyngdal:

Bækman, Søren Gotfried, 1809 - 41.

Kiørboe, Mathias Bille, 43 - 52.

Vangensteen, Ove Bodvar Hussein,
52 - 54.

Abel, Fredrik Christian Thrane,
54 - 81.

Klouman, Fredrik Julius, 81 - 96.

Hoff, Harald Nicolai, 96 - 03.

Hansen, Nils Svensningsen, 03 - 21.

Arctander, Peter Andreas Sten-
buch, 21 - 29.

Flekkefjord:

Hagerup, Caspar Peter, 1809 - 19.

Aarestrup, Peter Nicolai, 19 - 27.

Garmann, Gerhard Heiberg, 28 - 72.

Olsen, Thorvald, 73 - 80.

Larsen, Jon Leopold Albert, 80 - 97.

Kaltenborn, Albrecht Gustav,
98 - 18.

Christie, Honoratus Bonnevie,
18 - 31.

Rogaland fylke.

Jæren og Dalene:

Nansen, Hans Leierdahl, 1813 - 21.

Sem, Niels Arntzen, 21 - 28.

Aas, Gunder, 29 - 33.

Feyer, Christian, 34 - 67.

Jæren:

Hofgaard, Gustav Cathrinus,
1869 - 90.

Alme, Johan Peter Andreas,
91 - 96.

Gude, Ove Høegh, 96 - 16.

Follestad, Daniel, 16 - 20.

Berg, Kristoffer Bertrand Louis,
20 - 24.

Wetteland, Ole, 24 - (konst. 22) 31.

Dalene:

Hammer, Thomas Henrik, 1869 - 97.

Gløersen, Paul Ernst Garmann
Bergh, 99 - 05.

Schaanning, Jens Schou Fabricius,
05 - 10.

Schneider, Fredrik Theodor Emil,
10 - 17.

Norheim, Gabriel Martinus Daniel,
17 - 33.

Ryfylke:

Stang, Lauritz Leganger, 1814 - 26.

Preus, Johan Caspar, 26 - 41.

Nielsen, Carl Johan Penne,¹⁾ 41 - 49.

Bull, Jacob Christian Lindemann,
50 - 83.

Hansen, Jens Emil Ernst Peter
Carl Hessen Abraham Leschly,
84 - 88.

Hansen, Peter Nicolai Freiberg,
88 - 94.

Mordt, Eduard (Edvard) Camillo
Rantzau, 95 - 03.

Årstad, Søren Tobias, 03 - 26.

Bernhardt, Peter Lauritz, 26 - 42.

Karmsund (Karmsund og Hesby):

Schiøtz, Eiler Hagerup, 1808 - 37.

Petersen, Børge Christian, 38 - 59.

Hofgaard, Gustav Cathrinus,
59 - 69.

Strøm, Hilmar Martinus, 69 - 91.

Gude, Ove Høegh, 92 - 96.

Møller, Herman Gregus, 96 - 00.

Meyer, Nils Berner Sørenssen,
00 - 07.

Tschudi, Oscar Julius, 07 - 21.

Bertelsen, Ola, 21 - 34.

¹⁾ I Statskalenderen for 1846 står ikke
Penne, derimot i Statskalenderen for
1848.

Hordaland fylke.

Sunnhordland:

- Bing, Lars Hess, 1813 - 19.
Budtz, Johan Andreas, 19 - 45.
Lie, Mons, 45 - 59.
Dahl, Otto Martin, 60 - 82.
Bessesen, Peter Edvard, 84 - 99.
Olsen, Paul Bech, 00 - 05.
Lund, Otto Johan, 06 - 11.
Vogt, Hans Holmboe, 12 - 16.
Tharaldsen, Teodor Joachim,
16 - 26.
Wiesener, Gerhard Henrik Ar-
mauer, 26 - 36.

Midhordland:

- Falsen, Envold Munch, 1847 - 80.
Thuesen, Jens, 81 - 93.
Bergh, Karl Jacob, 93 - 06.
Monsen, Joachim Lauritz, 06 - 19.
Sund, Haakon Ragnvald Olsen,
19 - 26.
Tønseth, Einar, 27 -

Nordhordland:

- Christie, Wilhelm Friman Koren,
1808 - 15.
Bøgh, Christopher Benedict, 16 - 25.
Stang, Lauritz Leganger, 26 - 36.
Lund, James Cornelius, 37 - 38.
Aarestrup, Peter Nicolai, 39 - 46.
Nergaard, Knud Hveberg, 47 - 55.
Bøgh, Ole, 55 - 72.
Holm, Christian Lerche Dahl,
73 - 79.
Simers, Isak, 80 - 87.
Nergaard, Olaf Valdemar Rasch,
87 - 89.
Roll, Ernst Gotlieb Kristian, 90 - 06.
Olsen, Julius Fredrik, 06 - 21.
Andersen, Tallag, 21 -

Hardanger og Voss:

- Koren, Arnoldus von Westen
Sylow, 1799 - 1840.

Falch, Jacob Andreas, 45 - 52.

Skagen, Jens Madsen, 53 - 73.

Tambs, Nils Fredrik Severin,
73 - 85.

Olsen, Hans Augustinus Hysing,
86 - 01.

Abrahamsen, Lars Kristian, 02 - 16.
Aschehoug, Herman Weyer Lund,
16 (konst. 13) - 19.

Hardanger:

- Blix, Hans Peter, 19 - 27.
Jacobsen, Carl Martin, 27 - 36.

Voss:

- Hovi, Ole Guldbrandsen, 1919 - 32.

Rosendal baroni:

- Hoff, Palle Krag, 1805 - 18.

Sogn og Fjordane fylke.

Indre Sogn:

- Irgens, Lars Johannes, 1803 - 30.
Baade, Andreas, 31 - 46.
Krebs, Christian August, 46 - 59.
Hammer, Thomas Henrik, 60 - 69.
Gløersen, Gerhard Gunnerus,
69 - 95.
Eeg, Ole Anton Thorersen, 96 - 07.
Breien, Haakon Hasberg, 08 - 15.
Skaar, Carl Paul Caspari, 16 - 22.
Lie, Adler, 22 - 32.

Ytre Sogn:

- Voss, Peter Bortmann, 1813 - 25.
Munthe, Jens, 25 - 33.
Cappelen, Johan Henrik, 33 - 50.
Hjorth, Georg Martin, 50 - 64.
Fleischer, Carl Johan, 64 - 97.
Døscher, Alarich, 97 - 03.
Gløersen, Gerhard Gunnerus Gar-
mann, 03 - 12.
Arentz, Peter Nissen, 12 - 21.
Solem, Erik Toralf, 21 - 27.
Borchsenius, Hans Cappelen,
27 - 42.

Sunnfjord:

Landmark, Niels, 1808 - 52.
Elster, Christen Christensen,
52 - 79.
Steen, Fredrik Martin Budtz,
80 - 99.
Aall, Christian Fredrik Fasting,
00 - 03.
Moss, Ernst Georg Wolff, 03 - 18.
Simonsen, Kristen, 18 - 20.
Lundevall, Tarald Andreas, 20 - 30.

Nordfjord:

Aamodt, Gudbrand, 1813 - 24.
Schioldager, Niels Raanæs, 24 - 45.
Huitfeldt, Wilhelm, 45 - 60.
Daae, Peter Severin Jacob, 61 - 71.
Richter, Ole Jørgensen, 72 - 76.
Koefoed, Hans Rømshardt, 77 - 96.
Krogh, Christen Faye von, 96 - 02.
Brøgger, Ivar Valdemar, 02 - 09.
Nordang, Ivar Andreas, 09 - 18.
Sparre, Anton Peter, 18 - 26.
Stenersen, Johannes, 26 - 36.

Svanø birk:

Jersin, Hans Lem, 1806 - 20.

Møre og Romsdal fylke.

Søre Sunnmøre:

Staboe, Hans, 1802 - 35.
Blakstad, Rasmus Martinus,
35 - 45.
Torstenson, Bernt Christian
Sverdrup, 45 - 61.
Tambs, Niels Fredrik Severin,
61 - 73.
Paaske, Peter Carlsen, 74 - 75.
Strand, Hans Andreas, 75 - 94.
Bøgh, Christopher Benedict, 94 - 00.
Koren, Anton Vilhelm Carl, 01 - 07.
Holm, Caspar Bendix Plesner,
07 - 21.
Langvand, Ingebrigts Nilsen, 21 - 32.

Nordre Sunnmøre:

Kildal, Ole Severin, 1798 - 18.
Krogh, Knud Carl, 18 - 36.
Holmboe, Joachim Godtsche, 37 - 76.
Daae, Ludvig, 76 - 84.
Aall, Nicolai Benjamin, 84 - 98.
Frisak, Henrik Leganger, 98 - 13.
Fabritius, Harald Ulrik Sverdrup,
18 (konst. 14) - 33.

Romsdal:

Motzfeldt, Frederik, (1806) 08 - 14.
Knudssøn, Ingelbrecht, 15 - 21.
Møller, Hans (Ib), 24 - 40.
Delphin, Jens Christopher, 41 - 76.
Roll, Ferdinand Nicolai, 70 - 89.
Berner, Morten Fridthjof, 90 - 10.
Schaanning, Jens Schou Fabricius,
10 - 19.
Hertzberg, Nils Christian Egede,
19 - 26.
Stang, Fredrik, 26 -

Nordmøre:

Buch, Johan Herman Knøpper,
1805 - 34.
Schlytter, Hans, 34 - 43.
Horn, Adolf Denis, 43 - 50.
Dietrichs, Christian Ferdinand
Fredrik, 50 - 61.
Jæger, Hans Henrik, 62 - 70.
Krogh, Ludvig Andreas, 70 - 85.
Schøyen, Nils, 85 - 90.
Lindboe, Jacob Albert, 91 - 92.
Fasting, Thomas, 93 - 19.
Hjelm-Hansen, Honoratus Paul,
19 - 29.

Sør-Trøndelag fylke.

Fosen:

Kaasbøl, Lauritz, 1800 - 29.
Holtermann, Eilert Christian,
29 - 40.
Weidemann, Fredrik Sommerfeldt,
40 - 75.

Paaske, Peter Carlsen, 75 - 03.
Borch, Henrik Mathias Krogh,
03 - 11.
Aaset, August Olaf, 11 - 18.
Amundsen, Olaf, 18 - 22.
Paasche, Johan, 22 - 34.

Orkdal:

Rambech, Anders, 1800 - 36.
Richter, Anders Boghardt, 37 - 68.
Kraft, Isaach, 68 - 97.
Richter, Johan Christopher Fredrik Carl, 97 - 02.
Nielsen, Otto Vilhelm Emil, 02 - 10.
Smith, Immanuel Riddervold,
10 - 30.

Gauldal:

Dessen, Mads Møller, 1813 - 31.
Lund, Niels Jacob, 31 - 46.
Anker, Bernt Olaus, 47 - 56.
Alsing, Johan Ludvig, 56 - 62.
Olsen, Rolf, 63 - 64.
Ottesen, Peter Vogt, 64 - 71.
Grabow, Johan Christian, 72 - 77.
Petersen, Carl Peter, 78 - 84.
Qvam, Ole Anton, 85 - 90.
Hvoslef, Jens, 90 - 00.
Nærum, Carl August, 00 - 11.
Ulve, Andreas Bergithon, 11 - 28.

Røros:

Christie, Edvard, 1851 - 56.
Wulfsberg, Johan Collett, 56 - 75.
Piro, Andreas Christian Joachim,
75 - 81.
Rieck, Johan Ferdinand Ingi Lyche,
82 - 97.
Rode, Karl Henrik Jonathan,
konst. 97 - 02.
Boysen, Immanuel, konst. 02 - 06.

Strinda og Selbu:

Balle, Emanuel, 1804 - 21.
Knudssøn, Ingelbrecht, 21 - 26.

Timme, Fredrik Daniel, 26 - 55.
Kyhn, Ludvig, 55 - 56.
Bendeke, Carl Fredrik, 56 - 62.
Schaanning, Folkman Freck, 62 - 90.
Breien, Hans Johan Lauritz Birger
Henrik, 90 - 95.
Lorentzen, Peter Anton, 95 - 11.
Knudtzon, Hans Peter Krag, 11 - 18.
Svendsen, Svend Gjesdahl,
25 (konst. 18) - 42.

Hitra:

Midelfart, Frits Lorck, 17 - 26.
Haukaas, Per, 26 - 36.

Nord-Trøndelag fylke.

Stjør- og Verdal:

Lie, Lars, 1807 - 29.
Klykken, Peter, 29 - 49.
Midelfart, Peter Albrecht, 49 - 54.
Steen, Bernt Anker, 54 - 89.
Krohn, Thomas Henrik Jørgen,
90 - 95.
Bothner, Harald, 96 - 07.
Bøe, Paul Sigvard Johannes,
07 - 26.
Midelfart, Frits Lorck, 26 - 41.

Inderøen:

Ottesen, Peter Martin, 1813 - 18.
Klykken, Peter, 18 - 29.
Nannestad, Christian Styhr, 30 - 56.
Anker, Bernt Olaus, 56 - 69.
Engelsen, Hans Jensenius, 70 - 80.
Urbye, Claus Andreas, 80 - 90.
Bækman, Erasmus Dietrichson,
90 - 12.
Moe, Isak, 12 - 24.
Thune, Nils Nilsen, 24 - 32.

Namdal:

Hetting, Elias Friderich, 1805 - 26.
Logn, Andreas, 27 - 33.
Heyerdahl, Christian, 34 - 43.

Vangensteen, Ove Bodvar Hussein,

44 - 52.

Major, Harald Emil, 53 - 60.

Lund, Hans Peter, 60 - 78.

Erlandsen, Andreas Hieronymus,

79 - 82.

Hilsen, Nils Otto, 83 - 10.

Johannesen, Theodor Julius, 10 - 13.

Hegge, Fridthjof Ottar, 13 - 20.

Brandtzæg, Anton Martinus, 20 -

Nordland fylke.

Helgeland:

Holst, Alexander, 1791 - 29.

Arndtzen, Ole, 30 - 42.

Hansen, Fredrik Christian, 42 - 57.

Søndre Helgeland:

Engelsen, Hans Jensenius, 1859 - 70.

Dahl, Lorents Segelke, 70 - 77.

Erlandsen, Riulf Engebret, 77 - 05.

Dahl, Gerhard Geelmuyden, 05 - 11.

Kastrud, Markus Halfdan, 11 - 18.

Bronnøy:

Moss, Kristian Mancin Carlsen,

19 -

Alstahaug:

Olsen, Herman Nikolai, 1919 - 27.

Tungodden, Bernt Severin, 27 -

Nordre Helgeland:

Holst, Martinus Alexander,
1859 - 73.

Hausmann, Christian Larsen,
74 - 80.

Alme, Johan Peter Andreas, 81 - 91.

Bergh, Christian Anker, 91 - 00.

Killingland, Samuel, 00 - 04.

Rambech, Markus Fredrik Holter-
mann, 04 - 13.

Hovi, Ole Guldbrandsen, 13 - 19.

Rana:

Stang, Fredrik, 1920 - 26.

Getz, Anton Fredrik, 26 - 38.

Salten:

Rist, Henrik Hornemann, 1801 - 24.

Heidenreich, Nicolai Fredrik,
24 - 41.

Koch, Peter Engerlaus, 41 - 59.

Astrup, Nicolai, 60 - 71.

Nergaard, Oluf Severin, 71 - 96.

Jæger, Ditlef Ephraim, 97 - 12.

Aas, Lars Olaus, 12 - 33.

Steigen:

Hansen, Nils Svenningsen, 1897 - 03.

Jacobsen, Rolf, 03 - 18.

Hovdan, Bernt Evinius Beruldsen,
18 - 26.

Figenschou, Einar, 26 - 33.

Lofoten, Vesterålen og Andenes:

Klykken, Peter, 1809 - 18.

Nannestad, Christen Styhr, 19 - 30.

Steen, Jon Svabo, 30 - 43.

Fietzenthz, Wilhelm Jossias Bech,
43 - 47.

Aubert, Michael Conrad Sophus
Emil, 47 - 52.

Engh, Engelbrecht Claudius, 53 - 75.

Mathiesen, Christian Hjorth,
75 - 83.

Lofoten:

Steen, John Marcellus Hannibal,
1885 - 90.

Moursund, Kristian Peder, 91 - 92.

Kaltenborn, Albert Gustav, 92 - 98.

Havig, Christian Fredrik Nergaard,
98 - 09.

Fiane, Søren Andreas Egediussen,
09 - 20.

Meek, Knut Sigvald, 20 - 29.

Vesterålen:

Schjølberg, Hans Anton Staboe,
1885 - 86.

Jæger, Ditlef Ephraim, 87 - 96.
Furu, Olaf, 97 - 04.
Sandvik, Paul, 04 - 13.
Hansen, Sophus Carl Fredrik Wilhelm, 13 - 18.
Aas, Ole Hegge Knoff, 18 - 28.

Troms fylke.

Tromsø og Senjen:

Aas, Johannes Henrich, 1802 - 22.
Nilson, Johan Roland, 22 - 37.¹⁾
Trosdahl, Niels Peter, 38 - 53.

Tromsø:

Schanche, Carl Friman, 1855 - 67.
Lund, Andreas Dass, 67 - 76.
Nilsen, Peter Christian, 77 - 81.
Heidenreich, Christian Fredrik, 82 - 87.
Figenschou, Jahn Christopher, 87 - 16.

Senja:

Nerdrum, Hellen Marius, 1855 - 77.
Hekleberg, Johan, 77 - 91.
Helliesen, Jørgen Fredrik, 91 - 01.
Bøe, Paul Sigvart Johannes, 01 - 07.
Engelstad, Lars Eivind Stenersen, 07 - 17.
Thomas, Harald, 17 - 30.

Malangen:

Figenschou, Jahn Christopher, 16 - 17.
Vogt, Ludvig Adler Lie, 17 - 23.
Kobro, Jens Isak de Lange, 23 -

Trondenes:

Hanssen, Karl Andreas, 17 - 18.
Madsø, Lars Bendik, 18 - 26.
Johansen, Alf Norman, 26 - 40.

¹⁾ Utnevnt til foged i Numedal og Sandsvær 4. oktober 1830, 23. februar 1831 tillatt å fortsette i sitt tidligere embede.

Lyngen:

Saxlund, Nils, 17 - 21.
Klouman, Carsten Wilhelm Anker, 21 - 30.

Finmark fylke.

Ost- og Vest-Finnmarken:

Knudssøn, Ingelbrecht, 1809 - 15.

Vest-Finnmark:

Schioldager, Niels Raanæs, 1815 - 24.
Cappelen, Ulrik Fredrik, 25 - 29.
Grøntvedt, Richard Nicolai, 30 - 36.
Lie, Lars, 37 - 39.

Alten:

Lie, Lars, 1839 - 66.
Hammer, Peter Nicolai, 66 - 78.
Rynning, Carl Ingvar Theodor, 78 - 82.
Hansen, Fredrik, 83 - 91.
Wichstrøm, Adolf Julius, 91 - 10.
Spilling, Knut, 10 - 20.
Fredriksen, Theodor Meyer, 20 - 33.

Hammerfest:

Lund, Bernt Christian Lorck, 1840 - 48.
Schaanning, Folkman Freck, 48 - 55.
Holmboe, Jens, 58 - 66.
Nilsen, Peter Christian, 66 - 71.
Simers, Isak, 71 - 80.
Roll, Ernst Gotlieb Kristian, 80 - 90.
Stoltenberg, Christian Magnus Falsen, 90 - 92.
Aall, Christian Fredrik Fasting, 93 - 00.
Berger, Jasper, 00 - 12.
Svendsen, Svend Gjesdahl, (12) 14 - 18.
Tønseth, Einar, 19 - 27.
Aarø, Ole Ludvig, 27 -

Øst-Finnmark:

Hegge, Marcus Torberg, 1815 - 20.
Nilsen, Johan Carl, 21 - 25.
Cappelen, Johan Henrik, 26 - 33.
Hauge (Houge), Erik, 33 - 40.
Saxlund, Even, 40 - 52.

Tana:

Norgrenn, Fredrik Vilhelm Veide-mann, 1855 - 67.
Heyerdahl, Niels Roth, 61¹⁾
Norgrenn, Fredrik Vilhelm Veide-mann, 62 - 67.
Evensen, Even, 68 - 74.
Flor, Gustav Julius, konst. 74 - 84,
84 - 90.
Thorbjørnsen, Bredo Henrik Morgenstjerne, 90 - 98.
Borch, Henrik Mathias Krogh,
98 - 03.
Moe, Isak, 03 - 14.
Solem, Erik Toralf, 14 - 21.
Lie, Ole, 21 - 24.
Falch, Ingvald, 24 - 37.

¹⁾ Død før overtagelsen av embedet.

Varanger:

Kjerschow, Christian Collett,
1854 - 69.
Blackstad, Johan Trumpy, 70 - 74.
Klouman, Fredrik Julius, 75 - 81.
Hvoslef, Jens, 82 - 90.
Johnsen, Johan Juliüs August,
90 - 00.
Jentoft, Ole Christian Doxrud,
00 - 19.
Bredrup, Jacob Laurits Smith,
19 - 36.

Vardø:

Dass, Isach Georg, 1869 - 71.
Hekleberg, Johan, 71 - 77.
Nilsen, Karl August, 78 - 84.
Kildal, Haakon, 84 - 90.
Møller, Herman Gregus, 90 - 97.
Nordang, Ivar Andreas, 97 - 09.
Skaar, Carl Paul Caspari, konst.
09 - 14.
Lundevall, Andreas Olafsen, (15)
17 - 21.
Gabrielsen, Hans Julius, 21 - 29.

**Biografiske opplysninger
om sorenskriverne fra 1814—1927 og deres hustruer**

Forkortelser.

P. f. = født.

D. d. = død, døde.

c. j. = candidatus juris, kandidater med latinsk juridisk eksamen.

e. j. = examinatus juris, examinat, kandidater med dansk eller norsk juridisk eksamen.

Kst. konst. = konstituert, konstitueredes.

Finne-Grønn = S. H. Finne-Grønn: Norges Prokuratorer, Sakførere og Advokater 1660—1905.

Aall, Christian Frederik Fasting, f. i Vik i Sogn 3. januar 1851, sønn av distriktslæge Jørgen Wrigth A. og Karen Christensen, student 1869 og c. j. 1876 med laud. Efter en kort tid å ha vært ekstraskriver i Indredepartementet var han i 3 år konstituert foged i Sunn- og Nordfjord, derefter sorenskriverfullmektig og konst. sorenskriver i Sunnfjord til i desember 1893, avbrutt av en kortere konstitusjon i nevnte fogedembede. Administrerende direktør for Førde Sparebank siden 1882. Utnevnt til foged og sorenskriver i Hammerfest 14. oktober 1893 og forflyttet 11. november 1899 til Sunnfjord sorenskriveri. D. i Førde 11. juli 1903.

Gift i Kristiania 16. august 1880 med Anna Vaumund, f. sammested 26. januar 1855, d. 2. september 1909, dtr. av overdyrlæge ved kavalleriet Moritz V. og Wilhelmine Berg.

Aall, Nicolai Benjamin, f. 15. august 1832 i Sande herred av foreldre sogneprest Hans Cato Aall og Karen Nicoline Harris, ble student i 1850 og c. j. med laud 1855. Efter å ha vært amtsfullm. blev han i 1858 ansatt i Justisdepartementet, hvor han i 1867 blev kgl. fullmektig. I sin departementstid var han flere ganger permittert for å bestyre ledige embeder, således 1864—65 Sandefjord byfogedembede og 1865—66 Tønsberg byfogedembede. 14. september 1872 blev han byfoged i Hammerfest og 8. november 1884 sorenskriver i Nordre Søndmøre. D. i Ålesund 31. mai 1898.

Gift i Kristiania 15. november 1867 med Dorothea Schøyen, f. 7. mai 1841, d. 22. mai 1931 i Ålesund, dtr. av kammerherre, stempelpapirforvalter Peter Martin S. og Elise Nathalie Monrad.

Aall redigerte *Repertorium for praktisk Lovkyndighed, 2nen Samling 1843—50 sammen med professor M. Ingstad.*

Aall, Niels Christian Joachim Stockfleth, f. 10. januar 1840, sønn av sogneprest Hans Cato A. og Karen Nicoline Harris, student 1860 og c. j. med laud 1865. Efter i henved 3 år å ha arbeidet på forskjellige embedskontorer, lengst som sorenskriverfullm., blev han i 1868 kopist i Finansdepartementet og 10 år senere sekretær ved Kongsberg Sølverk. Utnevntes 23. oktober 1887 til byfoged i Kragerø, 8. mars 1894 til sorenskriver i Tune og 1. juli 1903 til byfoged i Fredrikshald. D. der 16. april 1918. Han var ordfører i Kragerø 1890—94.

Gift 7. juni 1881 i Larvik med Grethe Agna Kalmer, f. 23. september 1859 i Moss, d. 5. april 1940, dtr. av kjøpmann Hans L. K. og Ovidia Olsen.

Aamodt, Gudbrand, f. 1779 — døpt 7. april s. å. — i Holstebro i Nørrejylland, sønn av derværende byskriver, senere sorenskriver i Moss Jens A. og Thøgerina Christina Rosenberg. Vel 6 år gammel mistet han sin far, men dennes eftermann som sorenskriver i Moss, J. Tandberg, tok sig av ham, blev hans prinsipal på sorenskriverkontoret og senere hans svigerfar. Efter dansk juridisk eksamen i København 1803—04 var han amtsfullm. og 1807—10 kontorchef ved den interimistiske regjeringskommisjon for Norge. Pensjonert ved dennes opløsning. Utnevnt 24. februar 1813 til sorenskriver i Nordfjord mot å yde formannen, sorenskriver Nils Vogts 2 yngste barn en årlig understøttelse av 100 rdl. Kanselliråd. D. 3. juni 1824 på gården Løken, Eid i Nordfjord.

Gift: 1) 20. juli 1814 på Maristuen med Mette Maria Tandberg, f. 18. mars 1785 i Moss, d. 14. november 1816 i Eid, dtr. av sorenskriver Jørgen T. og Aase Marie Olsen. 2) 4. august 1819 i Eid med Anne Rebekka Blichfeldt, 24½ år gammel, d. 11. april 1877, dtr. av sogneprest Frantz Henrik B. og Anne Rebekka Mossin.

Aanesen, Nils Karenius, f. i Porsgrund 11. april 1860 av foreldre kjøpmann Jens Aa. og Johanne Jensine f. Tollesen, student 1878, var så et år sakførerkontorist og et år huslærer før han i 1883 tok juridisk eksamen med laud. Efter

denne var han i ca. 2½ år byfogedfullm. i Drammen og tillike medarbeider eller hjelperedaktør i «Buskeruds Blad». Efter så i flere år å ha vært advokatfullm. begynte han egen forretning i Kristiania, først som sakfører og fra 1891 som advokat. Siden 1908 sorenskriver i Holt med bopel i Tvedestrand, hvor han var politimester. Fratrådte sitt embede 1930 i henhold til aldersgrenseloven.

Gift 30. mai 1892 med Maren Hellum, f. 8. november 1860 i Aker, d. 16. juni 1932, dtr. av gårdbruker Christopher H. og Eveline Arnesen.

Aarestrup, Peter Nicolai, f. 24. mai 1782 i Kjøbenhavn, sønn av tollkontrollør Friderich Carl A. og Helene Hauendorff, student 1800, c. j. 1806 med laud. Han var først militær og var ved farens død i Bergen i 1815 avansert til premierløitnant. Den 25. oktober 1819 blev han sorenskriver i Flekkefjord, 7. desember 1827 byfoged og byskriver i Stavanger, 12. oktober 1831 byfoged i Bergen og 18. januar 1839 sorenskriver i Nordhordland. D. i Bergen 12. mars 1846.

Han var gift 2 ganger: 1) med sitt søskendebar Sophie Hansen Svane, f. i Kjøbenhavn, døpt der 7. juni 1799, d. 1825 i Flekkefjord, dtr. av havnefoged i Kjøbenhavn Peter Chr. S. og Anne Gjertrude Schjøtte. 2) med Sara Haasted, f. 1. desember 1799 i Flekkefjord, d. 8. mars 1875 i Bergen, dtr. av skipper Lars H. og Sara Tjørsvaag. (Efter oplysninger ved fra Ebba Jansen og Holmboernes stamtavle.)

Årstad, Søren Tobias, f. 2. juni 1861 i Stavanger av foreldre handelsmann Edvard Å. og Signe Amalie Torjusen, student 1879 og c. j. med laud 1884. Nedsatte sig det følgende år som sakfører i sin fødeby, blev medlem av bystyret dersteds og ordfører (1891 og 1892), medlem av styret for Norges Banks avdeling i Stavanger, en årekke formann i representantskapet for Stavanger sparekasse. Utnevnt til statsråd 3. november 1900, fratrådte som sådan 20. oktober 1903 og s. d. utnevnt til sorenskriver i Ryfylke. Fratrådt 1926.

Representerte Stavanger og Haugesund på Stortinget 1898—1900 og Holmen krets, Stavanger 1913—15. Presi-

dent i Stortinget i denne periode. Årstad blev syk i 1923 som følge av overanstrengelse og mental påkjenning under bankoppgjøret i Stavanger etter verdenskrigen. D. på Stavanger sykehus 11. januar 1928. Han var en sympatisk fin natur, en flink, høit aktet og ansett mann.

Gift 1890 med Cecilie Rasmussen, f. 20. desember 1859, d. 11. november 1920, dtr. av handelsmann på Sand i Ryfylke Rasmus R. og Gidske Waage.

Aarø, Ole Ludvig, f. i Ulstein 15. april 1887 av foreldre lensmann Anders A. og hustru Karén Aarø, student 1906, c. j. med laud 1910. Var sakfører- og sorenskriverfullm. til han i 1916 blev ansatt i Socialdepartementet, hvor han 6 år senere blev byråchef. Med permisjon fra departementet konst. byfoged i Ålesund 1916—18. Utnevnt til sorenskriver i Hammerfest 30. september 1927 og til sorenskriver i Valdres 7. oktober 1938.

Gift 21. oktober 1925 i Oslo med Judith Eide, f. 15. mars 1901 i Askøy, dtr. av gårdbruker Henrik Askildsen E. og Johanne Bertine Andreassen.

Aas, Gunder, f. 13. mai 1785 i Melhus, sønn av gårdbruker Lars Gundersen Øiaas og Kari Ingebrigtsdtr. Ekren, gikk kontorveien og blev e. j. og sorenskriverfullm. 1812. 2 år senere byfoged i Vardø samt garnisonsauditor, magasin- og ammunisjonsforvalter ved Vardøhus festning; entlediget med vartpenger allerede 1817. Blev prøveprokurator i Trondhjem og adjungert sorenskriver i Strinden og Selbu 1818. Overrettsprokurator 1821 og 23. august samme år utnevnt til sorenskriver i Vestre Råbyggelaget, hvorfra han 9. februar 1829 blev forflyttet til Jæderen og Dalernes sorenskriveri mot å svare sorenskriver Nansens enke den embedet pålagte pensjon 140 spd. og ta bolig i Egersund og overta politiforretningene dersteds. Amtmann i Stavanger amt 1833. D. 5. mai 1853 i Stavanger. Stortingsrepresentant for Stavanger amt 1833. Hadde tidligere, i 1824 og 1826, vært medlem av 2 kommisjoner henholdsvis ang. trelastdriften i det arendalske vassdrag og ang. Finnmarkens opkomst.

Gift 1812 med Anne Margrethe Gabrielle Lund, f. 16. august 1784 i Farsund, d. 13. juni 1864 i Stavanger, dtr. av kjøpmann Gabriel Gabrielsen L. og Signe Margrethe Eilerts-dtr. Lund.

Aas, Johannes Henriksen, f. på Røros 17. april 1770, d. på Tromsø 5. februar 1822, sønn av bergverksarbeider Henrik Johnsen Aasen og Malene Didriksdtr. Galaasen, sorenskriverkontorist, e. j. 1794, derefter sorenskriverfullm. i Nordland. Den 26. november 1802 blev han sorenskriver i Tromsø og Senjen med bopel på sin eiendomsgård Storstennes ved Tromsø, den senere sorenskrivergård. 1ste representant for Finnmarkens amt på Stortinget 1815—16. Kanselliråd.

Han var 2 ganger gift: 1) med Karen Cathrine Berg, døpt 7. desember 1763, d. 25. februar 1814, dtr. av handelsmann i Trondhjem Christoffer Tharaldsen B. og hustru, 2) med Kristine Colban, dtr. av sogneprest Erik Andreas C. og Karen Angell. Hun var født i Bø i Vesterålen 1. mars 1791, d. 16. april 1863.

Aas, Lars Olaus, f. 20. november 1863 i Trondheim av foreldre kjøpmann Knud Andreas Rist Aas og Anne Birgitte Vanvig, student 1882, c. j. 1887 med laud. Var i 5 år sorenskriverfullm. og konst. sorenskriver og fra 1894 til 27. februar 1912 — da han blev sorenskriver i Salten — sakfører i Gvarv i Telemarken. Fortsatte sin embedsvirksomhet i Salten til han i 1933 falt for aldersgrensen. D. 16. desember 1935.

Gift 15. november 1894 med Thea Magdalena Hegstad, f. 27. desember 1867 i Bjugn av foreldre kjøpmann Lorentz H. og Ellen Hustad.

Aas, Ole Hegge Knoff, f. 20. juli 1870 i Kristiansund, sønn av byfoged Lauritz A. og Mathilde Susanne Kathrine Knoff, student 1888, c. j. med haud 1893. Sorenskriverfullm. 1893—97, amtsfullm. 1897—1901, politiassistent først i Lillestrøm, senere i Kongsvinger 1900. Sistnevnte sted blev politimester-, magistrats- og delvis rådstuskriverforretningene pålagt ham. Hans stilling overgikk senere til politifullmek-

tigembede. Utnevnt 20. desember 1918 til sorenskriver i Vesterålen og 30. juni 1928 til sorenskriver i Gauldal. Avskjed 1940.

Gift på Ørlandet 6. november 1897 med Anne Caroline Paaske, f. 17. november 1859, dtr. av sorenskriver Peter Carlsen P. og Kathrine Bygballe Gaarder Parelius.

Aaset, August Olaf, f. i Åmot 10. november 1862 av foreldre gårdbruker Tollef A. og Berthe Olsdtr. Sætersmoen, student 1883 og c. j. 1887 med laud. Var sakfører-, sorenskriver- og byfogedfullm. til han i 1891 nedsatte sig som sakfører på Voss, hvor han praktiserte en kort tid. I 1893 blev han beskikket til midlertidig politiassistent i Fredrikstad, i 1898 utnevntes han til politimester i Sogn, 7. juli 1911 til sorenskriver i Fosen, i 1918 til byfoged i Halden og 28. oktober 1921 til sorenskriver i Idd og Marker. Avskjed etter nådd aldersgrense 1. januar 1933.

Gift i Fredrikstad 23. juni 1899 med Margrethe Johanne Nilssen, f. samme steds 23. oktober 1872, dtr. av klokker Johan Henrik N. og Andrea Marie Jacobine Petersen.

Abel, Fredrik Christian Thrane, f. 23. desember 1798 i Tveit, d. 28. april 1881 i Farsund, sønn av sogneprest Paul Severin A. og Karen Sibylle Barth, kom som nykonfirmert på sorenskriver Böckmans kontor i Farsund, tok præliminæreksamen 1819 og norsk-juridisk eksamen 1821. Derefter fullm. hos sin gamle prinsipal og utnevntes 1825 til underrettsprokurator i Lister og Mandals amt med bopel i Farsund. Her kom han inn i bystyret og blev byens første ordfører. 2. juni 1846 blev han utnevnt til byfoged, politimester, postmester, måler og vraker i Kragerø. Da han 16. mai 1854 utnevntes til sorenskriver i Lyngdal og forlot Kragerø, forærte byens borgere ham et sølv kaffeservise. «som synlig tegn på den agtelse og hengivenhet, de næret overfor ham og hans hus». I sitt verk om prokuratorerne anfører Finne-Grønn at Abel som sorenskriver «utøvet en ansett dommervirksomhet inntil han som landets eldste juridiske embedsmann avgikk ved døden i 1881, like til den siste tid i full vigør på sine tingreiser».

Gift 7. juli 1828 i Sogndal i Dalene med Margrethe Christine Schjelderup, f. 4. april 1804 sammesteds, d. 27. mars 1895 i Farsund, dtr. av overtollbetjent Hans Holtermann S. og Gertine Jürgens.

Abildgaard, Martinus Andreas, f. i Arendal 24. november 1812, d. i Kristiania 27. oktober 1884, sønn av skolelærer Jacob Andreas Emil A. og Maren Dedekam, student 1829 og c. j. 1833 med laud. Kopist 1834 og byråchef 1842 i Finansdepartementet. I 1847 blev han byfoged i Kristiansand og 26. mai 1855 sorenskriver i Moss. Avskjed 16. februar 1881.

Gift i Kristiania 30. oktober 1840 med Karen (Kaja) Marie Didriksen, f. der 19. april 1810, d. sammesteds 30. april 1884, dtr. av styrmann Christopher Hansen og Marie Borgesdtr. Skjønt Moss var et mindre sorenskriveri, blev A. en rik mann, hvortil vel også bidrog at ektefellene var barnløse, idet deres eneste barn døde som ganske lite. Sorenskriveren kunde derfor leve som en herremann og tillate sig den fornøielse å besøke Italia og ved testament av 17. november 1877 å oprette et legat, bærende ektefellenes navn, med et grunnfond, stort kr. 105 144,61. Legatets beholdning utgjorde pr. 31. desember 1941 kr. 462 990,17. Av rentene skal 400 kr. forlods anvendes til 2 stipendier for verdige studerende fra Arendal, mens resten skal utdeles i porsjoner à 200 kr. til i Kristiania boende trengende enker og ugifte døtre etter avdøde embedsmenn. Til takk herfor bærer en gatestump i hovedstaden Abildgaards navn.

Abrahamsen, Lars Kristian, f. 18. oktober 1855 i Hedrum av foreldre tollrorskar Isak Abrahamsen og Inger Marie Larsdtr. Gikk til sjøs i 1872, blev 1ste styrmann 1877 og forlot sjøen næste år på grunn av sykdom. Efter i noen tid å ha gått hjemme og delvis gjort tjeneste i tollvesenet, tok han fatt på studiene og blev student i 1882. Underkastet sig juridisk embedseksamen i 1886 først med haud, senere med laud og nedsatte sig så som sakfører i Larvik og fikk snart en nokså stor praksis og kom inn i bystyret, hvor han under hele sitt ophold i byen hadde sete. I 1897 blev

han valgt til stortingsmann av venstre for Larvik og Sandefjord og gjenvalgtes i 1900. 2. mars 1902 blev han sorenskriver i Hardanger og Voss og kom i 1906 på ny inn i Stortinget, men trådte allerede samme år inn i Gunnar Knudsens regjering som handelsminister og satt der til 1908, da regjeringen ble styrtet. I 1912 blev han valgt til Stortinget fra Midt-Hordland, i 1913 medlem av Gunnar Knudsens 2net ministerium som justisminister, fra 1916 som sosialminister, men tok avskjed på grunn av sykdom i 1919 og utnevntes 18. juli samme år til sorenskriver i Follo. D. i embedet 21. juli 1921. Under sin stortingsvirksomhet knyttet A. sitt navn til flere viktige lover, således til lov om manntall og stortingsvalg og lov om kontroll med skibes sjødyktighet. Fra sitt siste embede fikk han tjenestfrihet for å sitte som formann i forsvarskommisjonen. Mest kjent vil han dog være for sitt lange utrettelige arbeide for avholdssaken, som skaffet ham mange venner og ennu flere fiender og motstandere. «I politikken stod der strid om hans navn, men alle som kjente ham så op til ham som den rettlinjede, ideelt anlagte personlighet han var med det store hjertelag, ikke minst for dem på skyggesiden.» Alle som har samarbeidet med Lars Abrahamsen og lært ham å kjenne vil gi disse minneord fra 1882 års studentenes 50 års bok sin tilslutning.

Han blev gift den 6. juni 1891 i Kristiania med Augusta Deodata Falkenberg, f. 18. desember 1861 i Valle, dtr. av sogneprest Magnus F. og Bolette Margrethe Søeberg.

Albrechtson, Elsedor Anton, f. 18. november 1830 i Fredriksvern av foreldre marinekaptein Carl Henrik A. og Nicoline Elisabeth Stabel, blev student 1849 og c. j. med laud 1854. Efter en tids ansettelse i Indredepartementet og 1½ års konstitusjon som byfoged i Fredrikstad, nedsatte han sig som sakfører i Kristiansund. Autorisertes som advokat 1864. Den 31. januar 1881 blev han utnevnt til sorenskriver i Nordre Gudbrandsdalen, hvor han d. allerede 18. august 1882. Ifølge arkivar Finne-Grønn III s. 11 var han ansett som en dyktig jurist.

Alme, Johan Peter Andreas, f. 28. april 1837 i Drammen av foreldre lensmann Lars Johnsen A. og Andrea Christine Knudsen, student 1856, c. j. med laud 1864, sorenskriverfullm., 1865 sakfører i Lier og sakførerfullm., 1866 referent ved overretten, 1875 sakfører i Drammen og formannskapssekretær. Blev 5. november 1881 utnevnt til sorenskriver i Nordre Helgeland og 18. april 1891 til sorenskriver i Jæren, hvor han d. 2. mai 1896.

Gift 20. september 1871 med Anne Johanne Vaagaard, f. i Borgund 27. oktober 1846, d. 18. mars 1936, dtr. av proprietær Elling Helgesen V. og Maren Johanne Holmboe.

Alsing, Johan Ludvig, f. i Kragerø 9. juni 1812, sønn av seilmakermester Paul A. og Susanne Cathrine Schweigaard, student 1831, c. j. 1837 med laud. 1837—39 sorenskriverkontorist på Eiker, 1840—43 prokuratorfullm. I 1844 overrettsprokurator i Trondhjem, i 1853 konstituert sorenskriver i Strinda og Selbu, 22. september 1856 utnevnt til sorenskriver i Gauldal, 5. november 1862 forflyttet til Eidsvoll og 14. juni 1873 til Eiker, Modum og Sigdal. Avskjed fra 1. mars 1882 med pensjon. Alsing var kjent som en fremragende dommer. Da han etter sin avskjed bosatte sig i Kristiania, blev han beskikket som ekstraordinær assessor i Høiesterett. Tidligere henvendelser om inntreden i denne rett hadde han avslått. A. d. i Kristiania 7. juni 1902.

Gift i Sogndal 2. august 1845 med Bolette Sophie Knagenhjelm, f. sammested 17. februar 1820, d. 12. november 1909, dtr. av løytnant Nils Joachim K. og Anna Sophie Dorothea Wiese. Alsing og hustru oprettet et legat på 44 000 kr. til fordel for trengende enker og ugifte døtre etter borgere, embeds- og bestillingsmenn i Kragerø.

Amundsen, Olaf, f. 13. mai 1876 i Tromsø, sønn av adjunkt, senere sogneprest Olaf Kristian A. og Kirsten Sofie Paasche, blev student 1893 og c. j. med laud 1898. Var sorenskriver- og byfogedfullm. og praktiserte siden som sakfører og advokat i Bodø til han blev sorenskriver i Fosen, hvortil utnevnt 24. juni 1918. Som så mange andre unge jurister benyttet han politikken til å skape sig et navn, tok bolig utenfor Bodø,

i Bodin, og valgtes først av høire og det frisindede, senere av det rene venstre til å representer Søndre Salten på Stortinget 1910—18. Fra Stortingsbygningen til Regeringsbygningen var veien for ham som for mange andre ikke lang, og den 22. juni 1921 satt han som statsråd og chef for Justisdepartementet, hvorefter han i 1922 endte som sig hør og bør som fylkesmann i Nordland. Energisk, arbeidssom og dyktig som han var gjorde han god fyldest for sig i denne stilling. D. 12. desember 1939 i Bodin.

Gift 30. november 1900 i Skjærstad med Kaspara Angell, f. 4. august 1873 i Vågan, dtr. av kystlos Hans Christian A. og Robertine Sørensen.

Andersen, Jacob Rolsdorph, f. 18. desember 1828 i Eidskogen, d. 15. februar 1901 i Oslo, sønn av gårdbruker Andreas Magnus A. og Marthe Rolsdorph, blev student 1848 og c. j. 1852 med laud. Derefter foged- og sorenskriverfullm. til han i 1856 nedsatte sig som sakfører i Grue i Solør. 9. mai 1874 blev han assessor i Kristiania byrett, 20. november 1880 sorenskriver i Vinger og Odalen og 1889 assessor i Høiesterett. Avskjed 1901. I Grue var han medlem av formannskapet, siden 1860 kommisjonær for Hypothekbanken og fra 1862 kasserer for Grue Sparebank.

Gift 6. mai 1859 på Hamar med Ellida Johanne Dorthea Bay, f. i Elverum 5. april 1841, d. 27. desember 1885 i Vinger, dtr. av foged Carsten Johannes B. og Fredrikke Andrea Bassøe.

Andersen, Oskar, f. i Kristiania 12. mars 1873, sønn av tollinspektør Andreas Martin A. og Christine Johanne Gram, student 1891, c. j. med laud 1896. Derefter sorenskriverfullm. i 2 år. I 1899 ansatt i Justisdepartementet og i oktober 1912 konstituert som og 6. november 1914 utnevnt til assessor i Kristiania byrett. Utnevntes 5. januar 1923 til sorenskriver i Valdres. Tok avskjed fra 1. oktober 1938 etter å være blitt medlem av styret i Det norske Garantiselskap A/S, Oslo. Han har utgitt formynderlovgivningen med kommentar, lovene om forliksvesenet med oversikt og sammen med justitiarius Beichmann gitt utkast til den nye vergemålslov.

Deltok som varamann i Høifjellskommisjonen delvis i dens befaringer og domsarbeide i årene 1927—34.

Gift 2. august 1919 med Ida Sophie Martine Færden, f. 7. mai 1891 i Oslo, dtr. av byrettsdommer Anders Færden og Christiane Munk.

Andersen, Ove, f. 5. mai 1878 i Arendal, d. i Oslo 21. juni 1928, sønn av nedennevnte sorenskriver i Nedenes Ove Severin A. og Hildeborg Elisabeth Conradi, blev student 1896 og c. j. med laud 1901. Efter å ha vært sorenskriver- og advokatfullm. nedsatte han sig i 1903 som sakfører i fødebyen, og der hadde han sitt virke resten av sitt liv, fra 1910—26 som advokat og fra 12. november 1926 til sin død som sorenskriver i Nedenes. Medlem av bystyret siden 1911, ordfører 1920—24, og innehadde tillitshverv i flere aksjeselskaper, bl. a. som visesordfører i Agdesidens Banks representantskap, formann i direksjonen i Agders Forretningsbank og i Agdesiden Banks avviklingsstyre, medlem av sparebankens forstanderskap. Stortingsmann 1925—27 og gjenvalet for perioden 1928—30.

Gift 6. mars 1912 med Margarethe Klöcker, f. i Arendal 28. juli 1890, dtr. av skibsreder Johan Nicolai K. og Marie Ugland. Som enke gjengift.

Andersen, Ove Severin, f. i Arendal 17. oktober 1841 av foreldre skibsreder Tallag A. og Anne Christine Hansen, student 1861 og juridisk kandidat 1867 med laud. Blev autorisert som sakfører 1872 og praktiserte i Arendal til han i 1893 blev byfoged i Larvik. Befordret til Nedenes sorenskriverembede 7. juli 1900. Tok avskjed 1. oktober 1912 og d. 14. mai 1923.

Gift: 1) 8. september 1877 i Arendal med Emilie Hildeborg Elisabeth Christine Conradi, f. på Kongsberg 3. november 1855, d. i Arendal 8. juni 1878, dtr. av infanterikaptein, senere tollkasserer Peter Christen C. og Elisabeth Johanne Bernhoft. 2) 28. oktober 1884 i Melhus med Emilie Barbara Conradi, f. i Ringebu 10. juli 1854, d. 15. mars 1926, en søster av nr. 1.

Andersen, Tallag, f. i Kjøbenhavn 13. oktober 1876, sønn av assuransedirektør Ole Hansen A. og Jacobine Ugland, student 1894, c. j. 1899 med laud. Sorenskriverfullm. og konst. sorenskriver 1899—1901, 1902—12 overrettssakfører i Arendal. I denne tid konstituert som politimester, statsadvokat, byfoged og magistrat i Arendal. Utnevntes i november 1911 til politifullm. i Bergen, men tiltrådte embedet først det påfølgende år. I juli 1915 blev han opdagelseschef i Bergen og 18. november 1921 sorenskriver i Nordhordland. Hans stilling som opdagelseschef i Bergen under krigsårene var, sier han, såvisst ingen sinecure. Bergen var da et centrum i gjennemgangstrafikken mellom det østlige og vestlige utland med en voldsom strøm av reisende — fra fyrster til tiggere, folk som hadde krav på beskyttelse og folk som det gjaldt å beskytte både oss selv og andre mot. Spioneri blev drevet i de forskjelligste avskygninger og under de utroligste masker og skalkeskjul. Der har vært stillet store krav og foreligget mange vanskelige saker. Det har vært et stort arbeide, men det har også hatt sin store interesse.

Gift i Porsgrunn 5. september 1903 med Mathilde Christine Munch Myhre, f. sammesteds 18. september 1877, d. 7. mars 1933, dtr. av skibsreder Axel Johan Myhre og Ida Louise Petronelle Petersen.

I 1920 opholdt han sig i månedene januar til mai i Flensborg som medlem av den internasjonale kommisjon som skulle overvåke folkeavstemningen i Slesvig, et interessant, men byrdefullt hvert, sier han. Han har fungert som dømmende kommissær ved avviklingen av forskjellige banker og har vært formann i forskjellige voldgiftsretter.

Anker, Bernt Olaus, f. på Frogner ved Kristiania 25. november 1809, sønn av grosserer i Kristiania Morten A. og Anette Karine Thorsen, blev student 1827 og c. j. med haud 1831. Efter i mange år å ha vært sorenskriverfullm. og konst. sorenskriver blev han 6. mai 1840 utnevnt til justissekretær ved overretten i Bergen, 26. mai 1847 til sorenskriver i Guldal og 21. juni 1856 til sorenskriver i Inderøen.

Tok avskjed 20. november 1869 fra 1. juni 1870 å regne.
D. 29. desember 1881.

Gift 27. desember 1837 med Dorthea Ulrikke Arveschoug, f. på Solum i Skoger 18. desember 1811, d. 30. mars 1905, dtr. av kjøpmann, senere landmann Ulrich Fredrik A. og Barbara Kjerkegaard. I Christianiaposten nr. 1460 for 1852 hadde Anker et inserat om fast lønn for underdommerne.

Arctander, Peter Andreas Steenbuch, f. 6. april 1872 i Kristiania, sønn av overlærer Nils Peter Martin A. og Julie Elisabeth Petronelle Knutzen, student 1889, c. j. 1895 med laud. Samme år magistratsfullm. og magistratssekretær i Bergen, 1901 amtsfullm. i Molde, 1902 konst. amtmann i Romsdal, 1903 sakfører på Molde, 1904 i Ålesund, kommunens sekretær og sakfører til 1910, da han blev politimester sammested. Byfoged der 1918. Utnevnt til sorenskriver i Lyngdal 29. april 1921. D. 11. november 1929.

Gift 21. mars 1905 med Lydia Jeanette Dahll, f. 2. februar 1882 i Trondhjem, dtr. av ingeniør Hans Dahll, Molde, og Margrethe Dahll.

Arentz, Peter Nissen, f. 10. februar 1866 i Nedre Stjørdal av foreldre sogneprest Peter Schjelderup Nissen A. og hustru Petrine Marie Klykken, f. Hansen, student 1884 og c. j. med laud 1889. Var så advokat-, statsadvokat- og sorenskriverfullm. samt konst. sorenskriver til han våren 1892 blev ekstraskriver i Justisdepartementet. Byråchef samme steds 1899. Utnevnt til sorenskriver i Ytre Sogn 17. september 1912 og til sorenskriver i Lier, Røyken og Hurum 25. februar 1921. Avskjed 1936, d. i Oslo 2. november 1938.

Gift 4. juli 1906 i Drammen med Magdalena Kathrine Bang, f. 4. september 1873, dtr. av o.r.sakfører Thomas Bang og Wilhelmine Margrethe Boeck.

A. var formann i utvandringskomiteen, i likvidasjonskomiteen for Drammens privatbank, medlem av forstanderskapet for Drammen Sparebank og av Dommerforeningens styre.

Arndtsen, Ole, f. i Kristiania 24. mai 1786, sønn av kjøpmann Peder A. og Margrethe Alfsen, blev tidlig foreldreløs

og slog sig igjennem som skriverdreng og fullm. hos forskjellige sorenskrivere. I 1809 drog han til Kjøbenhavn for å skaffe sig den fornødne teoretisk-juridiske utdannelse og kvalifisere sig for embedsbanen. Efter i 1810 å ha bestått dansk-juridisk eksamen var han sorenskriverfullm. og blev så først prøveprokurator, derefter overrettsprokurator i riket og praktiserte i Kristiania til han 2. juni 1823 blev foged i Helgeland. Den 4. oktober 1830 blev han sorenskriver samme steds med forpliktelse til å pensjonere formannen og befordredes 23. april 1842 til sorenskriver i Bamble. D. der 26. februar 1846.

Gift 16. februar 1813 i Kristiania med Wilhelmine Cathrine Castberg, f. 16. februar 1788 i Bergen, d. 28. juni 1853 i Stathelle, dtr. av dragonløitnant, magasinsforvalter Tycho Diderik C. og Helene Margrethe Calmeyer.

Ved høieste res. av 21. februar 1846 besluttedes A. suspendert og tiltalt for mislig forhold overfor Helgeland overformynderi som han hadde bedratt for 4 211 spd., $3\frac{1}{2}$ skill., men han forkortet sitt liv før rettferdigheten fikk anledning til å sveine sitt sverd over synderen, og overformynderiet fikk sitt tilgodehavende av statskassen. I Bamble forgrep den samme mann sig på arvemidler til beløp over 1 016 spd. Også dette ansvar ble dekket av statskassen i henhold til kgl. res. av 28. mai 1850.

Arntzen, Arne, f. 19. juni 1782 i Grue, sønn av lensmann, krigsråd Ole A. på Grinder og Martha Gjerdrum, student 1801, c. j. med laud 1807. Blev regimentskvartermester og auditør ved Oplandske dragonregiment 1808, tok avskjed 1812 med titel av krigsråd, blev overrettsprokurator for hele landet 1813 og magistratspresident i Kristiania 1815, fra 3. januar 1818 tillike auksjonsforvalter. Samtidig i en årekke konst. høiesterettsassessor. Den 1. november 1824 blev han utnevnt til sorenskriver i Solør og Odalen. Da han forlot Kristiania for å tiltre sitt nye embede blev han ledsaget av byens første menn til gården Sinsen, hvor der var anrettet en frokost for ham med taler og musikk. Som sorenskriver fikk han Finansdepartementet på nakken på grunn av sitt

forhold som auksjonsforvalter. Departementet uttalte i den anledning at det efter de i saken optatte forhør ikke fant grunn til videre forføining, men forventet at sorenskriveren «vilde la sig det være maktpåliggende å forebygge noen mislighet ved auksjonsforvaltningen». Arntzen vilde imidlertid ikke finne sig i noen skrape fra Finansdepartementet, men begjærte enten å bli satt under tiltale eller bli tilstillet en uforbeholden erkjennelse av sin brødefrihet. Ved kgl. res. av 14. juli 1843 erholdt han også den begjærte opreisning. Han representerte Hedemarkens amt på Stortingene 1814, 27 og 28 og d. i Grue 21. oktober 1846.

Gift i Ringebu 11. juli 1807 med Karen Magdalene Ancher, f. 6. september 1786 på Fredrikshald, d. 16. mai 1871 i Kristiania, dtr. av prost Bernt A. og Johanne Marie Leigh.

Aschehoug, Herman Weyer Lund, f. 28. november 1864 i Kristiania av foreldre daværende ekspedisjonssekretær Wilken Hornemann Heiberg A. og Marie Caroline Lund, student 1882, c. j. 1888 med laud. Efter embedseksamen sorenskriverfullm. i 2 og advokatfullm. i 1½ år, i 1893 ansatt i Justisdepartementet og i 1902 konst. sorenskriver i Sør-Gudbrandsdal. Da konstitusjonen ophørte vendte han tilbake til departementet, hvor han blev byråchef. I 1913 blev han konst. og 12. mai 1916 utnevnt til sorenskriver i Hardanger og Voss og i denne stilling d. han den 2. september 1919. A. var en høit ansett dommer.

Gift 14. oktober 1893 med Anna Lund, dtr. av sorenskriver Hans Peter L. og Margrethe Bolette Friis, f. i Namsos 12. september 1861.

Aschehoug, Nils Stockfleth Darre, f. 10. september 1828 på Idd prestegård, d. 4. desember 1911 i Kristiania, sønn av sogneprest Halvor Thorkildsen Aschehoug og Anne Christine Darre, student 1845, c. j. 1850 med laud, 1851 kopist, 1861 byråchef og 1870 ekspedisjonssekretær i Finansdepartementet. Utnevntes 14. september 1872 til byfoged i Larvik og 31. juli 1884 til sorenskriver i Mellem Jarlsberg. Avskjed fra 31. desember 1904. Fra 1863—70 sekretær i Selskabet for Norges Vel.

Gift 17. juli 1862 i Flekkefjord med Helene Mathilde Larsen, f. 11. juli 1829, d. 6. februar 1890, dtr. av løitnant og skolelærer Edvard Gram L. og Anne Tjørsvaag.

Astrup, Nicolai, f. i Herefoss 27. juli 1817, sønn av foged Niels A. og Ingeborg Ross Møller, blev student 1835 og c. j. 1840 med haud for den teoretiske og laud for den praktiske prøve. Var derefter sorenskriverfullm. og konst. sorenskriver i Solør i 7 år. Formann i Romsdals amts matrikuleringskommisjon. Utnevntes 25. juli 1860 til sorenskriver i Salten og befordredes derfra 1. april 1871 til sorenskriver i Valdres. D. i embedet 26. mai 1881.

Gift med Anne Johanne Døderlein, f. 8. november 1818, d. 16. april 1878, dtr. av overlærer Christian D. og Anne Johanne Ottesen.

Aubert, Michael Conrad Sophus Emil, f. 2. juli 1811 i Kristiania av foreldre generalmajor Benoni A. og Jacobine Henriette Thaulow, student 1828 og c. j. med laud 1835. 1830—36 arbeidet han i Finansdepartementet, hvorefter han i ca. 4 år var sorenskriverfullm. hos sorenskriver Baade i Indre Sogn, med hvis datter han blev gift allerede som fullmektig. 29. juli 1841 utnevntes han til overrettsprokurator i Bergens stift og praktiserte der i 6 år. 1846—47 foretok han på offentlig bekostning reiser i utlandet for å anstille undersøkelser angående juryinstitusjonen, som da hadde begynt å interessere statsmyndighetene. Resultatene herav foreligger i en av ham avgitt innberetning, trykt 1849, og i artikler i Bergenske Blade for s. å. Den 8. desember 1847 blev han sorenskriver i Lofoten og Vesteraalen, 18. september 1852 amtmann i Nordre Bergenhus, 10. november 1860 borgermester i Trondhjem og 25. juni 1866 sorenskriver i Nordre Jarlsberg. D. i embedet 8. november 1872 på Heimdal i Sande. Under sitt ophold i Nordland representerte han dette amt på Stortinget 1851.

Aubert var gift 3 ganger: 1) 19. juli 1839 i Solvorn med Inger Christine Baade, f. 4. februar 1813 i Skjold, d. 24. oktober 1845 i Bergen, dtr. av sorenskriver Andreas B. og Johanne Margrethe Magnus. 2) 19. august 1847 i Bergen

med Gjertrud Sophie Løberg, f. 10. april 1821 på Kongsgberg, d. 16. februar 1850 på Raavold i Vesteraalen, dtr. av forvalter Andreas L. og Anna Berg. 3) 12. november 1852 i Bergen med Caroline Johanne Marie Løberg, f. 11. november 1812 i Bergen, d. 3. juni 1865 i Trondhjem, en søster av nr. 2.

Baade, Andreas, f. 1775 — døpt 26. desember — i Stavanger av foreldre bødtker Knud Baade og Inger Andersdtr., tok dansk juridisk eksamen 1806 og på ny 1807, blev prøveprokurator 1808 og overrettsprokurator 1810 i Bergens stift og bosatte sig i Skjold. Utrievt 23. februar 1831 til sorenskriver i Indre Sogn, tok avskjed 26. september 1846 og d. 31. mai 1852 i Solvorn.

Gift 15. juli 1805 med Johanne Margrethe Magnus, f. 27. november 1788 i Kjøbenhavn, d. 28. mars 1851 i Solvorn, dtr. av sogneprest Morten Henrik M. og Anna Dorothea Heiberg. Deres datter Inger Christine gift med sorenskriver M. C. S. E. Aubert.

Backe, Thorvald, f. 24. februar 1878 i Botne i Jarlsberg av foreldre gårdbruker og verkseier Per B. og Maren Margrethe Rustan, student 1896, c. j. med laud 1901. Var først et år sakførerfullm. og derefter 3½ år byfogedfullm., 2 år sekretær i Finansdepartementet og 1½ år konst. foged. Ved fogedembedets nedleggelse 1910 politifullm. i Nordre Jarlsberg og politimester i Holmestrand. I 1916 konst. og 2. april 1917 fast utnevnt byfoged i Haugesund. Ombyttet dette embede med Toten sorenskriveri 15. januar 1926.

Gift 16. november 1907 med Anna Catharina Holst, f. 29. november 1883 på Moss, dtr. av grosserer, c. j. Sven Peder H. og Marie Hvistendahl.

Balle, Emanuel Jens Junge, f. 28. mai 1758 i Kristiansand, hvor hans far da var tollskriver, student 1775, c. j. 1778 med laud. Først auditør i Horsens og Kjøbenhavn, 1788 borgermester i Ribe og justisråd, 18. mai 1804 sorenskriver i Strinden og Selbo. D. 21. mai 1821.

Gift 21. mai 1821 med Margrethe Cathrine Weyde, f. i Kjøbenhavn 1759, d. 26. desember 1841.

Bang, Skjalm Olaf, f. i Drammen 9. juni 1845, sønn av grosserer og stadskaptein, senere skibsmegler dersteds Thomas B. og Magdalene Cathrine Neumann, student 1863 og c. j. 1870 med laud. Sakfører i fødebyen, inntil han den 27. mars 1895 blev utnevnt til sorenskriver i Øvre Telemarken vestfjellene. Meddelt avskjed 1. mai 1906. D. i Kvæfjord 6. august 1910. Begravet i Drammen.

Gift 7. september 1874 i Drammen med Elisabeth Helene Collett, f. i Drammen 2. januar 1852, d. sammested 15. september 1930, dtr. av kjøpmann Christian C. og Elisabeth Helene Holter.

Barth, Daniel Nicolai, f. i Kragerø 29. august 1810 av foreldre skibsfører Abraham Böckman Barth og Anne Marie Møller, fikk sin utdannelse på forskjellige embedskontorer, blev «præl» 1831 og e. j. 1834. 4 år senere tok han eksamen artium og 1841 juridisk embedseksamen med laud. Utnevnt 1843 til overrettsprokurator i Akershus stift, praktiserte først på Kongsberg, senere i Kristiania og blev ansett «som en dygtig, expeditt jurist». Utnevnt til sorenskriver i Torridal 29. oktober 1859 og «røktet sitt embede på en anerkjent fortjenstlig måte til sin død 14. mai 1880».

Gift: 1) på Kongsberg 18. mai 1845 med Marie Cathrine Koefoed, f. samme steds 5. august 1815, d. 3. september 1853, dtr. av sorenskriver Hans Wølner K. og Jarngerd Julie Sivertsson. 2) i Kristiania 31. august 1860 med Susanne Christiane Garben, f. i Drammen 29. februar 1836, d. 18. mai 1924, dtr. av kaptein Christian Wilhelm G. og Jeanette Cathrine Blom.

Barth, Ulrich Fredrik Jonstrup, f. i Hjelmeland — døpt 28. mai 1778 — sønn av sorenskriver i Ryfylke, kanselliråd Georg Daniel B. og Maren Cathrine Weybye. 6 år gammel mistet han sin far og den unge gutt kom på sorenskriver Balles kontor i Lyngdal, hvor han fikk både praktisk og teoretisk utdannelse. Han tok dansk juridisk eksamen 1805 og blev sorenskriverfullm. først i Hardanger og Voss hos sorenskriver Koren, senere hos sin gamle prinsipal i Lyng-

dal. Efter Balles død i 1808 styrte han dette embede som på grunn av krigen og kapertiden med salg av kaprede ladinger var landets mest innbringende til delingen i 1809. Derefter var han prokurator til han i 1819 blev foged i Lister. 12 år senere, 30. mars 1831, utnevntes han til sorenskriver i Moss, hvilket embede hadde stått ubesatt i lengere tid på grunn av påtenkt omregulering. Da han kom til Moss avkjøpte han sin formann sorenskriver Sommerfeldts enke gården Krosser på Jeløen, omdøpte den til «Bellevue», tilbygget huset så det blev 15 beboelsesrum, bygget store uthus og anla en prektig have. Barth fikk avskjed 28. februar 1855 med 600 spesiedaler i pensjon og d. på Bellevue 24. desember 1867. Han møtte på Stortinget 1824 som representant for Lister og Mandals amt.

Gift 17. august 1809 med Johanne Eline Cathrine Røyem, f. 15. desember 1788 i Hægebostad, d. 6. juli 1874 i Kristiania, dtr. av sogneprest Niels Carstensen R. og Louise Cathrine Balle, datterdatter av sorenskriver Balle. Deres datter Marie Louise Cathrine gift med sorenskriver A. D. Horn. Fra sorenskriver Barth i Ryfylke og hans 21 barn nedstammer en tallrik og kjent slekt.

Beer, Martin, f. 12. april 1827 i Flekkefjord, sønn av konsul Jens Henrik B. på Øie i Kvinnnesdal og Andrea Laurentze Mølbach, student 1845 og c. j. med haud 1854. Derefter sorenskriver- og prokuratorfullm., 1858—79 kopist og kgl. fullmektig i Armédepartementet, herunder i lengere tid konst. sorenskriver i Søndre Søndmøre, Nedre Telemarken og Øvre Telemarkens østfjelske sorenskriveri. I 1879—85 var han kgl. konstituert brigadeauditør i Kristiansand, og i denne tid av og til konst. sorenskriver i Torridal og konst. assessor i overretten. 22. mars 1885 utnevnt til sorenskriver i Mellem Gudbrandsdalen. Avskjed 20. september 1894. D. 10. mars 1900 i Furnes.

Gift i Skudesnes 24. desember 1867 med Johanne Helene Theodora Krog, f. 14. juli 1847 i Skudesnes, d. 28. august 1919, dtr. av konsul og forretningsmann i Egersund Truls Christian K. og Theodora Johanne Schanche Nilsen.

Bendeke, Carl Fredrik, f. 2. desember 1809 i Trondhjem, sønn av senere borgermester sammesteds Christian Frederik B. og Hedevig Anne Marie Bendeke, student 1830, c. j. 1837 med laud. Samme år blev han kopist i Revisjonsdepartementet, hvor han i 1849 blev byråchef, senere samme stilling i Indredepartementet. I 1856 utnevnt til byfoged i Arendal, men overtok ikke dette embede da han 18. oktober samme år utnevntes til sorenskriver i Strinden og Selbu. D. 11. mai 1862.

Gift 15. november 1839 med Franziska Elisabeth Antonie Thome, f. 13. oktober 1813, d. 12. oktober 1881, dtr. av generalmajor Johan Jacob Th. og Mette Elisabeth Rummelhof. (Efter Chr. Thaulow: Personalhistorie for Trondhjem og omegn og Lassens samlinger.)

Bendixen, Christian August, f. i Oddernes 27. juni 1811, d. i Hjartdal 26. oktober 1874, sønn av kjøpmann og stadskaptein i Kristiansand Christian August B. og Karen Sophie Svendsen, student 1830, c. j. med laud 1842. Advokatfullm. 1843, kopist 1846, sakfører i Ålesund 1849. Utnevntes i 1860 til politimester og auksjonsforvalter i Kristiansund efter å ha vært konstituert i embedet siden 1858, sorenskriver i Øvre Telemarken, Østfjellene 1866—74. Utnevnt 10. november 1866 fra 1. januar 1867 å regne.

Gift: 1) 1838 med Anne Elisabeth Heltberg, d. 1839, dtr. av sogneprest Elias H. og Clara Margrethe Oxholm. 2) med Josefine Alberthine Clausen, f. i Kristiania 27. oktober 1824, d. der 18. august 1887, dtr. av marketender sammesteds Lorents Cl. og Birgitte Christensen.

Berbom, Jens Mathias, f. i Kristiania 17. august 1792, sønn av overrettsprokurator Zacharias B. og Mette Marie Jensen, tok dansk-juridisk eksamen 1813 og blev i 1817 ansatt i Justisdepartementet, hvor han blev byråchef 22. november 1825. Utnevntes 9. mai 1831 til sorenskriver i Nordre Gudbrandsdalen og 8. desember 1847 til sorenskriver i Nordre Jarlsberg. D. i embedet 20. mars 1858 på Heimdal i Sande, som han hadde kjøpt i 1850 og som senere ble innkjøpt av det offentlige til sorenskrivergård.

Gift 16. oktober 1826 i Fet med Ingeborg Fredrikke Broch,

f. 27. juni 1794 i Biri, d. 26. februar 1887, dtr. av sogneprest Andreas B. og Gjertrud Marie Irgens. (Efter bygdeboken Sande og Finne-Grønn: Legatslegten Broch.)

Berg, Jens Christian, f. 23. september 1775 i Kjøbenhavn av foreldre Niels Jensen B., en nordmann, da stiftamtskriver i Trondhjem, senere justisråd og Zahlkasserer i Kristiania. Hans mor var Maria Margrethe Flor. Han blev student fra Kristiania latinskole 1792, studerte filologi og blev 1795 amanuensis ved det store kgl. bibliotek i Kjøbenhavn. Underviste tillike i geografi ved Kjøbenhavns katedralskole. På grunn av farens død opgav han i 1798 disse stillinger og vendte tilbake til Kristiania, hvor han håpet å opnå ansettelse som historielærer ved skolen. Skuffet i dette håp reiste han tilbake til Kjøbenhavn for å studere jus. Da han av grev Wedel-Jarlsberg blev tilbuddt et birkesorenskriveri i hans grevskap, tok han dansk-juridisk eksamen 1803 og blev s. å. utnevnt til sorenbirkeskriver i Jarlsbergs grevskaps sørde distrikt. Utnevntes til justitiarius i Kristiania overrett 1814. Avskjed 1844 med tilkjennegivelse av kongens tilfredshet med hans lange nidkjære tjeneste og med sin fulle gasje i pensjon. D. 4. juni 1852. Han var medlem av det overordentlige Storting 1814 som representant for Jarlsberg grevskap, medlem av Stortingets deputasjon til Christian Fredrik 10. oktober 1814 og av redaksjonskomiteen for novembergrunnloven. 1816—17 var han kgl. kommissær i Kjøbenhavn i anledning av opgjøret med Danmark, medlem av den av riksforsamlingen i 1814 nedsatte lovkomite, i egenkap av ekstraordinær assessor i Høiesterett medlem og førstvoterende i riksretten mot general Haxthausen, medlem av overkrigskommisjonen mot den samme og general Staffeldt m. fl., medlem av undersøkelseskommisjonen angående torvslaget 17. mai 1829, medlem av den i 1828 nedsatte kommisjon til utarbeidelse av utkast til en ny kriminallov, en almindelig politilov og lov om rettergangsmåten i justis- og politisaker.¹⁾ Ennvidere var han direktør for

¹⁾ Hans medarbeider i denne kommisjon, statsråd J. H. Vogt, sier i sine optegnelser s. 137: «Justitiarius Berg er bekjent for sin overvettes flid, sitt kjennskap til historiske detaljer og sin sterke hukommelse.»

Laane- og Diskonto-Indretningen i Kristiania og medlem av administrasjonen for Norges Banks avdeling i Kristiania 1835—44 og medlem av Kristiania bystyre 1837—46. Som man vil se av denne summariske opregning av offentlige gjøremål var justitiarius Berg en av det offentlige meget benyttet mann, på hvis evner og dyktighet det blev lagt sterkt beslag. Til tross herfor utfoldet han en fruktbar litterær virksomhet hvorom henvises til J. B. Halvorsens forfatterleksikon. Her skal kun nevnes at han var hovedutgiver av Samlinger til det norske Folks og Sprogs Historie og redaktør av ukebladet Budstikken fra 3dje til 7de årgang. Han hadde stor historisk interesse og betydelig historisk viden, var en av grunnleggerne av den historiske vitenskap og den historiske litteratur i Norge. Han var både jurist og — kanskje i høyere grad — historiker, en ikke sjeldent kombinasjon. Han var en av sin samtid høit skattet mann, en av dem som trakk det tunge lass og var med å bygge opp det nye Norge. Derfor bør han minnes med takk av etter-slekten. Sorenskriver i Vinger og Odalen F. A. Wessel-Berg var hans sønn.

Justitiarius Berg var to ganger gift: 1) 15. juni 1803 med Hedevig Marie Elisabet Wessel, dtr. av major Joachim W. og Susanna Maria Vagel. Hun døde 18. april 1816. 2) 25. november 1817 med Juliane Marie Haxthausen, d. 11. januar 1847, dtr. av general H. og Catharina v. Oldenburg. Ekte-skapet opløst 1825.

Berg, Kristoffer Bertrand Louis, f. i Stavanger 24. januar 1867 av foreldre skibsreder Gabriel B. og Bertha Randulf, student 1885 og c. j. med laud 1889. Var derefter i 1 år sakførerfullm. og 3 år sorenskriverfullm. og så igjen sakførerfullm., inntil han i januar 1896 tok advokatprøven og nedsatte sig som advokat i fødebyen. Her har han innehatt forskjellige kommunale verv. Således har han vært byens ordfører, gjentagne ganger medlem av formannskapet, ordfører i Stavanger Privatbanks representantskap. Ved stortingsvalget i 1906 var han Samlingspartiets kandidat, oppnådde å bli valgt, men blev kassert ved omvalget. En tid

chef for Stavanger Privatbank. Den 16. juli 1920 blev han utnevnt til sorenskriver i Jæren, tok avskjed fra dette embede i 1923 og gjenoptok sin advokatpraksis.

Berger, Jasper, f. i Hammerfest 9. september 1854 av foreldre kjøpmann Johan Fredrik B. og Bernhardine Lund, student 1871, juridisk kandidat 1877 (haud). Efter embedseksemten var han først sorenskriverfullm. hvorefter han som konstituert bestyrte forskjellige juridiske embeder til i 1884, da han nedsatte sig som sakfører først i Hammerfest, senere i Hemnes i Helgeland. 1. april 1900 utnevnt til sorenskriver i Hammerfest. Tok avskjed fra sitt embede 1. januar 1913 og d. i Hammerfest 24. april s. å.

Gift i Hemnes 10. november 1885 med Inger Hansen, f. i Kristiansand 16. juni 1859, d. 10. februar 1934, dtr. av kjøpmann Carl H. og Nancy Nielsen.

Bergh, Christian Anker, f. i Kristiansand 14. november 1845, sønn av overrettsprokurator Edvard Rosing B. og Johanne Cathrine Lange, student 1865, sekondløytnant uten fast lønn 22. juli 1868, c. j. 1870 med haud. Meddelt bevilling som underrettssakfører 1875. Praktiserte som sakfører på Helgeland med bopel Alstadhaug, inntil han 4. november 1891 blev sorenskriver i Nordre Helgeland. D. i embedet 27. mars 1900. B. var i en årrekke formann i styret for Det helgelandske dampskibsselskap og i flere år dommer ved Lofotfisket. En tid ordfører i Alstadhaug.

Gift 9. august 1878 med Eline Marie Motzfeldt, f. 5. desember 1853, d. 9. april 1883, dtr. av sogneprest Børge Andreas M. og Anna Fredrikke Klingenberg Matheson Mosling.

Bergh, Karl Jakob, f. i Homedal 11. desember 1841, sønn av overrettsprokurator Olaf Anton B. og Vilhelmine Marie Christine Hays, student 1861, c. j. 1866 med laud. Var sakfører i Bergen fra 1869 til han blev utnevnt til sorenskriver i Midthordland 21. desember 1893, d. i embedet 7. februar 1906. Han var medlem av Bergens bystyre 1893—1906 og direktør i Bergens Kreditbank 1892—1906.

Gift 1883 med Marie Jensine Kahrs, f. 7. september 1857, d. 18. mars 1937, dtr. av kjøpmann Christopher K. og Birgithe Fine Meidell.

Berner, Morten Fridthjof, f. 4. mars 1837 i Gildeskaal, sønn av sogneprest Steen Eilert B. og Wiwecke Wilhelmine Collin, student 1856, c. j. med haud 1862. Efter å ha vært sorenskriverfullm. blev han i 1868 politiassistent i Drammen, i 1876 politimester i Ålesund, i 1883 politimester i Trondhjem og 22. november 1890 sorenskriver i Romsdal. Avskjed 1910. D. 11. januar 1918. Medlem av bystyrrene i Ålesund, Trondhjem og Molde.

Gift i Hamar 24. oktober 1869 med Josepha Marie Schive, f. i Drammen 2. februar 1850, d. 20. juli 1924 i Göteborg, dtr. av sorenskriver Christian Fredrik Wilhelm Huvald S. og Rosa Hofgaard.

Bernhardt, Peter Lauritz, f. 10. oktober 1872 i Stavanger, sønn av skibsfører Gustav Pedersen og Gunhilda Eriksen, student 1891, c. j. 1895 med laud. Derefter sakfører og formannskapssekretær i Stavanger. Assessor i Stavanger byrett, sorenskriver i Ryfylke 18. juni 1926. Avskjed fra 1. januar 1943.

Gift: 1) I Stavanger 31. oktober 1896 med Marie Gerner, f. samme steds 28. desember 1862, dtr. av skibsreder Jørgen G. og Marie Ovie. Ekteskapet opløst. 2) I Stavanger 1. mars 1910 med Sigrid Christine Ellingsen, f. samme steds 7. januar 1882, dtr. av overrettssakfører Carl Johan E. og Christine Svendsen og enke etter overrettssakfører John Helmich Gabrielsen, Stavanger.

Bertelsen, Ola, f. i Haugesund 10. desember 1864, sønn av murmester Bertel Larsen og Anne Margrethe Sørvaag, student 1883, c. j. 1888 med laud. Straks efter embedseksamen nedsatte han sig som sakfører i sin fødeby. Utnevntes til politimester og magistrat i Haugesund 1911, til skifteforvalter samme steds 1917 og til sorenskriver i Karm-sund 30. september 1921. Avskjed 1934. B. var en tid ordfører i Haugesund, ordfører i representantskapet i Haugesunds Privatbank, formann i styret for Norges Banks

avdeling 1909—32, har dessuten vært medlem av en rekke bestyrelser og i årenes løp innehatt mange andre tillits verv.

Gift i Stavanger 16. november 1891 med Ingeborg Serine Gundersen, f. sammested 25. mars 1863, dtr. av styrmann Gabriel G. og Serine Nilsen.

Bessesen, Peter Eduard, f. 30. april 1846 i Biri, sønn av sogneprest Bernt Tobias B. og Andrea Fredrikke Borup, student 1862, c. j. 1867 med laud. Var i 2 år sorenskriverfullm. og i 2 år sakfører i Kristiansand. Forrettet i denne tid som konst. assessor i overretten og som konst. byfoged under dennes fravær ved Stortinget. Ansattes i 1873 i Indre-departementet hvor han rykket op til byråchef. Utnevntes 24. juli 1884 til sorenskriver i Søndhordland og 1. juli 1899 til justitiarius i Bergens byrett. Han omtales som en «skarp og innsiktsfull jurist, en dommer hvis klokskap og rettsinn var høit vurdert innen hans virkekrets». D. i Bergen 17. juli 1921.

Gift 8. september 1875 med Andrea Marie Olivia (Malla) Irgens, f. 17. september 1849, d. i Bergen 3. februar 1919, dtr. av sogneprest Hans Hartvig I. og Anna Andriane Johanne Baade.

Bing, Just Johan, f. 9. september 1793 i Fredrikstad av foreldre kaptein og stallmester Frederik Christian B. og Johanne Antonette Kuhlmann, officer 1809, avskjed som sådan 1815 som premierlöitnant, assistent i Armédepartementet og e. j. 1822. Var derefter konst. byfoged i Fredrikstad, medlem av en kgl. kommisjon og i 5 år konst. sorenskriver i Tune og Vembe. Utnevnt 1827 til underrettsprokurator i Smålenene og «erhvervet sig som sådan anseelse som en særdeles rettskaffen og dyktig mann». Utnevnt 12. septbr. 1831 til byfoged i Fredrikstad og 11. septbr. 1839 til sorenskriver i Tune. Vedkommende amtmann ledsaget hans ansøkning om dette embede med den erklæring, at han «med utmerket duelighet hadde forestått sine embeder og innlagt sig megen yndest i distriktet». Bing blev 11. januar 1853 befordret til sorenskriver i Rakkestad og d. her natt til 7. januar 1877 «som en fra alle hold høit respektert og avholdt

embedsmann og dyktig dommer». Representant for Fredrikstad på Stortinget 1836, 1836—37, 1839 og for Fredrikstad og Sarpsborg 1845, 1848.

Gift: 1) I Fredrikstad 17. februar 1815 med Wilhelmine Margrethe Bremer, f. sammested 10. februar 1796, d. i Eidsberg 10. januar 1860, dtr. av auditør Frederik Daniel Christopher B. og Hedvig Margrethe Storm. 2) I Eidsberg 21. juni 1865 med Hanna Marianne Holst, f. 1. januar 1838 på Vadssø, d. 18. januar 1927 på Gaustad asyl, dtr. av prost Johan Frederik H. og Susanne Marianne Antonette Arbo.

Bing, Lærс Hess, f. 1761 (1760), døpt 10. september, i Trondhjem av foreldre skibsfører Nicolaus Christian B. og Mette Dorothea Hess, blev som 10 års gutt ved farens død sendt til sorenskriver Rosted på Inderøen og arbeidet på sorenskriverkontoret der til han 1789 drog til Kjøbenhavn for å ta eksamen. I 1790 tok han dansk juridisk eksamen og fikk straks bevilling som prokurator overalt i Trondhjems stift. Han bosatte sig i Trondhjem og praktiserte der i 5 år. I 1795 blev han birkedommer på Læsø i Danmark. Her var han tillike forlikskommissær og fra 1801 bestyrer av de militære kyststasjoner. 30. september 1806 utnevntes han til sorenskriver i Østre Raabyggelaget og vendte tilbake til Norge, hvor han fikk i stand et frivillig skiløperkorps til distriktets forsvar. Forflyttet 1. mai 1810 til Ryfylke og 28. desember 1813 til Søndhordland sorenskriveri. D. der på gården Onarheim i Tysnes 22. april 1819. I 1796 utkom hans store verk: Beskrivelse over kongeriget Norge, øerne Island og Færøene samt Grønland, i 1802 hans beskrivelse av Læsø. I Topografisk-statistiske samlinger har han meddelt topografiske etterretninger angående Østre Raabyggelagets sorenskriveri. Disse fortjenstfulle arbeider vil mere enn hans embedsvirksomhet bevare Bings navn fra glemsel.

Sorenskriver Bing giftet sig i Kjøbenhavn 23. september 1795 (1794) med Mangrethe Cathrine Helene Proft, f. 15. mars 1767 sammested, d. 22. mai 1843 (1842) i Sogndal, dtr. av hofbokhandler Christian Gottlob Proft og Christiane Rothe.

Birch-Reichenwald, Christian, f. på Blakjer skandse 4. januar 1814 av forældre generalmajor Paul Hansen Birch og Anna Catharina Hoffmann Stenersen. Efter farfaren knyttet han Reichenwald til sitt navn. Han blev student med præ ceteris 1830 og c. j. med laud 1834 og blev det følgende år ansatt i Justisdepartementet, hvor han i 1837 blev konstituert som byråchef, utnevntes i 1839 til byråchef i Kirkedepartementet, i 1841 til ekspedisjonssekretær i samme departement, 1847 til amtmann i Smaalenene og i 1855 til amtmann i Akershus amt. I 1858 blev han statsråd og chef for Justisdepartementet, tok avskjed 17. desember 1861. Han var så uten offentlig ansettelse til han 20. november 1869 blev utnevnt til sorenskriver i Aker. Tok avskjed som sådan i 1889 og d. i Kristiania 8. juli 1891. Birch-Reichenwalds navn har en god klang i norsk politikk. Både før og efter sin statsrådstid var han i flere perioder medlem av Stortinget, hvor han 1848 og 1854 representerte Moss og Drøbak og 1862—63—64—65—66 Kristiania, Hønefoss og Kongsvinger. De 2 siste år president i Lagtinget. Men det var særlig de omstendigheter som knyttet sig til hans uttreden av kongens råd som gjorde ham kjent. Han kjempet for Norges sak under unionsstridighetene, blev sviktet av statsrådets flertall og tok konsekvensen. Se for øvrig J. B. Halvorsens *førfatterleksikon*.

Gift 28. juni 1838 med sitt søskenbarn Jacobine Ida Sophie Motzfeldt, f. 9. juni 1812, d. 10. april 1880, dtr. av statsråd Peter M. og Ernesta Birgitte Margrethe Stenersen.

Bjerring, Julian Marius, f. 29. oktober 1784 på Sjælland, sønn av daværende residerende kapellan til Asmindrød, Grønholt og Fredensborg, Klaus Peter B. og hustru Mariane Nielsdatter, tok eksamen artium i 1802 og blev c. j. 1812 med haud. Deltok som dansk løitnant i krigen i 1808, blev ansatt som officer ved det Nordenfjelske regiment 1813, gikk av ved arméreduksjonen 1818, deltok i krigen mot Sverige i 1814. Utnevnt til auditør i 1ste Akershusiske brigade 1820 og optrådte, mens han var auditør, en tid også som sakfører i Smaalenene. Den 9. mai 1831 blev han utnevnt

til sorenskriver i Ide og Marker og blev meddelt avskjed 8. juni 1859 med årlig pensjon 700 spd., påheftet embedet. D. 28. februar 1873 i Kristiania.¹⁾ Han efterlot sig en stor formue, hvorav ca. ½ million kr. av barna blev anvendt til legater, nemlig: 1) Sorenskriver Bierings døtres legat for trængende og værdige enker og ugifte døtre efter juridiske embedsmenn innen Oslo by samt Akershus, Østfold, Buskerud og Vestfold fylker. 2) Kaptein Peter Bierings legat til fordel for embedsstanden. Disse barns navn fortjenes å minnes av våre embedsmenn, hvorfor de hitsettes: Juliane Marie, Peter, Mariane, Anne Marie Buch, Edvardine, Fredrikke, Christine Helene, Ursulla Ulrikke Hjorth.

Bjerring blev gift i 1817 med Maria Helena Hjorth, f. 30. januar 1791 i Eidsberg, d. 23. august 1861 i Kristiania, dtr. av Peder Hjorth på Lekum og madame Christina Helena.²⁾

Bjerregaard, Mads, f. 1761, døpt 6. september i Nibe, Danmark, av foreldre kjøpmann sammesteds Jochum Broch og Anne Klitgaard Bjerregaard. To av deres sønner, deriblant Mads, tok morens familienavn. Efter i 1786 å ha tatt dansk-juridisk eksamen blev Mads Bjerregaard 1788 regimentskvartermester og auditør ved Oplandske dragonregiment med bopel på Ringsaker.

Her giftet han sig 23. mars 1790 med Alette Ørtlein, f. 1756, døpt i Hof, Solør 5. februar s. å. Utnevnt 14. februar 1800 til sorenskriver i Nordre Gudbrandsdalen, hvor han d. 8. januar 1831. Hustruen d. i Vågå 1. mai 1848.

Sorenskriver B. og hustru minnes nærmest som dikteren Henrik Anker B.s foreldre. I dikterens sangspill Fjeldeventyret finner vi en gjenklang fra sorenskriverkontoret i Vågå, hvor han arbeidet våren 1811.

Bjørn, August Benjamin, f. i Kristiansund 16. januar 1853 av foreldre skibsfører Simon Andreas B. og Anna Christine Sørensen, student 1873, c. j. 1875 (laus). Efter å ha vært soren-

¹⁾ Fikk tillatelse til å bo i Fredrikshald. Embedsgården Slaugen solgt på grunn av uheldig beliggenhet (D. Tid. 1835).

²⁾ Justisdepartementets legatpapirer, G. Gabrielsen: Lekum-familien Hjorth og Enkekassens arkiv.

skriverfullm. et års tid nedsatte han sig i 1879 som sakfører i sin fødeby og praktiserte som sådan til han i 1892 blev utnevnt til statsadvokat for Akershus og Smaalenenes lagsogne. Utnevntes i 1897 til byfoged i Kristiansund, 21. novbr. 1903 til sorenskriver i Eiker, Modum og Sigdal, konst. ekstraordinær assessor i Høiesterett 1910, fast ekstraordinær assessor i samme rett 1911, fast assessor 1914. Avskjed 1923, d. 21. april 1942. Møtte på Stortinget for Kristiansund i 1898—99 og i 1900 som suppleant for representanten Astrup. I 1882 medlem av Kristiansunds bystyre, flerårig medlem av direksjonen for Kristiansunds Privatbank, 1908—10 medlem av Øvre Eiker herredsstyre, formann for forsikringsrådet fra 1911.

Gift 8. desember 1880 med sin kusine Jeanne Kristine Møllerop, f. 24. oktober 1854, d. 30. november 1933, dtr. av hotelleier og proprietær Christian Frederik M. og Clausine Sørensen.

Blackstad, Johan Trumpy, f. i Bergen 16. november 1832 av foreldre, daværende overrettsprokurator Rasmus Martinus Blackstad og Emmiche Christine Trumpy, student 1852, c. j. 1857 med laud. Efter 2 års tjeneste som sorenskriverfullm. kom han i 1860 inn i Justisdepartementet, blev 12. februar 1870 foged og sorenskriver i Varanger, 1874 amtmann i Finmarken, 30. september 1882 sorenskriver i Eiker, lagmann i Eidsivating 1889 og i Oslo 1892, riksadvokat 1901 etter forutgått langvarig konstitusjon. Han var formann i lappekommisjonen 1875 og medlem av civilprocesskommisjonen 1891. D. 8. november 1904. Stortingsmann for Finmarksbyene 1880—82, 83—85.

Gift med Gerhardine Schavland, f. 28. juni 1842, d. 31. mars 1904, dtr. av sogneprest Aage S. og Gerhardine Pauline Bergh.

Blakstad, Rasmus Martinus, f. 1792, døpt 9. april i Søkkelen, d. 4. mai 1845 i Hareid, sønn av gårdbruker Jon Olsen Blakstad og Marthe Larsdtr., tok preliminæreksamen i 1820 og nersk juridisk eksamen 1822 etter flere års arbeide på juridiske embedskontorer og i Justisdepartementet. Ut-

nevnt til underrettsprokurator i Romsdals amt 1823 og til overrettsprokurator i Bergens stift 1826, konst. som assessor i Bergens politirett 1827. Innehadde denne stilling i 6½ år uten å erholde betaling for sitt arbeide og var derhos i 2½ år konst. byfoged i Bergen. 15. juni 1835 blev han sorenskriver i Søndre Søndmøre med bopel på Larsnæs i Røvde med plikt til å pensjonere formannen Stabell med 200 spd.

Gift 4. juni 1830 i Bergen med Emmiche Christine Trumpy, f. 29. april 1809 sammested, d. 26. januar 1861 i Volden, dtr. av skibsfører Caspar T. og Davida Maartmann. Riksadvokat Blackstad var deres sønn.

Blix, Albert Knagenhjelm, f. 4. februar 1835 i Fredriksvern, sønn av auditor, senere tollkasserer John Gill B. og Anna Dobberdine Randulf, student 1854, c. j. med laud 1859, sorenskriverfullm., sakfører på Kongsvinger 1867, assessor i Kristiania byrett 1884, sorenskriver i Vinger og Odalen 18. januar 1890. Han var noen år ordfører på Kongsvinger og formann i sparebankens styre.

Gift 30. mai 1871 i Sørum med Caroline Nicoline Augusta Holmsen, f. 9. mai 1851, d. 12. februar 1884, dtr. av sorenskriver i Eidsvoll Clemet H. og Line Nilson. Blix fikk avskjed 1917 og d. 3. mai 1918.

Blix, Hans Peter, f. i Leipzig 3. mai 1872 av foreldre daværende universitetsstipendiat, senere professor og statsråd Elias B. og Emma Alvilde Marie Hansen, student 1890, c. j. 1898 (laud). Efter eksamen sorenskriverfullm., konst. byfoged, sorenskriver og politimester på Hamar inntil slutten av august 1901, da han blev ansatt som sekretær i Justisdepartementet. Byråchef 1913. Utnevnt til sorenskriver i Hardanger 1. september 1918 og til sorenskriver i Eidsvoll 14. januar 1927. D. 17. desember 1936.

Gift på Hømar 3. mai 1902 med Sigrid Knudsen, f. sammested 14. juli 1876, dtr. av farver Mikkel K. og Alette Pettersen Lae.

Blom, Gustav Peter, f. 4. juli 1785 i Holmsbu av foreldre kammerråd, kandidat og kjøpmann Peter B. og Fredrikke

Juliane Marie Stoud. Bestemt for handelen fikk han sin første utdannelse på et institutt i Slesvig. Han valgte imidlertid en annen vei, tok dansk juridisk eksamen og blev 1808 adjungert daværende birkedommer i Nordre Jarlsberg Müller, blev dennes svigersønn og eftermann 8. august 1810. Ombyttet 1826 denne stilling med Drammens byfogedembede. 1831 amtmann i Buskerud. Avskjed 1857. D. i Drammen 28. oktober 1869. Blom var ikke stort mere enn 28 år gammel da han ble valgt til å representere sitt distrikt i den grunnlovgivende forsamling på Eidsvoll 1814. I Rigsforsamlingens historie sier Wergeland om ham: «Et lyst og viktig hode. Wedel ganske hengiven. Liberal fedrelandsvenn, men i forhandlingene mere tilbakeholden enn hans livlige og muntre temperament syntes å tilsi.» B. representerte Drammen på Stortingene 1830, 33, 36, 36—37, 39, 42 og 48. Han var en av de få Eidsvolls menn som oppelet 50-årsfesten på Eidsvoll 1864. En meget benyttet og dyktig mann, som gjorde sig gjeldende ikke bare i offentlige anliggender, men også som forfatter, som man vil se av Halvorsens forfatterleksikon, hvortil henvises.

Gift: 1) 30. oktober 1805 med Anna Catharina Collett Müller, f. 7. august 1787 på Reggestad ved Holmestrand, d. samme steds 21. juni 1812, dtr. av ovennevnte birkedommer Johan Collett M. og Anna Cathrine Flor. 2) 15. mars 1813 med Valborg Maria Ørn, f. 2. oktober 1783 i Skien, d. 18. mars 1859 på Bragernes, dtr. av kjøpmann i Skien Hans Ø. og Else Dorothea Ramshart.

Blom, Johan Christian, f. i Holmsbu 9. februar 1797, sønn av handelsmann og kammerråd Peter B. og Fredrikke Juliane Marie Stoud, tok norsk juridisk eksamen 1820 og fikk straks ansettelse hos sin mørre kjente bror, Eidsvollsmannen, sorenskriver (sorenbirkeskriver) i Nordre Jarlsberg G. P. Blom som fullm. Under brorens fravær bestyrte han dennes embede. Utnevnt til politifullm. i Drammen i 1829 og til byfoged på Kongsvinger i 1837. Etter 16 års virke i bergstaden blev han 8. juli 1853 sorenskriver i Tune. D. i Fredrikstad 10. november 1874.

Gift: 1) 28. juni 1827 på Strømsø med Laura Christopha Backer, f. i Holmestrand 24. mai 1809, d. på Strømsø 8. november 1835, dtr. av skibsreder og stadskaptein i Holmestrand Jan B. og Anna Gether. 2) 8. august 1838 i Larvik med Thalette Petronelle Holst, f. 2. september 1804 på Tangen, d. 23. januar 1883, dtr. av kjøpmann i Larvik Christen Jacobsen H. og Susanne Lorentze Backer.

Blom, Peter Julius, blev f. i Vaale, Jarlsberg 23. mars 1820, sønn av daværende birkedommer i Nordre Jarlsberg, senere amtmann Gustav Peter B. og Valborg Maria Ørn. Han blev student 1839 og c. j. 1845 med non og 1848 med laud. Efter å ha vært sorenskriverfullm. og konst. sorenskriver utnevntes han i 1854 til politiassistent i Drammen, 12. september 1863 til politimester sammested, 4. juli 1870 til byfoged i Porsgrund, 12. mai 1880 til sorenskriver i Søndre Østerdal, men overtok ikke dette embede og blev sittende som byfoged til 8. januar 1881, da han blev sorenskriver i Nordre Jarlsberg, hvor hans far 71 år tidligere var blitt birkedommer. Avskjed 1897, d. i Østre Aker 9. mai 1902. Blom representerte Porsgrund på Stortinget 1874—76.

Gift i Drammen 21. februar 1856 med Anne Christine Marie Nickelsen, f. 20. juli 1828 i Drammen, d. 4. januar 1917, dtr. av skibsreder i Drammen Hans Lorents N. og Olava Isabella Winther.

Blom, Thorvald, f. 11. februar 1842 i Kongsberg, sønn av byfoged sammested, senere sorenskriver i Tune Johan Christian B. og Thalette Petronelle Holst, student 1860 og c. j. med laud 1865. Ansatt som kopist i Indredepartementet 1869, sakfører i Tønsberg 1871, statsadvokat 1889, sorenskriver i Hadeland og Land 12. desember 1892, ekstraordinær høiesterettsassessor 1895, fast assessor i samme rett 1904. D. 8. november 1911.

Gift 19. juli 1874 i Tønsberg med Karen Marie Hasberg, f. sammested 16. desember 1848, d. 5. november 1924, dtr. av korpslæge Haagen H. og Inger Sophie Caroline Borch.

Boll, Peter Georg, f. 4. oktober 1742 i Kjøbenhavn av foreldre prokurator Boll, som tilhørte en fremstående krets i

Kjøbenhavn, og hustru Ingeborg Marie Vognsen. Boll blev student 1763, c. j. 1771 med laud, høiesterettsadvokat 1772, generalfiskal for Danmark og Norge 1774, justisråd 1777 og sorenskriver i Hallingdal og Ringerike 19. februar 1783. Familietradisjonene vil vite at han søkte dette embede fordi han i Kjøbenhavn hadde levet over evne. Han kjøpte i 1788 gården Veisten i Norderhov for 2 800 rdlr. av major Piros barn; her hadde han sitt kontor, og her døde han den 22. juli 1814.

Han var 2 ganger gift: 1) 4. desember 1772 med Johanne Margrethe Thorop, f. 21. desember 1745, d. 1789, dtr. av kammerråd, «agende postmester» mellom Kjøbenhavn og Hamburg Iver Th. og Anna Dorothea Zelling. 2) 17. november 1790 i Hole med Maren Kristine Wang, f. i Rollag 1. april 1768. Hennes dødsdag kjennes ikke, sier presten i Hole. Dtr. av sogneprest i Hole Martin Wang og Ingeborg Thurine Rogstad.

Bonnevie, Niels Cornelius, f. 3. mars 1756, sønn av læge i Mandal Honoratus B. og Anne Catrine Lyders. Han kom som barin til sin onkel sorenskriver Hans Peter Otterbech i Østre Raabyggelaget. Fra 1773 fullm. først hos en sorenskriver, derefter hos en foged og en lagmann. Tok dansk juridisk eksamen 1781, blev fullm. hos stiftamtmannen i Kristiansand og i 1788 konst. og 1. mars 1793 fast utnevnt sorenskriver i Østre Raabyggelaget. Da han måtte betale sin formann, justisråd Smith, 200 rdl. og embedsinntektene gikk ned som følge av oprettelsen av forlikskommisjonene, søkte og fikk han 19. januar 1798 Numedal og Sandsvær sorenskriveri. D. som sorenskriver her 15. mai 1836.

Gift: 1) med Christine Lorentze Zimmermann, f. 25. november 1767, d. 10. februar 1824, 2) med Olava Sofie Begum, f. 25. september 1785, d. 1. februar 1854. Hun oppebar pensjon av embedet, 100 spd. årlig. (Efter T. O. Gran: Sandsvær saga.)

Borch, Henrik Mathias Krogh, f. 14. april 1859 av foreldre prost Ulrik Andreas Rohde B. og Lulli Mathilde Hetting,

student 1876 og juridisk embedseksamen med laud 1883. Var så i 2 år sorenskriverfullm. i Senjen og praktiserende sakfører i Harstad til sin overtagelse av Tana sorenskriverembede, hvortil utnevnt 4. juni 1898. Befordret til sorenskriver i Fosen 1. juli 1903, til sorenskriver i Tune 1. juli 1911 og til herredsskriver i Aker 1918, fratrådt 1929. D. 16. desember 1930.

Gift 17. august 1887 med Sara Johanne Hegge, f. 22. juni 1865, dtr. av lensmann Martin Fredrik H. og Anna Colban Berg.

Borchsenius, Hans Cappelen, f. i Porsgrunn 17. mai 1872, sønn av skibsreder Johannes Christian Borchsenius og Didrikke Ulrikke Fredrikke Cappelen, student 1891, juridicum 1896 med laud. Byfoged-, advokat- og amtsfullm. til 26. mars 1907, da han blev utnevnt til politifullm. i Kristiania. 17. desember 1914 utnevnt til politimester i Ringerike og 13. mai 1927 til sorenskriver i Ytre Sogn. Avskjed 1942.

Borchsenius, Laurentius, f. 9. mars 1772 i Bromme sogn, Sjælland, på Ødemark gård, som eides av hans foreldre Johannes B. og Karen Lehmann, student 1789, volontør i det danske rentekammer 1792, c. j. det følgende år med laud, 3 år senere kopist i Rentekamret. I 1798 blev han foged i Inderøen, i 1803 foged i Øvre Romerike og 25. mai 1815 sorenskriver samme steds, erholdt titel av kammerråd og tok avskjed 1843. D. 28. september 1844 på Plogstad i Ullensaker. B. valgtes til stortingsmann for Akershus amt 1815—16, 18, 27, 28, 30, 33, 36, 36—37. Avgav ikke møte i 1818 på grunn av sykdom og i 1833, da han frasa sig valget. Var i 1827 visepresident i Stortinget og 1830 valgt til president, men tok ikke mot valget. Heller ikke tok han i 1816 mot valget til statsrevisor. «Han utmerket sig i sin stortingsferd ved frisinn og talenter og inntok på de første Storting en fremskutt stilling innen embedsmanns-opposisjonen.»

Gift 1800 med Fredrikke Christine Rafn, f. 23. november 1776 i Kjøbenhavn, d. 15. februar 1851 på Plogstad i Ullensaker, dtr. av assistentforvalter Peder Christian R. og Cathrine Elisabeth Fabricius. Sorenskriver i Eidsvoll og senere i

Nes R. R. Borchsenius var deres sønn. (N. T. Gløersen:
Slekten Meidell.)

Borchsenius, Rasmus Rafn, f. i Sparbu 18. september 1802, sønn av daværende foged, senere sorenskriver Laurentius B. og Fredrikke Christine Rafn, student 1821 og c. j. med laud 1826. Samme år konst. protokollsekretær i Høiesterett, 1827—28 fullm. i Justisdepartementet, 1834 byråchef i Kirke-departementet, 19. februar 1845 sorenskriver i Eidsvoll, 3. januar 1846 i Nes, 1863—72 Zahlkasserer. D. i Kristiania 17. januar 1885. Han var valgt til stortingsmann for Akershus amt i 1857, men kunde ikke avgå møte på grunn av sykdom, derimot møtte han på det overordentlige Storting 1858.

Gift 20. desember 1828 med Marie Margrethe Aimée Josephine Malthe, f. 6. november 1800, d. 18. oktober (12. oktober) 1875, dtr. av foged senere byskriver Christopher M. og Lovise Alexandrine Aimée Vedastine le Normand de Bretteville.

Bothner, Harald, sønn av handelsmann (hotelleier) Andreas Peter B. og Mette Christine Zetlitz, f. på Fredrikshald 30. november 1850, student 1868, c. j. 1872 med laud. Efter flere års tjenestegjøring som sakfører- og sorenskriverfullm. og konst. sorenskriver praktiserte han som o.r.sakfører fra høsten 1878 først i Sarpsborg og senere i Fredrikshald, hvor han et par år fungerte som bestyrer av den derværende filial av Norges Bank. I 1889 blev han utnevnt til statsadvokat i Lister og Mandal samt Stavangerlagsogn med bopel i Stavanger. Sorenskriver i Stjør- og Verdal 13. februar 1896. Stortingsmann fra Nordre Trondhjems amt i perioden 1903—06 og medlem av Michelsens ministerium 1905—07, da han blev stiftamtmann og amtmann i Trondhjem. D. 24. oktober 1924.

Gift på Fredrikshald 16. september 1877 med Rosa Ambrosia Jacobine Christine Bergh, f. 11. januar 1857 i Nes, Romerike, d. 19. januar 1930, dtr. av handelsmann Thorkild B. og Maren Christine Østbye.

Boysen, Immanuel, f. i Skien 15. juni 1854 av foreldre forvalter Jakob Andreas B. og Betzy Olava Dahl, student 1872, c. j. med haud 1878. Var derefter i 4 år sakførerfullm., sorenskriverfullm., konst. byfoged og konst. sorenskriver og amtsfullm. Autorisertes i 1881 som underretts- og i 1885 som overrettssakfører. Han praktiserte i Brevik til nyttår 1894, da han påny blev sorenskriverfullm. I 1902 konst. sorenskriver og politimester på Røros. Fra 1906 politimester i Uttrøndelagen. Avskjed 1913, d. 13. august 1921.

Gift 25. juli 1895 med Jone Steen, dtr. av politimester Carl Fredrik Irgens S. og Emilie Hartmann. Hustruen d. i 1905.

Brandtzæg, Anton Martinus, f. 3. april 1872 på Abelvær i Nærø av foreldre handelsmann Anton Martinus B. og Julie Kristine Berg, student 1890, c. j. med laud 1894. Derefter i 3 år sorenskriverfullm. og i et år bestyrer av en sakførerforretning i Steinkjær. Fra september 1899 egen sakførerforretning i Namsos. Medlem av bystyret der fra 1. januar 1905 og i noen år byens ordfører, medlem av styret for Namdalens Aktiedampsbibsselskab siden 1900 og mangeårig direktør i Namdals Privatbank. Utnevnt til sorenskriver i Namdal 16. juli 1920, d. 18. januar 1936.

Gift 23. august 1902 med Hanna Johansen, f. i Namsos 3. juni 1882, dtr. av kjøpmann Ludvig J. og Lovise Nannestad.

Bredal, Peter Elieson, f. 27. august 1827 i Moss, d. 28. november 1908 i Ringsaker, sønn av gårdbruker og forretningmann i Moss Wilhelm Engel Bredal og Helene Sofie Johanne Laurentia Rist, blev student 1850 og c. j. 1854 med laud. Efter 3 års virksomhet som fullm. ved Smålenenes amtskontor og hos byfogden i Moss nedsatte han sig som sakfører på Moss og praktiserte der til han 30. august 1884 blev sorenskriver i Nordre Hedemarken. I Moss var Bredal medlem av bystyret, flere ganger medlem av dets formannskap og da ordfører eller viseordfører og innehadde flere andre kommunale tillitsposter. I en lang årrekke var han direktør i Moss sparebank og i Moss Dampsbibsselskab. Bredal var en meget interessert landmann og hestekar og

som sådan i god kontakt med befolkningen i Nord-Hedmark. Da den derværende sorenskrivergård Stenberg var falleferdig og ubeboelig forpaktet og tilflyttet han nabogården, chefsgården Østberg, og bodde der til sin død, men drev i hele sin embedstid de to store eiendommer i forening sammen med hestavl.¹⁾ B. kom til Ringsaker i en politisk brytningstid. Han tilhørte det moderate høire, mens befolkningen alt overveiende var venstre. Til tross herfor vant han sig venner blandt bøndene. Tok avskjed i 1907. En av Bredals tidligere fullmektiger skriver følgende om sin forhenværende prinsipal: «I eftermælet het det sig at B. gjorde sig bemerket som en grei administrator med skarp tenkning og godt judicium. På Østberg førte han med sin elskelige, livfulle, intelligente hustru et gjestfritt hus med minner om alle gode tradisjoner fra livet i gamle dager på våre embedsgårder. B. inntok utvilsomt en særstilling blandt våre sorenskrivere, vel kjent over hele Hedmark. Ved forskjellige anledninger la bygdefolket for dagen sin store hengivenhetsfølelse for «skriveren», særlig ved hans bisettelse i Ringsaker kirke.» En sorenskriver som kjente B. godt kaller ham en «særpreget sorenskriver som vil minnes levende i tradisjonen».

Gift 11. mars 1864 i Drammen med Gjertrud Marie Mathilde Ravn, f. der 25. september 1840, d. i Kristiania 28. januar 1911, dtr. av daværende byråchef, senere foged Tollef Lem R. og Christiane Mathilde Richter.

Bredrup, Jakob Lauritz Smith, f. i Kristiania 28. desember 1880 av foreldre agent Reinholdt Ameln B. og Maren Kristine Smith, student 1899, c. j. 1909 (laud). Etter i flere år å ha vært sorenskriverfullm. blev han i 1913 ansatt i Justisdepartementet. 30. oktober 1919 utnevnt til sorenskriver i Varanger og 30. april 1936 til sorenskriver i Nord-Jarlsberg. Bodde som sorenskriver i Varanger i Vadsø, hvor han var magistrat, inntil dette embede blev ophevet i 1922, medlem av bystyret og ordfører. Utgav i 1902 en oversettelse av 180 citater av *corpus juris civilis*.

¹⁾ Barbra Ring: «Dengang da jeg var pige», s. 161 flg.

Gift 8. oktober 1921 med telegrafistinne Hildur Augusta Norvik, f. 17. mars 1894 i Trondenes, dtr. av havnefoged Peder N. og Lea Hansen.

Breien, Haakon Hasberg, f. 8. juli 1864 på slektsgården Hauger i Jevnaker av foreldre o.r.sakfører og brukseier Michael Andreas Hammer B. og Johanne Christiane Vilhelmine Elisabeth Borch, student 1881, c. j. 1885 (laud), derefter sorenskriverfullm. i ca. 2 år. Fra mai 1888 ansatt i Justisdepartementet, i 1891 konst. sorenskriver, i 1892 protokollsekretær i Høiesterett, 25. febr. 1908 sorenskriver i Indre Sogn, i 1915 assessor i Kristiania overrett, i 1916 rettens justitiarius og i 1921 assessor i Høiesterett. Ved nyttår 1930 tok han avskjed fra sitt embede i Høiesterett og fortsatte arbeidet der alene som ekstraordinær assessor. Fra sitt 26. år har han vært interessert i den kjemiske fabrikk Norden, i hvis direksjon han har hatt sete siden 1896. D. 21. oktober 1942, høit ansett som dommer og menneske, kunnskapsrik og interessert. Om hans kjærlighet til slekt og hjemstavn vidner hans gedigne slektsbok: «En oplandsslekt gjennem et quart årtusen», hvortil henvises.

Gift 18. mai 1893 med Andrea Landstad, f. 1. oktober 1866 i Klæbu, dtr. av sogneprest og prost Hans Landstad og Anna Martha Marie Aamodt.

I slektsboken s. 328 flg. omtaler B. at hans lyst stod til å bli dommer på landet og sorenskriverembedet i Indre Sogn skuffet ham ikke. «Tvertimot blev det for ham noe av et eventyr. Sorenskrivergården Kristianelyst i Solvorn lå med sin have ved Lusterfjorden — hyggelig og hjemlig i sin enkle gamle sorenskriverstil. Naturen rundt om var vakker — den blanke fjord med sine farveskiftninger fra det lysegrønne til det dypt fiolette — fjellene med sine mangfoldige og stolte konturer — og våren med sine fossebrus fra fjellsidene og med sneen liggende i høiden, mens eplehavenes blomstring lyste nede ved fjorden.» — «Folket i Sogn var friskt og djervt og egenartet med sitt kraftig klingende målføre og med interessante opfatninger og skikker. Her levet folk ennu mer etter primstavens messedager enn etter almanakkens

måneder, vidnenes uttrykk var således f. eks. «torsdagen etter kyndelsmesse» eller «lørdagen før voffermess» (Vår Frue messe) o. s. v. Det gammelnorske store hundre (= 120) var her ennu gjeldende på visse områder. — Dommergjeringen lettedes meget ved at der i sinnene ennu satt igjen meget av gammel autoritet. Et pussig utslag av denne var vel et litet humoristisk trekk, meddelt av Solvorns gamle skolelærer. I religionstimen hadde denne stillet klassen et tungt alvorsbetonet spørsmål: «Kem er no den høgste domaren yver oss alle?» Svaret klang med forvissningens iver og fart, men temmelig overraskende: «Da er skrivaren, da!» — «De mange reiser gav behagelig avveksling i det daglige kontorliv.» — Ikke minst eiendommelige falt tingreisene som kunde være 2—3 uker. Sorenskriveren med fullmektig og kontorist samt 3—4 sakførere reiste da rundt i distriktet med «tingkufferten» som en paktens ark i sin midte. Reisene falt mest i motorbåt, dampskib eller stolkjerre. Tingstedene var mest gode, tildels utmerkede og med preg av gammel tradisjon, såsom handelsstedet Døsen — «hvis elskverdige innehaver ennu oprettholdt en gammeldags patriarkalsk gjestfrihet med en 20—30 gjester i sommerferiene».

Innen sin store have var skrivergården som en verden for sig selv — med alle barna, med fullmektigen og kontoret, guvernante, pikene, havemannen og de jevnlige arbeidere. En husholdning fra 14—18 personer. En stor rolle spiller her haven og dens arbeide. Enkelte år kunde gravenstenen gå op til en halvhundre tønner — foruten alle de andre eplersorter.»

Breien, Johan Lauritz Birger Henrik, f. på Breien, Ringrike 1. november 1833, sønn av kaptein Thor B. og Margrethe Eleonore (Nora) Thams, student 1852, c. j. 1857 med laud. Arbeidet i studietiden og etter embedseksamen til 1858 på sakførerkontor og derefter som sorenskriverfullm. til sin ansettelse 1. januar 1864 i Kirkedepartementet. Ved siden av sitt arbeide her hadde han en del rettsprosedyre. Utnevnt 9. august 1873 til foged i Helgeland, 19. oktober 1877 til overrettssassessor i Bergen, 28. januar 1884 til sorenskriver

i Nes og 8. mars 1890 til sorenskriver i Strinden og Selbu. Avskjed 3. november 1894 fra nyttår 1895, mens han ennå stod i sin kraft, idet han vilde trekke sig tilbake før nedgang i kreftene kunde merkes. Besjelet av arbeidstrang fikk han fast ansettelse i Indredepartementet, senere i Justisdepartementet. — «Nidkjær og dyktig embedsmann, et skarpt juridisk hode der skaffet ham stor anseelse som dommer.»¹⁾

B. d. ugift på Diakonhjemmet i Vestre Aker 1. januar 1908.

Bruenech, Friedrich Christian, f. 8. mars 1775 (74?), sønn av premierløitnant Richard Mathias B. og Anna Christine Aamodt, elev av den matematiske skole i Kristiania, blev fenrik à la suite 1792, virkelig fenrik 1795, sekondløitnant 1800, regimentskvartermester og auditør 27. februar 1801, tok samtidig dansk-juridisk eksamen, blev borgermester og byfoged i Skien og Porsgrund og 4. oktober 1830 sorenskriver i Nedre Romerike. Kanselliråd. D. 5. januar 1839 på Vestre Bingen i Sørumsund.

Gift med Wilhelmine Charlotte Margrethe Schultz, døpt 5. august 1778, d. 3. september 1853, dtr. av sorenskriver Johan Christian S. og Maren Christine Colbjørnsen.

Bryn, Thomas, f. på Kongsberg 29. mars 1782, sønn av bergmusikus Thomas Thomasen B. og Anne Marie Jørgensdtr. Røste, hadde vært ansatt ved Buskeruds amtskontor i 11 år da han i 1805 underkastet sig dansk-juridisk eksamen, hvorefter han vendte tilbake til amtskontoret som fullm. og ved flere anledninger konst. amtmann. Et år — 1808—9 — var han konst. sorenskriver i Eiker. En tid var han også ansatt hos stiftamtmannen i Akershus og arbeidet ved provideringskommisjonens kontor. Med grev Wedels anbefaling for «utmerket duelighet, flid, årvåkenhet og orden i forening med redelighet» blev han 11. juli 1810 utnevnt til sorenskriver i Østre Raabyggelagets skriveri. Bodde på Nes i Hærefoss. 14. september 1816 blev han sorenskriver i Larvik grevskap og byfoged i Larvik by. B. møtte på Eidsvoll som

¹⁾ H. H. Breien: En oplandsk slekt, s. 285 flg.

representant for Raabyggelaget og på Stortingene 1814, 15–16, 27. Sistnevnte år som representant for Larvik. Henrik Wergeland karakteriserer ham som «mann av evner og dygtighet. Wedelsk med liv og sjæl». D. i Larvik 16. september 1827. 5. juli samme år døde også hans hustru Susanna Lind, med hvem han var blitt gift i 1808. Hun var dtr. av tollbetjent Mads Lind, Drammen, og døpt 3. juni 1783.

Bræin, Einar, f. på Lillehammer 27. desember 1865, d. 10. august 1938, av foreldre organist Christian Bræin og Elise Balberg, student 1885 og c. j. med laud 1891. Efter embedseksamen var han i et år statsadvokatfullm., i henved 2 år byfogedfullm. og deretter konst. rettsskriver. I 1897 blev han politifullm. i Kristiania, 10 år senere statsadvokat og 25. novbr. 1922 sorenskriver i Numedal og Sandsvær. Avskjed 1935. B. var i 1895–97 sekretær i amtsskattekommisjonen for Jarlsberg og Larviks amt, i 1902 og 1906 beskikket som medlem av komitéer til utarbeidelse henholdsvis av lovforslag om tilsyn med pleiebarn og av regler om forvaring av farlige sinnssyke.

Mens han som statsadvokat bodde i Molde var han 1914–22 medlem av kontrollkommisjonen for Møre Fylkes sinns-sykeasyl og 1918–22 sekretær i Møre fylkes skattestyre. Han sier selv at hans tid har vært optatt av offentlige gjøremål.

Gift 19. januar 1896 med Mathea Sæter, f. 29. mars 1867 i Søndre Odalen, dtr. av gårdbruker Amund Sæter og Margrete Frogner.

Brøgger, Ivar Waldemar, f. i Kristiania 5. januar 1849, sønn av daværende kopist i Kirkedepartementet, senere byfoged i Ålesund Christian Fredrik B. og Agnethe Wilhelmine Bruland, student 1867, c. j. 1872 med haud. Sakfører i Ålesund 1873–1902, sorenskriver i Nordfjord 1. juli 1902–09. D. i embedet 23. januar 1909. I Ålesund, hvor han spilte en fremtredende rolle, var han i flere år ordfører og i en årrekke direktør i Aalesunds kreditbank.

Gift i Ålesund 1877 med Cicilie Hansen, f. 8. september

1857 i Ålesund, d. der 17. februar 1919, dtr. av konsul sammesteds Fredrik H. og Marie Devold.

Buch, Johan Herman Knøpper, f. 3. mai 1772 på Strømsø av foreldre gullsmed Niels B. og Marie Lysing, kom tidlig på Kragerø tollkontor og var senere et par år på kontoret hos en prokurator. I 1793 blev han e. j., 1795 overrettsprokurator i Norge og bosatte sig på Fredrikshald. Her var han flere ganger konst. som byfoged og sorenskriver. Men sakføreriet kunde ikke skaffe ham et anstendig levebrød, skjønt han var stedets eneste prokurator. Så oppgav han likeså godt det hele og drog i 1802 til Kjøbenhavn for å søke embede, på «sollicitering» som det het. Men det tok tid før han fikk embede. I mellemtiden opholdt han livet som midlertidig ekstraskriver i et departementskontor med en månedsgasje av 12 rdl. Den 22. mars 1805 blev han utnevnt til sorenskriver i Nordmøre og skulde nu være vel forsørgt. Som sorenskriver gjorde han sig imidlertid — som nevnt i 1ste bind — ikke alene forhatt av befolkningen, men også skyldig i straffbare handlinger. Ved høiesterettsdom av 16. november 1820 fikk han en mulkt av 200 spd. Avskjed 16. januar 1834 med 200 spd. i pensjon av embedet, d. 19. juni 1849.

Gift: 1) i Kjøbenhavn 3. mai 1805 med Inger Marie Hausschau, f. 11. desember 1780 i Aalborg, d. 28. oktober 1813 i Kristiansund, dtr. av Lars H. og Karen Brinch. 2) i Surendalen 2. oktober 1823 med Elisabeth Sophie Finchenhagen, f. 7. februar 1798 sammesteds, d. 4. april 1878, dtr. av sognepræst Lars F. og Margrethe Christine Hammond.

Budtz, Johan Andreas, f. 1771, døpt 10. november, i Randers, Jylland, sønn av kjøpmann Jens B., fikk efter å ha underkastet sig dansk-juridisk eksamen 1795 det følgende år ansettelse i Rentekamret. I 1802 utnevntes han til foged i Søndhordland og 28. august 1819 til sorenskriver sammested. D. i embedet 13. august 1845.

Gift med Barbara Caroline Bauert, f. 1. januar 1777, d. 17. oktober 1836, dtr. av medaljør i Kjøbenhavn Johan Ephraim B. og Maria Magdalena B.

Budtz var stortingsmann for Søndre Bergenhus amt i årene 1815—16, 24, 27—28, 33. Møtte på Stortinget 1818 som suppléant for representanten sorenskriver Bøgh hvis valg blev forkastet. 1824 president i Odelstinget. Valgt her-til også i 1818, men bad sig fritatt.¹⁾

Bull, Jacob Christian Lindeman, f. 4. desember 1800 i Surendalen av foreldre senere foged Peter Ludvig Munthe B. og Dorothea Zeline Lindeman, tok preliminæreksamen 1817 og norsk juridisk eksamen 1819. Arbeidet derefter på sin fars kontor og på sorenskriverkontor og blev 1824 underrettsprokurator i Stavanger amt. Han tok her bopel i Hettland, hvis ordfører han var i 4 år. Utnevnt til sorenskriver i Ryfylke 12. mars 1850. D. i embedet 6. juni 1883 i Vikedal.

Gift: 1) 30. april 1828 i Stavanger med Henrikke Marie Sundt, f. 30. april 1804 sammesteds, d. 26. februar 1854 i Vikedal, dtr. av kjøpmann Herkules Weyer Sundt og Sibylle Sophie Helt. 2) 9. november 1855 i Vikedal med Laura Brodahl, f. 11. desember 1812 i Kristiansand, d. 27. august 1857 i Skjold, dtr. av tollkasserer Isach Peter B. og Maren Arup. 3) 6. oktober 1862 i Vikedal med Maren Petrea B., forannevntes søster, f. 16. juli 1816 i Kristiansand, d. 6. oktober 1891 i Skaanevik.

Bull, Marcus Cornelius, f. i Stokke prestegjeld ved Tønsberg 3. oktober 1860, d. 1. mai 1933, sønn av skibskaptein Marcus B. og Caroline Johanne Sofie Ross, student 1879. c. j. 1884 med laud. Fra da av til 1887 sorenskriverfullm., derefter et års tid sekretær hos borgernesteren i Trondheim og i 1888 ansatt i Arbeidsdepartementet, hvor han i 1890 blev byråchef. 12. august 1903 utnevnt til sorenskriver i Nordre Østerdal og 23. august 1912 til sorenskriver i Søndre Jarlsberg. Medlem av Tønsberg bystyre. Meddelt avskjed fra utgangen av 1930.

¹⁾ I kallsboken for Søndhordland sorenskriveri anfører sorenskriver Mons Lie, at Budtz var f. 8. november 1771, d. 18. august 1845 og bodde i over 40 år på den skjønne gård Kårevig i Stord, og hans ettermæle er ikke mindre hederlig enn sorenskriver Johan Frederich Hansens «hvis ettermæle er særdeles hederlig».

Gift 4. september 1894 med Anna Katharine Hille, f. i Risør 13. november 1874, d. i Kristiania 21. mai 1897, dtr. av apoteker Søren Lem Hess H. og Katharina Jacobine Helmers. Gift påny i Trondheim 26. april 1905 med Christiane Charlotte Matheson, f. i Strinda 1. januar 1872, dtr. av kjøpmann Jacob Paul Seierskjold M. og Augusta Amalie Bødtker.

Böckman, Erasmus Dietrichson, f. 7. august 1842 i Håland, d. 28. april 1912 på Steinkjer, sønn av sogneprest Nils Christopher B. og Wencke Elisabeth Dietrichson, student 1860 og c. j. 1865 med laud. Arbeidet derefter en tid som assistent på Jæren og Dalenes sorenskriverkontor og i 2 år som fullm. hos sorenskriveren i Stjør- og Verdal. Efter en tids ansettelse i Postdepartementet slog han sig ned på Kongsberg som sakfører i 1871. Opgav i 1879 denne beskjeftigelse for å bli kopist i Indredepartementet, hvor han i 1883 blev byråchef. Utnevnt 4. oktober 1890 til sorenskriver i Inderøen.

Böckman,¹⁾ *Søren Gottfried*, f. i Brunlanes 26. august 1771. sønn av birkesorenskriver, senere zahlkasserer Abraham Sørensen B. og Anna Clarine Bugge. Han blev premierlöitnant i marinen 1789, student 1796 og juridisk kandidat 1797 med laud. Utnevnt til sorenskriver i Guldal 19. januar 1798 og til sorenskriver i Lyngdal 25. september 1809. Tillike politimester i Farsund. D. 27. november 1841. Kanselliråd.

Gift i Kjøbenhavn 1795 med Anna Severine Smith, f. 1767, d. 21. januar 1852 i Farsund, dtr. av amtsforvalter Hans Paludan S. og Fredrikke Perbøl og enke efter landfoged på Sylt Fredrik Timme, mor til den ulykkelige sorenskriver T. i Strinda.

B. valgtes til stortingsrepresentant for Lister og Mandals amt 1821 og det overordentlige Storting 1822. Var president i Odelstinget 1821. Avgav ikke møte i 1822 på grunn av sykdom.

Bødtker, Job Dischington, f. i Skogn 9. august 1818, sønn av oberst i kavalleriet Fredrik Andreas Thulesius B. og Karen

---

¹⁾ I Statskalenderen: Böchmann.

Martha Cæcilia Lie, student 1835 og c. j. 1841 med laud. Derefter ansatt i Kirkedepartementet, hvor han i 1851 rykket op til byråchef. Fra departementet kom han i 1853 til Namdalens foged, i 1861 til Tønsberg som byfoged og 27. november 1875 til Nedre Romerike som sorenskriver. Bødtker var medlem av flere lovkommisjoner og stortingsrepresentant for Tønsberg 1865—66, 68—69, 71—73, 74—76. D. på Varåen i Fet 12. november 1889.

Gift med Fredrikke Sophie Sejersted, f. 31. mai 1825, d. 8. september 1872, dtr. av oberstløjtnant Johannes Mathias S. og Fredrikke Dorthea Heyerdahl.

Bœ, Paul Sigvard Johannes, f. 12. desember 1855 i Nordre Fron av foreldre gårdbruker Johan Anton Svendsen B. og Marthe Paulsdtr. Gjennemgikk folkeskolen. Student 1876 og c. j. 1883 med laud, derefter i ca. 2 år sorenskriver- og byfogedfullm., hvorpå han nedsatte sig som sakfører først i Namsos, senere i Nordre Fron. Fra oktober 1891 til januar 1893 konst. sorenskriver i Lofoten, drev så sakførerforretning i Kabelvåg til han i 1895 blev utnevnt til politifullm. i Stavanger. Blev sorenskriver i Senjen 1. juli 1901 og i Stjør- og Værdal 23. januar 1907. Avskjed 1925. I Lofoten var han skattekommisær og en tid formann i Vågans skolestyre.

Gift i Bodø 16. mars 1892 med Hildur Alexia Tambs, f. 16. juni 1850, d. 20. oktober 1931, dtr. av sorenskriver Nils Fredrik Severin Tambs og Mina Rolfsen.

Bøgh, Christopher Benedict, f. 1840 i Bergen, d. 20. august 1901 sammesteds, sønn av sorenskriver i Nordhordland Ole B. og Anne Dorthea Sagen, blev student 1859 og c. j. med haud 1863. Sakfører i Bergen 1868, politifullm. sammesteds 1879, politimester i Skien 1882, sorenskriver i Søndre Sundmøre 30. mai 1894, avskjed 1900.¹⁾

Bøgh, Ole, f. på Valestrand ved Bergen 24. januar 1810 av foreldre sorenskriver Christopher Benedict B. og Andrea Frederikke Dorothea Eleonora Perbøl, student 1827 og c. j.

¹⁾ Han utgav: *På Thingreiser for 40 Aar siden. Nogle Erindringer av en gammel Sorenskriver*. Bergen 1901.

med haud 1835. Derefter i 7 år amtsfullm. og i denne tid konst. i forskjellige embeder i Bergen og ca. 5 år som rådmann. Utnevnt til politiadjutant i Bergen 30. september 1845 etter forutgått lengere konstitusjon og til sorenskriver i Nordhordland 3. oktober 1855. D. i embedet 19. juli 1872. Han utgav i oversettelse 2 religiøse skrifter av Monod og var medredaktør av Bergenske Blade. Hans tale ved Christiesstatuens avsløring 17. mai 1868 er offentliggjort i Bergensposten for s. å.

Bøgh var 2 ganger gift: 1) 1836 i Bergen med Anne Dorothea Sagen, f. i Bergen 24. april 1809, d. sammested 5. november 1850, dtr. av overlærer Lyder Sagen og Anne Marie Hansen. 2) 28. november 1865 i Lindås med Laura Severine Hveding, f. i Lindås 8. november 1837, d. 16. september 1923, dtr. av prost og sogneprest Jacob Hveding og Alida Marie Fasting Hjorthøy.

Cappelen, Johan Henrik, f. 1795, døpt 12. oktober i Ulfsten, hvor faren, Peter Andreas C. var prest. Hans mor var Masse Marie Wind. Utdannet til militær og var sekondløitnant i 1816—18. Tok norsk juridisk eksamen 1822, var en tid konst. sorenskriver og blev 10. april 1826 utnevnt til foged og sorenskriver i Øst-Finnmark og 15. august 1833 til sorenskriver i Ytre Sogn. Stortingsmann for Finnmarkens amt 1833. D. 13. mars 1850. Gjorde sig skyldig i underslag av umyndiges midler.

Arkivar Finne-Grønn skriver i sitt verk om prokuratorene om en prokurator på Stedje: «Her var det ikke lenge før han og hans kollega — — — kom i makkerskap til sorenskriveren Johan Henrik Cappelen i Fresvik hvis råflotte levevis og overmodige utskeielser førte til voldsomme forgåelser og de frekkeste bedragerier. Mens denne forbryter unngikk en vanærende dom ved å ta en tur til Bergen og der avgå ved døden i 1850» — — —

Sogningene sa at der ikke kunde gro blomster på hans grav formedelst hans uretfærdighet.

Gift med Hanna Sophia Manthey, dtr. av kaptein og sorenskriver Wilhelm M. og Antonette Wilhelmina Elisabeth de

Stockfleth. Blandt deres barn var den høit ansette mangeårige kontorchef i Stortinget hedersmannen Johan Cappelen.

Cappelen, Nicolai Benjamin, f. 15. september 1795 i Skien, sønn av kjøpmann Ulrik Frederik C. og Benedicte Henrike Aall, student 1813, c. j. 1817 med laud. S. å. ansatt i Justisdepartementet, tillike fullm. hos stiftamtmannen i Kristiania 1818—21, overrettsprokurator 1819, brigadeauditør 1826, medlem av kommisjonen til undersøkelse av begivenhetene under torvslaget 17. mai 1829, byfoged i Porsgrund og Skien 1831, konst. amtmann i Bratsberg 1844—45, sorenskriver i Bamble 27. januar 1847. Representerte Porsgrund og Skien på Stortinget 1839. Medlem av styret for Norges Banks avdeling i Skien fra 1835 til sin død 28. januar 1866.

Cappelen, Ulrik Frederik, f. i Skien 13. mai 1797 av foreldre kjøpmann Ulrik Frederik C. og Benedicte Henrike Aall, student 1813 og c. j. med laud 1817. Kopist i Finansdepartementet s. å., overrettsprokurator 1819, beskikket til aktor i Bodøsaken 1820 og 1822. Sistnevnte år fullm. i Kirkedepartementet, 22. mars 1825 sorenskriver og foged i Vest-Finnmark, 1829 amtmann i Finnmarken, 1833 amtmann i Jarlsberg og Larviks amt. Medlem eller formann i flere kgl. kommisjoner. D. 24. november 1864 som amtmann i Larvik. Valgt som stortingsmann for Finnmarken 1833 og for Larvik og Sandefjord 1845.

Gift 18. juni 1831 i Hammerfest med Anna Helene Øvre Aagaard, f. 22. juli 1814 i Talvik, d. 24. april 1900 i Kristiania, dtr. av kjøpmann Aage Aagaard og Birgitte Marie Nørager.

Castberg, Johan, f. i Brevik 21. september 1862 av foreldre tollinspektør Johan Christian Tandberg C. og Hanna Magdalene Frisack Ebbesen, student 1880, c. j. 1884. Ansatt i Finansdepartementet 1885—87, sakførerfullm. 1887—88, sakfører i Gjøvik 1888—1901, statsadvokat 1901—06, sorenskriver i Toten, Vardal og Biri 24. november 1906, 2. februar 1910 og 14. oktober 1914. I sin sakførertid skattekommissær 1892—94, formann i den departementale jordlovskomité 1898

—99. Valgt til medlem av Stortinget 1900—09, 13—21, 25—27. Odelstingspresident januar 1913, 1914—21 og nedla her et stort fruktbringende arbeide, især på det sosiale område. I 1908 kom han inn i regjeringen som justisminister i Gunnar Knudsens 1ste ministerium. Da dette gikk av 1910, vendte Castberg tilbake til sitt sorenskriveri, som han igjen forlot i 1913 da han blev medlem av Gunnar Knudsens 2net ministerium som chef for Handelsdepartementet, senere Socialdepartementet. Tok avskjed som statsråd 1914 og blev påny sorenskriver i Toten, hvor han hadde sitt virke til han 1924 blev assessor i Høiesterett. D. 24. desember 1926. Castberg var radikalt innstillet, en helstøpt personlighet, en arbeidskraft av rang, med utstrakt lesning og sterkt politisk interesse. I sin minnetale i Stortinget sa presidenten bl. a.: «Siden Johan Castberg i 1900 for første gang trådte inn i Stortinget har han vært en forgrunnsskikkelse i norsk politisk liv, en av de representanter som har vært med på å prege Stortings fysiognomi og som har trukket op linjene i vår politiske utvikling.»¹⁾

C. blev gift 30. september 1892 med Karen Cathrine Anker, f. på Sagatun ved Hamar 14. januar 1867, d. 27. november 1932, dtr. av Herman Anker og Marie Boisen.

Christie, Edvard, f. 8. februar 1812 i Slidre av daværende kapellan, senere sogneprest Niels Wolff Ch. og Katharina Marcusine Wolff, student 1833, c. j. 1839 med haud. Derefter sorenskriverfullm. i Valdres 1839—43, konst. sorenskriver, prokuratorfullm., prokurator, amtsfullm. og sakfører. I 1851 blev han konst. i det ved kgl. res. av 12. november 1850 oprettede politimester- og sorenskriverembede på Røros, en stilling som han innehadde til han 19. mai 1856 utnevntes til politimester i Trondhjem. Ombyttet i 1876 dette embede med by- og rådstuskriverembedet samme steds. D. der 12. august 1896.

Gift 9. september 1844 med Anne Sophie Knagenhjelm, f. 25. februar 1821, d. i Trondhjem 13. januar 1907, dtr. av godseier Niels Joakim K., eier av Kaupanger i Sogn og Anne Sophie Dorothea Wiese.

¹⁾ Se også Samtiden for 1913, s. 529.

Christie, Honoratus Bonnevie, f. i Kristiania 11. januar 1861 av foreldre professor Hartvig Caspar C. og Margrethe Sophie Bonnevie, student 1878, juridisk embedseksamen 1884 (haud). Siden han forlot universitetet var han bosatt i Setesdalens som sorenskriverfullm., sakfører og foged til han 4. oktbr. 1918 blev sorenskriver i Flekkefjord. Fratrådte sitt embede 1931.

Gift 9. april 1889 i Kristiania med Amalie Paulsen, f. i Tvedstrand 1. juni 1861, d. 2. mars 1940, dtr. av kjøpmann Johan P. og Karen, f. Lund.

Christie, Wilhelm Frimann Koren, f. i Kristiansund 7. desember 1778 av foreldre byfoged, senere postmester og kjøpmann i Kristiansund Johan Koren C. og Anne Thue Brodkorb, student 1794 og c. j. med laud 1799. S. å. volontør i kanselliet, senere kansellisekretær og chef for karantenekontoret. 25. mars 1808 blev han utnevnt til sorenskriver i Nordhordland og bosatte sig i Bergen, hvorfra han blev valgt til 1ste representant til riksforstamlingen på Eidsvoll 1814. Her forrettet han den hele tid som sekretær og sluttet sig til selvstendighetspartiet. Henrik Wergeland sier i sin konstitusjonshistorie om C. og hans virksomhet på Eidsvoll: «Kold og fast, skarpsindig, av lyst vittigt hode. Efter riksforstamlingsprotokollens mangel på utførlighet å dømme, satte han som riksforstamlingens sekretær kun lite av sin overordentlige arbeidsdyktighet i virksomhet. Men han innskrenket den ikke til denne sin funksjon.» Efter riksforstamlingens opløsning sendte Christian Fredrik ham sammen med 2 andre til England for å notifisere tronbestigelsen og virke for Norges sak, men de måtte vende hjem med uforrettet sak. C. møtte som representant for Bergen på det overordentlige Storting høsten 1814 som skulle treffe bestemmelse om Norges forening med Sverige og fungerte under hele samlingen som Stortingets president og deltok som sådan i de forhandlinger som den av Stortinget valgte komité førte med de svenske kommissærer. Herunder la han for dagen en sjeldent karakterfasthet som skaffet ham ikke bare medrepresentantenes, men hele landets og ettertidens anerkjennelse. Hans kolleger ga uttrykk herfor gjennem en takk-

adresse, og ved å velge ham til formann for den til Sverige sendte stortingsdeputasjon og ved etter tilbakekomsten å overrekke ham en gullpokal som «et erkjentlighets minne fra Norges overordentlige Storting til dets hederkronede og hver Stortingets mann uforglemelige president». I Bergen blev han hyldet av sine velgere med en æresfest, en takkadresse og med oprettelsen av et legat for trengende enker, «Christies Legat». Han avslog Karl Johans anmodning om å tre inn i regjeringen, men lot sig i 1815 bevege til å motta stiftamt-mannsembetet i Bergen. Utnevnelsen begrunnetes med «hans bekjente innsikter, duelighet og rettskaffenhet samt fortjenester som president ved siste Storting». Som av riks-forsamlingen valgt suppleant deltok han mai—juli 1815 og 1817—18 i Lovkomiteens arbeide. Han blev gjenvalet til stortingsmann for Bergen 1815—16, 1818, senere nektet han å motta valg. I 1815—16 var han den hele tid president i Stortinget og en kortere tid i Odelstinget, 1818 president i Stortinget og Lagtinget samt formann for Stortingets kro-ningsdeputasjon. Utkåret til stortingsrepresentant for Bergen ved valget i 1835, men avgav ikke møte på grunn av sykdom. Av samme grunn søkte og fikk han i 1825 avskjed fra sitt embede med bibehold av sin gasje i vartpenger, og hyldedes da med en fest av borgerne i Bergen. Han avslog — angivelig også av helbredshensyn — såvel regjeringens opfordring om å overta justitiariusembetet i Høiesterett etter Bull som kongens øm å overta statsministerposten etter Sommerhjelm. Imidlertid bedredes hans helbred og i 1828 utnevntes han til tollinspektør i Bergen og viet fra nå av ved siden av sine embedsplikter all sin interesse og sin store innflytelse hjerte-barnet Bergens museum, som han grunnla 1825 og som vil stå som et varig minne om den gode nordmann, sin samtidens mest populære, fortjente og høit aktede mann W. F. K. Christie. Han d. ugift i Bergen 10. oktober 1849. Hans monument står i Bergen, avsløret 17. mai 1868. Blandt hans etterlatte papirer fantes en ufullført, senere trykt dagbok fra Eidsvoll 1814. Om hans forfatterskap for øvrig se J. B. Halvorsens forfatterleksikon.

Conradi, Carsten Balthazar, f. på Fredrikshald 18. desember 1799, sønn av postmester Johan Christian C. og Maren Christine Haslund, student 1822, c. j. med laud 1827, ansatt i Justisdepartementet 1825, auditør 1829, assessor i Bergens overrett 1833, byfoged i Bergen 1839 og sorenskriver i Lier 29. november 1848, d. i embedet 2. juli 1862. Stortingsrepresentant for Bergen 1836—37, 39.

Gift med Jacobine Frederikke Schilling f. 24. august 1802, d. 26. august 1877, dtr. av generalmajor Jacob Frederik S. og Cesarine Eleonore Christine von Deden.

Conradi, Johan Marenus, f. 4. september 1812 på Fredrikshald, sønn av postmester Johan Christian C. og Maren Cathrine Haslund, blev student 1829 og c. j. 1835 med laud. Efter i 4 år å ha vært fullm. hos forskjellige embedsmenn og konst. byfoged og politimester i Sarpsborg blev han 1844 utnevnt til underrettsprokurator i Smålenene, 29. april 1854 til sorenskriver i Øvre Telemarkens vestfjelske sorenskriveri og 6. april 1867 til sorenskriver i Trøgstad. D. i embedet 17. april 1871.

Gift 28 juli 1844 med Ingeborg Hedvig Vogt, f. 15. april 1822 på Fredrikshald og d. 21. mars 1901 i Kristiania, dtr. av prost Johan Nilsen V. og Henriette Elisabeth Lorenzine Juhl.

Daae, Ludvig, f. på farsgården Solnør i Skodje 24. april 1829 av foreldre kaptein Ludvig D. og Barbara Henrike Wind, student 1846 og c. j. med laud 1850. Var derefter i flere år optatt med historisk arbeide, hvilket innbragte ham 2 gullmedaljer, i 1852 en for en historisk og i 1855 en for en juridisk prisoppgave. I 1854 opholdt han sig i lengere tid i Kjøbenhavn og foretok undersøkelser i Geheimarkivet. Så vendte han i 1856 tilbake til Solnør som overrettssakfører og praktiserte som sådan til han i 1869 blev foged i Søndmøre og 13. september 1876 sorenskriver i Nordre Søndmøre. I Skodje var han i mange år ordfører og forlikskommisær. Da Johan Sverdrup dannet det første venstreministerium gikk Daae den 26. juni 1884 inn i dette som chef

for Armédepartementet, uaktet hans politiske synsmåter ikke lenger syntes å stemme med venstrepræfertlallets. Hans statsrådsvirke blev kortvarig, idet han tok avskjed allerede efter 10 måneders forløp den 30. april 1885 og trakk sig tilbake til sitt kjære Solnør, hvor han blev boende til han i 1889 blev tollkasserer i Kristiansand. Her d. han 1. mai 1893 politisk interessert til det siste. Straks Daae oppnådde den grunnlovsmessige alder blev han valgt til å representere Romsdals amt på Stortinget og beholdt dette tillitsverv også etter at hans politiske anskuelser avvek fra urvelgernes. Hans trofaste sunnmøringer holdt på ham i det lengste, fordi Daae var en av deres egne og selv en inkarnasjon av deres beste egenskaper. Daae representerte venstreamtet Romsdal på Stortingenene 1859—79 og høyrebyene Ålesund og Molde 1886—88. I 1871—79 var han president i Lagtinget og i 1888 president i Odelstinget. Daae var en særpreget begavelse som så mange av hans slekt, skarp, klar og logisk, en hater av ordsvalder og snakk, hvorfor han stadig lengtet ut fra tingssalen og hjem til det vakre Solnør. Kjed av tinglivet og opholdet i hovedstaden frabad han sig valg for perioden 1880—82 tross sine sterke politiske interesser. Det knyttet sig store forhåpninger til den unge evnerike Daae ved hans inntreden i det politiske liv. Når disse ikke helt blev innfridd tross hans begavelse og kunnskaper, lå skylden for størstedelen hos ham selv. Hans steile, lite meddelsomme vesen holdt folk på avstand, og hans kritiske sans var våken for andres — både medarbeideres og motstanderes — feil og svakheter. Som årene gikk blev han også mer og mer negativt innstillet. Dette fremgår med ønskelig tydelighet av hans politiske dagbøker og minner, utgitt av Den norske historiske forening etter Daaes død. I dette verdifulle bidrag til vår fattige memoirelitteratur feller han ofte forhastede, lite begrunnde strenge dommer over mange av sine medrepresentanter. I innledningen til dagbøkene, skrevet 1881, sier Daae selv: «Det er meget i disse blade, som jeg nå finner umodent, uklart og urettferdig. Personer, som jeg da bedømte med en flott penn og lastet, har jeg siden lært å

høiakte.» Gjennem disse dagbøker får man et klart inntrykk av forfatteren selv, mennesket og politikeren Ludvig Daae.

Daae blev gift 22. juli 1858 med Anne Kristine Schavland, f. 15. april 1836, d. 20. juni 1904, dtr. av sogneprest Aage S. og Gerhardine Pauline Bergh.

Om hans forfatterskap henvises til J. B. Halvorsens forfatterleksikon.

Daae, Peter Severin Jacob, f. i Jølster 11. juni 1823 av foreldre sogneprest Christen D. og Elisabeth Marie Friis, student 1840 og juridisk kandidat med laud 1844. Efter å ha vært fogedfullm. henved 1 år blev han i 1846 ansatt i Kirke-departementet og det følgende år i Justisdepartementet. Utnevntes 8. juni 1858 til protokollsekretær i Høiesterett, 11. september 1861 til sorenskriver i Nordfjord og 22. desember 1871 til assessor i Kristiania byrett. Byfoged i Kristiania 1886. Utgav 2 hefter av 6te bind av den Guldbergske lovsamling. Avskjed 6. desember 1886. D. 19. november 1911.

Gift 1853 i Kristiania med Petra Camilla Pedersen, f. 14. november 1832, d. 14. januar 1918, dtr. av arbeidsmann Ole Pedersen Vormnæs og Randi Larsdtr.

Dahl, Carl Adolph, f. i Sogndal i Dalene 21. august 1769 av foreldre skipper Tallak Ommundsen Aave eller Knibedal og Gunnild Carlsdtr. Løvaas. Han var fra sin ungdom av ansatt på sorenskriverkontor og underkastet sig dansk juridisk eksamen 1791. Derefter sorenskriverfullm., konst. sorenskriver og byfoged inntil han i 1798 blev byfoged i Tønsberg, hvor han gjorde sig bemerket ved sin interesse for byens og Vallø saltverks forsvar under krigen mot England 1801. Befordredes til sorenskriver i Idd og Marker samt byfoged og auksjonsforvalter i Fredrikshald 24. juni 1803, senere kanselliråd og by- og rådstuskriver i Fredrikshald. Møtte ved riksforsamlingen på Eidsvoll 1814 som deputert fra Fredrikshald, spilte her en tvetydig rolle. Han skildres i verket Eidsvoll 1814 s. 295 som «en kvikk og munter kar som ofte hadde gode bemerkninger og «et fiffig hode» som ingen rett kunde bli klok på. Han blev endog mistenkt for å gjøre

spontjeneste både for Christian Fredrik og for svenskene. Vi vet nå at han i ethvert tilfelle var i forbindelse med svenskene, sendte meldinger til Sverige.» Wergeland sier om ham i sin konstitusjonshistorie: «Et livlig hode av kameleontisk karakter der spilte i alle farver fra Falsens røde til Wedels blå. En violet som man ikke trodde, men dog nok i sitt hjerte den mest svensksindede, om noen var det. Han var ikke engang fri for mistanken om å referere svenskene nyheter fra riksundersøkelsen.» Dahl valgtes til stortingsrepresentant for Fredrikshald for 1818, men meldte sykdomsforfall. D. 3. juni 1819.

Gift med Johanne Theodora Stang, f. 31. desember 1780 i Fredrikshald, d. der 19. desember 1835, dtr. av Thomas Andersen Stang og Anna Sylvia Leganger.

Dahl, Carl Johan Glückstad, f. på Fredrikshald 4. juli 1864 av foreldre oberstløytnant Carl Johan Marentius D. og Anna Bolette Elisabeth Glückstad, student 1884, c. j. 1887 med haud. I 1890 nedsatte han sig som sakfører i Leikanger etter i 2½ år å ha vært sakførerfullm., praktiserte i ca. 9 år som sakfører i Ytre og Indre Sogn, hvorefter han flyttet til Drøbak, hvor han i 1899 blev konst. byfoged, magistrat og politimester. Efter byfogedembedets nedleggelse i 1902 i et år konst. politimester og magistrat sammested. Da det i Drøbak ikke var levebrød for en sakfører med stor familie, flyttet han sommeren 1903 til Harstad og optok sakførerpraksis der. Fra januar 1909 krigsadvokat for Tromsø kommandodistrikt. Ordfører i Harstad, formann i Harstad sparebanks forstanderskap og i styret for arbeiderakademiet. Politimester i Senja og magistrat i Harstad 1909, sorenskriver i Øvre Telemarken, Østfjelske 27. mars 1917, d. 27. mai 1920. «Kjent og avholdt i sitt distrikt.»

Gift 21. mars 1891 i Kallundborg med Clara Petrea Severeine Gyth, f. 17. desember 1867, dtr. av kanselliråd Gyth sammested.

Dahl, Christen, f. 15. april 1782 i Kristiania, sønn av Johannes D. og Ingeborg Christensdtr., ble eksaminat 1813, s. å. prøveprokurator og 1815 overrettsprokurator med bopel på

Gimsø ved Skien. I 1818 konst. sorenskriver i Øvre Telemarken. 12. oktober 1831 utnevnt til byfoged i Drammen og 19. februar 1845 til sorenskriver i Nes, men angret på bytten og blev 30. september s. å. etter byfoged i Drammen, «hvor han virket som ansett og dyktig embedsmann» til sin avskjed 29. august 1855. D. i Drammen 9. mai 1856.

Gift med Ellen Pladt, f. på Eiker 20. juni 1791, d. i Drammen 13. desember 1866, dtr. av proprietær Jørgen P. og Cecilie Marie Bredal.

Dahl, Gerhard Geelmuyden, f. 29. mars 1857 i Fjellberg av foreldre distriktslæge Johan Koren D. og Wilhelmine Cappelen, student 1874, juridisk embedseksamen 1879 og 1880 (laud). Efter i 3 år å ha vært advokatfullm. bestyrte han daværende o.r.sakfører Blehrs sakførerforretning i Lærdal under hans fravær som stortingsmann og senere som riksrettsaktor og kommisjonsmedlem. I 1888 overtok han Blehrs sakførerforretning for egen regning og drev den til han 29. juni 1905 blev utnevnt til sorenskriver i Søndre Helgeland, hvorfra han 4. juli 1911 forflyttedes til Onsø sorenskriveri. Dette embede innehadde han til sin d. 5. mai 1917. I årene 1906—10 var han formann i direksjonen for Alstahaug sparebank. I Lærdal var han i mange år medlem av formannskapet og ordfører.

Gift 22. august 1896 med Kirsti Vold, f. 7. mars 1875, dtr. av gårdbruker Anders Olsen V. og Martha Andersdtr. Roa.

Dahl, Johan Koren Fürstenberg, f. i Fjellberg 25. juni 1867 av foreldre distriktslæge Johan Koren D. og Wilhelmine Cappelen, student 1886, c. j. 1893 med laud. 1894—1895 sorenskriverfullm., 1896 ekstraskriver i Den almindelige brandforsikringsinnretning, 1897 konst. politifullm. i Kristiania, fast utnevnt 1900, 1911 politimester i Telemarken, 16. juli 1920 sorenskriver i Heddal, avskjed 1937. Sterkt interesserert i biavl. Erholdt den norske biavlsforenings diplom med fortjenstmedaljen i sølv 1933.

Gift i Drammen 29. august 1896 med Richarda Dorothea Aas, f. i Drammen 6. juni 1870, dtr. av stadshauptmann Paul Lauritz Aas og Sophie Christine Landmark.

Dahl, Lorents Segelcke, f. 16. mars 1823 i Bergen, d. 18. oktober 1906, sønn av major Nils Griis Alstrup D. og Cecilie Sophie Møller Segelcke, student 1840, c. j. 1844 med laud, for den praktiske prøve fikk han i 1845 haud og i 1847 laud. Efter å ha vært kopist en tid forsøkte han sig som overrettssakfører først i Nordre Bergenhus amt, senere i Lister og Mandal. I 1855 overrettssakfører i Bergen og referent ved overretten, 5. oktober 1870 sorenskriver i Søndre Helgeland, 1877 assessor i stiftsoverretten i Kristiansand, avskjed 24. juli 1901.

Gift 7. juni 1862 med Anna Sophie Segelcke, f. 4. november 1839 i Kristiania, d. 28. mars 1911, dtr. av tollinspektør Severin Vinsents S. og Margrethe Bomhoff Geelmuyden.

Dahl, Otto Martin blev f. i Solum 6. mars 1821 som sønn av sakfører, senere byfoged i Drammen, Christen Dahl og Charlotte Pladt. Han blev student 1839 og c. j. 1843 med laud. Efter å ha vært fullm. hos sin senere svigerfar blev han i 1846 ansatt i Justisdepartementet, hvor han gjorde en hurtig karriere og endte som ekspedisjonssekretær i 1854. 6 år senere, 25. februar 1860, befordret til sorenskriver i Søndhordland. D. på sorenskrivergården Kårvik i Stord 17. april 1882.

Gift 1852 med Karen Louise Dorothea Munthe, f. 16. januar 1828 i Vik i Sogn, d. 1901, dtr. av sorenskriver Jens M. og Anna Sophie Thoresen.

Dahl var stortingsrepresentant for Søndre Bergenhus amt 1868—69.

Dahl, Walter Scott, f. 21. februar 1839 i Melhus, sønn av sogneprest Nils Nilssøn D. og Christopha Christine Rønneberg, blev student 1855 og c. j. med laud 1859. Efter å ha erhvervet sig praktisk erfaring som sorenskriverfullm. nedsatte han sig i 1864 som sakfører og manuduktør i Kristiania og tok advokaturen i 1866. Overførte sin forretning til farens fødebygd, Vestnes i Romsdalen, hvor han kom til å spille en betydelig rolle som jurist og politiker. Han innehadde her de fleste kommunale tillits verv og var i en årrekke bygdens ordfører. Blev sorenskriver i Nordre Gud-

brandsdalen 10. april 1885, statsråd og medlem av Johan Sverdrups ministerium som chef for Justisdepartementet i 1888, avskjed 1889 og da lagmann i Gulathing. W. S. Dahl var en vel utrustet mann, kunnskapsrik og slagferdig med et rikt fond av humor, kjent og avholdt særlig i Romsdal. Av hans forfatterskap kan nevnes: Landdistrikternes kommunalforfatning, en håndbog for kommunale ombudsmenn, Norges landnæringsret, en systematisk fremstilling, Einar Thambarskelver, et stykke norsk historie, Biskop Nikolas Arnessøn, en kritisk-historisk fremstilling. Dahl var også en flittig bidragsyder til dagspressen. Se herom Halvorsens forfatterleksikon. W. S. Dahl vil være mest kjent som politiker, da han i flere perioder representerte Romsdals amt på Stortinget og i en periode Kristians amt og var aktor i riksrettssaken mot ministeriet Selmer 1883—84. Se for øvrig Finne-Grønn: Norges Prokuratorer, Sakførere og Advokater b. III, 48.

Gift i Vestnes 15. april 1872 med Birgit Rebekka Stokke-land, f. der 26. februar 1852, d. i Bergen 7. november 1902, dtr. av gårdbruker Rasmus S. og Marie Scherfenberg. Dahl d. i Bergen 4. september 1906.

Dass, Christian Andreas, f. 2. mai 1795 i Fosnæs, d. 17. desember 1848 på Roligheten i Eidsvoll,¹⁾ sønn av utligger-borger (handelsmann) Andreas D. og Karen Magdalena Carlsen, blev examinatus juris 1826. Arbeidet en rekke år på fogedkontorer, inntil han 10. juli 1829 blev utnevnt til politiadjutant i Kristiania. Befordret til sorenskriver i Eidsvoll 2. juni 1846.

Gift med Maren Karen Koren f. Blytt, f. 18. juli 1799, d. 13. april 1842, dtr. av res. kapellan Hans B. og Karen Sophie Riber Lund.

Dass, Isach Georg, f. 1. september 1817 i Lurø, sønn av Isach Jørgen Dass, borger i Nordland, og Anne Cathrine Brinchmann, blev opdradd som sønn i huset hos prokurator

¹⁾ I Lassens Samlinger anføres at han døde på en forretningsreise i Kristiania.

Brinchmann i Trondhjem, som bekostet hans utdannelse på latinskolen og ved universitetet. Dass blev student 1839 og juridisk kandidat med laud 1844. Var i flere år advokatfullm. inntil han i 1849 nedsatte sig som sakfører på Molde. Her innlot han sig i skibsspekulasjoner og blev ruinert. Utnevnt 3. juni 1869 til foged og sorenskriver i Vardø, hvor han d. 25. mai 1871.

Gift på Molde 9. september 1851 med Laura Henriette Dahl, f. 26. april 1825 på Molde, d. sammested 21. september 1912, dtr. av skibskaptein Bastian Friis D. og Anna Cathrine Dreyer.

Delphin, Jens Christopher, f. 13. april 1795 i Ørby sogn, Sverige, sønn av häradskruckomakare Paul Andreasson D. og Lena Jønsdtr., kom som barn til en onkel i Kristiania, student 1814 og c. j. med laud 1818. Før og efter embeds-eksamen arbeidet han en tid i Indredepartementet, derpå i Justisdepartementet, en tid hos en høiesterettsadvokat, var huslærer og amtsfullm. og blev i 1820 utnevnt til overrettsprokurator i Akershus stift. Han tok først bopel i Fron, men flyttet senere til Kristiania.¹⁾ Utnevntes i 1829 til assessor i Bergens overrett og i politiretten og 8. mai 1841 til sorenskriver i Romsdal med plikt til å utrede en embedet påhvilende pensjon stor 40 spd. Som sorenskriver bosatt dels i Molde dels i Bolsø, hvor han først kjøpte gården Røbæk, den senere prestegård, derpå nabogården Elvsås. I 1870 tok han avskjed og flyttet til Kristiania. D. her 30. oktober 1873.

Gift 20. juni 1823 i Jevnaker med Engel Marie Lange, f. sammested 20. januar 1801, d. i Kristiania 5. februar 1891. dtr. av sogneprest Johan Jørgen L. og Dorothea Helene Larsen.

Dessen, Mads Møller, f. 14. juli 1782 i Hallund i Jylland av foreldre godsforvalter Desiderius Madsen D. og Inger Madsdtr. Haarup, blev e. j. i 1803 og derefter regiments-

¹⁾ Således ifølge Finne-Grønn hvorimot Delphin Amundsens stamtavle over en norsk slekt Lange ansører Drammen som nytt forretningssted.

kvartermester og auditør. Den 14. april 1813 blev han utnevnt til sorenskriver i Guldalen. D. som sådan i Holtålen 10. (9.) juni 1831. Representerede Søndre Trondhjems amt på Stortinget 1824.

Gift med Nicoline Marie Smith, døpt 6. desember 1776 i Fredrikstad, d. 17. mai 1845 i Klæbo, dtr. av kjøpmann og stadsmusikus Cornelius Smith (Smidt) og Johanne Marie Romedal. Nicoline Dessen hadde tidligere vært gift med sogneprest Ludvig Carl Nielsen.

Dietrichs, Christian Ferdinand Fredrik, f. i Drammen 31. juli 1811 av foreldre kjøpmann dersteds David D. og Anne Cathrine Poulsen, student 1830, c. j. med laud 1834. Efter å ha vært sorenskriverfullm. i Hardanger og Voss blev han i 1837 ansatt i Finansdepartementet, 1. oktober 1841 politifullm. i Kristiania, 30. september 1845 politimester i Drammen og 8. oktober 1850 sorenskriver i Nordmøre. D. i embedet 9. oktober 1861. Han nevnes bl. a. som forfatter av en artikkel i Morgenbladet om politiet i Drammen og som medarbeider i Rigstidende.

Gift 1844 i Kristiania med Johanne Eriche Søegaard Broch, f. i Fredrikstad 22. februar 1822, d. i Drammen 25. september 1904, dtr. av overtollbetjent Lars Ziegler B. og Susanne Marie Bing.

Diriks, Christian Adolph, f. i Kjøbenhavn 11. november 1775, sønn av en der bosatt tysk skibskaptein Boye D. og Marie Elisabeth Stoppel, blev student 1790 og c. j. med laud 1795. Blev 1799 kopist og det følgende år fullm. i hoff- og stadsretten i Kjøbenhavn, i 1806 assessor i Kristiansands overrett og bestyrer av den der anordnede låneinngretnings. 22. april 1812 byfoged i Larvik og sorenskriver i Larviks grevskap samt justisråd. Møtte som deputert for Larvik på riksundersøkelsen 1814. Det heter om ham i verket «Eidsvoll 1814»: «Den av alle sorenskriverne, ja kanskje av alle embedsmennene i riksundersøkelsen som hadde den mest ublandede anseelse». — — «Når han hørte til selvstendighetspartiet kan vi visst trygt si at han først og fremst tenkte på Norges gjenforening med Danmark.» — —

«Han var ingen handlingens mann.» — — «Det var ingen i riksforstillingen som hadde så utpreget juridiske interesser som han, og i konstitusjonskomitéen, som han var sekretær i, leverte han også et fremragende arbeide, særlig med hensyn til grunnlovens utformning. Det var ham som formet paragrafene om trykkefriheten og husfreden.» D. som en tid var en av riksforstillingens presidenter, blev kort efter dens opløsning professor juris ved universitetet, hvor han foreleste over eller etter planen skulle forelese over person- og naturrett, hvortil det imidlertid blev liten eller ingen anledning. Han var nemlig blitt utnevnt til generalpolitidirektør og av riksforstillingen valgt til medlem av lovkomitéen. Dessuten blev han som en av riksforstillingens presidenter av kong Christian Frederik tilkalt til de forhandlinger som førte til konvensjonen i Moss 14. august 1814. Ennvidere møtte han på det overordentlige Storting s. å. som en av Kristianias representanter og deltok i forhandlingene med de svenske kommissærer om de forandringer i grunnloven som måtte foretas i anledning av en forening med Sverige. Utnevnt til statsråd og chef for politi- senere justis- og politidepartementet 18. november 1814. Tok avskjed som statsråd og chef for Kirkedepartementet 1836. D. 16. desember 1837.

Gift 1798 med Maren Cathrine Tax, d. 25. april 1848, 70 år gl., dtr. av geschvorner Brostrup Mathias T.

Døscher, Alarich, f. i Bergen 18. august 1849 av foreldre fiskeveier Nicolaus D. og Mariane Pravel, student 1868 og c. j. med laud 1872. Efter i vel 3 år å ha vært sorenskriver- og amtsfullm. ansattes han i 1876 som ekstraskriver i Justisdepartementet, hvor han i 1881 rykket op til chef for Kriminalkontoret. 8. septbr. 1897 efterfulgte han sin tidligere prinsipal Fleischer som sorenskriver i Ytre Sogn og befodredes 6 år senere, 12. august 1903, til Mellem-Gudbrandsdals sorenskriveri. Ved ophevelsen av dette embede i 1909 blev han overflyttet til Sør-Gudbrandsdals sorenskriveri, konst. assessor i Kristiania overrett 16. april 1913. Meddelt avskjed 24. mai 1918 og d. 11. januar 1923. Under sin ansettelse i Justisdeparte-

mentet var han medlem av et par departementale kommisjoner og komiteer.

Gift: 1) 10. juni 1879 i Bergen med Karen Marie Meyer, f. 10. juni 1856 i Bergen, d. 30. mars 1887, dtr. av kjøpmann Friedrich Bahr M. og Severine Dorothea Brenne. 2) 16. mars 1898 i Berg med Fanny Christine Augusta Køkeritz, f. i Kristiania 9. mars 1858, d. samme steds 16. juni 1941, dtr. av kjøpmann Carl Fredrik K. og Augusta Mathilde Wyller.

Eeg, Ole Anton Torersen, f. i Askim 9. september 1846, sønn av gårdbruker Torer E. og Berte Olsdtr., student 1870, var derefter huslærer i flere år og studerte realfag til han fra nyttår 1877 tok fatt på jussen. C. j. med laud 1878. Efter i 2 år å ha vært sorenskriverfullm. kom han inn i Justisdepartementet, hvor han i 1888 blev fullm. og i 1895 byråchef. Sorenskriver i Indre Sogn 13. desember 1896 og i Valdres 5. november 1907. D. 16. oktober 1926.

Gift 1890 med Kristine Aarnes, f. i Feiring 18. november 1857, dtr. av gårdmann Hans Aa. og Anne Stefferud, d. i Aurdal 13. november 1918.

Egeberg, Johan Henrik, f. 23. januar 1804 i Kristiania, sønn av grosserer Westye Egeberg og Anna Sophie Muus, student 1820, c. j. med laud 1825. Samme år kopist og 1829 fullm. i Finansdepartementet, 1832 byråchef i Kirkedepartementet, 1838 konst. og 1841 utnevnt til assessor i overretten i Kristiania, 16. mai 1849 sorenskriver i Trøgstad og 13. juli 1855 sorenskriver i Aker. Avskjed 31. juli 1869. D. i Kristiania 2. juni 1894.

Gift i Kristiania 12. november 1833 med sitt søskendebarn Johanne Henriette Meyer, f. samme steds 26. mars 1812, d. der 17. desember 1893, dtr. av grosserer Jacob Pedersen M. og Ingeborg Marie Barth Muus.

Eilertsen, Nils Trap, f. i Aarhus 6. januar 1782, sønn av Jens E. og Anne Cathrine Trap, e. j. 1804 og påny med bedret karakter 1808 etter i mellomtiden å ha vært sorenskriverfullm. i Norge. Blev efter siste eksamen prøveprokurator og 1811 overrettsprokurator i Kristiansands stift. I

1813 utnevntes han til politifullm. i Kristiansand, 12. desember 1825 til rådmann i Bergen, 30. mars 1831 «med utmerkede anbefalinger som en særdeles habil mann» til sorenskriver i Tune,¹⁾ 10. september 1837 til byfoged og notarius publicus i Trondhjem og 6. mai 1840 til byskriver i Bergen. D. i embedet 25. november 1844.

Gift 14. desember 1809 med Martine Christiane Severine Røyem, f. 15. juli 1786 i Hægebostad, d. 30. desember 1853 i Fjeld, dtr. av sogneprest Niels R. og Louise Cathrine Balle.

Elieson, John Collett Posthumus, f. 21. februar 1810 i Rygge, sønn av godseier, krigsassessor Peter E. og Kirsten Koenig, student 1828, c. j. 1833 med laud. I 1834 blev han ansatt i Finansdepartementet, var 1836—39 konst. sorenskriver i Øvre Telemarkens østfjelske sorenskriveri og blev sistnevnte år utnevnt til prokurator i Buskerud med bopel i Drammen. Fikk «her stor praksis og vant megen tillit». I mange år byens ordfører og dens stortingsmann for årene 1845, 48, 54, 57, 58, 59—60. Odelstingspresident i 1857 og 1859—60. Medlem av styret for Norges Banks avdeling 1851—59. 23. april 1859 blev Elieson utnevnt til sorenskriver i Toten, Vardal og Biri. Da han forlot Drammen mottok han en hedersgave fra byens borgere. Han d. i sitt embede 27. mai 1876 «som en høit respektert, karakterfast og dyktig mann».

Gift i Seljord 3. februar 1838 med Ingeborg Eivindsdtr. Aarhusmoen, f. 25. august 1817 sammested, d. 3. mars 1902 i Lier, dtr. av Eivind Haraldsen Bjørge og Anne Knutsdtr. Strandstøl.

EllefSEN, Hans Peter, f. på gården Berg i Eiker 9. mai 1785, sønn av gårdbruker Ellef Pedersen Berg og Anna Hansdtr., tok dansk juridisk eksamen 1810, blev byråchef 1814 og sorenskriver i Follo samt byfoged, politimester og magistrat i Drøbak 1815. Avskjed 23. januar 1869. D. i Drøbak 2. juli 1872.

Gift: 1) 1815 med Aase Cathrine Fugleberg, en kjøpmannsdtr. fra Larvik, f. 27. november 1789, d. 2. mai 1852. 2) 1853

¹⁾ Med plikt til å pensjonere formannen Winsnes med 300 spd.

med Elisabeth Wittkugel, dtr. av stadskirurg i Fredrikshald
Johan Georg Christian Carl W.

Ellefsons utnevnelse til sorenskriver i Follo vakte stor opsigt og kritikk. Skumlere antydet at han var blitt sorenskriver ved som byråchef i vedkommende kontor i 3. departement (Justisdepartementet) å fjerne den farligste av medbeilernes, sorenskriver Hettings ansøkning, hvis navn også manglet på listen over ansøkerne. Ansettelsen blev påtalt i Stortinget, som foranlediget igangsatt en undersøkelse,¹⁾ uten at det lykkedes å klarlegge forholdet eller renvaske departementschefen, statsråd Sommerhjelm og hans protegé, Ellefsen. Det er betegnende hvad sogneprest Schmidt skriver om denne episode i sin dagbok fra det overordentlige Storting 1814, s. 227: «Et moralsk smuds som bemeldte statsråd (Sommerhjelm) har pådradd sig ved å få sin byråchef, en Ellefsen fra Eker som jeg i året 1799 konfirmerte, befordret til Follo sorenskriveri med til sidesettelse av mange eldre og mere fortjente embedsmenn, der søkte det, vil han ikke så lett få avvasket.²⁾ Ellefsen skal være en flink ung mann, men han hadde allerede gjort temmelig lykke efter sin alder og burde ikke præjudicere andre mere berettigede til befording. Publikum er meget misfornøiet herover..»

Elster, Christen Christensen, f. 14. mars 1804 i Trondhjem av foreldre amtmann Christen Elster og Christine Fredrikke Collin, student 1824 og c. j. med haud 1830. Hjalp derefter sin far på amtskontoret inntil dennes død, senere prokuratorfullm., 1836 utnevnt til underrettsprokurator i Nordre Trondhjems amt og 1846 til foged i Namdalen etter å ha vært konst. i embedet i seks år. Utnevntes 26. mars 1852 til sorenskriver i Søndfjord. Avskjed 1879, d. i Førde 19. januar 1891.

Gift 3. september 1836 i Værdalen med Elen Sophie Alstrup, f. 11. april 1811 sammesteds, d. 21. desember 1889 i Førde, dtr. av rittmester Nils Mandrup A. og Sophie Cathrine Schultz. Forfatteren Kristian Elster den eldre var deres sønn.

¹⁾ Se Stortings-Efterretninger 1815 og 18.

²⁾ Schmidt omtaler at Sommerhjelm var falt på gaten og hadde fått tilsmusset uniformen.

Engelschjøn, Erik Andreas, f. 6. desember 1796 i Kristiansand, sønn av glassmester Peder Torstensen Engelskjøn og Gunhild Hansdtr., tok studenteksamen 1815 og juridisk embedseksamen med haud 1819, blev underrettsprokurator i Stavanger amt 1822 og i Kristiansand og Lister og Mandals amt 1830. Overrettsprokurator i Kristiansands stift 1831 og sorenskriver i Vestre Raabyggelaget 14. desember 1840, forflyttet herfra til Valdres 28. august 1851. Avskjed 1870. D. i Nordre Aurdal 17. februar 1892.

Gift i Kristiansand 7. desember 1821 med Grethe Bessesen, f. 11. september 1798 sammested, d. 3. august 1877 i Nordre Aurdal, dtr. av skipper Besse B. og Maren Olsdtr. Foss.

Engelsen, Bertram, f. i Levanger 28. oktober 1850, sønn av etternevnte sorenskriver Hans Jensenius E. og Elisabeth Gunnerus, student 1869 og c. j. 1873 med laud. Efter et års tid å ha vært fullm. hos sin far fikk han ansettelse som ekstraskriver først i Kirkedepartementet og 1. januar 1875 i Justisdepartementet. Her rykket han efterhånden op til fullm., byråchef og ekspedisjonssekretær. I årene 1878–1884 var han beskikket som ekstraordinær protokollsekretær i Høiesterett. 14. november 1896 blev han utnevnt til sorenskriver i Aker. Avskjed fra 1. april 1913 på grunn av svekket helbred. D. 9. januar 1918 i Levanger.

Gift 10. juli 1876 med Martha Elisabeth Istad, f. 16. mai 1852, d. 17. april 1933, dtr. av gårdbruker i Bærum Lars Christian I. og Karen Sophie Riser.

Engelsen, Hans Jensenius, f. 14. august 1816 på Stenkjær, sønn av kjøpmann Bertram E. og Anna Cathrine Gadebusch, student 1836 og juridisk kandidat med laud 1840. Var i 4 år på Strinden og Selbu sorenskriverkontor og utnevntes i 1847 til underrettsprokurator i Nordre Trondhjems amt med bopel på Levanger, oparbeidet sig en god praksis og erhvervet sig megen anseelse. Han blev 3. august 1859 sorenskriver i Søndre Helgeland og forflyttedes herfra til Inderøen sorenskriveri 9. april 1870. D. i embedet 16. mai 1880 som «en for sin dyktighet og tiltalende karakter meget avholdt dommer».

Gift 29. desember 1844 i Trondhjem med Elisabeth Gunnérus, f. 29. desember 1820 på Fredrikshald, d. 5. desember 1900 i Kristiania, dtr. av auditør Hans Henrik G. og Anna Gotharda Gadebusch.

Engelstad, Lars Eivind Stenersen, f. i Kristiania 7. april 1863 av foreldre oberstløytnant Carl Theodor E. og Karen Sofie Schappel, student 1881, c. j. 1886 (laud). Var i 4 år byfogedfullm., hvoretter han forsøkte sig som journalist i Aftenposten, men han kunde ikke bli fortrolig med sitt arbeide som journalist og forlot Aftenposten for å overta konstitusjon som sorenskriver i Romerike. Høsten 1892 reiste han til Senjen som sorenskriverfullm. for etter 4 års virke som sådan å overta en sakførerforretning i Ibestad. Han var flere ganger konst. sorenskriver i Senjen. utnevntes til dette embede 24. mai 1907 og innehadde det til sin d. 30. desember 1914. I en rekke av år var han overformynder i Ibestad og medlem av den derværende sparebanks direksjon.

Enger, Karl Albert, f. i Kristiania 28. februar 1839, sønn av urmaker Knud E. og Rebekka Dorothea Gill, student 1856, c. j. 1862 med haud, 1863 med laud. Arbeidet i studietiden på et advokatkontor, gjennomgikk instruksjonsskolen til utdannelse av reserveoffiserer i anledning av den dansk-tyske krig 1864—66. Var en tid kopist i Revisionsdepartementet, politiassistent og politifullm. i Kristiania før han i 1873 blev politimester i Tromsø hvor han tillike var konst. byfoged. I 1881 utnevntes han til byfoged i Porsgrunn og 18. juni 1895 til sorenskriver i Follo. Avskjed 1. februar 1918. D. 11. desember 1935. Under sitt ophold i Tromsø var han i 6 år medlem av bystyret og som sorenskriver i Follo i flere år ordfører i Drøbak og direktør for Follo sparebank. Stortingsrepresentant for Porsgrunn 1889—91.

Gift i Tromsø 28. september 1875 med Maren Anna Eleonore Gjæver, f. sammested 7. januar 1855, d. 16. september 1908, dtr. av kjøpmann Joachim Gotsche Gjæver og Fanny Helene Clodius.

Engh, Engelbreth Claudius, f. 8. mai 1810 av foreldre urmaker og stadskaptein i Kristiania Christofer Engh og Anne

Kristine Jakobsdtr. Furuset, student 1828 og c. j. 1835 med haud. Det følgende år kopist, 1840 konst. og 1845 utnevnt til fullm. i Kirkedepartementet. 25. januar 1853 utnevnt til sorenskriver i Lofoten, Vesterålen og Andenes. Avskjed 31. juli 1875, d. 10. september 1877.

Gift 1838 med Marie Cathrine Wilms, f. 1811. d. som sinnssyk i Slesvig 1870.

Erichsen, Christian Frederik, f. 1. mai 1802 i Kristiania, sønn av bordskriver, senere lensmann i Ullensaker John Erichsen og Rachel Olmütz, blev e. j. med bekvem i 1824, var derefter edsvoren fullm. hos sorenskriver Borchsenius på Øvre Romerike, blev kopist i Justisdepartementet 1828, kgl. fullm. 23. mars 1830 og byråchef 15. august 1833. 10. september 1837 utnevntes han til sorenskriver i Søndre Østerdalen, tok bopel på Kirkenær og erhvervet sig megen anseelse som dyktig og rettsindig dommer, likesom han personlig følte sig uhyre vel blandt Østerdølene og i høi grad vant deres hengivenhet ved sin vennlige hjelpsomhet i alskens spørsmål og sitt lyse, joviale humør. Nær sagt overrumplet ved departementets tilskyndelse søkte han og fikk 21. september 1853 Toten, Vardal og Biri sorenskriverembede, hvad han dog siden stadig angret på, innforlivet som han var blitt i Elverum. Efter å ha tatt avskjed med pensjon 27. januar 1859 flyttet han til Kristiania og avgikk her ved d. 14. mai 1869.

Gift 5. april 1829 i Eidsvoll med Mathea Bjørnsen, f. 2. august 1801 i Skedsmo, d. 11. mai 1856 på Toten, dtr. av bruksfullm. ved det Ankerske fideikommis' skoger Sivert B. og Maren Holt. (Efter Finne-Grønn: Elverum s. 403—404.)

Erlandsen, Andreas Hieronymus, f. i Stod 27. november 1827, d. 13. desember 1882, av foreldre pastor Andreas E. og Henrike Heyerdahl, student 1849 og c. j. 1854 med haud. Meddelt bevilling som sakfører 1857 og drev sakførerforretning i Namsos til han blev sorenskriver dersteds 7. febr. 1879.

Gift med Hanna Sofie Angell Lund, f. 22. januar 1836, d. 19. november 1909, dtr. av kaptein Iver Christian L. og Beret Martha Hildrum.

Erlandsen, Riulf Engelbret, f. i Drøbak 8. september 1825, sønn av Caspar Schade E. og Inger Marie Neumann, student 1843, c. j. med haud 1850. Var i 6 år sakfører- og sorenskriverfullm. før han i 1856 tok bevilling som underretts-sakfører, overrettssakfører i Tønsberg 1860 og formann i direksjonen for Vestfoldske Skibsassuranceselskap. Medlem av Tønsberg bystyre i 18 år, derav 10 år ordfører. Utnevnt til sorenskriver i Søndre Helgeland 2. august 1877. Avskjed 1905. D. i Kristiania 7. august 1908. Stortingsrepresentant for Tønsberg 1877—79. Medlem av styret for Alstadhaug sparebank.

Gift med Amalie Pedersen, f. 19. april 1857, d. 29. september 1931, dtr. av stentrykkersvenn Johannes P. og Oline Olsdtr.

Evensen, Even, f. i Drammen 12. august 1826, sønn av arbeider Even E. og Helene Iversdtr., student 1849 og c. j. med laud 1851, blev foged og sorenskriver i Tana 2. april 1868 etter tidligere å ha hatt ansettelse i Justisdepartementet, vært sorenskriver- og byfogedfullm., konst. byfoged i 6 år i Kristiansund, og sakfører sammesteds siden 1860. Den 5. september 1874 utnevntes han til byfoged i Skien og den 8. november 1884 til byfoged i Drammen. D. der 7. juni 1909. Stortingsrepresentant for Finnmarkens amt 1871—73, 74—76.

Gift med Hanna Christiane Groth, f. 24. desember 1826, d. 29. juni 1907, dtr. av postmester H. I. Groth.

Fabricius, Caspar Laurentius, f. 24. februar 1791, sønn av viceadmiral, Eidsvollsmannen Jens Schou F. og Elisabeth Marie Schiwe, student 1810 og c. j. 1814 med laud. Samme år auditor og lærer ved det norske landkadetkorps, 5. mars 1825 blev han sorenskriver i Østre Nedenes og ved omreguleringen av sorenskriveriene i Nedenes og Råbyggelagets amter utnevnt 25. mars 1852 til sorenskriver i Nedenes. Tok avskjed 15. september 1858 og d. 20. august 1874.

Gift med Sophie Amalie Aschehoug, f. 4. oktober 1822, d. 26. september 1880, dtr. av sogneprest Thorkild A. og Anne Kathrine Olsen.

Fabritius, Hans Christopher Ingier, f. i Ullensaker 10. september 1827 av foreldre kaptein Hans Urban Wohlert F. og Andrea Ursella Ingier, blev student 1847 og juridisk kandidat med haud 1852. Han var derefter i noen år sorenskriverfullm., blev autorisert 1858 som underrettssakfører med bopel i Ullensaker, og i 1869 som overrettssakfører. Den 1. juli 1881 blev han utnevnt til sorenskriver i Øvre Telemarkens østfjelske sorenskriveri. Avskjed 1. november 1897, d. 24. juli 1909 i Oslo. Den eldre generasjon vil erindre ham som en interessert politiker og ivrig talsmann for konservative ideer, representert ved Novemberforeningen og dens intransigente organ «Budstikken». Han var foreningens første formann og dens skaper.

Fabritius utgav i 1875 et lite skrift: «Varsko! Lidt juridisk Statistik: I anledning av sorenskriverembedenes besættelse.» Han imøtegår her en Morgenbladsinnsenders påstand om departementsjuristenes til sidesettelse ved besettelsen av dommerembeder i den seneste tid og fremhever sakførerne som de presumptivt best kvalifiserte til underdommere, navnlig til sorenskrivere. «Es ist eine alte Geschichte, doch bleibt sie immer neu.»

Gift: 1) 9. mai 1856 med Louise Therese Fredrikke Vedastine Borchsenius, f. 3. juli 1831, d. 8. februar 1859, dtr. av sorenskriver Rasmus Rafn B. og Marie Margrethe Aimee Josephine Malthe. 2) 1863 med Jacobine Louis, f. i Schweitz 26. mars 1827, d. 11. april 1906, enke efter rittmester Hans Knagenhjelm Hertzberg og dtr. av den til Kristiania innvandrede schweitzer konditor L. og Catharine Caspary.

Fabritius, Harald Ulrik Sverdrup, f. på Inderøen 17. november 1863 av foreldre daværende kapellan, senere sogneprest Laurentius Borchsenius Fredrik F. og Fredrikke Christiane Sofie Moltzau, student 1882, c. j. med haud 1887. Sorenskriverfullm. i litt over 2 år og byfogedfullm. i $2\frac{1}{2}$ år. I 1894 ansatt i Arbeidsdepartementet, 12. juni 1914 kgl. konst. sorenskriver i Nordre Søndmøre, til hvilket embede han blev utnevnt 24. juni 1918. Fratrådte sitt embede 1933 etter oppnådd 70-årsalder. Om sin virksomhet som sorenskriver og sitt ophold i Ålesund skriver han ved studenterjubileet i 1932: «Overgangen var stor

fra det ensformige departementsarbeide i Oslo til den vekslende og mangesidige virksomhet som legger beslag på «skriveren» i et vestlandsk fjorddistrikt. Et liv som ofte er strabasiøst med reiser i storm og uvær, alltid interessant, og det ikke minst fordi jeg her i Ålesund oplevet, hvordan verdenskrigen omkalfatret alle forhold. Fiskerne i Møre blev fort rike og ennu fortære forarmet: jubel og jammer som har skaffet mig nok å bestille.» Dømmende kommissær i Ålesund Kreditbank i likvidasjon under offentlig administrasjon.

Gift 21. april 1901 med Anna Lovise Mørch, f. i Borge pr. Sarpsborg 1. august 1867, dtr. av konsul Poul Severin Kierulf M. og Andrea Margrethe Mulvad.

Falch, Ingvald, f. 15. november 1825 i Stange, d. i Kristiania 23. august 1909, sønn av sorenskriver Abraham Falch Muus og Dorthea Antoinette Kauffelt, student 1843, c. j. 1850 med laud. Var i 2 år på et prokuratorkontor. I 1852 ansatt i Justis-departementet, 6 år senere ekstraordinær protokollsekretær i Høiesterett, virkelig prokotollsekretær 1860. Den 30. august 1873 utnevntes han til sorenskriver i Eidsvoll. Tok avskjed 1. november 1900.

Gift 14. mai 1869 med Alette Louise Aubert, f. i Kristiania 14. mai 1850, d. sammesteds 24. september 1916, dtr. av armé-intendant Henrik Arnold Thaulow A. og Karen Johanne Olsen. Sorenskriver Falch får av sin datter fru Alette Schreiner et vakkert eftermæle i Studentene fra 1892. — «Antagelig har intet menneske satt så dype spor i mig som min far. Han var 44 år da han giftet sig og 84 da han døde, og opnådde aldri å bli synderlig eldre enn sine barn. Han var utrustet med skarp intelligens, bergfaste meninger og eksplosiv hissighet og flasket oss op med det dogme at alskens lærdom er anmassende og alt erhverv utenfor tjenestepikens nedværdigende for mennesker av kvinnekjønnet. Da mine frygtsomme ønsker om høiere skolering ad omveier nådde ham, kalte han mig sporenstreks for sig og gav mine ønsker den mest uforbeholdne tilslutning som noensinne er blitt mig til del. Som det beste resultat av mine eksamener må jeg regne den ublandede stolthet de fylte hans hjerte med.»

Falch, Ingvald, f. i Eidsvoll 13. april 1884 av foreldre ovennevnte sorenskriver Ingvald F. og Alette Louise Aubert, student 1902, c. j. 1907 med laud. Sakfører- og sorenskriverfullm. til våren 1911, forsøkte sig i henved 2 år som sakfører, var noen år sekretær i Norges Brandkasse og blev høsten 1916 sekretær i Justisdepartementet. Konst. sorenskriver i Bamble i 1923 og 11. april 1924 utnevnt til sorenskriver i Tana. Sorenskriver i Lyngen 1930—37. Forflyttet til Eidsvoll sorenskriveri 19. mars 1937. Han har vært sekretær i en departemental komité ang. forsikring mot skade ved storm, flom og skred. Styremedlem i Tana Sparebank.

Gift: 1) 3. januar 1912 med Johanne Lømo, f. 3. september 1886 i Elverum, d. i Tana 1939, dtr. av gårdbruker Ole L. og Ragnhild Bronken. 2) 1939 med Aslaug Ingeborg Dæhli, f. i Spydeberg 14. november 1904, dtr. av gårdbruker Thorvald D. og Marthe Karine Gravli.

Falck, Jacob Andreas, f. i Larvik 28. november 1804 av foreldre kammerråd og medeier av Larvik grevskap Michael F. og Johanne Nicoline Voigt, blev student 1821 og c. j. med laud 1830. Ansatt i Justisdepartementet, hvor han i 1832 blev fullm. I 1836 konstituertes han som universitetssekretær, hvortil han 2 år senere blev utnevnt. I 1840 blev han assessor i Kristiansands overrett, 4. august 1845 sorenskriver i Hardanger og Voss og i 1852 justitiarius i Bergens overrett. D. i Bergen 27. februar 1877.

Gift med Christine Bøckman, dtr. av kjøpmann i Sandefjord Abraham B. og Maren Elisabeth Grønvold. Hun var f. 19. november 1802 og d. 29. november 1886.

Falsen, Carl Valentin, f. i Kristiania 27. mai 1787, sønn av etatsråd Enevold de F. og Anna Henrikke Petronelle Mathiesen, student 1803 og juridisk kandidat 1806 med haud for den teoretiske og laud for den praktiske prøve, kopist i den norske regjeringskommisjon 1808, samme år konst. regimentskvartermester og auditør. I 1813 utnevnt til by- og rådstueskriver i Trondhjem, hvor han i 1822 tillike blev byfoged. Befordret 6. november 1826 til sorenskriver i Eiker, Modum og Sigdal, i 1839 til amtmann i Bratsberg og i 1846 til stiftamtmann i

Kristiansand og amtmann i Lister og Mandal. Avskjed 13. januar 1852. D. 14. april s. å. Falsen var i mange år medlem av Stortinget, først som representant for Trondhjem i årene 1818, 21, 22, for Buskerud 1830, 33, 36 og det overordentlige Storting 1836—37, 1839, for Bratsberg 1842, 1845, for Kristiansand 1848. Han var meget benyttet og meget ansett i Stortinget, hvor han beklædde såvel tingets som avdelingenes presidentstol. Den samme anseelse blev ham tildel i hans embedsdistrikter. Da han sluttet som sorenskriver i Eiker, møtte formannskapet op for på menighetens vegne å si ham farvel. Ordføreren uttalte ved denne anledning bl. a., at Falsen medtok kommunens høiaktelse og hengivenhet som han hadde vunnet ikke mindre ved sin utrettelige virksomhet og utmerkede dugelighet som embedsmann enn ved den edle og ophøiede tenkemåte han hadde lagt for dagen i alle sine forhold, såvel offentlige som private. Ordføreren overrakte Falsen en sølvvase fra Eiker menighet som et tegn på kommunens takknemlighet og hengivenhet og bad tillike om tillatelse til å la ham male for å henge portrettet i den nye tingstue (Morgenbladet for 19. januar 1840). Falsen var 1819—27 medlem av administrasjonen for Norges Bank i Trondhjem, medlem av riksretten mot Wedel Jarlsberg og Fasting 1821—22 og medlem av den første unionskomité 1841—44.

Gift: 1) Anna Bruun Kaasbøll, f. i Kristiansund 20. oktober 1792, d. 13. august 1822, dtr. av kjøpmann Jens K. og Kristine Lucie Thiel. 2) med Lovise Caroline Kaltenborn, f. 28. november 1780, d. 1. juni 1866, dtr. av generalmajor Carl Frederik von K. og Sophia Catharina Lorenzen.

Falsen, Christian Magnus, f. 14. september 1782 i Gamlebyen i Kristiania av foreldre justitiarius i Kristiania overrett og medlem av regjeringskommisjonen etatsråd Enevold de Falsen, kjent som dikter og frihetsmann, og Anna Henrikke Petronelle Mathiesen. Da faren i 1791 blev assessor i Høiestrett, fikk sonnen sin skolegang i Kjøbenhavn, blev student 1798 og c. j. med laud 1802. Samme år volontør i kanselliet, 1804 overrettsprokurator, 1807 høiesterettsadvokat, s. å. konst. generalauditør ved overadmiralitetsretten, 25. mars 1808 soren-

skriver i Follo. Bosatte sig her på gården Vollebæk i Ås, senere innkjøpt til landbrukshøiskole. Her på Vollebæk utarbeidet han i februar 1814 sammen med lektor Adler utkast til 17de mai-grunnloven. Efter å være gjennemgått av Christian Frederik blev dette utkast lagt til grunn for forhandlingene på Eidsvoll samme år, hvor Falsen møtte som 2nen deputert for Akershus amt. Han var forsamlingens innflytelsesrikeste mann, fører for selvstendighetspartiet, dets innpisker, formann i konstitusjonskomitéen og bærende hovedæren for det nye Norges klenodium, grunnloven av 17. mai 1814, hvis far han blev kalt. Forsommeren 1814 stod han som Norges største sønn, dets mest beundrede, ja elskede mann. Men han fikk tidlig lære at lykken er en ustadic kvinne og at det ikke er langt fra Kapitol til den tarpeiske klippe. Ved sin død 16 år senere var han landets mest forkjærende, foraktede og hatede person. Henrik Wergeland skildrer ham i sin konstitusjonshistorie som «riksforsamlingens mest utmerkte personlighet, især nyttig ved sine forfatningskunnskaper og ved sitt utkast til en konstitusjon, skarpsindig, energisk, lidenskapelig, ~~av~~ en utrettelig arbeidskraft, eksaltert patriot, imponerende av åsyn og gestalt. Den mest populære eller rettere partimektigste innen forsamlingen». Han deltok i overlegningene angående konvensjonen i Moss i august 1814 og lot sig samme måned utnevne til amtmann i Nordre Bergenhus, misfornøiet med den politiske utvikling. Representerte amtet på Stortinget 1815—16, uaktet han bodde i Bergen og således ikke var valgbar. Da han gjenvalgtes til Stortinget 1818, inntok Stortinget et annet standpunkt og forkastet valget. Møtte som representant for Bergen ved det ordentlige og det overordentlige Storting 1821—22. Var 1815—16 president i Lagtinget, men deltok lite i tingarbeidet på grunn av sykdom og permisjon, i 1821 var han president i Stortinget. Ved sin optreden på dette ting og sine forsøk på å omgjøre grunnloven erhvervet han sig i høi grad kongens yndest, tilnavnet Karl Johans leiesvenn og embedet som generalprokurør, hvilket siste gjorde ham enn mera upopulær. I 1825 blev han Christies etterfølger som stiftamtmann i Bergen og i 1827 gjorde kongen ham til justitiarius i Høiestett, men han kom ikke til å delta stort i rettens arbeide da

han fikk slag i 1828. D. i Kristiania 13. januar 1830. Falsen var medlem av den i grunnloven anordnede lovkomité (lovkommisjon). Hans medarbeider her, statsråd J. H. Vogt, sier om ham i sine Optegnelser s. 132: C. M. F. «hadde anvendt sine ungdomsår vel, var alltid arbeidsom, fattede hurtig, men var ikke grundig. Han var usedvanlig vel bygget, var stor og sterk, hadde et bydende og mandig utvortes».

Gift: 1) med Anna Birgitte Munch, f. 1786, d. 24. november 1810, dtr. av sorenskriver Bartholomæus Fedder M. og Anna Hammer Cudrio. 2) 6. april 1811 i Drøbak med Elisabeth Severine Böckman, f. 14. august 1782, d. 1. desember 1848, dtr. av skibsfører i Larvik Lars B. og enke efter kjøpmann i Drøbak Brede Plade Stoltenberg.

Falsen, Envold Munch, f. på Vollebæk i Ås 6. oktober 1810, d. i Bergen 4. august 1880, sønn av ovennevnte justitiarius Christian Magnus F. og første hustru Anna Birgitte Munch, blev student 1828 og c. j. 1834 med laud. Derefter kopist (1840) og fullm. (1841) i Justisdepartementet, konst. protokollsekretær i Høiesterett (1842) og endelig 29. oktober 1847 sorenskriver i Midthordland.

Gift: 1) 25. juni 1840 i Horten med Elise Nicoline Aars, f. i Enebak 19. oktober 1816, d. i Kristiania 19. april 1843, dtr. av sogneprest Jens A. og Nicoline Elisabeth Nielsen. 2) 1. juli 1846 i Kristiania med Bolette Marie Gjerdrum, f. i Kristiania 25. februar 1823, d. samme steds 13. juli 1893, dtr. av foged Ole Elieson G. og Mette Alette Kristine Krohn.

Fasting, Thomas, f. i Levanger 19. mars 1852 av foreldre kaptein og tollkasserer Michael Sundt Tuchsen F. og Anna Christine Krohn, blev student i 1868 og juridisk kandidat i 1872 med laud. Efter å ha vært sorenskriverfullm. og ekstraskriver i Indredepartementet nedsatte han sig i 1874 som sakfører i Kristiansund og praktiserte som sådan til han 23. januar 1893 blev utnevnt til sorenskriver i Nordmøre, hvortil hørte sorenskrivergården Gyl i Tingvold. Han fikk imidlertid tillatelse til å bli boende i Kristiansund og embedsgården ble solgt, hvilket ikke var til fordel for embedet, men vel for sorenskriveren, som derved blev i stand til å fortsette som chef

for Kristiansunds sparebank. Tidligere, fra 1886, hadde han styrt den i byen værende avdeling av Trondhjems Privatbank. Fra 1878 medlem av Christiansunds Kreditbanks representantskap og dettes ordfører 1895—1915. F. hadde mange kommunale tillitshverv og var en tid også byens ordfører, likesom han representerete den på Stortinget 1892—94 og 1906—09. Avslø i 1908 tilbud om å gå inn i Gunnar Knudsens regjering. F. var en mangesidig, fremragende dyktig og høit ansett mann. Ved siden av sitt sakføreri drev han skibsrederi, handels- og spekulasjonsforretninger. Fratrådt 1922. D. 25. november 1925.

Gift i Bergen 20. september 1876 med sitt søskendebarne Synneve Thora Hansine Harmens, f. sammested 19. desember 1848, d. 23. mars 1931, dtr. av kjøpmann Georg H. og Gjertrud Magdalena Krohn.

Feyer, Christian, f. 17. februar 1792 i Vågå av foreldre Peder Hansen og Maren Sophie Tronhus, var ansatt i Kommissariatskommisjonen og Kommissariatskollegiet, hvor han i 1813 blev fullm. og arkivar med titel av kansellisekretær, gikk i 1815 over i Armédepartementet i lignende stilling samtidig som han var bokholder og kontrollør ved Krigshospitalskassen. I 1818 blev han e. j., 1825 foged i Larviks fogderi og 5. april 1834 sorenskriver i Jæderen og Dalerne. Avskjed 16. september 1867, d. 26. september 1879. Representerete Jarlsberg og Larviks amt på Stortinget 1830.

Gift 21. mai 1819 med Helene Otilie Falck. f. 27. februar 1792, d. 31. juli 1865, dtr. av kaptein Fredrik Otto F. og Inger Margarethe Pløyen.

Fiane, Søren Andreas Egediussen, f. 5. januar 1865 i Holt, sønn av gårdbruker Egedius Sørensen F. og Ingeborg Sørens-dtr. Gårdalen, student 1885, c. j. 1890 med laud. Efter å ha vært i juridisk stilling dels som sakfører og dels som edsvoren fullm. og konst. sorenskriver, blev han i 1898 utnevnt til politimester i Vardø. 3 år senere konstituertes han som politimester i Ryfylke og Jæren, fast utnevnelse i dette embede i 1908, da utvidet til å omfatte hele Rogaland landdistrikt. 28. mai 1909 utnevnt til sorenskriver i Lofoten. Da han forlot Stavanger blev han av distriktets lensmann overrakt en smukk

erkjentlighetsgave. 15. mai 1920 utnevntes han til sorenskriver i Larvik. Meddelt avskjed 1935. D. 31. oktober 1937. F. blev satt stor pris på som sorenskriver både i Lofotens og Larvik sorenskriverier og det både av distriktenes sakførere og befolkningen i almindelighet. I 1933 utgav F. en diktsamling «Silje-fløiten», hvilket viser at han interesserte sig for annet enn den tørre jus.

Gift 3. september 1894 med Oleanna Balstad, f. 31. januar 1867 i Ytre Rendalen, dtr. av gårdbruker Hans Balstad og Mathea Myhre.

Fietzertz, Vilhelm Josias Bech, f. i Vang i Valdres 1802, døpt 14. juli, av foreldre løitnant Adam Bech og Eleonore Rosine Fietzertz, blev 1. januar 1819 sekondløitnant og 11. mai 1827 premierløitnant. Tok samme år eksamen artium og 1832 juridisk embedseksamen med laud etter 2 år i forveien å ha antatt sin mors, sin morbrors og pleiefars, sogneprest L. B. Fietzertz, familienavn. Den 3. oktober 1835 blev han utnevnt til politimester i Bergen, 28. juni 1843 til sorenskriver i Lofoten, Vesterålen og Andenes og 30. juni 1847 til sorenskriver i Solør. D. i embedet 23. februar 1869. F. har fått plass i Halvorsens forfatterleksikon formedelst et opsæt i Morgenbladet for 1841 nr. 140 tillegg: Oplysninger ang. Bergens politi.

Gift med Christiane Henriette Falsen, f. 20. april 1815, d. 27. februar 1884, dtr. av stiftamtskriver i Bergen Hagbart F. og Alette Fleischer.

Figenschou, Einar, f. 17. april 1873 i Tromsø av foreldre daværende sakfører, senere sorenskriver i Tromsø sorenskriveri, Jahn Christopher F. og Nanna Marie Fredrikke Ruth, student 1891, c. j. med laud 1897. Efter artium sorenskriver-kontorist i Tromsø 1893—94, på advokatkontor i Kristiania 1894—95, sorenskriverfullm. 1898, 1899 og 1902—05, sakførerfullm. 1900—02 og 1906—08. Derefter egen sakførerforretning i Harstad til sin utnevnelse til politimester i Senja i 1917, 1917—26 tillike konst. krigsadvokat eller juridisk konsulent for 6. divisjon. Sorenskriver i Steigen 16. april 1926. I sin sakførertid i 2 år fiskedommer i Lofoten og som sorenskriver

i Steigen likvidasjonskommissær for Ofotens bank. Forflyttet til Dalane sorenskriveri 1. april 1933.

Gift 19. juni 1926 med Sigrid Kjos, f. 30. oktober 1898 i Kongsberg, dtr. av jernbanemann Kristian Kjos og hustru Elise.

Figenschou, Jahn Christopher, f. på handelsstedet Kjosen i Lyngen 1. mars 1833 av foreldre handelsmann, gårdbruker Knud Gamst F. og Dorothea Margrethe Hagen, student 1854, c. j. 1860 med haud. Sakfører i Tromsø fra samme år til 22. oktober 1887, da han blev sorenskriver i Tromsø. Ved delingen av dette embede i Lyngen og Malangen blev han sorenskriver i sistnevnte embede 31. desember 1916. Avskjed høsten 1917. D. 10. juni 1926. I 1871—72 og 1883—84 hadde han årelange konstitusjoner som foged i Senjen og Tromsø fogderi. I sin sakførertid var han referent i straffesaker for hele Tromsø amt. Før det første lokalskip kom til Tromsø 1867, foregikk alle reiser i åpen nordlandsbåt, som regel otringer, men også fembøringer — særlig på tingreiser eller i storm — og tre-røringer bruktes. F. skildres som en mann med store sproglige og geografiske kunnskaper. Han beholdt sin åndelige vivasitet helt til op imot 90-årsalderen. (Efter oplysninger fra sønnen.)

Gift 25. november 1870 med Nanna Marie Fredrikke Ruth, f. 19. mai 1851, d. 19. mars 1921, dtr. av handelsmann Carl Johan R., som blev drept under Kautokeino-myrdriene, og Hansine Eleonore Holmboe.

Finne, Andreas Fredrik, f. på Kongsberg 2. november 1750 av foreldre mestersmed ved sølvverket Engelbreth Anderssen F. og Dorothea Lind, opdradd hos amtmann Adeler. Dansk-juridisk kandidat 1777 og derefter fullm. hos pleiefaren. I 1782 konst. og 5. mai 1784 utnevnt til sorenskriver i Nedenes. Avskjed 1824, d. 12. januar (12. april) 1838. Han var den siste sorenskriver i det gamle Nedenes len. Da han tok avskjed blev sorenskriveriet delt i to, Østre og Vestre Nedenes. Finne var valgt som deputert for Nedenes amt til Riksforsamlingen på Eidsvoll, men blev etter valget vraket av valgmennene som

søkte om å få ham ombyttet med Jacob Aall,¹⁾ hvilket Christian Frederik gav sitt bifall til. En meget ansett og avholdt mann.

Gift: 1) 10. oktober 1782 i Solum med Anna Elisa Müller, døpt 1. mars 1760, d. 17. oktober 1785, dtr. av tollkontrollør Jacob Petersen M. og Justine Henriksdtr. Wright. 2) 23. juli 1787 i Arendal med Jacobine Herlofsen, f. 10. mai 1771 i Sandstø ved Arendal, d. 6. januar 1815, dtr. av havnefoged Stian Herlofsen og Margarethe Wilhelmine Heiberg.

Fischer, Christian Emil August, f. 15. april 1820 i Kristiania, d. 19. mai 1902 sammesteds, sønn av krigsråd Christian Emanuel F. og Oline Christiane Grefsen, student 1837 og c. j. med laud 1842. Efter embedseksamen kopist først i Revisjonsdepartementet, derefter i Justisdepartementet til 1849, da han etablerte sig som overrettssakfører i Kristiania. Praktiserte her i 25 år samtidig som han var juridisk konsulent for tømmerdireksjonen. Utnevntes 22. desember 1874 til byfoged i Drammen og 7. juni 1880 til sorenskriver i Søndre Hedmarken. Tok avskjed 1890, flyttet til Kristiania og døde der som en velstandsmann. Kjøpte i 1861 Tomb herregård i Råde, en av Østfolds største og verdifullest eiendommer. Han bodde der kun om sommeren og lot en forpakter drive gården. «Dessverre var den eldgamle hovedbygning så forfallen at Fischer lot den nedrive og et nytt og mere hensiktsmessig våningshus i villastil opføre.» Fischer solgte Tomb i 1875 for 75 000 spd.²⁾

F. inngikk i Kristiania ekteskap med Sophie Augusta Werner, f. 8. oktober 1828, d. 3. februar 1898, dtr. av kjøpmann W. og Marie Ringel.

Fleischer, Carl Johan, f. 20. august 1816 i Holmestrand av foreldre sogneprest Isach Wilhelm F. og Christine Calmeyer, blev student 1833 og juridisk kandidat med haud 1838. Efter

¹⁾ Denne hørte ikke til valgmennene, hvorfor disse ikke fant å kunne velge ham som deputert. De ansøkte imidlertid prinsregenten om at han måtte velges, hvilket var deres enstemmige ønske (Jacob Aalls Erindringer s. 370 og 387).

²⁾ Wlademir Moe: Norske Storgårde s. 211 og oplysninger om familien.

å ha vært 2½ år i Revisjonsdepartementet og 5 år amts- og byfogedfullm. blev han i 1846 underrettsprokurator i Nordre Bergenhus og 12. november 1864 sorenskriver i Ytre Sogn. Her blev han «omfattet med høi respekt for sin rettsindighet og karakterfasthet». Han var i 10 år ordfører i Sogndal og ellers meget benyttet til kommunale hvert, medlem av en kgl. kommisjon om utskifting av jordfellesskapet i Vik og mangeårig medlem av direksjonen for Nordre Bergenhus amts dampskibsselskap. Avskjed 1897, d. 31. mai 1897 i Leikanger.

Gift 27. desember 1847 i Kragerø med Helene Margrethe Castberg, f. 19. november 1822 i Land, d. 16. august 1894 i Leikanger, dtr. av senere tollkasserer Christopher C. og Jóhanne Sophie Berg.

Fleischer, Lars Kristian, f. i Kristiania 22. oktober 1852, sønn av infanterikaptein Michael Fleischer og Kirsten Marie, f. Rasch, student 1871, juridisk kandidat 1876 med laud. Efter ca. 3 års virke som sorenskriver- og sakførerfullm. og et halvt års konst. som assessor i Kristiania byrett blev han i 1879 ansatt i Kirkedepartementet, hvor han det følgende år blev fullm. I 1892 blev han assessor i Trondhjems overrett, 24. oktober 1906 sorenskriver i Lier, Hurum og Røken og i 1918 assessor i Kristiania overrett. Avskjed 1922, d. 3. februar 1925.

Gift i Trondheim 1892 med Aagot Lysholm, f. i Trondheim 1859, d. 7. april 1935, dtr. av grosserer Nicolay L. og Jenny, f. Schult.

Fliflet, Niels, f. 24. oktober 1838 i Fåberg, sønn av gårdbruker Gudbrand F. og Christine Torstensdtr. Fougner, blev student i 1856 og juridisk kandidat med laud 1862. Nedsatte sig i 1865 som sakfører på Hamar etter en tid forut å ha vært amtsfullm. I 1867 konst. foged og 11. desember 1897 utnevnt til sorenskriver i Øvre Telemarkens østfjelske sorenskriveri. D. 21. september 1907.

Gift i Hamar 22. oktober 1867 med Alhed Marie Petronelle Agersborg, f. 12. april 1845, d. 2. mai 1932, dtr. av apoteker Andreas Vilhelm A. og Hanne Margrethe Smith.

Flor, Gustav Julius, f. i Nesset i Romsdalen 2. januar 1848 av foreldre kaptein Jens Martinus F. og Anna Lovise Bratt,

student 1867, c. j. 1871 med haud. Samme år sorenskriverfullm. i Tana, 1874 først kopist i Finansdepartementet, senere konst. foged og sorenskriver i Tana, fast utnevnt hertil 24. juli 1884, 1888 konst. foged i Fosen og 9. juni 1894 sorenskriver i Tønset. Avskjed 1903, d. 23. desember 1907 i Trondheim. Representerte Finnmarken på Stortinget 1883—85.

Gift med Maria Elisabeth Øvre, f. 29. november 1858, d. 21. april 1938, dtr. av lensmann Ø. i Karasjok.

Follestad, Daniel, f. 29. desember 1857 av foreldre lensmann Ivar F. og Britha Standal, student 1876, c. j. 1881 med haud. Efter 2 år som sorenskriverfullm. nedsatte han sig som sakfører i Bryggen i Nordfjord, hvor han hadde sitt virke til han i 1898 utnevntes til politimester i Senjen og Steigen. Ordfoerer i Daviken herredsstyre i 2 år. Forflyttet i 1909 til Rogaland politimesterembede og 20. oktober 1916 utnevnt til sorenskriver i Jæren. D. som sådan 4. juni 1920.

Gift i Lillesand 22. oktober 1897 med Olga Marie Kobro, f. 8. mai 1873, dtr. av prost og prest Carl Mathiesen K. og Karen Sybille Abel.

Fougner, Gabriel, f. 24. september 1791 i Eiker, sønn av gårdbruker i Hole Simon Amundsen F. og Marie Borgersdtr. Hoen, blev examinatus juris 1812, prøveprokurator i Buskerud 1813 og overrettsprokurator 1816, fikk god praksis og stor anseelse. Utnevnt 1832 til foged i Idde og Marker, 1838 til politimester i Kristiania¹⁾ og 19. februar 1845 til sorenskriver i Ringerike. Han var medlem av flere kgl. kommisjoner, således ang. Sarpsborgs gjenoprettelse som kjøpstad, om handelslovgivningen, om skysslovgivningen, om slaverienees arbeidsanstalter og håndverket med flere. D. på sin eiendomsgård Øvre Sten i Hole 20. oktober 1863.

Gift 16. oktober 1830 i Norderhov med Anne Elisabeth Anker Krohn, f. 22. august 1809 samme steds og d. 25. desember 1896 i Kristiania, dtr. av major Johan Jørgen K. og Anne Marie Selmer.

¹⁾ Politiets optreden ved utøvelse av hustukt på stadshauptmann Ytteborgs tjenere vakte en for politimesteren lite smigrende utsikt (P. Holmsen: Kristiania Politis Historie, s. 224.)

Franck, Lauritz Bowman, f. 3. mai 1784 i Larvik, sønn av prokurator Johannes F. og Karen Brinck Bowman, student 1801 og e. j. 1803. Han blev prokurator på Sjælland 1809, senere overrettsprokurator for hele Danmark med undtagelse av København. Overrettsprokurator i Norge 1817, bosatt i Tønsberg, hvor han oparbeidet sig en god praksis. Utnevntes i 1827 til justissekretær ved Kristiansands overrett og politifullm. sammested og 29. april 1833 til sorenskriver i Øvre Telemarkens østfjelske sorenskriveri. Hans svake helbred tålte ikke de besværlige fjellreiser og han måtte allerede ta avskjed i 1838. Hans pensjon, 400 spd., gikk til avdrag på hans gjeld til staten. D. 10. desember 1841.

Gift 13. november 1807 i Holbæk, Sjælland, med Arine Christine Lüders, f. 30. juni 1789 i Roskilde, dtr. av byskriver dersteds, senere borgermester i Holbæk Christian L. og Marthe Hald. Ekteskapet opløst 1816.

Fredriksen, Theodor Meyer, f. i Måsø 28. mars 1863, d. i Oslo 2. februar 1943 av foreldre lensmann Paul F. og Pernille Marie Pedersen. Først da han var 19½ år gammel og de økonomiske kår i hjemmet bedredes blev det anledning til videre skoleutdannelse, så han blev student 1883 og c. j. 1889 med haud. I de nærmest påfølgende 2½ år opholdt han sig hjemme og deltok i alt forefallende arbeide, navnlig fisket, som han drev fra oktober til mai. Han skildrer sitt liv som fisker om vinteren så: «Han og rorkameratene tørner ut kl. 3-4 om morgenens, inntar hurtig en meget lett frokost, skufler sneen av båten, skraper is av toftene, løfter egnede liner inn og ror så uten stans omkring 10 km. eller lengere ut i åpen sjø. Når denne distanse er utrodd, lysner det svakt av dagen, linene settes og hales en halv times tid etter inn, hvorpå fiskerne skynder sig på land for å tilvirke fangsten, egne linene og ellers ruste sig for neste dag.» I 1892 ombyttet han fiskernes strabasiøse liv med en mindre strevsom, men også mindre spennende tilværelse som kontorbetjent hos fogden og sorenskriveren i Hammerfest, senere som edsvoren fullm. sammested. I 1897 nedsatte han sig som sakfører i Vardø og blev i denne stilling i 23 år til han 16. juli 1920 blev soren-

skriver i Alta. I sin sakførertid hadde han mange tillitshverv.
Avskjed 1933.

Frisak, Henrik Leganger, f. i Romedal 18. juli 1852 av foreldre infanterikaptein Erik Gløersen F. og Henriette Cornelia Leganger, student 1869 og juridisk kandidat 1874 (laud). Fungerte så et års tid som stortingsstenograf og i 3 år som sorenskriverfullm.. I 1878 nedsatte han sig i Ålesund som sakfører og praktiserte her som sådan til han 10. september 1898 blev utnevnt til sorenskriver i Nordre Sunnmøre, 13. desember 1912 konst. som assessor i Høiesterett. Under 24. september 1918 utnevnt som fast høiesterettsassessor. Under sitt ophold i Ålesund var han fra 1901 til sin fraflytning bestyrer av den derværende avdeling av Norges Bank og fra 1910 til samme tid ordfører i Ålesund Sparebanks representantskap, likesom han i mange år var medlem av Ålesunds formannskap og i 3 år byens ordfører. Stortingsmann for Ålesund og Molde i perioden 1910—12. D. 15. januar 1939.

Gift i Molde 21. november 1879 med Betty Laura Fyhn, f. sammested 18. mars 1858, dtr. av overtollbetjent Hans Jørgen F. og Henriette Barbara With.

Frisak, Johannes, f. 3. februar 1815 i Kjøbenhavn av foreldre krigskommisær Hans F. og Magdalene Borchgrevink, blev student 1833 og juridisk kandidat 1840 med haud. Samme år kopist, 1846 lensmann i Lærdal, 1855 sakfører i Nes i Hallingdal, 1857 politiadjutant i Bergen. Den 20. april 1867 blev han utnevnt til sorenskriver i Sætersdalen. Tok avskjed fra sitt embede 10. juli 1894 og døde 15. juli 1907.

Gift 3. februar 1849 i Farsund med Elisabeth Lund, f. sammested 10. januar 1823, d. 7. mai 1871 på sorenskrivergården Klepp i Evje, datter av skibsfører Jens Lund og Anna Margrethe Eilertsdr. Lund.

Furu, Olaf, f. i Sundalen 5. desember 1850 av foreldre Anders Olsen F. og Karen Olsdtr., student 1873 etter å ha gjennemgått bygdens folkeskole og arbeidet en tid på sakførerkontor. Efter artium var han en tid på advokatkontor. Underkastet sig juridisk embedseksamen med laud 1878 og

tok fullm.post på brorens sakførerkontor i Kristiansund og vedblev i denne stilling til i 1881, da han begynte egen sakførerforretning sammesteds. 1879—97 sekretær i Kristiansund formannskap, 1896—97 medlem av og formann i byens grunntakstkommisjon og byselskapet. 24. mars 1896 blev han utnevnt til sorenskriver i Vesterålen og i 1904 til byfoged i Kristiansund. D. 18. februar 1917 i Kristiansund.

Gift 19. april 1881 med Johanne Antoinette Gude, f. 23. september 1860, d. 18. november 1922 i Kristiania, dtr. av skibskaptein Johan Anton G. og Marie Rognskaug.

Først, Hans Severin, f. i Arendal 23. januar 1782 (1783), sønn av kjøpmann og skibsreder dersteds Christopher F. og Maren Otte Beck, blev student 1802 og juridisk kandidat 1809, underkansellist i kanselliet 1811, sorenskriver i Østre Råbyggelaget 23. desember 1816 og byfoged i Trondhjem 11. mai 1826, d. der 27. februar 1836. Valgt til stortingsrepresentant for Trondhjem 1836, men meldte sykdomsforfall.

Gift i Kjøbenhavn med Frederikke Martine Ramløsa, f. 24. september 1767, d 29. november 1827.

Gabrielsen, Hans Julius, f. 8. januar 1891 i Oslo av foreldre sorenskriver Nils Harald Berg G. og Ragnhild Stenersen, student 1908 og c. j. 1914 med laud. I 1914—15 var han soreskriverfullm., fra 1915—20 bestyrte han en sakførerforretning i Tana, i 1921 sekretær i Justisdepartementet, 1922—28 sorenskriver i Vardø, utnevnt 13. januar 1922, og 1. november 1928 fylkesmann i Finnmark. Fratrådte sitt embede 1941. I 1922—29 medlem av styret for Norges Banks avdeling i Vardø, de siste syv år formann, medlem av Vardø bystyre i en periode, formann i byens administrasjonsstyre i tre år og siden 1929 formann i Finnmarks Landbrukselskap.

Gift i Tromsø 22. juni 1918 med Sara Andersen, f. 16. mars 1896 i Vik i Helgeland, dtr. av kontorfullm. Alfred A. og Mathilde Wikstrand.

Gabrielsen, Nils Harald Berg, f. i Kristiania 19. mai 1856 av foreldre kjøpmann Nils Oscar Arnold G. og Marte Marie

Bergsjøe, student 1875, juridisk embedseksamen 1883 (laud) efter i 5 år efter artium å ha vært handelsbetjent i farens forretning. Efter embedseksamen i vel 2 år sorenskriverfullm. og konst. sorenskriver og blev så i 1886 ansatt som ekstraskriver i Justisdepartementet, hvor han i 1891 konstitueres og i 1892 utnevntes til byråchef. Forlot departementet i 1895 ved sin konstitusjon som sorenskriver i Hadeland og Land. Utnevnt til dette embede 22. oktober 1904. I 1901 blev han beskikket til å bestyre ekspropriasjonsforretningene til Nordmarksvassdragets regulering. Senere styrtte han en rekke store reguleringsforretninger (Mjøsens, Tyrifjordens, Randsfjordens og Bægnavassdragets) samt ekspropriasjonsforretningene ved statens innløsning av aktiebanene. 1909—11 formann i Høifjellskommisjonen. Avskjed 1926, d. 30. mai 1934.

Gift 23. oktober 1886 i Østre Aker med Ragnhild Stenersen, f. 1. september 1857, d. 28. september 1938, dtr. av gårdbruker Julius Martin S. og Marie Rosalie Nickelsen.

Gabrielsen hadde den glede å se sin 30-årige sønn utnevnt til sorenskriver i Vardø, mens han selv ennå satt i sitt embede — en sjeldent foretakelse i nyere tid.

Garmann, Gerhard Heiberg, f. 1. desember 1793 på Utstein kloster, sønn av dettes eier Johan G. og Magdalene Margrethe Heiberg, tok norsk juridisk eksamen 1814 etter tidligere i 6 år å ha vært fogedkontorist. Efter eksamen var han et par år fullm. ved Akershus stiftsoverrettskontor, var senere ansatt dels i Revisjonsdepartementet dels i Finansdepartementet, hvor han 16. september 1825 rykket opp til byråchef. 10. juli 1828 utnevntes han til sorenskriver i Flekkefjord, fra 1844 tillike byfoged i Flekkefjord by. Tok avskjed 29. juli 1872, d. i Flekkefjord 24. oktober 1873. Stortingsrepresentant for Flekkefjord 1845. I den anonyme brosjiyre: «Ellevte ordentlige Storting, en Samling av Karakterkilder» får Garmann følgende omtale: «En stille, fredelig mann der — sit venia verbo — hverken gjør ondt eller godt. Som debatterende medlem er han aldeles uvirksom. Resultatet av hans arbeide i Justiskomite nr. 1, hvor han alltid med Falsen danner minoriteten, er såre ubetydelig.»

Gift med Catharine Edvardine Augusta Hansen, døpt 17. mai 1807, d. 16. juli 1888, dtr. av sorenskriver Johan Fredrik H. og Abel Margrethe Krog.

Getz, Anton Fredrik, f. i Kristiania 5. mars 1884, sønn av riksadvokat Bernhard G. og Johanne Berg, student 1902, vernepliktig offiser, juridisk kandidat med laud 1907. I 3 år sorenskriverfullm. Ansatt i Justisdepartementet 1911. Konst. sorenskriver i Trondenes 1918. November s. å. assessor i Kristiania byrett. Forlot denne stilling for å dra til Nordland etter å være utnevnt til sorenskriver i Rana 18. juni 1926. Sorenskriver i Sør-Hedmark 8. april 1938. D. 10. april 1939.

Gjertz, Hjalmar Balduin, f. i Kristiania 14. mars 1823 av foreldre by- og rådstuskriver Peter G. og Magdalene Elisabeth Hoff, student 1840, c. j. 1845 med haud for den teoretiske og laud for den praktiske prøve. Efter 7 år praktisk utdannelse som sorenskriverfullm. kom han inn i Justisdepartementet hvor han efterhånden rykket op til fullm. og byråchef. 27. mai 1865 blev han utnevnt til sorenskriver i Numedal og Sandsvær. Hans ekspedisjonssekretær gav ham ved den anledning attest «for å være den dugeligste av de i departementet ansatte og en for departementet uerstattelig mann med hensyn til praktisk innsikt i juridiske anliggender samt hurtig og sikker dommekraft». På grunn av sykelighet søkte han avskjed i 1893 og d. i Kristiania 25. mai 1902. Han representerte Kongsberg på Stortinget 1874—76. Var medlem av en kgl. kommisjon ang. bergverksloven, og satt flere år i bystyret på Kongsberg, hvor sorenskriveren bodde. «Hans stortingsferd var en nødvendig følge av den almene tillit han nød på grunn av sin sjeldne dyktighet også i det praktiske liv.» Han døde «aktet og ansett så høit som få av de fremtredende menn som Kongsberg har hatt i sin midte». (O. T. Gram: Sandsværs Saga og Joh. K. Bergwitz: Kongsberg).

Gløersen, Erik, f. i Hof i Solør 30. januar 1751, d. i Ringsaker 2. april 1819, sønn av lagtingsskriver Erik G. og Mette Marie Schytte, blev e. j. 1776. Derefter sorenskriverfullm. og

konst. sorenskriver først i Søndre Hedemarken, senere i Nedre Romerike, utnevntes som «studiosus» 27. januar 1786 til den første sorenskriver i Valders. Forflyttet til Nordre Hedemarken 16. oktober 1807.

Gift i Land 31. oktober 1782 med sin kusine Marthe Elisabeth Gløersen, f. 14. oktober 1752 i Ullensaker, d. i Kristiania 27. januar 1823, dtr. av sorenskriver Glør G. og Magdalene Frisach.

Gløersen, Ferdinand Emil, f. i Kristiania 6. september 1851 av foreldre dampskibsfører Paul Peter Ferdinand G. og Hanna Christine Selmer, blev student 1868 og juridisk kandidat med laud 1873. Ansatt som ekstraskriver i Revisjonsdepartementet i 1874 og i Justisdepartementet fra 1. januar 1876 i kontoret for straffanstalt og fengselsvesen, blev fullm. her i 1886 etter en tids konst. som politimester på Moss og protokollssekretær i Høiesterett. Byråchef 1896. Sorenskriver i Bamble 11. oktober 1898 og i Moss 27. februar 1912. Avskjed 1921.

Gift 18. november 1884 i Trondhjem med sitt søskenbarn Inga Fredrikke Selmer, f. 25. februar 1856, d. 27. mai 1938, dtr. av senere assessor i Trondhjems overrett Johan Jørgen S. og Cecilie Hilmara Krohg.

Gløersen, Gerhard Gunnerus, f. i Ringsaker 7. september 1819, sønn av prokurator Glør G. og Cecilie Cathrine Bergh, student 1838, c. j. 1844 med laud, derefter kopist, prokuratorfullm. og overrettsakfører, først i Molde, senere i Trondhjem, hvor han ifølge Chr. Thaulows personalhistorie var «en meget søkt sakfører og en såre hederlig mann». Utnevnt 5. juni 1869 til sorenskriver i Indre Sogn, tok avskjed 31. august 1895 på grunn av sviktende syn og d. i Trondhjem 16. september 1896.

Gift: 1) 22. juli 1846 i Drammen med sitt søskenbarn Mathilde Therese Bergh, f. 25. juli 1824, d. der 24. februar 1850, dtr. av kjøpmann i Drammen Paul Ernst Garmann B. og Caroline Johanne Cappelen. 2) 30. mai 1852 i Drammen med Antonette Caroline Bergh, f. 2. april 1823, d. i Trondhjem 5. april 1909, en søster av nr. 1.

Gløersen, Gerhard Gunnerus Garmann, f. i Drammen 10. november 1852, sønn av overrettssakfører og kemner i Drammen Ole Kristian G. og Maren Annette Kristine Andersen, student 1870 og juridisk kandidat med laud 1876. Var sorenskriver- og advokatfullm. og konst. kemner i Drammen til 1879, hvorefter han praktiserte som sakfører sammesteds til 1883, da han tiltrådte redaksjonen av Tønsberg Blad. Ved siden herav drev han i flere år sakførerforretning i Tønsberg. Utnevntes 12. desember 1903 til sorenskriver i Ytre Sogn, hvorfra han 26. juli 1912 forflyttedes til Kristiansand som byskriver. Avskjed 1922. D. 6. desember 1929.

Gift i Kristiania 18. oktober 1884 med Inga Olava Jacobsen, f. 11. oktober 1863, d. 9. oktober 1933, dtr. av skomaker Olaus J. og Ingeborg Nielsen.

Gløersen, Johannes, f. i Eiker 9. januar 1849, sønn av sogneprest Christian August G. og Marie Olea Randers, student 1867, c. j. 1874 (laud). Var først sorenskriverfullm. og konst. sorenskriver, 1880—81 konst. byfoged i Tønsberg, 1882 ansatt i Justisdepartementet, 1891—1905 byfoged i Tromsø, 1905—13 sorenskriver i Søndre Østerdalen, utnevnt 29. juli 1905. D. 10. august 1913.

Gift 11. februar 1898 i Tromsø med Else Helene Jørgensen, f. i Målselv 18. august 1871, dtr. av handelsmann Jørgen J. og Kristine Elisabeth Myhre.

Gløersen, Paul Ernst Garmann Bergh, f. i Drammen 16. februar 1850, sønn av senere sorenskriver i Indre Sogn Gerhard Gunnerus G. og første hustru Mathilde Therese Bergh. Han tok eksamen artium i 1868 og juridisk embedseksamen i 1873 med laud. Efter å ha vært fullm. hos sin far og deretter hos overrettssakfører Dahl i Trondhjem, praktiserte han som sakfører i denne by fra 1. januar 1878 og inntil han 29. april 1899 blev sorenskriver i Dalene. Forflyttet til Mellem Jarlsberg sorenskriveri 27. mars 1905. D. 5. juni 1918.

Gift i Solvorn 20. juni 1879 med Olivia Nicoline Jerndorff, f. i Kjøbenhavn 3. mars 1850, d. 3. juni 1932, dtr. av inspektør ved Søkvæsthuset i Kjøbenhavn Andreas J. og Caroline Anine Jones.

Grabov (Grabow), Johan Christian, f. i Trondhjem 1812, døpt 29. september s. å., av foreldre overkrigskommissær Jørgen Andreas von Grabov og Anna Cathrina Halck, blev student 1830 og c. j. 1839 med haud. Nedsatte seg i 1849 som sakfører i Trondhjem, blev 15. april 1865 byfoged i Hammerfest og 27. januar 1872 sorenskriver i Guldalen. D. i embedet 25. september 1877.

Gram, Jens, f. i Kjøbenhavn 12. februar 1780, sønn av assessor Jens Gram på Ullern og en dansk dame, f. utenfor ekteskap, men lyst i kull og kjønn av sin far. Han blev oppdradd av sin mor i Kjøbenhavn og fikk sin utdannelse der. Tok studenteksamen 1798 og latinsk-juridisk eksamen 1804 med laud og gikk inn i kanselliet, hvor han avanserte til sekretær. I 1807 kom han til Norge for å bistå sin svigerfar, sorenskriver og justisråd Peter Georg Boll i bestyrelsen av det store, vidtløftige Ringerike og Hallingdals sorenskriveri. De to delte forretningene på den måte at den unge Gram slog sig ned i Hallingdal og greiet skriverforretningene der med de lange besværlige reiser, mens den gamle svigerfar styrtede det makelige Ringerike. På lignende måte hadde også tidligere forretninger vært delt mellom sorenskriveren og hans substitut eller adjunctus, vice-sorenskriveren. Boll døde i 1814 og etterfulgtes den 16. mars 1815 av Jens Gram som sorenskriver i Ringerike og Hallingdal. Han tok bopel på Ringerike, hvor han i 1816 kjøpte den store Ask gård i Norderhov. D. i Kristiania 2. november 1824. Gram var stortingsmann for Buskeruds amt 1818, 21—22. President i Odelstinget i disse år.

Gift 1806 på Ringerike med Reinholdine Boll, f. 28. juni 1779 i Kjøbenhavn, d. på Lillehammer 1859, dtr. av sorenskriver B. og Johanne Margrethe Thorop. Gram var en dyktig, ansett mann. På hans grav har skjønnsomme medborgere reist en malmstøtte med en inskripsjon som nevner hans hederlige ferd og hans utmerkede dugelighet og fedrelandssinn, som han utviste på 3dje Storting, og hans visdom og rettferdighet som embedsmann.

Gram, Paul James Reinhold Harald, f. 11. oktober 1818 på Ask i Norderhov, d. 31. januar 1900 i Kristiania, sønn av sorenskriver på Ringerike Jens G. og Reinholdine Boll, student 1836, c. j. 1841 med haud. I 1854 blev han politifullm. i Bergen, 25. august 1855 politimester i Halden, 25. desember 1863 sorenskriver og byfoged på Hamar og 5. mai 1875 sorenskriver i Tune. Avskjed 1. oktober 1892.

Gift på Moss 20. juli 1842 med Jensine Sophie Wulfsberg, f. samme steds 12. mai 1812, d. 27. desember 1902 i Kristiania, dtr. av byfoged, senere amtmann, Gregers Winther W. og Johanne Iverine Friborg.

Grindland, Andreas Jonsen, f. 21. september 1854 i Bjelland av foreldre gårdbruker John Olsen G. og Anna Olsdtr., seminarianist fra Holt 1875, folkeskolelærer 1875—79, student 1880 og c. j. med laud 1886 efter i 2 år å ha vært klasselærer i Molde. Overtok fra desember s. å. redaksjonen av bladet *Fædrelandsvennen* i Kristiansand samtidig som han var sakfører og forsvarer i offentlige saker. I 2 perioder, 1903—09 og 1910—12, medlem av Stortinget henholdsvis som varamann eller representant. Utnevntes 28. oktober 1911 til sorenskriver i Sætesdalen. I denne stilling døde han 3. mai 1924.

Gift med Andrea Borgevold, f. 16. august 1872, d. 21. august 1915, dtr. av gårdbruker Borgevold.

Grini, Tholf Asbjørnsen, f. 17. april 1868 i Fyresdal av foreldre gårdbruker Asbjørn Knutsen G. og Guri Vik, student 1886, juridisk kandidat 1893 med laud. Samme år sakfører i Skien, 7. september 1923 sorenskriver i Bamble. Avskjed 1938. Han var i en årekke medlem av Skiens formannskap og flere ganger ordfører, i flere perioder formann i distriktsvalgstyret for kjøpstädene i Telemark og Aust-Agder fylker, formann i administrasjonsstyret for Drangedal kommune, likvidasjonskommissær for Kragerø og Omegns privatbank, medlem av likvidasjonsstyret for Skiens og Oplands privatbank, i 30 år medlem av direksjonen for Skien—Telemarkens dampskibsselskap og i flere år direksjonens formann. For perioden 1910—12 Skiens representant på Stortinget.

Gift i Oslo med Berte Nelia Hogstad, f. i Siljan 1. juni 1868, d. 10. november 1922, dtr. av gårdbruker Jakob Nilsen Hogstad og Gunhild Marie Olsdtr. Vanebu.

Grivi, Gjermund Nilsen, f. i Lunde i Telemarken 5. april 1867 av foreldre, da omgangsskolelærer senere lensmann i Bø og gårdbruker Nils Gjermundsen og Gunhild Christensdtr. Faren kjøpte senere gården Grivi i Bø og sonnen tok navn etter denne gården. Blev student 1886, juridisk kandidat 1891 (laud) og nedsatte sig straks som sakfører i Bø. Ved farens død 1894 overtok han gården Grivi, som han senere har drevet. Fra 16. april 1915 sorenskriver i Nedre Telemarken, fra hvilket embede han tok avskjed i 1935. Som sakfører mangeårig ordfører i Bø. Stortingsmann i periodene 1903—12, 1916—18, 1922—24, 1927—30 og kunde visstnok, om han så hadde villet, sittet hele sitt liv på Stortinget som en utmerket representant for Telemarkens bønder, rettlinjet og grei. Odelstingspresident 1916—17. Medlem av representantskapet i Norges Bank siden 1932. Formann i Stortingets av持oldsgruppe m. m.

Gift 9. desember 1908 med Berit Einarsdtr. Sanda, f. 8. mai 1879, dtr. av gårdbruker Einar Eriksen S. og Kari Norheim.

Grøntvedt, Richard Nicolai Schjelderup, f. 17. februar 1794 i Kvikne, sønn av proviantskriver Lars G. og Anne Margrethe Meldahl, tok præliminæreksamen 1817 og blev e. j. 1818. Var derefter sorenskriverfullm. i 3 og konstituert sorenskriver i 4 år. Utnevntes i 1824 til underrettsprokurator i Hedemarken med bolig i Kongsvinger og blev i 1826 kst. og 4. oktober 1830 utnevnt til foged og sorenskriver i Vestfinnmarken. D. på Hammerfest 29. juni 1836.

Gift 8. august 1822 i Vinger med Anna Lucie Stabell, døpt 28. juli 1796 i Norderhov, d. 16. mars 1882 i Kristiania, dtr. av prokurator, senere sorenskriver Mathias Hagerup Stabell og Else Ridder.

Gude, Ove Christian, f. 30. desember 1795 i Nittedal av foreldre prost Hans G. og Helene Dorothea Høegh, arbeidet i sin ungdom på stiftsdireksjonens kontor, tok præliminar-eksamen 1816 og norsk juridisk eksamen 1819. Året efter

blev han av magistraten beskikket til underfoged i Kristiania og var som sådan aktor og referent i byens justissaker. I 1822 utnevntes han til underretts- og 1825 til overrettsprokurator i Akershus stift med bopel i Kristiania, men fortsatte dessuaktet som underfoged til han 1833 blev skattekammerfoged, tillike bankadvokatens kommisjonær for Smålenenes og størstedelen av Buskeruds amt. 28. juni 1842 blev han utnevnt til sorenskriver i Hallingdal og 18. september 1852 til sorenskriver i Sand. D. i Lillesand 22. september 1860.

Gift 17. april 1821 på Fredrikshald med Marie Elisabeth Brandt, f. 25. februar 1794 i Kristiania, d. 25. desember 1880 i Levanger, dtr. av snekkermester Ole Olsen B. og Maren Sophie Green. Sorenskriver i Karmsund Ove Høegh Gude og professor Hans G. var deres sønner.

Gude, Ove Høegh, f. i Kristiania 5. september 1839, d. i Stavanger 20. juni 1918, sønn av senere sorenskriver Ove Christian G. og Marie Elisabeth Brandt og bror av maleren Hans G., student 1858, c. j. 1864 med laud. Sorenskriverfullm. i Karmsund 1865—67, overrettssakfører i Stavanger 1869—92 og tok dispachøreksamen i 1876. Utnevntes 19. november 1892 til sorenskriver i Karmsund og 27. juli 1896 til sorenskriver i Jæren. Avskjed 1916. G. var meget benyttet i det kommunale liv, var medlem av direksjonen for Stavanger sparebank, kommisjonær for Hypotekbanken, kommunerevisor, kasserer ved Stavanger amts sykehus og i flere år formann i Stavanger kunstforenings styre.

Gift i Stavanger 6. august 1870 med Johanne Cathrine Kastrup Sømme, f. samme steds 7. juni 1846, d. samme steds 15. februar 1930, dtr. av konsul Jacob Jørgen Kastrup S. og Johanne Margarethe Bull Kielland. (Efter oplysninger fra fru Ebba Jansen.)

Gulbranson, Johan Georg, f. 21. januar 1862 i Kristiania av foreldre grosserer Georg G. og Antonie Wilhelmine Luttensee, blev student 1880 og c. j. med laud 1885. Var i vel 3 år byfoged- og sorenskriverfullm. og derefter konst. amtmann i Jarlsberg og Larvik under amtmann Michelets fravær på Stortinget 1889 og 1890. Mellem stortingssesjonene ansatt ved

Bratsberg amtskontor. I 1890 ansattes han i Poststyrelsen, hvor han i 1898 konstituertes og i 1900 utnevntes til byråchef. Forlot departementet i 1912 for å overta Sand sorenskriverembede, hvortil beskikket 1. juli 1912, 15. desbr. 1917 befordret til sorenskriver i Solør og i 1922 til kriminaldommer i Aker. Fratrådte dette embede i 1932 etter opnådd 70-årsalder. D. 26. februar 1942. Fra 1902 til 1912 stod Gulbranson som formann i direksjonen for «Landsforeningen for Reiselivet i Norge». Efter sin fratrede som formann blev han foreningens æresmedlem. Interessert friluftsmann og jeger.

Gift: 1) 11. juni 1895 i Kristiansand med Laura Johanne Stillesen, f. i Kristiania 6. mars 1872, d. der 31. mars 1931, dtr. av generalmajor Job Gerhard S. og Emilie Elisabeth Sommerschield. 2) 3. mai 1932 i Åmli med Sophie Eyde, f. i Arendal 12. november 1883, dtr. av skibsreder, konsul Christian Samuel E. og Christine Augusta Lund.

Hagemann, Christian Frederik, f. i Kristiansand 12. mai 1838, sønn av tollbetjent Christian Thomas H. og Regine Fredrikke Andersen, student 1857, c. j. med laud 1864. Var så sakfører- og sorenskriverfullm., overrettssakfører i Kristiansand, byskriverfullm. sammesteds, amtsfullm., konst. byfoged, 3½ år konst. overrettsassessor og i 4 år konst. stiftamtmann. I 1881 blev han utnevnt til politimester i Kristiansand, 9. september 1889 til sorenskriver i Nordre Gudbrandsdalen og i 1897 til byfoged i hjembyen. D. 4. mai 1925.

Gift 1. oktober 1868 i Kristiansand med Hedvig Wamberg, f. sammested 7. april 1843, d. i Vågå 26. september 1896, dtr. av overtollbetjent Johan Bülow W. og Mathilde Petromine Cappelen.

Hagerup, Caspar Peter, f. 12. april 1777 i Kristiansand, d. 28. august 1840 i Trondhjem, sønn av generalmajor Søren Andreas H. og Johanne Cathrine Christensen, 1794 student fra Kristiansands skole, 1801 c. j. med laud. Han gjorde en rask karrière. Allerede samme år han tok eksamen blev han by- og rådstuskriver i Kallundborg, blev 25. september 1809 sorenskriver i Flekkefjord, 12. juli 1819 sorenskriver i Nordre Hedemarken og 4. oktober 1830 borgermester i Trondhjem.

Gift 18. januar 1801 med Ulrikke Eleonore Steffens, f. 27. september 1775, d. 14. november 1852, dtr. av regimentskirurg Henrik S. og Susanne Christine Bang. Borgermester Hagerup og frue var statsminister Hagerups besteforeldre.

Hagerup, Nils Johan, f. 4. august 1799 i Borgund, Søndmøre av foreldre proprietær Christopher Abelset H. og Anne Christine Danholm, begynte sin løpebane som betjent ved Borgen-sund (Ålesund) postkontor 14 år gammel og var der i 4 år; de følgende 4 år var han betjent ved amtskontoret i Molde og samtidig huslærer for amtmann Krohgs barn. Han tok så præliminæreksamen 1822 og norsk juridisk eksamen 1824. Efter å ha vært byfoged- og sorenskriverfullm. blev han i 1830 utnevnt til underrettsprokurator i Kristians amt med bopel i Biri. D. 1. mai 1847. 4 dager efter sin død, den 5. mai 1847 blev han utnevnt til sorenskriver i Guldalen.

Gift 12. oktober 1829 i Borgund med Marie Krogh, f. 19. september 1798 i Ullensaker, d. 7. juli 1865 i Skien, dtr. av prokurator, senere sorenskriver Knut Carl Krogh og Karen Tauland.

Hals, Olaf Nicolai, f. 19. juni 1841 i Kristiania, d. 24. januar 1920, sønn av kasserer Halvor H. og Mathilde Magdalene Saxild, student 1859 og c. j. med laud 1864. Sorenskriver- og advokatfullm. før han 1867 blev kopist i Finansdepartementet hvor han i 1879 blev byråchef. Utnevnt til sorenskriver og byfoged i Hamar 14. juni 1890 og til sorenskriver i Nordre Jarlsberg 11. desember 1897. I sin departementstid medlem av to departementale komitéer og en kgl. kommisjon.

Gift 12. oktober 1871 i Aker med Emilie Sandberg, f. 20. mai 1845 i Fredriksvern, d. 22. juli 1932, dtr. av direktør ved Gaustad asyl Ole Rømer Aagaard S. og Johanne Emilie Barth.

Hammer, Andreas, f. 23. juli 1756 i Aker av foreldre bruker av Store Frøen Hans Andersen og Randi Voxen, c. j. 1782 med haud for den teoretiske og laud for den praktiske prøve. Efter eksamen først auditør og 1797 borgermester i Trondhjem, 1802 —10 borgermester og president i Kristiansand, 1. mai 1810 sorenskriver i Søndre Hedemarken. Justisråd. I 1814 kjøpte han Veflen gård i Stange og her døde han 25. mai 1825.

Gift med Isabelle Christine de Stockfleth, f. på Fredrikshald 27. desember 1780, d. 9. juni 1861, dtr. av sorenskriver, justisråd Thomas Rosing de S. og Johanne Marie Arbin. Enken oppebar eftermannens død en pensjon stor 100 spd. av Søndre Hedemarkens sorenskriverembede.¹⁾

Hammer, Peter Nicolai, f. 28. februar 1821 i Drammen, sønn av Peter Andreas H. og Turi Halvorsdtr., student 1839, c. j. med haud 1844. Advokatfullm. 1845—48, sakfører på Røros 1852, foged og sorenskriver i Alten 16. august 1866 og sorenskriver i Nedenes 13. juli 1878, avskjed fra 1. januar 1900, d. i utlandet 2. november 1905.

Gift 25. oktober 1854 i Trondhjem med Marthe Dorthea Torgersen, f. 26. september 1829 på Fredrikshald, d. 6. september 1899 ved Arendal, dtr. av skibskaptein Nils T. og Else Bassøe.

Hammer, Thomas Henrik, f. på Toten 10. juli 1815 av foreldre landhandler Abraham Falck H. og Maria Cathrine Nimb, student 1834 og c. j. 1839 med haud. Efter å ha vært sorenskriverfullm. blev han 3. mars 1860 utnevnt til sorenskriver i Indre Sogn og 6. februar 1869 til sorenskriver i Dalene, hvor han tillike var politimester og magistrat i Egersund. D. der 31. desember 1897. Representerte Stavanger amt på Stortinget 1859—60.

Gift: 1) 1849 med Gerhardine Henriette Abigael Elisa Reiner f. Tohrsén, f. 13. desember 1816, d. 13. januar 1851, dtr. av foged Jacob Lauritz Bahr T. og Ragnhild Jacobine Hermana Feyer. 2) med Christiane Severine Hansen, f. 4. april 1824, d. 6. desember 1877, dtr. av tollbetjent Jørgen Frederik H. og hustru.

Hansen, Fredrik, f. 27. september 1840 i Kongsvinger, d. 11. april 1895 i Brevik, sønn av landhandler Hans Andreas H. og Marthe Elisabeth Nordbye, student 1859 og c. j. med haud 1864. Efter å ha vært sorenskriverfullm. nedsatte han sig som

¹⁾ Wilhelmine Brandt: Slektene Lossius og Brandt, Münster og Arne Arnesen: Slekten Münster, Ringnes: Bondeslechter i Stange.

sakfører, først på Tønset, hvor han representerte grunneierne under jernbanetakstene vedkommende Rørosbanen, derefter i Trondhjem og på Røros. Den 24. september 1883 blev han utnevnt til foged og sorenskriver i Alten og 27. februar 1891 til byfoged i Brevik. Han skildres som en pliktopfyllende, praktisk dyktig embedsmann.

Gift 21. januar 1871 i Trondhjem med Thalette Gundersen, f. 6. mars 1845 i Kristiansund, d. 18. mars 1929, dtr. av handelsmann og skreddermester Ole G. og Laurine Birgithe Svendsen.¹⁾

Hansen, Frederik Christian, f. 26. desember 1799 i Kristiansand, sønn av stiftsfullm. senere rådmann Henrik Frederik H. og Jessine Marie Løfting, tok eksamen artium 1817 og latinsk juridisk embedseksamen med haud 1821. S. å. stiftamtsfullm., 1823 konst. adjunkt i latin og gresk ved Kristiansand katedralskole samtidig som han arbeidet på politimestererens kontor. Var en tid amtsbeskikket politifullm. og utnevntes 1825 til underrettsprokurator i Lister og Mandals amt med bopel i Kristiansand. Han var derefter konst. i forskjellige embedsstillinger til han blev foged først 1829 i Vesteraalen, Andenes og Lofoten og så 1834 i Larvik. 1838—39 konst. amtmann i Bratsberg og blev 27. juli 1842 sorenskriver i Helgeland. Her gikk det ham ilde. Han blev satt under tiltale for underslag av umyndiges midler, uriktige forklaringer og falsk regnskapsførsel m. v. Ved høiesterettsdom av 8. desember 1857²⁾ blev han etter kriminallovens kap. 24 §§ 20, 22, 27 og 28 avsatt, dømt til straffarbeide i 3 år og 6 måneder og til å erstatte Helgelands overformynderi 5 460 spd. 110 skill. Høiesterett anførte som formildende omstendighet domfeltes tallrike familie og at overformyndervesenet ved hans overttagelse av embedet var i uorden, hvorved et bekosteligere kontorhold blev nødvendig. D. 6. november 1864 i Eidsvold.

Gift 30. juli 1823 i Kristiansand med Albine Elise Fougner, f. 27. februar 1801 i Fron, d. 27. juli 1846 på Helgeland. dtr. av landhandler og gårdbruker Simon F. og Maren Wang.

¹⁾ Den norske slekt Heber.

²⁾ Retstidende for 1858, se s. 85—95.

Hansen, Jens Ernst Peter Carl Hessen Abraham Leschly, f. 29. april 1832 i Kongsberg, d. 26. august 1888 på Opsal i Vikedal, sønn av den kjente forfatter, overlærer Mauritz H. og Hedvig Leschly, student 1849, c. j. 1855 med laud. Utnevntes 10. november 1866 — etter tidligere å ha vært politiassistent — til politifullm., 13. juli 1870 til politiadjutant, 2. september 1878 til politiinspektør i Kristiania og 24. juni 1884 til sorenskriver i Ryfylke.

Gift 8. januar 1881 i Sandstø med Ingeborg Larsen, f. 10. desbr. 1843, d. 19. juni 1888, dtr. av Lars Jacobsen og hustru.

Ved testamente av 30. januar 1887 oprettet ektefellene et legat, «Sorenskriver E. Leschly Hansens og Hustrues Minde», som nå er kommet op i 10 000 kr. Rentene skal utdeles til veltjente betjenter og konstabler i Kristiania politikorps.

Hansen, Nils Svenningsen, f. i Kragerø 18. desember 1850, sønn av kjøpmann Andreas H. og Margrethe Svenningsen, student 1869 og c. j. 1875 med laud. Efter i 1 år å ha vært advokatfullm. og 1 år sorenskriverfullm. nedsatte han sig i 1877 som sakfører i Ibestad og praktiserte som sådan til han 1. januar 1897 blev utnevnt til sorenskriver i Steigen. Forflyttet til Lyngdal sorenskriveri 1. juli 1903. Formann i styret for Farsunds off. sjømannsskole. Avskjed 1. april 1921, d. 16. januar 1931.

Gift: 1) i Skjærvøi 1. august 1881 med Maren Jørgine Hegge, f. 24. januar 1858, d. 3. mai 1885, dtr. av lensmann Fredrik H. og Anne Berg. 2) i Ibestad 20. september 1886 med Johanne Fredrikke Ovidia Dons, f. 1854, d. 1891, dtr. av handelsmann Jens Bing D. og Johanne Berg.

Hansen, Rasmus, f. 8. juli 1797 i Opdal, sønn av gårdmann Hans Olsen Snoroeggen og Mette Christophersdtr., var i en del år fogedkontorist og fogedfullm. og tok præliminæreksamen 1821 og norsk juridisk embedseksamen 1822. Var så sorenskriverfullm. og konst. sorenskriver til han 1827 blev en søkt underrettsprokurator i Nordre Trondhjems amt med bopel på sin vakre eiendomsgård Marienborg i Skogn. Utnevnt til sorenskriver i Nordre Gudbrandsdalen 30. mars 1848. Bodde på sorenskrivergården Lyen. Elise Aubert om-

taler ham i sin bok «Fra de gamle prestegaarde» som en klok, grei og ekspedit forretningsmann og juleballet på Lyen som selskapelighetens glanspunkt. Han var Skogns første ordfører og stortingsmann fra Nordre Trondhjems amt 1839, 42, 48. D. 12. mai 1861 i Vågå.

Gift 7. oktober 1824 i Levanger med *Maren Magdalene Grøn*, f. 13. november 1794 sammesteds, d. 6. januar 1871 i Skogn, dtr. av markedshandler Peder Nielsen Grøn og Elisabeth Grønset.

Hansen, Sofus Karl Fredrik Wilhelm, f. 12. februar 1859 i Hammerø av foreldre sogneprest Bernt Fredrik H. og Sophia Beata Steen, student 1878, eksamen som reserveofficer 1880 og juridicum 1885 (haud). Var i et par år på et sakførerkontor og nedsatte sig så som sakfører på Ørlandet og praktiserte her fra 1887 til 7. januar 1913, da han blev sorenskriver i Vesterålen. Var i sin sakførertid et par år konst. foged i Fosen. Flyttet til Nes sorenskriveri 4. oktober 1918. Avskjed 1929 etter nådd aldersgrense.

Gift 31. oktober 1888 med *Martha Marie Jørstad*, f. i Kristiania 9. mars 1860, dtr. av senere skattefoged Thomas J. og Petra Helene Hansen.

Hanssen, Einar, f. i Nesodden 24. august 1874, sønn av lensmann Carl Julius H. og Marie Elisabeth Giverholt, blev student 1892 og c. j. med laud 1898 efter et års tid å ha vært betjent hos sin far og et par måneder konst. lensmann. Fra januar 1899 til oktober 1900 var han sorenskriverfullm., hvorefter han fikk ansettelse i Justisdepartementets lovavdeling, hvor han i 1908 blev konst. og i 1910 utnevnt til byråchef og i 1913 til ekspedisjonschef. 15. desember 1917 sorenskriver i Valdres og 1923 assessor i Høiesterett. Sluttet sitt arbeide der 21. desember 1940. Fra høsten 1905 til sommeren 1906 opholdt han sig i Berlin og Wien med stipendium av Otto Løvenskiolds legat. Siden 1907 censor og eksaminator ved juridisk embedseksamen og i et semester vikarierende foreleser i rettsvidenskap ved Universitetet. Fra 1912 til 1914 sekretær for den Retsmedicinske Kommission og siden 1912 delegert for Norge i det skandinaviske lovgivningsarbeide på familierettens

felt. 1920—21 medlem av banklovkomitéen og delegert for Norge i det skandinaviske samarbeide ang. nye lovregler om statsborgerrett. Hans litterære virksomhet er i det vesentlige innskrenket til anmerkningsutgaver av de tre lover om aktieselskaper og kommanditaktieselskaper, om forsikringsselskaper og om skibs-aktieselskaper.

Gift 24. mai 1911 med Asta Dorethe Sundvall, enke etter foged E. K. F. Dahl. Hun er f. i Kristiania 15. august 1874.

Hanssen, Karl Andreas, f. i Skien 27. november 1870 av foreldre skibsbyggmester Carl Andreas H. og Henriette Ingebrechtsen, student 1889, c. j. 1894 med laud. Siden han blev kandidat og til sin død var han knyttet til Harstad som sakfører- og sorenskriverfullm., sakfører og advokat. Sorenskriver i Trondenes 1. desember 1916. Benyttet kommunemann og mangeårig ordfører i Trondenes, medlem av diverse direksjoner. D. 24. april 1918.

Gift 17. september 1901 med Leikny Kaarbø, f. 19. desember 1879, dtr. av ekspeditør Rikard Kaarbø, Harstad, og Anna Elisabeth Lund.

Hanssen, Peter Nicolai Freberg, f. i Furnes, Hedemarken, 6. september 1837, d. i Lillehammer 20. april 1903, sønn av foged Even H. og Barbara Abigael Lange, blev student 1856 og juridisk kandidat med laud 1861. Nedsatte sig i 1863 som sakfører i Lillehammer, hvor han drev sin forretning til han 8. februar 1888 ble utnevnt til sorenskriver i Ryfylke. Vendte 19. desember 1894 tilbake til Gudbrandsdalen som sorenskriver i Mellem Gudbrandsdalen. H. levet først og fremst for sin gjerning og sitt hjem. En stillfarende, fin natur, bramfrei, rettsindig og rettlinjet. Han deltok ikke meget i det politiske eller kommunale liv, men var dog en kort tid som sakfører stortingssuppleant for Mjøsbyene, i kortere tid medlem av formannskapet og viceordfører, i lengere tid medlem av Lillehammer Sparebanks direksjon og forstanderskap. I Lillehammer Tilskuer skrev en av byens sakførere ved hans død: «Sorenskriver H. var en vel utrustet og meget ansett dommer, omhyggelig og samvittighetsfull i all sin virksomhet. H.'s død vil vekke sorg og megen deltagelse i Lillehammer og Gud-

brandsdalen, og vår dommerstand har i ham mistet en ansett og verdig representant.»¹⁾

Gift 18. mai 1866 med Hanna Rebekka Lange, f. i Tromsø 20. september 1838, d. i Lillehammer 4. februar 1912, dtr. av rektor Ulrik Fredrik L. og Stine Charlotte Cathrine Blix.

Hansson, Christian Rasmus, f. 23. mai 1807 i Kristiania, sønn av senere rådmann i Bergen Rasmus H. og Magdalene Christence Conradi, blev student 1824 og c. j. 1832 med haud for den teoretiske og laud for den praktiske prøve. Under studietiden var han en tid konst. adjunkt ved Fredrikshald lærde skole, derefter fullm. ved generalstabens byrå, konst. justissekretær ved overretten og fra 1830 ekstraskriver i Justisdepartementet. I 1835 blev han konst. rådmann i Bergen under farens sykdom og 30. juli 1836 utnevnt til justissekretær ved overretten i Kristiansand. I de 7 år han innehadde dette embede fungerte han 3 år som overrettssassessor, 4 år som politifullm., ½ år som politimester og i 6 år som bestyrer av stiftsdireksjonens kontor. Utnevntes 13. november 1843 til politimester i Bergen og 3. april 1849 til byfoged samme steds og endelig 22. desember 1853 til sorenskriver i Eiker, Modum og Sigdal. D. i dette velavlagte embede på sorenskrivergården Lerberg den 9. desember 1872, ifølge nekrolog i Christiania Aftenblad «som en av vårt lands mest begavede og dyktigste embedsmenn». H. var en myndig og selvbevisst herre, estetisk og litterært anlagt. Hans interesse for teatret lokket ham bl. a. til å optre som heldig lystspillforfatter. (Se for øvrig S. H. Finne-Grønn: Slektens Hansson.)

Gift: 1) 7. mars 1834 i Larvik med Emilie Michaeline Falch, f. samme steds 7. mars 1811, d. 4. januar 1835 i Kristiania, dtr. av amtsforvalter, kammerråd Michael F. og Johanne Nicoline Voigt. 2) 12. mai 1837 i Kristiansand med Harriet Marie Mørch, f. 9. oktober 1816 samme steds, d. 4. april 1903 i Kristiania, dtr. av trelasthandler og skibsreder Peder M. og Harriet Ainsley.

---

¹⁾ Vesentlig etter O. Delphin Amundsen: Stamtable over en norsk slekt Lange.

Hansteen, Axel August, f. i Kristiania 17. oktober 1822, d. i Vågå 23. oktober 1880, sønn av høiesterettsadvokat Peter Nicolai H. og Adelheid Birgitte Prydz, student 1841, c. j. 1845 med laud. Fra august 1845 til 30. desember 1854 fullm. ved Lier, Røken og Hurum sorenskriverembede, som han flere ganger bestyrte som konst., bl. a. fra juli 1848 til mai 1849 under ledigheten. Nedsatte sig i 1856 som sakfører i Drammen, hvor han praktiserte inntil han 20. februar 1874 utnevntes til sorenskriver i Nordre Gudbrandsdalen. Avskjed 12. august 1880.

Gift i Drammen med Emma Henriette Kjerulf, f. 7. juli 1819, d. i Kristiania 25. februar 1881, dtr. av sorenskriver Martin K. og Anna Hermine Krefting.

Hansteen, Philip Henrik, f. 30. mars 1817 på Moss, sønn av tollinspektør Niels Lynge H. og Petronelle Severine Clementin, blev student 1834 og c. j. med laud 1840, hvorefter han i to år var edsv. fullm. hos sorenskriveren i Moss. Som sådan dømte han en løsgjenger til å stå i gapestokken og benyttet således et allerede da foreldet straffemiddel. Dommen vakte både spott og forargelse og blev latterliggjort av Henrik Wergeland. Dommen blev stadfestet av overretten. Efter $\frac{1}{2}$ års tjeneste som amtsfullm. i Smaalenene gikk H. i juni 1843 inn i Justisdepartementet som ekstraskriver, 1848 konst. og 1849 fast kgl. fullm., kort etter konst. byråchef og 10. april 1851 ekspedisjonssekretær. Under 18. januar 1854 blev han utnevnt til sorenskriver i S. Østerdalens, tok bopel på Kirkenær i Elverum og vant hurtig respekt som dyktig og streng dommer. Den 8. september 1869 forflyttedes han som sorenskriver til Solør, blev i januar 1878 beskikket til ekstraordinær assessor og utnevntes 12. oktober 1879 til fast assessor i Høiesterett. Tok avskjed som sådan 17. juni 1899 og avgikk ved d. 13. juni 1911 i Kristiania. 1880—1906 medlem av Enkekassens direksjon og fra 1896 tillike av direksjonen for Pensjonskassen for Statens Tjenestemenn. Som sorenskriver fikk H. ry for å ha utrettet overmåte meget for sine embedsdistrikters opkomst, ikke minst i henseende til økonomi og kommunikasjoner. Hans anseelse som skarpsindig og lerd jurist og dommer var be-

tydelig, og embedsgjerningen var ham en religion som hadde krav på det hele menneske, dets id og dets virke, det var hans kall, hans samvittighets bud og hans ånds fulle eie.

Gift 14. mai 1847 på Strømsø med Jacobæa Elisabeth Krumm, f. 22. september 1814 på Nøsted i Skoger og d. 21. januar 1893 i Kristiania, dtr. av skibsfører Johan K. og Elisabeth Catharina Lind. (Efter Finne-Grønns bygdebok: Elverum.)

Harboe, Emil, f. 12. oktober 1859 i Våle, Jarlsberg, av foreldre daværende lensmann, senere overkontrollør Eduard Henrik Waldemar H. og Cathrine Elisabeth Dedekam, student 1878, juridisk embedseksamen 1882 (laud). Efter eksamen var han i 4 år sorenskriverfullm., og nedsatte sig derefter som sakfører på Hamar hvor han praktiserte til han i 1898 blev utnevnt til politimester i Sarpsborg. Under opholdet i Hamar var han medlem av direksjonen — for det meste som formann — i mange halvoffentlige og private selskaper og foreninger, således i 11 år formann i direksjonen for Hamar telefonforening. Blev i 1907 byfoged i Arendal, hvorfra han 17. januar 1919 befordredes til sorenskriver i Nedre Romerike. D. plutselig 16. november 1927.

Gift i Bergen 21. april 1892 med Didrikke Henriette Giertsen, f. i Bergen 6. oktober 1871, d. 1922, av foreldre bokhandler Edvard Barfred G. og Didrikke Henriette Behrens f. Nygaard.

Harris, Anton Theodor, f. i Larvik 5. juli 1804 av foreldre skibsfører Niels H. og Anne Henricha Schwingel, student 1822 og juridisk kandidat 1829 med laud. Efter eksamen amtsfullm. i Jarlsberg og konst, sorenskriver i Nordre Jarlsberg, høsten 1831 ekstraskriver i Justisdepartementet, 1832 konst. protokollsekretær i Høiesterett og i 1836 byråchef i Kirkedepartementet. I 1839 forlot han departementet og blev overrettsprokurator i Akershus stift. Hans virke som sådan blev kortvarig, idet han i 1841 blev stiftamtmann i det nyopprettede Tromsø stift og amtmann i Finmarken. 12 år senere amtmann i Stavanger. Han sluttet sin fortjente embedsvirksomhet som sorenskriver i Nordre Jarlsberg, hvortil utnevnt 24. oktober 1863. Stortingsrepresentant for Tromsø by 1848 og Tromsø

og Hammerfest 1851. Medlem av noen kgl. kommisjoner og komitéer. D. 6. (7.) mars 1866 i Sande.

Gift 4. februar 1833 i Kristiania med Petronelle Cornelia Winther Rye, f. 25. september 1812 i Kjøbenhavn, d. 30. mars 1876 i Kristiania, dtr. av høiesterettsassessor, senere byskriver Johan Henrik R. og Jacobine Ulrikke Alstrup.

Hauch, Andreas Niels, f. 26. oktober 1786 på Fredrikshald, d. 27. oktober 1847, sønn av stiftamtmann Fredrich von H. og Karen Tanch. Han var utdannet som militær og blev løtnant 1807, tok juridisk embedseksamen 1810 med laud, kaptein ved kongens livkorps 1811, kammerjunker. Utnevnt 7. april 1813 til sorenskriver i Heggen og Frøland. Avskjed 19. mai 1847 med 400 spd. årlig pensjon. Som den eneste av familien her i landet reklamerte han for Stortinget sitt adelskap, idet han bemerket at dette skritt «ei så meget var begrunnet i egen drift som av familieforhold».¹⁾

Gift 30. oktober 1840 med Dorothea Catharina Grønn, f. 20. januar 1800, d. 2. juli 1875, dtr. av major Hans Christian Harboe G.

Hauge, Erik, f. i Søndre Odalen 1. januar 1799 av foreldre landhandler Ole H. og Olava Mathea Stenersen, fikk sin utdannelse på Østerdalens sorenskriverkontor og Solør og Odalens fogedkontor, tok preliminæreksamen 1819 og norsk juridisk eksamen 1822. Var derefter advokatfullm. og sorenskriverfullm. på Øvre Romerike og utnevntes så i 1825 til underrettsprokurator i Akershus amt. Han bosatte sig i Øvre Romerike, fikk her en god praksis og blev meget avholdt. 27. november 1833 utnevntes han til foged og sorenskriver i Øst-Finmarken med bopel på Vadsø. Kom så tilbake til Romerike som foged 1840. Den 19. mai 1858 blev han utnevnt til sorenskriver i Nordre Jarlsberg. D. under et besøk i Gjerpen 28. juli 1863. Representerte Finmarkens amt på Stortinget 1839. Medlem av 3 kgl. kommisjoner.

Gift: 1) 10. oktober 1826 i Ullensaker med enken etter foged Petersen, Rebekka Angell Blytt, f. 26. august 1793 i

¹⁾ Bernt Moe: Om de i Norge for tiden værende adelige familier.

Trondhjem, d. 28. april 1831 i Ullensaker, dtr. av residerende kapellan Hans B. og Karen Riber Lund. 2) 19. april 1834 i Eidsberg med Fredrikke Dorothea Christiane Rasch, f. 13. juli 1813 sammesteds, d. 11. januar 1835 i Ullensaker, dtr. av rittmester Michael R. og Edle Valentine Heyerdahl.

Haukaas, Per, f. i Strandebarm 23. september 1879 av foreldre gårdbruker Per Ludvigson H. og Kari Engedal, student 1900, vernepliktig officer 1901 og c. j. med laud 1905. Efter embedseksamen sorenskriverfullm. 1906—10, sakfører i Trondhjem 1910—11, politifullm. sammesteds 1911, politiadjutant 1917, konst. sorenskriver i Fosen 1922, konst. byrettsassessor i Trondhjem 1923, konst. overrettsassessor i overretten dersteds 1924. Utnevnt til sorenskriver i Hitra 16. april 1926 og til sorenskriver i Søndhordland 10. april 1936. Overformunderrevisor i Trondhjem siden 1917, censor i socialøkonomi og rettslære ved den tekniske høiskole siden 1916.

Gift: 1) 18. august 1910 med Valborg Eline Wahl, f. 26. mars 1880 i Trondhjem, d. 21. februar 1931, dtr. av kjøpmann Ingebrigts Edvard W. og Eline Meldahl. 2) 28. desember 1935 i Trondhjem med Dagfrid Stoud Platou, f. 25. mai 1894, dtr. av læge Einar Stoud P. og Therese Sofie Margrethe Gram.

Hausmann, Christian Larsen, f. 5. desember 1827 i Lunde i Dalene, sønn av sogneprest Christian Fredrik H. og Cathrine Elisabeth Larsen, student 1845, c. j. med laud 1854, hvorefter han i 3 år var edsv. fullm. hos sorenskriver Thaulow på Velo i Jevnaker og senere autorisert fullm. hos regjeringsadvokat Dunker. I 1858 nedsatte han sig som sakfører i Kristiania, blev advokat 1862, utnevntes 7. februar 1874 til sorenskriver i Nordre Helgeland og forflyttedes 11. desember 1880 til S. Østerdalen med bopel på Kirkenær. H. var en meget dyktig, utpreget energisk og samvittighetsfull embedsmann, men hans noe bråkende og bryske vesen falt ikke i østerdølenes smak, og han vant derfor ikke hos dem den popularitet han siden opnådde i Moss, hvortil han forflyttedes 10. september 1891. Efter å ha tatt avskjed som embedsmann 15. desember 1911 bosatte han sig i Kristiania, og avgikk her ved døden 28. januar 1913. H. hadde ført nøyaktige dagbøker, men i henhold til

testamentsbestemmelse blev den lange rekke bind brent ved hans død. Til denne arkivar Finne-Grønns biografi i bygdeboken Elverum kan føies: H. var en myndig sorenskriver og flink jurist, selvbevisst og byråkratisk, en representant for en nu utdødd embedsmannstype. Eldre jurister vil huske mange historier om ham.

Gift 2. august 1874 i Jevnaker med Josefina Francisca Nissen, f. 27. august 1831 i Helsingør og d. 17. april 1906 på Jeløen, dtr. av kateket Ludvig August N. og Anne Dorothea Westergaard.

Havig, Christian Fredrik Nergaard, f. i Namsos 13. oktober 1855 av foreldre da postekspeditør, senere lensmann Christian Møinichen Havig og Dorthea Christine Nergaard, student 1873 og hadde efter 2nen eksamen til høsten 1878, da han underkastet sig juridisk embedseksamen med haud, post som bokholder på et forretningskontor. Fra 1879 til høsten 1883, da han nedsatte sig som underretssakfører på Kongsberg, var han sorenskriverfullm. og i over 3 år konst. sorenskriver. I 1886 flyttet han sin forretningskontor til Vefsn landdistrikt og derfra til Mosjøen ladested. 1896 konst. som foged i Lofoten og Vesterålen, 10. september 1898 utnevntes han til sorenskriver i Lofoten og 10. januar 1909 til sorenskriver i Ringerike. Avskjed fra dette embede 1925. D. 30. august 1927. Møtte på Stortinget 1892—94 som første suppléant for Nordlands amt og på en rekke senere Storting som representant for samme amt (1895—1909). Medlem av Norges Banks representantskap fra 1894.

Gift 28. juli 1887 med Emilie Mo, f. 12. august 1867, dtr. av Elias Andersen og Andrea Jakobsdtr. Mo.

Hazeland, Arnold Mathew Johan Philip, f. i Birkrem 10. februar 1859 av foreldre sproglærer Johan H. og Serine Larsen Vigesaa, student 1876, c. j. 1881 (laud). Efter embedseksamen byfogedfullm., advokatfullm. og ansatt i Indredepartementet. Derefter i 1885—90 sekretær i arbeiderkommisjonen. Siden 1890 praktiserte han som sakfører og advokat i Kristiania, derhos først sekretær, senere medlem av den i 1891 nedsatte tollovkommisjon. En tid også sekretær i civilprosess-

lovkommisjonen. Utnevnt i 1907 til ekstraordinær assessor i Trondhjems overrett. 15. september 1914 konst. og 14. mai 1915 utnevnt til sorenskriver i Sør-Gudbrandsdalen og 1919 til ekstraordinær assessor i Høiesterett, hvor han i 1921 blev fast medlem.

Gift i Bodø 4. oktober 1893 med Anna Schjølberg, f. 29. mars 1871, dtr. av sorenskriver Hans Anton Staboe S. og Marie Blakstad.

Heffermehl, Johan Kristofer Støren, f. i Folden 20. august 1833 av foreldre sogneprest Jørgen Meyer H. og Marie Helene Støren, student 1850, c. j. med laud 1854. Han fikk bevilling som sakfører i 1854, tok advokaturen 1861 og praktiserte i Kristiania til han 30. desember 1893 blev utnevnt til sorenskriver i Numedal og Sandsvær. H. var en mann med glimrende evner og en fremragende advokat. Mest kjent som defensor under riksrettsaken mot ministeriet Selmer. Fratrådte som sorenskriver 23. februar 1903 og døde i Drammen 10. april 1906.

Gift i Kristiania 27. april 1863 med Emma Stang, f. 6. desember 1841, d. 21. januar 1923, dtr. av statsminister Fred. Stang og Augusta Julie Georgine von Munthe af Morgenstierne. (Efter T. O. Gran: Sandsværs Saga.)

Hegge, Fridtjov Ottar, f. i Trondhjem 28. juni 1868 av foreldre malermester Hans August H. og Margarethe Harder, student 1887, c. j. 1891 med laud. Sakfører-, sorenskriver- og statsadvokatfullm. samt konst. statsadvokat i henved 5 år, praktiserende sakfører på Harstad i henved 3 år. I 1899 overtok han stillingen som sekretær for Kristiania venstre, i 1900 assessor i Kristiania byrett, 1901 autorisert som høiesterettsadvokat, 3. mai 1909 statsadvokat, 1913 utnevnt til sorenskriver i Namdal og i 1920 til lagmann i Gula- og Frostating lagdømme. D. 13. september 1926. Under sitt ophold i Kristiania var han fra 1904 medlem av bystyret. Innen sitt parti, venstre, innehadde han en rekke tillitshverv, sterkt politisk interessaert som han var.

Gift: 1) 30. mai 1903 med Ingeborg Fischer Wille, f. 13. juli 1880 i Surendal, d. 26. desember 1917, dtr. av distrikts-

læge Johan William Marius W. og Hanna Parelius. 2) 28. april 1919 med Ingerid Katharina Havig, f. 16. oktober 1884 i Namsos, dtr. av brukseier Johannes Bernhard H. og Anna Henrikke Aune.

Hegge, Marcus Torberg, f. 15. mars 1785¹⁾ på Moss, sønn av foged, senere amtmann i Nordland Christian Torberg H. og Else Christine Kiørboe, blev student 1802 og c. j. 1805 med haud. Var derefter i 3 år amtsfullm. i Nordland, blev så prøveprokurator i Nordland, konst. sorenskriver i Salten; i 1810 utnevnt til prokurator for alle retter i Trondhjems stift og 6. november 1815 til sorenskriver i Øst-Finmarken. D. på Vadsø 11. desember 1820.

Gift med Anna Andersen, f. 22. mai 1795, d. 11. mars 1859 i Kristiania, etter Hegges død gjengift med gårdbruker Peter Jacob Grüner.

Heggen, Halvard Nikolai, f. 23. april 1867 i Åmot, Østerdalens av foreldre fløtningsinspektør Hans H. og Dorothea Sætre, blev student 1884 og juridisk kandidat 1889 (laud). Var sorenskriver- og sakførerfullm. til 1894, da han kom inn i Justisdepartementet, hvor han var ansatt til utgangen av 1902. I denne tid i henvend 3 år fraværende i Kongo, hvor han tjenstgjorde dels som substitut (nærmet statsadvokat), dels som dommer. Fra januar 1903 til 1913 medlem av de internasjonale domstoler i Egypten, først ved domstolen i Mansurah, siden overdommer i Alexandria og til slutt president i domstolen. Vendte hjem 1913 som assessor i Høieste-rett, som han forlot i 1919 for å bli sorenskriver i Sør-Gudbrandsdal. Fant sig imidlertid ikke til rette her hjemme og drog tilbake til Egypten 1922. D. i Kairo 19. januar 1926 som president for domstolen der. Hans norske kollega Michael Hansson skriver i en nekrolog: «Fant det for virkelighetsfjernet i Høieste-rett. — Sjeldent evne til å vinne folks hengivenhet. Den samme blandt Norges odelsbønder og Egyptens fellaher, i de moderne salonger som i husmannshytten. Hans dommer klart gjennemtenkte og vel overveide. Populær som medlem av de blandede domstoler i Egypten, avholdt som sorenskriver

¹⁾ Enkekassen oppgir Hegge døpt 27. september 1782.

i Gudbrandsdalen. Intelligent, viktig morsom (uten å la det gå ut over andre).»

Gift 29. desember 1910 med Mary Archer, f. 1872 i Larvik, dtr. av verftseier Colin A. (Frams byggmester) og Karen Sofie Wiborg.

Heiberg, Edvard Christie, f. 17. mars 1801 i Aabenraa, sønn av handelsmann på Grønland, senere overvraker i Trondhjem Edvard Christie H. og Eleonore Cornelia Castonier. Efter farens død blev sønnen Edvard, da 8 år gammel, hjulpet frem til preliminæreksamen i 1816 av tollprokurør Omsen, en bekjent av hans far. Mens han forberedte sig til norsk juridisk eksamen, som han underkastet sig i 1819, var han kopist i Statsrevisjonen. Efter embedseksamen var han byfoged- og sorenskriverfullm. på Moss eller konst. byfoged eller sorenskriver til han i 1825 blev underrettsprokurator i Smaalenene med bopel på Moss. I sin prokuratortid var han flere ganger konst. byfoged og sorenskriver på Moss. Ved utgangen av 1830 mottok han konst. som sorenskriver i Bamble under sorenskriver Morgenstiernes arbeide i Lovkommisjonen, hvilken konst. varte til sorenskriver Krogh overtak embedet 1837. Kort etter, den 10. september 1837 blev Heiberg utnevnt til sorenskriver i Nordre Østerdal med bopel i Tolgen og innehadde dette embede til 22. desember 1858, da han blev byskriver i Bergen. D. i Bergen 20. mars 1872. Ved høiesterettsdom av 18. januar 1853 (Rettstid. for s. å. s. 193 flg.) blev han for uforsvarlig utsettelse med pådømmelse av en draps- og arrestsak ilagt en bot av 200 spd. og saksomkostninger. Han hadde tidligere vært mulktert en rekke ganger efter N. L. 1—5—8 og frd. av 3. juni 1796, således ikke mindre enn 15 ganger i 1851—52 med böter tilsammen 1 470 spd. Syk, hypokonder og nervesvekket på grunn av overarbeide og forcerte reiser, sier hans huslæge.

Gift 28. oktober 1827 på Moss med Engel Arentz Scheel, f. 21. februar 1801 i Stavanger, d. 31. juli 1866 i Bergen, dtr. av byfoged Anton Wilhelm Scheel og Engel Arentz Kielland.

Heidenreich, Carl Fredrik Olaus, f. 27. august 1823, d. 18. januar 1894, sønn av tollbetjent i Arendal Lars Christian H.

og Melie Fredrikke Rynning, student 1841, c. j. 1846 med haud. Efter å ha vært sorenskriverfullm. nedsatte han sig i 1856 som sakfører på Kongsvinger og praktiserte der til han 14. oktober 1880 blev sorenskriver i Torridal.

Gift 30. juli 1862 med Emilie Carilla Kaltenborn, f. 3. november 1840, d. 1. juni 1924, dtr. av Johan Fredrik K. og Marie Hielm. (Bl. a. efter ingeniør Delgobes papirer i Oslo statsarkiv.)

Heidenreich, Christian Fredrik, f. 11. april 1831, d. 2. september 1895, av foreldre sogneprest Johan Erik H. og Anne Marie Hvorup, student 1850, c. j. 1855 med haud, derefter sorenskriverfullm. og 1865 sakfører i Søndre Bergenhus med bopel på Stordøen. Den 12. oktober 1878 blev han byfoged på Tromsø, 29. april 1882 sorenskriver i Tromsø og 9. mai 1887 sorenskriver i Bamble.

Gift med Ida Lie, f. 5. (4.) juli 1838, d. 12. oktober 1912, dtr. av sorenskriver Mons Lie og Pauline Tiller. (Bl. a. etter ingeniør Delgobes papirer i Oslo statsarkiv.)

Heidenreich, Nicolai Frederik, f. 12. august 1794 i Trøgstad, sønn av prost Adolph Carl H. og Sophie Rasch, begynte sin løpebane på Heggen og Frøland sorenskriverkontor i 1807, blev e. j. 1812 og derefter fullm. ved kontoret. Under krigen 1814 fungerte han som månedsløitnant, var derefter byfogedfullm. og konst. sorenskriver og byfoged. Utnevnt 11. september 1817 til overrettsprokurator i riket og 20. juli 1824 til sorenskriver i Salten, 19. juni 1841 til byfoged i Kristiansand og 3. februar 1847 til sorenskriver i Nordre Jarlsberg. Ved sorenskriverienes omordning i grevskapet overtok han 29. oktober 1847 Søndre Jarlsberg skriveri. Avskjed 14. september 1866, fra 1. januar 1867 med 600 spd. i pensjon. D. 23. januar 1876 i Kristiania.

Gift 23. september 1824 i Bodin med Anna Erika Schytte Berg, f. 26. mai 1805 i Bodø, d. 24. mai 1866 i Tønsberg, dtr. av foged, senere amtmann Johan Ernst B. og Sara Schytte.

Hekleberg, Johan, f. i Røken 9. juni 1831, sønn av gårdbruker Amund Gulliksen H. og Anne Christensdtr., student

1851 og c. j. 1855 med haud og 1856 med laud. Efter 2 års tjenstgjøring som sorenskriver- og fogedfullm. blev han i 1859 kopist og i 1864 fullm. i Kirkedepartementet. I 1867 utnevntes han til politifullm. i Bergen, 16. september 1871 til foged og sorenskriver i Vardø, 5. november 1877 til sorenskriver i Senjen og 9. mai 1891 til sorenskriver i Valdres. Fratrådt 1898. D. 5. oktober 1898.

Gift i Kristiania 15. mai 1865 med Maren Sofie Sørensen, f. sammested 26. januar 1838, d. 14. april 1907, dtr. av fhv. jeger Arne S. og Dorthea Johannessen.

Helliesen, Jørgen Fredrik, f. på Fredrikshald 4. november 1850, sønn av tollkasserer Henrik H. og 2nen hustru Anne Mathilde Elisabeth Hansen, blev student 1868 og c. j. 1874 med laud. Efter 2 års virke som sorenskriverfullm. blev han ekstraskriver først i Finans- og Tolldepartementet, derefter i Justisdepartementet, hvor han rykket op til fullm. Han var også i noen år stenograf i Stortinget. Den 7. november 1891 utnevntes han til sorenskriver i Senjen, hvilket embede han innehadde inntil han 2. mars 1901 blev forflyttet til Mandal. Avskjed 1. januar 1918. D. 31. oktober 1932.

Gift: 1) 3. mars 1883 med Martha Kristine Boberg, f. 10. januar 1862, d. i Ibestad 17. august 1900, dtr. av gårdbruker Johannes B. og Oleane Vestgaard. 2) i Mandal 29. desember 1902 med Helga Johanne Augusta Andorsen, f. i Mandal 1. desember 1866, dtr. av konsul Jacob August Andorsen og Johanne Fredrikke Reymert.

Heltzen, Paul Frederik Michael, f. på Kongsberg 3. mai 1780, sønn av berghauptmann og konferensråd Christian Ernst H. og Anne Christine von Haxthausen, student fra Trondhjems skole 1798, c. j. med laud 1801. Sorenskriverfullm. i Finmarken samt i Stør- og Værdal, kansellist i det kgl. general-kommissariat 1805, auditor i Holsten 1806, sorenskriver i Aker 1. mai 1810, kanselliråd, bosatt på sin gård Stabæk i Bærum til 1836, senere i Kristiania, hvor han døde 19. august 1839. Heltzen representerte Akershus amt på det overordentlige Storting 1814, Stortinget 1827 og det overordentlige Storting 1828.

Gift med Gustava Henrikke Ørum, f. 17. mai 1784, d. 21. november 1849, dtr. av sorenskriver Lyth Ørum. Hun skulde som enke oppebære 100 spd. årlig av embedet, om «hans maje-
stet sådant nærmere måtte bestemme».

Hertzberg, Nils Christian Egede, f. 20. januar 1866 i Asker, sønn av statsråden av samme navn og Martha Cathrine Marie Clauson, student 1883, c. j. 1887 med haud og 1888 med laud. Var sorenskriverfullm. i Romsdal i 2 år og nedsatte sig derpå som sakfører på Molde og praktiserte her — siden 1893 som advokat — til han 2. mai 1919 blev sorenskriver i Romsdal. Forflyttet til Nordre Jarlsberg 15. januar 1926. Avskjed 1. januar 1936. D. 5. mai 1940 i Oslo. Han var konst. amtmann i Romsdal 1905—06, ordfører i Molde i 2 perioder og utførte i denne egenskap et fortjenstfullt arbeide til ophjelp av byen etter den store ildebrann, et arbeide som byen og dens borgere visste å påskjønne. Han fikk også istand et elektrisitetsverk for byen og gjenopprettet gymnasiet. Han var æresmedlem av Molde og Omegns idrettsforening og av Molde Turistforening.

Gift på Veblungsnes 26. august 1893 med Gudrun Onsum, f. samme steds 15. november 1869, dtr. av handelsmann Harald O. og Betzy Juliane Evensen.

Hetting, Elias Frederik, f. i Holt 3. juni 1769, sønn av forvalter ved Nes verk Ulrik Frederik H. og Else Marie Gabrielsdtr., tok dansk juridisk eksamen 1790, var derefter sorenskriverfullm. og konst. sorenskriver i Ryfylke. Utnevnt 4. april 1800 til sorenskriver i Øst- og Vest-Finnmarken og 22. mars 1805 til sorenskriver i Namdalen. Kanselliråd 1813. Representerte Nordre Trondhjems amt på Stortinget 1815—16. D. på Findanger i Fosnes 27. oktober 1826. Han søkte i 1814 Follo sorenskriveri, men ansøkningen blev ikke fremlagt i statsrådet, likesom hans navn ikke fantes i fortegnelsen over ansøkerne, hvilket blev påtalt i Stortinget 1815 og 1818.¹⁾

---

¹⁾ Se Stortings-Efterretningerne for disse år og foranstående biografi av sorenskriver H. P. Ellefsen.

Gift med Thale Catharine Bull, dtr. av sorenskriver Henrik B. og hustru. Hun var f. 21. mars 1776 og d. 5. mai 1841.

Heyerdahl, Christian, f. i Ringsaker 4. juni 1801 av foreldre prokurator Christian H. og Gunhild Evensdtr. Botner, tok norsk juridisk eksamen i 1823 og fikk ansettelse i Justisdepartementet, hvor han i 1827 blev fullm. Utnevntes 6. februar 1834 til sorenskriver i Namdalens og 12. oktober 1843 til byfoged i Porsgrunn. D. 13. september 1859.

Gift i Kristiania 16. desember 1823 med Maren Juul Leschly, f. 11. mars 1795 i Rakkestad, d. i Porsgrunn 21. mai 1870, dtr. av major og tollkasserer Mauritz L. og Ellen Marie Bergwitz.

Heyerdahl, Niels Roth, f. 18. juni 1829 i Time av foreldre sogneprest Hans Olai Fremming H. og Marie Margrethe Schwabe, student 1847, c. j. med laud 1852. Ansatt i Justisdepartementet, hvor han 25. juli 1860 blev byråchef. Utnevntes 2. desember 1861 til foged og sorenskriver i Tana, men kom ikke til å overta embedet, idet han døde i Kristiania allerede 13. januar 1862.

Gift i Kristiania 9. april 1856 med Laura Bull, f. i Vågan 4. september 1831, d. i Elverum 12. september 1922, dtr. av sogneprest og prost Christian B. og Kirsten Gram Berg.

Hilsen, Nils Otto, f. i Lier 18. september 1829, sønn av kirkesanger Nils Nilsen H. og Tolline Ottersdtr., student 1851, c. j. med haud 1858, overrettssakfører i Drammen 1859, sorenskriver i Namdal 24. september 1883, fratrådt 1910, d. 11. april 1912.

Gift på Modum 17. april 1857 med Birthe Karoline Sandager, f. sammested 16. oktober 1835, d. 19. november 1909, dtr. av landhandler, materialforvalter Peder S. og Elise Olsdtr. Nymoen.

Hjelm-Hansen, Honoratus Paul, f. i Kristiania 26. mai 1877, sønn av kgl. fullm. Torkild Emil H. og Karen Magdalene Anker Petersen, student 1895, krigsskolen 1896—97 juridicum med laud 1900. Sorenskriverfullm. i Romsdal til høsten 1904, politiassistent i Drammen til juni 1909, politifullm. i Kristiania

til mars 1917, assessor i Kristiania byrett til 14. april 1919, da han blev utnevnt til sorenskriver i Nordmøre. Lagmann i Gula- og Frostating lagdømme 1929 og lagmann i Oslo, Borgarting og Agder 1934. Opnevnt censor og eksaminator ved juridisk embedseksamen. Vernepliktig infanterikaptein. Innehaver av medaljen for edel dåd og Islandske Altins Hedersmedalje i gull.¹⁾ Siden 1927 kongevalgt medlem og formann i styret for Tafjord kraftselskap, Ålesund, formann i undersøkelseskommisjonen i anledning av optoene ved Akershus landsfengsel, formann i departementets kommunale byutvidelsesskjønn, offentlige voldgifter m. m., medlem av styret i Den norske Kriminalistforening, nestformann i den faste voldgiftsrett for krigs- og sjøskader, delegert til Altingets 1000 årsfest.

Gift i Drammen 22. september 1911 med Elisabeth Cathrine Theodora Kiær, f. på Austad gård ved Drammen 11. januar 1882, dtr. av grosserer Hans Theodor K. og Elisabeth Margrethe Schwartz.

Hjort, Niels Bjerregaard, f. i Askim 2. juli 1784, sønn av sogneprest Hans Jacob H. og hustru, blev student 1803 og c. j. 1807 (haud). Derefter ansatt som kopist ved Kjøbenhavns politi, hvor han blev titulær politsekretær 1813. Utnevnt 18. september 1815 til byfoged i Kragerø, 2. juni 1824 til byfoged i Fredrikstad og med pensjonsforpliktelse overfor formannens enke, 23. februar 1831 til sorenskriver i Nordre Jarlsberg. D. 2. mars 1846 i Holmestrand.

Gift med Andrea Henriette Esbensen, en kjøpmannsdtr. fra Kjøbenhavn, f. 19. februar 1798, d. 18. januar 1878.

Hjort, Ove, f. 26. januar 1757 i Jylland, d. 2. juli 1829 i Moss, sønn av Jens H., forvalter på godset Frijsenborg, og Øllegaard Lihme. Han kom som ung til sin farbror sorenskriver Johan Hiort på Nedre Romerike, ble adoptert av denne og fikk sin utdannelse der. Tok dansk-juridisk eksamen

¹⁾ Hjelm-Hansens farfar forfattet (for Marcus Thrane) i 1849 Arbeiderforeningens petisjon til kong Oscar I. Ved sine undersøkelsesreiser i Red Riverdal i 1860-årene gav han støtet til den norske kolonisasjon av Nord Dakota (Norsk biografisk Leksikon b. 6).

i Kjøbenhavn 1786 og blev sorenskriver på Moss 30. august 1793. Avskjed 30. september 1819.

Hjorth, Georg Martin, f. 4. desember 1796 på Ogne ved Egersund, sønn av proprietær Lauritz Smith H. og Johanne Christine Abel, fikk sin utdannelse på sorenskriver- og fogedkontor, tok preliminæreksamen 1824 og norsk juridisk eksamen 1826. Var så i 5 år sorenskriverfullm. og utnevntes til underrettsprokurator i Søndre Bergenhus amt i 1831. 1833—36 tillike forvalter og fra 1841 foged over Rosendal gods. Utnevntes 8. oktober 1850 til sorenskriver i Ytre Sogn, 2. juli 1864 til notarius publicus i Bergen og 12. juli 1866 til by- og rådstuskriver i Kristiansand. Stortingsmann fra Søndre Bergenhus 1839. Medlem av en kgl. kommisjon ang. sildefiskeiene 1850. D. i Kristiansand 21. juni 1877.

Gift med Christine Sophie Smith Petersen, f. 28. juni 1792 i Slagen, d. 12. februar 1875 i Kristiansand, dtr. av sogneprest Morten Smith P. og Antonette Augusta Krog.

Hoff, Harald Nicolai, f. i Bergen 5. juni 1847 av foreldre oberstløytnant Nicolai Engelbreth H. og Gerhardine Marie Hambro, student 1865 og c. j. med laud 1870. Efter å ha vært sorenskriverfullm. fikk han ansettelse først i Indredepartementet senere i Justisdepartementet, hvor han i 1879 rykket op til byråchef og leder av medisinalkontoret. Forlot departementet i 1888 for å motta konst. som foged i Nordre Gudbrandsdalen, hvilken konst. han innehadde til 15. mars 1896, da han blev utnevnt til sorenskriver i Lyngdal. I 1903 blev han konst. som formann i overstyret for konkursvesenet og fra 20. juli 1905 til 1915, da han tok avskjed, var han skifteforvalter i Kristiania. D. 28. februar 1928.

Gift 8. august 1875 i Trondhjem med Cecilie Cathrine Lysholm, f. 24. juni 1856, d. 13. juni 1933, dtr. av overstiger Johan L. og Cecilie Cathrine Bernhoft.

Hoff, Palle Kragh, f. i Danmark 1777, en bror av stamhusbesitter Christian Henrik Hoff Rosenkrone og sønn av premierløytnant Hans Edvard Henrik v. Hoff og Katharina Koppe. Kragh Hoff blev beskikket av broren til Birkedommer over

Rosendal gods og stadfestet som sådan av kongen 8. mars 1805. Han meddeltes avskjed 1818, og døde ugift 30. oktober 1824.¹⁾

Hoffgaard, Gustav Catrinus, f. på Tangen ved Drammen 4. september 1819, d. i Stavanger 23. november 1890, sønn av trelasthandler og skibsreder Hans Jacob H. og Ellen Ulrikke Blom, blev student 1838 og c. j. 1843 med laud. 1847 kopist, 1853 fullm. i Finansdepartementet, 4. juli 1859 sorenskriver i Karmsund og Hesbø og 6. februar 1869 sorenskriver i Jæren.

Gift i Stavanger 5. februar 1861 med Maren Andrea (Andella) Album Holfeldt, f. på Kleps prestegård 1. juni 1841, d. 3. april 1928, dtr. av sogneprest og prost Christopher Heinrich H. og Caroline Kirkgaard.

Holaker, Sigurd, f. 31. januar 1867 i Lesja av foreldre gårdbruker Peder Bjørnersen H. og Ingeborg Syversdr. Hoxvoll, student 1888, c. j. med laud 1893, sorenskriverfullm. 1893—97, sakfører i Kristiania 1897, advokatfullm., advokat 1902, assessor i Kristiania byrett 1912, sorenskriver i Nord-Gudbrandsdal 24. september 1918 og i Nord-Hedmark 28. oktober 1921. Avskjed 1937. Han var formann for fjelllovkomitéen og i en komité angående de umatrikulerte stats-skoger i Nord-Trøndelag fylke, dømmende kommissær i Søndre Hedemarkens sparebank, formann i kornanke-nevnden, formann i styrene for Lånekassen for jordbrukere og Lånekassen for fiskere, formann i melkeutjevningskomitéen. Dessuten opmann eller formann i flere voldgiftsretter. Han og hans hustru eier og driver fjellstuen Kongsvoll på Dovrefjell.

Gift 2. desember 1898 med Oline Synnøve Thoresdr. Kongsvold, f. 14. januar 1870 i Opdal, dtr. av gårdbruker Thore Eriksen Kongsvold og Anne Olsdtr. Thomter.

Holm, Caspar Bendix Plesner, f. i Gjerpen 7. oktober 1851, sønn av sakfører Christian H. og Birgitte Dorthea Plesner, student 1870, c. j. med haud 1876. Derefter i 9 år sorenskriver-

¹⁾ Efter velvillig oplysning fra Bergen statsarkiv.

fullm. og konst. sorenskriver, vel 1 år ekstraskriver i Revisjonsdepartementet inntil han i 1887 blev lensmann i Rindalen. I 1890—94 lensmann i Storelvdalens, sistnevnte år konst. politimester i Tromsø, 1898 politimester i Ryfylke og Jæren, 1901 konst. foged i Nordmøre, 16. oktober 1907 sorenskriver i Søndre Søndmøre. Avskjed 1921. D. 17. juni 1938.

Gift i Tingvold 15. juli 1882 med Thora Ludoviska Krogh, f. på Voss 2. oktober 1856, d. i Tingvold 3. september 1886, dtr. av sorenskriver Ludvig Andreas K. og Thora Mathea Reinert.

Holm, Christian Lerche Dahl, f. 24. januar 1812 i Bergen, sønn av kjøpmann Dankert Krohn H. og Karen Dorothea Dahl, tok eksamen artium 1830 og juridicum 1838 med haud og 1839 med laud. Efter en tid å ha vært amtskonst. underrettsprokurator i Søndre Bergenhus var han i 6 år sorenskriverfullm. og konst. sorenskriver, og blev så i 1847 underrettsprokurator i Kristians amt med bopel i Vestre Toten, og etter 10 års forløp, 18. mars 1857, sorenskriver i Øvre Telemarkens østfjelske sorenskriveri med bopel først i Seljord senere i Sauland, overflyttedes 28. juli 1866 til Nedre Telemarkens sorenskriveri med bopel på Gvarv, 7. februar 1873 til Nordhordland sorenskriveri med bopel i Bergen for å slutte som rådstuskriver i Bergen, hvortil utnevnt 18. oktober 1879. D. i Bergen 9. mai 1889. «Holm var kjent for å være en dyktig jurist og en til det ytterste rettferdig dommer, men streng.»

Gift 12. januar 1843 i Bergen med Caroline Marie Bredahl, f. 24. april 1812 i Bergen, d. 29. mars 1892 i Haa prestegaard, dtr. av skibsfører Niels Thomas Bredahl og Wilhelmine Marie Surman.

Holmboe, Jens, f. på Tromsø 14. juli 1821 av foreldre kjøpmann dersteds Michael Wide H. og Anna Rasch Schjelderup, blev student 1839 og c. j. med laud 1845. Det følgende år blev han fogedfullm. og i 1850 sakfører på Tromsø, hvor han praktiserte til han overtok embedet som foged og sorenskriver i Hammerfest, hvortil utnevnt 28. mars 1858 etter forutgått konst. Ved delingen av Tromsø og Finmarkens amt utnevntes

han 1. september 1866 til amtmann i Finmarken. Den 8. januar 1874 blev han statsråd og chef for Justisdepartementet. Ved riksrettens dom av 21. mars 1884 blev han fradømt dette embede. 24. juni s. å. utnevntes han til byfoged i Arendal og 13. september nesteften til sorenskriver i Moss, hvor han efterfulgte den nye chef for Justisdepartementet, Aimar Sørensen. Holmboe var medlem av flere kommisjoner og representerte Finmarkens amt på Stortinget 1859—60, 1862—63, 1864, 1868—69 og var valgt til representant for samme amt for 1886—88 som tidligere statsråd, men dette valg ble forkastet av Stortinget. I perioden 1889—91 var han stortingsmann for Smaalenene og døde under den siste sesjon i Kristiania 13. juli 1891.

Gift: 1) på Tromsø 8. juni 1851 med sitt søskenhann Caroline Birgitte Killengreen, f. på Tromsø 6. mars 1827, d. samme steds 4. november 1853, dtr. av kjøpmann Johan Andreas K. og Jensine Marie Holmboe. 2) på Tromsø 31. juli 1856 med Caroline Juell, f. 15. juni 1834, d. 11. oktober 1857, dtr. av biskop Daniel Bremer J. og Caroline Boeck.

Holmboe, Joachim Godsche, f. 3. mai 1796 i Trondenes av foreldre foged Jens H. og Anne Margrethe Irgens, kom som 17-årig til amtmann Krohg på Nøisomhet ved Molde som huslærer, tok etter 4 års tjeneste der preliminæreksamen i 1818 og norsk juridisk eksamen det påfølgende år. Beskikkedes 1821 til forstander for Reknes hospital, utnevntes 1823 til underrettsprokurator i Romsdals amt og 23. mars 1830 til byfoged og postmester i Molde etter i mellemtiden flere ganger i tilsammen 2 år å ha styrt Romsdals amtmannsembede. Molde byfoged- og postmesterembede var da just ikke nogen fed bestilling. Holmboe opgir sine inntekter i 1835 så: Gasje som byfoged 40 spd., uvisse inntekter 250, gasje som postmester 102 og som hospitalsforstander 136, tilsammen med gebyrer 588 spd. Når herfra trekkes kontoristlønn 200 spd., husleie 50, skatter etc. 182, tilsammen 432, hadde han 56 spd. å leve av. Intet under at «denne gudfryktige, nøisomme, arbeidsomme og retsindige mand», som byens prest uttaler, «kjemper med næringssorger». Han søkte sig da også bort til bedre kå og blev 22. mars 1837 sorenskriver

i Nordre Søndmøre med bopel på Fredsberg ved Ålesund, i hvilket embede han «virket med heder og ære» til sin avskjed 18. februar 1876. D. 14. november 1876 i Borgund.

Gift 11. januar 1821 i Molde med Anna Johanne Øvre, f. 22. mai 1801 sammested, d. 5. mai 1887 i Ålesund, dtr. av hospitalsforstander Andreas Blom Ø. og Anna Helsing Paus.

Holmesland, Peter Karl, f. i Holme 24. juni 1866, d. i Porsgrunn 8. februar 1933, sønn av lensmann Simon H. og Karen Sørine Olsdtr., student 1884, c. j. med laud 1889, hvorefter sorenskriverfullm. Ansatt i Det statistiske Centralbyrå 1892 og senere s. å. i Finansdepartementet. Som kgl. fullm. i 1899 konst. som foged i Larviks fogderi, 1. mai 1909 utnevnt til sorenskriver i Gjerpen, og 1924 til skifteforvalter i Kristiania, men trådte tilbake til sitt tidligere embede, da han ikke kunde få hus i Kristiania. Medlem av Porsgrund bystyre 1913—24, stortingsmann for Porsgrund 1913—15. Masse komitéhverv. Dømmende kommissær ved Skiensfjordens Kreditbank fra 1926. «Fremragende jurist; mer enn almindelig godt utrustet for dommerens gjerning; evne og vilje til å forstå både lov-materie og mennesker. Ypperlig administrator. Rettsskaffen og nobel personlighet. Meget avholdt i Porsgrund, nød den største anseelse og tillit i alle kretser på grunn av sin helt igjennem fine natur og sitt varme hjerte.»

Gift 23. mars 1892 med Gunhild Løvrak, f. i Mykland 18. desember 1868, dtr. av gårdbruker Eilif L.

Holmsen, Clemet, f. 9. november 1796 i Sørum av foreldre proprietær Kjeld Holmsen og Anna Sophie Heyerdahl, var i 9 år ansatt på Nedre Romerike sorenskriverkontor, derav de 4 siste som fullm., til han i 1818 fikk ansettelse i Justis-departementet. Under sitt arbeide her tok han preliminær-eksamen 1819 og norsk juridisk eksamen 1822; utnevntes 2. oktober 1824 til underrettsprokurator i Akershus amt med bopel i Sørum. Han søkte sig imidlertid tilbake til Justis-departementet, hvor han i 1826 blev kgl. fullm. og i 1831 byråchef. Forlot departementet og blev sorenskriver i Eidsvold 3. april 1849. Avskjed 12. august 1862, d. 30. november s. å. i Eidsvold.

Gift 23. august 1830 i Sørum med Nicoline Caroline Nilson, f. 23. august 1807 sammested, d. 24. januar 1854 i Eidsvold, dtr. av sorenskriver Nils Nilson og Karen Lemmich Dorph.

Holst, Alexander, f. 26. februar 1752 i Bærum, sønn av proprietær på Stabæk Hans Alexandersen H. og Ellen Gunhilde Brochmann, kom som 15 års gutt på Ringerike sorenskriverkontor og blev e. j. 1776. Kom derefter til sorenskriver Brodtkorb på Helgeland, hvis embede han bestyrte i 7 år. I 1785 blev han utnevnt til prokurator for alle retter sønnenfjells, med undtagelse av overhofretten, og bosatte sig i Skien, hvor han praktiserte en kort tid samtidig som han 1786—91 var amtsfullm. 12. august 1791 kom han tilbake til Helgeland som sorenskriver etter sin gamle prinsipal Brodtkorb, som han pensjonerte med 125 rdl. årlig. H. representerte Nordlands amt på Stortinget 1818. Han var en velstandsmann, gjestfri og godgjørende. Skjenket 1000 rdl. til oprettelse av Universitetet. Tok avskjed 17. november 1829, fra 1. august 1830 med 400 spd. i pensjon av embedet og døde 14. august 1831 på sin eiendomsgård Offersø i Tjøtta.

Gift 4. september 1792 i Vefsen med Anne Marie Bech, f. sammested 21. desember 1769, d. 12. august 1851 på Offersø, dtr. av handelsmann Peter Christian B. og Anne Cathrine Foss.

Holst, Alexander Martinus, f. i Alstadhaug 6. juni 1822, d. sammested 14. januar 1902, sønn av proprietær Fredrik Moltke H. og Hanna Henriette Rømeling Krogh, student 1841 og c. j. 1846 med laud. Efter embedeksamen bestyrte han først Saltens fogedembede under onkelens fravær på Stortingen i 1848 og blev derefter 1850 kopist og 1855 kgl. fullm. i Armédepartementet. I 1859 konst. sorenskriver i Helgeland og ved embedets deling s. å. sorenskriver i Nordre Helgeland. Tok avskjed 30. august 1873 på grunn av svekket helbred og døde på sin fedrenegård Belsvåg i Alstadhaug.

Gift 5. november 1851 med Hermine Benedikte Georgia Bernhoft, f. 5. mai 1822, d. 15. mai 1907, dtr. av byråchef Hans Lassenius B. og Hermine Andrea Bentzen.

Holtermann, Eilert Christian, f. på Østeraat 9. januar 1793 av foreldre kanselliråd, eier av Østeraat Eilert Hagerup H.

og Christiane Ludvikka Høyer, blev allerede som barn inn-skrevet som fenrik à la suite ved 2net trondhjemske infanteri-regiment. Efter absolvært officerseksamen ved Trondhjems officersinstitutt erhældt han anciennitet som sekondløjtnant fra 1. januar 1811. Gikk av som officer på vartpenger ved armé-reduksjonen 1818, hvorefter han i 1820 tok norsk juridisk eksamen og fikk ansettelse i Marindepartementet 8. desember 1821 og i Revisjonsdepartementet 1. august 1822. Den 10. september 1825 utnevnt til byfoged og postmester på Molde og 17. november 1829 til sorenskriver i Fosen. Bodde der på sin eiendomsgård Bustad i Rissa. Befordret til byfoged i Fredrikshald 15. juli 1840, men kom ikke til å overta dette embede, idet han døde på Rikshospitalet i Kristiania 16. juli 1841.

Gift 15. januar 1823 med Else Johanna Marie Nielsen, f. 30. april 1798, d. 15. august 1861 i Kristiania, dtr. av sogneprest Carl Ludvig N. og Nicoline Marie Smith, der som enke i 1829 blev gift med sorenskriver i Guldal Mads Dessen.

Horn, Adolph Denis, f. 9. februar 1794 i Drøbak (Ås?), hvor hans far, Erich H., da var sorenskriver. Hans mor het Marie Adrienne Adolphine Martin. Foreldrene døde tidlig etterlatende barna i små år. Sønnen Adolph kom på advokat Jonas Anton Hielms kontor. Her begynte han å lese jus og tok norsk juridisk eksamen i 1821 og blev så fullm. hos Hielms svoger, sorenskriver Irgens i Sogn, hvor han var til han i 1825 blev underrettsprokurator i Mandal og 1830 stiftsoverrettsprokurator i Kristiansand. 30. desember 1843 utnevnt til sorenskriver i Nordmøre med bopel først i Kristiansund, senere på sorenskrivergården Gjul i Tingvold, som han bebygget standsmessig. Horn representerede Kristiansand på Stortinget 1836 og 1839 som 1ste vara-mann og 1842 som 3dje representant. I et på Lillehammer i 1839 utkommet skrift: «Bidrag til Ideer om 4de overordentlige Stortings medlemmer» får han følgende påskrift: «Hans noble og uegenyttige karakter, forenet med stor dyktighet gjorde ham aktet og yndet av alle som han kom i berøring med.»

Han blev gift 26. september 1828 i Lyngdal med Marie Louise Cathrine Barth, f. sammested 17. juni 1810, dtr. av prokurator, senere sorenskriver i Moss Ulrich Fredrik Jonstrup B. og Johanne Elene Cathrine Røyem, en datterdatter av sorenskriver i Lister, kanselliråd Balle. Horn d. i embedet 14. juni 1850. Hans hustru 3. mars 1887.

Finne-Grønn forteller i sitt verk Norges Prokuratorer, Sakførere og Advokater, at Horn fikk utmerkede vidnesbyrd om dyktighet og uegennytig fremferd fra sin virksomhet som sorenskriverfullm. og konst. sorenskriver. Som prokurator var han av «høist aktverdig karakter og de reneste sæder» og meget ansett «som en dyktig, rapptenkt, noe vel rapt talende, ekspedit jurist». Også i Stortinget talte han så fort «at man ikke så lett forstod ham».

(Rektor Horn: Mindeblade om dem fra hvem jeg stammer, trykt som manuskript i 1910.)

Hovdan, Bernt Evinus Beruldsen, f. i Dybvaag 11. april 1875, sønn av skibsfører Anders Beruldsen og Andrea Lena Nilsen, student 1893 og c. j. med laud 1897. Som student vikarierte han høsten 1893 og skoleåret 1895—96 som lærer ved Dybvaag folkeskole. Efter embedseksamen var han et års tid ansatt i Riksversikringsanstalten og i ca. 3 år sakfører- og advokatfullm. og konst. politiassistent. I oktober 1901 blev han kgl. konst. politifullm. i Senjen og Steigen med bopel i Narvik. Fra nyttår 1902 forrettet han som politimester og magistrat i Narvik, hvor han ved den nye embedsordnings ikrafttreden i 1910 blev utnevnt til politimester. I april 1913 utnevntes han til politimester i Gudbrandsdalen, men overtok ikke dette embede, da han i september s. å. blev utnevnt til byfoged i Narvik. 1. februar 1918 utnevntes han til sorenskriver i Steigen og 15. januar 1926 til sorenskriver i Ringerike. Her døde han 15. juni 1933. I Narvik innehadde Hovdan en rekke kommunale hverv, således var han i 4 år formann i havnestyret, i 2 år formann i kirketilsynet og likeså lenge formann i fattigstyret. Stortingsmann for Bodø og Narvik for perioden 1916—18.

Gift 15. desember 1906 med Jenny Caspara Revold, f. 30. januar 1885 i Aalesund, dtr. av kjøpmann Julius R. og Johanne Hjelsten.

Hovi, Ole, f. på gården Hovi i Vestre Slidre 23. mars 1862, d. 13. desember 1931, sønn av gårdbruker Gudbrand Olsen H. og Ragnhild Olsdtr. Rogne, gjennemgikk hjembygdens folkeskole og blev student 1883 og c. j. 1889 med laud. Var først i henved 4 år sorenskriverfullm. og nedsatte sig så som sakfører i Nordre Aurdal, hvor han praktiserte til han 14. oktober 1913 blev utnevnt til sorenskriver i Nordre Helgeland. Forflyttet til Voss 21. november 1919. D. i embedet 1931. Representerte Valdres på Stortinget 1913—15. «Hans dommer var vel gjennemtenkte, preget av absolutt objektivitet.»

Gift på Hamar 1. august 1901 med Anne Soleglad, f. i Søndre Aurdal 18. desember 1875, dtr. av lensmann Thore S. og Betzy Dahl.

Huitfeldt, Vilhelm, f. 21. desember 1805 i Fredrikshald, d. der 1. januar 1865, sønn av major Arild Christopher H. og Anne Elisabeth Wiel, student 1826 og c. j. med haud 1833. Han blev kopist 1829 og fullm. i Finansdepartementet 29. mars 1838, byråchef i Armédepartementet 6. mai 1840 og til slutt sorenskriver i Nordfjord 6. februar 1845. Avskjed 27. oktober 1860.

Gift på Fredrikshald 5. august 1834 med sitt søskenbarn Christine Elisabeth Lyche, f. 3. september 1810 på Fredrikshald, d. der 28. september 1886, dtr. av Christen L. og Susanne Margrethe Wiel.

Hvoslef, Jens, f. 22. november 1783 på Vallø, d. på Gjeklep i Botne 15. august 1830, sønn av bokholder og skifteforvalter ved Vallø saltverk Johan Christian H. og Kirstine (Kirsten) Lerche, student 1800, c. j. 1804 med laud. Adjungert bokholder ved Vallø saltverk og besørget dets juridiske forretninger inntil han i 1816 blev auditor ved Fredriksverns verft. I 1823 blev han ekspedisjonssekretær i Marinedepartementet og 23. oktober 1826 sorenskriver i Nordre Jarlsberg med plikt til å svare den embedet påhvilende pensjon til enkefrau Müller stor 160 Spd.

Gift 29. mars 1818 med Elisabeth Christine Mejlænder, f. i Brunlanes 1. mai 1793, d. i Sandefjord 27. desember 1877, dtr. av generalmajor Johan Georg M. og Anne Dorothea Grønvold.

Hvoslet, Jens, f. i Førde 27. september 1846, sønn av foged Peter Christian H. og Karen Marie Christine Landmark, blev student 1865 og juridisk kandidat med laud 1871. Var sorenskriverfullm. 1872—73 og derefter ansatt først i Revisjonsdepartementet og derefter i Indredepartementet til han 15. juni 1882 blev sorenskriver og foged i Varanger. Befordret til sorenskriver i Guldalen 21. mars 1890 og til byskriver i Kristiania 1899. Ordfører i forsikringsselskapet Glitnes representantskap. Avskjed 1. mai 1921. D. 22. juni 1935.

Gift 5. juni 1876 med Ida Mathea Tandberg, f. 23. februar 1855, d. 13. oktober 1934, dtr. av proprietær Hans Andreas T., Nes i Hallingdal og Olava Mathilde Skougstad.

Irgens, Lars Johannes, f. i Hof i Solør 9. oktober 1775 av foreldre res. kapellan, senere sogneprest Hartvig Irgens og Marthe Margrethe Steen, tok som student latinsk-juridisk embedseksamen 1803 med laud og blev den 27. mai 1803 utnevnt til sorenskriver i Indre Sogn etter tidligere å ha vært løitnant i noen år. Titulær kanselliråd 1812. Bodde som sorenskriver på Solvorn i Hafslo og her døde han 22. april 1830. Irgens var deputert for Nordre Bergenhus amt ved Riks-forsamlingen i 1814, hvor han tilhørte selvstendighetspartiet, uten å gjøre sig særlig gjeldende.

Gift med Christiane Louise Smith, f. i Larvik 28. januar 1778, d. i Lyngdal 18. juni 1858, dtr. av amtsforvalter Hans Paludan S. og Fredrikke Perbøl.

Isaachsen, Daniel Peter Christian, f. 16. januar 1802 i Kristiansand av foreldre kjøpmann og konsul Isaach Isaachsen og Hedvig Christine Hansen, tok artium 1819 og latinsk-juridisk embedseksamen 1824 med haud. Straks efter blev han sorenskriverfullm.; var så en tid konst. justissekretær ved Kristiansands overrett, hvorefter han i 1830 utnevntes til underrettsprokurator i Lister og Mandals amt med kontor i Kristiansand og bopel på eiendomsgården Kjos i Oddernes.

Den 16. september 1852 blev han utnevnt til sorenskriver i Sætesdalen. Avskjed 21. januar 1867, d. i Oddernes 23. mars 1882.

Gift i Mandal 2. mai 1833 med Cecilie Marie Watne, f. i Mandal 12. juli 1811, d. 19. mars 1895, dtr. av handelsmann, konsul Tobias W. og Kirstine Dorothea Collin.

Jacobsen, Carl Martin, f. i Trondhjem 8. januar 1866, sønn av bokholder Carolus Martin J. og Ellen Marie Tofte, student 1886, c. j. 1890, i ca. 2 år fullm. hos kriminaldommeren i Trondhjem, derefter sakfører sammesteds til 1898 da han flyttet til Kristiania hvor han fortsatte sin sakførerforretning etter å ha vært advokatfullm. i herved 2 år. 1908 advokat, 1913 politimester i Narvik, 1918 politimester i Nord-Jarlsberg, fra 13. mai 1927 sorenskriver i Hardanger. Avskjed 1936. D. 24. juni 1937. I en rekke av år optok avholdsarbeidet hans interesser. Siden 1905 formann for good-templarordenen. Bystyremedlem i Horten i flere år.

Gift 30. desember 1898 med Amalie Ulrikke Fredrikke Floan, f. i Levanger Landsogn 14. mai 1863, d. 16. mars 1931, dtr. av lærer og gårdbruker Johannes F. og Oline Kristine Rønning.

Jacobsen, Rolf, f. 30. november 1865 i Fredrikstad av foreldre krigskommisær Albert Marius J. og Hansine Fredrikke Schøyen, student 1881, c. j. 1885, derefter i 5 år sorenskriverfullm., hvorunder 3 år som konst. sorenskriver. Høsten 1890 antatt til å utarbeide nye realpanteregistre for Akers sorenskriveri, hvilket medtok ca. 3 år. Samtidig i kortere tidsrum edsv. fullm. og konst. sorenskriver sammesteds og advokatfullm. Efter å være autorisert som advokat begynte han i 1894 egen advokatforretning i Kristiania, hvilken han drev til han 21. oktober 1903 utnevntes til sorenskriver i Steigen. Forflyttet 4. mars 1917 til sorenskriver i Vinger og Odalen. Avskjed 1935, d. 25. februar 1942. I Steigen kom J. med både i det kommunale og politiske liv. I 2 perioder, 1913—18, representerte han Nordre Salten på Stortinget, i 1917 formann for den parlamentariske valgordningskommisjon og i 1924—26 medlem av Mowinckels 1ste ministerium som chef

for Forsvarsdepartementet. Tilbuddt samme stilling i Mowinckels 2net ministerium, men avslog tilbudet. Fra 1. januar 1928 medlem av og formann i Vinger sparebanks styre, i 1929 formann i gjeldsmeglingsnevnden for Øst- og Sørlandet.

Gift: 1) 6. august 1898 med Sigrid Elvestad (Schøyen), f. 17. januar 1881, dtr. av dyrlæge Edvard Elvestad og Charlotte Schøyen. Ekteskapet opløst ved kgl. res. 1904. 2) 21. juli 1917 med Ingeborg Marie Qvam Mork, f. 16. mai 1888, dtr. av tollkasserer Martin Drejer M. og Karen Qvam.

Jentoft, Ole Christian Doxrud, f. 30. juni 1853 i Vadsø av foreldre cand. jur. Jonas Rasch J. og Elise Valentine Doxrud, student 1871, juridisk kandidat 1875 (haud). Tok våren 1876 sakførerbevilling og drev senere sakførerforretning i Vadsø til han blev sorenskriver i Varanger 23. juli 1900. På grunn av sykdom tok han avskjed 1919. D. 31. oktober 1921. Før sin embedsutnevnelse var han et års tid konst. politimester i Tana —Varanger. Hadde en hel del kommunale tillitshverv i Vadsø.

Jersin, Hans Lem, f. 1771, d. på Dahle gård natt mellem 17. og 18. november 1820, 49 år gammel, sønn av sogneprest til Voss Jacob Christian J. og Elisa Hansdtr. Lem fra Frønningen. Han blev e. j. 1799 og birkedommer i Svanø birk 1806 efter fra sitt 16. år å ha kondisjonert hos justisbetjenter. Ved hans død 1820 blev birket lagt til Søndfjord sorenskriveri.

Gift 7. september 1800 i Mjelde sogn (Osterøen) med Wenche Karine Garmann, f. 23. august 1782, d. 2. mai 1837, dtr. av proprietær til Sandvigen og Mjelde Johan G. og Cecilie Katharina Kahrs. Hun blev gjengift med løitnant, proprietær på Amble i Sogn, Melchior Melchiorsen Falch.

Johannesen, Theodor Julius, f. i Bergen 12. august 1861 av foreldre kjøpmann John J. og Nicoline Johanne Thorstensen, student 1880, c. j. 1885 med laud. Efter 2 års praktisk utdannelse som sorenskriverfullm. praktiserte han som sakfører i Nordfjord til november 1891, da han blev ekstraskriver i Finansdepartementet, hvor han rykket op til fullm. Fra november 1895 til september 1896 konst. foged i Lofoten og i

1900 konst. som byfoged i Sandefjord. 4. juni 1910 sorenskriver i Namdal. D. i embedet 3. mars 1913.

Gift 28. desember 1894 med Marie Kaurin, f. 12. august 1869 i Vågå, dtr. av sogneprest Wilhelm Andreas Wexels K. og Henriette Kathrine Petersen.

Johansen, Alf Norman, f. i Kristiansand 22. november 1881 av foreldre snekkermester Laurentz J. og Ingeborg Georgine Andersen, student 1901 og juridisk kandidat 1905 med laud. Sorenskriverfullm. 1906—10, sakførerfullm. 1910—19. Etablerte sig som praktiserende sakfører i Bodø fra utgangen av 1919. Utnevnt til sorenskriver i Trondenes 18. juni 1926 og til sorenskriver i Larvik 29. mars 1940.

Gift i Bodø 31. juli 1920 med Torbjørg Johanne Petersen, f. sammested 23. desember 1894, dtr. av boktrykker Christian P. og Elise Langaas.

Johnsen, Johan Julius August, f. i Stokke i Vestfold 29. september 1851, sønn av skibsfører og reder Johan Peter J. og Inger Andrea Larsen, student 1869 og juridisk kandidat 1875 med laud. Var derefter i 3½ år sorenskriverfullm. og konst. sorenskriver og nedsatte sig så som sakfører i Larvik. 22. november 1890 blev han utnevnt til foged og sorenskriver i Varanger. Under sitt ophold i Larvik var han hyppig for kortere tid konst. byfoged og politimester, foged og amtmann. Fra 1882 medlem av Larviks formannskap og i 2 år ordfører. I Finmarken fungerte han som amtmann under amtmann Prebensens fravær på Stortinget 1892—94 og var stortingsmann for Finmarksbyene 1897—1900. Utnevnt til byfoged i Tønsberg 21. april 1900, d. i embedet 8. september 1914.

Gift i Kristiania 13. januar 1876 med Julie Franziska Louise Moss, f. 27. januar 1850, d. 18. mai 1929, dtr. av sogneprest Just M. og Mathea Fredrikke Henriette Caroline Sophie Mathiesen.

Juel, Ole, f. 8. mars 1767 i Stange, sønn av sorenskriver i Sør-Hedmark Hans Lemmich J. og Anne Christine Larsen, tok dansk-juridisk eksamen 1786. Efter å ha vært regimentskvartermester og auditør blev han 6. februar 1801 utnevnt til

sorenskriver i Øvre Telemarken, østfjellene. Satt under tiltale 1. september 1829 for falsk notarialattestasjon, besvikelse av statskassens intrader og ulovlig sportulering m. v. og suspendert. D. under suspensjonen 15. mai 1832. Ved høiesterettsdom av 17. juli 1829 etter N. L. 1—5—9 ilagt en bot av 60 lod sølv samt dessuten pro meliori informatione (uvidenhet i loven) ansett med en bot av 1 spd. 3 ort — det verste som kan times en dommer.

Gift i Fredrikstad 18. mai 1792 med Caroline Cathrine Bremer, f. sammested 17. oktober 1772, d. i Skien 16. juli 1854, dtr. av overauditør Daniel Chefer B. og Marie Elisabeth Lange.

Jæger, Ditlev Ephraim, f. 31. juli 1840 i Vikør, sønn av sogneprest Hans (Jens) Henrik Beer J. og Caroline Ollevine Bergfeldt, student 1859, c. j. med haud 1869. Sorenskriverfullm. 1870 og samme år overrettssakfører i Hadsel, 1885 lensmann sammested, 9. mai 1887 sorenskriver i Vesterålen og 14. november 1896 sorenskriver i Salten. Avskjed 1912, d. 31. januar 1918.

Gift 9. april 1874 i Buksnes med Johanne Sofie Roll, f. 1846 i Trondheim, d. 30. april 1922, dtr. av brigadelæge Wilhelm Gottlieb R. og Johanne Sofie Munch.

Jæger, Hans Henrik, f. i Arendal 3. desember 1819 av foreldre byfoged dersteds Nicolai Henrich J. og Elisabeth Marie Berg, student 1837 og c. j. med laud 1842. Var byfogedfullm. og konst. byfoged før han i 1848 blev kopist i Finansdepartementet, 28. mars 1855 byråchef i samme departement og 25. januar 1862 sorenskriver i Nordmøre. D. i embedet 3. mai 1870.

Gift i Arendal 31. juli 1845 med Agnes Marie Foss, f. 17. november 1823, d. 2. februar 1912, dtr. av seil- og kompassmaker Ole Henrik F. og Else Marie Truslev.

Jørgensen, Emil, f. 11. august 1847 i Kristiania, sønn av skreddermester Henrik J. og Ingeborg Marie Andreasdr., student 1866, c. j. 1870 med haud. Fra 1872—76 var han overrettssakfører i Kristiania, 1876—95 ansatt i Revisjonsdeparte-

mentet, fra 1890 som kgl. fullm., 1895—98 foged i Jæren og Dalene, 1898—1907 politimester i Aker og Follo, 1. mai 1906 utnevnt til sorenskriver i Rakkestad, men fritatt for å overta embedet, 13. mars 1907—1. april 1920 sorenskriver i Larvik. D. 1. juni 1928.

Gift 1872 med Karoline Holm, f. 1854, d. 21. januar 1936, dtr. av bankkasserer Carl H. og hustru, Kristiania.

Kaasbøl, Lauritz, f. 15. juni 1756 på Strømsø av foreldre tollvisitør Hans K. og Anna Larsdtr., e. j. 1781. Efter kontortjeneste hos forskjellige embedsmenn blev han 1786 utnevnt til prokurator nordenfjells og bosatte sig i Trondhjem. Efter lengere tids konst. i Strinda sorenskriveri og i Fosen, blev han efter befolkningens ønske utnevnt til sorenskriver i Fosen 30. mai 1800. Bodde på Fjeldvær på Hitteren, hvor han døde 11. august 1829.

Gift 15. juni 1805 i Stadsbygden med Olava Margrethe Molde, f. 4. oktober 1776 i Stod, d. 15. juni 1850 på Hitteren, dtr. av sogneprest Ole Eriksen M. og Margrethe Wahl.

Kaltenborn, Albregth Gustav, f. 2. februar 1844, sønn av nedennevnte sorenskriver i Mellem Gudbrandsdal Carl Frederik Gustav K. og Ulrikke Elisabeth Kloed, student 1862 og c. j. 1869 med haud. Praktiserte som sakfører i Søndre Fron fra 1875 til han 5. november 1892 blev sorenskriver i Lofoten. 30. april 1898 befordret til sorenskriver i Flekkefjord. Avskjed 5. juli 1918, d. 13. september 1929 i Flekkefjord.

Gift i Drøbak 30. mai 1891 med Thora Henriette Isachsen, f. 14. oktober 1865, dtr. av skibskaptein Nils I. og hustru Cecilie.

Kaltenborn, Carl Fredrik Gustav, f. 2. oktober 1810 i Lyngby ved København, d. 19. januar 1892 i Lillehammer, sønn av oberst Friedrich Gustav Maximilian von K og Henriette Caroline von Schlegel, student 1828, c. j. 1834 med haud. I 1834 ansatt i Finansdepartementet, hvor han avanserte til fullm. 27. august 1853 blev han foged i Gudbrandsdalen og 5. mai 1859 sorenskriver i Mellem Gudbrandsdalen. Tok avskjed 31. desember 1884.

Gift 30. desember 1841 med Ulrikke Elisabeth Kloed, f. 5. mai 1815 i Fredrikstad, d. 1. juli 1866 i Søre Fron, dtr. av

skibskaptein, meglér Niels Borthig K. og Anna Hedevig Sindring. (Efter Finne-Grønn: Slægtene Eyde og Eger, og oplysninger fra familien.)

Kastrud, Marcus Halfdan, f. i Mandal 20. juni 1864 av foreldre malermester Kristian Kastrud og Henriette Eriksen, tok eksamen artium 1882 og juridisk embedseksamen 1888 med laud. Var derefter i 2 år sakførerfullm. og i 5 år amtsfullm., herunder en tid konst. foged og i 2 vintre ekstraordinær dommer under lofotfisket, 1896—97 etter konst. foged og fra oktober 1897 konst. politimester i Bodø, til han i 1904 blev utnevnt til politimester i Lister og Mandal. I 1902 og 1903 bestyrte han Hålogalands lagmannsembete under lagmannens fravær på Stortinget. Fra 1. januar 1901 medlem av Bodø sparebanks direksjon. Fra 1911—18 sorenskriver i Søndre Helgeland, utnevnt 7. juli 1911, og 1918—34 sorenskriver i Mandal, utnevnt 7. januar 1918. Ordfører i Mandal 1923—28, senere medlem av bystyret, likesom han har vært medlem av forskjellige kommunale komitéer og fungert som dømmende kommissær i 2 likviderende banker. Avskjed 1934, d. 24. september 1939.

Gift 22. april 1908 med Louise Plesner, f. på Vesøen 3. april 1880, dtr. av grosserer i Oslo Teleph Plesner og Otilie Terjesen.

Kierulf, Fredrik Christian, f. i Kristiania 13. oktober 1858 av foreldre daværende kaptein Otto Richard K. og Ida Marie Louise Bertelsen, student 1876, c. j. med laud 1881. Derefter sorenskriverfullm. til i september 1883, da han blev ekstraskriver i Justisdepartementet. Arbeidet her med undtagelse av 1 års ophold i utlandet — til 1897, fra høsten 1891 av som kgl. fullm. I 1897 blev han konst. i det nyopprettede Kristiania byskriverembete for østre distrikt, som han bestyrte til i januar 1898 og et halvt års tid i 1899. Senere knyttet til dette embete som assistent på eget ansvar. I sin departementstid fungerte han av og til som protokollsekretær i Høiesterett. Desuten innehadde han et par private gjøremål, nemlig i 6 år som sekretær i Selskabet for Kristiania bys vel og fra våren 1896 som forstander ved Mogens Thorsens og hustrus stiftelse. Ansattes 30. desember 1907 som sorenskriver i Øvre Tele-

marken, østfjellene. Befordret til byskriver i Kristiania 1917. Avskjed 1928. D. 10. mai 1940.

Gift i Kristiania 16. mai 1888 med Maren Birgitte Gulbranson, f. sammested 20. mars 1859, d. 24. februar 1928, dtr. av grosserer Peter Emick Sparre G. og Julie Christiane Elisabeth Stenersen.

*Kildal, Daniel Balthazar,*¹⁾ f. i Kristiania 28. april 1864 av foreldre advokat Peter Daniel Baade Wind K. og Christine Aall Lange, student 1881, c. j. 1885 med haud. Var i 1 år sorenskriverfullm. i Vesterålen og nedsatte sig derpå som sakfører i Hadsel. Han praktiserte her fra 1887 til han i 1902 blev utnevnt til politimester i Follo. Befordret til sorenskriver i Bamble 2. mai 1912. D. 4. september 1926 i Sandefjord. I Hadsel var han i mange år medlem av herredsstyret og i noen år ordfører, administrerende direktør for sparebanken og medlem av direksjonen i flere foretagender.

Gift i Hadsel 11. oktober 1889 med Anna Ovidia Fredriksen, f. i Melbo 14. januar 1867, dtr. av handelsmann Anders F. og Gunhild Coldevin.

Kildal, Hakon, f. på Ringsaker 16. juli 1848 av foreldre sorenskriver Michael Heggelund K. og Eli Refling, student 1867, c. j. med laud 1872. I noen tid sorenskriverfullm. og sakfører, i 1878 høiesterettsadvokat i Kristiania, 22. november 1884 foged og sorenskriver i Vardø, blev entlediget med vartpenger 14. juni 1890 på grunn av svekket helbred og døde på Ringsaker 24. april 1897.

Kildal, Michael Heggelund, f. 29. desember 1812 i Borgund av foreldre sorenskriver Ole Severin K. og Karen Friis Wind, blev student 1830 og c. j. 1835 med laud. Sin praktiske utdannelse fikk han vesentlig som mangeårig sorenskriverfullm. i Nordre Hedemarken. I 1841 blev han utnevnt til underrettsprokurator i Bratsberg amt, men forflyttedes allerede s. å. til Hedemarken, hvor han gjennem sitt tidligere virke hadde er-

¹⁾ For nærmere oplysninger om de 4 sorenskrivere Kildal henvises til byråchef Arne Kildals utførlige slektsbok *Slekten Kildal fra Otradalen*.

hvervet sig et utstrakt lokalkjennskap. Høit ansett og avholdt i distriktet blev han den 25. januar 1862 utnevnt til soren-skriver i Søndre Hedemarken. Allerede neste år — 22. juni 1863 — blev han sorenskriver i Nordre Hedemarken, hvor han gjennem giftermål var kommet i besiddelse av gården Refling. D. i Ringsaker 26. april 1884 «som en fortjent dommer og hedret statsborger». På hans grav reiste «erkjentlige med-borgere» et minnesmerke. K. var i mange år medlem av Ringsaker herredsstyre og i 4 år ordfører i Ringsaker. Stor-tingsmann for Hedemarks amt 1848, 54, 57, 58, 59—60, 65—66, 68—69. Medlem av kroningsdeputasjonen til Stockholm 1860.

Gift 25. januar 1843 i Ringsaker med Eli Hansdtr. Refling, f. der 28. april 1815, d. sammested 5. desember 1910, dtr. av gårdbruker Hans Larsen Refling og Oline Gudbrandsdtr. Bjørnstad.

Kildal, Ole Severin, f. 19. november 1764 i Senjen av for-eldre sogneprest Michael Heggelund K. og Anne Christophers-dtr. Normann, blev student 1784. Efter 2nen eksamen var han i 3 år huslærer og blev c. j. med haud for den teoretiske og laud for den praktiske prøve i 1792. Derefter amtsbesikket underrettsprokurator i Senjen og Tromsø fogderi og kgl. bev. som overrettsprokurator i Trondhjems stift 1795. Blev soren-skriver i Nordre Søndmøre 12. desember 1798. D. 15. april 1818 i Borgund, «ansett og æret som dommer og menneske».

Gift: 1) 14. mars 1803 i Trondhjem med Olava Erika Falck, døpt 23. mars 1776 sammested, d. 9. mars 1805 i Borgund, dtr. av kjøpmann Peder F. og Karen Marie Dalstrøm. 2) 23. september 1808 i Borgund med Ellen Magdalene Tønder, f. 7. september 1778 i Strand, d. 22. oktober 1809 i Borgund, dtr. av sogneprest Ebbe Carsten T. og Susanne Borchmann Angell. 3) 8. mars 1812 i Borgund med Karen Friis Wind, f. 27. august 1794 i Borgund, d. 11. februar 1884 i Aalesund, dtr. av kjøpmann Peter Wessel W. og Margrethe Marie Tho-masine Baade. Blandt deres barn var sorenskriver Michael Heggelund K. på Hedemarken.

Killingland, Samuel, f. 6. april 1841 i Høiland, sønn av gårdbruker Torger Olsen K. og Serine Olsdtr., student 1860,

c. j. med haud 1876 efter en tid å ha vært beskjeftiget som huslærer, sakfører- og byfogedkontorist og skolelærer. Efter juridisk eksamen kopist ved Høiesteretts justiskontor, sorenskriverfullm. og amtsfullm., hvorpå han i 1882 nedsatte sig som sakfører i Drammen, hvor han praktiserte til han 7. juli 1900 blev sorenskriver i Nordre Helgeland. I 1904 blev han byfoged i Bodø. D. 19. mai 1911.

Gift: 1) i Kristiania 7. november 1886 med Johanne Louise Luihn, f. 11. april 1856 i Kristiansand, d. i Bodø 23. desember 1906, dtr. av skomaker K. L. Luihn og Hanna Hansen. 2) i Bodø 16. april 1909 med Astrid Kristensen, f. i Skjærstad 14. april 1886, dtr. av lærer og organist Kristen Kristensen og Ovidia Eriksen.

Kjær, Anders Theodor, f. i Kristiania 1. mars 1866 av foreldre direktør for Det Statistiske Centralbyrå Anders Nicolai K. og Maren Birgitte Caroline Arnesen, student 1884, c. j. med laud 1889. Fra 1890—92 sorenskriverfullm., senere ansatt i Det Statistiske Centralbyrå, hvor han blev byråchef i 1911, lignende stilling i Sosialdepartementet 1913. Sorenskriver i Nord-Østerdal 22. november 1918. Forflyttet til Tune 14. januar 1927. Avskjed 1936, d. 29. juni 1941. Forfatter av statistiske artikler og verker. Redaktør av tidsskriftet Arbeidsmarkedet, senere Sociale Meddelelser, forfatter av historisk-statistisk beskrivelse av Nordre Østerdal og utgiver av jubileumsbøkene om Smålenene, Jarlsberg og Akershus.

Gift 14. juni 1904 med Elisa Furu, f. i Kristiansund 24. oktober 1875, dtr. av amtmann Ole Furu og hustru f. Randers.

Kjønig, Andreas Aagaard, f. i Grue 9. august 1770 av foreldre foged i Solør og Odalen Jens K. og Ingeborg Dorothea Aagaard, blev student 1787 og juridisk kandidat 1790 (laud). Derefter gikk han inn i kanselliet, blev kansellisekretær og sorenskriver i Elverum 19. januar 1798, bosatt på Opsal i Elverum. Ved organisasjonen av Norges Høiesterett blev han høiesterettsassessor 27. september 1814. Søkte og fikk avskjed fra Høiesterett 14. februar 1837. En medvirkende årsak til at han forlot Høiesterett tør være, at han ikke blev rettens justitiarius efter Mandix, uaktet innstillet dertil av

regjeringen. Han d. på Opsal 1. mars 1856. «Respektert og høiaktet fra alle hold vil Kiønig erindres som en for bygden meget nyttig mann». (Finne-Grønn: Elverum, s. 403). K. møtte ved Riksforeningen på Eidsvoll som deputert for Hedemarkens amt. Han viste sig der som en stø selvstendighetsmann, men uten å gjøre sig særlig gjeldende. Henrik Wergeland sier om hans virksomhet der: «Lite virksom, men ivrig patriot.» Var statsrevisor 1816—21. Han var en dattersønn av sorenskriver i Solør og Østerdalnen Andreas Aagaard.

Kjørboe, Andreas, tidligere prokurator, utnevnt 4. april 1800 til sorenskriver i Vestre Raabyggelaget efter Hans Henrich Scheel, som hadde søkt sig entlediget. Sorenskriver Kjørboe var født i 1768. Hans far, tollinspektør K. døde tidlig, og gutten blev henvist til å klare sig selv som skriverdrenge hos forskjellige embedsmenn. I 1788 blev han e. j. og nedsatte sig som prokurator i Akershus stift med bopel i Moss. I 1791 giftet han sig med Karen Marie Benedicte Bille, dtr. av admiral Mathis B.¹⁾) — I sin ansøkning om Vestre Raabyggelagets sorenskriveri, avsendt fra København, hvor han med sin familie hadde opholdt sig i lengere tid for å sollitisere, anfører han at hans levevei var ødelagt ved innførelsen av forlikeskommisjonene og lagtingenes avskaffelse. Sorenskriver K. døde i embedet 18. mars 1821 og hustruen 16. april s. å. 53 år gammel. Deres sønn, nedennevnte Mathias Bille Kjørboe, blev sorenskriver i Lyngdal og senere stiftamtmann i Kristiansand.

Kjørboe, Mathias Bille, f. 28. april 1794 på Moss, d. 29. oktober 1859 i Kristiansand, sønn av prokurator senere sorenskriver Andreas K. og Karen Marie Benedicte Bille, tok eksamen artium 1811 og juridicum 1815 med haud. Han hjalp derefter et års tid sin far på sorenskriverkontoret i Vestre Raabyggelaget og assisterte i noen tid sin svoger prokurator Willoch. Blev i 1817 prøveprokurator i Nedenes og Lister og Mandals amter og 1819 overrettsprokurator i Kristian-

¹⁾ Fru Emerentze Munchs Optegnelser, s. 4.

sands stift. Fra nyttår 1821 i lengere tid konst. sorenskriver i Vestre Raabyggelaget under farens sykdom og efter hans død, blev 1829 assessor i overretten i Kristiansand, 28. juni 1843 sorenskriver i Lyngdal og i 1852 amtmann i Lister og Mandals amt og stiftamtmann i Kristiansand, hvilket embede han tidligere hadde styrt flere ganger som konst. Han var medlem av et par lovkommisjoner og representerte 1827, 28, 30 Kristiansand og 1839 Lister og Mandals amt på Stortinget.

Gift 12. august 1825 i Kristiansand med Sina Simonsen, f. 19. september 1804 i Søgne, d. 9. mars 1874 i Kristiansand, dtr. av gårdbruker Jacob Simonsen og Mette Marie Nicolaisdtr.

Kjerschow, Christian Collett, f. på Akers prestegård 23. august 1821 av foreldre senere biskop Peder Christian Hersleb K. og Johanne Benedicte Collett, student 1839, c. j. 1844 med laud. Efter å ha vært amtsfullm. i Finmarken, Tromsø og Søndre Bergenhus blev han konst. foged og sorenskriver i Øst-Finmarken 1851 og ved embedets deling 16. mai 1854 foged og sorenskriver i Varanger, tillike magistrat, politimester og byfoged i Vadsø, 1869 amtmann og stiftamtmann i Tromsø. D. 10. april 1889. Representerte Finmarksbyene på Stortinget 1868—69 og Hammerfest og Vadsø 1859—60. Formann i 2 kgl. kommisjoner, henholdsvis ang. utvisning av jord og ang. handelen i Finmarken, samt en norsk-svensk komité ang. anlegg av jernbane mellom Tromsø stift og svensk Norrland, medlem av styret for Norges Banks avdeling i Tromsø samt av direksjonen for Tromsø sparebank og museum.

Gift 29. april 1856 i Vadsø med Nancy Adelaide Esbensen, f. i København 17. juni 1837, d. i Kristiania 4. november 1914, dtr. av losoldermann og havnefoged i Vadsø Hans Peter E. og Jacobine Svendsen.

Kierulf, Martin, f. 1788 på Toten, sønn av res. kapellan Morten Nielsen K. og Anne Catherine Henningsen Brinch, e. j. 1807. Prøveprokurator 1811, sannsynligvis bosatt i Drammen. I 1814 blev han adjungert sorenskriveren i Lier, Røken og Hurum, til hvilket embede han blev utnevnt 23. august 1821,

med forbrigåelse av en rekke eldre ansøkere, og som han beklædte til sin død 21. juli 1848.

Gift 1814 med Anna Hermine Krefting, f. 6. mars 1792 på Ringerike, d. 12. mai 1880 i Svelvik, dtr. av proprietær Christian K. og Henrikka Pauliane Rohde.¹⁾

Klem, Anders Fredrik, f. 26. november 1826 i Sandsvær, d. 26. september 1884 i Kristiania, sønn av sogneprest og prost Johannes Michael K. og 2nen hustru Johanne Marie Walløe, student 1845, c. j. 1850 med laud. Efter eksamen ansatt ved byfoged- og fogedkontor. Autorisert som overrettssakfører 29. juni 1857, tok bopel i Kongsberg og oparbeidet sig en betydelig praksis der og i Numedal og Sandsvær. Han var Norges Banks, Hypothekbankens, Kongsberg sparebanks og Sølvverkets sakfører, sekretær og regnskapsfører for Øvre Laagens fællesfløtningsforening, medlem av Kongsberg formannskap og i flere år ordfører. Den 22. januar 1883 blev han utnevnt til sorenskriver i Nordre Gudbrandsdalen, hvor hans virketid blev meget kort.

Gift 30. oktober 1864 med Sophie Miøen, f. på Kongsberg 25. september 1845, d. 3. september 1933, dtr. av prokurator Ole M. og Ellen Marie Steenshorn.

Klouman, Carsten Wilhelm Anker, f. på Stav i Øier 20. januar 1877, sønn av distriktslæge Hans Henrik Gerhard K. og Regina Augusta Emilie Uchermann, student 1895 og c. j. 1901 med haud. Efter artium var han en vinter folkeskolelærer og en vinter i U.S.A. for å studere medisin. Efter embedseksamen i noen måneder sakførerfullm. og en kort tid sakfører, i 3 år sorenskriverfullm. og konst. sorenskriver, hvoretter han praktiserte som sakfører i Tana og Ibestad. I 1910 beskikket til formann i Finmarkens jordsalgskommisjon. Innehadde i Tana flere tillitsverv. Utnevntes i 1915 til politimester i Vestfinmark med bopel i Hammerfest, 17. juni 1921 til sorenskriver i Lyngen og 2. mai 1930 til sorenskriver i Orkdal.

¹⁾ Lagesen: Ringerikske slechter II, s. 205—210. Kierulfske studier, av Klitgaard. Adler Vogt: Bidrag til Drammens prokuratorers historie i det 19. århundre.

Gift i Kristiania 1901 med Agnes Johanna Amalie Borchgrevink, f. i Gildeskål 10. august 1881, dtr. av distriktslæge Otto Fredrik B. og Agnes Wilhelmine Didrikke Uchermann.

Klouman, Fredrik Julius, f. 7. mai 1836 i Fredrikstad, d. 27. november 1900 i Larvik, sønn av tollbetjent Christian Fredrik K. og Johanne Henriette Fogth, student 1855, c. j. med laud 1860. Efter en tids tjenstgjøring som byfogedfullm. nedsatte han sig i 1863 som sakfører i Stavanger og dispachør i Farsund. Utnevnt til foged og sorenskriver i Varanger 20. februar 1874, befordret til sorenskriver i Lyngdal 1. september 1881 og til sorenskriver i Larvik 16. november 1895.

Gift 16. april 1864 med Karen Johanne Egertha Løvold, f. 12. mai 1840, d. 7. januar 1917, dtr. av distriktslæge Carsten Anker L. og Karen Anker Bergh.

Klykken, Peder Danielsen, f. 19. november 1772 på Klykken i Overhalla, sønn av klokke Daniel K. og Karen Føynum, gikk først i skredderlære, sorenskriverkontorist 1793—1801, herunder lensmann i bygden 1795—97. E. j. 1802. Derefter i noen tid kopist og konst. i forskjellige embeder. Sorenskriver i Lofoten og Vesteraalen 2. mai 1809, forflyttet til Inderøen 10. oktober 1818. Sorenskriver i Stjør- og Verdal 1829—49, utnevnt 29. september 1829, d. på sin eiendomsgård Zink-Rennan i Skogn 22. januar 1861. Han representerte Nordlands amt på Stortinget 1818 og Nordre Trondhjems amt 1827—28. Under sitt ophold i Kjøbenhavn deltok han som soldat i byens forsvar i 1801 og 1807.

Gift med Maren Marie Hegge, dtr. av foged Jens Severin Bærøe H. og Ovidia Carlsen. Fruen d. 27. februar 1849 63 $\frac{3}{4}$ år gammel. På Rennan første ekteparet et gjestfritt og sel-skapelig hus. Om livet her se Albert Kjørboe (Trapness): Paa Brænne. (Bl. a. efter oplysninger fra skifteforvalter Steen.)

Klöcker, Hans Holst de, f. 3. september 1754 på Sjælland, sønn av sogneprest Johannes K. og Maren Flesborg, e. j. 1775 med beste karakter, kopist i det danske kanselli 1778 og det følgende år kansellisekretær. Ved Thomas Rosing de Stockfleths forflytning til Eker sorenskriveri 21. mars 1781 blev han dennes eftermann som byfoged i Halden og auksjons-

direktør. Noen uker senere blev han tillike postmester samme steds og kornmagasin- og furasjeforvalter ved Fredriksten festning. Samme år justisråd. I 1796 mistet han sistnevnte bestilling. Som et plaster på såret blev han samme år, 14. oktober 1796, som tillegg til sine øvrige embeder tillike sorenskriver i Ide og Marker. Den 24. juni 1803 blev han forflyttet til Bamble sorenskriveri efter Tambs. I dette embede døde han 30. januar 1820 som følge av strabaser under en embedsreise.

Gift 24. august 1781 med Anne Sophie Amalie Kofoed Ancher, f. 5. november 1752, d. 5. juli 1832, dtr. av den kjente danske rettslærde, konferensråd og professor Kofoed A. Bernt Moe sier i sin Personalhistorie s. 93, hvorfra denne biografi er hentet, at Kløcker var ansett for en dugelig og arbeidsom embedsmann.

Knudssøn, Ingelbrecht (Engelbrecht), f. på Byneset 14. desember 1776 av foreldre gårdbruker Knud Ingebrigtsen og Guri Kjeldsdtr. Brødreskift, var i 11 år betjent på forskjellige embedskontorer i Trondhjem. Efter å ha studert på egen hånd tok han i 1804 dansk-juridisk eksamen i Kjøbenhavn «med særdeles berømmelse», blev i samme år amtsfullm. i Sorø, i 1805 advokatfullm. i Kjøbenhavn, i 1807 prokurator ved landsoverretten samt hoff- og statsretten i Kjøbenhavn. I 1810 vendte han tilbake til Norge etter at han 29. desember 1809 var blitt utnevnt til sorenskriver i Finmarken. Herfra forflyttedes han 9. februar 1815 til Romsdals sorenskriveri og Molde byfogedembede, og kom tilbake til de hjemlige trakter 23. august 1821 som sorenskriver i Strinden og Selbu etter Balle. D. i dette embede 21. mars 1826. Avslog i 1821 tilbuddet om Hedemarkens amtmannseembede. Representant for Kristiansund og Molde på Stortingene 1818, 21, 22 og for Trondhjem 1824, president i Stortinget og Odelstinget. En kjent, fremragende politiker, en av forgrunnsfigurene på disse Storting. Professor Sars uttaler om ham i «Norges Historie» (6. b. I s. 212): «Nærmet ham (Chr. Krohg) i anseelse stod i disse år visstnok sorenskriver Ingebrigts Knudssøn. Det må ha vært en personlighet av usedvanlige dimensjoner — —.

Særlig på disse Storting (1821, 1824) spilte han nesten den samme rolle som Christie i 1815, 16 og 18. Han blev valgt inn i alle viktige komitéer og fikk bære en større byrde enn noen annen. Han satt på disse ting sammen med menn som Christian Krohg, grev Wedel, brødrene Falsen, Georg Sverdrup m. fl. og overraket dem alle sammen. Ingen øvet så megen innflytelse som han — —. Han må i meget høi grad ha utmerket sig ved de egenskaper som samtiden fremhevet hos ham: Klarhet og skarphet i tanken, evne til å utfinne kjernepunktene i ethvert omdebattert spørsmål, stor arbeidskraft og viljestyrke.» Efter hans død blev der innsamlet 4 523 spd. til hans trengende familie for å hedre hans minne. I 1845 blev restbeløpet, ca. 500 spd., skjenket Universitetet til et legat for trengende studenter.

Gift i Kjøbenhavn 16. desember 1808 med Marie Elisabeth Borck, f. i Trondhjem, døpt 25. august 1780, d. i Kristiania 23. mai 1847, dtr. av kjøpmann i Trondhjem Mathias B. og Marie Elisabeth Sartorius.

Knudtzon, Hans Peter Krag, f. i Trondhjem 17. august 1855 av foreldre rektor Nicolay Otto K. og Marie Dorothea Krag, student 1872 og juridisk kandidat i 1878 (laud). Derefter i 2 år sorenskriverfullm. Blev i 1880 kopist og i 1889 byråchef i Kirkedeperamentet og 1893 statsadvokat i Trondhjem. Utnevnt til sorenskriver i Strinda og Selbu 27. november 1911 og konst. som auksjonsforvalter i Kristiania 1918. Avskjed 1925, d. 11. august 1939. I Trondhjem hadde han forskjellige tillits verv, således formann i direksjonen for Ranen bly- og sølvverk, ordfører i styret for A/S Det Selmerske Rederi, ordfører i representantskapet for Trondhjems Realkreditbank og for Den nordenfjelske kreditforening.

Gift 11. januar 1887 med Sigrid Ihlen, f. 9. november 1862, d. 24. mai 1938, dtr. av kommandørkaptein Christian I. og Kitty Kallevig.

Kobro, Jens Isak de Lange, f. 20. august 1882 i Vestre Moland av foreldre prost Karl Mathias K. og Karen Sybilla Abel, student 1900, gjennemgikk krigsskolens nederste avdeling og blev juridisk kandidat med laud 1906. Efter embeds-

eksamen ansatt som assistent hos politimesteren i Senja og Steigen til 1909, sorenskriverfullm. til 1912 med avbrytelse av et halvt års konstitusjon som politimester i Vardø, 1912 sekretær i formannskapet og fattigstyret samt ligningschef i Tromsø, 1915 formannskapssekretær i Hauge-sund og kommunens sakfører, 1917 politimester i Vardø og 7. september 1923 sorenskriver i Malangen. I Vardø med i en rekke kommunale styrer, formann i sparebankens direksjon og medlem av Norges banks kontrollkomité, medlem av Tromsø bystyre og ordfører fra 1929—32, formann i Tromsø forretningsbanks direksjon, revisor ved Hypothekbankens lånekontor. Stortingsrepresentant for Tromsø 1931—36,¹⁾ statsråd og chef for Forsvarsdepartementet i Mowinckels regjering 1933.

Gift 27. desember 1913 med Susanne Kristine Arnesen, f. 20. februar 1888 i Vardø, dtr. av major Maurits Cock A. og Augusta Caroline Hamilton.

Koch, Peder Engerlaus, f. i Kjøllefjord 13. februar 1793, sønn av sogneprest Jens K. og Maren Heggelund Krog, begynte sin juridiske løpebane som kontorist på Salten sorenskriverkontor, preliminæreksamen 1818 og norsk juridisk kandidat i 1819. Arbeidet derefter påny på Salten sorenskiverkontor, til han 1823 blev underrettsprokurator først i Akershus (Drøbak), senere i Bodø. Derpå først foged (1834—41) senere (1841—59) sorenskriver i Salten, utnevnt 4. november 1841. D. der 8. juni 1859.

Gift 1829 i Vaagan med Ellen Andrea Rønning, f. 16. februar 1807 (1808) samme steds, d. 18. februar 1847, dtr. av handelsmann Erik Rønning og Randine Hauleiksdtr.

Koefoed, Hans Ramshardt, f. 18. juni 1819, sønn av sorenskriver i Numedal og Sandsvær Hans Wølner K. og Jarngerdr Julie Sivertsøn, student 1839 og juridisk kandidat med haud 1845. Sorenskriver i Nordfjord 8. oktober 1877. Avskjed 1896, d. 13. mai 1907.

¹⁾ Frasa sig gjenvalg i 1936.

Gift 23. mai 1845 med Marie Susanne Weltzin, f. 28. november 1825, d. 18. mars 1896, dtr. av overtollbetjent Johan Ludvig W. og Dorothea Blix. En søster av ham gift med sorenskriver Daniel Barth i Torridal.

Koefoed, Hans Wølner, f. i Skien 27. desember 1779, sønn av apoteker Hans Fischer K. og Marie Cathrine Ramshardt, blev dansk-juridisk kandidat 1800, konst. sysselmann og hærredsdommer på Island i 1806, overbergamtsskriver på Kongsberg 1813 og det følgende år tillike byfoged sammesteds. Utnevnt til sorenskriver i Numedal og Sandsvær 22. mars 1837. D. som blind i dette embede 1849. Medlem av direksjonen for Kongsberg Sølvverk. Valgt til stortingsmann for Kongsberg 1821 og 1836, men møtte ikke på tinget på grunn av sykdom. Derimot møtte han på det overordentlige Storting 1822.

Gift med Jarngerd Julie Sivertson, f. 1788, d. 21. februar 1824, dtr. av kjøpmann på Island Bjarne S. (T. O. Gran: Sandsvær Saga.)

Kolderup, Eilert Christopher Kaasbøll, f. 1763, døpt 17. juli s. å. på Bodø, sønn av presten dersteds Jesper Andreas K. og Susanne Kaasbøl Rosenvinge, blev examinat 1791 og s. å. meddelt bevilling som prokurator for alle retter i begge riker undtagen Høiesterett, Overhoffretten og Kjøbenhavns hof- og stadsret. Han satte sig ned i Furnes, hvor han kjøpte gården Hoel og praktiserte herfra til han 25. mars 1808 blev utnevnt til sorenskriver i Valdres. D. her 11. mai 1822.

Gift i Elverum 16. oktober 1794 med Anna Dorph, f. 31. oktober 1776 sammesteds og d. i Furnes 13. desember 1850, dtr. av gårdbruker Amund Pedersen Grundset og Birthe Amundsdr. Ødegården, gjengift med prokurator Dorph.

Konow, Didrik, f. i Bergen 6. mars 1869, av foreldre konsul Francis K. og hustru f. Smit, student 1887, c. j. 1892 med laud. Sorenskriverfullm., 1897 sakfører i Kristiania, 1902 retts-skriver, 1906 statsadvokat, og 25. februar 1921 sorenskriver i Rakkestad. Benyttet kommunemann. Avskjed 1939.

Gift 24. mars 1900 med Marie Sunniva Augusta Kahrs, f. 2. august 1872 i Kristiania, d. 31. mai 1933, dtr. av malermester Christopher K., Kristiania, og Johanne Marie Knudsen.

Koren, Anton Wilhelm Carl, f. i Fjellberg 15. november 1850 av foreldre Laurentius Stub K. og Anne Johanne Grøgaard, student 1868 og c. j. med laud 1872. Efter embeds-eksamen var han i 4 år byfogedfullm. og i 3 år magistratsfullm. og ansattes fra 15. oktober 1881 som ekstraskriver i Finansdepartementet. Konstituertes i 1887 som byfoged i Molde etter kortere konstitusjoner som byfoged i Risør og foged i Salten. 1893 konst. foged i Nordmøre, 2. mars 1901 utnevnt til sorenskriver i Søndre Sundmøre. 1. juli 1907 forflyttet til Ide og Marker sorenskriveri. Avskjed 1. november 1921, d. 25. desember 1936 i Oslo.

Gift 3. august 1895 i Kristiansund med Ellen Augusta Knudtzon, f. 10. mai 1870 samme steds, dtr. av visekonsul William August K. og Ellen Junghans Lossius.

Koren, Arnoldus von Westen Sylow, f. i Bergen 22. juli 1764, av foreldre kjøpmann Niels K. og Christine Teting, blev student 1784 og juridisk kandidat med haud 1789. Samme år volontør i Rentekamret og 25. september 1795 sorenskriver i Vestre Raabyggelaget. 18. oktober 1799 efterfulgte han Heiberg som sorenskriver i Hardanger og Voss. Foruten å være sorenskriver var han birkedommer over Lysekloster og Rosen-dal baroni. Han tok ophold på sin eiendomsgård Helland i Ullensvang, og i dette vakre distrikt ved Sørfjorden blev han boende resten av sitt liv, og her døde han 90 år gammel 8. oktober 1854 etter å ha tatt avskjed 22. februar 1840 med 800 spd. i pensjon, hvorav halvdelen påheftedes embedet. Koren var meget ansett, aktet og avholdt i sitt distrikt, hvor den såkalte skrivingård i Lofthus ennå bevarer minnet om den gamle skriver. På Helland samledes, især i julen, slekt, venner og bekjente, og her førtes et muntert og behagelig liv. I 40 år var her et «midtpunkt for det selskapelige liv og ånds-liv i omegnen». Også mange fremmede vanket på sorenskrivingårdene. K. var en ivrig jorddyrker og fremfor alt ivrig for havebrukets fremme. Som et tegn på den aktelse og tillit han nød må man se hans valg til Riksundersamlingen på Eidsvold i 1814 og til Stortingene 1814 og 1818. Her hørte han ikke hjemme, og hans virksomhet her har vært gjenstand for en

enstemmig og hårdhendt kritikk.¹⁾ På grunn av sin snakkesalighet under det overordentlige Storting 1814 blev han og hans like taletrengte kollega sorenskriver Nansen kalt for «Pukværket» eller «Stampemøllen». På Eidsvold fremla han noen «Politiske Strøe-Tanker», som han selv med rette kaller ufullkomne. Koren egnet sig visselig ikke som parlamentariker, og hans optreden som sådan innbød til kritikk. Men som parlamentariker må regnes ham til gode at han på det overordentlige Storting 1814 foreslog at Norge ved opgjøret med Danmark skulde forbeholde sig sin rett til Norges biland Island, Færøene og Grønland.²⁾

Koren blev gift 24. februar 1796 i Sogndal med Magdalene Margrethe Christie, f. 22. mai 1767 på Orninggård, Stord, d. 24. mars 1842 på Helland, dtr. av sogneprest David Werner C. og Sara Kornelia Koren. Ektefellene ligger begravet på Ullensvang kirkegård. På gravstenen kalles sorenskriveren «en tro fedrelandets sønn, en rettferdig dommer, høiagtet av alle som kjente ham». «Det er en sand karakteristikk av mannen», sier sogneprest Olafsen i sin biografi,³⁾ «sandere enn den som i almindelighet er blitt ham til del.»

Koren, Johan, f. i Bergen 7. oktober 1758, d. 6. mai 1825 på Hovin i Ullensaker, sønn av krigsråd, proprietær Claus Wilhelm K. og Anna Maria Pogenberg Randulf, student 1774, c. j. 1777 (laud). Var så i 4 år auditør ved sjøetaten, blev derefter i 1782 protokollsekretær i Høiesterett, 12. oktober 1787 sorenskriver i Heggen og Frøland, forflyttet til Øvre Romerike 26. mai 1797⁴⁾ og endte som assessor i Kristiania overrett, hvortil utnevnt 2. mars 1815. Kansellisekretær. Som sorenskriver i Heggen og Frøland kjøpte han gården Mustorp i Eidsberg og i Romerike først gården Lundberg, og da denne blev for liten for hans store familie med tjenerskap, fullmekting, skriverdrenger, huslærer og husjomfru, Hovin i Ullensaker,

¹⁾ Se bl. a. Jacob Aalls Erindringer, prestene Schmidt, og Pavels's dagbøker og jubileumsverket Eidsvold 1814.

²⁾ Se Keilhau: Av det norske folks liv og historie, bind 8, s. 232.

³⁾ Se Gudrun Johnsons monumentale verk Slektens Koren, 2. bind, s. 162.

⁴⁾ Med forpliktelse til å pensjonere formannen, Scheitlie.

tidligere tilhørende formannen, sorenskriver Scheitlie. På denne gilde, gode gård med dens store rummelige hovedbygning levet K. et lykkelig familieliv i gode økonomiske år som grand seigneur. På Hovin førte han og hans hustru, mor Koren,¹⁾ kjent i datiden som dikterinne og estetiker, et stort og gjestfritt hus, hvor slekt og venner gjerne og hyppig møttes. Under Riksundersökningen i 1814 fant således flere av dens medlemmer veien hit, blandt dem K.'s slektninger sorenskriverne Koren og Christie samt husvennen, Ekerpresten Fr. Schmidt, Riksundersökningens poeta laureatus. En annen husvenn og gjest var den kjente slottsprest, senere bisp Claus Pavels.

K. får det ord at han var en ansett embedsmann. Efterverdenen minnes ham best som mann til mor K., Christiane Birgitte Diderichsen, med hvem han blev gift 17. oktober 1787. Hun var f. 27. juli 1764, dtr. av en fabrikkeier på Amager, hvor hun vokste op. Hun kom tidlig med i Det Norske Selskabs krets og blev kjent med mange av datidens litterater og poeter. Hun var vakker og begavet og fikk mange venner både i Norge og Danmark. Hun førte dagbøker i en rekke år og sendte dem på omgang mellem venner og bekjente i de to land. De er trykt i utdrag ved Sofie Aubert Lindbæk og gir et interessant bidrag til den tids kultur- og personalhistorie. Hun døde på Hovin 28. januar 1815.

Kraft, Isaach, f. 24. september 1817 i Kristiansand, av foreldre bankadministrator og kjøpmann Jonas K. og Anne Cathrine Willoch, blev student 1834 og c. j. 1839 med laud. Var derefter sorenskriver- og advokatfullm. samt juridisk manuduktør til han i 1845 blev utnevnt til overrettsprokurator i Akershus stift. I 1849 blev han advokat og vant som sådan «høi anseelse som en av landets lærdeste jurister». Blev 6. juni 1868 utnevnt til sorenskriver i Orkdal og tok avskjed fra sitt embede 1897. D. 6. november 1898 i Orkdal «høit ansett og avholdt fra en lang, rettsindig og interessert virksomhet som dommer».

---

¹⁾ Se Slektens Koren bind I, s. 181, bind II, s. 132, og Conradine Dunker: Gamle Dage, s. 277 flg.

Gift 6. juli 1846 i Kristiania med Cathinca Mørch, f. 12. oktober 1826 sammested, d. 26. februar 1895 i Orkdal, dtr. av høiesterettsassessor Claus Mørch og Anne Louise Meyer. I 1938 utgav advokat Arthur Skjelderup hennes erindringer under titelen: «Et og andet fra min Tid.»

Kraft, Jens Edvard, f. i Kristiansand 22. desember 1784, sønn av kjøpmann Even K. og Marie Hielm, tok eksamen artium i Kjøbenhavn 1800 og latinsk juridisk eksamen 1808 med haud efter i mellemtíden å ha studert teologi i 2—3 år og ved siden av eksamensfagene å ha lagt sig etter historie, statistikk, levende sprog og litteraturhistorie. Efter embeds-eksamen vendte han hjem til Kristiansand og fikk her meget å gjøre som edsvoren translatør og tolk ved priseretten. I 1814 utenvntes han til fullm. i det daværende Indredepartement, senere Finansdepartementet, i 1822 til byråchef i Revisjonsdepartementet, hvor han i 1828 rykket op til ekspedisjonssekretær. 29. februar 1832 blev han sorenskriver i Mandal.¹⁾ D. i embedet 21. juli 1853.

Gift 1817 med Henriette Rosenkilde, døpt 18. mars 1783, d. 4. oktober 1858 i Kristiania, dtr. av kjøpmann i Stavanger Børre R. og Anne Wilhelmine Nyrop.

Som det vil sees av I. B. Halvorsens forfatterleksikon var Kraft en fruktbar forfatter.

Krebs, Christian August, f. 11. mai 1808 på Moss, d. 21. februar 1892 på Friedheim i Berg, sønn av «helten fra Matrand» oberst Andreas Samuel K. og Else Tyrholm Gude, student 1824, c. j. 1833 med laud. Ansatt 1832 i Justisdepartementet, hvor han rykket op til chef for veikontoret og ciyilkontoret. Utnevnt 22. desember 1846 til sorenskriver i Indre Sogn og 29. oktober 1859 til sorenskriver i Ide og Marker. 82 år gammel og nesten blind tok han avskjed 1. november 1890 etter 57 års tjeneste. K. vant almindelig anerkjennelse for sin dyktige og humane embedsførel og den nidkjærhet som han alltid la for dagen.

¹⁾ Med plikt til å pensionere sorenskriver Resteds enke.

Gift på Moss 23. september 1837 med Henriette Elisabeth Scheel, f. sammested 9. januar 1810, d. på Friedheim 21. april 1890, dtr. av skibsfører Kristian Fredrik S. og Kathrine Hesselberg.

Krogh, Christen Faye von, f. i Bergen 1. oktober 1848, sønn av skibsfører Bernhardus Arnoldus v. K. og Mette Johanne Lembach Faye, student 1868, c. j. med laud 1872, sorenskriverfullm. i to år til han i 1875 nedsatte sig som sakfører i sin fødeby. I 1879 blev han ansatt som redaksjonssekretær ved Bergens Aftenblad og i 1881 — etter en kortere konst. som sorenskriver — som redaktør av «Tønsberg Blad». Overtok 1883 redaksjonen av Novemberforeningens blad «Budstikken», som han redigerte til utgangen av 1887, da bladet gikk inn. Han opgav nu journalistikken, blev referent ved Kristiania byrett, senere aktor ved meddomsretten og statsadvokat. Denne stilling innehadde han, til han 28. november 1896 blev utnevnt til sorenskriver i Nordfjord. D. i embedet 25. november 1902 på sorenskrivergården Løken.

Gift i Fitje 13. mars 1876 med sitt søskenbarn Bernhardine Arnoldine Marie von Krogh, f. i Flekkefjord 3. april 1852, d. 27. desember 1921, dtr. av overtollbetjent Søren Georg Daniel de Fine von K. og Dorothea Helene Christine Bing.

Krogh, Knud Carl, f. 21. november 1773 i Daviken, sønn av sogneprest og prost Jens Andreas K. og Birgitte Margrethe Heiberg, tok dansk-juridisk eksamen 1792. Var derefter underrettsprokurator i Akershus. Utnevnt 11. oktober 1818 til sorenskriver i Nordre Søndmøre og 30. juli 1837 til sorenskriver i Bamble.¹⁾ D. i embedet 22. januar 1841. Stortingsrepresentant for Akershus amt 1818.

Gift: 1) 25. februar 1797 med Karen Olsdtr. Tauland fra Ullensaker, f. 19. juli 1776, d. 21. april 1814, dtr. av Ole Amundsen T. og Anne Haagensdtr. 2) 13. april 1816 med Maren Horster, f. 30. oktober 1789, d. 18. mars 1869, dtr. av kjøpmann i Kristiansund Søren H. og Anna Christiane Osterhaus.²⁾

¹⁾ Med plikt til å pensjonere formannens enke.

²⁾ Slægten Heiberg, s. 240—41.

Krogh, Ludvig Andreas, f. i Bergen 8. august 1812, av foreldre prokurator Hans Strøm K. og Elisabeth Helene Gierken, blev student 1832 og c. j. med haud 1839. Var foged- og sorenskriverfullm. i over 11 år før han i 1851 satte sig ned på Voss som sakfører. Blev 3. mars 1860 byfoged i Tromsø og 1. oktober 1870 sorenskriver i Nordmøre. D. i embedet 11. januar 1885.

Gift med Thora Mathea Reinert, f. 15. april 1824 i Sandefjord, d. 28. mai 1897 i Tromsø.

Krohg, Frederik Christian, f. 19. november 1813 i Kristiania, d. 29. oktober 1874 i Skedsmo, sønn av generaladjutant Johan Bernt K. og 1ste hustru Barbara Henrikke Borchgrevink. Han blev student 1830 og juridisk kandidat med laud 1836 og arbeidet senere i flere år på Toten sorenskriverkontor som betjent og fullm. Utnevntes i 1847 til politifullm. i Kristiania, i 1849 til politimester i Bergen og 5. juni 1858 til sorenskriver i Nedre Romerike. Konst. protokollsekretær i Høiesterett siden begynnelsen av januar 1848 til 15. august 1849, og siden august 1851 medlem av den til behandling og pådømmelse av arbeidersaken nedsatte kommisjon.

Gift 20. august 1840 med Sophie Cathrine Borchgrevink, f. 12. januar 1816 på Toten, d. 19. juni 1889 i Kristiania, dtr. av sogneprest Otto B. og Johanne Marie Müller.

Krohg, Johan Bernt, f. 21. september 1841 på Østre Toten, d. i Solør 6. desember 1918, sønn av forannevnte sorenskriver Fredrik Christian K. og Sophie Cathrine Borchgrevink, student 1858, c. j. 1863 med laud. Efter å ha vært sorenskriverfullm. nedsatte han sig som sakfører i Aasnes i Solør i 1870, blev foged i Solør 1883 og sorenskriver sammested 23. desember 1899. Avskjed 1917. K. var en benyttet kommunemann, ordfører i Aasnes og medlem av sparebankens direksjon.¹⁾

Gift 1874 med Emma Mathilde Widing. f. 21. februar 1854, d. i Aasnes 24. februar 1911, dtr. av gårdbruker og klokker i Aker Christian Julius W. og Karen Sofie Sørensen.

---

¹⁾ Efter oplysninger fra slekten, Borchgrevinkstamtavlen og Hvem er hvem.

Krohn, Thomas Henrik Jørgen, f. i Kristiania 27. august 1843, sønn av kgl. fullm. Peter Fredrik K. og Marie Louise Hammond, blev student 1861 og c. j. 1867 med laud. Ansatt i Revisjonsdepartementet 1872 og blev kgl. fullm. i 1883. Sorenskriver i Stjør- og Verdal 18. oktober 1890, d. 27. september 1895.

Gift 1875 med Anna Falsen, f. 3. april 1841, d. 12. januar 1920, dtr. av sorenskriver Envold Munch F. og Elise Nicoline Aars.

Krohn, Ulrik Fredrik Cappelen, f. i Larvik 27. februar 1867 av foreldre sakfører Peter Andreas K. og Benedicte Henriette Cappelen, student 1884 og juridisk kandidat med laud 1890. Var derefter i et halvt år sakførerfullm. og i vel 3 år sorenskriverfullm. på Stenkjær, med mange gode minner fra denne tid om glade ungdomsdager. I 1894 ansatt i Indrededepartementet og i 1902 i Justisdepartementet, hvor han forblev til han i 1919 blev byfoged i Arendal, avbrutt av lengere konstitusjoner som amtmann i Jarlsberg og Larviks og Nedenes amter samt som byfoged i Larvik. Utnevntes 30. august 1918 til sorenskriver i Nord-Gudbrandsdal, men frittatt for å tiltre embedet. I sin departementstid et interessert medlem av Departementsforeningen, medlem av dens styre og en tid dens formann. En del år medlem av Arendals bystyre. Da Arendals byfogedembede blev forenet med Nedenes sorenskriverembede i 1934 overtok han det kombinerte embede. Avskjed 1937, d. 1944. Han innehadde fortjenstmedaljen i gull.

Gift 23. mai 1906 på Moss med Anna Lovise Henrichsen, f. 21. september 1873, dtr. av kjøpmann Anth. H. og hustru f. Ulsteen.

Kyhn, Ludvig, f. 25. august 1817 i Eidsvold, sønn av der værende lensmann Jens Christian K. og Albertine Philippine Wardrum, student 1834 og c. j. med laud 1840. Han var allerede i studietiden blitt ansatt i Kirkedepartementet, hvor han 17. november 1847 avanserte til ekspedisjonssekretær. Utnevnt til sorenskriver i Strinden og Selbu 7. desember 1855. Overtok ikke dette embede da han 12. juli det følgende år blev utnevnt til amtmann i Hedemarken. Ved oprettelsen av

Hamar stift blev han dets første stiftamtmann 27. februar 1864. D. i embedet 23. februar 1890. Han representerte Mjøsbyene på Stortinget 1871—79.

Gift: 1) 23. november 1842 med Laura Eleonore Bernhardine Sissener, f. i Eidsvold 26. mai 1820, d. på Hamar 4. januar 1881, dtr. av oberst Wilhelm S. og Maren Hals. 2) 1885 med friherreinne Anna Georgina Fock, f. 1847, dtr. av major, friherre Alexander Georg Brandelius F. og Fredrique Margaret Jakobine Welin.

Landmark, Nils, f. i Kristiania 11. mars 1775, sønn av kunstever Nils Svenson fra Vermeland, som antok navnet Landmark, og Karen Andersdtr. Killerud. Gjennem sin morbror, som var fullm. hos sorenskriver Stub i Nordfjord, kom han i forbindelse med denne som tok sig faderlig av ham og bekostet hans opdragelse og utdannelse. Efter å ha tatt dansk-juridisk eksamen 1778 vendte han tilbake til sin pleifar og bestyrte i flere år Nordfjord sorenskriveri og samtidig i et par år Søndfjord sorenskriverembede. Utnevnt til dette embete 11. oktober 1808 og satt som sorenskriver i Søndfjord til 30. november 1852. Bodde på sin eiendomsgård Tysse i Holmedal, som han drev som et mønsterbruk med treplantning, myrdrykning og fruktavl, en foregangsmann i sitt distrikt på landbrukets område. Representerte Nordre Bergenhus amt på Stortinget 1821—22. D. 29. oktober 1859.

Gift: 1) 21. juni 1801 med Barbara Henriette Ranzow Heiberg, f. i Gloppen 6. mars 1779, d. på Tysse 21. mai 1828, dtr. av sogneprest Johan Widing H. og Anne Marie Stub. 2) 1836 med Christiane Wilhelmine Lange, f. i juni 1806, d. 29. september 1878, dtr. av sogneprest Johan Jørgen L. og Dorothea Helene Larsen.

Langvand, Ingebrig Nilsen, f. i Volden 21. september 1873, sønn av landhandler Nils Johannes L. og Anne Petrine Mork, student 1893, c. j. 1899 med laud. Byfogedfullm. og konst. byfoged til oktober 1905, senere sakfører i Ålesund til han 7. oktober 1921 blev sorenskriver i Søre Sunnmøre. D. ugift 24. august 1932. Medlem av Ålesund bystyre 1911, overformynder 1913, styreformann i Ålesunds kretssykekasse 1911.

Larsen, John Leopold Albert, f. i Kristiansand 17. juni 1827 av foreldre løytnant og lærer Edvard Gram Larson og Anne Tjørsvaag, blev student 1845 og c. j. med laud 1851. Ansatt i Enkekassen 1852, i Finansdepartementet 1854, i Justisdepartementet 1857, protokollsekretær i Høiesterett 1868 og utnevnt til sorenskriver og byfoged i Flekkefjord 14. oktober 1880. Avskjed 1889. D. i Kristiania 11. desember 1897. Under sitt ophold i Kristiania var han en del år lærer ved en pikeskole. I Flekkefjord mangeårig ordfører i sparebankens representantskap.

Gift i Holmestrand med Anne Cathrine Bredine Holst, f. 30. januar 1843, d. 11. april 1897, dtr. av skibskaptein Jørgen Christensen H. og Bodil Johanne Thurmann.

Larsen-Naur, Lars Anton Nicolai, f. i Kragerø 8. mars 1841, sønn av skibsreder, kjøpmann og dansk vicekonsul Lars Ingebrigtsen Larsen og Olette Thommesen, blev student 1857 og c. j. med laud 1862. Nedsatte sig i Kragerø som sakfører og praktiserte her til han i 1894 blev sorenskriver i Bamble, utnevnt 30. mai s. å. D. i Kragerø 9. august 1896. Han var i mange år medlem av Kragerø bystyre og ordfører. Representerte byen på Stortinget 1880—82. Ved bev. tillatt å føie «Naur» til sitt navn.

Gift i Kragerø 21. mai 1866 med Maria Magdalena Schweigaard, f. sammested 29. september 1844, d. i Kragerø 11. juli 1896, dtr. av Tellef Dahll S. og Marie Margrethe Rømer.

Lassen, Carl Emil, blev f. i Bergen 1. november 1816 av foreldre politimester Albert L. og Abigael Vogt Monrad, student 1834 og juridisk kandidat med laud 1840. Samme år ansatt i Kirkedepartementet, hvor han 10. september 1853 blev byråchef. 22. desember 1860 blev han utnevnt til sorenskriver i Sand samt til magistrat og politimester i Lillesand. Avskjed 23. juni 1883, d. i Lillesand 14. oktober 1884. Utgav «Capitulstaxter for Aarene 1816—1855» og «Norske Prestegaarde».

Lasson, Peder Carl, f. 14. november 1798 i Bærum av administrator av grev Wedels gods Niels Qvist L. og Barbara Bremer, blev student 1818 og c. j. med laud 1822.

Samme år volontør i Justisdepartementet, det følgende år konst. protokollsekretær i Høiesterett, 1825 overrettsprokurator, 1828 høiesteretsadvokat, 26. juni 1837 assessor i Høiesterett og 20. september 1848 sorenskriver i Aker. I 1852 var han noen måneder tilforordnet statsråd og senere under kongens sykdom medlem av interimsregjeringen. Det følgende år blev han tilbuddt stillingen som chef for Justisdepartementet, men avslog. Den 28. februar 1855 vendte Lasson tilbake til Høiesterett som justitiarius. D. 5. juni 1873 i Kristiania.

Gift 5. september 1826 i Kristiania med Ottilia Pauline Christine von Munthe af Morgenstierne, f. 18. januar 1804 i Kjøbenhavn, d. 6. mai 1886 i Kristiania, dtr. av høiesteretsadvokat senere sorenskriver, kanselliråd Bredo Henrik v. Munthe af M. og Cathrine Elisabeth Friis.

Disse knappe ytre omriss av justitiarius Lassons livslops viser en lysende embedsbane, men gir ikke et fyldestgjørende bilde av mannen. Det må tilføies at han allerede som ganske ung var så ansett som jurist at han blev tilbuddt, men avslog, en juridisk lærerpost ved universitetet, at han deltok i flere lovkommisjoner og at han, som det vil sees av Halvorsens forfatterleksikon, optrådte som forfatter av juridiske verker, som dog ikke tillegges større videnskapelig betydning. (Se G. Hallager: Norges Høiesteret L, s. 324.)

Leganger, Henrik, f. 8. april 1788 i Egersund av foreldre skipper og handelsmann Jørgen Hiorth L. og Elisabeth Abildgaard, kom som 14 års gutt på kontoret hos sorenskriver Holst på Helgeland, og arbeidet der til han i 1809 drog til Kjøbenhavn for å studere jus. Han avsluttet sitt studium med dansk-juridisk eksamen i 1811. S. å. kopist i Generalpostdireksjonen og det følgende år først i lignende stilling i Rentekamret og senere politifullm. i Bergen med 400 rdl. i lønn. I 1813 blev han 2nen rådmann i Bergen og fikk senere s. å. tillatelse til å praktisere som prokurator i henhold til tidligere meddelt bevilling så lenge han var rådmann med uforandret gasje. 1825 blev han 1ste rådmann og auksjonsforvalter samme steds. 11. august 1831 blev han sorenskriver i Søndre

Hedemarken, og ved sin avreise fra byen mottok han en smigrende skrivelse fra borgerrepresentantene. Han tok avskjed 29. september 1860 og døde i Kristiania 19. februar 1874. Representant for Bergen på Stortinget 1824. Som sorenskriver bodde L. på sin vakre, store gård Østby i Romedal, hvis have ennå bevarer minnet om den gamle skriver.

Gift 25. oktober 1814 i Bergen med Christiane Cathrine Dass, f. 31. januar 1794 i Lurø, d. 27. august 1865 i Kristiania, dtr. av proprietær Isach Jørgen Coldevin D. og Cornelia Flor Strøm.

Lie, Adler, f. i Kristiansand 23. juli 1877, sønn av konrektor Fredrik Gill L. og Amalie Konstance Nielsen, student 1895 og c. j. med laud 1900. Derefter sorenskriverfullm. fra februar 1901 til oktober 1902 og advokatfullm. inntil juni 1906, da han blev ansatt i Justisdepartementet, hvor han blev byråchef 1. juli 1918. Utnevnt 14. juli 1922 til sorenskriver i Indre Sogn, 18. mars 1932 til sorenskriver i Voss og 18. juni 1938 til sorenskriver i Torridal.

Gift med Hjørdis Johannessen, f. 18. mars 1896, dtr. av kontorfullm. Kristian J. og Axelia Axelsen.

Lie, Lars, f. 11. november 1770 i Heirefoss, sønn av foged Andreas Lie og Sidsel (Cecilie) Maria Lerberg. Hans foreldre døde mens han var barn, og han gikk til sjøs; ved fall ned fra riggen mistet han synet på det ene øye, hvorfor han opgav sjøen og gikk inn på et embedskontor. 1796 blev han e. j., var i noen år sorenskriverfullm. og konst. sorenskriver og blev i 1804 kopist i hof- og stadsretten i Kjøbenhavn. Efter byens bombardement 1807 vendte han fattig og gjeldbunden tilbake til Norge og utnevntes 16. oktober 1807 til sorenskriver i Stjør- og Verdal. Han kjøpte og bosatte sig på gården Gilstad i Skogn, hvor han og hans hustru førte et meget selskapelig og gjestfritt hus. Særlig var julen en gledens tid med stort juleselskap og ball 2nndag, når sønnene var hjemme i ferien. På noen timers varsel kunde Gilstad omskapes fra dagliglivets ro og arbeide til å motta huset fullt av gjester. Rokk og ull kom ut, storstugulvet blev hvitskuret,

ovnene ilagt, fuglen ribbet, kaker bakt o. s. v., og når alt var ferdig tendtes lysene og skinnet gjestene i møte i alléen. Kanskje var denne selskapelighet skyld i skriverens dårlige økonomi, tross rikelige inntekter. Man må dog erindre at hans embedsår var en for vårt land vanskelig tid i økonomisk henseende. Lie blev syk under vintertinget for Verdal 8. februar 1829 og døde den påfølgende dag.

Gift: 1) 29. oktober 1798 i Høland med Caspara Fredrikke Gill, dtr. av sogneprest Jonas Gill og Rebekka Dorthea Pettersen. Fru Lie døde i sin alders 48de år den 28. juni 1826. 2) 7. april 1828 i Skogn med Maren Dorothea Heidmann, f. i Skogn 9. desember 1780, d. 11. februar 1837 i Skogn, dtr. av oberstløytnant Lorents H. og Dorothea Mathea Sommerschield.

Lie, Lars, f. i Alstadhaug 13. februar 1802 av foreldre foged Mads L. og Idde Johanne Høyrup. Ansatt på sorenskriverkontor 1818—23, i Justisdepartementet 1823. I 1825 tok han norsk-juridisk eksamen og blev 19. april 1839 foged- og sorenskriver i Alten. D. i embedet 14. april 1866.

Gift med Boel Marie Bordoe, døpt 26. mai 1802, d. 12. mai 1886, dtr. av salmaker ved Mynten i Kristiania Peter B. og Maren Olsdtr.

Lie, Mons, f. 18. februar 1803 i Inderøen av foreldre overrettsprokurator Jonas Lie og Ida Sophie Strøm, blev i 1819 kontorbetjent hos byfogden i Trondhjem, tok preliminæreksamen 1824 og blev e. j. 1826 med innstilling for den praktiske del. Straks efter eksamen blev han fullm. hos sin tidligere chef, Falsen, som nu var blitt sorenskriver i Eker, Modum og Sigdal, og fortsatte i denne stilling og som konst. sorenskriver til han i 1832 blev utnevnt til underrettsprokurator i Buskerud. I 1830—33 og 1836—37 var han etter konst. sorenskriver dels på Eker, dels i Numedal og Sandsvær. Desuten blev han i disse år og i 1835 benyttet i andre forretninger for det offentlige som settedommer og kommisjonsmedlem. 20. september 1838 utnevntes han til byfoged på Tromsø og i 1842 tillike til postmester sammested, og fra 1839 i 4 år samtidig konst. amtmann i Finmarken. Om hans virksomhet på Tromsø uttaler den samtidige sorenskriver dersteds: «Det er kun én

dom om byfoged Lie, nemlig den, at han som borger i samfundet er likeså edel som han som embedsmann har vist en mere enn almindelig dugelighet.» Tross de mange gjøremål var inntektene små. Slitt og overarbeidet blev han 6. desember 1845 befordret til sorenskriver i Søndhordland. 29. oktober 1859 forflyttedes han til Mandal sorenskriveri. Avskjed med pensjon 15. juli 1876. Ved avskjeden blev der holdt en fest for ham i Mandal og overrakt ham en minnegave. D. 3. september 1881 i Kristiania.¹⁾

Gift 24. mars 1829 med Pauline Christine Tiller, f. 29. november 1799 i Trondhjem, d. 11. mars 1877 i Kristiania, dtr. av kjøpmann Lars T. og Berit Pedersdtr. Smith. Dikteren Jonas Lie var deres sønn.

Lie, Ole, f. i Lødingen 22. september 1877, sønn av telegrafinspektør Johannes Böttger L. og Mathilde Henriette Roll, student 1895 og c. j. 1901 med laud efter å ha gått et år på krigsskolen. Efter embedseksamen sorenskriver-, sakfører- og advokatfullm. og 1909—14 praktiserende sakfører i Hadsel i Vesterålen. Blev 10. desember 1913 utnevnt til politimester i Vardø etter i et par år å ha vært konst. politifullm. ved Lofoten og Veserålens politimesterembede og en kortere tid opsynschef ved Lofotfisket. Utnevntes i mars 1917 til politimester i Vadsø og 17. juni 1921 til sorenskriver i Tana. D. 21. april 1924.

Gift 29. desember 1919 med Anna Rein, f. 2. august 1899, dtr. av kontorchef Alexander R. og Signe Esbensen.

Lindboe, Jacob Albert, f. i Kristiania 3. september 1843, sønn av kjøpmann der Jacob Wibe L. og Amalie Margrethe Oxholm, blev student 1863 og c. j. med laud 1867. Nedsatte sig i 1869 i Trondhjem som overrettssakfører og praktiserte der til sin utnevnelse til sorenskriver i Nordmøre 17. januar 1891. Dette embede innehadde han ikke lenge, idet han allerede det følgende år efterfulgte Qvam som lagmann i Frostating. Han var medlem av formannskapet i Trondhjem 1882—86, direktør for Norges Bank sammesteds 1884—90, medlem

¹⁾ Jfr. Jonas Lies Oplevelser, fortalt av Erik Lie, s. 41.

av bankens representantskap 1893—1901 og dets formann siden 1894. Stortingsrepresentant for Trondhjem og Levanger 1895—97 og 1898—1900, og frabød sig så gjenvalg. Han var rødglødende venstremann. D. i Kristiania 4. februar 1902.

Gift i Trondhjem 5. februar 1876 med Hanna Jenssen, f. 18. mai 1850, d. 16. januar 1932, dtr. av grosserer i Trondhjem Anton Jenssen og Emilie Frida Lissi Bühring. (Slekten Bernhoft.)

Logn, Christian Andreas, f. 31. desember 1789 (1790) på gården Logn i Høland av foreldre sersjant Anders Logn og Kari Svendsdatter Heyerdahl, e. j. 1816. Allerede året før sin eksamen var han blitt politiadjutant i Kristiania. Utnnevnt til sorenskriver i Namdal 14. februar 1827, d. på Hildrum i Overhalla 19. september 1833.

Gift i Eidsvoll 5. desember 1821 med Anna Dorph Larsen, f. der 10. mars 1801, d. sammesteds 5. april 1872, dtr. av kjøpmann Svend LærSEN og Margrethe Cathrine Mortensen.¹⁾

Lorentzen, Peter Anton, f. 6. juli 1836 i Botne, sønn av skibskaptein Hans L. og Christiane Hoppe, student 1855, c. j. med laud 1861. Var i 2 år sorenskriverfullm., hvorefter han bosatte sig i Eidsvold som sakfører. Praktiserte som sådan til 1875, da han blev sekretær ved Kongsberg Sølvverk. I 1878 blev han befordret til byfoged i Sarpsborg, i 1884 til byfoged i Kragerø, 9. mai 1887 til sorenskriver i Øvre Telemarkens Vestfjelske sorenskriveri og 12. januar 1895 til sorenskriver i Strinden og Selbu. D. 22. oktober 1920.

Gift 1. oktober 1870 med Conradine Bredrup, f. 25. mars 1851, d. 10. oktober 1905, dtr. av proprietær B. og hustru.

Lund, Andreas Dass, f. 9. mai 1819, sønn av sogneprest Andreas Dass L. og Hanna Petra Stub, student 1839 og c. j. med laud 1844. Efter å ha tatt eksamen var han først i 5½ år prokurator- og sorenskriverfullm., derpå ekstraskriver i Justisdepartementet og påny sorenskriverfullm. Autorisertes 27. juni 1854 som underrettssakfører i Smaalenene, var konst.

¹⁾ Personalhist. Tidsskrift I, s. 9, Statsarkivet i Trondheim og Holmsen: Kristiania Politis Historie, s. 149.

sorenskriver i Moss fra 1. juli 1854 til i september 1855, i 1856 og 1857 hadde han noen måneders konst. som politifullm. i Kristiania og underfoged sammested. I 1858 autorisert som overrettssakfører og konst. referent ved over- og konsistorialretten i Bergen. I 1859 kgl. konst. som politimester i Sarpsborg og 18. august 1860 utnevnt til dette embede. 25. september 1867 befordret til sorenskriver i Tromsø og 28. oktober 1876 til sorenskriver i Gjerpen. Avskjed 9. august 1895 med kr. 2 800 i pensjon, d. 5. juli 1903.

Han var tvillingbror av etternevnte sorenskriver H. P. Lund og gift 30. april 1858 med en søster av dennes hustru, Johanne Nikoline Friis, f. 30. mars 1833, d. 23. juni 1906.

Lund, Bernt Christian Lorck, f. i Beitstaden 10. juni 1801 av foreldre oberst Elias Heltberg L. og Anne Fredrikke Klingenberg Schive, tok norsk-juridisk eksamen 1822, blev fullm. i Kirkedepartementet 15. februar 1832 og foged og sorenskriver i Hammerfest 21. januar 1840. D. i embedet 2. juni 1848.

Gift med Marie Frederikke Fredriksen, f. 5. april 1806, d. 19. mai 1878, dtr. av bakermester i Kristiania Bernt F. og Birgitte Marie Schou.

Lund, Eiler Rosing, f. 23. desember 1834 i Larvik, d. på Tønset 23. januar 1894, sønn av apoteker i Larvik, senere i Farsund, Johan Henrik L. og Unni Charlotte Bull, student 1853, c. j. med laud 1860. I 5 år var han sorenskriverfullm. i Søndfjord, hvorefter han i 1867 gikk inn i Justisdepartementet som kopist og rykket i 1875 op til kgl. fullm. Hans arbeide omfattet efter hvad det er mig meddelt vesentlig benåndningssaker, hvorfor han blandt sine departementskolleger gikk under navnet «Benåderen». For øvrig var han kjent som en fremragende sprogmann, translatør i tysk, fransk, engelsk, spansk og italiensk. Meget musikalsk og en habil musiker. 9. januar 1886 blev han utnevnt til sorenskriver i Nordre Østerdal.

Lund, Hans Peter, f. 9. mai 1819 på Sund prestegård, sønn av sogneprest Andreas Dass L. og hustru Hanna Petra Stub, student 1839 og c. j. 1844 med laud, utnevnt til politifullm.

i Kristiania efter tidligere å ha vært politiassistent 13. oktober 1851, til sorenskriver i Namdal 10. november 1860 og til sorenskriver i Follo 27. juli 1878. Avskjed fra utgangen av april 1895. D. i Drøbak 2. mai 1907.

Gift 13. mars 1856 med Margrethe Bolette Friis, f. 28. oktober 1828, d. 30. juli 1905, dtr. av sogneprest Søren Hielm F. og Charlotte Louise Cammermeyer.

Lund, Jonas Cornelius, f. 19. januar 1781 i Farsund, sønn av overlos Jochum Brinck L. og Inger Marichen Luth, blev student 1800 og c. j. med haud 1805. Efter eksamen gikk han først som volontør i kanselliet, blev under krigen med England i 1807 sekondløjtnant, tok officereksamen 1810 og vendte i 1811 tilbake til Norge. Her blev han samme år auditor og regimentskvartermester med stasjon i Kristiansand, og i 1818 brigadeauditør sammesteds. Det følgende år blev han tillike overrettsprokurator i riket. 22. mars 1837 utnevntes han til sorenskriver i Nordhordland,¹⁾ men døde allerede det følgende år 4. juni 1838 i Bergen.

Gift i Farsund 19. januar 1815 med Anna Clarine Böckman, f. 19. oktober 1795 i Kjøbenhavn, d. 13. november 1876, dtr. av sorenskriver, kanselliråd Søren Gottfried B. og Anne Severine Smith.

Lund, Niels Jacob, f. 23. januar 1793 i Kristiansand av foreldre Jacob Nielsen L. og hustru Rønnild Marie F(T)ordahl, e. j. Fullm. i 3dje departement (Justisdepartementet) 1815. sorenskriver i Østre Raabyggelaget 11. august 1826 og i Gul-dalen 12. oktober 1831. D. i embedet 1. august 1846.

Gift 1834 med Johanne Andrea Schielerup Steen, døpt i Volden 3. juli 1810, dtr. av boktrykker Andreas S. og hustru Karen. (Enkekassens arkiv.)

Lund, Otto Johan, f. 23. oktober 1859 i Kristiania, sønn av daværende politifullm., senere sorenskriver Hans Peter Lund og Margrethe Bolette Friis, student 1877, c. j. 1882 med laud, var derefter i 3 år sorenskriverfullm. Fra begynnelsen av 1886 til våren 1899 drev han sakførerforretning i Drøbak, hvor

¹⁾ Nordhordl. sorenskriveri var dengang befeftet med to enkekensjoner.

han i flere år var ordfører, administrerende direktør for Follo Sparebank og 1 år konst. byfoged. I 1899 utnevnt til statsadvokat i Molde, 10. september 1906 til sorenskriver i Sunnhordland, 22. desember 1911 til sorenskriver i Nedre Romerike og 22. november 1918 til sorenskriver i Aker. D. 3. august 1924.

Gift i Bergen 24. mai 1888 med Signe Stoltz, f. i Bergen 12. oktober 1864 av foreldre repslager Daniel Christopher S. og Birgitte Christine Friis.

Lunde, Johan Peter Ernst, f. 1791 i Kristiania — døpt 14. januar — av foreldre kjøpmann Knud Gulbrandsen L. og Petronelle Jonsdtr. Allerede før han i 1813 tok dansk juridisk eksamen hadde han i 3 år fungert som edsvoren fullm. ved Øvre Romerikes sorenskriveri. I 1814 blev han meddelt bevilling til å prosedere ved underrettene i de smålenske kjøpstæder, utnevntes 1817 til overrettsprokurator i riket og nedsatte seg på Fredrikshald, hvor han praktiserte til han 12. desember 1825 blev utnevnt til sorenskriver i Hallingdal. I Fredrikshald var han en tid konst. byfoged og sorenskriver og 1 år auditør. Fra Hallingdal, hvor han bygget sorenskrivergården¹⁾ i Nes, kom han til Lillehammer som sorenskriver i Søndre Gudbrandsdalen, hvortil utnevnt 19. desember 1841. Også på Lillehammer bygget han sig embedsgård. Til tross herfor slog han sig ikke til ro her. 17. mai 1850 blev han utnevnt til rådstuskriver i Kristiania. I 1855 blev han tillike auksjonsforvalter. Hans personale underslog betydelige beløp, som han måtte ersatte. Han tok avskjed 17. juni 1880 og døde i Kristiania 26. august 1886.

Gift: 1) på Fredrikshald 29. oktober 1817 med Barbara Wiel, f. 25. august 1788 sammesteds, d. 26. januar 1837 i Nes, dtr. av kjøpmann, kanselliråd Truls Madsen W. og Elisabeth Sophie Arboe. 2) I Nes 12. juni 1839 med Ragnhild Fredrikke Louise Mathilde Püllich, f. 17. oktober 1810 i Kristiania, d. der 5. juni 1878, dtr. av dansk løitnant Wilhelm Diderik P. og Elisabeth Castberg.

¹⁾ Gården brente natt til 22. januar 1829. En stor del av arkivet ble reddet, men intet av sorenskriverens innbo.

Lundevall, Andreas, f. i Kviteseid 7. juli 1875 av foreldre gårdbruker Olaf Torjussen L. og Aasne Sveinungsdtr. Groven, student 1893 og c. j. 1899 med laud. Efter embedseksamen byfoged- og advokatfullm. til han i 1902 utnevntes til politifullm. i Tanen — Varanger. I 1911 politimester sammested, 8. oktober 1917 sorenskriver i Vardø og 28. oktober 1921 sorenskriver i Hallingdal etter året i forveien 16. juli 1920, å være blitt utnevnt til sorenskriver i Tinn og fritatt for å tiltre dette embede.

Gift i Holmenkollens kapell 21. februar 1914 med Birgithe Brodtkorb, f. i Vadsø 13. august 1890 av foreldre konsul Eiler B. og Sofie Jensen.

Lundevall, Tarald Andreas, f. i Kviteseid 10. mars 1876, sønn av gårdbruker Tarald Torjussen L. og Anne Andrea Christophersdtr. Blom, student 1894, juridisk kandidat med laud 1899. Efter embedseksamen sorenskriverfullm. 1899—1900, politiassistent i Skien 1901—08, politimester i Vardø 1908—13, politiinspektør i Bergen 1913, sorenskriver i Sunnfjord 28. oktober 1920 og i Moss 24. januar 1930, fra 1932 tillike byfoged i Moss, 1933—40 medlem av Høiesterett som tilforordnet eller ekstraordinær dommer, prisrettsdommer for Østfold i 1941. I flere år varamann ved boikottdomstolen. Formann i Den norske dommerforening 1938—juni 1941. Fikk i 1933 kongens gullmedalje for en prisavhandling «Om samvirkeformer i sildefisket og om de rettsregler og kutymmer som knytter sig dertil». Meddelt avskjed som sorenskriver 15. november 1941. Nordpå var han adskillig interessert i arbeidet med bedring av havneforholdene i Finnmark samt i denne landsdels samtrafikk med Russland.

Gift i Kristiania 13. desember 1910 med Dagny Utheim, f. på Veblungsnes 11. april 1879, dtr. av kjøpmann Bergsvein U. og Anette Toenberg.

Madsø, Lars Bendik Hansen, f. på gården Madsø i Åfjorden 1. april 1873, sønn av gårdbruker Hans Morten M. og Johanna Larsen, student 1895, c. j. med laud 1901. Sin første boklige utdannelse fikk han i hjembygdens omgangsskole — 8 uker pr. år — og et 1-årig middelskolekursus. Efter artium 1 år

på krigsskolen. Samtidig som han leste til embedseksamen arbeidet han i 3 år på et sakførerkontor. 1901—08 sakfører- og sorenskriverfullm., 1908 politifullm. i Hammerfest, 1913 byfoged sammesteds, 19. juli 1918 utnevnt til sorenskriver i Trondenes, hvor han tillike fra 1. februar 1919 var krigsdommer ved 6. divisjon. Byfoged i Tromsø 1926. I Hammerfest formann i Sparebankens direksjon fra nyttår 1918 og i Trondenes fra nyttår 1920 formann for boligreguleringen.

Gift 3. april 1904 i Fredrikshald med Inga Louise Magnussen, f. 4. august 1878 i Kristiania, dtr. av skreddermester Jonas Petter M. og Anna Amalia Hansen Berg.

Major, Harald Emil, f. 29. desember 1809 på Kongsgård i Oddernes, sønn av irlenderen Robert Gonsalvo M. og Sophie Benedicte Weidemann, student 1829 og c. j. 1834 med haud. Fra 1836—39 ansatt i Kirkedepartementet samtidig som han i 3 år i denne tid arbeidet på advokatkontor. I 1839 konst. han som underrettsprokurator i Nedenes og Raabyggelaget og i 1842 som foged i Raabyggelaget. Blev utnevnt til underrettsprokurator i Lister og Mandal 1845, til overrettsprokurator i stiftet 1848 og til sorenskriver i Namdal 16. april 1853. Forflyttet herfra til Porsgrund som byfoged 11. juli 1860 og til Elverum som sorenskriver i Søndre Østerdalen 3. januar 1870. Tok avskjed 1. november 1879 og døde i Kristiania 18. april 1907. Majors store hobby var reiser, og da han var ungkar og velstående kunde han med permisjon fra sine embeder tilfredsstille sin reiselyst. Han var «ansett som en meget dyktig og human dommer. Han besatt sjeldne sprogg-kunnskaper og megen evne til pointrik, skarp fremstilling av forhold og begivenheter. Han var av de få som oplevet både 1814 og 1905, og like til sine siste dager beholdt den gamle herre sin åndelige og legemlige vigør. Ved sin avskjed kjøpte han i en alder av 70 år en meget stor livrente, som han siden nød godt av i 26 år». (Bygdeboken Elverum ved arkivar Finne-Grønn.)

Malling, Michael Vilhelm, f. 10. september 1843 på Ringerike, sønn av kjøpmann Hans M. og Anne Johanne Lyngaa, student 1862, c. j. med laud 1867. 1870 kopist i Revisjons-

departementet, 1880 politifullm. i Bergen, 1890 kriminaldommer sammested, 1. november 1900 sorenskriver i Eidsvold. Fratrådt 1. januar 1915, d. 9. desember 1918.

Gift 1883 i Bergen med Marie Henrichsen, f. 12. april 1856, d. 11. september 1927, dtr. av rektor Christian Henrichsen og Helene Marie Skagen.

Manthey, Samuel Wilhelm, f. i Glückstad 25. august 1774, sønn av slotts- og garnisonsprest sammested Ludvig M. og Sophia Dorothea Hermes, blev løitnant i artilleriet 1793. Tok avskjed fra militærtjenesten med kapteins rang 1801, studenteksamen 1798 og juridisk embedseksamen med laud 1800. Derefter 1802 guvernementssekretær i Vestindien, 2. desember 1803 sorenskriver i Karmsund, 25. mars 1808 sorenskriver i Rakkestad og 16. mars 1815 byfoged og birkedommer i Larvik. Representerte de av svenskene besatte områder i Smaalenene ved det overordentlige Storting 1814 og var medlem av en til undersøkelse av Tose-mordet nedsatt komité. D. 13. juli 1815. Hans død blev av ryktet uten grunn satt i forbindelse med hans deltagelse i nevnte kommisjon. «Han var anerkjent som en av sin tids dyktigste juridiske embedsmenn, og dette ry bevirket at man overdrog ham å bringe lys i denne mystiske sak.»¹⁾

Gift på Kongsberg 3. desember 1803 med Elisabeth Antonette de Stockfleth, f. på Fredrikshald 9. juni 1777, d. i Vik i Sogn 25. august 1857, dtr. av daværende byfoged, senere sorenskriver Thomas Rosing de S. og Johanne Marie Arbin. Deres datter gift med sorenskriver J. H. Cappelen i Sogn.

Mathiesen, Christian Hjorth, f. på Moss 17. april 1822, sønn av lensmann Helge M. og hustru Ingeborg Nadelsteen, student 1841 og c. j. 1850 med haud. Efter å ha vært sorenskriverfullm. en tid drev han sakførerforretning i Vaagan i Lofoten til han 27. november 1875 blev sorenskriver i Lofoten, Vesteråalen og Andenes. I dette embede døde han 23. august 1883 på Raavold i Vesteråalen. (Bl. a. etter ingeniør Delgobes papirer.)

¹⁾ Norsk slektshistorisk Tidsskrift bind 2, s. 38.

Matzau, Joachim Christian, f. 6. oktober 1795 i Bergen av foreldre vevermester Ole Grees M. og Elisabeth Margrethe Lucow, tok preliminæreksamen 1819 og norsk-juridisk eksamen 1821. I 1822 blev han utnevnt til underretssprokurator i Nordre Bergenshus amt og bosatte sig i Innviken. Da han ikke kunde livnære sig og sine her, blev han 1826 befordret til overrettsprokurator i Bergen, hvor han dessuten fra 1831 var underfoged. Den 28. oktober 1848 utnevntes han til sorenskriver i Øvre Telemarkens østfjelske sorenskriveri og 26. november 1856 til notarius publicus i Bergen. D. i embedet 14. april 1864.

Gift i Innviken 27. februar 1822 med Johanne Georgine Bech, f. 12. mars 1797 sammested, d. 14. september 1889 i Bergen, dtr. av infanterikaptein Dominicus Nagel B. og Kiøniche Bolette Harboe.

Meek, Knut Sigvald, f. i Rødø 23. mai 1880, sønn av prost Lars Andreas M. og Kristine Margrethe Westin, student 1898, c. j. 1902 (laud). Efter embedseksamen var han sorenskriverfullm. i årene 1905—06, drog derefter til belgisk Kongo, hvor han i årene 1906—15 var ansatt dels i påtalemyndigheten og dels som dommer. De siste 5 år var han procureur du roi. Et halvt år var han konst. generalprocureur og tjenstgjorde i kortere tidsrum også i appellretten i Katanga. I 1917 utnevnt til fast dommer i appellretten, men kom ikke til å overta denne stilling. Da han i 1915 var hjemme med permisjon blev han nemlig utnevnt til politifullm., var senere et halvt år statsadvokat og blev 16. juli 1920 utnevnt til sorenskriver i Lofoten. D. 1929. Under sine embedsreiser i Afrika gjennemkrysset han den del av landet som ligger syd for Ekvator. I 1912 foretok han en jordomseiling.

Gift 6. oktober 1912 i Lejre i Danmark med Astri Valborg Redøhl, f. sammested 29. november 1892, dtr. av prest Victor R. og Ida Dietrichson.

Meidell, Frantz Henrik, f. 14. mai 1832 på Flesje i Sogn, d. 27. mars 1897 i Kristiania, sønn av oberstløytnant Christian Garup M. og Marie Hille, student 1850, c. j. 1854 med laud. Sakførerfullm. og sakfører i Hallingdal 1860, sorenskriver

sammested 10. januar 1877 og i Aker 8. mars 1891, konst. assessor i Kristiania overrett 1896, avskjed 8. september 1896.

Gift 23. desember 1861 på Hamar med Annette Caroline Olivia Arntzen, f. 25. november 1839 i Trondhjem, d. 1. mars 1909, dtr. av overtollbetjent, tidligere løitnant Johan Luth A. og Johanne Marie Dunker.

Meidell, Johan Ernst, f. 14. april 1773 i Land av foreldre prokurator, senere sorenskriver i Hadeland og Land Stephan Barclay M. og Cecilie Cathrine Gløersen, kom i 15 årsalderen på sorenskriverkontoret hos sin far, tok dansk-juridisk eksamen 1798 og blev s. å. prøveprokurator og 1806 prokurator for alle underretter i Akershus stift. Han praktiserte først på sitt hjemsted, men flyttet senere til Fredrikshald. Den 12. desember 1825 utnevntes han til sorenskriver i Ringerike. D. her på gården Knæstang i Norderhov 5. november 1844. På hans grav ved Haug kirke reiste bygdefolk en malmstøtte med sådan inskripsjon: «Med kjærighet og savn erindres den rettskafne dommer av medborgere som ved dette simple minne betegner hans grav.» (Bygdeboken Norderhov, s. 381.) Stortingsmann fra Kristians amt 1818 og fra Fredrikstad 1824.

Gift i Gran 6. februar 1806 med Fredrikke Caroline Sophie Kierulf, f. 10. oktober 1783 i Kjøbenhavn, d. 24. desember 1861 i Nordre Aurdal, dtr. av resid. kapellan Martin K. og Anna Cathrine Brinck.

Meinich, Jørgen Herman, f. i Bergen 2. februar 1868, sønn av amtmann Hans Thomas M. og Eveline Stenersen, student 1885 og c. j. med laud 1890. Efter 2-3 års tjeneste som amts- og sorenskriverfullm. i Nordre Bergenshus blev han i 1893 ansatt i Finansdepartementet, hvor han i 1901 konst. som byråchef. I 1905 blev han byfoged i Tromsø, 1. juli 1918 sorenskriver i Mellem Jarlsberg, og 1923 fylkesmann i Vestfold. Avskjed 1938. I Tromsø var han en tid medlem av bystyret og byens ordfører. I Vestfold siden 1923 formann i Historielaget og i styret for Vestfold kraftselskap, ordfører i representantskapet for Tønsberg og Oplands Bank og formann i styret for Færderfondet. Æresmedlem av Departementsforeningen. Blev i 1926 tilbuddt stillingen som forsvarsminister

i Lykkes ministerium, men avslog tilbudet, da han syntes fylkesmannsembedet krevet hans nærvær i Vestfold.

Gift: 1) 15. september 1897 i Ålesund med Jarngerd Marie Johnsson, f. 11. januar 1875 i Stavanger, d. 29. september 1915 i Tromsø, dtr. av apoteker Ole J. og Johanne Louise Koefoed. 2) i Tromsø 28. oktober 1916 med Aagot Killengreen, f. 16. oktober 1891 samme steds, dtr. av vicekonsul Richard Floor K. og Johanne Kjerschow.

Mejdell, Vilhelm Andreas, f. i Kristiania 4. februar 1820 av foreldre oberst, arméintendant Glør Gløersen M. og Thorine Cathrine Rogstad Krog, student 1837 og c. j. 1841 med haud og 1851 med laud. Ansatt i Revisjonsdepartementet 1841—44, derefter sorenskriverfullm., konst. sorenskriver, prokuratorfullm. og sakfører i Hallingdal til 1860, da han blev byfoged i Kristiansund, 4. desember 1869 utnevnt til sorenskriver i Søndre Gudbrandsdal og byfoged i Lillehammer. Avskjed 1902, d. i Lillehammer 3. september 1911. Mejdell var i 1861—65 medlem av en kgl. kommisjon angående almenningsforhold i Nordre Trondhjems amt, 1864—76 formann i den Hadelandske almenningskommisjon og 1878—1902 medlem av Norges Banks Lillehammeravdeling. Han var en særmerkt personlighet, avholdt og ansett på de steder hvor han hadde sitt virke, hvilket gav sig uttrykk ved forskjellige æresbevisninger. Således blev det holdt fest for ham på hans 70-årsdag i Lillehammer, for som det het i den utsendte innbydelse, «i ham å hedre en av våre første dommere og ikke mindre for den rettsindighet og kjærlighet der har preget hans ferd som borger og embedsmann».¹⁾

Gift 1852 med Anna Dorthea Thronstad, f. 1831, d. 8. august 1906, dtr. av skomakermester Engebret T. og Gunhild Arnesen. Ektefellene kunde under stor deltagelse i 1877 feire sitt sølvbryllup og i 1902 sitt gullbryllup. Til sølvbryllupet skrev Mejells omgangsvenn Bjørnstjerne Bjørnson det vakre dikt «Hjemmet aabnes, børn og venner kommer». Ved den fest som blev holdt for sølvbrudeparet var B. både innbyder og taler. Han nevnte bl. a. det hjertelagets rettsinn som hadde

¹⁾ Denne og enkelte andre oplysninger skyldes sorenskriver Adler Vogt.

gjort M. avholdt og fremhevet hans nøytralitet (objektivitet). Bjørn Bjørnson har i sin bok «Hjemmet og Vennerne», s. 70, gitt en skildring av Mej dell og av forholdet mellom hans far og denne. Mej dell's portrett, malt av W. Wetlesen, henger i Lillehammer bystyre sal og en gate i byen bærer hans navn. Hans begravelse foregikk på Lillehammer bys bekostning.

Meyer, Nils Berner Sørensen, f. 6. juni 1862 i Trondhjem av foreldre grosserer Johann Henrich Wilhelm M. og Vally Augusta Sørensen, student 1880, c. j. 1884 (laud). Ansatt i januar 1888 i Indredepartementets postavdeling etter i 3 år å ha vært sorenskriverfullm., i 1893 byråchef i samme departement, i 1898 konst. sorenskriver og byfoged i Hamar og 27. september 1900 utnevnt til sorenskriver i Karmsund, i 1907 byfoged i Stavanger og i 1919 til justitiarius i Stavanger byrett. D. 30. august 1932.

Gift 9. juli 1888 med Karen Louise Steen, f. 23. april 1861 i Levanger, d. 13. august 1935, dtr. av sorenskriver Bernt Anker S. og Jacobine Mørch.

Midelfart, Frits Lorck, f. i Trondhjem 7. mars 1871 av foreldre senere oberst Emil Andreas M. og Laura Madsine Lorck, student 1889, c. j. med laud 1894. Sorenskriver-, sakfører- og advokatfullm. og sakfører for egen regning til han i 1900 blev ansatt i Justisdepartementet. 1908 konst. foged i Nordmøre, 1. juli 1917 sorenskriver i Hitra, 15. januar 1926 sorenskriver i Stjør- og Verdal. Likvidasjonsdommer i Namdal Privatbank, Levanger. Avskjed 1941 etter aldersgrenseloven.

Gift 7. mai 1902 med Ellen Kristine Anker, f. i Kristiania 19. september 1880, dtr. av major Herman A. og Alice Cecilie Kobb.

Midelfart, Peter Albert, f. 6. oktober 1801 i Trondhjem, sønn av sogneprest Hans Christian Ulrik M. og Eleonore Christiane Fabricius, tok preliminære eksamen 1822 og norsk juridisk eksamen 1824. Han bosatte sig derefter i Drammen, hvor han fikk ansettelse som sekretær ved borgerrepresentasjonen og inspektør ved privilegiedirektoratet. Som sådan og

som kurator i 3 vidtløftige boer trygget han sin økonomi og vant megen tillit som en dytig og rettskaffen mann. Han hadde således et godt grunnlag å bygge på da han i 1829 blev prokurator i Buskerud med bopel i Drammen. Senere blev hans virkefelt utvidet med Jarlsberg overbirkерett. I Drammen oparbeidet han sig en stor, innbringende forretning og nød megen anseelse og tillit.¹⁾ Utnevnt 16. mai 1849 til sorenskriver i Stjør- og Verdal samt byfoged og byskriver i Levanger. D. i embedet 29. april 1854.

Gift 25. mai 1828 på Strømsø med Johanne Wilhelmine Severine Marie Unger, f. sammested 21. august 1803, d. 19. april 1856 i Kristiania, dtr. av skibsfører Hans U. og Anne Sophie Preus.

Moe, Georg Julius, f. 9. mai 1853 i Oddernes, sønn av brukseier Wladimir Quiroga M. og Karen Mathilde Strøm, student 1871, c. j. 1876 (laud). Efter flerårig tjenstgjøring som dommerfullm. og flere utenlandsophold og et kortvarig virke som sakfører i Porsgrunn blev han i 1884 konst. assessor i Kristiania byrett. Fungerte dels som sådan dels som konst. referent ved byretten til i 1889, da han blev utnevnt til retts-skriver i Borgarting og Agder. Denne stilling innehadde han til han i 1897 blev konst. byfoged i Brevik, i 1898 konst. han som sorenskriver i Bamble, i 1899 blev han utnevnt til byfoged i Bodø, den 20. februar 1904 til sorenskriver i Sæters-dalen og 15. august 1911 til sorenskriver i Torridal. Avskjed 1922, d. 16. juli s. å.

Moe, Isak, f. i Grong 12. august 1859 av foreldre gård-bruker Per M. og Sofie Margrethe Jakobsdtr. Holandsøien. Gjennemgikk folkeskolen og Klæbo seminar, blev student 1881 og juridisk kandidat med laud 1886. Praktiserte så i 13 år som sakfører i Namsos. Fra 1899 til 1904 var han bosittende i Kristiania, hvor han fra sommeren 1901 var ekstraordinær assessor i byretten. 17. oktober 1903 utnevnt til sorenskriver i Tana, hvilken stilling han innehadde til 12. juli 1912. Fra

1) Adler Vogt: Bidrag til Drammens Prokuratorers Historie i det 19. århundrede.

da og til sin død i 1924 var han sorenskriver i Inderøy. I 1921 blev han konst. som assessor i Høiesterett, men kom av private grunner ikke til å overta dette embede. D. i Steinkjer 25. februar 1924. Han var medlem av Tana herredsstyre, formann i Tana landmannsforening og formann for den i 1917 nedsatte kommisjon som skulle utarbeide utkast til lov om husmannsvesenet.

Gift 1890 med Sofie Himo, f. 14. april 1871, dtr. av gårdbruker Elias H. og Pernille Eliasdtr. År.

Monsen, Joachim Lauritz, f. 4. oktober 1846 i Bergen, sønn av navigasjonslærer Mons Olai M. og Lene Sophie Hellemann, student 1866, c. j. 1870 (laud). Var 1871—74 advokat og sorenskriverfullm., 1874—96 overrettssakfører i Bergen, blev 1896 foged i Nordhordland, 1899 byfoged i Bergen og 2. juni 1906 sorenskriver i Midhordland. Avskjed 1. april 1919, d. 28. mars 1931.

Mordt, Eduard Camillo Rantzau, f. 18. august 1840 i Kristiania, sønn av kjøpmann Daniel Peter M. og Birgitte Engellev Lund, student 1859, c. j. med laud 1865. Sorenskriverfullm. 1866, ansatt i Revisjonsdepartementet 1867, overrettssakfører i Fredrikstad 1874, sorenskriver i Ryfylke 15. februar 1895 og i Tune 17. oktober 1903. Avskjed fra 15. juli 1910, d. 24. juli 1922.

Gift 20. september 1876 i Kristiania med Elisabeth Cathrine Kiær, f. 12. oktober 1858 i Drammen, d. 14. februar 1932, dtr. av grosserer Anders Ferrand K. og Martine Cappelen.

Morgenstierne, Bredo Henrik von Munthe af, f. 27. september 1774 på Bækkeskov herregård i Præstø, Sjælland, sønn av landsdommer, konferentsråd Otto Christopher von Munthe af Morgenstierne og Christine Bodille Birgitte de Flindt, tok eksamen artium 1790 og latinsk-juridisk eksamen med laud 1795. Samme år blev han surnumerær og 1800 virkelig assessor i hof- og stadsretten, i 1802 utnevntes han til advokat ved Danmarks Høiesterett. Ved avleveringen av sitt embede ved hof- og stadsretten til eftermannen, optrådte han så forsommelig og uforsvarlig at han av Høiesterett i 1804 blev fra-

dømt sitt embede og den rett til å gjeninntre som assessor i hof- og stadsretten som han hadde beholdt sig ved utnevnelsen til advokat. Efter dommen forlot han Danmark og søkte livsophold for sig og sine først i Tyskland som forpakter av en herregård, senere som musikus der og i Holland. Efter 2 års fravær vendte han tilbake til Danmark og herfra i 1806 til Norge som huslærer på Moss. Her oprettet han det følgende år et opdragelses- og undervisningsinstitutt, som han i 1809 overførte til Kristiania. I 1810 fikk han anledning til å gjenopta sin juridske løpebane, idet han blev utnevnt til prokurator ved over- og underrettene i Norge, og fikk opreisning for dommen av 1804. Senere blev han kanselliråd og konst. som sjøkrigsprokurator for Norge. I 1814 blev han uten prøve utnevnt til høiesterettsadvokat, den første ved Norges Høiesterett. Det var han som holdt den første tale fra Høiesteretts skranke ved rettens første møte 30. juni 1815. Den 15. juni 1820 blev Morgenstierne utnevnt til sorenskriver i Bamble, bodde som sådan først i Skien, senere i Porsgrund. Her ødela en ildebrann natten til 3. april 1825 omrent hele sorenskriverarkivet. Da han var blitt medlem av lovkommissionen blev han fra januar 1829 fritatt for bestyrelsen av sitt embede og flyttet til Kristiania. M. var en begavet, kunnskapsrik jurist og fremragende advokat der utfoldet en for sin tid stor juridisk og historisk forfattervirksomhet. Se herom J. B. Halvorsens forfatterleksikon. Som tillegg til sine inntekter som sorenskriver oppebar Morgenstierne av kong Karl Johan 400 spd. årlig. Dette ledet til at han blev avvist fra Stortinget i 1824, da han møtte som suppleant for den sykmeldte representant for Porsgrund og Skien. M. døde i Kristiania 3. juni 1835, hustruen sammested 13. februar 1840.

Gift 9. januar i Hillerød med Cathrine Elisabeth Friis, f. 29. juli 1781 i Præstø, dtr. av oberstløjtnant Christian F. og Pauline Dorothea Paulsen.

Morgenstierne, Christian Frederik Jacob von Munthe af, b i Bremen 23. mars 1806, sønn av forannevnte sorenskr. Bredo Henrik v. Munthe af M. og Cathrine Elisabeth Friis, gjennemgikk krigsskolen, blev løjtnant 1827 og s. å. student. 1830

ordonansoffiser hos kong Carl Johan, 1830—37 gesandskapsattaché, i hvilken tid han stod surnumerær i armeen, gjeninntrodte i denne 1838. Forlot armeen 1846 efterat han i 1843 hadde tatt juridisk embedseksamen med haud og var blitt politifullm. i Kristiania. Utnevntes 22. oktober 1850 til politimester sammested og 8. oktober 1862 til sorenskriver i Lier, Røyken og Hurum. Tok avskjed 1. mars 1884 og d. i Kristiania 20. mai 1886. Se for øvrig Halvorsens Forfatterleksikon.

Gift: 1. 1836 med Anastasia Soltikoff, f. i Moskva 21. april 1810, d. på Sergewski ved Moskva 10. august 1853. 2. 15. august 1855 med Vilhelmine Christine Petersen, f. 17. mai 1825 på Fredrikshald, d. 30. juli 1914, dtr. av brigadelæge Sigvard Emil P. og Anne Cathrine Stang.

Moss, Ernst Georg Wulff, f. 5. juli 1848 i Lyster, sønn av sogneprest Just M. og Mathea Fredrikke Henriette Caroline Sophie Mathiesen, student 1866, c. j. 1871 med haud. Efter å ha vært edsvoren fullm. og sakfører blev han i 1875 kopist i Revisjonsdepartementet, 1880 kommunerevisor i Kristiania, 1888 politimester og magistrat i Tromsø, 1893 foged i Senjen og Tromsø og 17. oktober 1903 sorenskriver i Søndfjord. Fratrådt 1918. D. 28. januar 1923.

Gift 1879 med Laura Sogn, f. 2. september 1859, d. 28. desember 1915, dtr. av ingeniør Ludvig S. og Susanne Rustad.

Moss, Kristian Mancin Carlsen, f. på Østre Toten 8. november 1874, sønn av nedennevnte sorenskriver Ole Theodor Bech M. og hustru Christiane Carlsen, student 1892, c. j. 1896 med laud. Var derefter en tid sakførerfullm. i Elverum og sorenskriverfullm. i Nordfjord, hvor han i 1898 nedsatte sig som sakfører og praktiserte først i Bryggen, senere i Moldøen til 1911. Da overførte han sin forretning til Kristiania. I 1916 ansatt som hjelpedommer ved forskjellige embeder og 1. august 1919 utnevnt til sorenskriver i Brønnøy. I Nordfjord var han den hele tid forsvarer ved meddomsretten og de senere vintre under sitt ophold der ekstradommer under vårsildfiskeriene i Nore Bergenshus og Søndmøre. I Daviken overformynder og revisor.

Gift i Elverum 29. desember 1898 med Anna Elisabeth Pedersen, f. der 31. oktober 1873, dtr. av buntmaker og kjøpmann O. Pedersen og hustru f. Stømner. Ekteskapet opløst. Gjengift 5. juli 1920 med Randi Mogstad, f. i Molde 12. november 1889 av foreldre lensmann Iver P. Mogstad og hustru Tønnesine Semmelmann.

Moss, Ole Theodor Bech, f. 31. desember 1836 i Bjørnør, d. 23. april 1904 i Elverum, sønn av sogneprest Just M. og Mathea Fredrikke Henriette Caroline Sophie Mathiesen, student 1855, teologisk kandidat 1861 og juridisk kandidat med haud 1864. Han var i mange år sorenskriverfullm. og konst. sorenskriver før han i 1877 slog sig ned på Toten som sakfører. Utnevnt til politimester i Fredrikshald 1882 og til sorenskriver i Sør Østerdal 23. april 1892.

Gift 27. oktober 1872 i Kristiania med Christiane Mancine Carlsen, f. 27. september 1849 i Fredriksvern, d. 12. oktober 1922, dtr. av bankkasserer og lærer Christian C. og Maren Sina Fougnér.

Motzfeldt, Frederik, f. i Børseskogn 2. november 1779 av foreldre major Jacob M. og Sophie Cathrine Mühlenport, blev student 1798 og juridisk kandidat 1801 (laud). Allerede året efter blev han konst. som byfoged i Molde og sorenskriver i Romsdal, senere konst. sorenskriver i Søndre Søndmøre for atter å motta konst. 1806 i Molde byfogedembede og Romsdals sorenskriveri under Lorents Arff's suspensjon. Utnevnt til dennes ettermann 30. september 1808. Ved organiseringen av Norges Høiesterett blev han assessor i retten 27. september 1814. D. i Kristiania 2. januar 1848. M. representerte Molde by ved Riksforeningen på Eidsvold 1814, hvor han holdt sig meget tilbake i likhet med sin embedskollega Kiønig, og var som denne en stø selvstendighetsmann. Henrik Wergeland gir ham den påskrift: «Ivrig falsensk som de andre Trondhjemere.» Han var stortingsrepresentant for Kristiania 1830 og statsrevisor 1821—45.

Gift med Anna Cicilie Gørvell, dtr. av kjøpmann Gørvell på Molde. Hun var f. 28. februar 1780, d. 5. januar 1848.

Motzfeldt, Ulrik Anton, f. på St. Thomas i Vestindien 27. januar 1807 av foreldre daværende artillerikaptein, senere statsråd Peter M. og Erneste Birgitte Margrethe Stenersen, student 1823 og c. j. med laud 1826. Han var så advokatfullm. og manuduktør til han 9. februar 1829 blev utnevnt til lektor i lovkyndighet ved Universitetet efter tilfredsstillende å ha holdt 3 prøveforelesninger for de dertil beskikkede censorer. Den 5. april 1834 blev han konst. og 7. februar 1839 utnevnt til professor. Hans virksomhet ved Universitetet blev imidlertid forholdsvis kortvarig, idet han 8. august 1842 ombyttet professoratet med et assessorat i Høiesterett etter å ha bestått den lovbefalte prøve. Efter 5 år forlot han Høiesterett og utnevntes 31. august 1847 til sorenskriver i Rakkestad, men vendte 18. september 1852 tilbake til Høiesterett og døde som assessor her 10. juli 1865. Han representerte Smaalenene på Stortinget 1851 og Kristiania 1854—60 og var valgt hertil for 1862—63, men meldte da forfall. President i Stortinget 1857—58 og i Lagtinget 1859—60. Ordfører i Kristiania 1842, 1853—60, medlem av bystyret til sin død. Medlem av en rekke lovkommisjoner, formann i den parlamentariske jurykommisjon 1854 og medlem av den kgl. jurykommisjon 1860. Likeledes knyttet han sitt navn til statholdersaken og den derom ført politiske strid. Om hans litterære virksomhet se J. B. Halvorsen.

Gift: 1) 3. juli 1830 med Julie Fredrikke Nielsen, f. 28. april 1809, d. 4. februar 1837, dtr. av agent Jakob N. og Johanne Sophie Christine Berg. 2) 6. mai 1841 med Anna Pauline Jørgine Birch, f. 28. juni 1822, d. 2. november 1891, dtr. av generalmajor Paul Hansen B. og Anna Catharina Hoffmann Stenersen.

Moursund, Kristian Peter, f. i Tromsø 20. juli 1853, sønn av godseier Hans Andreas M. og Flemine Wadel, tok studenteksamen 1870 og juridisk embedseksamen med haud 1875. I 2 år sorenskriverfullm. og derefter $\frac{1}{2}$ år sakfører først på Voss, senere i Tromsø. Praktiserte som sakfører der til han 9. mai 1891 blev utnevnt til sorenskriver i Lofoten. Samme år blev han valgt til å representere Nordlands amt på Stortin-

get. De to foregående perioder hadde han representert Tromsø amt. Han døde i Stortingsbygningen 16. april 1892. I Tromsø var han i 1882 medlem av bystyret og i 1885 av formannskapet. Medlem av styret for Hypothekbankens lånekontor i Tromsø 1884—86, senere kasserer.

Gift 29. april 1878 med Agnes Mathilde Tambs, f. i Stavanger 17. mars 1856, d. 2. juli 1926, dtr. av sorenskriver Nils Fredrik Severin T. og Abrahamine Rolfsen.

Munthe, Jens, f. i Kviteseid 11. juni 1870 av foreldre landhandler Johan Christian Fredrik M. og Olivia Marthea Lucie Andersen, student 1890, juridisk kandidat med laud 1898. Under sin skolegang i gymnasiet og i studentertiden var han for en stor del nødt til å skaffe sig livsophold ved å undervise og ved kontorarbeide. Fra 1893—95 var han lensmannsbetjent. Efter embedseksamen var han i 1898—99 sorenskriverfullm., 1899—1900 sekretær i Justisdepartementet, 1900—01 konst. sorenskriver. Nedsatte sig derefter som sakfører på Hønefoss og praktiserte her til sin utnevnelse til sorenskriver i Tinn 20. august 1920. Under sitt ophold på Hønefoss var han byens ordfører 1908—10, da han frasa sig hvervet. Under ledighet i Ringerikes politimesterembede bestyrte han i 1911 dette som konst. Fra Tinn sorenskriveri blev han 13. januar 1928 befordret til Nedre Romerike sorenskriveri, og i dette embede døde han 20. mars 1936. M. var medlem av Dommerforeningens styre og deltok med interesse og dyktighet i behandlingen av foreningens anliggender.

Gift 9. februar 1905 i Kristiania med tannlæge Gunhild Cecilie Andersen, f. i Norderhov 9. februar 1881, dtr. av direktør John Theodor A. og Olava Bjøre.

Munthe, Jens, f. 1788 — døpt 3. mars — i Kjøbenhavn, hvor foreldrene, pastor Christopher M. og Christiane Fredrikke Barth da opholdt sig, opdratt hos sorenskriver Hans Kløcker, tok en meget god juridisk eksamen og blev e. j. 1812. Han valgte den departementale løpebane og rykket i 1822 op til byråchef i Finansdepartementet. 26. mai 1825 blev han utnevnt til sorenskriver i Ytre Sogn efter Peter Voss og forflyttedes 29. april 1833 til Øvre Telemarkens vestfjelske soren-

skriveri. Ved høiesterettsdom av 21. oktober 1853 blev han fradømt dette embede for forbrytelse mot kriminallovens kap. 24—27 og stempelpapirloven av 9. august 1839 § 27 og lagt saksomkostninger. Han hadde stukket stempelgebyrer i sin egen lomme istedenfor å la dem komme statskassen til inn-tekts.¹⁾ D. 25. november 1858.

Gift: 1) 23. januar 1814 med Maren Christine Baar, f. 18. mars 1791 i Porsgrund, d. 15. desember 1819 i Kristiania, dtr. av skibskaptein Johan Christen B. og Mette Dorothea Erbo. 2) 12. desember 1821 med Anna Sophie Thoresen, f. i Kristiania 20. april 1800, d. 17. august 1836 i Kviteseid, dtr. av kjøpmann Hans T. og Marthe Hansine Leerhaus.

Muus, Abraham Falch, blev f. i Kristiania 25. november 1789 av foreldre forvalter ved Glassverket Johan Henrik M. og Anna Dorph Falk, blev c. j. 1811 (laud) og auditor 1812, gikk senere inn i Justisdepartementet, hvor han avanserte til ekspedisjonssekretær. Den 9. august 1825 blev han sorenskriver i Søndre Hedemarken, men byttet dette embede med Nordre Hedemarkens sorenskriveri 11. mars 1831. Avskjed 25. februar 1863. Han kjøpte i 1829 gården Vidarshof i Vang, bebygget den og bodde og døde der 28. oktober 1866. Han var en av stifterne av Vangs sparebank og direksjonens formann 1853—62. Representerte Hedemarkens amt på Stortinget 1830.

Gift på Gjøvik med Dorothea Antonette Kaufeldt, f. i Biri 1799 (døpt 28. desember), d. 28. november 1879, dtr. av glassverkseier på Gjøvik Kaufeldt og hustru f. Lysgaard. Deres barn tok navnet Muus Falch eller blott Falk (Falch), deriblant sønnen sorenskriver I. Falch i Eidsvold.

Münster, Emil Constans Eugene, f. i Bygland 1. mai 1839 av foreldre sogneprest Christian Andreas M. og Mariane Ording, student 1858 og c. j. med haud 1865 etter året i forveien å være beskikket til reservelitnант. Efter embedseksem-
men var han sakførerfullm. først i Hønefoss og derefter i Brevig. Autorisert som sakfører her i 1868 og oparbeidet sig etterhånden en betydelig forretning. Den 17. mai 1884 ut-

1) Retstidende 1854, s. 83—93.

nevntes han til politimester på Kongsberg, hvor han 4 år senere også konst. som byfoged og magistrat. Ved kgl. res. av 14. desember 1889 blev disse embeder slått sammen og overtatt av Münster med kgl. utnevnelse fra 1. januar 1890. Den 19. desember 1898 blev han utnevnt til sorenskriver i Valders med bopel på sorenskrivergården Lundene i Aurdal, som han drev op til et mønsterbruk. D. i embedet 2. september 1906. M. skildres som en fint dannet mann og avholdt embedsmann.

Gift 3. mai 1869 i Raade med Caroline Charlotte Sophie Hansen, f. 12. november 1839, d. i Kristiania 12. juni 1923, dtr. av gårdbruker, fhv. skibsfører Andreas H. og Anne Mathea Lund.

Møinichen, Thomas Henrik, av dansk-tysk adelsslekt, f. 16. april 1758 i Trondhjem av foreldre byfoged Peter Bredal Møinichen og Margrethe Bredal, tok dansk-juridisk eksamen 1781 og blev det følgende år adjungert faren og dennes eftermann i byfogedembedet 30. juni 1786. Med meget god anbefaling fra stiftet blev han den 21. februar 1806 av 25 ansøkere utnevnt til sorenskriver i Søndre Gudbrandsdalen. Her bodde han i Fåberg, først på gården Suttestad, senere på Onsum, som han kjøpte og bebygget standsmessig med hovedbygning i sorenskriverstil og en to-etasjes rummelig kontorbygning. Møinichen var foruten i sin embedsgjerning sterkt interessert i musikk og jordbruk. Som byfoged i Trondhjem kjøpte han sig gård på landet og innredet der en musikksalong og var formann i en musikkforening. Sine interesser for jordbruk og musikk fortsatte han å dyrke som sorenskriver i Søndre Gudbrandsdalen og gårdbruker på Onsum. Sin interesse for jordbruk hadde han tilfelles med så mange andre embedsmenn. Han vilde drive mønsterbruk og stå som foregangsmann på jordbrukets område. Han hadde således den første jernplog i Fåberg. Det koster å drive mønsterbruk, men hans gode embedsinntekter tillot ham å dyrke denne hobby. I enn høiere grad optok musikken ham. Selv trakterte han 6 instrumenter og hans 9 barn hver sitt. Han hadde også utenfor familien sitt eget orkester og til Onsum kom det første flygel i Norge. Hans

musikalske begavelse gikk i arv til efterslekten, særlig til datterdatteren Erika Lie Nissen. Det var et rikt liv som førtes på det gjestfrie Onsum i Møinichens og frues tid, og de minnes ennå i bygdetradisjonen. Livet der er utmerket skildret av Jonas Lie i «Dyre Rein». Gjennem sin hustru, sorenskriverparets datterdatter, hadde dikteren en god, pålitelig kilde å øse av.¹⁾ Møinichen tok avskjed 12. desember 1841 med 1 000 spd. i pensjon, hvorav 700 spd. påheftet embedet. D. på Onsum 11. september 1845.

Han blev gift i 1791 med Ingeborg Bergitte Røring, f. 10. juli 1766 i Veøy, d. 11. desember 1832 på Onsum, dtr. av sogneprest i Veøy Erik Røring og Hermana Catharina Stoud og sønnedtr. av sorenskriver Edv. Røring.

Møller, Hans (Ib), f. 1778, døpt 11. oktober, i Kjøbenhavn, sønn av repslagermester Hans Jørgensen og Marie Mauritzdtr. Han fikk i 1793 kontorpllass i Norge, tok dansk-juridisk eksamen 1804, blev samme år prøveprokurator i Kristians amt og fikk i 1806 bevilling som underrettsprokurator i Akershus stift, var flere ganger konst. sorenskriver og blev i 1814 konst. byfoged i Kristiania og tok bopel der. Praktiserte herfra som overrettsprokurator, til han 17. juni 1822 blev utnevnt til sorenskriver i Romsdal. D. i embedet 31. desember 1840.

Gift med Anne Sophie Gamborg, f. i Eidsvold 1768, døpt 26. juli, d. 13. august 1855, dtr. av Thomas Michaelsen G. og Anna Sophie Jochumsdtr. Wener.

Arkivar Finne-Grønn sier i sitt verk om prokuratorene, at Møller «var en uhyre arbeidssom og ekspedit embedsmann», og på sine eldre dager «trettekjær og temmelig prosessyk». Om hans forfatterskap se Halvorsens forfatterleksikon. Det der nevnte skrift: Om forderveligheten av umåtelig nydelse av brennevin, som var tilegnet kongen, blev i 4 000 eksemplarer sendt Kirkedepartementet til omdeling og av departementet sendt bispene til utdeling blandt almuen, om de fant det kvalifisert hertil (Dep. Tid. for 1829, s. 121). Ved Trondhjems

¹⁾ Flere av de her meddelte oplysninger skyldes sorenskriver Adler Vogt. Se dennes avhandling i Norsk slektshistorisk Tidsskrift bind VIII, s. 205 flg.

stiftoverrettsdom av 11. april 1836 blev en av M. avsagt dom kjent urettvis og ulovskikket og underdommeren mulktet *pro meliori informatione*. Herav kan sluttet, at han ikke burde ha vært sorenskriver. Dette fremgår enn tydeligere av et av ham utgitt forsvarsskrift «Minneskrift for nutid og eftertid», hvorved han kun opnådde å stille sin ukynndighet i et ennu grellere lys.

Møller, Herman Gregus, født i Trondhjem 10. mars 1850, d. der 26. januar 1900, sønn av kjøpmann Knud Engelbreth M. og Sara Marie Aas, student 1868 og tok juridisk embedseksamen 1873 med laud. Efter i vel 3 år å ha vært sorenskriverfullm. nedsatte han sig i 1878 som sakfører i fødebyen, hvor han praktiserte inntil han den 22. november 1890 utnevntes til foged og sorenskriver i Vardø. Efter 6 års forløp, den 14. november 1896, blev han sorenskriver i Karmsund, hvor han fikk en kort levetid, idet han døde etter kun å ha sittet vel 3 år i embedet.

Gift i Trondhjem 12. mai 1885 med Olava Margrethe Hau gan, f. 16. mai 1866, d. 2. juni 1938, dtr. av kjøpmann Jon Andreas H. og Cathrine Kiel.

Mørch, Edvard Johan, f. i Kristiania 4. juli 1828 av for eldre høiesterettsassessor Claus M. og Anne Lovise Meyer, student 1846 og c. j. 1852 med laud. Året etter at han hadde tatt embedseksamen blev han ansatt i Finansdepartementet, hvor han i 1863 rakket op til fullm. Den 23. desember 1872 utnevntes han til byfoged i Sarpsborg, 26. september 1877 til assessor i Kristiania byrett, 1884 til ekstraordinær assessor i Høiesterett og 7. juli 1890 til sorenskriver i Nes. Avskjed fra 15. september 1907, d. 10. mars 1908. Mørch redigerte den officielle kvartutgave av lover, kunngjørelser og plakater etc. for årene 1865—72, medredaktør av b. 15 av den Vogt-Arntz enske Lovsamling 1856—58 og var bidragsyder til Christia nia Dagblad 1863—64 og Morgenbladet 1883—84. Han op trådte også som skjønnlitterær forfatter med: «Da Kristiania var småby» og «Kristianiaminder».

Gift: 1) 12. desember 1856 i Kristiania med Adelaide Elise Clauson, f. 19. oktober 1835, d. 28. februar 1881 sammested,

dtr. av artillerikaptein Conrad Hanway C. og Ambrosia Paludan Skjelderup. 2) 16. februar 1897 med Clara Theodora Grimsgaard, f. 13. september 1851, d. 25. august 1935, dtr. av general Christian Sem G. og Honone Mulderup Schlytter.

Nannestad, Christen Styhr, f. i Aker 8. januar 1783, sønn av residerende kapellan Frederik Sebastian N. og Frederikke Lovise Styhr, c. j. med haud 1807. Var sorenskriverfullm. i Hardanger og Voss, blev 30. januar 1819 sorenskriver i Lofoten, Vesteraalen og Andenes og 8. januar 1830 sorenskriver i Inderøen med forpliktelse til å pensjonere sorenskriver Hammers enke med 120 spd. D. i embedet 19. mars 1856. Stortingsrepresentant for Nordlands amt 1824.

Gift 18. oktober 1816 med Drude Sophie Fleischer, f. 16. mars 1782, d. 29. april 1876, dtr. av krigsråd og proprietær Herman Reinholdt F. og Marie Finne Astrup.

Nannestad, Mathias Bonsach Krogh, f. på Storfosen i Ørlandet 14. oktober 1815, d. 17. mars 1878 i Drøbak, sønn av Storfosens eier, kanselliassessor, senere tollbetjent Fredrik N. og Lovise Christine (Christiane) Holtermann. I 10-årsalderen kom han inn på den såkalte depotskole i Trondhjem, oprettet av general Birch for officerers og bedre stillede sønner. Flyttet med sin far til Kristiansand og blev student 1833, gikk derefter inn på krigsskolen som frikorporal og blev officer 1834, studerte så jus og blev c. j. med haud 1839. Var deretter i 17 år sorenskriverfullm. i Mandal og i denne tid flere ganger konst. sorenskriver. 1853 blev han kaptein og 1857 oberstløitnant, en stilling han imidlertid ikke overtok, da han kort tid etter, i 1858, blev amtmann i Finmarken og stiftamtmann i Tromsø etter det foregående år å ha avslått stiftamtmannsembetet i Trondhjem. Ved delingen av Finmarkens amt i 1866 amtmann og stiftamtmann i Tromsø. 3. juni 1869 sorenskriver i Follo. N. representerte Lister og Mandals amt på Stortinget 1857—58 og var i 1861 formann i en kgl. kommisjon angående forandringer i handels- og tollovgivningen i Finnmark.

Gift med Susanne Prahm Kaurin, f. 4. februar 1817, d. i Drøbak 22. oktober 1887, dtr. av tollkasserer i Kristiansand Peter Kaasbøl K. og Marie Christine Barclay.

Nansen, Hans Leierdahl, f. 17. september 1764 i Vik i Sogn, sønn av sorenskriver i Ytre Sogn Ancker Anthoni N. og Petrikke Johanne Leierdahl, fikk sin opdragelse i Danmark, blev student 1784 og c. j. 1789 med haud og 1794 med laud. Derefter var han volontør i Rentekamret til han i 1797 blev birkedommer i Frederiksværk og Halsnæs på Sjælland, tillike vice-landsdommer på Laaland og Falster og beholdt senere titelen landsdommer. 25. september 1809 utnevnt til sorenskriver i Guldenalen og 14. april 1813 til sorenskriver i Jæderen og Dalerne. N. møtte som representant for Stavanger amt ved Stortingene 1814, 15—16, 21. D. i Kristiania 15. mai 1821 under stortingssesjonen. N. var en interessert og virksom deltager i Stortingets forhandlinger. På grunn av stadig deltagelse i debattene fikk han og hans kollega sorenskriver Koren på det overordentlige Storting 1814 navnet av «Pukværket» eller «Stampemøllen» (Jubileumsverket Eidsvold 1814, s. 297). Claus Pavels forteller i sin dagbok (s. 310), at Nansen en dag hadde ordet 36 ganger. Sønnesønnen Fridtjof Nansen var en annen type.

Gift: 1) 1796 med Albertine Christine Hasler, f. 17. september 1778, dtr. av generalkrigskommisær Albert Sebastian H. Ekteskapet opløst ved skilsmisse 1808. 2) 1810 med Vendelia Christiane Louise Møller, f. 2. mai 1790, d. i Kristiania 7. mars 1868, dtr. av hoffboktrykker Kjøbenhavn E. A. H. Møller og hustru.

Nerdrum, Hellen Marius, f. i Kristiania 20. august 1819, sønn av bordskriver Ole N. og Marie Helene Dybwad, blev student 1837 og c. j. 1842 med laud. Var derefter sorenskriverfullm. i 4 år og senere ansatt i Justisdepartementet, til han den 5. januar 1855 blev sorenskriver i Senjen, forflyttet til Rakkestad sorenskriveri 16. juni 1877. Avskjed 29. september 1886, hvorefter han bosatte sig på sin eiendom Vestmannrød i Borre. D. i Kristiania 23. oktober 1898. Under sitt ophold i Senjen var han i en årekke medlem av Ibestad herredsstyre og innehadde også andre kommunale hverv.

Gift: 1) 26. april 1855 i Kristiania med Wilhelmine Olava Margrethe Dybwad, f. 14. juni 1832, d. 1. januar 1862, dtr. av

kjøpmann Jacob Erasmus D. og Christiane Lange. 2) i Kristiania 9. mars 1864 med søsteren Christiane Marie Dybwad, f. 26. april 1819, d. 27. august 1911. Denne oprettet ved testament to legater: 1) Fru Wilhelmine Olava Margrethe Nerdrum, født Dybwads legat på 5 000 kr. til verdige trengende i Ibestad, som ikke nyter fattigunderstøttelse. 2) Sorenskriver Nerdrum og hustru Christiane Nerdrums legat på 80 000 kr. til fordel for verdig trengende enker og ugifte kvinner av embeds-, bestillings- og borgerstanden i Kristiania. Dessuten legerte hun 6 000 kr. til misjonen m. m. og ca. 72 000 kr. til kjøpmann Jacob Dybwads familielegat.

Nergaard, Knud Hveberg, f. 4. april 1802 i Trondhjem av foreldre overrettsprokurator Ole N. og Dorothea Christine Knudtzon, var først i 5 år ved handelen og tok handelseksamen, slog så om, tok preliminæreksamen 1823 og norsk juridisk eksamen 1824. I 1827 blev han utnevnt til underrettsprokurator i Romsdals amt med bolig i Kristiansund og i 1832 til overrettsprokurator med bopel i Bergen. Kjed av trettevesenet, som han selv uttrykker det, og anbefalt av amtet som en utmerket dyktig mann blev han 29. oktober 1847 utnevnt til sorenskriver i Nordhordland. D. i embedet 9. juni 1855 i Bergen.

Gift 10. april 1831 i Trondhjem med Petronelle Emilie Ramm, f. 16. november 1807 i Stange, d. 26. desember 1875 i Kristiania, dtr. av Eidsvollsmannen major Eilert Waldemar Preben R. og Petronelle Elisabeth Hveberg. Deres etternevnte sønn Oluf Waldemar Rasch N. efterfulgte senere sin far som sorenskriver i Nordhordland.

Nergaard, Oluf Severin, f. 16. august 1828 i Fosnes av foreldre handelsmann Christian Fridrich N. og Anne Elise Fri-mann, student 1846 og c. j. med laud 1852. Var sorenskriverfullm. i Nordhordland og Salten 1852—60, utnevnt til foged i Lofoten og Vesteraalen 27. august 1860 og til sorenskriver i Salten 16. september 1871. D. i embedet 14. juni 1896. Han var medlem av Nordlands landhusholdningsselskabs styre fra 1860.

Gift med Marie Conradine Koch, f. 16. oktober 1837, d. 17. desember 1934, dtr. av sorenskriver i Salten Peder Engerlaus K. og Andrea Rønning.

Nergaard, Oluf Waldemar Rasch, f. 6. juli 1835 i Bergen, sønn av overrettsprokurator, senere sorenskriver Knud Hveberg N. og Emilie Ramm, student 1854, c. j. med laud 1858. 1861 sorenskriverfullm., 1863 overrettssakfører i Bergen, 1879 konst. auditør, 13. juli 1887 sorenskriver i Nordhordland, d. i Bergen 1. juli 1889.

Gift sammesteds 6. juni 1864 med Johanne Ludovika Riis, f. sammesteds 6. september 1843, d. 27. juli 1927, dtr. av justitiarius Boye Christopher R. og Christiane Benedicte Hagerup.

Nicolaysen, Nicolay Ludvig, f. i Kristiania 13. september 1832, sønn av kjøpmann Peter N. og Johanne Elisabeth Sørensen, student 1849, c. j. 1856 med laud. Efter 2½ års arbeide på byfoged- og sorenskriverkontor ansattes han i 1860 i Indredepartementet, som han forlot s. å. for med permisjon å overta stillingen som edsv. fullm. hos kriminaldommeren i Kristiania. Vendte i januar 1862 tilbake til departementet, men vedblev samtidig å arbeide hos kriminaldommeren, hvis embede han bestyrte en kort tid som konst. 1866—69 var han konst. fullm. ved statsrådavdelingen i Stockholm. Utnevntes 24. mai 1870 til brigadeauditør og garnisonsauditør i Trondhjem, hvor han hadde forskjellige kommunale hverv. Fra Trondhjem kom han til Bergen som assessor i overretten, hvortil utnevnt 10. mai 1884. Avsluttet sin embedsbane som sorenskriver i Ide og Marker 1891—1907, utnevnt 17. januar 1891. D. i embedet 7. april 1907.

Gift 21. september 1871 med Katharina Christie, f. 1. september 1850 i Levanger, d. 20. februar 1935, dtr. av politimester, senere by- og rådstueskriver i Trondhjem, Edvard C. og Anne Sophie Dorothea Knagenhjelm.

Nielsen, Anders Georg Christian, f. 10. juni 1856 av foreldre bakermester Anders Christian N. og Grethe Andrea Bodin,

student 1875, c. j. med laud 1880, var derefter sorenskriverfullm., sakfører og advokat i Mysen til han 6. november 1906 blev utnevnt til sorenskriver i Øvre Telemarkens vestfjelske sorenskriveri. Forflyttet til Eidsvold 16. april 1915. Fratrådte dette embede 3. september 1926. D. 2. januar 1940. Han deltok i oprettelsen av Smaalenenes Aktiebank og var medlem av dens direksjon 1898—1906.

Gift: 1) 15. januar 1888 i Eidsberg med Bergljot Dahl, f. 15. juni 1859, d. sammested 17. januar 1890, dtr. av gårdbruker c. j. Morten D. og Andrea Bisgaard. 2) 17. oktober 1892 i Larvik med Sofie Martine Augestad, f. 24. april 1862 sammested, d. 11. september 1927 i Oslo, dtr. av kjøpmann Jacob A. og Johanne Severine Marcussen Reis.

Nielsen, Bothel, f. i Jylland 7. mai 1787, sønn av Niels Bothelsen og hustru Maren, tok dansk-juridisk eksamen 1804 og blev auksjonsforvalter og sorenskriver i Søndre Jarlsberg 5. august 1819. Samme år medlem av Jarlsberg matrikelkommission. Stortingsrepresentant for Jarlsberg og Larviks amt 1824. D. i embedet 3. mai 1847.

Gift i Borre med Else Catharine Stranger, døpt 27. april 1785, d. 11. september 1840, dtr. av prokurator Gregers Plade S. og Christine Winther.

Nielsen, Godske Joachim Weidemann, f. 11. august 1847 i Holmestrand, sønn av nedennevnte byfoged, senere sorenskriver Wilhelm N. og Johanne Weidemann, student 1866, c. j. 1871 med laud, s. å. fullm. hos sin far, sorenskriveren i Bamble, 1874—94 sakfører i Kragerø, 1894—96 politimester og 14. november 1896 sorenskriver i Bamble og Kragerø. Han representerte Kragerø på Stortinget 1903—06 og 1913—15. D. 26. november 1920.

Gift 27. april 1875 med Marie Schjelderup, f. 30. juni 1855, d. 21. februar 1906, dtr. av sogneprest S., Kragerø.

Nielsen, Johan Carl Penne, f. i Risør 24. oktober 1794 av foreldre skibsfører Lars N. og Agnes (Agnete?) Lovise Penne, tok dansk-juridisk eksamen 1812, blev i 1815 kopist i statssekretariatet og i 1818 bokholder ved det Ankerske

fideikommis. 23. august 1821 foged og sorenskriver i Øst-Finnmarken. Da han ikke kunde holde ut deroppe blev han entlediget i 1825 og konstituert som foged i nedre Romerike. I 1830 utnevnt til foged i Råbyggelaget, 16. november 1841 til sorenskriver i Ryfylke, hvorfra han 17. november 1849 blev forflyttet til Numedal og Sandsvær sorenskriveri. D. ved et ulykkestilfelle 31. januar 1865. «En elskverdig og høit skattet embedsmann.» Møtte på Stortinget 1842 som representant for Nedenes og Råbyggelagets amt.

Gift 16. august 1819 med Wilhelmine Charlotte Margrethe Colbjørnsen, f. 17. april 1798, d. 29. desember 1879, dtr. av rittmester Johan Eberhard C. og Barbra Marie Carlheim. (T. O. Gran: Sandsværs Saga.)

Nielsen, Johan Eberhard Colbjørnsen, f. 13. desember 1827 i Grue, sønn av daværende foged, senere sorenskriver Johan Carl Penne N. og Wilhelmine Charlotte Margrethe Colbjørnsen, student 1845, c. j. 1850 med laud. Var i flere år sorenskriverfullm. før han i 1855 blev ansatt i Indredepartementet, hvor han i 1863 rykket op til fullm. I 1871 blev han utnevnt til politimester i Kongsberg. Innehadde dette embede til han 4. januar 1884 blev sorenskriver i Sand. I dette lille behagelige sorenskriveri hadde han sitt virke i 27 år til han i en alder av 84 år tok avskjed i 1912. D. 17. mars 1916.

Gift 24. august 1871 med Anna Cathrine Abel Hartmann, f. 3. april 1851, d. 16. august 1918, dtr. av apoteker på Kongsberg Paul Ernst Wilhelm H. og Johanne Mathilde Baumann. (Efter T. O. Gran: Sandsværs Saga, og Joh. K. Bergwitz: Kongsberg.)

Nielsen, Otto Wilhelm Emil, f. 28. desember 1847 i Kristiania, sønn av kjøpmann Iver N. og Anette Mathea Nielsen, student 1866, c. j. 1871 med haud. Han var først i 2½ år sorenskriverfullm. og blev så i 1874 ansatt i Finansdepartementet, hvor han i 1881 blev fullm. I 1893 foged i Nordre Østerdal og ved dette embedes inndragning i 1902 sorenskriver i Orkdal, hvortil utnevnt 8. februar 1902. D. 11. oktober 1910.

Gift: 1) 30. august 1882 med Andrea Owren (Ouren), d. 1. september 1892 33½ år gl., dtr. av kjøpmann O. 2) med Margrethe Arnesen, f. 12. mai 1868, dtr. av sogneprest A.

Nielsen, Wilhelm, f. 4. januar 1816 i Holmestrand, sønn av skibsfører Niels N. og Bodil Backer, blev student 1834 og c. j. 1840 med laud. Efter noen års praktisk øvelse blev han 1846 underrettsprokurator i Jarlsberg og Larviks amt og nedsatte sig i Holmestrand. Utnevnt til byfoged i Holmestrand 3. oktober 1859 og til sorenskriver i Bamble med bolig i Kragerø 28. juli 1866. Avskjed 6. desember 1886 med kr. 2 400 i pensjon. D. 4. september 1889 i Kragerø. Stortingsrepresentant fra Holmestrand 1857—64.

Gift: 1) 24. desember 1843 i Holmestrand med Johanne Marie Fredrikke Weidemann. f. 2. august 1823 i Sem, d. 25. mai 1853 i Holmestrand, dtr. av kapteinløitnant i Marinens Joachim Godske Moltke W. og Maren Karine Nielsen. 2) 25. september 1855 med Martha Christine Thrane, f. 26. april 1814 i Kristiania, d. 4. mars 1906 i Kragerø, dtr. av kjøpmann Gustav T. og Marthe Christine Christensen. Hans sønn Godske Joachim Weidemann Nielsen blev sorenskriver i Bamble og Kragerø.

Nilsen, Hans Plathe, f. 16. februar 1803 i Borre, d. 7. mai 1886 i Horten, sønn av overbirkedommer Nils Christian N. og Johanne Petronelle Winge Plathe, student 1821, c. j. 1826 (laud). Ansattes s. å. i Justisdepartementet, fungerte mai 1828—januar 1830 jevnlig som protokollsekretær i Høiesterett. Utnevnt 8. desember 1829 til brigade- og garnisonsauditor i Trondhjem. Fra begynnelsen av 1836 var han konst. i Trondhjems byfoged- og byskriverembede under byfogdens sykdom og senere under vacansen etter hans død, likesom han i noen tid var konst. som assessor i overretten. Ved res. av 6. mai 1834 fikk han tillatelse til å opdre som sakfører ved underretten i Trondhjem og Strind og Selbu fogderi. 18. januar 1839 utnevnt til sorenskriver i Øvre Telemarkens østfjelske sorenskriveri og 8. desember 1847 til sorenskriver i Mellem Jarlsberg. Avskjed 22. desember 1883 med 2 800 kr. i pensjon.

Gift 10. juni 1831 i Borre med Hanna Jacobine Sverdrup, f. i Kjøbenhavn 22. april 1806, d. i Horten 5. februar 1885, dtr. av overlærer Jacob Liv Borch S. og Gundelle Birgitte Jean.

Nilsen, Karl August, f. 14. mai 1841 i Kristiania av foreldre skreddermester Niels N. og Antoinette Knudsen, student 1858, c. j. 1864 med laud. Ansatt i Justisdepartementet, hvor han den 31. juli 1875 blev fullm. Utnevntes 11. mai 1878 til sorenskriver i Vardø. D. i embedet 4. mars 1884.

Gift med Ida Louise Holmen, f. 21. mars 1843, d. 8. august 1889.

Nilsen Peter Christian, f. i Bodø 19. april 1820, d. 22. oktober 1881, sønn av kjøpmann i Bodø Knut Nielsen Stødt og Pernille Eliasdtr., blev student 1839 og c. j. 1846 med haud. Derefter sakfører i Tromsø, til han blev utnevnt til sorenskriver og foged i Hammerfest 8. desember 1866, forflyttet til Tromsø som byfoged 18. mars 1871 og endte sine dager som sorenskriver i Tromsø, hvortil utnevnt 14. april 1877.

Gift med Abel Christine Dass Holst, f. 9. mai 1803, d. 5. januar 1875.

Nilson, Johan (Jan) Roland, f. i Bergen 16. november 1787 av foreldre arbeider Niels Knudsen og Berthe Marie Jensdtr., tok dansk-juridisk eksamen 1813 og fikk ansettelse i Finanskassens direktorat. Utnevntes 16. november 1822 til sorenskriver i Senjen og Tromsø, 4. oktober 1830 til foged i Numedal og Sandsvær, fikk på ansøkning 23. februar 1831 tillatelse til å bli sittende som sorenskriver. Den 14. februar 1837 blev han så utnevnt til stiftamtskriver i Bergen og døde der 9. oktober 1841. Møtte som representant for Finmarkens amt på Stortinget i 1821 og 1830.

Gift med Catharine Vogt, døpt 25. november 1780, d. 25. januar 1843, dtr. av sorenskriver i Nordfjord Niels V. og Abigail Monrad.

Nilson, Nils, f. 12. oktober 1759 i Aker, d. 29. november 1829 i Sørum, sønn av justisråd og vicelagmann i Kristiania, assessor i overhoffretten Paul N. til Øvre Foss i Aker og Maria Bendike Haagensdtr. Nielsen. Han kom i en ung alder

til England — formentlig for å utdanne sig som forretningsmann. Han kom imidlertid ikke til å gå den vei, men valgte den juridiske bane, tok dansk-juridisk eksamen 1777, eksamen artium og latinsk-juridisk eksamen i Kjøbenhavn 1780 med laud og nedsatte sig som prokurator i Drammen. Utnevntes 1783 til assessor i overhoffretten og ved dennes ophevelse til assessor i Kristiania overrett og 27. mai 1803 til justisråd og sorenskriver i Nedre Romerike. Dette embede innehadde han til sin død. Han kjøpte som sorenskriver gården Vestre Bingen i Sørum, hvor han hodde til sin død og førte et gjestfritt hus.

Gift i Drammen 1786 med Karen Lemmich Dorph, f. 20. oktober 1762, d. 29. mai 1848 i Kristiania, dtr. av foged Christian D. og første hustru Marthe Holter og enke efter kjøpmann i Drammen Andreas Boyesen. Hun bragte en anselig formue med i sitt annet ekteskap.

Nordang, Iver Andreas, f. i Hjørendifjord 26. september 1856 av foreldre gårdbruker Peder Johannessen N. og Ane Ingeborg Stenes. Han gjennemgikk folkeskolen til sitt 14. år og blev student 1877. Underkastet sig juridisk embedseksamen 1882 (haud), var senere i mange år bosatt på Vardø som edsvoren fullm., konst. foged og sorenskriver og sakfører. 24. mars 1897 utnevnt til sorenskriver sammested, 1. mai 1909 forflyttet til Nordfjord sorenskriveri og 19. juli 1918 til Tune. I mange år medlem av Vardø bystyre, i 5 år dets ordfører, i noen år formann i Vardø sparebanks forstanderskap, siden 1898 medlem av dens direksjon. I 1901 valgt til bestyrer av den nyopprettede avdeling av Norges Bank, Vardø. Nordang fratrådde Tune sorenskriveri 1926 og blev s. å. beskikket til likvidasjonskommissær i Fredrikstad Privatbank. D. 13. februar 1933.

Gift: 1) 7. oktober 1886 med Louise Charlotte Kaasbøll, f. i Namsos 23. august 1864, d. i Vardø 12. august 1890, dtr. av skibsfører David K. og Karoline Thornæs. 2) 25. november 1891 med Andrea Henrikke Monsen, f. i Kiberg 8. mars 1868, d. i Vardø 2. desember 1896, dtr. av handelsmann Andreas Monsen og Maren Johanne Normann. 3) 26. september 1898

med Betty Klæboe, f. 25. august 1868, dtr. av smed Anton K. og Klara Falch.

Norgrenn, Frederik Vilhelm Weidemann, f. i Eidsvold 11. november 1818 av foreldre infanterikaptein Johannes N. og Anne Marie Weidemann, underkastet sig juridisk embeds-eksamen i 1842 med haud. Han var derefter i noen år fullm. hos forskjellige juridiske embedsmenn til han i 1845 fikk ansettelse i Revisjonsdepartementet som han forlot 4 år senere for å bli sakfører først i Smaalenene og derefter i Buskerud. Den 5. januar 1855 blev han utnevnt til foged og sorenskriver i Tana, 11. september 1861 til sorenskriver i Nordre Gudbrandsdalen¹⁾ og 28. desember 1867 til sorenskriver i Nordre Østerdal for den 4. januar 1879 å ende som sorenskriver i Solør. Fra dette embede tok han avskjed i 1899 og døde i Vinger 26. juni 1902. N. var stortingsrepresentant for Finmarken 1862—63, 64, 65—66 og for Hedemarken 1874—76.

Gift: 1) 24. oktober 1846 i Trøgstad med Emilie Christiane Heidenreich, f. 5. april 1819, d. 19. august 1889, dtr. av sogneprest Carl Fredrik H. og Johanne Christine Augusta Holst Michelet. 2) 24. november 1896 i Kristiania med Bolette Petrine Aas, f. 30. juni 1863 i Trondhjem, d. i Bærum 30. september 1941, dtr. av artillerikaptein, senere tollkasserer i Trondhjem Johannes Henrik A. og hustru f. Nissen.

Norheim, Gabriel Martinius Daniel, f. i Time 9. april 1869 av foreldre lensmann Ommund Svendsen Norem og Anna Malene Tallaksdtr. Taxdal, student 1887, c. j. med haud 1892. Derefter sakfører-, sorenskriver- og advokatfullm. og konst. sorenskriver til han i 1901 ble politifullm. I 1911 utnevnt til politimester i Lister og Mandal, 6. oktober 1917 til sorenskriver i Dalene. Lærer i sjørett ved skipperskolen i Stavanger. Avskjed 1939.

Gift 14. desember 1899 i Egersund med Rakel Bowitz Thorsen, f. sammested 30. september 1876 av foreldre kjøpmann Lars Samuel T. og Hansine Karoline Bowitz.

¹⁾ Overtok ikke dette embede, men forblev i Tana til sin utnevnelse til sorenskriver i Nord-Østerdal.

Norum, Paul Magnus, f. i Trondhjem 26. juli 1812 av foreldre kjøpmann Arent N. og Karen Schjelderup, student 1832 og c. j. 1839 med laud. Samme år ansatt i Justisdepartementet, hvor han i 1848 rykket op til chef for kriminalkontoret. Som sådan fikk han befatning med fengselsvesenet, som dengang lå under dette kontor, og skrev den til grunn for Bodsfængselsloven av 12. juli 1848 liggende innstilling. Da denne lov skulde settes ut i livet, blev Norum konst. som fengslets direktør med forpliktelse til ved ophold i utlandet for egen regning å gjøre sig nærmere bekjent med fengselsvesenet i andre land. Departementet uttalte ved den anledning, at det «ikke skjønnes lettelig å kunne være spørsmål om noen annen» til denne stilling. Ved kgl. res. av 27. oktober 1858 fikk han i opdrag å anstille undersøkelser angående våre fengselsforhold. Ikke lenge etter, den 11. juli 1860, blev han utnevnt til sorenskriver i Hadeland og Land og døde i denne stilling på sorenskrivergården Velo i Jevnaker 28. mars 1884. Også som sorenskriver blev der lagt beslag på Norum da det gjaldt en gjennemgripende reform av vårt fengselsvesen. Som resultat av en av ham og den daværende chef for fengselsvesenet, Smith, foretatt utenlandsreise utarbeidet han en fremstilling angående en reform av straffevesenet. Om hans forfatterskap for øvrig se Halvorsens forfatterleksikon.

Gift med Anne Helene Cathrine Hausmann, f. 7. september 1829, d. 17. mai 1911, dtr. av sogneprest Christian Frederik H. og Cathrine Elisabeth Larsen.

Nærum, Carl August, f. i Gjerpen 15. september 1841 av foreldre farver Isak Hansen N. og Birthe Eriksdtr., student 1867, c. j. 1876 med haud. Efter å ha vært sakfører- og sorenskriverfullm. beskikkedes han i 1881 til lensmann i Orkdal, hvor han i 1897 blev foged. 3. februar 1900 utnevnt til sorenskriver i Guldalen, i hvilken stilling han døde 26. januar 1911. I Orkdal var han betrodd flere kommunale hverv. I Gauldal sparebankdirektør. Medlem av Stortinget 1892—94, 1898—1900.

Gift i Tønsberg 1886 med Kathrine Johanne Bull, dtr. av skibskaptein Henrik B. og hustru Laura. Hun var f. 20. juli 1865 og døde 22. september 1927.

Olafsen, Kristian Rasmus Arnet, f. 8. desember 1865 i Veøy i Romsdalen av foreldre lærer og kirkesanger Jørgen O. og Aase Hoksvoll, gjennemgikk hjembygdens folkeskole og blev student 1886, var efter 2nen-eksamen et år husslærer, tok så fatt på jussen samtidig som han gav privatundervisning. Juridisk embedseksamen med laud 1891, deretter sorenskriverfullm. og sakfører til han i 1895 kom inn i Justisdepartementet som ekstraskriver, 1899—1900 konst. byfoged og politimester på Kongsberg, 1901—13 sekretær og kontorchef i Stortinget, 17. september 1912 sorenskriver i Sør-Hedmark, 28. oktober 1921 sorenskriver i Follo, 1926 auksjonsforvalter og byfoged i Oslo, avskjed fra 1. januar 1936. Har utgitt en del bøker, hvorav kan nevnes Riksformasjungens forhandlinger bind 1 og 2, Christian Frederiks dagbok, Lover med forarbeider, Kristiania Svaneapoteks og Tønsberg Løveapoteks historie, «Våre Lensmenn» og «Våre Sorenskrivere». Redigerte sammen med H. Meinich Stortings-Efterretninger for 1851—54.

Gift 27. august 1900 med Nini Dannevig, f. i Homborgsund 14. mai 1873, d. i Oslo 14. januar 1936, dtr. av skibsfører Johannes D. og Inger Andrea D.

Olsen, Andreas Schram, f. i Bergen 16. februar 1791, sønn av prokurator, senere rådmann og politimester Rolf O. og Karen Catharina Morup, blev student 1810 og juridisk kandidat med laud 1813. Prokurator 1815, protokollsekretær i Høiesterett 1818 og rettens justissekretær 1820, byfoged i Bergen 1823, tillike dispachør 1824, sorenskriver og byfoged i Larvik 2. juli 1831. Stortingsmann fra Bergen 1830 og fra Larvik 1833 og i begge perioder president i Lagtinget. Gjenvalgt 1836, men frasa sig valget. D. i embedet 4. april 1845.

Gift i Bergen 29. november 1816 med Anna Hedevig Bohr, f. sammested 15. november 1797, d. 5. september 1851, dtr. av overlærer Christian Frederik Gottfried B. og Anna Christine Sandberg.

Olsen var en meget skrivende mann, som man vil se av Halvorsens forfatterleksikon, og hadde i sin ungdom også dyrket malerkunsten. 2 av sorenskriverparets sønner, neden-

nevnte Rolf og Thorvald Olsen, trådte i farens fotspor og blev sorenskrivere henholdsvis i Guldalen og Flekkefjord og Nes.

Olsen, Hans Augustinus Hysing, f. 12. mai 1837 i Voss, sønn av kaptein Paul Nicolai O. og Elisabeth Inger Hysing, blev student 1854 og juridisk kandidat med laud 1860. Blev kopist i Revisjonsdepartementet 1861, nedsatte sig i 1865 som sakfører i Vaagaa, hvor han praktiserte til han i 1878 blev foged i Nordre Helgeland. Befordret 9. januar 1886 til sorenskriver i Hardanger og Voss. D. 10. november 1901 i Bergen.

Gift med Marit Thorsdtr. Svee, f. 10. mars 1843, d. 26. september 1915. Deres sønn Paul O. blev sorenskriver i Nordre Gudbrandsdalen.

Olsen, Herman Nikolay, f. 25. august 1869 i Bergen, sønn av kirketjener Ole Johan Andersen og Anne Marie Rasmussen, student 1888, juridisk kandidat 1893 (laud). 1893—96 sorenskriverfullm. og konst. sorenskriver, 1896 ansatt i Justisdepartementet. Med permisjon fra departementet innehadde han i årene 1898—1900 flere embedskonstitusjoner. 11. juli 1919 blev han sorenskriver i det nyopprettede Alstadhaug sorenskriveri. 12. november 1926 forflyttet til Mellem Jarlsberg sorenskriveri. D. i embedet 13. desember 1936.

Gift 16. april 1907 i Kristiania med Jensine Andrea Foss, f. samme steds 19. oktober 1870, dtr. av apoteker Georg Theodor Leopold Brincken F. og Wilhelmine Karoline Juell.

Olsen, Julius Fredrik, f. i Bergen 19. november 1848 av foreldre kjøpmann, senere stadsmegler Severin O. og Hilda Margrethe Wiesener, student 1868, c. j. 1872 med haud. Efter en tid å ha vært ved handelen og etter et halvt års utenlandsophold tok han i 1875 autorisasjon som sakfører i Bergen og praktiserte der med forskjellige avbrytelser som sorenskriverfullm., konst. sorenskriver og byfoged, til han 1. april 1885 blev politiadjutant i Bergen. Fra 1. januar 1890 ansatt som aktor ved meddomsretten i Bergens by samt som forsvarer ved lagmannsretten samme steds og i Bergenhus lag-sogn. Fra 1. mai 1882 tillike revisor ved Hypothekbankens

lånekontor i Bergen. Den 1. mars 1893 blev han konst. og 26. oktober s. å. utnevnt til politimester der. 3. desember 1894 konst. sorenskriver i Larvik og 12. desember 1906 utnevnt til sorenskriver i Nordhordland. Avskjed 20. januar 1921, d. 8. desember 1935.

Gift i Bergen 5. januar 1887 med Randine Marie Nilsen, f. i Bergen 3. mars 1858, dtr. av seilmaker og skibsreder Randolph N. og Wenche Elisabeth Mowinckel.

Olsen, Paul Bech, f. i Fuse 20. februar 1848 av foreldre sogneprest Rolf Andreas O. og Mentzine Engelke Rynning, student 1867, c. j. 1873 (laud). Sorenskriverfullm. fra våren 1874 og fra 1. januar 1879 sakfører først i Kviteseid og senere i Seljord. 1890 konst. politimester i det midlertidig oprettede Vestfinmark politimesterembede, fast utnevnt som sådan 1899. Fra 1. januar 1900 sorenskriver i Søndhordland, 2. juni 1906 sorenskriver i Rakkestad. Avskjed 1920. D. 3. januar 1930.

Gift 1884 med Harda Nikoline Sanne, f. 6. oktober 1863, d. 5. juli 1929, dtr. av kjøpmann Hans Martin S., Kristiansund.

Olsen, Paul Nikolai, f. i Vågå 6. januar 1867, sønn av senere sorenskriver Hans Augustinus Hysing O. og Marit Thorsdtr. Svee, student 1885, c. j. med laud 1890. Var i ca. 8 måneder ansatt på advokatkontor før han i 1891 nedsatte sig som sakfører i hjembygden, hvor han hadde sin forretning til han 15. desember 1921 blev sorenskriver i Nordre Gudbrandsdal. D. som sådan 18. mars 1931. «Gudbrandsdølen» skrev i sin nekreløg «at han i en sjeldent grad var skikket for denne stilling. Foruten å være en dyktig jurist kjente han forholdene i sitt distrikt og menneskene som få, han var jo en av deres egne. Alt dette gav ham en enestående posisjon som dommer, og det tør trygt sies at han hos befolkningen nød en enestående grad av tillit. Han var derfor en mann med en sjeldent innflytelse, som blev så meget sterkere fordi den aldri blev nyttet til egen fordel —.» «Som hans embedsgjerning har satt dype spor etter sig vil minnet om hans sjeldent ranke personlighet leve lenge etter ham.» I 1908 overtok han familiens gamle eiendom Sandbu søndre. O. var medlem av herredsstyre og formannskap

1899—1907, derav en kortere tid ordfører, og siden 1896 ordfører i Sparebankens forstanderskap.

Gift 14. september 1894 med Dikken Holmboe, f. 21. februar 1868 i Lesje, d. 13. august 1941 i Vågå, dtr. av prost Jan Gerhard Holmboe og Erasmine Johanne Wraamann.

Olsen, Rolf, f. i Bergen 13. februar 1818, sønn av forannevnte sorenskriver i Larvik Andreas Schram O. og Anna Hedevig Bohr, bror av nedenstående sorenskriver Thorvald O., student 1836 og juridisk kandidat med laud 1842. Allerede som student optrådte han som forfatter med tragedien «Den sidste Viking», ansattes 1846 i Indredepartementet samtidig som han fortsatte som litterat og journalist. I 1852 blev han autorisert som underretssakfører i Nedenes amt med bopel i Risør, hvor han praktiserte til han overtok Guldal sorenskriverembede, hvortil utnevnt 25. februar 1863. Som sorenskriver fikk han en kort virketid, idet han døde i Trondhjem 7. juni 1864. Stortingsrepresentant for Risør 1854—64. På Stortinget tilhørte han opposisjonen. Rolf Olsen var en kjent mann i sin samtid som politiker, forfatter og journalist. Om hans litterære og publicistiske virksomhet se J. B. Halvorsens forfatterleksikon.

Gift 26. mai 1859 med Therese Birgitte Tharaldsen, f. i Risør 3. juli 1830, d. 1863, dtr. av kjøpmann Poul Peter T. og Louise Malmsten.

Olsen, Thorvald, f. i Bergen 29. februar 1820, sønn av forannevnte sorenskriver Andreas Schram O. og Anna Hedevig Bohr og bror av foranstående sorenskriver Rolf O., blev student 1838 og c. j. 1843 med laud. Han begynte sin juridiske bane som byfoged- og amtsfullm., hvorefter han i 1853 slog sig ned som sakfører i Larvik. Utnevntes 11. januar 1873 til sorenskriver i Flekkefjord og 10. juli 1880 til sorenskriver i Nes. D. på sorenskrivergården Plogstad i Ullensaker 28. november 1882. Stortingsrepresentant for Porsgrund 1851 og for Flekkefjord 1877—79.

Gift 4. september 1847 med Marie Severine Blom, f. 8. november 1825, d. 22. oktober 1913, dtr. av kjøpmann i Skien Christopher Hansen B. og Maren Elisabeth Cappelen.

Omsted, Johannes Nielsen, f. i Skjeberg 6. desember 1871 av foreldre gårdbruker Ole Nielsen Tegneby og Anette Jøhannesdtr. Sandbæk, antatt som ganske liten i barns sted av sin faster Grethe Omsted og hennes mann Mathias Foyn O. og fikk sin opdragelse i deres hjem. Student 1889, c. j. 1894 med laud. Var en kort tid advokatfullm., derefter sorenskriver- og kriminaldommerfullm. og 1 år sekretær i Kirkedepartementet. I 1898 ansatt i fengselsstyrelsen, hvor han i 1902 blev byråchef. 1911 direktør for Bodsfengslet, 21. juli 1922 sorenskriver i Solør og 13. januar 1928 sorenskriver i Onsøy. Avskjed 1941. I årene 1898—1911 sekretær for Den norske Fællesforening for Haandverk og Industri. Flere ophold i utlandet til studium av fengselsvesen og vernearbeide for løslatte fanger.

Gift: 1) 4. mai 1898 med Elise Schultz, f. på Dyrendal ved Halden 26. juli 1872, d. 12. november 1904, dtr. av oberstløjtnant J. Fr. R. S. og Elise Sofie Anker. 2) 6. november 1907 med Hulda Tora Amalie Anker, f. i Kristiania 3. desember 1875, dtr. av major Herman Morten Fredrik A. og Alice Cecelia Kobb.

Ottesen, Otto Christian, f. 30. august 1818 i Kristiania, d. i embedet 13. mars 1900, sønn av nedennevnte sorenskriver, senere høiesterettsassessor Peter Martin O. og Inger Andrea Riis og bror av nedenanførte sorenskriver Peder Vogt O., blev student 1836, c. j. med haud 1841. Blev allerede som student kopist i Justisdepartementet, utnevntes 1850 til fullm. i departementet, konst. i 1859 som sorenskriver i Mellem Gudbrandsdal, utnevnt 10. juli 1862 til dette embede og 7. november 1874 til sorenskriver i Trøgstad.

Ottesen, Peter Martin, f. 17. september 1783 i Høiland, hvor hans far prost Otto O. da var prest. Hans mor var Christine Realsdtr. Ording. Han blev student 1804 og juridisk kandidat med laud 1807. I 1807—10 var han byråchef i den norske regjeringsskommisjon, i 1811 blev han kansellisekretær, 22. desember 1813 sorenskriver i Inderøen efter tidligere konst. i Nordmøre sorenskriveri. Herfra befordret til assessor i stiftsoverretten i Kristiania 8. juni 1818, derfra til amtmann i Stavanger 11. desember 1826, og tilbake til Kristiania som borgermester

13. oktober 1828. Endte som assessor i Høiesterett, hvortil utnevnt 14. februar 1837 etter forutgått konst. Stortingsrepresentant for Nordre Trondhjems amt 1818. Valgt til statsrevisor 1824. D. i Kristiania 18. mars 1852.

Gift 19. april 1814 med Inger Andrea Riis, f. 1792, døpt 30. juni s. å., d. 22. juli 1863, dtr. av kjøpmann i Kristiania Johan Ludvig R. og Maria Birgitte Gravengaard.

Ottesen, Peter Vogt, f. i Aker 26. februar 1820 av foreldre daværende overrettssassessor, tidligere sorenskriver i Inderøen Peter Martin O. og Inger Andrea Riis, student 1837, c. j. med laud 1841, var først ansatt i Finans-, senere i Justisdepartementet, blev 1850 autorisert som sakfører, 1858 konst. og 22. desember 1860 utnevnt til byfoged i Sandefjord, 2. september 1864 til sorenskriver i Guldalen, 16. september 1871 forflyttet til Tørgstad sorenskriveri, hvorfra han 19. august 1874 gikk over i Kristiania overrett som assessor for å slutte som assessor i Høiesterett, hvortil utnevnt 28. februar 1877. D. 3. juli 1916.

Gift: 1) 24. mai 1854 i Aker med Regine Amalie Gulbranson, f. 24. mai 1830 i Vestre Aker, d. i Kristiania 16. april 1876, dtr. av grosserer i Kristiania Hans G. og Helene (Lene) Andersen. 2) 23. mars 1878 i Gamle Aker med Mette Kristine Svanholm, f. 4. mai 1835 i Jylland, d. 5. september 1907 i Kristiania, dtr. av godseier Lars S. og Maren Mikkelsen og enke etter assessor Winter Hjelm.

Se for øvrig Halvorsens forfatterleksikon.

Paasche, Johan, f. 27. april 1878 på Tromsø, d. 1. mars 1943 i Mandal, sønn av sogneprest Olaf Kristian Amundsen og Kirsten Birgitte Paasche, student 1896, juridicum 1901 (laud). Sorenskriver- og sakførerfullm. 1901—07. Sistnevnte år ansatt i Landbruksdepartementet, hvor han i 1914 blev juridisk konsulent og i 1918 byråchef. 20. oktober 1922 utnevnt til sorenskriver i Fosen og 31. august 1934 til sorenskriver i Mandal. En av stifterne av Mandal og omegnns kunstforening og dens første formann.

Gift 9. februar 1921 med Julie Wilhelmine Elisabeth Jarmann Hiorth, f. 6. oktober 1880 på Horten, dtr. av postmester Lauritz Christian H. og Julie Jarmann.

Paaske, Peter Carlsen, f. 30. oktober 1821 i Fredriksvern, d. på Ørlandet 28. oktober 1904, sønn av skibsbyggmester Carl Peter P. og Anne Caroline Nørgaard, student 1844 og c. j. med haud 1849. Han begynte sin juridiske løpebane som fullm. hos sorenskriver Weidemann på Ørlandet og avsluttet den der som sorenskriver. Der var han fullm. fra 1850 (1851) til han 28. mars 1874 blev sorenskriver i Søndre Søndmøre. Allerede det følgende år vendte han tilbake til Ørlandet som sorenskriver etter sin gamle prinsipal Weidemann, hvortil utnevnt 3. juli 1875. I dette vidtstrakte sorenskriveri med de mange og lange reiser vesentlig med båt, ialfall inntil i 90-årene, tok han mangen hård tørn i det værhårde distrikt, og her var den fredelskende, stillfarende mann høiaktet og respektert. Her var han kjent nærsagt på hver gård og her kjente han befolkningen inn og ut etter å ha virket der i over 50 år, hvilket turde være enestående i sorenskriverstandens nyere historie. Weidemann var i sine senere år lite arbeidsfør, så det var fullm. som måtte trekke arbeidslæsset, utføre embedsreisene og tilmed administrere tingene.

Paaske ektet 28. april 1858 på Hitteren Cathrine Bygball Gaarder Parelius, f. samme steds 24. mai 1830, d. 31. desember 1905, dtr. av handelsmann Niels Rossing Parelius og Martha Margrethe Lund. (Efter oplysninger fra barna og egen viten.)

Paulsen, Ivar Paul, f. i Kristiania 13. februar 1868 av foreldre overrettssakfører Martin Peter Paulsen og Anna Rebekka Iversen, student 1886 og c. j. med laud 1892. Efter embedseksamen var han sorenskriverfullm. til han 1. oktober 1894 fikk ansettelse i Justisdepartementet hvor han i 1899 blev byråchef, i 1908 konstituert og 1910 utnevnt til ekspedisjonschef. I 1913 gikk Paulsen ut av departementet og blev sorenskriver i Aker, hvortil utnevnt 13. april 1913. I 1921

blev han fast høiesterettsdommer efter å ha vært ekstraordinær assessor siden 1911. I 3 år, 1903—06, var han sekretær hos den norske regjerings formann og hadde som sådan det ubehagelige hverv 7. juni 1905 å levere den gamle, folkekjære konge den skrivelse, hvorved ministeriet Michelsen nedla sine embeder. Siden 1907 censor ved juridisk embedseksamen, 1911—12 formann i Kristiania skolestyre, 1914 formann i forsikringsnevnden, 1916 formann i en skjønnsrett til bestemmelse av godtgjørelse for statens overtagelse av Vaksdal mølle, 1917 formann i doms- og skjønnsretten vedkommende brennevins-, vin- og ølrettigheter, riksmeblingsmann 1921—22 og 1924, 1923 medlem av en granskningsskomité vedkommende Andresens og Bergens kreditbank og i 1925 av en lignende komité vedkommende Den norske Handelsbank. I 1926 blev han av den svenske regjering opnevnt som medlem av den svensk-estniske undersøkelses- og forliksnevnd. 1918—34 medlem av styret for de nordiske juristmøter. Paulsen deltok i en rekke lovkomitéer og lovkommisjoner, hvorav kan nevnes: Civilprosesskommisjonen, komitéen til utarbeidelse av civilprosesslovens bilover, to komitéer av delegerte fra de tre skandinaviske land til utarbeidelse av felles rettsregler på obligasjonsrettens og familierettens område. Helt til 1920 fortsatte han som medlem av den skandinaviske familierettskommisjon. Paulsen vil være kjent for en rekke utmerkede lovutgaver, særlig for den store «Almindelig norsk lovsamling», som han utgav sammen med brødrene Thomle i 1904—08 i 7 bind med 5 senere supplementsbind, 1926—34 redigerte han den av det juridiske fakultet besorgede utgave av Norges Lover. I 1917 og 1927 utgav han henholdsvis Civilprosesslovene og Rettspleielovene, i 1916 hjalp han professor Hagerup med dennes kommentarutgave av straffeloven og i 1917—19 med sammes fremstilling av «Den norske Civilprocess». Efter Hagerups død har han besørget nye utgaver av hans verker. Paulsen var en fremragende jurist og en ualmindelig arbeidskraft. Som chef for Justisdepartementets lovavdeling og som medlem av lovkomitéer og lovkommisjoner har han øvet stor innflytelse på rettsutviklingen i vårt land og ved

sine lovutgaver har han vært våre praktiserende jurister en god hjelpesmann. Paulsen fratradte sin dommergierning i 1938 og d. 12. september samme år.

Han blev gift 30. september 1903 med Anne Birgitte Meinich, f. på Lillehammer 23. juli 1874 av foreldre amtmann Hans Thomas M. og Eveline Stenersen.

Paulsen, Søren Martinus Blom, f. i Gjerpen 26. november 1862 av foreldre overrettssakfører Halvor Paulsen og Sofie Blom, student 1881 og c. j. 1886 med haud. Underretts- og overrettssakfører i Skien til han i 1909 blev konst. magistrat og politimester sammested, 1910 politimester i Namdalen og 24. juni 1915 sorenskriver i Vest Telemark. D. 3. april 1924. I Skien var han i 4 år byens ordfører.

Gift 8. juli 1887 med Henrikka Anker Hartmann, f. i Larvik 28. desember 1864, dtr. av rektor Gudbrand Helenus H. og Fredrikke Dorothea Christiane Michelet.

Peersen, Rudolf Elias, f. 28. april 1868 i Kristiansand, sønn av skibsører Jens P. og Thomine Margrethe Aamundsen, student 1888, c. j. med laud 1892. Sakfører 1893, sekretær i Norges venstreforening 1893—94, sekretær ved Kristiansands ligningskommisjon 1895—1912, tok advokaturen 1912 og praktiserte i sin fødeby, hvor han var en meget benyttet mann. Stortingsmann 1913—18, 31—33, odelstingspresident 16—18, forsvarsminister i Gunnar Knudsens regjering 1918. Byfoged i Kristiansand 1916 og 13. oktober 1922 sorenskriver i Torridal. Avskjed 1938.

Gift i Kristiansand 31. august 1895 med Charlotte Margrethe Andersen, f. sammested 26. mars 1866, dtr. av skibsører Tobias A. og Hanne Margrethe Amundsen.

Petersen, Axel, f. i Kristiansand 28. oktober 1845 av foreldre politimester Hans Henrik Tybring P. og Marie Louise Clausen, blev student 1863 og juridisk kandidat i 1868 med haud og 1870 med laud. Var fra august s. å. konst. sorenskriver i Sand og derefter 12 måneder konst. assessor i overretten. 1872 ansatt i Finansdepartementet, hvor han i 1881 blev byråchef. 19. desember 1894 utnevnt til sorenskriver i Setersdalen etter i forveien å ha vært konst. assessor i Kri-

stiania byrett i 1½ år. Avskjed 26. oktober 1903. Under sin ansettelse i departementet befattet han sig med journalistikk og redigerte en tid *Aftenposten*.

Gift 22. september 1874 med Ragnhild Wergeland, f. 10. april 1847, dtr. av general Oscar W. og Alette Sem. P. døde 9. mars 1928, hustruen 8. april 1923.

Petersen, Børge Christian, f. i Stavanger, døpt 24. august 1788, av foreldre derværende residerende kapellan Børge P. og Anna Christiane Kamstrup, e. j. 1812, hvorefter han tok ansettelse i Marinedepartementet. I 1821 blev han foged i Lofoten, i 1828 foged i Ryfylke og 26. april 1838 sorenskriver i Karmsund og Hesby. Tok avskjed 9. februar 1859 og døde 26. juni 1859.

Gift med Jonatha Gärtner, f. 12. februar 1798 i Trondhjem, d. 21. juli 1856, dtr. av buntmakermester Johan G. og Magdalene Petersen.

Petersen, Carl Peter, f. 13. juli 1822 i Skedsmo, d. på sorenskrivergården Velo, Hadeland 7. august 1892, sønn av økonom ved Akershus festning Gunder Petersen og Marie Elisabeth Andersen, student 1843, c. j. 1849 (laud). Prokurator- og sorenskriverfullm. til han nedsatte sig som sakfører på Hamar i 1854. Utnevnt 19. januar 1878 til sorenskriver i Guldalen og 30. august 1884 til sorenskriver i Hadeland og Land.

Gift 6. august 1855 i Sogn med Christiane Margrethe Helene Meidell, f. 18. august 1834 i Sogn, d. 1. august 1894 i Kristiania, dtr. av oberstløytnant Christian Garup M. og Marie Hille.

Piro, Andreas Christian Joachim, f. 8. juni 1832 i Løten av foreldre oberstløytnant Christian Dorph P. og Else Margrethe Bay, student 1851, c. j. med laud 1855. Fogedfullm. fra 10. januar 1856 til han 8. april 1858 blev ekstraskriver i Justisdepartementet, hvor han rykket op til kgl. fullm. 11. august 1875 utnevntes han til sorenskriver og politimester på Røros, 1. september 1881 til sorenskriver i Valdres og 17. jan. 1891 til sorenskriver i Søndre Hedemarken. Meddelt avskjed 30. september 1912. Under sin ansettelse i departementet var han et par ganger konst. sekretær i Kristiania formannskap og i 2 år sekretær i en av bystyret nedsatt komité, som

skulde finne botemidler mot de stigende fattigbyrder. På Røros medlem av bystyret, av sparebankens forstanderskap og direksjon, i Valdres medlem av herredsstyret for Nord-Aurdal og i Søndre Hedemarken direktør i Hamar Privatbank. Piro d. på Hamar 28. juli 1914. Med ham gikk bort en god representant for den gamle embedsstand, en stillfarende mann som hadde vunnet almindelig høiaktelse og tillit på de steder han hadde hatt sitt virke, hvilket avisene samstemmig gav uttrykk for ved hans bortgang. «En fredens mann har du alltid vært,» sa hans ungdomsvenn Bjørnstjerne Bjørnson til ham ved deres siste møte.

Gift i Ringsaker 27. september 1864 med Amalie Octava Heltberg, f. 9. juni 1840 sammesteds, d. i Nordre Aurdal 16. januar 1887, dtr. av lensmann i Ringsaker Elias H. og Anne Marie Feiring.

Platou, Fredrik Christian Stoud, f. i Kristiania 17. februar 1811 av foreldre statssekretær Ludvig Stoud P. og Karen Lumholtz, student 1830 og c. j. med laud 1839, efter å ha vært ansatt i Finansdepartementet siden 1833. I 1842 begynte han å holde forelesninger ved universitetet, blev lektor i lovkyndighet 28. juni 1843 og professor 22. august 1849. Denne stilling innehadde han til 1862, da han blev assessor i Høiesterett. Utnevntes 16. januar 1864 til sorenskriver i Nes og 19. januar 1880 til justitiarius i Kristiania overretts 2nen avdeling. Fra 1873 til 1884 var han konst. generalauditør og fra 1883 til han i 1884 overtok sitt embede i overretten konst. høiesterettsassessor. I 1881 var han tilforordnet statsråd og medlem av interimsregjeringen. Videre var han medlem av den kgl. kommisjon, som nedsattes i 1854 til å fremkomme med forslag til omordning av fengselsvesenet, formann i den kgl. kommisjon av 1873 til revisjon av lovgivningen om den militære rettspleie og medlem av den norsk-svenske unionskomité av 1865.

Platou blev gift 1844 med Constance Henriette Reiersen, f. 31. mars 1820, dtr. av sogneprest Hans Christian R. og Alette Marie Winther. Han døde 23. juni 1891 og hustruen 16. mars 1893.

Platou, Peter Theodor Stoud, f. i Bergen 14. desember 1852, sønn av borgermester Carl Nicolai Stoud P. og Christense Dorothea Nielsen, student 1870, c. j. med laud 1874. Nedsatte sig samme år som sakfører i sin fødeby og praktiserte som sådan inntil han i 1889 blev utnevnt til statsadvokat i Bergenhus og Romsdalslagsogn. Sorenskriver i Toten, Vardal og Biri 4. juni 1898. D. i embedet 9. juni 1906.

Gift 27. november 1878 med Wencke Mohr, f. 4. mai 1859 av foreldre kjøpmann Wilhelm M. og Antoinette Ulrikke Mo-winckel. D. i Bergen 29. januar 1896.

Poppe, Johan Herman, f. 24. februar 1795 på Kongsberg, d. 27. februar 1881 i Kristiania, av foreldre guardein Hartvig Christopher P. og Karen Arntsdtr. Zimmermann, gikk kontorveien og var i 7 år sorenskriverkontorist i Nedre Telemarken. Tok preliminæreksamen 1824 og blev e. j. 1826, var derefter sorenskiverfullm. og konst. sorenskriver til han i 1831 blev underrettsprokurator i Hedemarken. 25. januar 1853 utnevntes han til sorenskriver i Hallingdal. Avskjed 28. oktober 1876 med 700 spd. i pensjon.

Gift 22. januar 1833 på Kongsberg med Karen Christine Poppe, f. 29. april 1804 sammesteds, d. 22. oktober 1876 i Kristiania, dtr. av markscheider Knut Severin P. og Maren Malene Hertel.

Preus, Johan Caspar, f. 13. november 1786 på Kongsberg, d. i Bergen 8. mars 1863, av foreldre hytteskriver Johan Caspar P. og Karen Eilertz, var i noen år på byfogedkontor og blev eksaminat i 1810. Som sådan fullm. hos byfogden i Fredrikshald som tillike var sorenskriver i Idde og Marker og bestyrte derefter Solør og Odalens sorenskriveri. Utnevntes i 1814 til regimentskvartermester og auditør, i 1823 til underrettsprokurator i Buskerud, 11. august 1826 til sorenskriver i Ryfylke og endelig 29. juli 1841 til sorenskriver i Vestre Nedenes og byfoged i Grimstad. For tilføielser og forandringer i underskrevet protokoll og for tilsvarende forandringer og bekreftelse i beskrevet akt for å rette feil og dekke midlertidig forsømmelse blev han satt under tiltale etter kriminal-

lovens 11—2 og 21—14 og ved høiesterettsdom 11. september 1851 dømt til embedsfortapelse,¹⁾ men fikk allikevel avskjed i nåde 13. januar 1852. Advokat Dunker mente at de foretatte rettelser var altfor ubetydelige og ham personlig altfor lite tilregnelige til at de med rette kunde kalles embedsbrøde. Denne uttalelse i forbindelse med Preus's tidligere uklanderlige embedsvirksomhet og hjelpsomhet bevirket at Stortinget i 1857 bevilget ham en pensjon stor 120 spd. årlig.

Ovam, Ole Anton, f. 5. aug. 1834 på gården Mek, senere omdøpt til Kvam, i Bolsø, av foreldre gårdbruker Ole Larsen Q og Johanne Pedersdtr. Ryen, blev student i 1853, var derefter huslærer og lærer på forskjellige steder før han i 1862 tok juridisk embedseksamen med laud, senere en tid sorenskriverfullm. I 1863 tok han sakførerbevilling og kjøpte gården Gjævran i Egge, hvor han bosatte sig i 1864 og praktiserte, fra 1867 som advokat, og fikk stor praksis. Han var en både evnerik og kunnskapsrik mann med sterk interesse for kommunale og offentlige gjøremål. Da han tillike hadde den samme politiske tro som størstedelen av velgerne i det røde Nordre Trondhjems amt, kom han tidlig inn i det kommunale og offentlige liv. I mange år satt han i bygdens herredsstyre som ordfører, og i 1874 sendte velgerne i amtet ham som sin representant til Stortinget. Her vakte han snart opmerksomhet som en av venstrepartiets beste krefter. Amtets velgere viste ham sin tillit ved stadig å velge ham igjen til 1883—85. Efterat han den 22. mai 1885 var blitt sorenskriver i Guldalen, sendte venstrevelgerne i Søndre Trondhjems amt Qvam til tingene 1886—88 og 1895—97. Valgtes på ny fra Nordre Trondhjems amt til stortingsmann for perioden 1898—1900. Ved den nye straffeprosesslovs ikrafttreden blev han 22. august 1889 lagmann i Frostating. Ombyttet lagmannstolen med ministerstaburetten, idet han den 6. mars 1891 blev medlem av den 1ste Steenske regjering som chef for Justisdepartementet. Efterat han sammen med den øvrige regjering hadde tatt avskjed som statsråd 2. mai 1893 blev han 9. desember 1894 amtmann i Nordre Trondhjem, men forlot denne stilling,

¹⁾ Retstidende 1851, s. 628 flg.

da han 17. februar 1898 på ny blev statsråd og chef for Justis-departementet i Steens 2net ministerium. Ved dettes avgang den 21. april 1902 gikk Qvam inn i det nydannede Blehrske ministerium som statsminister i Stockholm. Da dette måtte vike for Hagerups 2net ministerium den 22. oktober 1903 var Qvams politiske saga ute. Han trakk sig tilbake til Gjævran og der døde han 8. juli 1904. Qvam var en av de førende innen det gamle venstre og i Norges venstreforening, som han var med å stifte, og hvis formann han var i flere år. Blandt venstres store merkesaker har han særlig festet sitt navn til den nye straffeprosesslov av 1. juli 1887, som han utgav med kommentar i 1889. For denne reform virket Qvam i tale og skrift, og når dette gamle stridsspørsmål mellom partiene endelig ble løst, har han hovedåren herfor som formann i den parlamentariske jurykommisjon 1882—85. Også i andre viktige lovarbeider har Qvam tatt del. Således var han medlem av straffelovkommisjonen av 1885 og formann i den militære straffelovkommisjon av 1896. I Stortinget var han, bortsett fra den første tingperiode, stadig komitéformann, først i protokollkomitéen, senere i justiskomitéen, og bekladte presidentstolen i Lagtinget 1882, 83—85, i Odelstinget 1886—88.

Gift 21. mai 1865 med Fredrikke Marie Gram, f. 31. mai 1843, d. 10. september 1938, dtr. av brukseier David Andreas G. og Louise Augusta Bing.

Qvam var en stridsmann, som både gav og fikk hugg. Om ham kunde motpartiet ha meget å si, om hans hustru var der blandt meningsfeller som hans politiske motstandere kun en samstemmig anerkjennende dom. Trofast stod hun ved sin manns side under 70-80-årenes bitre politiske strid, da det ofte gikk på øren løs og det ikke var behagelig å være en radikalers hustru. Men hun var ikke blott sin manns gode medhjelp og husfrue. Uselvsk, edel, varmhjertet og fin ofret hun sig også for andre, en fullødig representant for de norske kvinner. Hun var gjennem mange år formann for Norske kvinners sanitetsforening, medlem av Nasjonalkomitéen til bekjempelse av tuberkulosen, formann for Nasjonalkomitéen til bekjempelse av den hvite slavehandel og medlem av Norske kvinners nasjonalråd. For denne sin virksemhet blev hun til-

delt fortjenstmedaljen i gull og St. Olavs korset, begge velfortjente utmerkelser.¹⁾

Ovigstad, Kristian Fleminius, f. 1. januar 1863 i Lyngen av foreldre distriktslæge Engebret Q. og Edel Petrine Krog Wadel, blev student 1881 og c. j. med laud 1885. Sin praktisk-juridiske utdannelse fikk han som byfoged- og sakførerfullm. og konst. sorenskriver. Han tok sakførerbevilling 1888 og advokaturen 1890. Efter hjemkomsten fra en studiereise til Tyskland i 1891 var han til 1898 konst. assessor i Kristiania byrett samtidig som han 1892—95 hadde advokatforretning i Kristiania. 8. august 1900 kgl. konst. og 28. september 1901 utnevnt til assessor i Kristiania byrett. 30. desember 1907 utnevntes han til sorenskriver i Nordre Gudbrandsdalen og 7. juni 1918 til sorenskriver i Follo. Tok avskjed som sorenskriver og blev konst. assessor i Kristiania overrett 31. mai 1919. D. 9. november 1923 på Bestum i V. Aker.

Gift i V. Aker 6. september 1902 med Kirsten Edith Foss, f. 9. august 1883 i Kristiania, d. 24. juni 1916 i Vaagaa, dtr. av overrettssakfører Frithjof F. og Wilhelmine Marthine Nord.

Rambech, Anders (Andreas), f. på plassen Granengen i Kvikne 2. september 1767, sønn av pliktfoged ved Røros verk Ole Olsen Granengen og Marit Knutsdtr., men tok navn efter den daværende sogneprest i Kvikne Anders Rambech, som hadde lovet å hjelpe gutten til en lensmanns- eller skolelærerpost. Han kom etter sin konfirmasjon som skriververdreng til sorenskriver Krog i Orkdalen og fikk sin utdannelse der. Tok dansk-juridisk eksamen 1793 og blev Krogs fullm. og sviger-sønn og etterfulgte ham som sorenskriver i Orkdal 13. juni 1800 etter i 6 år å ha vært bemyndiget til å styre embedet i svigerfarens forfall. D. på sin eiendomsgård Syrstad i Mel-dalen 14. september 1836. R. representerte Søndre Trondhjems amt ved Riksundersökningen 1814 og på Stortinget 1815—16, 1818, 1824, 1827—28. Gjenvalgt 1830, men frasa sig valget. Han var medlem av en rekke stortingskomitéer, president i Stortinget 1818 og i Odelstinget 1824, 27, 28. Om hans virk-

¹⁾ Se Samtiden for 1914, s. 228.

somhet i Riksforeningen er ikke stort å berette. Han hørte til selvstendighetspartiet. «En sindig, men dog varmtfølende patriot», sier Henrik Wergeland. På Stortinget stod han sammen med embedsmannsopposisjonen. En rakrygget, ekte trønder som nød stor anseelse både i og utenfor tinget. Da de lovforslag som skulde ordne vårt pengevesen (Eidsvoldsgarantien) og nødvendigvis måtte vedtas i 1815, blev forkastet både av Odelsting og Lagting og ikke opnådde grunnlovsmedsig flertall i plenum, foreslog R. og fikk vedtatt ny plenumsbehandling og lovforslagenes vedtagelse med simpelt flertall. Nød bryter love, ja endog grunnloven.

Gift: 1) med Frederikke Dorothea Krog, d. 12. september 1801 28 år gammel, dtr. av sorenskriver Nicolai Christian K. og Ane Johanne Kierulf. 2) med Johanne Drejer Nissen, f. 19. juli 1783, d. 15. november 1861, dtr. av justisråd og rådmann i Trondhjem Martinus N. og hustru.

Rambech, Markus Fredrik Holtermann, f. i Meldalen 2. oktober 1859 av foreldre sogneprest Nicolai Christian Krog R. og Caroline Holtermann, student 1878, juridisk embedseksamen 1882 med laud. Ekstraskriver i Finansdepartementet 1883, sorenskriverfullm. i vel 2 år, derefter sakfører i Orkdal til han 24. september 1904 blev sorenskriver i Nordre Helgeland. Forflyttet til Sør-Østerdal sorenskriveri 15. august 1913. Foruten å ha en del andre kommunale og offentlige hverv var han i Orkdal medlem av herredsstyret, medlem av sparebankens direksjon og av direksjonen for «Det Orkdalske Dampskibsselskab». R. falt for aldersgrensen 1929 og døde 8. mai 1936.

Gift 26. april 1894 med Johanne Katharina Støren, f. i Aas 18. mai 1867, dtr. av sogneprest Abraham Wilhelm S. og Lagertha Johanne Dircks.

Randers, Christian Juel Sandberg, f. 30. september 1849 i Skjeberg, sønn av sogneprest Gerhard R. og Agnes Louise Borch, student 1868, c. j. 1872 (haud). Efter embedseksamen først en tid sakførerfullm. og kopist i Enkekassen, 1875—82 sorenskriverfullm., 1882—84 konst. sorenskriver. Praktiserte så som sakfører i Horten til han i 1890 ble utnevnt til politi-

mester i Tana—Varanger. Herfra befordret til sorenskriver i Gjerpen 22. juni 1901 og til sorenskriver i Nordre Hedenmarken 3. februar 1909. Avskjed 1920. D. 26. november 1940. Deltok i grenserydningen mot Russland i 1896, 97, i en norsk-russisk kommisjon til ordning av de russiske skoltlappers rett til laksefiske i Bøgfjord og Jarfjord og av en komité til ordning av renskyssen.

Gift 1880 med Emma Karine Sollerød, f. 11. februar 1856, d. 29. januar 1939, dtr. av skibsreder Ole Christian Hansen S.

Randklev, John Iversen, f. i Ringebu 4. februar 1796 av foreldre lensmann og gårdbruker Iver Johansen Gundstad (Randklev) og Anne Arnesdtr., tok preliminæreksamen 1819, blev e. j. 1821, var så en tid advokatfullm., blev underrettsprokurator 1823 i Akershus amt med bopel i Kristiania og 1830 overrettsprokurator. Han var en del år medlem av formannskapet og byens ordfører. Den 29. desember 1841 utnevntes han til sorenskriver i Mellem Gudbrandsdalen. D. i embedet 8. februar 1859 i Fron.

Gift 30. oktober 1824 i Vestre Aker med Anne Olsdtr. Høistad, f. 20. desember 1791 i Fron, d. 7. mars 1881 i Fron.

Randulf, Johan, f. 1. august 1774 i Meraker, sønn av kaptein Niels R. og Christiane Margretha Hersleb. E. j. med beste karakter i 1800, 3. juli 1801 auditør ved Nordenfeldske inf.-regiment og fulgte med i felten i krigsårene 1807 til 1809, fra sistnevnte år garnisonsauditør i Fredrikstad. Han erhvervet sig sine militære overordnede vidnesbyrd for «embedsdugelighet, rettskaffenhet og den mest glimrende aktelse». Den 2. mars 1815 blev han sorenskriver i Østerdal, tok bopel på gården Kirkenær som han i 1820 kjøpte av foged Lind og som siden har vært bosted for sorenskriveren først ved salg fra mann til mann og fra 1854 som embedsgård, og her avgikk han ved døden 2. januar 1837. R. var en originalt tilskåret personlighet, presis og omhyggelig som embedsmann, fortrinlig selskapsmann med en nesten påtrengende gjestfrihet. Ved R.'s død blev sorenskriveriet i henhold til kgl. resol. av 10. juni 1837 delt i to embeder, Søndre Østerdal og Nordre Østerdal. (Efter Finne-Grønn: Elverum, s. 403.)

Rasch, Georg Peter, f. i Kristiania 17. januar 1795, sønn av kjøpmann Johan Philip Bockenhoffer R. og Dina Margrethe Schriver, blev student 1811 og i 1815 juridisk kandidat ved Kjøbenhavns universitet med laud og samme år ansatt i Justisdepartementet, hvor han gjennemgikk gradene og 24. september 1825 blev ekspedisjonssekretær. 6 år senere justitiarius i Kristiansands overrett og 21. januar 1840 sorenskriver i Eker. Tok avskjed 8. juli 1853. D. 12. mars 1866 på sin gård Møllenhoff. R. var en tid medlem av Eker herredsstyre og stortingsrepresentant for Kristiansand 1839 og fra Buskeruds amt 1848 og 1851. Valgt til representant for samme amt også i 1845, men meldte sykdomsforfall.

Gift 1825 med Susanna Maria Margrethe Berg, f. 26. juli 1805, d. 13. mars 1889, dtr. av justitiarius Jens Christian B. og Hedevig Maria Elisabeth Wessel.

Et større legat til beste for etterlatte efter sorenskrivere i Akershus og Hamar stifter vil bevare sorenskriver Rasch og hustrus navn for efterslekten.

Reinholdt, Robert Andersen, f. 9. mai 1878 i Halden, sønn av styrmann Ole Andersen og Claudine Petra Reinholdt, student 1896 og c. j. 1901 (laud). Under størstedelen av studietiden arbeidet han på advokatkontor og sier, at han senere har hatt megen nytte av det praktiske arbeide der. Efter embedseksamen i noen måneder advokatfullm. og senere sorenskriverfullm. i Aker til 1908, da han blev sekretær i Justisdepartementet. I 1912 beskikket som midlertidig ekstraordinær assessor i Kristiania overrett og i 1915 kgl. konst. som sådan. I 1917 konst. som ekstraordinær assessor i Kristiania byrett og i 1919 som ordinær assessor ved samme rett. I noen år sekretær i Den norske dommerforening og redaktør av foreningens medlemsblad. Av offentlige gjøremål i denne tid nevner han hvertet som formann i Kristiania lønnsnevnd for industrielt hjemmearbeide som særlig interessant. Konst. sorenskriver i Aker 7. desember 1924 til sin død 19. februar 1931. En meget dyktig mann, hvis altfor tidlige bortgang beklages.

Gift i Oslo 17. desember 1925 med Liva Olivia Birgitta Erikson, f. i Stockholm 12. januar 1893 av foreldre kjøpmann Fridtjof E. og hustru Betty.

Rested, Fredrik Hansen, f. 1. desember 1757 i Eidsberg, sønn av foged dersteds Hans Rasmussen R. og Catrina Grønbek, blev e. j. 1778, byfoged og bergamtsskriver på Kongsberg 30. juni 1792. Arkivar Bergwitz sier om ham i sin bok Kongsberg 1624—1924, s. 246: «Om dennemann er visstnok intet uten godt å melde. Han — — synes å ha holdt sig tilbake. Han deltok først etter næsten 7 års forløp» — — «fire ganger i magistratens forhandlinger.» 31. juli 1801 forflyttedes han til et bedre embede, nemlig Mandal sorenskriveri. Her endte han sine dager 26. september 1831. Representant for Lister og Mandals amt på Stortinget 1815—16.

Gift i Rakkestad 27. september 1792 med Marthe Petersen eller Bassøe, f. 14. oktober (16. oktober) 1759, d. 5. april 1837, dtr. av kjøpmann i Fredrikshald Niels P. og Johanne Bassøe.

Rested, Hans Peter, f. 18. mai 1800 på Kongsberg av tor-
eldre ovennevnte byfoged, senere sorenskriver Frederik Han-
sen R. og Marthe Bassøe, blev student 1819 og c. j. 1830 med
haud. Han var i flere år sorenskriverfullm. og konst. soren-
skriver, blev i 1839 underrettsprokurator og bosatte sig det
følgende år i Tønsberg. I 1844 utnevnt til byfoged i Sarps-
borg og 17. juli 1847 til sorenskriver i Vinger og Odalen.
Avskjed 3. mars 1866 med årlig pensjon 600 spd., d. 10. juli
1879 i Mandal.

Richter, Andreas Boghart, f. 6. mars 1795 i Frosten av
foreldre brukseier Jonas Christian R. og Christine Aschlund,
kom som ung gutt på Strinden og Selbu fogedkontor, var et
par år konst. i embedet og en tid bokholder og revisor ved
Provinanteringskommisjonen i Trondhjem. I 1817 tok han pre-
liminæreksamen og blev eksaminat i 1819. Efter embedsekssa-
men fikk han ansettelse i Finansdepartementet, men opgav
snart sin stilling her og blev bestyrer av Gimsø Klosters gods.
Utnevnt 1822 til underrettsprokurator i Bratsberg amt og 1825

til overrettsprokurator sønnenfjels, blev i 1829 konst. sorenskriver i Øvre Telemarken og 1831 utnevnt til politimester i Kristiania. I hans tid inntrådte flere celebre politibegivenheter, og hans og politiets virksomhet blev gjenstand for adskilige kritikk,¹⁾ således av Henrik Wergeland. 20. november 1837 blev han sorenskriver i Orkdal. Her døde han 7. februar 1868 etterlatende sig et godt eftermæle. Han interesserte seg sterkt for jorddyrkning og folkets økonomiske fremgang.

Gift 26. september 1821 i Strinda med Ellen Sophie Bernhoft, f. 6. desember 1795 i Værdal, d. 30. oktober 1866 i Orkdal, dtr. av rittmester Johan Christopher B. og Johanne Cathrine Schultz. Efternevnte sorenskriver J. C. F. C. Richter i Orkdal var deres sønn.

Richter, Johan Christopher Fredrik Carl, f. i Kristiania 28. januar 1835 av foreldre sorenskriver Andreas Boghardt R. og Ellen Sophie Bernhoft, blev student 1853 og c. j. 1859 med haud. Han drev sakførerforretning i Orkdalen 1860 til 1888, da han blev foged samme steds. 17. mai 1897 utnevntes han til sorenskriver i Orkdal, hvor han var bosatt på sin eiendomsgård Hof. Der døde han 15. november 1901. Han var i sin sakførertid i en årrekke bygdens ordfører og formann i Sparebankens direksjon.

Gift med Oline Marie Moe, f. 17. juli 1836, d. 14. juli 1904, dtr. av kjøpmann i Trondhjem Ole Axelsen M.

J. Richter var en fetter av sorenskriver, statsminister O. J. Richter.

Richter, Olaf Berthold, f. i Fredrikstad 18. september 1872 av foreldre cand. mag., senere overlærer Jonas Christian R. og Hildur Bertha Philippine Reisiger, student 1890, c. j. 1895 med laud. Gikk etter eksamen inn som redaksjonssekretær i Trondhjems Adresseavis, men forlot journalistikken for å bli sorenskriverfullm. Høsten 1898 begynte han sakførerforretning i Trondhjem, samtidig som han var byfogedfullm. en tid og konst. byfoged. Senere flere ganger konst. assessor i over-

¹⁾ Se P. Holmsen: Kristiania Politis Historie, s. 194 flg.

retten og 1906—12 lærer i nasjonaløkonomi og rettslære ved Den tekniske skole. Innehadde for øvrig diverse kommunale og private tillits verv. Statsadvokat for Trondhjemslagsogn 1921—27. Utnevntes 29. april 1927 til sorenskriver i Nord Østerdal og 7. april 1933 til sorenskriver i Ringerike. Avskjed 1942.

Gift 11. september 1900 med Elisa Dybwad Danelius, f. på Horten 11. april 1880, dtr. av marinekaptein Gustav D. og Elisa Dybwad.

Richter, Ole Jørgensen, sønn av proprietær Jørgen R. og Massi Rostad, blev f. på morens slektsgård Rostad i Inderøen 23. mai 1829, tok preliminæreksperten 1846 og norsk juridisk eksamen 1847. Derpå opholdt han sig 2 år hos en onkel i Danmark, hvor han i 1849 underkastet sig eksamen artium. Vendte samme år tilbake til Norge og trådte inn i vittighetsbladets «Krydseren»s redaksjon, som han imidlertid fratrådte i 1852, da han tok juridisk embedseksamen (med laud). 1853—55 var han konst. sorenskriver i Stjør- og Værdal, i 1855—56 opholdt han sig i England og Frankrike i studieøiemeid. 1856—59 var han medredaktør av Aftenbladet. I 1860 opholdt han sig etter i utlandet, tok det følgende år advokaturen og nedsatte sig på sin morsgård i Inderøen med sikte på å opnå valg til stortingsmann etter å ha forberedt sig hertil gjennem kommunalt virke. I Inderøen var han til forskjellige tider herredsstyrets ordfører, formann i herreds-matrikkelkomisjonen og formann i sparebankens direksjon. Sitt ønske om å komme på Stortinget fikk han oppfylt, da han i 1862 ble valgt til representant for Nordre Trondhjems amt. Han representerte dette amt i årene 1862—76 og det uaktet han 14. september 1872 var blitt utnevnt til sorenskriver i Nordfjord. Han vedblev nemlig å bo på Rostad, idet han på grunn av offentlige hvert var fritatt for å overta sorenskriveriet. Den 7. august 1876 blev han byfoged i Trondhjem og valgtes nu til å representere denne by og Levanger på Stortinget 1877—79. Møtte ikke det siste år i denne valgperiode, idet han den 7. juni 1878 var blitt norsk-svensk generalkonsul i London. Med sitt lette hode og gode kunnskaper kom R. til å spille en betydelig

rolle på Stortinget og i vårt politiske liv, hvor han sluttet sig til venstre. Især vil hans navn være knyttet til stemmerettsreformen. Han var president i Odelstinet 1871—73 og 1874—76 og i Lagtinget 1877—78. Ved dannelsen av det første venstreministerium 1884 under Johan Sverdrups forsæte blev Richter statsminister i Stockholm efter forgjæves forsøk på selv å danne ministerium. Hans politiske karrière fikk en trist avslutning. Han døde for egen hånd i det norske ministerhotell 15. juni 1888 etter å være meddelt avskjed noen uker i forveien. Hans tragiske endeligt foranlediget adskillig politisk opstyr, og Bjørnstjerne Bjørnsons kjente skuespill Paul Lange og Tora Parsberg med Richter som modell for hovedpersonen i stykket, Paul Lange. I dette kunstverk har Bjørnson reist sin venn Richter et vakkert og varig minne, kanskje ligger deri også soning for egen skyld. Bjørnson blev ihvertfall beskyldt for å ha drevet Richter i døden ved å offentliggjøre et privatbrev fra denne. Andre gav ministerchefen Johan Sverdrup skylden, således Richters gamle venn fhv. statsråd Ludvig Daae. Det fortelles at denne, da meddelelsen om Richters død nådde ham i stortingsmøte, gikk hen til Sverdrup, knyttet hånden og sa: «De har drept ham.» Richter var en begavet, kunnskapsrik og dyktig mann, men en svak karakter, ikke hårdhudet nok som politiker.

Gift i 1866 med Charlotte Wakeford Attree, f. i Liss. Hampshire, England 24. november 1830, d. i Stockholm 12. mai 1885.

Rieck, Johan Ferdinand Ingi Lyche, f. 12. mars 1839 i Hallden, d. 12. januar 1910 i Oslo, sønn av justissekretær, senere byfoged Jacob R. og Karen (Kaja) Sophie Aars, student 1858, c. j. 1863 med laud. Ansatt 1867 i Justisdepartementet etter i 3 år å ha vært sorenskriverfullm. 1877 ekstraordinær protokollsekretær i Høiesterett, 1881 konst. referent ved overretten i Kristiania. Utnevnt 23. februar 1882 til sorenskriver og politimester i Røros og 16. november 1895 til sorenskriver i Gjerpen. Avskjed 1901.

Gift 24. februar 1882 i Oslo med Minnie Wadel, f. 9. oktober 1854 i Tromsø, dtr. av kjøpmann Chr. W. og Christiane Margrethe Wasmuth.

Rist, Henrik Hornemann, f. 23. august 1764, sønn av lagmann i Steigen justisråd Peter Knutsen R. og Johanne Margrethe Hornemann, tok dansk-juridisk eksamen 1787 og utnevntes til sorenskriver i Salten 23. januar 1801. Meddelt avskjed 29. mars 1824, d. 30. november 1837.¹⁾

Da englanderne spilte mester i Bodø 1818, fremkom de med klager over noen av byens embedsmenn deriblant sorenskriver Rist, hvilket foranlediget nedsettelse av en undersøkelseskommisjon og rettssak. Det endte med frifinnelse for samtlige anklagede.²⁾

Rode, Karl Henrik Jonathan, f. på Tromsø 23. mai 1849, d. på Røros 14. april 1902, sønn av seminarbestyrer, senere sogneprest Christian Ludvig R. og Antonette Augusta Aars, student 1867, vernepliktig officer 1869, c. j. med laud 1874. Senere sorenskriverfullm. og overrettssakfører i Fetsund 1878, på Koppang 1879 og på Røros 1884. Konst. 1. mai 1897 som politimester og sorenskriver dersteds. Fra 1884 til sin død forstander for Peder Hjorts stiftelse.

Gift 12. oktober 1880 på Sjaastad i Lier med Marie Louise Hofgaard, f. 4. mars 1856, d. 13. februar 1941, dtr. av kjøpmann, senere proprietær Hans Jacob H. og Henriette Margrethe Scheel.

Rolfsen, Ole Ambrosius, f. i Kristiania 4. april 1826 av foreldre blikkenslager Engebret Frantzen R. og Kirstine Olsen Huseby, student 1844 og c. j. med laud 1849. Han var deretter i flere år fullm. hos prokurator Elieson i Drammen, hvor han i 1856 fikk egen sakførerforretning, og hvor han 24 år senere blev byfoged. Den 24. juni 1884 blev han utnevnt til sorenskriver i Lier, Røken og Hurum. Avskjed 1906. D. 1. april 1906. R. var medlem av Drammen bystyre i 25 år, derav ordfører i en periode, direktør for byens sparebank i 6 år og formann i dens direksjon fra 1892.

Gift: 1) 25. juli 1853 med Kirsten Kristine Thams, f. 24. november 1829 i Nes, Hallingdal, d. 13. august 1861 i Dram-

¹⁾ Wilhelmine Brandt: Stamtable over familiene Lossius og Brandt, s. 42, 43.

²⁾ Axel Coldevin: Bodø bys historie, s. 109.

men, dtr. av landhandler Johan Peter T. og Maren Olsen Huseby. 2) 1. august 1863 i Kristiania med Ellen Ovidia Lange, f. i Fredriksværn 13. februar 1841, d. i Drammen 16. november 1878, dtr. av riksarkivar Christian Christopher Andreas L. og Maren Christine Breda. 3) 9. mars 1880 i Kristiania med Martine Jeanette Collett Steenstrup, f. 15. februar 1840, d. 1. april 1928, dtr. av marinekaptein, direktør Peter S. og Sophie Augusta Collett.

Roll, Ernst Gottlieb Christian, f. 1. juli 1845 i Overhalla, sønn av overrettsjustitiarius Ove Christian R. og Marie Sparre, student 1862, c. j. 1866 med laud. Var sakfører i Hammerfest til han i 1880 blev sorenskriver sammested, befordret til sorenskriver i Nordhordland 8. mars 1890 og 16 år senere til justitiarius i Bergens stifts overrett. D. 22. januar 1930.

Gift 10. juli 1873 med Pauline Mathilde Lorck, f. 16. september 1850, dtr. av konsul Lorck og Elisabeth Wiel.

Roll, Ferdinand Nicolai, f. 28. mai 1831 i Trondhjem av foreldre justitiarius Jacob Roll og Nicoline Brog Selmer, student 1847, c. j. 1852 med laud. Efter å ha vært advokatfullm. et par år gikk han inn i Justisdepartementet, hvor han ble byråchef i 1866. Utnevntes 3. desember 1870 til sorenskriver i Romsdal, konst. som ekstraordinær assessor i Høiesterett 1888, justisminister i Emil Stangs ministerium 12. juli 1889. Ved ministeriets avgang 6. mars 1891 vendte han tilbake til Høiesterett, hvor han ble ordinær assessor 12. januar 1895. Avskjed 1909, d. 28. februar 1921. Sorenskriver Roll gjorde sig tidlig gjeldende, først innen studenterkretser og i Studentersamfundet ,hvis formann han var i en årekke, deretter i arbeiderkretser, idet han sammen med Eilert Sundt deltok i stiftelsen av Kristiania arbeidersamfund og var dettes næstformann eller formann i flere år og senere hedredes som æresmedlem. Som sorenskriver i Romsdal med bolig på Molde kom han inn i denne bys styre og stod der i 15 år, derav flere år som ordfører. I sin sorenskrivertid representerte han i fire perioder Ålesund og Molde på Stortinget 1877—85, frasa sig valg i 1885, men gjenvalet som avgått statsråd for perioden 1892—94. Formann i lovkommisjonen angående utskiftnings-

vesenet og i leilendingskommisjonen. Roll var en fintfølende mann, ikke hårdhudet nok som politiker i en politisk ulvetid som i otti-årene. Datteren Nini Roll Anker har i en av sine bøker gitt en varmt følt, forståelsesfull skildring av farens vanskelige politiske stilling i denne tid. Han hørte nemlig til de moderate innen høyre («bukolikerne»), og det var ikke behagelig. Hadde menn som han fått råde vilde den politiske strid antagelig fått et annet forløp og riksretten være undgått. Som sorenskriver nød han en enestående anseelse innen distrikts befolkning, aktet og avholdt av alle uansett politisk standpunkt. Se for øvrig J. B. Halvorsen: Norsk Forfatter-Lexikon.

Gift: 1) 22. september 1861 med Louise Krebs, f. 21. juli 1838, d. 7. november 1862, dtr. av sorenskriver Christian August K. og Henriette Elisabeth Scheel. 2) 8. juli 1871 med Sophie Nicoline Knudtzon, f. 4. juni 1845, d. 6. juli 1928, dtr. av korpslæge Christian Frederik K. og Anette Sophie Augusta Scheel.

Rye, Johan Henrik, f. 1. november 1787 i Bø, Telemarken, av foreldre oberstløitnant Mathias Andreas R. og Elisabeth Johanne Lind, student 1804, c. j. 1812, laud, fenrik, senere premierløitnant ved marineregimentet og Kjøbenhavns infanteriregiment 1808—14, avskjed som premierløitnant sistnevnte år med titel av krigsassessor og utnevnt til auditør ved Fredriksværns verft. Blev senere ekspedisjonssekretær først i Marinedepartementet (1816), derefter i Finansdepartementet (1822), utnevntes 10. juli 1828 til sorenskriver og byfoged i Larvik, 30. mars 1831 til amtmann i Jarlsberg og Larviks amt, 16. januar 1833 til assessor i Høiesterett og sluttelig 14. juni 1844 til byskriver i Kristiania. Fra 10. august 1835—8. desember 1842 medlem av Lovkommisjonen,¹⁾ og i denne tid permittert som høiesterettsassessor. Stortingsmann for Kristiania 1836—37, 39, 42, for Kristiania og Lillehammer 1845, frabad sig senere valg. President i Lagtinget 1836, president i Stortinget 1836—37. Medlem av den kgl. kommisjon til utarbeidelse av en formannskapslov og av den militære straffelovs-

¹⁾ Se Jørgen Herman Vogts Optegnelser, s. 146.

kommisjon m. fl. kommisjoner, medlem av Kristiania bystyre og formannskap, statsrevisor. Avskjed med tilkjennelse av kongens tilfredshet med hans embeds- og statsborgerlige virksomhet 23. april 1866. D. i Kristiania 14. juli 1868.

Gift med Jacobine Ulrika Alstrup, f. i Trondhjem 10. mars 1784, d. 19. mars 1851, dtr. av postmester Hans Barchmann A. og Tale Marie Motzfeldt. Deres sønn nedennevnte M. A. Rye sorenskriver i Ringerike.

Rye, Mathias Andreas, f. i Kjøbenhavn 5. juni 1814, d. i Norderhov 13. september 1878, sønn av ovennevnte sorenskriver, senere amtmann, høiesterettsassessor og til sist byskriver i Kristiania Johan Henrik R. og Jacobine Ulrikke Alstrup, student 1831, c. j. 1836 med laud. Året i i forveien var han blitt kopist i Finansdepartementet, hvor han i 1841 rykket op til fullm. Samtidig arbeidet han i 3 år på kontoret hos en prokurator. Utnevnt til overrettsprokurator i 1843, til advokat i 1846 og til sorenskriver i Ringerike 11. juli 1860, hvilket embede han fratrådte i 1878. Bodde den meste tid på gården Knæstang i Norderhov. (Bygdeboken Norderhov s. 361.)

Rynning, Carl Ingvart Theodor, f. i Hjartdal 19. januar 1837, sønn av lensmann Ole Roald Andreas R. og Sofie Amalie Juul, student 1856, c. j. med laud 1862. Var sorenskriverfullm. og slog sig i 1866 ned på Røros som sakfører. 9. desember 1878 utnevnt til foged og sorenskriver i Alten, 9. desember 1882 til amtmann i Finmarken og 15. desember 1885 til sorenskriver i Ringerike. D. i Norderhov 8. september 1892, begravet på Vår Frelsers gravlund i Oslo, hvor hans venner har reist ham en støtte. R. representerte Finmark på Stortinget 1883—85.

Gift 30. desember 1866 med Mally Victoria Johnsen, f. i Trondhjem 10. august 1845, d. 29. februar 1908, dtr. av glassmester sammested Hans J. og Anna Hansen Rud. (Se Bygdeboken Norderhov.)

Sandvik, Paul, f. på Molde 27. september 1859 av foreldre kjøpmann Erik Pedersen S. og Christopha Lassesdtr., blev efter middelskoleeksamen i 1876 ansatt som telegrafist. Samtidig med sin tjenstgjøring som sådan tok han eksamen artium

i 1878 og juridisk embedseksamen i 1886 (laud). I 1887 forlot han telegrafvesenet og fikk post først ved stiftskontoret i Bergen, senere ved amtskontoret i Drammen til 1895, da han blev politiassistent i Drammen. I denne tid bestyrte han i en årrekke Buskeruds amtsmannsembede under amtmannens fravær på Stortinget, og etter hans død likesom han innehadde et par andre konstitusjoner. Utnevntes 4. juni 1904 til sorenskriver i Vesteraalen, forflyttet til Nord Østerdalen 25. oktober 1912. D. her 4. september 1918.

Gift 2. juni 1893 med Susanna Kathrine Galtung, f. 7. april 1860, d. 11. oktober 1914, dtr. av lensmann Johan Daniel G. og Nikoline Landmark.

Saxild, Ole, f. 21. juni 1783 i Solum, sønn av forvalter Hans S. og Anne Cathrine Blydt, tok dansk-juridisk eksamen 1810 og blev det følgende år regimentskvartermester og auditor. Ved regimentets opløsning i 1817 gikk han av på vartpenger, men blev allerede i 1818 garnisonsauditør i Fredriksværn, befordredes 1823 til underretsprokurator i Jarlsberg og Larviks amt og prokurator ved overbirkerten, i 1826 til byfoged i Tønsberg, 1841 til foged i Hedemarken. Han endte som sorenskriver i Trøgstad, hvortil utnevnt 31. august 1847. D. i embedet 10. januar 1849. Han representerte Tønsberg på Stortinget 1836—37.

Gift med Sophie Walter, f. 11. mai 1797 i Bergen, d. 17. mars 1870 i Kristiania, dtr. av krigskommissær Christian Frederik W. og Gunhild Marie Greve.

Saxlund, Even, f. 16. juni 1811 på Sakslund i Stange, sønn av gårdbruker Michel Andersen S. og Eli Christensdtr. Ringnes, blev student 1830 og c. j. med laud 1835. Samme år blev han ansatt i Justisdepartementet, i 1838 konst. og 6. mai 1840 utnevnt til foged og sorenskriver i Østfinmarken med bopel først i Vadsø, senere i Vardø og Mortensnes i Nesseby. 18. september 1852 utnevntes han til byfoged i Fredrikshald og 1863 til assessor i Høiesterett. Avskjed 17. november 1894. D. i Kjøbenhavn 6. august 1902. S. representerte Finmarkens amt på Stortinget 1845, 48, 51 og Fredrikshald by 1854, 57, 58, 62—63, 64. Medlem av en kgl. kommisjon ang. grenses-

sperringen i 1852, ang. ophevelse av passvesenet i 1859 og av den 2nen unionskomité 1865—67. 2 av hans medrepresenter på elevte ordentlige Storting gir ham følgende skuds-mål om hans virksomhet på tinget: «Skjønt denne representant visstnok med iver røkter sitt kall, kan vi dog ikke tilkjenne ham sådanne evner, der gjør ham skikket til stortingsmann.¹⁾

Gift: 1) 15. januar 1841 i Vardø med Emilie Mariane Brodt-korb, f. sammested 5. juni 1820, d. sammested 28. januar 1842, dtr. av kjøpmann i Vadsø Andreas Esbensen B. og Birgitte Cathrine Lunich. 2) 1844 med Johanne Elisabeth Heyerdahl, f. 5. september 1816 i Land, d. 13. januar 1852 i Kristiania, dtr. av sogneprest Niels Roth H. og Elisabeth Cathrine Naschou. 3) 11. mars 1856 i Fredrikshald med Edle Michaline Michelet, f. 27. april 1833 i Blaker, d. 27. oktober 1905 i Kjøbenhavn, dtr. av generalmajor Christian Fredrik M. og Edle Michaline Rasch.

Saxlund, Nils, f. på gården Sakslund i Stange 21. mars 1866 av foreldre gårdbruker Even S. og Eli Ringnes, blev student 1884 og c. j. med laud 1892. Fra våren 1893 sorenskriver-fullm. i Solør, 1897—98 sakfører sammested, 1898—1900 sorenskriverfullm. og konst. sorenskriver i Solør. Høsten 1900 ansattes han som sekretær i Landbruksdepartementet, i 1909 politimester i Tromsø, 1. januar 1917 sorenskriver i Lyngen og 1921 byfoged i Larvik. Avskjed 1936. Innehadde i Larvik forskjellige tillits verv. Han var således medlem av bystyre og formannskap og formann i sparebankens direksjon.

Gift 11. august 1902 med Nikoline Boye, f. i Stavanger 4. mai 1874 av foreldre adjunkt Caspar Christian B. og Fredrikke Schiøtz.

Schaanning, Folkman Frek, f. 25. november 1811 i Gjerpen av foreldre forvalter Peder S. og Anne Cathrine Folkman, student 1830, c. j. med laud 1835. Derefter var han i $8\frac{1}{2}$ år fullm. ved stiftskontoret i Trondhjem samtidig som han hadde en del embedskonstitusjoner. I 1846 utnevntes han til underrettsprokurator i Smaalenene og 29. november 1848 til foged og sorenskriver i Hammerfest og byfoged sammested. Be-

¹⁾ Elevte Ordentlige Storting, en Samling av Karakterkildringer.

fordredes 1855 til assessor i Trondhjems overrett, 1859 til justitiarius i samme rett og 12. august 1862 til sorenskriver i Strinden og Selbu. Avskjed 21. august 1889, d. 22. oktober 1895 i Trondhjem. Han var stadig medlem av Trondhjems bystyre.

Gift 18. mai 1846 i Trondheim med Cathrine Henriette Knudtzon, f. 30. mars 1822 sammested, d. der 14. desember 1905, dtr. av konsul Christian K. og Benedicte Cathrine Knudtzon.

Schaanning, Jens Schou Fabricius, f. i Skien 29. mars 1851, sønn av doktor Johan Jørgen Lange S. og Lovise Betzy Brun, blev student 1869 og juridisk kandidat med laud 1874. Efter 1 års tjeneste som sakførerfullm. begynte han egen sakførerforretning 15. januar 1876 i Tvedstrand, men flyttet i 1885 sin forretning til Kristiania etter å ha tatt advokaturen s. å. Så vel i Tvedstrand som i Aker, hvor han bodde siden april 1885, var han betrodd forskjellige kommunale tillitsverv. I 1890 utgav han en diktsamling, likesom han står som forfatter av forskjellige avhandlinger i aviser og tidsskrifter. I noen år medlem av Tvedestrandspostens redaksjon. Utnevnt 29. juni 1905 til sorenskriver i Dalene og magistrat i Egersund og 2. september 1910 til sorenskriver i Romsdal med bopel i Molde. For sitt forhold ved redningen av embedets arkiv under den store ildebrann som overgikk Molde og påførte ham betydelig tap, blev han meddelt Justisdepartementets påskjønnelse. S. fortsatte som sorenskriver sin publicistiske virksomhet på vers og i prosa. Han døde i Molde 17. mars 1919.

Gift i Kragerø 23. juni 1876 med Hansine Petrea Hassel, f. 14. mars 1854, d. 30. november 1926 i Egersund, dtr. av skibskaptein Christopher H. og Inger Mathilde Karine Hansen.

Schanche, Carl Frimann, f. 19. juni 1813 i Bergen, sønn av kjøpmann dersteds Herman Garmann S. og Cecilie Kathrine Garmann, student 1832, c. j. 1837 med haud, kopist 1838 og fullm. 1850 i Revisjonsdepartementet, sorenskriver i Tromsø 5. januar 1855 og byfoged og politimester i Sandefjord 5. juli 1867. D. der 6. september 1887.

Gift 11. november 1852 med Karen Margarethe Schydtz, f. i Kristiania 25. august 1831, d. sammested natt til 23. juni

1896, dtr. av hoffpredikant, garnisonsprest i Kristiania Kristian Lottrup S. og Jacobine Fredrikke Aars.

Enkefru S. bestemte at 8 000 kr. av hennes efterlatte midler skulde avsettes til et legat under navn av «Byfoged Schanches og hustrus legat», hvis renter skulde utdeles til trengende i Sandefjord som ikke nyter fattigunderstøttelse.

Scheel, Johan Christian Ræder, f. i Stathelle 26. desember 1823, sønn av daværende løitnant, senere overtollbetjent Jens Herman S. og Catharina Marie Ræder, student 1842, c. j. med laud 1847. Efter å ha tjenstgjort som amts- og fogedfullm. konst. han i 1853 som magistrat og politimester i Hamar, en konst. som han innehadde i over 10 år, samtidig som han utførte referater i offentlige saker sammesteds og var kasserer ved jernbaneanlegget Hamar—Elverum. 1. juli 1863—1. januar 1865 konst. byfoged og sorenskriver i Hamar og 1866 assessor i Kristiania byrett. Den 10. januar 1877 blev han utnevnt til sorenskriver i Toten. D. på sorenskrivergården Undesløs 9. februar 1898. Scheel får følgende eftermæle i klasselærer Ramseths bok om Hamar: «Han var en tilbakeholdende natur, men vant dog alles påskjønnelse og erkjentlighet, bramfri som han var i all sin ferd, kortfattet og uten omsvøp i sin forretningsførsel, velvillig, pliktTro og av en nobel tenkemåte. Her arbeidet han alltid i god samklang med byens menn og bar trolig sin del av byrdene i grunnleggelsens år.»¹⁾

Gift i Hamar 14. august 1853 med Christiane Marie Mathilde Bay, f. i Elverum 5. august 1831, d. i Aker 2. februar 1913, dtr. av foged Carsten Johannes B. og Fredrikke Andrea Bassøe.

Schie, Odin Bjarnkjedin, f. 26. april 1861 i Volden av foreldre Einar Gudmundson S., da sakfører, senere byfoged, og Georgine Augusta Olsen, student 1880, c. j. 1884 med laud. Var så i 4 år amtsfullm. og i 20 år sakfører i sin hjembygd til han i 1909 blev statsadvokat i Smaalenene og Hedmark. 19. juli 1918 sorenskriver i Lier, Røken og Hurum og i 1921 høiesteretsassessor. D. 8. mai 1928.

¹⁾ Ramseth: Hamar bys historie, sønnens justitiarius S.'s oplysninger og frk. Anne Cathrine Piros Slektsbok, og Stamtable over familien Bassøe.

Gift i Drammen 7. juli 1890 med Ellen Bang, f. i Drammen 18. august 1868 av foreldre overrettssakfører Thomas B. og Wilhelmine Margrethe Boeck.

Schioldager, Niels Raanes, f. i Trondhjem 27. november 1782, sønn av overtollbetjent i Molde, senere konsumpsjonsinspektør i Trondhjem Paul Christian Mosessen S. og Margrethe Hansdtr. Wølner, gikk noen år i Trondhjems katedralskole og var derefter i 5 år informator hos foged Bull og benyttet da sin fritid til å studere dansk og norsk lov under fogdens veiledning, tok dansk-juridisk eksamen 1811. 3 år senere foged i Senjen, 4. september 1815 foged og sorenskriver i Vestfinmarken og 19. november 1824 sorenskriver i Nordfjord. D. i Daviken 22. mars 1845. Stortingsrepresentant for Finmarken 1824.

Gift i Molde 20. oktober 1814 med Inger Margrethe Wingaard, f. sammested 13. mars 1791, d. 10. mai 1835, dtr. av kjøpmann i Molde Fredrik Nannestad W. og Else Marie Bugge Bang.

Schirmer, Georg Robert, f. 25. desember 1845 i Søndre Odalen av foreldre malt- og brennevinskontrollør Bernhard S. og Lisbeth Berger, student 1864, huslærer i 2½ år, juridisk kandidat med laud 1871. Efter embedseksamen var han i 3½ år sorenskriverkontorist, sorenskiverfullm. og konst. sorenskriver og praktiserte derefter fra 1876 som sakfører på Ringerike til han 4. september 1893 blev distrikts sorenskriver. Ved utgangen av 1908 måtte han ta avskjed fra sitt embede på grunn av øiensykdom. D. 17. mai 1917. Schirmer bodde og hadde kontor på sin vakre eiendom Elvbakken ved Hønefoss. Sorenskrivergården Knæstang ble solgt under forutsetning av senere innkjøp av ny sorenskrivergård i eller tett ved Hønefoss (se bygdeboken Norderhov). Som sakfører var han i 16 år ordfører i Norderhov og innehadde også et par andre kommunale verv. Representerte Buskerud amt på Stortinget i perioden 1900—03.

Gift 1874 med Bolette Olsdtr. Lundesgård, f. 30. juli 1850, d. 20. juni 1940, dtr. av Ole og Henrikka L.

Schive, Christian Fredrik Wilhelm Huvald, f. 21. september 1812 på Modum, d. på Hamar 4. januar 1880, sønn av skifteforvalter ved Modum Blåfarveverk Lauritz Møller S. og Birthe Cathrine Snour, student 1832, c. j. 1840 (laud). Efter å ha vært fogedfullm. og konst. foged i henved 4 år og i 1¼ år ekstraskriver i Kirkedepartementet utnevntes han 1. januar 1846 til politiassistent i Drammen, 5 år senere til politimester sammested, 22. juni 1863 til sorenskriver og byfoged på Hamar og 12. september s. å. til sorenskriver i Søndre Hedemarken, hvilket embede han innehadde til sin død.

Gift 21. mars 1847 i Lier med Rosa Marie Gustava Hogaard, f. på Bragernes 26. november 1820, d. på Hamar 4. oktober 1883, dtr. av konsul Paul H. og Marie Josepha Hogaard.

Schjelderup, Halfdan, f. 31. august 1863 i Trondenes, sønn av distriktslæge Christoffer Andreas S. og Sara Sofie Margaretha Heidenreich, student 1879, juridisk kandidat med laud 1885, var derefter i 5 år sorenskriverfullm. og ansattes i 1891 som ekstraskriver i Justisdepartementet. Forlot departementet og etablerte sig i 1894 som advokat i Kristiania. I 1902 utnevnt til juridisk konsulent i Landbruksdepartementet og i 1912 til byråchef i samme departement, 24. juni 1918 utnevnt til sorenskriver i Sand. Fratrådt 1933.

Gift 2. desember 1907 med Ida Hekleberg, f. 25. juli 1874, dtr. av sorenskriver H. og Maren Sofie Sørensen.

Schjølberg, Hans Anton Staboe, f. i Sykkylven 6. oktober 1830 av foreldre infanterikaptein Hans Lund S. og Johanne Staboe, dtr. av sorenskriver Hans Anton S., blev student 1850 og juridisk kandidat med haud 1855. Efter å ha praktisert i 29 år som sakfører først på Nordfjordeid fra 1856—70, senere i Ålesund, hvor han i 1883 var konst. politimester, blev han 6. mars 1885 utnevnt til sorenskriver i Vesteraalen. D. på Raavold i Vesteraalen 21. november 1886. Under sitt ophold i Ålesund var han redaktør av Ålesunds Blad og startet sammen med Knut Bjørset Søndmørsposten som han redigerte i flere år. Han var medlem av Ålesunds og nordre Søndmøres jernbanekomité. Hans sønn, overrettsakfører R.

M. B. Schjølberg i Bodø, fra hvem de her meddelte biografiske oplysninger skriver sig, tilføier: «Som venstremann hadde han så vidt erindres ingen kommunale hverv i den høikonservative by.»

Gift med Marie Blakstad, f. i Bergen 4. desember 1834, d. i Trondhjem 6. mai 1915, dtr. av sorenskriver Rasmus Martinus B. og Emiche Christine Trumpy.

Schiøtz, Eiler Hagerup, f. i Stavanger 15. november 1775, sønn av derværende byfoged, senere sorenskriver i Søndhordland kanselliråd Søren S. og Johanne Margarethe Petersen, student 1793, c. j. med laud 1800. Utnevnt til sorenskriver i Søndfjord 13. februar 1807, til sorenskriver i Karmsund og Hesby 11. oktober 1808 og til veier og måler i Stavanger 20. november 1837. D. der 9. desember 1855. Han møtte på Stortinget 1815—16 som suppléant for representanten Kielland. Som det vil fremgå av dette verks bind 1 og J. B. Halvorsens forfatterleksikon var Schiøtz et opfinnernegeni, langt forut for sin tid, en begavet mann og en interessant personlighet. På en liten ø like utenfor Stavanger bygget S. det vakre Sjølyst som ennu står og vidner om den gamle skrivers gode smak.

Gift 24. august 1803 med Axeliane Christine Kielland, f. 3. mars 1786, d. 28. februar 1856, dtr. av kjøpmann i Stavanger agent Gabriel Schancke K. og Johanne Margrethe Bull.

Schlytter, Hans, f. i Risør 11. september 1789 av foreldre handelsfullm. Hans S. junior og Marthe Muldrup, underkastet sig dansk-juridisk eksamen med bekvem for den teoretiske prøve i 1811 og vel for den praktiske prøve i 1812. Kondisjonerte 4 år hos byfoged Berg i Arendal og var en kort tid underrettsprokurator. Utnevntes 16. januar 1828 til byfoged i Kristiansund etter å ha vært konst. i embedet siden 1821. Befordret til sorenskriver i Nordmøre 6. mai 1834 med plikt til å pensjonere formannen Buch med 200 spd., og til sorenskriver i Nedre Romerike 23. september 1843, tok avskjed 21. august 1857 og døde 19. mars 1870.

Gift med Marie Kieldahl, f. 1. november 1786, d. 7. september 1852.

Schneider, Fredrik Theodor Emil, f. 14. november 1857 på Nes Jernverk av foreldre distriktslæge Andreas S. og Marie Louise Jørgine Sparre, student 1875, juridisk embedseksamen 1882 med laud efter i 2 år å ha vært huslærer. Efter embedseksamen var han i noe over et år sorenskriverfullm. og i ca. 8 måneder ekstraskriver i Postdepartementet og nedsatte sig så som sakfører i Moss. Under sit ophold her var han i 1 år konst. politimester, i 2 år skattekommisær og i 4 år medlem av formannskapet. Utnevnt 1898 til politimester i Telemarken. 18. november 1910 til sorenskriver i Dalene og 6. november 1917 til sorenskriver i Onsøy. Fratrådte dette embede i 1927 etter opnådd 70 års alder.

Gift 28. oktober 1911 med Gunhild Elisabeth Andersen, f. 7. november 1883 i Arendal, dtr. av assuransedirektør Ole A. og Jacobine Ugland.

Schnitler, Diderik Hegermann, f. 20. november 1826 i Fron av foreldre sogneprest Hans Rasmus Krag S. og Catharine Lyng. Student 1845 og c. j. med laud 1850. Var derefter sorenskriverfullm. fra 1852 til 1854, da han blev kopist i Indredepartementet. Gikk det følgende år over til Justisdepartementet. Utnevntes 20. april 1861 til politifullm. i Kristiania og 24. april 1869 til politimester i Stavanger, men tiltrådte ikke dette embede, idet han forblev i sitt tidligere embede i Kristiania, til han 31. juli 1875 blev utnevnt til sorenskriver i Holt. D. i Tvedstrand 24. mars 1881, begravet på Vår Frelsers gravlund, Oslo. Sorenskriver S. utgav i sin tid en fremstilling av den norske politilovgivning.

Gift 10. november 1876 med Pauline Sofie Hoel, f. 9. oktober 1839, d. 31. oktober 1929, dtr. av magasinformator på Horten Hans Egede H. og Cathrine Bonnevie.

Schrøder, Hans Daniel, f. 22. mai 1802 i Sande, sønn av oberst Ole S. og Johanne Pernille Grüner, tok preliminær-eksamen 1820, var volontør på et sorenskriverkontor og blev eksaminat 1824. Var så byfoged- og amtsfullm. inntil han 1829 blev underrettsprokurator i Jarlsberg og Larviks amt, 5 år senere tillike prokurator ved Jarlsberg overbirkerett.

Sluttelig — 18. september 1852 — sorenskriver i Holt. D. i Tvedestrond 17. januar 1875.

Gift 21. mai 1851 i Tønsberg med Elisabeth Henriette Nørregaard, f. 2. november 1807 i Son, d. 8. juni 1896 i Tvedestrond, dtr. av tollkasserer Hans N. og Anna Sibylle von Schlanbusch.

Schwach, Conrad Nicolai, f. 28. mars 1793 i Ringsaker av foreldre sogneprest Immanuel S. og Elisabeth Dorothea Nielsen, blev student 1812 og juridisk kandidat med laud 1817. Efter å ha vært advokatfullm. et års tid blev han underrettsprokurator først i Kristiania, senere i Arendal. Her befant han sig vel og «blev meget yndet for sin patriotiske lyrik». I 1830 kom han til Trondhjem som assessor i overretten. Her blev han i 18 år uten å finne sig til rette blandt trønderne. Med glede sa han Trondhjem farvel og drog til Solum ved Skien, da han 18. desember 1848 var blitt utnevnt til sorenskriver i Nedre Telemarken. Her døde han 9. september 1860. S. var en mann med mange interesser, mere poet enn jurist, om han enn ikke nådde høit op på Parnasset. «Mens Nordhavet bruser mod fjeldbygd strand», og sangen om ham selv: «Paa andres Geburtsdag saa ofte jeg sang, mens Skaalen blev udbragt ved Stegen», var dog skattet poesi i datiden. Chr. Thaulow omtaler ham i sin personalhistorie s. 588 som «vor velkjendte digter», en av landets «heldigste og mest tiltalende digtere», hvis vers tiltalte den almindelige mann, især hans leilighetsdikt, «der stedse utbredte glæde og anerkjendelse». Om hans ikke ringe skribentvirksomhet henvises til J. B. Halvorsens forfatterleksikon.

Gift 20. oktober 1820 med Anne Margrethe Heide, f. 5. juni 1793 i Amsterdam, d. 12. august 1836 i Trondhjem, dtr. av skibsfører Christian Christopher H. og hans hollandske hustru f. Benedicks.

Schønhøyder, Didrik Christian Sommerschield, f. 5. september 1848 i Urskog, d. 31. oktober 1923, sønn av sogneprest Lorentz Wittrup S. og Louise Hegermann, student 1867, reserveofficer 1868 og c. j. 1871 med laud. Efter embedseksamen først sorenskriverfullm. i 2 år, i 1874 ansatt i Indre-departementet, fra 1878 som fullm. I årene 1885—89 gjorde

han tjeneste i Arbeidsdepartementet, 1889—97 konst. foged i Ringerike, fra 19. august 1897—1907 sorenskriver i Nordre Gudbrandsdal og 1907—18 sorenskriver i Nes, utnevnt 16. oktober 1907. Avskjed 15. september 1918.

Gift 1876 med Maria Katinka Maurer, f. 14. februar 1852, d. 14. november 1911, dtr. av tømmermester Johan Fr. M. og Lilly Norberg.

Schøyen, Nils, f. 8. februar 1832 på Tråstad i Vinger, d. sammested 26. mars 1916, sønn av gårdbruker Ole S. og Karen Sæther, student 1850, c. j. 1855 (laud). Han var sakførerfullm. 1855—56, sorenskriverfullm. i 2½ år og konst. sorenskriver — i Nordre Østerdalen — i 1859, hvorefter han nedsatte sig som sakfører i Elverum. I sin sakførertid konst. foged i Søndre Østerdalen, medlem av Røroskommisjonen og ordfører i Elverum herredsstyre (1873—75). Utnevnt: 4. januar 1879 til assessor i Kristiania byrett, 29. mai 1879 til sorenskriver i Nordre Østerdalen, 13. juli 1885 til sorenskriver i Nordmøre og 14. juni 1890 til sorenskriver i Søndre Jarlsberg. Avskjed 17. juni 1912.¹⁾

Gift 1860 med Johanne Petrine Johnsen, f. 2. desember 1836, d. 26. september 1892, dtr. av redaktør, statsrevisor Johan Christian J. og Anne Marie Gjesdahl.

Segelke, Axel Nicolai Rosenkrantz, f. i Drammen 3. september 1825, sønn av veier og måler i Drammen Thomas Riise S. og Mette Christine Lyche, student 1844 og c. j. med laud 1849. Efter å ha vært sakførerfullm. og referent i en kommisjon i anledning av Thraniterbevegelsen ansattes han i 1853 i Indredeldepartementet og året efter i Kirkedepartementet, hvor han passerte gradene og endte sin departementskarriere som ekspedisjonssekretær 23. desember 1875. Den 3. mai 1879 blev han utnevnt til sorenskriver i Ringerike. D. i embedet 10. juli 1885. Han var i mange år en virksom sekretær i Selskabet for Folkeoplysningens Fremme og leverte anonyme politiske bidrag til Morgenbladet. (Se bygdeboken Norderhov, s. 382 flg.)

¹⁾ Jfr. Finne-Grønn: Elverum, s. 355.

Selmer, Fredrik Henrik Theodor, f. 6. november 1855 i Kristiansund av foreldre boktrykker Johan Fredrik S. og Marie Henriette Baars, student 1873, c. j. 1879 (haud). Efter i noen tid å ha vært på advokatkontor nedsatte han sig i 1880 som sakfører i fødebyen. Ved siden av å være sakfører i årene 1886—1905 chef for Christiansunds kreditbank, i en lang årrekke medlem av bystyret og ordfører. Dessuten mange andre kommunale hverv. Utnevnt til sorenskriver i Nordre Jarlsberg 6. mai 1911. Avskjed 1925. D. 20. februar 1928.

Gift i Eidsvold 23. januar 1902 med Cathinka Edvarda Vilhelmine Clausen, f. Selmer, f. 14. mai 1859, d. 25. mars 1917, dtr. av kjøpmann Edvard S. og Kathinka Flor.

Selmer, Hjalmar, f. i Kristiania 26. februar 1851 av foreldre kjøpmann Ludvig S. og Maria Magdalena Selmer, student 1868, c. j. med laud 1873. Efter 2 års virke som sorenskriverfullm. og konst. sorenskriver blev han autorisert som overrettssakfører og flyttet til Mandal. Her var han først i 6 år sakførerfullm., drev så egen sakførerforretning sammesteds, avbrutt med 1 års konst. som foged, inntil han den 7. november 1891 blev konst. som politimester og magistrat i Fredrikstad. Under sitt ophold i Mandal hadde han forskjellige kommunale gjøremål og var en tid også byens ordfører. Under 28. desember 1899 blev han sorenskriver i Hallingdal. Avskjed 1921. D. 31. oktober 1932.

Gift på Lillehammer 12. september 1877 med Karen Elisabeth Hals, f. 19. april 1855, d. 16. juli 1940, dtr. av overlærer Søren Brun H. og Helene Mathiesen.

Sem, Gabriel Egidius Johan Henrik, f. i Nordre Aurdal 5. juli 1824, d. i Mandal 11. november 1900, sønn av sorenskriver Ole S. og Dorothea Elisabeth Hetting, student 1844, c. j. 1850 (haud). Arbeidet ved Christiania stiftsdireksjonskontor 1847—50, sorenskriverfullm. i 2 år, sekretær og proviantforvalter på korvetten «Nidaros» under et middelhavstokt, etter stiftsfullm., kopist i Armédepartementet 1854 med bibehold av sin stilling ved stiftskontoret til han i 1856 blev fullm. i departementet. Byråchef 4 år senere. Utnevnt til sorenskriver i Mandal 16. juni 1877. Riks- og ordensherold. I en lang årrekke

var han ordfører i Mandal og formann i sparebankens direksjon. En av sorenskriver Sems fullm., en senere sorenskriver, skriver om sin prinsipal: «For en ung jurist er det en lykke å kunne begynne sitt arbeide under en sådan chef, og hans fine personlighet, hans noble tanke og hjertegode sinn skal jeg alltid bevare i en ærbødig og takknemlig erindring.»

Gift 23. mai 1865 med Emma Nathalie Christensen, f. 18. august 1843, d. 11. mars 1933, dtr. av grosserer i Kristiania Arne Ch. og Karen Emilie Reiersen.¹⁾

Sem, Nils Arntzen, bror av sorenskriver O. Sem, f. 10. februar 1782 i Ringebu av foreldre kapellan, senere sogneprest Egidius S. og Birgithe Trine Arntzen, blev student 1801 og latinsk-juridisk kandidat med laud 1806. Utnevntes samme år til overrettsprokurator i Kristiansands stift, i 1809 til regiments-kvartermester, i 1810 til auditor, i 1811 overauditør og 1812 til prokurator ved alle over- og underretter i Danmark og Norge undtagen Høiesterett, Lands-, Hof- og Stadsretten i Kjøbenhavn. I 1815 blev han advokat, 8. desember 1821 sorenskriver i Jæderen og Dalerne, 10. juli 1828 amtmann i Buskerud, 15. januar 1831 stiftamtmann i Akershus stift og amtmann i Akershus amt, 22. mars 1837 stiftamtmann i Kristiansands stift og amtmann i Lister og Mandals amt samt til slutt 3. januar 1846 etter stiftamtmann i Kristiania. Den på-fallende ombytning av amtmannsembedene i Kristiania og Kristiansand skal ha sin forklaring deri at arbeidsbyrden ved det kombinerte embede i Kristiania var så meget større enn i Kristiansand og større enn det behaget den lite virkelystne amtmann. Da Akershus amtmannsembede var skilt fra stift-amtembedet kom S. tilbake til Kristiania. Han tok avskjed 30. mars 1857 og døde i Kristiansand 19. desember 1859. Sem representerete Stavanger amt på Stortinget 1824 og 1827—28, Buskerud amt 1830 og Kristiansand 1842, 45. Lagtingspresident 1824—30 og 1845 samt alternerende president i Stortinget 1830 og 1845. Medlem av interimsregjeringen under kongens sykdom 1852—53.

¹⁾ Bl. a. efter oplysninger fra datteren høiesterettsadvokat Elise Sem.

Gift 3. mai 1823 i Rygge med Søster Wilhelmine Mathia Sibbern, f. sammested 7. februar 1803, d. 1. november 1827 i Kristiania, dtr. av statsråd Valentin Christian S. og Alette Margrethe Aagaard.

Sem, Ole, f. i Ringebu 27. desember 1780, d. i Nedre Romerike 11. januar 1843, sønn av sogneprest Egidius S. og Birgithe Trine Arntzen, student 1801, c. j. med laud 1808, regimentskvartermester og auditor 1813, politimester i Kristiania 1815, sorenskriver i Valdres 16. november 1822 og i Nedre Romerike 21. januar 1840.

Gift med Dorothea Elisabeth Hetting, f. 30. januar 1805, d. 22. september 1840, dtr. av krigskommissær Gabriel H. og Ferdinand Augusta Carisius.

Simers, Isak, f. 22. oktober 1831 i Fredrikstad, d. 20. mai 1898 i Kristiania, sønn av brigadelæge Abraham Falch S. og Anniken Elisabeth Muus, student 1848, c. j. 1854 med laud. Efter en kort tids ansettelse i Indredeldepartementet var han byfoged- og sorenskriverfullm. og konst. sorenskriver inntil 1864, da han slog sig ned i Vadsø som sakfører. Bestyrte i 2½ år som konst. Tanen foged- og sorenskriverembede og i 8 måneder Varanger foged- og sorenskriverembede. Utnevnt 16. september 1871 til foged og sorenskriver i Hammerfest, 1. mai 1880 til sorenskriver i Nordhordland og 21. februar 1887 til sorenskriver i Rakkestad. Avskjed på grunn av sykdom 1894. S. var i 1875 medlem av den nedsatte fjellfinnekommisjon og innehadde under sitt ophold i Finmarken forskjellige kommunale tillitsverv. I flere år medlem av statens midlertidige lånekommisjon i Vadsø og dens regnskapsfører.

Gift 22. oktober 1868 i Vadsø med Lykke Sophie Andersen, f. sammested 27. januar 1843, d. i Kristiania 8. oktober 1919, dtr. av bødtker Ole Wilhelm Daniel A. og Martha Varme.

Simonsen, Kristen, f. 14. mai 1867 i Glemminge av foreldre skibsører Johan Henrik S. og Karoline Mathilde Christensen, student 1885 og c. j. med laud 1891 etter å ha gjennemgått krigsskolens nederste avdeling og var blitt vernepliktig officer. Efter embedseksamen var han først en kort tid på et sak-

førerkontor, derefter sorenskriverfullm. inntil han i september 1893 blev politifullm. i Kristiania. 29. august 1904 politimester og magistrat i Larvik og 1. juli 1918 sorenskriver i Sunnfjord. D. i Førde 20. august 1920. S. skildres som en mann med mange humanitære interesser, betydelige historiske kunnskaper, en samler og kunstvenn. Larvik Sparebanks historie, hans verk om Larviks havn og øvrige bidrag av kulturhistorisk art viser hans alltid flittige penn og hans kjærighet til kunst og vitenskap. (In memoriam ved 1885-års studentenes 40-års jubileum.)

Gift i Vaagaa 2. april 1895 med Marie Bolette Hagemann, f. i Kristiansand 2. september 1869, d. i Kristiania 30. november 1896, dtr. av byfoged Christian Fredrik H. og Hedevig Wamberg.

Sitje, Olaf, f. på gården Sitje i Fyresdal 24. november 1862, sønn av gårdbruker Halvor Paulsen og Jorom Gunleksdtr. Han gjennemgikk folkeskolen i hjembygden, blev student 1883 og juridisk kandidat 1887 med laud. Efter i vel 3 år å ha vært sorenskriverfullm. og konst. sorenskriver og noen måneder sakfører blev han høsten 1891 politifullm. i Kristiania. Utnevnt til statsadvokat 1902, konst. sorenskriver i Eker, Modum og Sigdal 1913, utnevnt 29. april 1915, og assessor i Høiesterett 1918, men søkte sig tilbake til sitt skriveri, hvorfra meddelt avskjed 1932. Har senere praktisert som sakfører i Hokksund. Sitje var i flere år medlem av den juridiske eksamenskommisjon, var formann i politilovkommisjonen av 1911 og har optrådt som forfatter på strafferettens og politirettens område.

Gift i Kristiania 24. november 1892 med Hanna Fransisca Dybdahl Dorff, f. i Inderøy 30. april 1867, dtr. av rittmester Bernt D. og Fredrikke Sophie Erlandsen.

Skaar, Carl Paul Caspari, f. i Nordre Aurdal 16. desember 1860, d. 18. september 1929, av foreldre senere biskop Johannes Nilsson S. og Cathinca Wilhelmine Pauline Hansen, blev student 1878 og juridisk kandidat 1886 (haud) etter å ha gjennemgått instruksjonsskolen til utdannelse av vernepliktige officerer. Efter konst. som politimester i Tromsø og foged og

sorenskriver i Vardø nedsatte han sig som sakfører først i Vardø og fra 1. januar 1893 i Tromsø og praktiserte som sådan, avbrutt av forskjellige konst., til han i 1906 blev utnevnt til politimester i Tromsø. Sorenskriver i Vardø fra 3. september 1909 og i Indre Sogn fra 1. september 1915. Sorenskriver i Moss 28. april 1922. Var fra 1911 administrerende direktør i Vardø sparebank.

Gift: 1) i Tromsø 18. mars 1891 med Emma Therese Johnsen Clodius, f. 16. juli 1867, d. 28. november 1893, dtr. av dampskibsekspeditør Friedrich (Fritz) Ludvig Heinrich C. og Martine Anette Buck. 2) 6. september 1894 i Moss med Betty Smith Clodius, f. 25. november 1865, en søster av hans første hustru.

Skagen, Jens Madsen, f. 11. januar 1795 i Indre Holmedal, sønn av gårdbruker Mads Larsen S. og Helene Johannesdtr., hadde i 7 år vært skriverdrenge ved Hardanger og Voss sorenskriverembede og 1 år ekstraskriver i Finansdepartementet da han i 1823 tok preliminæreksamen. 3 år senere blev han e. j. og blev så sorenskriverfullm. i Hardanger og Voss. Som fullm. og konst. sorenskriver arbeidet han ved dette embede til han i 1848 blev utnevnt til underrettsprokurator i Romsdalens med bopel i Kristiansund. Ved sakførelens frigivelse tok han avskjed og drev privatpraksis til 8. februar 1852 da han blev sorenskriver i Hardanger og Voss, hvor han tidligere hadde virket i så mange år og med hvis befolkning og forhold han var så fortrolig. Avskjed 16. juli 1873 med 600 spd. i pensjon. D. 3. september 1877 på Voss. «Skagen nød stor anseelse innen befolkningen og var meget avholdt.»

Gift: 1) 1829 med Maria Ulrika Bergstrøm, f. 1. mai 1803 i Karlstad, d. 21. oktober 1867 på Voss, dtr. av rådmann Erik Gustav B. og Magdalena Sundlin. 2) 14. september 1869 i Bergen med Helene Christiane Emiche Henrichsen, f. 24. september 1821 samme steds, d. 8. september 1893 på Voss, dtr. av postmester Niels Olai H. og Sophie Hylleborg Hoff.

Skarsten, Lars Elling, f. i Daviken 11. oktober 1851 av foreldre lensmann Knut Rasmussen S. og Christiane Larsdtr. Klubben. Han gjennemgikk 1868—70 Stord seminar og var

derefter lærer et par år, blev student 1874, gjennemgikk det følgende år instruksjonsskolen til utdannelse av officerer uten fast lønn og ansattes i 1876 som kopist i Justisdepartementet. Under sin ansettelse her forberedte han sig til juridisk embeds-eksamen, som han absolverte i 1881 (laud). I tre år sorenskriverfullm. og et år konst. sorenskriver og hadde så på ny ansettelse i Justisdepartementet. I 1886 opgav han den departementale bane og nedsatte sig som sakfører på Kongsberg. Efter å ha praktisert her i ti år blev han konst. foged i Numedal og Sandsvær. Ved konst. ophør i 1900 utnevnt til politimester i Kongsberg, hvor han samtidig var magistrat. 27. juli 1903 utnevntes han efter ansøkning fra samtlige kommunestyre til sorenskriver i Numedal og Sandsvær, og i dette embede blev han til sin d. 21. april 1915. S. var en meget benyttet kommunemann og en tid også byens ordfører. Omrent hele sin tid på Kongsberg var han med i styret for Kongsberg sparebank, fra 1903 til sin død direksjonens formann.

Gift 24. oktober 1887 med Inga Emilie Klem, f. 25. juni 1866, dtr. av sorenskriver Anders Fredrik K. og Sophie Mjøen.

Skattebøl, Ole Larsen, f. i Aal, Hallingdal 2. mars 1844, d. 8. juni 1929, sønn av Lars Tollefse S. og Aagot Tollefsdtr., gjennemgikk Asker seminar og var i et år huslærer og deretter klasselærer i Drammen. I denne stilling forberedte han sig — dels på egen hånd dels under veiledning av et par av skolens overlærere — til eksamen artium som han underkastet sig i 1869. Med bibehold av sin lærerpost i Drammen studerte han jus og blev juridisk kandidat med laud våren 1872. Efter en kort tid å ha vært sorenskriverfullm. nedsatte han sig i 1873 som sakfører i Nes i Hallingdal, men tok allerede fra 1. januar næste år på ny post som sorenskriverfullm. Efter 3 års forløp gjenoptok han sin sakførerpraksis i Hallingdal. Utnevnt til sorenskriver sammesteds 21. juni 1890. Han var i mange år medlem av Nes herredsstyre og bygdens ordfører. En tid var han også direktør i Nes sparebank. Ennu mens han var sorenskriverfullm. blev han valgt til stortingsrepresentant for Buskerud amt og møtte som sådan i to valgperioder 1877—79 og 1880—82, gjenvalgt i 1888 og 1894. Utnevnt til

skifteforvalter i Kristiania i 1899 og konst. som assessor i Høiesterett 1904, avskjed 1. oktober 1918. Medlem av Kristiania sparebanks forstanderskap siden 1902, fra 1908 ordfører i den elektriske sporveis representantskap og fra 1915 medlem av dens direksjon.

Gift i Nes, Hallingdal, 2. august 1877 med Karen Kristine Rømcke, f. 9. september 1854, d. 22. november 1932, dtr. av landhandler Otto Knof R. og Maren Tandberg.

Smith, Hans Christian, f. 7. mai 1781 i Fredericia, sønn av Niels Sm. og Jacobine Sophie Graah, blev e. j. 1802 og fikk ansettelse som fullm. på byfogedkontoret i Kristiania. Var tillike politifullm. I 1808 fikk han bevilling som overrettsprokurator i Akershus stift og tiltrådte s. å. som regimentskvartermester og auditør ved 1. Akershus infanteribrigade. I 1810 blev han auditør ved artilleribrigaden, 1815 medlem av overkriminalretten, 1816 konst. overrettsassessor og 14. september 1816 sorenskriver i Rakkestad, anbefalt som en dyktig og ekspedit jurist. D. i embedet 7. januar 1846 som en meget ansett mann. Stortingsmann for Smaalenene 1824, 1827—28.

Gift 15. november 1816 i Kristiania med Alette Christine Bølling, døpt 25. februar 1795 samme steds, d. 1. juli 1877 i Rakkestad, dtr. av stadshauptmann, bakermester Jacob Christian B. og Engel Johanne Willer.

Smith, Immanuel Riddervold, f. i Trondhjem 11. mars 1860, d. 8. mars 1935, av foreldre døvstuminstituttbestyrer Lars S. og Bredine Riddervold, student 1877 og c. j. med laud 1883. Var så i 2 år sorenskriverfullm. og et halvt år sakførerfullm. hvorefter han i 1886 slog sig ned som sakfører i Trondhjem. I 1904 utnevnt til byfoged i Trondhjem og 20. desember 1910 til sorenskriver i Orkdal. Avskjed 1930. I 1892 ansatt som lærer i nasjonaløkonomi og rettslære ved Trondhjems tekniske læreanstalt, siden 1898 medlem av Søndre Trondhjems amtskattekommisjon, i 1896 besiktigget til formann i Frøiens stor-skiftekommisjon. I Orkdal var han medlem av menighetsrådet og formann i sparebankens forstanderskap.

Gift 1890 med Elisabeth Hille, f. 18. mai 1867, dtr. av apoteker H. og Katarina Helmers.

Solem, Erik Toralf, f. 23. august 1877 i Kristiania av foreldre oberstløjtnant Johannes S. og Olivia Berg, student 1895 og juridisk kandidat med laud 1899. Efter å ha vært sorenskriverfullm. en kort tid nedsatte han sig i 1901 som sakfører i Sarpsborg, tok advokaturen i 1905 og var flere ganger konst. politimester i Sarpsborg. I 1912 konst. og 3. juli 1914 utnevnt til sorenskriver i Tana, overflyttet til Ytre Sogn sorenskriveri 15. januar 1921, konst. fylkesmann i Sogn og Fjordane 1926, sorenskriver i Hadeland og Land 14. januar 1927, tilforordnet Høiesterett 1926, utnevnt til dommer i Høiesterett 14. januar 1939. Nedla sitt arbeide der 21. desember 1940. I 1931—32 konst. professor i rettsvidenskap. 1936 medlem av og 1939 formann for boikottdomstolen, 1939 formann i trustkontrollrådet. Han har vært medlem av en del lovkomitéer og holdt i 1926, 27 instruksjonskursus for dommere, sakførere og lensmenn om den nye rettergangsordning. Foruten forskjellige artikler i tidsskrifter o. l. har Solem utgitt: Civilprocessreformen i praksis 1918, Praktisk rettergang 1927, Tvangsfullbyrdelse 1927, Lappiske rettsstudier 1933, 3dje utgave av professor Gjelsviks Tingsrett 1936 og sammen med sorenskriver Harbek: Tinglysningsloven 1935. Siden 1939 redaktør av Tidsskrift for Retsvidenskab.

Gift i Kristiania 20. april 1901 med Signe Blom, f. 13. desember 1879 på Nordfjordeid, dtr. av byråchef Edvard Kristofer Storm B. og Henriette Antonette Melchior Prahl.

Sommerfeldt, David, f. 24. oktober 1796 på Toten, sønn av amtmann Christian S. og Anne Sophie Hagerup, tok studenteksamen 1813 og juridisk embedseksamen med laud 1818. Efter å ha vært på advokatkontor beskikkedes han i 1819 til prøveprokurator og i 1823 til underrettsprokurator i Kristians amt. Han bodde på sin gård Sukkestad på Toten. Tross karakteren non contemnendus for den praktisk-juridiske prøve fikk han på Toten «ord for å være en meget dugelig mann», opnådde konstitusjoner som sorenskriver og blev 31. januar 1832 sorenskriver i Østre Raabyggelaget med plikt til å utrede 80 spd. årlig til Görtschens enke. Avskjed 26. november 1850, d. 13. oktober 1852 i Arendal.

Sommerfeldt, Hans, f. 5. april 1783 i Gausdal av foreldre, senere amtmann Ole Hannibal S. og Thrine Karine Bøe, blev student 1802 og c. j. med haud 1807. Samme år fikk han bev. som prøveprokurator i Kristians amt og nedsatte sig i Valdres, hvor han de to påfølgende år var konst. sorenskriver. I 1811 blev han prokurator i Akershus stift og for overretten, hvis han nedsatte sig i Kristiania. Det gjorde han imidlertid ikke for det første, men flyttet til Gausdal og ledet i 1814 det militære magasin i Lillehammer. I 1816 slog han sig ned i hovedstaden. Som en mann hvis brukbarhet hadde henledet opmerksomheten på ham utnevntes han 15. mai 1819 til sorenskriver i Moss og her døde han allerede 30. august 1822.

Gift 20. april 1808 på Toten med sin kusine Olava Fredrikke Weidemann, f. 4. november 1790 i Øiestad, d. 12. januar 1867 i Kristiania, dtr. av foged Lars W. og Marie Sommerfeldt.

Spangelo, Henrik Roardsen, f. 20. september 1858 i Aardal, Sogn, sønn av lensmann Roard S. og Malene Hansdtr., student 1881 og c. j. med laud 1885. Efter å ha vært advokatfullm. i 2 år nedsatte han sig i 1888 som sakfører i Grimstad, hvor han praktiserte til han 1. oktober 1912 blev utnevnt til sorenskriver i Nedenes. Han døde i Arendal 14. august 1926 og blev begravet i hjembygden Aardal. S. var medlem av bystyret i Grimstad og av den derværende sparebanks forstanderskap og ordfører i Agder forretningsbanks representantskap. Medlem av Stortinget 1913—15 og 1919—24, de to siste perioder president i Odelstinget. Vestlandske Tidende skrev ved hans død: «Sorenskriver Spangelo tok utenfor sin stortingsgjerning ikke megen del i det offentlige og kommunale liv. Han skjøttet sitt embede med interesse og dyktighet, men var for øvrig en stillfarende mann som helst gikk sin egen ferd, omgjengelig, human og elskverdig, avholdt av dem som virkelig lærte ham å kjenne — i all sin ferd en hedersmann av den gamle skole.» Om hans kjærlighet til hjembygden vidner bl. a. bestemmelsene i hans testament, ifølge hvilke han skjenket 10 000 kroner til altertavle i Aardal kirke og 5 000 kroner til gamlehjem for bygden.

Sparre, Anton Peter, f. i Strandebarm 2. februar 1866 av foreldre daværende distriktslæge, senere stadsfysikus i Bergen Ole Jakob Louis S. og Anna Enger, student 1884, c. j. (haud) 1889. Efter embedseksamen arbeidet han en tid som sakførerfullm. og i 6 år som sorenskriverfullm. Høsten 1898 ansatt som politiassistent ved Telemark politimesterembede, 1900 politifullm. i Søndre Bergenhus, 1909 politimester i Vestoplan-dene, 24. september 1918 sorenskriver i Nordfjord, 15. januar 1926 sorenskriver i Follo. Fratrådt 1936.

Gift 1912 med Maren Johanne Onsager, f. 3. mai 1878, dtr. av garvermester Lars O. og Bertha Johanne Toverud.

Spilling, Knut, f. i Nordre Undal 1. oktober 1865 av foreldre gårdbruker Per Persen S. og Gunhild Knutsdtr., student 1885, c. j. med laud 1891. Tok straks bevilling som overrettssakfører og praktiserte i Mandal til han 4. juni 1910 blev utnevnt til sorenskriver i Alta. 10 år senere, 28. mai 1920, blev han forflyttet til Kragerø. Fratrådte dette embede 1935. S. hadde interesse for politikk og deltok i 80-90-årene både med munn og penn i valgarbeidet som liberal-konservativ, var redaktør og folketaler. I Mandal var han medlem av bystyret og sparebankens direksjon, en tid byens ordfører. I Alta antatt som jordkommissær for Talvik, Loppa og Hasvik herreder til ordning av de derværende uredige jordforhold. Dette arbeide tok 5 somre, i hvilke han hadde permisjon fra sitt embede. I Kragerø var han dømmende kommissær i Sannidal og Skaats sparebank i likvidasjon under offentlig administrasjon og en tid medlem av Kragerø Sparebanks direksjon og formann i administrasjonsstyret for Drangedal kommune.

Gift i Kristiania 3. november 1897 med Maren Elisabeth Mellbye, f. 24. juni 1869 på Hamar, dtr. av trafikkdirektør Jens Christian M. og Amalie Johanne Nissen.

Stabel, Peter Lorentz, f. i Kristiania 2. mai 1838, sønn av justitiarius i Kristiansands overrett Jørgen Christian S. og Hulda Andriette Olsen, blev student 1856 og c. j. 1861 med laud. Efter å ha vært sorenskriver- og amtsfullm. nedsatte han sig i 1863 som sakfører i Kristiansand, hvor han oparbeidet sig en overmåte stor og ansett praksis. Samtidig, 1885—93,

konst. auditør ved Kristiansandske brigade. Han deltok i en lang årrekke meget i det kommunale og offentlige liv, således ordfører i Kristiansand i 1876 og 1880—92 gjenvalet også i perioder, da han ikke delte bystyreflertallets politiske opfatning. På 100-årdagen før hans fødsel blev høiremannen Stabel viet en rosende omtale av den gamle venstreavis «Fædrelandsvennen» i Kristiansand. Bladet nevner blandt annet, at han hadde en egen evne til å administrere og var fenomenalt ekspedit. Den 8. november 1893 blev Stabel sorenskriver i Torridal og innehadde dette embede til sin død 14. juni 1911, i de siste 10 år bistått av sin yngste sønn, nu sorenskriver i Sand P. L. Stabel, som fullm.¹⁾

Gift 3. november 1864 med Otilie Dorothea Hansen, f. i Søgne 17. august 1840, d. i Kristiansand 27. juni 1924, dtr. av sogneprest Otto Joachim Moltke H. og Dorothea Marie Mathiesen.

Stabell, Mathias Hagerup, f. 26. juni 1768, d. 1. februar 1824, sønn av holsførster (skogforvalter) Lars Bastian S. i Hole på Ringerike og Lucia Maria von Bruenech, tok dansk-juridisk eksamen 1798, var en del år sorenskriverfullm. og blev i 1802 utnevnt til byfoged, byskriver samt skifteforvalter og bergamtsskriver på Kongsberg. Under Christian Frederiks regentskap blev han 28. april 1814 utnevnt til sorenskriver i Solør, og her døde han bare 56 år gammel. Han valgtes til å representere Kongsberg ved det overordentlige Storting 1814, men meldte forfall.

Gift 1795 med Else Ridder, f. 1776, d. 1861, dtr. av trelasthandler på Hønefoss Lars R. og hustru. Efter Joh. K. Bergwitz: Kongsberg 1624—1924 og G. W. Bruenech: Slægten Bruenech jfr. Ingeborg Motzfeldt Løchen: Somre og Vintre på Ask.

Staboe, Anton Hans, f. 6. januar 1756 på Toten av foreldre gårdbruker Johan Bollerud på Stabo og Kari Jacobsdtr. kom 26 år gammel på Hadeland og Lands sorenskriverkontor som skriverdrenge. Efter 4 års arbeide her drog han til Kjøbenhavn

---

1) Efter oplysninger fra denne.

for å forberede sig til dansk-juridisk eksamen, som han underkastet sig 1787. Næste år fikk han bevilling som prokurator for alle retter i Norge undtatt overhofretten og nedsatte sig i Kristians amt. Under 26. november 1802 blev han utnevnt til sorenskriver i Søndre Søndmøre, hvor han bodde i Ulstein. Her døde han 30. januar 1837 efter å være meddelt avskjed fra sitt embede 16. februar 1835 med 500 spdl. i pensjon, hvorav 200 av embedet.

Gift i 1806 med Anna Henrika Nordløw, f. 24. august 1789 i Borgund, d. 5. desember 1835, dtr. av foged Andreas N. og Jacobine Caroline Wied.

Stadteldt, Asgeir Johnsen, f. 29. juli 1786 i Hytardal på Island, d. i embedet 16. januar 1831, sønn av birkedommer dr. jur. Snæbjørn Asgeirsen S.¹⁾) og Mette Kristine Fischer, blev c. j. med laud 1813. Efter tidligere å ha vært auditor utnevntes han 3. desember 1819 til sorenskriver i Idde og Marker.

Gift 23. januar 1818 med Anna Brun Tordenskjold, f. 12. juni 1781, d. i Kristiansund 22. juni 1832, dtr. av krigskommisær Johan Christopher Wessel, adlet 1761 under navnet Tordenskjold, og Christine Bull Kaasbøll. Hun hadde tidligere vært gift med sorenskriver Peter Schnitler Marstrand, enkemann efter søsteren Anna Margrethe, som blev sorenskriverfrue kun 15 år gammel og døde 17 år gammel. (Familien Wessels slektsbok.)

Stang, August, en bror av statsminister Fredrik S., blev f. i Stavanger 1815, døpt 14. oktober s. å., av foreldre, daværende sorenskriver i Ryfylke Lauritz Leganger S. og Johanne Margrethe Conradi, student 1834 og juridisk kandidat med laud 1842 etter 2 år i forveien å ha fått haud. Med denne karakter blev han i 1840 ansatt i Justisdepartementet, utnevntes 8. juli 1853 til 1ste politifullm. i Kristiania og 22. desember 1858 til sorenskriver i Nedenes. D. i embedet 5. januar 1878. Medutgiver av en i 1843—47 utkommen samling av lover, traktater, kunngjørelser, departementsskrivelser m. m.

---

¹⁾ Død som borgermester i Randers.

Gift 14. september 1859 i London med Isabel Mary Newhold, f. 19. mai 1833 på Stivic Hall, England, d. i Kjøbenhavn 2. juli 1891, dtr. av godseier William N. og Sarah Louise Pickering.

Stang, Fredrik, f. 7. august 1875 på Søvik Amtssykehus i Alstahaug av foreldre distriktslæge sammestedes Johan S. og hustru Fredrikke Dorothea f. Kamstrup, artium 1893, c. j. 1899 med laud. Fra høsten 1899—våren 1901 edsv. fullm. hos sorenskriveren i Nordre Helgeland — derunder et år konst. efter sorenskriver Berghs død. Fra 1901—02 edsv. fullm. hos sorenskriveren i Nordre Hedemarken, derefter 1 år konst. politiassistent i Hamar. Efter kortere konst. som sorenskriver i Steigen, hjelpefullm. der, politifullm. i Kristiania, som politiadjutant i Bergen — kgl. konst. politifullm. i Kristiania fra 1906—14. Derpå politiadjutant i Bergen til 1920, 27. februar 1920 sorenskriver i Rana og fra 26. mars 1926 sorenskriver i Romsdal.

Gift 25. april 1905 på Hollen prestegård med Kari Sofie Valle, f. i Næsna 19. september 1882 av foreldre sogneprest Anton Valle og Andrea Münster.

Stang, Lauritz Leganger, f. 29. desember 1775 på Fredriks-hald, sønn av trelasthandler Thomas Andersen S. og Anna Sylvia Leganger, tok eksamen artium 1796 og 2 år senere eksamen philosophicum. Derefter volontør i Rentekamret samtidig som han studerte jus, tok juridicum 1801 med haud og blev underrettsprokurator i Akershus stifts kjøpstæder. Han bodde først på sin innkjøpte gård Nordre Raastad i Stokke, senere i Tønsberg, var en tid konst. byfoged her og i Holmenstrand og for øvrig prosederte, fra 31. mai 1808, ved alle retter i Norge. 25. juni 1814 utnevntes han til sorenskriver i Ryfylke og 11. mai 1826 til sorenskriver i Nordhordland med bopel i Bergen. D. i Aarstad 14. juni 1836.

Gift: 1) 13. desember 1799 i Kjøbenhavn med Johanne Margrethe Conradi, f. 13. august 1780 på Fredrikshald, d. 7. desember 1820 i Stavanger, dtr. av postmester Johan Christian C. og Christine Schmidt. 2) 5. juni 1836 i Aarstad med Fredrikke Johanne Marie Pihl, f. 3. juni 1816 i Bergen, dtr.

av gullsmed Johan Christian Binther Pihl og Anne Helene Olsen. Enken gjengift med styrmann M. G. Holm.

Blandt sorenskriver L. L. Stangs sønner finner vi statsminister Fredrik S., sorenskriver i Nedenes August S. og tollinspektør Ulrich S.

Steen, Bernt Anker, f. på gården Sten i Ringsaker 13. januar 1816, student 1835 og c. j. 1840 med laud. Ansatt i Justisdepartementet som kopist og byråchef fra 1840 og til han overtok sitt embede som sorenskriver i Stjør- og Værdalen og byfoged i Levanger, hvortil utnevnt 7. oktober 1854. Tok avskjed 1. desember 1889 og døde 26. desember 1909. Han var sønn av landhandler i Ringsaker Henrik Anker Steen og Karen Sophie Schjermann.

Gift i Kristiania 9. november 1853 med Jacobine Mørch, f. 12. mai 1833 i Kristiania, d. samme steds 17. april (15. april) 1924, dtr. av høiesterettsassessor Claus M. og Anne Lovise Meyer.

Steen, Frederik Martin Budtz, f. på Toten 19. januar 1836 av foreldre nedennevnte sorenskriver i Lofoten og Vesteraalen John Svaboe S. og Martha Lovise Irgens, blev student 1853 og c. j. med laud 1858. Derefter sakførerkontorist, sorenskriverfullm. og konst. sorenskriver til han i 1864 løste bevilling som overrettssakfører og slog sig ned i Bergen. Blev politifullm. her i 1871, sorenskriver i Søndfjord 1. mai 1880 og justissekretær i Bergen 1899. Han var medlem av Bergens bystyre 1873—75, konst. amtmann i Søndre Bergenshus 1877—79 og stortingsrepresentant for Bergen 1880—82. D. i Bergen 29. august 1907.

Gift i Bergen 25. juni 1872 med Susanne Catharine Høyen Holdt, f. 6. mars 1848, d. 28. mars 1943, dtr. av hotelleier i Bergen Hans Christian Weibye H. og Margrethe Christine Campbell Høyen.

Steen, John Marcellus Hannibal, f. 17. februar 1839 i Hadsel, d. 21. november 1907, en bror av ovenstående og sønn av sorenskriver John Svaboe S. og Christine Fleischer, blev student 1858 og c. j. 1862 med laud. I 1864 og 1882 finner vi ham som overrettssakfører i Hadsel, i 1866 og 1869 i samme

egenskap i Vaagan. Den 6. mars 1885 blev han utnevnt til sorenskriver i Lofoten og 22. november 1908 befordredes han til Holt.

Gift i Kristiania med Lovise Olsen 24. august 1866, som da var 22 år gammel og som døde 8. november 1921.

Steen, John Svaboe, f. i Trondenes 12. juni 1798 av foreldre sogneprest og prost Esten S. og Martha Lovise Irgens, tok norsk juridisk eksamen 1822, blev s. å. fullm. ved generalprokurørembedet og i 1826 i Justisdepartementet, derefter inspektør ved Rikshospitalet. 1. mai 1830 utnevntes han til sorenskriver i Lofoten og Vesteraalen og Andenes og forflyttedes 21. mars 1843 til Bergen som rådmann, tollkasserer der 22. september 1852, avskjed 12. desember 1868, d. 31. oktober 1872 i Kristiania. Som sorenskriver i Lofoten og Vesteraalen bodde han på sin embedsgård, den senere sorenskrivergård Raavold i Vesteraalen. Stortingsrepresentant for Nordlands amt 1836—37, 39. I en i Lillehammer i 1839 utkommen anonym pjes heter det om hans virksomhet i Stortinget: «Tog vistnok ikke hr. sorenskriver Steen nogen synnerlig del i debatten og lovede hellerikke hans sjeldne foredrag i Stortinget synnerlig parlamentarisk talent, saa fyldestgjorde han dog i høieste grad enhver grundet forventning om Stortingets sekretær.»

Gift 10. oktober 1826 i Vaaler med Christine Fleischer, f. 8. oktober 1805 i Vaaler, d. 20. september 1851 i Bergen, dtr. av sogneprest Isach Wilhelm Castberg F. og Christine Calmeyer.

Stenersen, Alexander Magnus, f. i Kristiania 3. desember 1823 av foreldre kjøpmann dersteds Even Bernhard S. og Christense Eger, blev student 1842 og c. j. med laud 1849, kopist 1851, byråchef 1864 i Kirkedepartementet og 24. mai 1873 sorenskriver i Nedre Telemarken. D. i Saude 6. november 1873.

Gift i Kristiania 4. oktober 1873 med Caroline Marie Strengberg, f. på Kongsberg 26. februar 1843 (12. april 1843), d. 18. april 1911, dtr. av våbenarbeider Carl Johan S. og Karen Petrine Andersdtr.

Stenersen, Johannes, f. i Østre Aker 2. juli 1881, sønn av byrettsassessor Jonas Henrik S. og Johanne Barbara Marie Krohg, student 1899, juridisk embedseksamen 1904 med laud. Sorenskriverfullm. i 3 år, sakfører- og advokatfullm. i 2 år, 1910—15 fullm. ved Kristiania skifterett, 1915—19 konst. byfoged i Risør, 1919—26 assessor i Kristiania byrett, 16. april 1926 sorenskriver i Nordfjord, 1936 lagdommer ved Eidsiva lagmannsrett, Oslo. Studerte juridisk praksis og teori og sprog våren 1908 i London og våren—sommeren 1910 i München. Utgiver av 3. og 4. bind av Sakførerforeningens Høiesterettsdommer i utdrag samt av 6. bind av den Hambro—Siewerske samling av byrettsdommer.

Gift 1. februar 1910 med Rigmor Hiorth, f. i Østre Aker 15. juli 1887, dtr. av grosserer Christian Sommerfelt H. og Helga Jørgine Botilde Sommerfelt.

Stoltenberg, Christian Magnus Falsen, f. 25. mars 1844 på Eker, sønn av kontorfullm. Laurits S. og Mathea Dorthea Schanche, blev student 1863 og c. j. 1868 med haud. D. 2. juli 1892 som foged og sorenskriver i Hammerfest, hvortil utnevnt 22. november 1890. Underrettssakfører 1872 og overrettssakfører i Drammen 1878. Administrator ved Norges Banks avdeling i Drammen fra 1884.

Gift 1. juni 1886 i Kristiania med Christiane Lagertha Fleischer, f. 3. april 1855 i Vestby, d. 14. mars 1940, dtr. av klokker Manzin F. og Ulrikke Antonette Alette Stoltenberg.

Strand, Hans Andreas, f. i Elverum 7. juli 1817, d. i Volda 17. januar 1894, sønn av lensmann i Elverum Tollef S. og Andrea Petersen. Han blev student 1835 og c. j. med haud 1842. Nedsatte sig som sakfører i Moss og praktiserte der inntil han 23. oktober 1875 etterfulgte Paaske som sorenskriver i Søndre Søndmøre. Her hadde han sitt virke til sin død 17. april 1894.

Gift i Kristiania 6. mai 1857 med Julie Marie Cock, f. 11. juli 1836 i Aker, d. 25. november 1872 i Moss, dtr. av losoldermann Christopher Andreas C. og Karen Fischer.

Strøm, Hilmar Martinus, blev f. i Trondhjem 30. august 1817 av foreldre kjøpmann Hans S. og Antonette Marie Wei-

bye. Efter å ha underkastet sig juridisk embedseksamen i 1845 med laud var han først sorenskriverfullm. i Lofoten og derefter ansatt i Justisdepartementet fra 1850 til 1857, da han blev byfoged i Aalesund. Under sitt ophold her representerte han i 1859—60 Aalesund og i 1862—63, 64, 65—66 Aalesund og Molde på Stortinget. Den 3. juni 1869 blev han utnevnt til sorenskriver i Karmsund. Meddelt avskjed 31. oktober 1891. D. i Stavanger 7. mars 1897. Medlem av en kgl. kommisjon angående lensmennenes lønnsforhold i 1874.

Gift i Aalesund med Anne Margrethe Rønneberg, f. 6. mai 1812, d. 30. desember 1890, dtr. av kjøpmann dersteds Elias R. og hustru.

Strøm, Sivert Christensen, f. i Øiestad 19. august 1819, sønn av sjømann Christen Nielsen S. og Anne Terjesdtr., blev student 1841 og c. j. 1845 med laud, fogedfullm. i 10 år, før han i 1856 slog sig ned som overrettssakfører i Kongsvinger. Her blev han imidlertid ikke lenge, idet han allerede 23. mars 1859 blev sorenskriver i Nordre Østerdalen. 25. september 1867 blev han borgermester i Trondhjem. Avskjed 1892. D. i Kristiania 13. november 1902. S. var medlem av Norges Banks direksjon 1870—84 og av flere kgl. kommisjoner, deriblant den som utarbeidet forslag til loven om forandret lønningsmåte for visse civile embeder av 14. mai 1872. Stortingsrepresentant for Hedemarken på Stortingene 1859—66 og for Trondhjem og Levanger 1871—73 og 1877—79.

Gift: 1) med Albertine Margrethe Christiane Riis, f. 15. mars 1823, d. 13. juli 1875 dtr. av infanterikaptein Boye Christian R. og Christine Colbjørnsen. 2) med Marie Severine Wærner, f. 5. september 1841, d. 9. desember 1923, dtr. av postmester Bernt Anker W. og Henrikke Christine Reiersen.

Sund, Haakon Ragnvald Olsen, f. 5. april 1873 på Sund i Gildeskaal av foreldre lensmann Haagen Olsen og Anette Katharina Neumann. Med det akademiske kollegiums samtykke antok han i 1893 farsgårdens navn som efternavn. Han blev student i 1891 og c. j. med laud 1895. Sorenskriverfullm. inntil våren 1897, derefter sakførerfullm. og sakfører inntil våren 1904 da han ble politimester og magistrat i Bodø.

Innehadde her en rekke hverv, både kommunale og andre, således var han medlem av formannskapet, formann i styret for elektrisitetsverket, medlem av sparebankens direksjon og forstanderskap m. m. Ennvidere var han medlem av politilovkomitéen og avfattet flere avsnitt av dens innstilling, hvorav et «Om politiets opgave og gjøremål efter gjeldende norsk rett» er utgitt særskilt etter offentlig foranstaltning. Utnevntes 21. mars 1919 til sorenskriver i Midthordland, 19. november 1926 til lagmann i Gula- og Frostating og i 1929 til riksadvokat. Meddelt avskjed uten ansøkning i 1940 etter at aldersgrensen for riksadvokaten var nedsatt til 65 år. Under sitt ophold i Bergen som sorenskriver var han i en periode medlem av bystyret, fra 1920 til 1929 styremedlem for Den norske stats fiskeribank, fra 1928 dømmende kommissær i Andresens og Bergens Kreditbank A/S i likvidasjon under offentlig administrasjon, fra 1931 president i Norsk brannvernforening, henholdsvis medlem og formann i de 1923 og 1934 nedsatte komitéer til revisjon av straffeloven, medlem og formann for Forsikringsrådet, beskikket 1929, medredaktør av Nordisk tidsskrift for strafferett og medlem av redaksjonskomitéen for Nordisk kriminalteknisk tidsskrift, visepresident i Bureau pour l'unification du droit penal.

Gift 5. januar 1900 i Gran med Sigrid Emilie Gaarder, f. samme steds 28. mars 1870, d. i Oslo 1936, dtr. av oberstløytnant Andreas Tanberg G. og Andrea Fredrikke Borup, f. Buckholz.

Svendsen, Svend Gjesdahl, f. i Kristiania 3. april 1872 av foreldre ingeniør, direktør for Kristinia Gasverk Svend S. og Hanna Olava Kristine Gjesdahl, student 1890, c. j. 1895 (laud). Sorenskriverfullm. i 2½ år, derefter sekretær i Justisdepartementet. I departementstiden i kortere tidsrum permittert som sorenskriver, rettsskriver og assessor i byretten. Fra mai 1906 til 31. desember 1912 konst. byfoged på Hammerfest, fra 1. januar 1913 sorenskriver samme steds, først kgl. konst. og fra sommeren 1914 utnevnt. Konst. som sorenskriver i Strinden og Selbu 1918 og 9. oktober 1925 utnevnt til dette embede. Avskjed 1942. I Hammerfest medlem av bystyre og formann-

skap, medlem av styret for Finmarkens lånekommisjon til dens ophør 1909 og bestyrer av Norges Banks avdeling. I sin selvbiografi uttaler Svendsen: «Min lange dommergjerning har gitt mig et innblikk i menneskelivets mange forviklinger. Den har lært mig at ikke alene den strenge jus, men også en sund sans spiller en viktig rolle ved domstolens avgjørelser. Den har også lært mig at pliktens tørre vei, selv om den kan være kjedelig, som regel vil være adkomsten til tilfredshet og lykke.»

Gift på Tromsø 6. juli 1915 med Sofie Amalie Brandt Dietrichson, f. i Storelvedalen 21. februar 1889, dtr. av biskop Gustav Johan Fredrik D. og Magdalene Karen Fredrikke Ødegaard.

Sægaard, Rasmus Giøde, f. 25. mai 1772 i Kjøbenhavn av foreldre kjøpmann Erik S. og Anne Sophie Amalie Windt, begynte sin løpebane som kontorist hos sorenskriver Fløyen i Gudbrandsdalen, hvorefter han i 1804 tok dansk-juridisk eksamen. Samme år blev han prokurator i Kristians amt og i 1810 prokurator for alle retter i Akershus stift, dog kun i tilfelle han tok bopel i Kristiania. Han bosatte sig i Vaagaa og fikk en god praksis. 13. juni 1829 utnevntes han til sorenskriver i Vestre Raabyggelaget og forflyttedes 3. september 1840 til Valdres sorenskriveri. D. i embedet 10. februar 1851.

Gift 16. juni 1806 i Vaagaa med Ingeborg Birgitte Munch, døpt 4. september 1774, d. 3. april 1847 i Nordre Aurdal, dtr. av sogneprest Peter M. og Christine Storm.

Sørensen, Aimar August, f. i Kristiania 6. januar 1823, d. i Rygge 1. juni 1908, av foreldre professor Niels Berner S. og Dorthea Augusta Weidemann, student 1841, c. j. 1846 med laud. Han var i flere år ansatt i Kirkedepartementet derefter gårdbruker på Gipsund i Rygge. I 1874 blev han foged i Rakkestad og 29. juni 1881 sorenskriver i Moss. Fratrådte dette embede 26. juni 1884 da han blev statsråd og chef for Justisdepartementet i Johan Sverdrups ministerium. Ved ministeriets avgang 1. august 1888 bosatte han sig på sin gård i Rygge. Han representerte Smaalenenes amt på Stortingene 1862—63, 64, 65—66, 68—69, 71, 72, 73, 74—76, 77—79 som valgt av venstre. Som politiker vil han være mest kjent for

sitt arbeide for utvidelse av stemmeretten. Han var president i Odelstinget 1874—76 og 1877—79.

Gift med Else Petrine Gudmundsen, f. 19. februar 1825, d. 11. desember 1911, dtr. av smed Paul G. og Anne Pedersdr. Frogstad.

Sørensen, Nicolay Emanuel Thygeson, f. i Kristiansand 26. september 1809, sønn av biskop Christian S. og Antoinette Wilhelmine Fangen, student 1828 og c. j. med laud 1832. Det følgende år blev han ansatt i Marinedepartementet, hvor han i 1841 blev byråchef. Den 15. mars 1845 utnevntes han til auditor, ekvipage- og mønsterskriver m. v. ved Fredriksverns verft, den 4. februar 1850 til assessor i Kristiania overrett, 10. november 1855 til sorenskriver i Trøgstad og 22. desember 1866 til sorenskriver i Søndre Jarlsberg. D. i Tønsberg 31. januar 1890.

Gift 31. august 1838 med Hanne Caroline Marie Fangen, f. 23. mai 1813, d. 3. februar 1890, dtr. av generalmajor Christian Wilhelm F. og Margrete Nideros.

Sørensen, Søren Anton Wilhelm, blev f. på Strømsø 22. august 1793 av foreldre biskop Christian S. og Tete Sophie Wilhelmine Fangen, tok studenteksamen 1812 og juridisk embedseksamen 1816 med laud som eneste kandidat. Derefter advokatfullm. og fullm. i statssekretariatet, 1819 overrettsprokurator og 1822 høiesterettsadvokat. Som sådan berømt for sin veltalenhet og dyktighet, hvilket skaffet ham stor praksis og store inntekter. Men det var ikke blott som advokat han var kjent og ansett, han blev også et av de store navn i vår politiske historie. Han kom inn i politikken som 1ste representant for Kristiania på Stortinget 1830 og valgtes allerede dagen etter åpningen til president i Odelstinget, en ære som sjeldent eller aldri times en ny mann, senere s. å. president i Stortinget. Han representerte hovedstaden på alle Storting 1833—45, var på alle president i Stortinget avvekslende med Riddervold og i 1833 tillike Odelstingspresident. Aktor i riksrettssakene mot Collett 1827 og Løvenskiold 1836. S. var tingets beste taler og en dyktig president. I sin første stor-

tingstid blev han henregnet til opposisjonen, senere blev han mere regjeringsvenlig og tapte derved noe av sin store popularitet. Men han fulgte sin overbevisning, tilhørte sin overbevisning, som Wergeland uttrykker sig. Den 18. januar 1839 blev S. utnevnt til sorenskriver i Aker, da kanskje landets mest innbringende sorenskriveri. 9 år senere — 19. april 1848 — utnevntes han til statsråd og chef for Justisdepartementet. D. 28. juni 1853 som det første offer for koleraepidemien. Hans død foranlediget et sørgedikt av Jørgen Moe. Han blev båret til graven av medlemmer av Aker, Asker og Bærum formannskaper.

Gift i Elverum 23. juni 1822 med Inger Fredrikke Caroline Malthe, f. 2. september 1800 på Gimsø kloster, d. 30. september 1898 i Kristiania, dtr. av byskriver Christopher M. og Louise Alexandrine Aimeé Vedastine Le Nordmand de Bretteville.

Tambs, Nils Fredrik Severin, f. i Skjeberg 27. juni 1814 av foreldre oberstløitnant Hans Fredrik T. og Karen Margarethe Stang, student 1831, c. j. 1840 med haud og 1845 med laud. Var først kopist i Finansdepartementet og sakfører i Stavanger før han 11. september 1861 blev sorenskriver i Søndre Søndmøre. 22. desember 1873 forflyttet til Hardanger og Voss sorenskriveri, hvor han døde 29. juli (28. juli) 1885.

Gift 11. februar 1846 med Abrahamine Rolfsen, f. i Mandal 5. august 1815, d. 21. august 1901, dtr. av kjøpmann Jørgen R. og Maria Susanne Hansen.

Tandberg, Jørgen, f. 1747, døpt 21. juni s. å. i Vinger, d. 16. januar 1821 i Lier, sønn av fortifikasjonskonduktør, løitnant Christen Hansen og Mette Dorothea Jørgensdtr. Tandberg. Antok morfarens navn etter hvem han var opkalt. Foreldreløs allerede i 3 års alderen fant han et hjem hos morforeldrene. 13 år gammel begynte han å arbeide som skriverdreng og avancerte til fullm. på Smaalenenes amtskontor i Moss. Tok dansk-juridisk eksamen 1777. Opsa sin fullm.-stilling 1782 og nedsatte sig som sakfører på Moss. Han kjøpte med kongens tillatelse Moss sorenskriverembede og fikk be-

stalling som sorenskriver her 25. februar 1785. Forflyttet til Røken, Hurum og Lier 30. august 1793. D. i embedet 16. januar 1821 og etterfulgt av svigersonnen Martin Kjerulf.

Gift 12. september 1783 i Moss med Aase Marie Olsen, f. 21. oktober 1746 sammested, d. 12. februar 1816 i Lier, dtr. av kommisjonær i Moss Johan O. og Maria Jensdtr. Fischer.

Tharaldsen, Theodor Joachim, f. 16. februar 1856 i Kristiansand av foreldre bankassistent Hans Jørgen T. og Joachime Jansen, student 1873, c. j. i 1877 med haud og 1878 med laud. Efter i vel halvannet år å ha vært sorenskriver- og konst. politifullm. nedsatte han sig som sakfører på Lervik i Stord 1. oktober 1880 og praktiserte her til han 16. mars 1904 utnevntes til byfoged og politimester i Haugesund. 12. mai 1916 utnevnt til sorenskriver i Søndhordland. I sin sakførertid var han i vel 3 år kasserer og bokholder i Stord Sparebank. Formann i 2 kgl. utskiftningskommisjoner. Fra trådte sitt embede i henhold til aldersgrenseloven 31. mars 1926.

Gift 29. juli 1881 med Fanny Wilhelmine Meidell, f. 16. januar 1856, d. 19. mars 1931, dtr. av tollbetjent Ludvig Julius M. og Susanne Smith, f. Weltzien.

Thaulov,¹⁾ *Jens Gram*, f. i Kristiansand 25. november 1777, sønn av by- og rådstuskriver samt auksjonsforvalter og notarius publicus sammested Henrik Arnold T.²⁾ og Jakobine Chrystie, studerte i Kjøbenhavn og tok dansk-juridisk eksamen 1797, hvorefter han blev fullm. hos sin far i Kristiansand. Denne hadde i egenkap av rådstuskriver å fungere som justis-sekretær ved stiftsoverretten sammested. Da han tok avskjed fra dette embede, blev sønnen den 23. desember 1798 hans eftermann med 150 rdl. i lønn. I denne stilling forblev han til 1805, da han blev fullm. i Rentekamret i Kjøbenhavn. Den 23. desember 1808 blev den 31-årige T. utnevnt til sorenskriver

¹⁾ Han skrev selv sitt navn med v, ikke w.

²⁾ Henrik Wergelands morfar.

i Hadeland og Land — et embede som han innehadde i 52 år — etter Stephan Barclay Meidell, som hadde overtatt embedet etter sin svigerfar Glører Gløersen. Under ledigheten var embedet blitt bestyrt av den avgangne sorenskrivers sønn og mangeårige fullm. Johan Ernst Mejdell, som hadde søkt embedet og hadde gode forbindelser. Det hadde imidlertid også Thaulov eller sekretær T. som han gjerne kalte sig som tidligere justissekretær av hensyn til rangreglementet av 14. oktober 1746. Da han i juli 1810 giftet sig med Petronelle Juell, f. 23. desember 1791 og dtr. av plassmajor J. i Kristiania skaffet han henne derved fruetitelen, mens andre sorenskriverkoner, hvis menn ikke var i rangen, måtte nøie seg med titelen madame. Thaulov og frue hadde sitt hjem på embedsgården Velo i Jevnaker som T. hadde bebygget og forsynt med en statelig hovedbygning. Her var det både hjerterum og husrum, hvor gammeldags, norsk gjestfrihet og selskapelighet utfoldet sig i rikt mål gjennem 2 slektledd. I 1819 kom T. inn i den av Riksforesamlingen nedsatte store lovkomité etter sin venn den store Christie og formentlig etter dennes innflydelse, uaktet han ikke var student og ikke hadde latinsk-juridisk eksamen eller besatt synderlige juridiske kunnskaper. Inntil 1827 da han søkte sig fritatt var han hjemme på Velo optatt med forskjellige lovutkast ved siden av sin embedsgjerning. En tid var han også konst. som amtmann i Kristians amt. Han representerte sitt amt i 1827—28 ved det ordentlige og overordentlige Storting. T. feiret 2 ganger 50 års jubileum som embedsmann, først som justissekretær, siden som sorenskriver, begge under stor deltagelse, det første med 100 gjester og en gulldåse som hedersgave fra innbyggere i sorenskriveriet. T. blev meddelt avskjed 14. april 1860 og døde på Velo 18. mai 1862, og hans enke det følgende år (29. mars 1863). (Vesentlig etter professor Auberts opslats i Norsk Retstidende for 1891, s. 237 flg.)

Thaulow, Hans Henrik, f. på Stadsbygden prestegård 6. august 1802, sønn av sogneprest Hans Henrik T. og Marie Magdalene Elisabeth Wilde, kom først i boktrykkerlære og derefter som 15 års gutt til sorenskriver Thaulow på Velo, en fetter av faren, som kontorist. Her var han i 4 år før han

drog til Kristiania, hvor han i 1823 tok eksamen artium og i 1829 juridisk embedseksamen med laud for den teoretiske og haud for den praktiske prøve. Efter eksamen hadde han besluttet å bli prokurator i Bergen, men opgav snart denne tanke og tok i 1829 ansettelse i Justisdepartementet samtidig som han var ekstraordinær protokollsekretær i Høiesterett. I sistnevnte stilling fortsatte han i flere år efterat han i 1832 hadde avlagt befalt auditoreksamen og var blitt utnevnt til auditor ved 2nen Akershusiske brigade. I 1838 blev han tilbuddt embedet som ekspedisjonssekretær i Armédepartementet, hvortil utnevnt 1839 etter forutgått konst. Under sin ansettelse i departementet optrådte T. som det vil sees av Halvorsens forfatterleksikon også som juridisk forfatter. Den 3. januar 1846 blev han utnevnt til sorenskriver i Larvik sorenskriveri og bosatte sig i Larvik og ikke på den utlagte embedsgård Haavaldsrød i Brunlanes som var bortbykslet. I de to første år i Larvik var han konst. som amtmann i grevskapene under amtmann Cappelens fravær. I 1850 var han medlem av en kgl. kommisjon til utarbeidelse av en lov om almindelig verneplikt, påbudt i grunnloven og først gjennemført 1854. Thaulow tok avskjed 29. november 1879 og døde 14. november 1890, helt til det siste optatt med studier. T. skal ha vært en vel ansett dommer og i det hele en dyktig og i sitt distrikt meget avholdt embedsmann, som alltid fikk tid til å følge med i sitt fag. (Se Norsk Retstidende for 1891, s. 247 flg.)

Gift 1. november 1833 med Emma Andrea Krefting, f. i Bergen 6. november 1809, d. i Kristiania 8. oktober 1877, dtr. av notarius publicus Johan K. og Frederikke Lovise Frøchen.

Thesen, Michael Nielsen, f. i Tjølling 8. januar 1844, student 1861, c. j. 1866 med laud. Han var sønn av kjøpmann Fredrik Vilhelm Th. og Anne Marie Nielsen. Efter embedseksamen var han sakfører i Arendal til han 19. november 1892 blev sorenskriver i Nedre Telemarken. I denne stilling blev han til sin død 19. desember 1914.

Gift 1871 med Anna Rummelhof, f. 5. juli 1848, d. 19. april 1908, dtr. av kjøpmann i Arendal Barthel R. og Marie Smith..

Tillisch, Christian Flemming Carl Ferdinand, f. på Kongsberg 12. juni 1822, sønn av overførster ved Kongsberg Sølvverk Henrik Wilhelm T. og Ide Christiane Erizius, student 1838, c. j. med laud 1842, ansatt først i Revisjonsdepartementet, derefter i Indrededepartementet til 1852. I denne tid et halvt år konst. auditør i Fredriksvern. 1852—57 konst. kasserer og bokholder ved Karl Johansverns verft, herunder tillike i henved 1½ år konst. auditør og politimester i Horten. I mars 1857 blev han konst. garnisonsauditør i Fredrikstad, 11. oktober 1866 assessor i Kristiania byrett, 7. februar 1873 sorenskriver i Nordre Jarlsberg og 26. juli 1880 sorenskriver i Larvik. D. 8. juni 1895. Han utgav i 1852 Juridisk Kalender for Kongeriget Norge.

Gift 1. september 1847 med Laura Marie With, f. 28. januar 1827, d. 22. mars 1877, dtr. av kjøpmann på Kongsberg Borger W. og Sophie Dorthea Rømcke. (Jfr. bygdeboken Sande.)

Timme, Fredrik (Friderich) Daniel, f. 23. mai 1789 i Kjøbenhavn, d. 5. august 1861, sønn av renteskriver og landfoged Fridrich Daniel T. og hustru Anna født Smith,¹⁾ utdannedes som militær og blev i 1806 løitnant i 2net Trondhjemiske regiment, deltok som sådan i krigen 1808, blev e. j. 1812 og gikk av fra militærtjenesten med vartpenger 1818. Utnevntes 24. november 1821 til skattefoged i Trondhjem og etterfulgte 3. juli 1826 Ingelbrecht Knudssøn som sorenskriver i Strinden og Selbu. Fradømt dette embede ved høiesterettsdom av 11. mai 1855 for forbrytelse mot krl. kap. 24 § 27 for 2nen gangs ulovlig sportulering.²⁾ I sin «Personalhistorie for Trondhjem og Omegn» s. 626 forteller Chr. Thaulow, at T. utførte en del av koralen ved Carl Johans kroning i 1818 og tiltrak sig kongens opmerksomhet ved sin vakre sangstemme og fikk løfte om et bedre embede. Kongen innfridde dette løfte ved å gjøre ham til sorenskriver med forbigåelse av flere eldre ansökere.

---

¹⁾ Gjengift med sorenskriver S. G. Böckman.

²⁾ Retstidende for 1855, s. 681—704.

Gift i 1828 med Magdalene Kristine Halk, døpt i Trondhjems domkirke 27. januar 1786, d. i Strinda i 1860, 75 år gammel, dtr. av regimentskvartermester Christian Albrecht H. og hustru.

Thomas, Harald, f. 13. november 1879 i Tvedstrand, sønn av skibsfører Thomas Nielsen og Hedvig Sigrid Ingeborg Catharina Pantzerhielm, student 1896, c. j. med laud 1900. Fra samme års sommer til februar 1904 sorenskriverfullm. og konst. sorenskriver, så konst. politimester og bestyrer av sakførerforretning til høsten 1904. Ansatt som sekretær i Justisdepartementet våren 1906. Straks over nyttår 1915 konst. som sorenskriver i Senja i anledning embedets deling, og etter denne utnevnt til sorenskriver i det gjenværende Senja sorenskriveri fra 1. januar 1917. Forflyttet til Mellem Jarlsberg sorenskriveri 24. januar 1930. Prisdommer i Vestfold 1. januar 1941. I departementstiden medlem av en komité til revisjon av lovgivningen om medisinalavgift av fiskevarer og sekretær i politilovkomitéen. I Senja medlem av Ibestad herredsstyre, formann i herredets jernbanekomité og i en komité angående herredets deling, medlem av styret for Vaagsfjords interkommunale kraftselskap. Formann i direksjon, administrasjonsstyre og styre for Ibestad sparebank 1920—30.

Gift 22. august 1919 med Benthe Thomine (Minka) Graff, f. 9. juli 1885 på Hamar, dtr. av amtmann Truls Johannesen Wiel G. og Benthe Thomine Marie Cathrine Baastad.

Thomesen, Ole, f. i Kragerø 12. november 1817, sønn av kjøpmann Claus T. og Inger Persen, student 1837 og c. j. 1843 med laud for den teoretiske og haud for den praktiske prøve. Han var sterkt politisk interessert og radikal. Da han var blitt kandidat kastet han sig inn i fødebyens politiske liv, hvilket skaffet ham en mulkt for uttalelser om byfogden, som også blev mulktet og med nød og neppe reddet sitt embede. «Med ungdommelig lidenskap og vel tildels også med fremfusende angrep kritiserte jeg både de snevrere og de videre samfundsanleggjender», sier han om sig selv og tillegger at både han og hans far var demokrater, han endogså rød republikaner. Det var klart at en slik radikaler måtte sette bølger

i den lille idylliske konservative småby. Det synes å være blitt for hett for ham der. Han drog ihvertfall i 1848 til Vaagaa i Gudbrandsdalen for å bestyre prokurator Hindrums forretning noen måneder og derfra til Lillehammer som fullm. hos en derværende prokurator. Denne stilling hadde han i flere år samtidig som han og hans hustru var virksomme jordbrukskere på den av ham innkjøpte gård Langset i Faaberg. I 1853 blev han sakfører i Hedemarkens amt og tok bopel i Ringsaker. Ved sakførernæringens frigivelse flyttet han tilbake til Faaberg. Da det Oplandske dampskibsselskabs 2 skib var blitt solgt til en englander som forhøiet fraktene, dannet T. et nytt konkurrerende selskap og anskaffet to nye dampskib, «Skibladner» og «Færdesmanden». I 1867 var han ulønnet vikar i Kristiania byrett, hvor han det følgende år fikk kgl. konst. og 1869 fast ansettelse. Den 7. februar 1874 blev han utnevnt til sorenskriver i Nedre Telemarken med bopel Gvarv. Han fratrådte sitt embede 31. august 1892 uten å søke om permisjon. D. i Sandvika i Bærum 8. oktober 1905. Han var stortingsrepresentant for Bratsberg amt 1877—91. På Stortinget tilhørte han det radikale venstre, tro mot sin ungdoms idealer. Statsminister Johan Sverdrups optreden mot sin statsrådskollega statsminister Richter forleddet den gamle skriver til på et folkemøte i Telemarken 22. juli 1888 til å uttale at Sverdrups regimente hadde drevet flere av hans kolleger ut av regjeringen, en (Richter) endog like til selvmord. Herfor blev han tilkjennegitt kongens mishag.

Gift i Kragerø 14. mars 1850 med Johanne Jacobine Aalborg, f. 6. februar 1824, d. 12. mars 1893, dtr. av skibsfører i Kragerø Niels Mathæus A. og Kirsten Marie Sølie. Se for øvrig J. B. Halvorsens forfatterleksikon.

Thorbjørnsen, Bredo Henrik Morgensterne, f. i Skien 18. august 1851, sønn av bankkasserer og prokurator Simon T. og Anine Marie Hielm, blev student i 1868 og juridisk kandidat 1873 med laud. Efter embedsekksamen var han en kort tid politiassistent, derefter sakfører- og sorenskriverfullm. og konst. sorenskriver, inntil han i 1878 nedsatte sig som sakfører i Skien. Praktiserte som sådan til han 22. november

1890 blev konst. som foged og sorenskriver i Tana. 11. desember 1897 utnevnt til sorenskriver i Jæderen og Dalene. D. i Egersund 11. januar 1899.

Gift i Elverum 24. oktober 1878 med Thrine Gløersen, f. sammested 1. august 1857, d. 14. september 1938, dtr. av sogneprest sammested Christian August G. og Marie Olea Randers.

Thoresen, Hans Conrad, f. 16. oktober 1837 i Herø, d. 10. desember 1905 i Eidsberg, sønn av prest og prost Hans Conrad Th. og Sara Margrethe Daae, student 1857, c. j. med haud 1864. Efter en tids praksis som sorenskriverfullm. nedsatte han sig 1871 som sakfører i hjembygden, hvor han praktiserte til han 19. januar 1895 blev sorenskriver i Rakkestad.

Gift 6. desember 1875 med Kristine Fredrikke Thorsen, f. i Bergen 25. desember 1846, d. 4. juli 1889, dtr. av kjøpmann Thor Ellingsen T. og Anne Frederike Lindstrøm.

Thoresen, Johan Herman, f. i Herø 14. juli 1832 av foreldre prost Hans Conrad T. og Sara Margrethe Daae, blev student 1850 og c. j. med laud 1854. Han fikk ansettelse i Armédepartementet og 2 år efter i Justisdepartementet, hvor han i 1871 blev byråchef. 20. februar 1875 utnevntes han til sorenskriver i Øvre Telemarkens østfjeldske sorenskriveri, 28. februar 1881 til assessor i Kristiania byrett og 13. september 1884 til assessor i Høiesterett. D. 28. november 1914. Da Stortinget hadde besluttet å stenografere debattene i tinget, og avdelingene, blev han ansatt blandt de første stenografer. Han var medutgiver av Stortings-Efterretninger 1862—63, 1865—66, 1868—69 og 1871 og medredaktør av Stortings-tidende 1865—66 og 1868—69.

Gift 9. september 1875 i Eidsvold med Marie Antoinette Olsen, f. 3. januar 1844, d. 16. august 1907, dtr. av gårdbruker i Eidsvold Ole O. og Anna Kristine Abrahamsdtr.

Thuesen, Jens, f. i Kristiania 11. september 1824, sønn av stadsmusikus Peder T. og Petronelle Arndtsen, student 1843, c. j. med haud 1848. Derefter amtsfullm. og konst. amtmann i Molde fra mai 1848 til september 1859, da han blev autori-

sert som underrettssakfører i Aalesund. Her var han ordfører og mange ganger konst. byfoged, likesom han var formann for den der i 1864 avholdte fiskeriutstilling. Utnevntes 7. august 1867 til politimester i Larvik og 5. januar 1881 til sorenskriver i Midthordland, d. 4. juli 1893. Han var meget benyttet til kommunale gjøremål både i Aalesund og i Larvik. Stortingsrepresentant for Larvik og Sandefjord 1880—82.

Gift 1850 med Kristine Margrete Synnestvedt, f. 18. september 1818, d. 9. august 1893 i Bergen, dtr. av krigskommisær Hans Jørgen Reutz S. og Marie Astrup.

Se for øvrig Halvorsens forfatterleksikon.

Thune, Nils, f. 27. mai 1880 i Vang, Valdres, sønn av gårdbruker Nils T. og Marit Kvale, student 1898 etter å ha gjennomgått hjembygdens folkeskole, amtsskolen i Valdres og «Hauges Minde». Juridisk kandidat med laud 1902. Sorenskriverfullm. 1903—05, sekretær i Revisjonsdepartementet 1905—11, politifullm. og politiinspektør i Trondhjem 1911—20, assessor i Trondhjems byrett 1920—24, sorenskriver i Inderøy 23. mai 1924, sorenskriver i Eiker, Modum og Sigdal 1. januar 1933. Han har vært medlem av bystyrrene i Trondhjem og Steinkjer og av Øvre Eikers herredsstyre.

Gift 5. juli 1920 i Trondhjem med Gerd Alnes, f. 25. april 1896 sammested, dtr. av grosserer Andreas A. og Anna Nordbo.

Torstenson, Bernt Christian Anker, f. i Skjeberg 2. januar 1808 av foreldre kaptein Caspar Christian T. og Sophia Ulrica Gregoriana Ziegler, student 1829, c. j. med laud 1834. Ansattes i Justisdepartementet, hvor han 20. juli 1841 blev kgl. fullm. Utnevnt 6. desember 1845 til sorenskriver i Søndre Søndmøre, 28. mai 1861 til sorenskriver i Nedre Telemarken og 31. mars 1866 til sorenskriver i Gjerpen. Avskjed 1. juni 1876, d. i Gjerpen 25. november 1886.

Gift 23. desember 1841 med Esther Christine Middelthon, f. i Stavanger 2. mai 1812, d. i Gjerpen 6. mars 1878, dtr. av kjøpmann Jacob Cornelius M. og Alethe Marie Hveding.¹⁾

¹⁾ Se Slektshistorisk Tidsskrift bind 8, s. 52.

Torstenson (Torstensen),¹⁾ Bjarne, f. i Fredrikstad 3. november 1882 av foreldre kjøpmann Georg T. og Henriette Ambrosia Grorud, student 1900, vernepliktig officer 1901, c. j. med laud 1906. Sorenskriver- og byfogedfullm. I 1911 ansatt i Landbruksdepartementet, 1916 konst. byråchef og 1918 konst. ekspedisjonschef i Provinanteringsdepartementet. Ved dettes nedleggelse 1922 konst. ekspedisjonschef i Landbruksdepartementet. 18. juli 1924 utnevnt til sorenskriver i Setesdal og 1. juli 1934 til sorenskriver i Lier, Røyken og Hurum. Ved sitt 25 års studentjubileum bemerker han at noe av det som har gjort mest inntrykk på ham er verdenskrigen og det arbeide denne medførte for ham som departementsmann. Det var til sine tider et uavbrutt slit fra kl. 9 morgen til langt på natt — uten tid til å spise middag.

Gift 14. oktober 1911 i Kristiania med Hjørdis Fosterud, dtr. av kontorchef Magnus F. og Jenny Mathilde Harbitz.

Trosdahl, Niels Peter, f. 1789, døpt 18. januar s. å. i Lom, d. 22. oktober 1864 på Tromsø, sønn av lensmann Knut T. og Johanne Fredrikke Hvidt. Fra 14 års alderen arbeidet han på embedskontor, fra 1. januar 1810 på Hedemarkens fogekontor som han bestyrte som konst. 19. februar 1815—1. november 1816. Derefter assisterte han fogden i Østerdalen. I 1817 tok han preliminæreksamen og i 1819 og 20 norsk juridisk eksamen. Beskikkedes til prøveprokurator i Hedemarken 31. juli 1820 og konst. som sorenskriver i Nordre Hedmarken fra 29. oktober næstefter til 2. juni 1823. Sistnevnte datum utnevntes han til underrettsprokurator i Hedemarkens amt med bopel i Furnes. 28. april 1829 befordredes han til justissekretær i Trondhjemis overrett, 27. august 1834 til byfoged i Kristiansund og 20. september 1838 til sorenskriver i Senjen og Tromsø. Tok avskjed 26. mars 1853 «med anerkjennelse av fortjenstfull og i alle retninger tiltalende virksomhet».

Gift 12. november 1810 i Vang, Hedemarken, med Randi Hansdtr., f. sammested 24. november 1788, d. 14. april 1842

¹⁾ Navnets skrivemåte endret med Justisdepartementets tillatelse.

på Tromsø, dtr. av gårdbruker Hans Jacobsen Ingvoldstad og Eli Olsdtr.

Tschudy, Oscar Julius, f. i Tønsberg 27. desember 1850 av foreldre grosserer Petter T. og Verona Tschudy. Efter å være blitt juridisk kandidat 1872 med laud og autorisert som overrettssakfører arbeidet han på advokat- og sakførerkontor, til han i 1875 blev ekstraskriver i Kirkedepartementet. Forlot denne stilling etter 8 års forløp for å overta redaksjonen av Christiansands Tidende. Sluttet allerede det følgende år som redaktør, da han hadde erholdt et videnskapelig stipendium for i utlandet å studere statsrett og kirkerett. Ytterligere stipendier satte ham i stand til å opholde sig utenlands til utgangen av 1890, avbrutt av kortere besøk hjemme, hvor han holdt en rekke forelesninger over «Stat og Kirke». Våren 1891 ansattes han som redaktør av Namdalens Blad i Namsos, hvor han dessuten drev sakførervirksomhet. Fratrådte redaksjonen ved utgangen av 1898. Utnevntes 24. august 1907 til sorenskriver i Karmsund og innehadde embedet til 1921. T. optrådte som forfatter av 6 populære avhandlinger om stat og kirke, av et skrift om stortingsopposisjonen (Skal Johan Sverdrup seire), som korrespondent til innen- og utenlandske aviser og som bidragsyter til forskjellige tidsskrifter. D. 16. juni 1923.

Tungodden, Bernt Severin, f. i Sulen 5. januar 1874, sønn av gårdbruker Bertel Andersen T. og Petrine Sørensdr. Losnegaard, student 1895, c. j. 1900 (laud) efter å ha gått et år på krigsskolen. Assistent i Norges fiskeristyrelse 1900—04. Praktiserte derefter som sakfører i Bergen, Bremanger og Svolvær. Konst. politimester i Lofoten og Vesteraalen. Sorenskriver i Alstahaug 21. januar 1927. Ulønnnet premier-løytnant i infanteriet 1903.

Gift 15. august 1902 i Bergen med Bina Monsen, f. 1. oktober 1880 i Rognan, Saltdalen, dtr. av handelsmann og post-åpner Bernt Olai M. og Anna Eriksen.

Tønseth, Einar, f. i Barbu 20. april 1883, sønn av telegrafbestyrer Gerhard T. og Bertha Claussen, student 1901 og c. j. 1906 med laud. Sorenskriverfullm. 1907—10, konst. politi-

fullm. i Tana—Varanger februar—august 1910, politiassistent i Sørvaranger og politifullm. sammested s august 1910—14, politimester sammested til 21. februar 1919, da han utnevntes til sorenskriver i Hammerfest. Forflyttet til Midthordland sorenskriveri 21. januar 1927. Var fra 1914—19 bestyrer av Kirkenes bank og i Hammerfest medlem av bystyret. Fra 1927 formann i revisionen ved Hypothekbankens og Arbeiderbruk- og Boligbankens kontor i Bergen.

Gift i Vadsø 11. juli 1911 med Margrethe Rynning, f. 3. mars 1888 på Moss, dtr. av grosserer Christian R. og Pauline Hilditsch.

Ulve, Andreas Bergithon, f. på Tromsø 2. august 1858, d. 5. februar 1939, av foreldre styrmann Erik Andreas U. og Else Kristine Ebeltoft, student 1876, i 3 år huslærer og i 1884 c. j. med haud. I 1885 nedsatte han sig i Vadsø som sakfører og praktiserte her — avbrutt av en tids virke som sorenskriverfullm. og en rekke konst. — til han i 1896 blev konst. som politifullm. i Tana—Varanger. S. å. beskikket til opsynschef under loddefisket i Finmarken. Videre har han vikariert ved Vadsø middelskole både som klasselærer og kateket og en sommer endog i sin fars sted vært fører av lokalbåten Varanger. Innehadde i Vadsø mange kommunale og offentlige hverv. I 1901 utnevnt til politimester i Tana—Varanger og 7. april 1911 til sorenskriver i Gauldal. Avskjed 1928.

Gift 21. juni 1890 med Marie Sjøli, f. i Aamot 21. august 1861, dtr. av gårdbruker Ole S. og Berthe Svendsdtr. Balstad.

Urbye, Andreas Tostrup, f. 8. mai 1869 på Fredrikshald, sønn av foged Gabriel Joachim U. og Elisabeth Sofie Eeg. student 1887, c. j. 1891 med laud. I 2 år sorenskriverfullm., 1893 konst. byrettsassessor, 1894, 1897 studieophold i utlandet, fra 1. desember 1894 til 1896 sekretær i straffelovkommissionen, 1895—97 fullm. hos riksadvokaten, 1898 utnevnt til stadsadvokat i Tromsø og Finmarken, 1904—05 konst. professor, 1905 sammen med professor Gjelsvik de norske delegertes sekretær ved forhandlingene i Karlstad, 1906 utnevnt til amtmann i Finmarken og 19. januar 1912 til sorenskriver i Eker, 1913—16 arbeidsminister og 1916—17 justisminister

i Gunnar Knudsens regjering, 1917—18 konst. stiftamtmann i Kristiania, 1918—24 sendemann i Finnland, 1922—24 tillike i Estland og Latvia. Norges sendemann i Sovjetsamveldet 1924—39 og fra 1939 tillike i Iran. Under bruddet av de diplomatiske forbindelser mellom Storbritannia og Sovjetsamveldet i 1927—29 varetok han som sendemann i Moskva de britiske interesser i Sovjetsamveldet. Møtte desember 1939 sammen med stortingspresident Hambro som Norges representant ved Nasjonenes Forbunds møte i Genève. Avskjed etter aldersgrenseloven 1939. Tok i 1909 den juridiske doktorgrad. Har skrevet en rekke artikler i innen- og utenlandske aviser og tidsskrifter og utgitt «Norsk Strafferett» som behandler endel avsnitt av strafferettens spesielle del.

Gift 30. juli 1901 med Anna Robertson, f. 4. november 1878 i Hammerfest, dtr. av konsul George Robertson sammested og Anna Albrethson.

Urbye, Claus Andreas, f. 13. desember 1834 på Rundø fyr, d. 28. august 1904 i Kristiania, sønn av daværende fyriinspektør, senere overtollbetjent Andreas Tostrup U. og Anne Margrethe Lund, student 1853, c. j. 1858, laud. Ansatt en kort tid hos en sakfører, senere i mange år fullm. ved Fredrikshald byfogedembede som han oftere og til dels i lengere tid ad gangen styrte som konst. Autorisertes i 1865 som sakfører og nedsatte sig som sådan i Fredrikshald. Fra 1. oktober 1871 til våren 1873 konst. byfoged i Sarpsborg under ledighet, 3. august 1875 utnevnt til politimester i Arendal, 3. november 1880 til sorenskriver i Inderøen og 21. mars 1890 til sorenskriver i Eker, Modum og Sigdal. Avskjed 12. august 1903 med kr. 2 600 i pensjon.

Gift 12. september 1862 med Mathilde Schjerden, f. i Kristiania 14. november 1841, d. sammested 7. april 1901, dtr. av teglverkseier Gulbrand Larsen S. og Eli Saxlund. (Efter oplysninger fra familien og Stange-boken av Ringnæs.)

Vangensteen, Ove Bodvar Hussein, f. 31. januar 1806 av foreldre litterat Jens Johan V. og Catharina Stranger Skjelde-rup, student 1824 og c. j. 1832 med laud. Fullm. i Kirke-departementet 2. mars 1837, byråchef sammested 12. januar

1841, sorenskriver i Namdalen 17. februar 1844, i Lyngdal 18. september 1852 og i Mandal 18. januar 1854. D. i embedet 16. mars 1859.

Gift 31. mai 1844 med Nicoline Cecilie Dahl, f. 21. juli 1818, d. 28. april 1904, dtr. av major Nils Griis Alstrup D. og Sophie Müller Segelcke. Fru V. var søster av sorenskriver Segelke Dahl.

Vedler, Kristoffer, f. 27. juli 1856 av foreldre kjøpmann Berendt Christian V. og Divert Wesenberg, student 1874, c. j. 1878 med laud. Efter ca. tre års praktisk utdannelse som sorenskriverfullm. nedsatte han sig i 1882 som sakfører i Bergen. Ved siden av sin sakførergjerning var han i mange år sekretær ved Hypothekbankens lånekontor i Bergen og sekretær hos 2nen rådmann, i halvannet år konst. politifullm. og et år konst. assessor i Bergens overrett. 24. juni 1915 blev han utnevnt til sorenskriver i Numedal og Sandsvær og i 1922 konst. som ekstraordinær assessor i Høiesterett. Da han av helbredshensyn måtte søke sig entlediget fra denne konst. blev han 15. juni 1923 utnevnt til sorenskriver i Mellem Jarlsberg, fra hvilket embede han fikk avskjed i 1926. D. 12. mai 1928.

Gift: 1) i Genua 3. september 1885 med Louise Bødtker, f. 8. mars 1863, d. 29. mai 1916, dtr. av konsul og kjøpmann Job Dischington B. og Louise Friile. 2) 26. januar 1924 med Helga Nilsen, f. 3. juni 1881, dtr. av statsråd Peder N. og Anna Caroline Johannssen.

Vogt, Arne, f. 3. november 1848 i Kristiania, d. sammested 26. januar 1935, sønn av statsråd Niels V. og Karen Magdalene Arntzen, blev student 1865 og juridisk kandidat med laud 1870. Efter eksamen bestyrte han en tid sakfører Lunds forretnings i Hammerfest samtidig som han var konst. referent i Vestfinmarken. 1871—74 sakfører i Farsund, senere drev han sakførerforretning i Kristiansand, hvor han var fullm. ved bysksriverembedet og i lengere tid konst. assessor i overretten. I 1891 bestyrte han i lengere tid Agder lagmannsembede og tre år senere i henved et år Borgarting og Agders lagmannseembede. 2. mars 1901 utnevnt til sorenskriver i Larvik, 17. september 1904 fast ekstraordinær assessor i Høie-

sterett og 22. november 1911 virkelig assessor i samme rett. Avskjed 1918. Han var i noen perioder medlem av Kristiansands bystyre, derav 1892—94 ordfører. Innehadde dessuten flere andre kommunale hverv i byen. Direktør i Kristiansands sparebank. I Neumanns Tidskrift för Lagstiftning leverte han oversikter over norsk lovgivning i tidsrummet 1860—86.

Gift i Kristiansand 24. juni 1875 med Alethe Heyerdahl, f. sammested 30. januar 1849, d. i Oslo 5. september 1929, dtr. av brigadelæge Stener Severin H. og Valentine Egidia Sem.

Vogt, Hans Holmboe, f. i Kragerø 14. juni 1860, sønn av daværende byfoged, senere overrettsassessor Nils Lorentz V. og Karen Johanne Holmboe og pleiesønn av farbroren overlærer Volrath V. Student 1876 og c. j. 1880 (laud). Efter eksamen var han en kort tid advokatfullm., derefter et år i Frankrike, så redaksjonssekretær i Morgenbladet og sorenskriverfullm., hvorefter han blev ansatt i Indredepartementet. I 1895 blev han konst. som politimester i Sarpsborg og i 1898 utnevnt til assessor i Kristiania byrett. Under sin ansettelse i departementet opholdt han sig to år i utlandet med universitetsstipendium likesom han i fire år var beskikket som ekstrordinær dommer under fiskeriene i Finmarken. 3. april 1912 blev han utnevnt til sorenskriver i Søndhordland og i denne stilling døde han 28. mars 1916. Han karakteriseres som en for sin dommergjerning og for sitt distrikt like varmt interessert mann som med våken interesse tok del i befolkningens liv og virke. Han leverte en mengde bidrag til dagspressen og var en kjent juridisk forfatter. Som tillegg til de i J. B. Halvorsens forfatterleksikon opregnede skrifter kan nevnes: Utdrag av civile høiesteretsdomme.

Vogt, Ludvig Adler Lie, f. 21. november 1870 i Moss, sønn av havnefoged og losoldermann Johan V. og Dorothea Heide-mann Lie, student 1888, c. j. 1893 (laud). Fullm. hos borgermesteren i Drammen 1894—96, studerte med det Mantheyske legat i Tyskland 1896—97. Advokatfullm. 1897—98. Praktiserende sakfører i Drammen 1899—1917. Sorenskriver i Malangen 25. oktober sistnevnte år. Sorenskriver i Sør-Gud-

brandsdal 15. juni 1923. Avskjed 1940. Innehadde i Drammen flere kommunale tillitsverv, var i flere år formann i byens høireforening og riksmålsforening. I Lillehammer medlem av bystyret og menighetsrådet, medlem av styret for De Sandvigske Samlinger.

Gift 2. februar 1904 på Bragernes med Wenche Elisabeth Bækman, f. 13. august 1880 i Stod, dtr. av sogneprest i Sparbu, senere resid. kapellan i Bragernes Søren Gottfried B. og Martha Jacobine Grøner.

Voss, Carl Christopher Nicolai, f. 2. desember 1825 i Kristiania av foreldre byggmester Johan Joachim V. og Johanne Laurentze Møller, blev student 1844 og c. j. med laud 1849. I 1848 og 1851 refererte han stortingsdebattene for Morgenbladet, under den konstituerende danske riksdag 1848—49 fungerte han som hurtigskriver. 1857, 59, 60 var han chef for Stortingets stenografkorps, det første år sammen med H. K. Paludan. Ved siden herav var han siden 1850 ansatt i Poststyrelsen, hvor han i 1860 rykket op til byråchef (under Marine- og Postdepartementet). 1870—71 var han konst. postmester i Kristiania. Den 15. januar 1876 utnevntes han til sorenskriver og byfoged i Hamar. D. i embedet 16. februar 1890. Som byfoged i Hamar var han tillike byens magistrat og politimester. I et bystyremøte i 1885 kom han med ærekrenkende beskyldninger og forhåndende ytringer mot bystyret, og under en valghandling samme års høst fremkom han med ærekrenkende ytringer mot en velger. Skjønt selv injuriant lot han opta forhør over velgeren og herunder tilførte han protokollen undersøkelser som ikke vedkom forhørets gjennstand. For disse misligheter blev han ved høiesterettsdom av 20. juni 1887 ilagt en bot, stor kr. 1 200. Som man vil se av J. B. Halvorsens forfatterleksikon var Voss en skrivende mann både som redaksjonell medarbeider i Morgenbladet 1850—57 og som tilfeldig bidragsyter.

Gift: 1) 10. juni 1859 med Wilhelmine Anette Wedel-Jarlsberg, f. 21. september 1826, d. 11. mars 1866, dtr. av major Wilhelm Frederik W. og Anna Dorothea Elieson. 2) 5. mai 1868 med Fredrikke Dorothea Malchin, f. 19. januar 1846,

d. 19. januar 1874, dtr. av tukthusprest Christian Fredrik M. og Lovise Marie Ulrikke Aagaard. 3) 20. september 1878 med Dorothea Margrethe Falck, f. 13. juni 1852, d. 18. november 1896, dtr. av overrettssakfører Rudolf F. og Thora Lagertha Halvorsen.

Voss, Peter Boertmann, f. 17. januar 1780 (81) i Kjøbenhavn, d. i Grimstad 1. mai 1841, sønn av den tyskfødte kam-merråd, kommittert i Rentekamret Johan Fredrik Christian V., student 1796, c. j. 1799 med haud, 1804 forstadvokat og schicht-mester ved Kongsberg Sølvverk, 26. mai 1813 sorenskriver i Ytre Sogn, 5. mars 1825 sorenskriver i Vestre Nedenes og byfoged i Grimstad. Her kjøpte han gården Bie ved Drams-vigen med stor bebyggelse, skibsverft og strandtomter, og bodde der til sin død. En meget aktet mann og en dyktig embedsmann.¹⁾

Gift med Grete Lovise Usler, døpt 17. mars 1785, d. i Grimstad 9. april 1860, dtr. av bergmester på Kongsberg Johan Wener U. og hustru.

Wasserfall, Karl Falk, f. i Kristiania 24. mai 1833, sønn av senere bokholder ved Kongsberg Sølvverk Hans Jacob W. og Kristine Falch, blev student 1852 og juridisk kandidat med laud 1856. Ansattes fra 1. mars 1857 som ekstraskriver i Justisdepartementet, hvor han i 1875 blev byråchef. Utnevntes 25. juli 1881 til sorenskriver i Holt og 3. mai 1890 til soren-skriver i Nedre Romerike. Fratrådte dette embede 1911 og døde 18. oktober s. å. W. var en kjent vise- og leilighets-dikter som gjorde sig særlig fortjent av Studentersamfundet. Se J. B. Halvorsens forfatterleksikon.

Gift: 1) 7. september 1865 med Magdalene Cathrine Dor-thea Valeska Ross, f. 17. februar 1842, d. 22. november 1878, dtr. av tollinspektør Lauritz Lassen R. og Helene Meyer. 2) 3. september 1881 med Ragnhild Beate Marie Vanelius, f. 21. februar 1850, d. 25. august 1931, dtr. av kaptein Christian Fredrik V. og Mally Smith.

---

¹⁾ J. Landgraff: Grimstadslægter, s. 49, note.

Weidemann, Christopher Christian, f. 14. april 1779 i Toten av foreldre prokurator, senere foged, Lars W. og Marie Sommerfeldt, blev student 1795 og tok latinsk-juridisk eksamen med laud 1809. Blev s. å. kopist og senere fullm. i Rentekamret, 1809 byfoged og politimester i Kristiania, 1810 tillike assessor i priseretten sammested. Tok avskjed som politimester 1814. Den 1. september 1817 etterfulgte han sin eldre bror Lauritz som sorenskriver i Toten, Vardal og Biri. Tok avskjed 8. februar 1853 og d. på sin gård Billerud, Østre Toten 27. august 1858. Stortingsmann for Kristians amt 1824. President i Odelstinget. W. var ikke heldig som politimester. Han forsøkte å tvinge en tiltalt til å tilstå ved å slå ham med et tre. Dette slag i saken bekom politimesteren ilde.¹⁾ Herfor fikk han en mulkt på 400 rdl. + saksomkostninger og blev ikke som lovet assessor i Høiesterett.

Gift med Maria Magdalena Lyche, døpt 10. september 1784, d. 8. mars 1867, dtr. av bokholder i Kjøbenhavn Christian Jacob L.

Weidemann, Fredrik Sommerfeldt, f. på Toten 22. september 1803, d. på sorenskrivergården Berg på Ørlandet 7. mars 1875, sønn av amtmann Lauritz W. og Ditlevina Marie Qvist, student 1820 og c. j. 1827 med laud. Han blev kopist i Justisdepartementet det følgende år og byråchef i Kirke-departementet i 1832. Utnevntes til sorenskriver i Fosen 14. november 1840. Bodde som sådan først på gården Aune i Rissa til våren 1845, da han flyttet til den nye embedsgård Berg på Ørlandet. I 35 år satt han som sorenskriver i det vidstrakte distrikt, hvor de fleste embedsreiser måtte foretas i båt ad lang og tildels meget hård sjøvei. Av disse reiser tok riktig nok fullmektigen brorparten. Det het sig, at denne på sorenskriverens gamle dager også styrte tingene. Da retten skulde settes, blev den gamle skriver båret inn til tingbordet, hvorefter han trakk sig tilbake og overlot admi-

¹⁾ Desuten hadde han ført forhørene på løst papir og senere innført dem i forhørsprotokollen under uriktig datum. (P. Holmsen: Kristiania Politis Historie, s. 131.)

nistrasjonen til den edsvorne hjelper. Når forretningene var ekspedert og tinget skulde sluttet, blev sorenskriveren påny anbragt ved tingbordet. Det må bemerkes at han hadde den samme fullmektig i ca. 20 år, en mann han kunde stole på og som ved Weidemanns død blev hans efterfølger i embedet.

W. var 2 ganger gift. 1. På Ullern i Aker 30. august 1831 med Nathalia Adelaide Major, f. på Nedre Kongsgård ved Kristiansand 10. januar 1808, d. på Berg, Ørlandet 12. september 1851, dtr. av irlenderen Robert M. og Sophie Benedikte Weidemann. 2. På Bustad i Rissa 10. oktober 1853 med Mathilde Christine Hornemann, f. i Holmestrand 21. juli 1814, d. i Trondhjem 21. mai 1877, dtr. av c. j. skibsredere i Holmestrand, senere landmann i Rissa Ebbe Carsten H. og Nicoline Andrea Christensen.

Weidemann, Lauritz, sønn av daværende prokurator på Toten, senere foged i Nedenes, den danskfødte Lars W. og Marie Sommerfeldt, blev født på gården Sukkestad på Toten 27. november 1775. Student 1790 og latinsk-juridisk eksamen 1793 med haud for den teoretiske, laud for den praktiske prøve. I 1794 styrte han Nedenes fogedembede for sin far og i 1795 var han medlem av en i Arendal nedsatt kgl. kommisjon i anledning av trelasthandelen. For sin deltagelse i dette arbeide fikk han kongens løfte om en passende befording. I januar 1797 blev han fullm. hos byfogden i Risør og 11. august s. å. dennes ettermann som byfoged, byskriver, veier og måler i den lille by. Men han blev ikke lenge i denne stilling. Allerede 14. desember 1798 utnevntes han til sorenskriver i Søndre Søndmøre, 1. oktober 1802 til sorenskriver i Toten, 1817 til amtmann i Hedemarken og 1821 til amtmann i Kristians amt. Tok avskjed 3. november 1851, d. på sin gård Stenberg på Toten 1. august 1856. Begravet på sin gård. W. er mest kjent for sin deltagelse i Riksforamlingen på Eidsvold 1814, som deputert for Kristians amt og som representant på Stortingene 1814, 15—16, 27, 36—37, 39, var Stortingspresident 1827, Odelstingspresident 1815—16 og Lagtingspresident 1836. Ivrig opposisjonsmann. På Eidsvoll, hvor han sluttet sig til Falsen, fremå han et grunn-

lovsutkast som karakterisertes som erkeroyalistisk. Henrik Wergeland gir ham følgende skuddsmål: «Heftig, ekte nasjonal patriot av reneste skarlagen, der hverken vilde vite av Sverige eller Danmark, og en streng økonom. Han vilde — løp hans nasjonalfølelse engang av med ham — heller dø enn kalle fremmede læger inn. Virksom i debattene og med amendements.» Av Jacob Aall får han en annen påskrift: «Hans få taler var hårde, ensidige og fremsatt i en innbildsk tone. I og utenfor forsamlingen gav han sig en diktatormine, som måtte antyde hofferdighet, når ikke hans rykte var bedre enn hans vesen.» Jubileumsverket: Eidsvoll 1814, s. 298—99, hvorfra disse linjer er hentet, skriver om ham, at han var en av de strammeste nasjonalister i hele Riksforeningen — og det var ingen embedsmann som så konsekvent vilde bygge det norske samfund på bondestanden. — Han var ikke politisk demokrat. — Det var samfunnsvilkårene han ville demokratisere. På Stortinget 1815—16 vant han sig navnet «bondens venn og taler» og virket sammen med Christie som fører for bonde-tingmennene. Han var en myndig kar, og motstanderne likte ham ikke. Hans gård Stenberg på Toten er blitt bygdemuseum og møtested for Totenbygdenes folk. I sitt Eidsvold-Galleri gir Paul Botten Hansen ham følgende ettermæle: «Som embedsmann besatt W. en anerkjent dyktighet og energi til å gjennemføre hvad han ville, men det stivsinn som var parret dermed, måtte i mange forhold bli hemmende og besværlig, og det så meget mere, som han hverken besatt noen særegen oplysning eller over det almindelige gående evner, således at hans meninger derfor skulde ha et særeget krav på straks å hyldes og antas fremfor andres.»

Han blev gift 16. desember 1797 med Ditlevine Marie Qvist, f. 22. mai 1774, d. 18. mars 1866, dtr. av foged i Nedenes Ditlev Q og Ingeborg Marie Herlofsen.

Wessel, Jonas, f. 2. juli 1766 i Son av foreldre kjøpmann dersteds Cornelius Olsen og Gjertrud Marie Wessel, ble adoptert av sin morbror generalauditør A. C. Wessel og fikk dennes familienavn. I 1786 blev han student og i 1791 c. j.

med haud, i 1787 regimentskvartermester og auditør og deltok som sådan i felttoget i 1788. Den 21. desember 1792 utsnevntes han til sorenskriver i Nedre Telemarken, hvor han bodde i Solum. Efter 56 års virke som sorenskriver tok han avskjed 2. september 1848 fra 1. januar 1849 og døde 26. juni 1851 på sin eiendomsgård Bjørndalen i Solum. W. var valgt til å representere Bratsberg amt på det overordentlige Storting 1814, men bad sig frittatt.

Gift: 1) med Anne Margrethe Schjelderup, f. i Vestby, døpt 26. september 1771, d. 1805, dtr. av sogneprest Augustinus S. og Maren Wessel. 2) 20. november 1806 med Severeine Alette Huitfeldt, f. i Onsø 15. august 1778, d. på Bjørndalen i mars 1818, dtr. av generaladjutant og kaptein Hans Wilhelm Christopher H. og Gjertrud Christiane Selmer. 3) i Skjeberg 26. mai 1821 med nr. 2's søster Sofie Amalie Huitfeldt, f. 1769, d. 17. august 1841.

Wessel Berg, Frederik August, f. i Sem 27. juni 1809, sønn av justitiarius Jens Christian Berg og Hedevig Marie Elisabet Wessel, student 1827 og c. j. med haud 1835 efter å være blitt ansatt i Justisdepartementet det foregående år. Fullm. i nevnte departement 1842, foged i Orke- og Guldalen 1849, amtmann i Nordre Trondhjems amt 11. juni 1857 og sorenskriver i Vinger og Odalen 11. oktober 1866. Avskjed 26. juli 1880, d. på Kongsvinger 8. november 1895. Wessel-Berg vil særlig være kjent gjennem sin fortrinlige reskriptsamling med verdifulle historiske anmerknninger fra farens hånd. Se for øvrig Halvorsens forfatterleksikon.

Gift: 1) 9. november 1837 med Pauline Augusta Clausen, f. i Kristiania 22. mars 1813, d. 9. august 1872 på sorenskrivergården Langeland, dtr. av tollbetjent Lars C. og Louise Thrane. 2) 3. mai 1879 med Elisabet Margreta Nielsen, f. i Vinger 20. november 1836, d. i Kristiania 8. mai 1908, dtr. av gårdbruker (brukseier) Niels Berg og Ursulla Marie Gaarder Rynning.

Wetteland, Ole, f. i Stavanger 30. september 1867 av foreldre skibsfører Thorvald Christinus W. og Anna Marie Stangeland, student 1886, c. j. 1893 (laud) efter i noen tid

å ha vært til sjøs og gått et år på krigsskolen. I 3 år fogedfullm. Nedsatte sig som sakfører i Stavanger 1896. Ansatt 1900 som Stavanger formannskaps sekretær og kommunens sakfører. Fratrådte denne stilling 1908 da han var blitt politimester i Stavanger. Borgermester sammested 1917, 1922 konst. og 8. august 1924 utnevnt til sorenskriver i Jæren. D. i embedet 14. august 1931. Han har spilt en betydelig rolle i Stavangers industrielle, politiske og kommunale liv, vært styremedlem i en rekke bedrifter, medlem av formannskapet, formann i provianteringsrådet, havnestyret, husflidsforeningen, fortidsminnesmerkeforeningens Stavanger-avdeling m. m.

Gift i Stavanger 27. februar 1895 med Elisabeth Cederbergh Qvie, f. 22. april 1869, d. 7. oktober 1927, dtr. av kjøpmann Endre Olai Q. og Serine Cederbergh.

Wettergreen, Ove Malling, f. i Drammen 17. oktober 1812 av foreldre residerende kapellan, senere sogneprest og prost Frederik W. og Magdalena Susanna Gram, student 1832 og c. j. med haud 1837. Efter å ha vært kopist 1837—46 praktiserte han som sakfører på Lærdalsøren til han 5. juni 1858 blev politimester i Stavanger. Utnevnt 5. juli 1867 til sorenskriver i Øvre Telemarkens vestfjeldske sorenskriveri, hvorfra han tok avskjed 30. oktober 1886. D. 9. november 1889 i Kristiania.

Gift i Eidsberg 1846 med Sofie Emilie Rasch, som døde i Kristiania 5. desember 1894, 73 år og 9 måneder gammel.

Wichstrøm, Adolf Julius, f. i Kristiania 21. juli 1850 av foreldre kopist Nils Peter W. og Lise Nilsen, student 1868 og juridisk kandidat i 1873 med haud og i 1874 med laud. I studietiden arbeidet han på advokat- og sakførerkontor og etter embedseksamen var han i et par år advokatfullm. I 1875 blev han autorisert som overrettssakfører og praktiserte som sådan i Farsund inntil han under 5. august 1879 blev kopist og i 1881 sekretær i Statsrevisjonen. Denne stilling innehadde han til han 7. november 1891 utnevntes til foged og sorenskriver i Alten. Fra 1884 til 1888 var han medlem av Christiania Arbeidersamfunds bestyrelse og var dets formann 1886—87. Stortingsrepresentant for Finmarkens amt

1910—12. D. i Kristiania 21. februar 1910. En interessert venstre-politiker og journalist i 70-80-årene.

Gift i Brevik 24. mars 1877 med Helga Holbye, f. 7. april 1853, d. 18. mars 1929, dtr. av byfoged Michael Wilhelm H. og Caroline Mathilde Borchgrevink.

Wichstrøm Sverre, f. 19. januar 1878 i Farsund, sønn av sakfører, senere sorenskriver Adolf Julius W. og Helga Holbye, student 1896, officer 1900 og juridisk kandidat 1903 med laud. Det følgende år edsvoren fullm. hos sin far i Alten sorenskriveri. I de fire år han var her rykket han op til kaptein i Tromsø stifts forsvar. I 1908 skiftet han kompanichefstilling og flyttet til Tromsø. Her fikk han ansettelse som fullm. ved Tromsø sorenskriveri og innehadde denne stilling til han i 1910 blev sekretær i Forsvarsdepartementet. Byråchef samme steds 1915. I Alten var han en kort tid medlem av herredsstyret. Som departementsmann medlem av Departementsforeningens styre og i 1920 foreningens formann. Medlem av det nordiske administrative forbunds norske styre. Han har utarbeidet militær lovsamling for 1917—19. Utnevntes 11. juli 1924 til sorenskriver i Vest-Telemark og 1. juli 1936 til sorenskriver i Larvik. D. 12. mars 1937.

Gift 20. august 1906 med Ingeborg Westvig, f. 14. august 1882 i Aalesund, dtr. av grosserer Lars W. og Johanne Marie Gjørtz.

Wiesener, Gerhard Henrik Armauer, f. 5. februar 1879 i Bergen, sønn av overlærer Gerhard Henrik Wilhelm W. og Antonette Knudsen, student 1896, juridicum 1901 (laud). Sorenskiverfullm. 1902—03, ophold i Frankrike 1904, amtsfullm. 1905—08, sekretær i Justisdepartementet 1909, i Socialdepartementet 1913, byråchef i samme 1918, sorenskriver i Søndhordland 16. april 1926 og i Follo 30. april 1936.

Gift 27. april 1912 med Dagny Knudsen, f. 27. februar 1883 i Oslo, dtr. av nigeniør Ditlef K. og Magna Oluffa Hvistendahl.

Wiesener, Harald Severin, f. i Bergen 29. mars 1868, sønn av megler Severin Olsen og Hilde Margrethe Wiesener. Antok i 1908 ved resolusjon morens familienavn. Han blev stu-

dent 1886 og juridisk kandidat med laud 1892 efter å ha gått et år på krigsskolen og blitt vernepliktig officer. Fikk sin praktisk-juridiske utdannelse som fullm. hos kriminaldommeren i Bergen og sorenskriveren i Midthordland i tilsammen 3 år. Var derefter omkring et år konst. rettsskriver. I 1897 konst. og 1900 fast utnevnt politifullm. i Kristiania, 1910 politiadjutant, 1915 kriminaldommer i Trondhjem og 15. desember 1921 sorenskriver i Sør-Hedmark. Avskjed 1938. 1926—28 forestod han som dømmende kommissær Oplandske Kreditbanks akkordforhandling. Som politiadjutant hadde han i 1912 et stipendum for å studere politiforhold i forskjellige utenlandske byer.

Gift 27. mai 1899 med Ragnhild Aamodt, f. 28. juni 1877, dtr. av distriktslæge Otto A. og Marie Stolt Nielsen.

Winsnes, Mogens, f. 1. januar 1760 i Raade, sønn av sogne-prest Paul Mogensen W. og 2nen hustru Dorothea Larsdr. Stranger, e. j. 1787. Ansatt i det danske kanselli, kanselli-sekretær. Utnevnt til sorenskriver i Tune 28. september 1798, avskjed 30. oktober 1830 med årlig pensjon 500 spd. hvorav 200 av statskassen og 300 av embedet. D. i Raade 13. juni 1834. Hans administrasjon av Those-mordet vakte misnøie og kritikk. Dette hindret dog ikke at han kom med i den 3-manns-kommisjon som fikk i opdrag «å undersøke og, om mulig opdage gjerningsmennene», hvilket dessverre ikke lyktes.¹⁾

Gift med Anne Claudine von Meden, f. i Danmark 20. januar 1777, d. på Kongsvinger 23. februar 1854.

Wulfsberg, Gregers Winther, f. i Tønsberg 28. oktober 1780 av foreldre justisråd, sorenskriver Jacob W. og Inger Helvig Seberg, student 1801, c. j. 1804 med laud. Utnevntes i 1805 til underkansellist i det danske kanselli, i 1807 til auditor ved det Søndenfjeldske infanteriregiment, i 1811 til byfoged, by-skriver, veier og måler på Moss og i 1830 til justitiarius i Kristiansands overrett, men overtok ikke embedet, da han

---

¹⁾ Slektshistorisk Tidsskrift bind 2, s. 31.

1. januar 1830 blev konst. og 30. mars s. å. fast utnevnt til amtmann i Smaalenenes amt. D. i embedet 23. september 1846. Som byfoged styrte han tillike Moss sorenskriverembede efter sorenskriver Sommerfelts avgang fra 1822 til 4. oktober 1830 i påvente av sorenskriver i Tune Winsnes's fratrede og en mulig omregulering av sorenskriveriene. W. møtte som deputert for Moss ved Riksforesamlingen i 1814 og som storingsmann for samme by i en rekke av år (1824, 27—28, 30—39). I Riksforesamlingens historie karakteriserer Henrik Wergeland Wulfsberg således: «En moderat, om hvem man ikke vidste til hvad side han heldte. Ellers et godt og sindig hode, der ofte kom med gode bemerkninger.» Jubileumsverket «Eidsvold 1814» sier «at han fulgte noe med i forhandlingen — — «en eneste gang fremsatte han forslag, det var da han vilde at Stortinget skulde vælge statsraader». — — «Han var en type paa en dygtig embedsmand.»

Gift 7. juli 1811 med Johanne Iverine Friborg, døpt 15. juli 1787, d. i Kristiania 19. mars 1863, dtr. av kaptein og urtekremmer i Kjøbenhavn Jens Christopher F. og Margrethe Sophie Horn. (En datter gift med sorenskriver P. J. R. H. Gram.)

Wulfsberg, Jacob,¹⁾ f. i Tønsberg 14. januar 1751, sønn av residerende kapellan Niels Andreassen W. og Abigail Jacobsdtr. Achtion, blev e. j. 1777 etter i noen år å ha vært kjøpmann, branninspektør og borgerkaptein i sin fødeby. I 1790 utnevntes han til byfoged i Tønsberg og Holmestrand samt til veier, måler og vraker i Holmestrand, i 1798 til byfoged på Strømsø, i 1802 til byfoged og politimester i Kristiania og 30. september 1808 til sorenskriver i Eker, Modum og Sigdal. Avskjed 9. august 1825 etter å ha vært blind i næsten 6 år. D. på sin gård Lille Stenset på Eker 16. august 1826.²⁾ Justisråd. Hans valgsprog var: *Recte faciendo neminem timeas.* W. var kjent som en fremragende politimann og forhørsadministrator og ikke det alene. Han optrådte også som dikter og juridisk forfatter. (Se Halvorsens Forfatterleksikon.) Han gjorde sig be-

¹⁾ Holmsen: Kristiania Politis Historie, s. 121 flg.

²⁾ Se om livet der Gustava Kielland: Erindringer fra mit Liv, s. 70 flg.

merket ved i 1793 i et foredrag sterkt å fremholde fordelene ved å henlegge Universitetet til Tønsberg.

Gift: 1) 8. november 1774 med Inger Helvig Seeberg, f. i Tønsberg desember 1752, d. 24. februar 1794, dtr. av Anders S. og Bodil Pedersdtr. Heiding. 2) 17. mars 1798 med Anna Henrikke Stoltenberg, døpt 3. februar 1764, d. 23. januar 1837, dtr. av sogneprest Henrik S. og Sara Marie Plade.

Wulfsberg, John (Johan) Collett, f. i Stockholm 13. november 1817, sønn av daværende arkivar ved den norske statsrådsavdeling, senere overtollbetjent Niels W. og Petra Elisabeth Wiinholt, blev student 1835 og juridisk kandidat med haud 1842. Var derefter først ansatt i Justisdepartementet og fra 1846 i Armédepartementet, hvor han i 1850 blev kgl. fullm. Efter i 1855—56 å ha vært konst. auditør blev han 26. august 1856 konst. i Røros sorenskriver- og politimesterembede, hvortil utnevnt 30. desember 1857. Den 20. februar 1875 blev han utnevnt til byskriver i Bergen, og i dette embede døde han 17. februar 1888. Han nevnes i Halvorsens forfatterleksikon som utgiver av et par oversettelser og en kort tid medutgiver av Norsk Rigstidende.

Gift 24. desember 1843 med sitt søskenbarn Thora Elise Wulfsberg, f. 27. april 1817, d. 16. november 1901, dtr. av amtmann Gregers Winther W. og Johanne Iverine Friborg.

Zeier, Andreas, av innkalt tysk bergverksslekt, f. 5. februar 1799 i Selbu sønn av jernverksbestyrer, proprietær Ole Andreas Z. og Anne Christine Bredal, tok preliminæreksamen 1819 etter å ha vært sorenskriverkontorist, og norsk juridisk eksamen 1823. Derefter var han i 3 år i Finansdepartementet og 1822—26 fullm. og konst. sorenskriver i Ringerike og Hallingdal. Efter konstitusjonens ophør blev han i 1827 underrettsprokurator i Buskeruds amt og bosatte sig på svigermorens gård Ask i Norderhov, hvor han fikk en betydelig praksis, var meget benyttet i kommunale anliggender, valgtes inn i herredsstyret, var bygdens første ordfører og innehadde dette hvert i mange år. I 1839 representerte han Buskeruds amt på Stortinget. Utnevntes 10. august 1850 til sorenskriver i Søndre Gudbrandsdalen og byfoged i Lillehammer. Admini-

strator i Lillehammeravdelingen av Norges Bank fra dens opprettelse 1861 til sin død på Lillehammer 20. mai 1869. «Han minnes», ifølge sorenskriver Adler Vogt, «som den på grunn av rettsinn og dyktighet ansette sorenskriver.»

Gift 22. november 1830 i Norderhov med Margrethe Petrea Christine Gram, f. 24. mars 1812 i Nes, Hallingdal, d. 14. desember 1881 i Hamar, dtr. av sorenskriver Jens G. og Reinholdine Boll.

Tillegg og rettelser.

Til bind 1 bilag: Bygdelagrettens dommered var sålydende:
«På det lægger du hånd på den hellige bok og det tar du Gud til vidne på, at du vil dømme i alle folks saker som du finner sandest for Gud efter loven og din samvittighed, det være sig fiender eller pårørende, og det skal du jevnlig gjøre første gang du er opnevnt til dom eller lagrette.»

Til bind 2, side 11: Blandt tingmennene 1821—22 og 1830 står opført henholdsvis J. R. Nielsen og J. R. Nilsen istedetfor begge steder J. R. Nilson.

Side 43: Sorenskriver Olssøn i Nord-Gudbrandsdal har meddelt forfatteren at embedets vakre og gode sorenskriver-gård med hyggelig sæter blev solgt i 1923, hvilket efter hans og bygdens mening ikke burde være gjort. Den umiddelbare grund til salget var vistnok, anfører sorenskriveren, at hans to nærmest foregående sorenskrivere av private grunde ikke vilde bo der. Nu holder både han og kontoret til i leiede rum på gården Nedre Øy, da ny embedsbolig ennu ikke er anskaffet.

Personregister.

(Omfatter kun sorenskrivere.)

Side	Side		
Aall, Chr. F. F.	119	Baade, A.	135
Aall, N. B.	119	Backe, T.	135
Aall, N. Chr. J. S.	120	Balle, E.	135
Aamodt, G.	120	Bang, S. O.	136
Aanesen, N. K.	120	Barth, D. N.	136
Aarestrup, P. N.	121	Barth, U. F. J.	136, 237
Årstad, S. T.	121	Beer, M.	137
Aarø, O. L.	122	Bendeke, C. F.	138
Aas, G.	122	Bendixen, Chr. A.	138
Aas, J. H.	11, 123	Berbom, J. M.	138
Aas, L. O.	123	Berg, J. Chr.	11, 14, 16, 17, 139
Aas, O. H. K.	123	Berg, K. B. L.	140
Aaset, A. O.	124	Berger, J.	141
Abel, F. Chr. T.	124	Bergh, Chr. A.	141
Abildgaard, M. A.	125	Bergh, K. J.	141
Abrahamsen, L. K.	125	Berner, M. F.	142
Albrechtson, E. A.	126	Bernhardt, P. L.	142
Alme, J. P. A.	127	Bertelsen, O.	142
Alsing, J. L.	88, 127	Bessesen, P. E.	143
Amundsen, O.	127	Bing, J. J.	143
Andersen, F.	85	Bing, L. H.	144
Andersen, J. R.	128	Birch-Reichenwald, Chr.	145
Andersen, Osk.	128	Bjerring, J. M.	145
Andersen, O.	129	Bjerregaard, M.	146
Andersen, O. S.	129	Bjørn, A. B.	146
Andersen, T.	130	Blackstad, J. T.	147
Anker, B. O.	130	Blakstad, R. M.	147
Arctander, P. A. S.	131	Blix, A. K.	148
Arentz, H.	4	Blix, H. P.	148
Arentz, P. N.	131	Blom, G. P.	9, 10, 148
Arntzen, A.	11, 62, 132	Blom, J. C.	149
Arndtsen, O.	131	Blom, P. J.	150
Aschehoug, H. W. L.	133	Blom, T.	150
Aschehoug, N. S. D.	133	Boll, P. G.	150
Astrup, N.	134	Bonnevie, N. C.	151
Aubert, M. C. S. E.	134	Borch, H. M. K.	151

Side	Side		
Borchsenius, H. C.	152	Dahl, W. S.	16, 174
Borchsenius, L.	11, 14, 152	Dass, Chr. A.	175
Berchsenius, R. R.	153	Dass, I. G.	175
Bothner, H.	153	Delphin, J. C.	176
Boysen, I.	154	Dessen, M. M.	11, 176
Brantzæg, A. M.	154	Dietrichs, Chr. F. F.	177
Bredal, P. E.	154	Diriks, Chr. A.	11, 16, 177
Bredrup, J. L. S.	155	Døscher, A.	178
Bræien, H. H.	99, 156	Eeg, O. A. T.	179
Bræien, J. L. B. H.	157	Egeberg, J. H.	179
Bruenech, F. Chr.	158	Eilertsen, N. T.	179
Bryn, T.	9, 11, 158	Elieson, J. C. P.	180
Bræin, E.	1, 159	Ellefse, H. P.	56, 180
Brøgger, I. W.	159	Elster, Chr. C.	181
Buch, J. H. K.	160	Engelschjøn, E. A.	182
Budtz, J. A.	11, 14, 160, 161	Engelsen, B.	182
Bull, J. Chr. L.	161	Engelsen, H. J.	182
Bull, M. C.	161	Engelstad, L. E. S.	183
Bækman, E. D.	162	Enger, K. A.	183
Bækman, S. G.	11, 162	Engh, E. C.	183
Bødtker, J. D.	162	Erichsen, Chr. F.	184
Bøe, P. S. J.	163	Erlandsen, A. H.	184
Bøgh, C. B.	163	Erlandsen, R. E.	185
Bøgh, O.	11, 163	Evensen, E.	16, 185
Cappelen, J. H.	164	Fabricius, C. L.	185
Cappelen, N. B.	165	Fabritius, H. C. I.	186
Cappelen, U. F.	165	Fabritius, H. U. S.	186
Castberg, J.	165	Falch, I.	187
Christie, E.	166	Falch, I.	188
Christie, H. B.	167	Falck, J. A.	188
Christie, W. F. K.	10, 11, 12, 16, 20, 167	Falsen, C. V.	11, 14, 188
Conradi, C. B.	169	Falsen, Chr. M.	11, 16, 17, 189
Conradi, J. M.	169	Falsen, E. M.	191
Daae, L.	169	Fasting, T.	191
Daae, P. S. J.	171	Feyer, Chr.	192
Dahl, C. A.	9, 11, 171	Fiane, S. A. E.	192
Dahl, C. J. G.	172	Fietzens, V. J. B.	193
Dahl, Chr.	172	Figenschou, E.	193
Dahl, G. G.	173	Figenschou, J. C.	194
Dahl, J. K. F.	173	Finne, A. F.	194
Dahl, L. S.	174	Fischer, Chr. E. A.	195
Dahl, O. M.	174	Fleischer, C. J.	195
		Fleischer, L. K.	196

Side	Side		
Fliflet, N.	196	Hansen, N. S.	213
Flor, G. J.	196	Hansen, R.	213
Follestad, D.	197	Hansen, S. K. F. V.	214
Fougner, G.	197	Hanssen, E.	214
Franck, L. B.	198	Hanssen, K. A.	215
Fredriksen, T. M.	198	Hanssen, P. N. F.	215
Fridrichsen, Chr.	85	Hansson, Chr. R.	216
Fridrichsen, F.	86	Hansteen, A. A.	217
Frisak, H. L.	199	Hansteen, P. H.	217
Frisak, J.	199	Harboe, E.	218
Furu, O.	199	Harris, A. T.	218
Fürst, H. S.	29, 200	Hauch, A. N.	219
Gabrielsen, H. J.	200	Hauge, E.	219
Gabrielsen, N. H. B.	200	Haukaas, P.	220
Garmann, G. H.	201	Hausmann, Chr. L.	220
Getz, A. F.	202	Havig, Chr. F. N.	221
Giertsen, N. W.	86	Hazeland, A. M. J. P.	221
Gjertz, H. B.	202	Heffermehl, J. K. S.	222
Gløersen, E.	202	Hegge, F. O.	222
Gløersen, F. E.	203	Hegge, M. T.	223
Gløersen, G. G.	203	Heggen, H. N.	223
Gløersen, G. G. G.	204	Heiberg, E. C.	224
Gløersen, J.	204	Heidenreich, C. F. O.	224
Gløersen, P. E. G. B.	204	Heidenreich, Chr. F.	225
Grabow, J. Chr.	205	Heidenreich, N. F.	225
Gram, J.	11, 14, 205	Hekleberg, J.	225
Gram, P. J. R. H.	206	Helliesen, J. F.	226
Grindland, A. J.	206	Heltzen, P. F. M. ... 10, 11, 14, 226	226
Grini, T. A.	206	Hertzberg, N. Chr. E.	227
Grivi, G. N.	207	Hetting, E. F.	11, 98, 227
Grøntvedt, R. N. S.	207	Heyerdahl, Chr.	228
Gude, O. Chr.	207	Heyerdahl, N. R.	228
Gude, O. H.	208	Hilsen, N. O.	228
Gulbranson, J. G.	208	Hjelm-Hansen, H. P.	228
		Hjort, N. B.	229
Hagemann, Chr. F.	209	Hjort, O.	229
Hagerup, Chr. P.	209	Hjorth, G. M.	230
Hagerup, N. J.	210	Hoff, H. N.	230
Hals, O. N.	210	Hoff, P. K.	230
Hammer, A.	210	Hofgaard, G. C.	231
Hammer, P. N.	211	Holaker, S.	231
Hammer, T. H.	211	Holm, C. B. P.	231
Hansen, F.	211	Holm, Chr. L. D.	232
Hansen, F. Chr.	212	Holmboe, J.	232
Hansen, J. E. P. C. H. A. L.	213	Holmboe, J. G.	233

Side	Side		
Holmesland, P. K.	234	Klouman, C. W. A.	251
Holmsen, C.	234	Klouman, F. J.	252
Holst, A.	11, 235	Klykken, P. D.	11, 88, 251
Holst, A. M.	235	Klöcker, H. H.	252
Holtermann, E. Chr.	235	Knudssøn, I. ...	11, 12, 56, 98, 253
Horn, A. D.	56, 236	Knutzon, H. P. K.	254
Hovdan, B. E. B.	237	Kobro, J. I. L.	254
Hovi, O.	238	Koch, P. E.	255
Huitfeldt, W.	238	Koefoed, H. R.	255
Hvoslef, J.	238	Koefoed, H. W.	256
Hvoslef, J.	239	Kolderup, E. Chr. K.	256
Irgens, L. J.	239	Konow, D.	256
Isaachsen, D. P. Chr.	239	Koren, A. W. C.	257
Iversen, Chr.	84	Koren, A. W. S. .	10, 11, 56, 257
Jacobsen, C. M.	240	Koren, J.	258
Jacobsen, R.	240	Kraft, I.	58, 259
Jentoft, O. Chr. D.	241	Kraft, J. E.	260
Jersin, H. L.	241	Krebs, Chr. A.	260
Johannesen, T. J.	241	Krefting, H. P. V.	11
Johansen, A. N.	242	Krogh, Chr. F.	261
Johnsen, J. J. A.	242	Krogh, K. C.	261
Juel, O.	11, 242	Krogh, L. A.	262
Jæger, D. E.	243	Krolig, F. C.	262
Jæger, H. H.	243	Krohg, J. B.	262
Jørgensen, E.	243	Krohn, T. H. J.	263
Kaasbøl, L.	244	Krohn, U. F. C.	263
Kaltenborn, A. G.	244	Kyhn, L.	263
Kaltenborn, C. F. G.	244	Landmark, N.	11, 56, 264
Kastrud, M. H.	245	Langvand, I. N.	264
Kierulf, F. Chr.	245	Larsen, J. L. A.	265
Kildal, D. B.	246	Larsen-Naur, L. A. N.	265
Kildal, H.	246	Lassen, C. E.	265
Kildal, M. H.	80, 246	Lasson, P. C.	265
Kildal, O. S.	247	Leganger, H.	80, 266
Killingland, S.	247	Lie, A.	267
Kiær, A. T.	248	Lie, L.	68, 267
König, A. A.	248	Lie, L.	268
Kierboe, A.	249	Lie, M.	161, 268
Kierboe, M. B.	249	Lie, O.	269
Kjerschow, Chr. C.	250	Lindboe, J. A.	269
Kjerulf, M.	250	Logn, Chr. A.	270
Klem, A. F.	251	Lorentzen, P. A.	270
		Lossius, A. M.	11
		Lund, A. D.	270

Side	Side		
Lund, B. Chr. L.	271	Nannestad, Chr. S.	292
Lund, E. R.	271	Nannestad, M. B. K.	292
Lund, H. P.	271	Nansen, H. L.	11, 12, 293
Lund, J. C.	272	Nerdrum, H. M.	293
Lund, N. J.	272	Nergaard, K. H.	294
Lund, O. J.	272	Nergaard, O. S.	294
Lunde, J. P. E.	273	Nergaard, O. W. R.	295
Lundevall, A. O.	274	Nicolaysen, N. L.	295
Lundevall, T. A.	99, 274	Nielsen, A. G. Chr.	295
		Nielsen, B.	296
		Nielsen, G. J. W.	296
Madsø, L. B.	274	Nielsen, J. C. P.	296
Major, H. E.	275	Nielsen, J. E. C.	297
Malling, M. V.	275	Nielsen, O. W. E.	297
Manthey, S. W.	11, 164, 276	Nielsen, W.	298
Mathiesen, Chr. H.	276	Nilsen, H. P.	298
Matzau, J. Chr.	277	Nilsen, K. A.	299
Meek, K. S.	277	Nilsen, P. Chr.	299
Meidell, F. H.	277	Nilson, J. R.	299
Meidell, J. E.	278	Nilson, N.	299
Meinich, J. H.	278	Nordang, I. A.	300
Mejdell, V. A.	279	Norgrenn, F. V. V.	301
Meyer, N. B. S.	280	Norheim, G. M. D.	301
Midelfart, F. L.	280	Norum, P. M.	302
Midelfart, P. A.	280	Nærum, C. A.	302
Moe, G. J.	281	Olafsen, K. R. A.	102, 303
Møe, I.	281	Olsen, A. S.	303
Monsen, J. L.	282	Olsen, H. A. H.	304
Mordt, E. C. R.	282	Olsen, H. N.	304
Morgenstierne, B. H. M. 17, 266, 282		Olsen, J. F.	304
Morgenstierne, Chr. F.	283	Olsen, P. B.	305
Moss, E. G. W.	284	Olsen, P. N.	305
Moss, K. M. C.	284	Olsen, R.	306
Moss, O. T. B.	285	Olsen, T.	306
Motzfeldt, F.	285	Omsted, J. N.	307
Motzfeldt, U. A.	286	Ottesen, O. Chr.	307
Moursund, K. P.	286	Ottesen, P. M.	11, 307
Munthe, J.	287	Ottesen, P. V.	308
Munthe, J.	287		
Muus, A. F.	11, 80, 288		
Münster, E. C. E.	288	Paasche, J.	308
Møinichen, T. H.	69, 289	Paaske, P. C.	309
Møller, H.	290	Paulsen, I. P.	309
Møller, H. G.	291	Paulsen, S. B.	311
Mørch, E. J.	34, 291	Pauss	98

Side	Side		
Peersen, R. E.	311	Scholdager, N. R.	11, 333
Petersen, A.	311	Schirmer, G. R.	333
Petersen, B. Chr.	312	Schive, Chr. F. W. H.	334
Petersen, C. P.	312	Schjelderup, H.	334
Piro, A. Chr. J.	312	Schjølberg, H. A. S.	334
Platou, F. Chr. S.	313	Schiøtz, E. H.	335
Platou, P. T. S.	314	Schllytter, H.	335
Poppe, J. H.	314	Schneider, F. T. E.	336
Preus, J. C.	314	Schnitler, D. H.	336
Qvam, O. A.	315	Schrøder, H. D.	336
Qvigstad, K. F.	317	Schwach, C. N.	337
Rambech, A. ... 10, 11, 16, 56, 317		Schønheyder, D. Chr. S.	337
Rambech, M. F. H.	318	Schøyen, N.	338
Randers, Chr. J. S.	318	Segelke, A. N. R.	338
Randklev, J. I.	319	Selmer, F. H. T.	339
Randulf, J.	319	Selmer, H.	339
Rasch, G. P.	320	Sem, G. E. J. H.	339
Reinholdt, R. A.	320	Sem, N. A.	11, 14, 340
Rested, F. H.	11, 321	Sem, O.	341
Rested, H. P.	321	Simers, I.	341
Richter, A. B.	321	Simonsen, K.	341
Richter, J. C. F. C.	322	Sitje, O.	342
Richter, O. B.	322	Skaar, C. P. C.	342
Richter, O. J.	323	Skagen, J. M.	343
Rieck, J. F. I. L.	324	Skarsteen, L. E.	343
Rist, H. H.	325	Skattebøl, O. L.	344
Rode, K. H. J.	325	Smith, H. Chr.	345
Rolfsen, O. A.	325	Smith, I. R.	345
Roll, E. G. Chr.	326	Solem, E. T.	346
Roll, F. N.	60, 326	Sommerfeldt, D.	346
Rye, J. H.	327	Sommerfeldt, H.	347
Rye, M. A.	328	Spangelo, H. R.	347
Rynning, C. I. T.	328	Sparre, A. P.	348
Sandvik, P.	328	Spilling, K.	348
Saxild, O.	329	Stabel, P. L.	348
Saxlund, E.	329	Stabell, M. H.	11, 207, 349
Saxlund, N.	330	Staboe, A. H.	349
Schaanning, F. F.	330	Stadfelst, A. J.	350
Schaanning, J. S. F.	331	Stang, A.	350
Schanche, C. F.	331	Stang, F.	351
Scheel, J. Ch. R.	332	Stang, L. L.	351
Schie, O. B.	332	Steen, B. A.	352
		Steen, F. M. B.	352
		Steen, J. M. H.	352
		Steen, J. S.	353

Side	Side		
Stenersen, A. M.	353	Ulve, A. B.	370
Stenersen, J.	354	Urbye, A. T.	370
Stoltenberg, Chr. M. F.	354	Urbye, C. A.	371
Strand, H. A.	354		
Strøm, H. M.	354		
Strøm, S. C.	355	Vangensteen, O. B. H.	371
Sund, H. R. O.	355	Vedeler, K.	372
Svendsen, S. G.	356	Vogt, A.	372
Søegaard, R. G.	357	Vogt, H. H.	373
Sørenssen, A. A.	357	Vogt, J. H.	16, 17
Sørenssen, N. E. T.	358	Vogt, L. A. L.	68, 373
Sørenssen, S. A. W.	66, 358	Voss, C. C. N.	374
		Voss, P. B.	375
Tambs, N. F. S.	359		
Tandberg, J.	359		
Tharaldsen, T. J.	360	Wasserfall, K. F.	375
Thaulov, J. G. . 11, 16, 56, 67, 360		Weidemann, C. Chr.	11, 376
Thaulow, H. H.	361	Weidemann, F. S.	316
Thesen, M. N.	362	Weidemann, L.	10, 11, 16
Tillisch, Chr. F. C. F.	363	Wessel, J.	378
Timme, F. D.	363	Wessel Berg, F. A.	379
Thomas, H.	364	Wetteland, O.	379
Thomesen, O.	364	Wettergreen, O. M.	380
Thorbjørnsen, B. H. M.	365	Wichstrøm, A. J.	380
Thoresen, H. C.	366	Wichstrøm, S.	381
Thoresen, J. H.	366	Wiesener, G. H. A.	381
Thuesen, J.	366	Wiesener, H. S.	381
Thune, N.	367	Winsnes, M.	382
Torstenson, B. Chr. A.	367	Wulfsberg, G. W.	382
Torstenson, B.	368	Wulfsberg, J.	383
Trosdahl, N. P.	368	Wulfsberg, J. C.	384
Tschudi, O. J.	369		
Tungodden, B. S.	369		
Tønseth, E.	369	Zeier, A.	384